

Journal of Roi Kaensarn Academi

ISSN 2697-5033 (Online)

ปีที่ 7 ฉบับที่ 9 กันยายน 2565

Vol. 7 No. 9 September 2022

Journal of Roi Kaensarn Acadami

ISSN 2697-5033 (Online)

ปีที่ 7 ฉบับที่ 9 ประจำเดือนกันยายน 2565

วัตถุประสงค์

Journal of Roi Kaensarn Acadami เป็นวารสารวิชาการ ราย 1 เดือน (ปีละ 12 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม, ฉบับที่ 2 กุมภาพันธ์, ฉบับที่ 3 มีนาคม, ฉบับที่ 4 เมษายน, ฉบับที่ 5 พฤษภาคม, ฉบับที่ 6 มิถุนายน, ฉบับที่ 7 กรกฎาคม, ฉบับที่ 8 สิงหาคม, ฉบับที่ 9 กันยายน, ฉบับที่ 10 ตุลาคม, ฉบับที่ 11 พฤศจิกายน, และ ฉบับที่ 12 ธันวาคม) มีวัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่บทความวิจัย และบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ และนักศึกษา ด้านศาสนา ปรัชญา นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ภาษาศาสตร์ การศึกษาเชิงประยุกต์ รวมถึงสหวิทยาการอื่นๆ

บทความที่ได้รับการพิจารณาให้ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) อย่างน้อย 3 ท่าน พิจารณาตีพิมพ์บทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ทัศนะและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ Journal of Roi Kaensarn Acadami ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น และไม่ถือเป็นทัศนะของกองบรรณาธิการ Journal of Roi Kaensarn Acadami ไม่สงวนลิขสิทธิ์การคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 12 ฉบับ เริ่มตั้งแต่ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 เป็นต้นไป

- ฉบับที่ 1 มกราคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มกราคม)
- ฉบับที่ 2 กุมภาพันธ์ (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 28 กุมภาพันธ์)
- ฉบับที่ 3 มีนาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มีนาคม)
- ฉบับที่ 4 เมษายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 เมษายน)
- ฉบับที่ 5 พฤษภาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 พฤษภาคม)
- ฉบับที่ 6 มิถุนายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มิถุนายน)
- ฉบับที่ 7 กรกฎาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 กรกฎาคม)
- ฉบับที่ 8 สิงหาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 สิงหาคม)
- ฉบับที่ 9 กันยายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 กันยายน)
- ฉบับที่ 10 ตุลาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 ตุลาคม)
- ฉบับที่ 11 พฤศจิกายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 พฤศจิกายน)
- ฉบับที่ 12 ธันวาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 ธันวาคม)

เกณฑ์การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) อย่างน้อย 3 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ โดยการพิจารณาบทความจะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบข้อมูลของผู้เขียนบทความ เช่น ชื่อหรือประวัติการทำงาน และผู้เขียนบทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ (Double-Blind Peer Review)

บทความที่ส่งมาขอเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร จะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความของวารสาร และต้องให้เป็นไปตามรูปแบบที่กำหนดไว้

ทรรศนะและความคิดเห็นของผู้เขียนบทความ ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น และไม่ถือทรรศนะความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

เจ้าของ

ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่

บกจ.พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่

เลขที่ 141 หมู่ 6 ตำบลบ้านชัย อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี 41190

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/index>

E-mail: journal1990jmsd@gmail.com

บรรณาธิการ

ดร.ธีรดนัย กัปโก

ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่

กองบรรณาธิการ

รศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ

รศ.ดร.รัตน์ ปัญญาภา

ผศ.ดร.อุทัย สติมัน

ผศ.ดร.ภูมิภควัชร ภูมิพงศ์คชศร

ผศ.ดร.วินิจ ผาเจริญ

ผศ.ดร.ญาณกร โท้ประยูร

ผศ.ดร.โยตะ ชัยวรรณกุล

พระปลัดสมชาย ปโยโค, ดร.

พระมหาพิสิฐ วิสิษฐปัญโญ, ดร.

ดร.จิตาภา เรมมีศรีสุข

ดร.สมพงษ์ เกษานุช

ดร.รุ่งโรจน์ สรสระบุญ

ดร.ธันยรัตน์ จันทรทรงพล

ดร.จันทนา อุดม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

สมาคมนักวิจัยแห่งประเทศไทย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

มหาวิทยาลัยสยาม

สถาบันรัชต์ภาคย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review)

ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก

รศ.ดร.รัตน์ ปัญญาภา

รศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ

รศ.ดร.ภาสกร ดอกจันทร์

รศ.ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ

รศ.ดร.ศิวัช ศรีโกคางกุล

รศ.ดร.พรชัย เจดามาน

รศ.ดร.โชติ บดีรัฐ

ผศ.ดร.กุลจิรา รักษนคร

ผศ.ดร.วิเชียร แสนมี

ผศ.ดร.ธีระพงษ์ มีไธสง

ผศ.ดร.อภิญวัณน์ โพธิ์सान

ผศ.ดร.สมศักดิ์ จันทรผ่อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

นักวิชาการอิสระ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ผศ.ดร.เสกสรรค์ สนวา
ผศ.ดร.ภูมิภควัธน์ ภูมิพงศ์คชสร
พระปลัดสมชาย ปโยโค,ดร.
พระมหาพิสิฐ วิสิฐรูปญโญ,ดร.
ดร.เกษสุตา โภคานิตย์
ดร.สมพงษ์ เกษานุช
ดร.สมควร นามสีฐาน
ว่าที่ร้อยตรี ดร. สุริยะ หาญพิชัย
ดร.ภาณุวัฒน์ กิตติกรวรานนท์ รัตนพิมลพลแสน
ดร.ลักขณา อินทร์บึง
ดร.ปรัชญา มีโนนทองมหาศาล
ดร.รัชดา ภักดียิ่ง
ดร.กิตติพงษ์ พิพิธกุล
ดร.สาคร มหาหิงค์
ดร.อดิสร หนันคำจร

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
นักวิชาการอิสระ
วิทยาลัยพิษณุพนธ์
นักวิชาการอิสระ

ผู้จัดการวารสาร

นางสาวนิรารรณ บุตรจันทร์

ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่

สารบัญ

บทความวิจัย

- ➔ การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่าย 1
กรุงเทพมหานคร
กฤษฎณา ศรีบุญเพ็ง
- ➔ แรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการ สังกัดกองเทคนิค กองบิน 15
2 จังหวัดลพบุรี
พัฒนภูมิ ภู่วัฒนวิชย์, วราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง และ มยุรี รัตนเสริมพงศ์
- ➔ สภาพและแนวทางการดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการ 33
เล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็ก
เล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
ยุพารัตน์ กงจีน และ ทศนะ ศรีปัดดา
- ➔ ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู 57
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร
รัตติกา รวดเร็ว
- ➔ กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนชาติพันธุ์ไทย 75
ทรงดำ บ้านดอนทราย ตำบลสระกะเทียม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
ศุภชัย สระทองหัก
- ➔ การสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการ 96
ช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ
ประจำจังหวัดปราจีนบุรี
สุพัตรา ยาวิชัย
- ➔ การประเมินผลโครงการตำรวจอิเล็กทรอนิกส์ โดยระบบแอปพลิเคชัน Police i lert u 113
กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจนครบาล 6
จิระ เลขะสันต์ และ ศาสวัต เพ่งแพ
- ➔ การพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยการจัดการเรียนรู้แบบ DR-TA 126
ร่วมกับเทคนิค 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
พิมชนก หอมหวล และ อภิราตี จันทร์แสง

- ➔ รูปแบบกลไกของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนผลิตภาพ 141
ธิดาพร ลครพล และ ปานปั่น รongหานาม
- ➔ ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ตามยุทธศาสตร์ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 156
ปริตตสุภา สืบพิลา
- ➔ ความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนสอบสวนของ ข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 173
เดวิธ ไชยสาร และ ศาสวัต เฟ่งแพ
- ➔ การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียนเมือง บางปู จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 189
พัชรวิภา ศรลัมภ์ และ รัตนา กาญจนพันธุ์
- ➔ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแปลงใหญ่มะม่วง ของเกษตรกรในอำเภอสรี มหาโพนี จังหวัดปราจีนบุรี 199
สุนทร ไทรเทพย์ม, นาริรัตน์ สิริสาร และ บำเพ็ญ เขียวหวาน
- ➔ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสภวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 211
กิตติศักดิ์ ศรีคำบัว และ รัตนา กาญจนพันธุ์
- ➔ การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย 227
วชิราพร บุณนท์, เอกลักษณ์ เพียสา และ พรเทพ เสถียรนพแก้ว
- ➔ **A corpus-based analysis of English synonyms : acquire and obtain** 242
Sita Sittironnarit, Kongkiat Khunasathitchai, Krishna Kosashunhanan and Soranut Kumdee
- ➔ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ของเทศบาลตำบลใน จังหวัดปทุมธานี 253
พรรษชล บุญคง, ภูมิร ชันชะหัดดี และ ธนิศร ยืนยง
- ➔ การศึกษารูปแบบการใช้ชีวิตในหอพักของนักศึกษาทุนนวัตกรรม ในสังคมพหุวัฒนธรรม 271
ภีราวิทย์ ชัยมาลา และ วิไลพรรณ สุรินทร์ธรรม

- ➔ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดภาระหนี้สินของชาวนา เทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี 283
อภินันท์ ฉิมย้อย, มยุรี รัตนเสริมพงศ์ และ วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์
- ➔ การพัฒนารูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันปอดอักเสบ จากการใช้เครื่องช่วยหายใจในหอผู้ป่วยบำบัดวิกฤต โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา 300
กัญญา เลี่ยนเครือ, สุภาภรณ์ ประยูรมหิธร และ ศิริกุล การณเจริญพาณิชย์
- ➔ รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 317
จารุชา สมศรี
- ➔ การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร 333
สิริรัตน์ รักพงษ์ และ รัตนา กาญจนพันธุ์
- ➔ ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน: กรณีศึกษาเขตเทศบาลนครพิษณุโลก 349
ทิวากร แสร์สุวรรณ และ ธนัสสา โรจนตระกูล
- ➔ การพัฒนาทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดียของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 365
นฤเบศร์ ระดาเขต และ สุชีริณณ์ อามาตย์บัตติ
- ➔ การจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี 382
ฐิติพร ฉิมย้อย, วราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง และ วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์
- ➔ การพัฒนาทักษะการฟัง ทักษะการพูดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL- Plus ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 396
รัฐพงษ์ สุทธิวรารัฐกานต์ และ ไชยวัฒน์ ชุ่มนาเสียว
- ➔ บทบาทคณะผู้บริหารและการพัฒนาชุมชนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของ องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี 411
เกษตรชัย บุญคง, ภิรมย์ ชันชะหัดถ์ และ ธนิศร ยืนยง
- ➔ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 431
อริยรดา ทศเทียน และ นิคม นาคอ้าย

➔ การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด 446
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

เจษฎา กลยนิษฐ์, วาโร เฟิงสวัสดิ์ และ บุญมี ก่อบุญ

➔ ผลกระทบของความสัมพันธ์โซ่อุปทานระหว่างผู้ซื้อและผู้จัดหาที่มีต่อผลการดำเนินงาน 460
ของผู้จัดหาในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์

สมบุรณ์ สารพัด, นิตยา โหระเรือง และ เปรมิกา ปรานี

➔ การพัฒนาทักษะการพูดและการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยการจัดการเรียนรู้ตาม 477
แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

กนกวรรณ ดอนกวนเจ้า และ อภิราตี จันทร์แสง

บทความวิชาการ

➔ แนวทางการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการฟังภาษาญี่ปุ่นขั้นต้นและชั้นกลาง 495

ชฎาภรณ์ จันทร์ประเสริฐ

➔ การมีส่วนร่วมของภาครัฐในการนํานโยบายป้องกันและปราบปราม การค้ามนุษย์ไปปฏิบัติ 510

สิริลักษณ์ วงศ์ประสิทธิ์, ดำรงค์ ทองศรี, สุกัลยา ประจิตร และ กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์

ภาคผนวก

523

การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
พัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร
**The Study of School Administration to be Excellency of Triamudomsuksa
Pattanakarn School Bangkok Network**

กฤษณา ศรีบุญเพ็ง
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Kritsana Sribunpeng
Ramkhamhaeng University, Thailand
E-mail: 6314470064@rumail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอน โรงเรียนโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2564 จำนวน 207 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของโคเสน และการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับโดยมีค่าความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence) อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.969 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (T-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's post hoc comparisons method)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ครูที่มีอายุและประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

* วันที่รับบทความ: 24 เมษายน 2565; วันที่แก้ไขบทความ 9 มิถุนายน 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 10 มิถุนายน 2565

3. ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา; การบริหารสู่ความเป็นเลิศ; การบริหารสถานศึกษา

Abstracts

The purposes of this research were to study and compare teacher's opinion towards school administration to be excellency of Triamudomsuksa Pattanakarn school Bangkok Network classified by age, education and work experience. The samples used in the research are 207 in Triam Udom Suksa Pattanakan office Bangkok, academic year 2021. The sample size was determined by using readymade tables of Cohen and stratified sampling method. The tools used for collecting data are questionnaires. The 5-level estimation scale rating scale questionnaire on the core competencies. The index of item Objective Congruence is between 0.80 -1.00 and Reliability of the questionnaire by finding Cronbach's alpha coefficient. got confidence equalto 0.969. The statistics used in the data analysis were: frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, I value test (t-test), One-way analysis of variance (One-way ANOVA) and Scheffe's post-hoc comparison method. The results of the research found that: 1) Teachers' opinion towards of school administration to be excellency of Triamudomsuksa Pattanakarn school Bangkok Network were at the high level, as a whole and each aspect. 2) The results of the comparison of teachers' opinion of school administration to be excellency of Triamudomsuksa Pattanakarn school Bangkok Network classified by age, education and work experience are as follows 2.1) Teachers with different work experience and different levels of age had different opinion on the level of school administration to be excellency of Triamudomsuksa Pattanakarn school Bangkok Network At a whole, there was a statistically significant difference at level .05. 2.2) Teachers with different educational levels have different opinion on the level of school administration to be excellency of Triamudomsuksa Pattanakarn school Bangkok Network Overall, has no difference.

Keywords: School development; Excellency development; School development

บทนำ

การศึกษาเป็นฐานของการพัฒนาประเทศให้มีขีดความสามารถทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และการสื่อสาร การศึกษาจึงนอกจากจะทำให้มนุษย์เกิดความรู้และพัฒนาตนได้แล้ว ยังสามารถเป็นการกำหนดทิศทางของประเทศได้อีกด้วย เนื่องจากการส่งเสริมการศึกษาที่ถูกทิศทาง ตลอดจนวางแผนการผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ ย่อมทำให้ประเทศมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพในการร่วมกันสร้างประเทศให้ก้าวไกล ดังจะเห็นได้จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ พ.ศ. 2560 หมวด 5 มาตรา 54 ได้บัญญัติถึงหน้าที่ของรัฐในการจัดการศึกษาให้กับประชาชน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 60 (4) ได้บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่รับผิดชอบ

ในการจัดการศึกษาของชาติ ดำเนินการบริหารจัดการการศึกษาทุกประเภทให้เกิดการพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมาตรฐานการศึกษาตามหลักสูตร ซึ่งสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากการดำเนินงานในระดับสถานศึกษามีผลกระทบต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน โดยตรง ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 5 มาตรา 39 ที่ได้กระจายอำนาจบริหารและจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป เพื่อให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ มีอิสระ คล่องตัวในการบริหารจัดการได้มากที่สุด การบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศ เป็นการเปลี่ยนกระบวนทัศน์สู่ความเป็นเลิศ ซึ่งต้องมีการพัฒนาจากกรอบความคิดเดิมสู่กรอบความคิดใหม่ โดยเริ่มต้นจากผู้บริหารเพื่อให้เกิดกระบวนการบริหารที่เน้นคุณภาพ โดยมีการปรับปรุงคุณภาพทั่วทั้งองค์กร และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันขององค์กรให้ดำรงอยู่ได้ สำหรับการบริหารการศึกษาสู่ความเป็นเลิศนั้น กรมวิชาการ (2549 : 18-19 อ้างถึงใน สุธาสนี พลอยขาว, 2563 : 45) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาสู่ความเป็นเลิศหมายถึง การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน โดยอาศัยกระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน กระบวนการนิเทศการศึกษา เพื่อนำไปสู่ผลผลิต คือ นักเรียนที่มีคุณภาพตามคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งทุกกระบวนการของการดำเนินงานผู้บริหารเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ผลงานบรรลุเป้าหมายได้ดังนั้นผู้บริหารต้องมีความรู้ความสามารถและทักษะในการบริหารจัดการโรงเรียนจึงจะพัฒนาสู่ความเป็นเลิศได้

จากสภาพปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ จำเป็นต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานให้มีคุณภาพ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการการศึกษาให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ เพื่อตอบสนองนโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียนและหน่วยงานต่าง ๆ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานครในปีการศึกษา 2564 จากจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 4 โรงเรียน จำนวน 466 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานครในปีการศึกษา 2564 จากจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 4 โรงเรียน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random Sampling) จากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Cohen และการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) จัดแบ่งชั้นภูมิตามโรงเรียนได้ 1 ชั้นภูมิ และสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของแต่ละชั้นภูมิ จำนวน 207 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร” ครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรต้น คือ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตัวแปรตาม คือ การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย คือ ด้านการนำองค์กร ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร และด้านการวัด การวิเคราะห์ การจัดการความรู้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วยอายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร แบบสอบถามมีจำนวน 45 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 5 องค์ประกอบ คือ ด้านการนำองค์กร ด้านการวางแผนกลยุทธ์ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ซึ่งประเมินคำตอบเป็น 5 ระดับ (Rating Scale) อ้างอิงใน บุญชม ศรีสะอาด (2560 : 121)

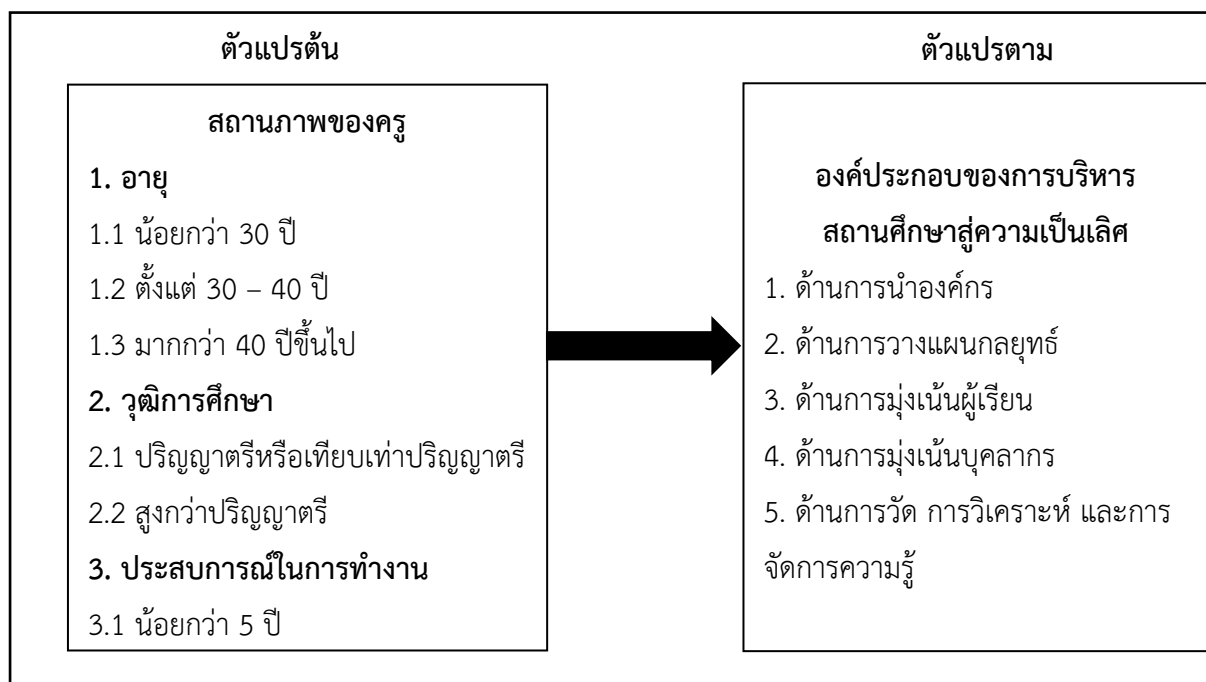
4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ ข้อมูล เรื่อง การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีการดำเนินการ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับจากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ
2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานครโดยภาพรวม รายด้าน และรายข้อ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อ รายด้านและภาพรวม
4. เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ วิเคราะห์ โดยการทดสอบค่าที (-test for Independent Samples) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน วิเคราะห์ โดยการทดสอบค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance : ANOVA) หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's post hoc comparisons method)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาตำรา บทความ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร และนำมาเป็นกรอบในการจัดทำเครื่องมือ ดังภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน (N = 207)

บริหารสถานศึกษา		ความคิดเห็นของครู		
สู่ความเป็นเลิศ		($\bar{x}$)	S.D.	ระดับ
1	ด้านการนำองค์กร	4.27	0.56	มาก
2	ด้านการวางแผนกลยุทธ์	4.30	0.60	มาก
3	ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน	4.41	0.48	มาก
4	ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร	4.14	0.66	มาก
5	ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้	4.23	0.55	มาก
รวม		4.27	0.57	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ โดยภาพรวมเท่ากับ 4.27 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.41$ S.D. = 0.48) รองลงมาคือ ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ($\bar{x} = 4.30$ S.D. = 0.60) ด้านการนำองค์กร ($\bar{x} = 4.27$ S.D. = 0.56) ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ($\bar{x} = 4.23$ S.D. = 0.55) และด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ($\bar{x} = 4.14$ S.D. = 0.66)

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษาประสบการณ์การทำงาน ดังตาราง 2-4 (N = 207)

ตาราง 2 การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ (N = 207)

การบริหารสถานศึกษา		อายุ						F	Sig.
สู่ความเป็นเลิศ	น้อยกว่า 30		ตั้งแต่ 30-40		มากกว่า 40				
	ปี		ปี		ปีขึ้นไป				
	(N=76)		(N=114)		(N=17)				
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.			
1	ด้านการนำองค์กร	4.21	0.49	4.28	0.61	4.45	0.48	1.305	0.274
2	ด้านการวางแผนกลยุทธ์	4.08	0.67	4.41	0.52	4.53	0.50	8.680*	0.000
3	ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน	4.28	0.53	4.49	0.44	4.45	0.41	4.349*	0.014
4	ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร	3.88	0.65	4.30	0.63	4.27	0.53	10.848*	0.000
5	ด้านการวัดการวิเคราะห์ และการจัดการความรู้	4.06	0.52	4.33	0.56	4.28	0.44	6.027*	0.003
	รวม	4.10	0.52	4.36	0.48	4.40	0.43	6.951*	0.001

*P < .05

จากตาราง 2 พบว่าครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนด้านการมุ่งเน้นบุคลากร และด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 3 การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา (N = 207)

การบริหารสถานศึกษา		วุฒิการศึกษา				t	Sig.
		ปริญญาตรี		สูงกว่า			
		(n=147)	S.D.	ปริญญาตรี	S.D.		
สู่ความเป็นเลิศ		($\bar{x}$)	S.D.	($\bar{x}$)	S.D.		
1	ด้านการนำองค์กร	4.23	0.54	4.36	0.60	-1.452	0.148
2	ด้านการวางแผนกลยุทธ์	4.25	0.60	4.41	0.60	-1.825	0.070
3	ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน	4.40	0.46	4.42	0.52	-0.168	0.867
4	ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร	4.07	0.64	4.31	0.69	-2.406*	0.017
5	ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้	4.17	0.52	4.36	0.62	-2.077*	0.041
รวม		4.23	0.47	4.37	0.57	-1.750	0.083

*P < .05

จากตาราง 3 พบว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร และด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 4 การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ
เครือข่ายกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน (N = 207)

การบริหาร สถานศึกษา สู่ความเป็นเลิศ	ประสบการณ์การทำงาน						F	Sig.
	น้อยกว่า 5		ระหว่าง 5-10		มากกว่า			
	ปี		ปี		10 ปีขึ้นไป			
	(N=63)		(N=105)		(N=39)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D		
1 ด้านการนำองค์กร	4.23	0.39	4.30	0.67	4.25	0.46	0.342	0.711
2 ด้านการวางแผนกลยุทธ์	4.08	0.62	4.41	0.60	4.33	0.46	6.631*	0.002
3 ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน	4.32	0.47	4.48	0.52	4.34	0.31	2.663	0.072
4 ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร	3.84	0.56	4.35	0.67	4.08	0.58	13.525*	0.000
5 ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้	4.02	0.41	4.37	0.63	4.16	0.39	8.898*	0.000
รวม	4.10	0.41	4.38	0.57	4.23	0.35	6.751*	0.001

จากตาราง 4 พบว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการวางแผนกลยุทธ์ ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร และด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ด้านการนำองค์กร ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ และด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะสถานศึกษามีการวางแผนจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการจัดบริการด้านต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนตามความต้องการของนักเรียน สถานศึกษาให้ความสำคัญกับการรับฟังความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง โดยกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน เป็นผู้สนับสนุน และเป็นผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของเตือนใจ ศรีรัตน์ (2560 : 34) พบว่า การบริหารการศึกษาสู่ความเป็นเลิศอยู่ระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารทั่วไป รองลงมาคือ ด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สอดคล้องกับอร่าม วัฒนะ (2561 : 5) ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร คุณภาพครู การวางแผนกลยุทธ์ เครือข่ายความร่วมมือ คุณภาพนักเรียน และการบริหารจัดการ และการพัฒนาบุคลากรสอดคล้องกับ จิตราภรณ์ สามไชย (2561 : 3) เรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศต่ำสุดคือ ด้านการนำองค์กร รองลงมาคือ ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ด้านการมุ่งเน้นผลลัพธ์ และด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติการ ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน พบว่า

2.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ พบว่า ครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร และด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูที่มีอายุ 30-40 ปี มีความเข้าใจในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา มากกว่าครูที่มีอายุ น้อยกว่า 30 ปี และครูที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป ส่งผลให้ครูมีการรับรู้แตกต่างกันเกี่ยวกับ การ

บริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ได้แก่ การนำองค์กร การวางแผนกลยุทธ์ การมุ่งเน้นผู้เรียนการมุ่งเน้นบุคลากร การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้

2.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร และด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวุฒิการศึกษาเป็นดัชนีวัดความรู้ ความสามารถ และศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของเตือนใจ ศรีรัตน (2560 : 34) เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภาคกลาง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ส่งผลต่อความคิดเห็นต่อการบริหารสู่ความเป็นเลิศไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร และด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 5-10 ปี มีความเข้าใจในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าครูที่มีน้อยกว่า 5 ปี ส่งผลให้ครูมีการรับรู้แตกต่างกันเกี่ยวกับ การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ได้แก่ การนำองค์กร การวางแผนกลยุทธ์ การมุ่งเน้นผู้เรียนการมุ่งเน้นบุคลากร การวัดการวิเคราะห์ และการจัดการความรู้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง “แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1” ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ดังนั้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศให้สูงขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้

1.1 ด้านการนำองค์กร พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารมีการวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ และมีวิธีแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม ดังนั้น ผู้บริหารควร การวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ และมีวิธีแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม โดยผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและพัฒนาสถานศึกษาจนบรรลุผลสำเร็จ

1.2 ด้านการวางแผนกลยุทธ์ พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการวิเคราะห์สภาพปัญหา จุดเด่น จุดควรพัฒนา (SWOT) เพื่อวางแผนกลยุทธ์ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์สภาพปัญหา จุดเด่น จุดพัฒนา (SWOT) เพื่อวางแผนกลยุทธ์โดยให้บุคลากรภายในสถานศึกษาทุกฝ่าย รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจของสถานศึกษา

1.3 ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการวางแผนจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการรับฟังความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง โดยกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจนเป็นผู้สนับสนุน และเป็นผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องต่าง ๆ

1.4 ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สถานศึกษาสามารถสร้างความพึงพอใจในการทำงานให้แก่บุคลากร ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแผนการจัดบุคลากรให้ทำงานตามภาระงาน ที่ได้รับมอบหมายอย่างชัดเจน และมีนโยบายเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการทำงานของบุคลากร

1.5 ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาจัดให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันภายในสถานศึกษา เช่น การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานในแต่ละกลุ่ม/ฝ่าย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ถึงวิธีการ และกระบวนการที่นำไปสู่ความสำเร็จ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสื่อสารผลการวิเคราะห์ไปยังหน่วยปฏิบัติโดยตรง แล้วร่วมกันวิเคราะห์ถึงปัญหาเพื่อใช้เป็นข้อมูล/แนวทางในการปรับปรุงพัฒนางาน และนำเสนอผลงานที่ประสบความสำเร็จ เผยแพร่ให้บุคลากรภายในสถานศึกษา และ/หรือภายนอกได้รับทราบ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสหวิทยาเขต หรือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสังกัดอื่น ๆ

2.2 ศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ หรือปรับเปลี่ยนตัวแปรอื่น ๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- จิตรารณณ์ สามไชย. (2561). แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในจังหวัดกำแพงเพชรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- เตือนใจ ศรีรัตนะ. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภาคกลางเขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- สุธาสนี พลอยขาว. (2563). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนสู่ความเป็นเลิศ สำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- อร่าม วัฒนะ. (2561). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

**แรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการ
สังกัดกองเทคนิค กองบิน 2 จังหวัดลพบุรี**
**Motivation Affecting the Performance Effectiveness of the Officials under
Airtechnique Department, Wing 2, Lipuric Province**

พัฒนภูมิ ภูวัฒนวนิชย์,
วรารณ ทรัพย์รวงทอง และ มยุรี รัตนเสริมพงศ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
Phatphum Phuwanavanit,
Waraporn Subruangthong and Mayuree Rattanasermphong
Thepsatri Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: Nutvirs@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ 2. ระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการและ 3. แรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสังกัดกองเทคนิค กองบิน 2 จังหวัดลพบุรี เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการสังกัดกองเทคนิค กองบิน 2 จังหวัดลพบุรี จำนวน 140 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยจูงใจ ๖ ภาพรวม อยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านความรับผิดชอบ ด้านลักษณะงานที่ทำ ด้านการได้รับการยอมรับ ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน และระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยค้ำจุน ภาพรวม อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านการบังคับบัญชาและการควบคุมดูแล ด้านสภาพการทำงาน ด้านนโยบายและการบริหารองค์กร ด้านตำแหน่งงาน ด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน

2. ระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานฯ ในภาพรวม ภาพรวม อยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านเวลา ด้านค่าใช้จ่าย ด้านปริมาณงาน และด้านคุณภาพงาน

* วันที่รับบทความ: 6 เมษายน 2565; วันแก้ไขบทความ 20 เมษายน 2565; วันตอบรับบทความ: 21 เมษายน 2565

Received: April 6, 2022; Revised: April 20, 2022; Accepted: April 21, 2022

3. ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ด้านลักษณะงานที่ทำ, ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน, ด้านความรับผิดชอบ, ด้านการได้รับการยอมรับ, ด้านนโยบายและการบริหารองค์กร, ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ, ด้านการบังคับบัญชาและการควบคุมดูแล, ด้านตำแหน่งงาน และด้านสภาพการทำงาน

คำสำคัญ: แรงจูงใจ; ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน; ทหารอากาศ

Abstracts

This research aimed to Study 1. The level of motivation in the performance of officials 2. The performance effectiveness of the officials and 3. The motivation affecting the performance effectiveness of the officials under Airtechnique Department, Wing 2, Lopburi province. It is a quantitative research. Sample group was 140 officials under Airtechnique Department, Wing 2, Lopburi province selected by simple random method. The research tool was questionnaire. The statistics for research were Percentage, Mean, Standard Deviation, and Multiple Regression Analysis.

The result showed that

1. The level of motivation in the performance for the aspect of motivation factors was overall at high level, ranging from the greatest to the lowest mean as follows; responsibility, job characteristics, recognition, career advancement, and performance success. Whereas the level of motivation in the performance for the aspect of hygiene factors was overall at high level, ranging from the greatest to the lowest mean as follows; supervision, monitoring, working environment, policy and organization management, position, job security, compensation and benefit, relationship with colleagues, and relationship with supervisor.

2. The level of the performance effectiveness was overall at high level ranging from the greatest to the lowest mean as follows; time, cost, workload, and work quality.

3. Motivation factors in the performance affecting the performance effectiveness included job characteristics, responsibility, recognition, policy and organization management, compensation and benefit, supervision and monitoring, position, and working environment.

Keywords: Motivation; Performance Effectiveness; Royal Thai Air Force

บทนำ

การบริหารราชการของกระทรวงกลาโหม อาศัยความในพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ สำนักงานรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง และกองทัพอากาศ โดยมาตรา 17 ได้แบ่งส่วนราชการของกองทัพอากาศไว้ดังนี้ คือ กองบัญชาการกองทัพอากาศ กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และส่วนราชการอื่นตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา และในมาตราที่ 21 กองทัพอากาศมีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพอากาศ การป้องกันราชอาณาจักร และดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังกองทัพอากาศตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม มีผู้บัญชาการทหาร

อากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ ((พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551, 2551, 1 กุมภาพันธ์) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอนที่ 26, : 35 – 50) และมีการกำหนดภารกิจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 หมวด 5 มาตรา 77 กำหนดให้รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ และต้องจัดให้มีกำลังทหาร อาวุธ ยุทโธปกรณ์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยจำเป็น และเพียงพอเพื่อพิทักษ์รักษาเอกราช อธิปไตย ความมั่นคงของรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์แห่งชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและเพื่อการพัฒนาประเทศ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550, 11 ตุลาคม). (ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 114 ตอนที่ 55 ก : 1 -99)

ในส่วนของกองทัพอากาศนั้น ถูกแบ่งออกเป็นส่วนราชการต่าง ๆ ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองทัพอากาศ กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ.2552 โดยในมาตรา 18 วางหลักไว้ว่า หน่วยบินหรือกองบินซึ่งขึ้นตรงต่อกองทัพอากาศ มีหน้าที่เตรียมและปฏิบัติการใช้กำลังตามอำนาจหน้าที่ของกองทัพอากาศ มีผู้บังคับการกองบินเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ โดยกองทัพอากาศนั้นมีหน่วยบิน 13 หน่วย ประกอบด้วยหน่วยในที่ตั้งดอนเมืองและกองบินที่มีที่ตั้งในต่างจังหวัด จำนวน 12 หน่วย ((พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองทัพอากาศ กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2552, 2552, 30 มีนาคม) ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 126 ตอนที่ 19 ก. หน้า 36 - 45.)

ซึ่งหน่วยบินในจังหวัดลพบุรีหรือที่เรียกว่า กองบิน 2 มีสถานะเป็นหน่วยขึ้นตรงของกองทัพอากาศ มีที่ตั้ง ณ จังหวัดลพบุรี มีภารกิจ เตรียมการและปฏิบัติการใช้กำลังทางอากาศ ตามที่กองทัพอากาศกำหนด มีผู้บังคับการกองบิน 2 เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ ซึ่งแบ่งเป็นส่วนราชการต่าง ๆ จำนวน 14 หน่วย โดยกองเทคนิคเป็นหน่วยงานขึ้นตรงกับกองบิน 2 ซึ่งแบ่งส่วนราชการออกเป็น 3 หน่วย ประกอบด้วย 1) แผนกช่างอากาศยานมีหน้าที่ ซ่อมบำรุงระดับหน่วยและระดับกลางเกี่ยวกับอากาศยานและเครื่องยนต์ และดูแลรักษาบริเวณอากาศยานรวมถึงบริเวณที่พักพื้น รวมถึงเก็บรักษา บริการควบคุม จัดทำบัญชี และสถิติการเบิก – จ่ายเชื้อเพลิง 2) แผนกสื่อสาร มีหน้าที่ ซ่อมบำรุงและ ดูแลรักษาบริเวณอิเล็กทรอนิกส์ บริเวณสงครามอิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์สื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึง การปฏิบัติการสื่อสาร และ3) แผนกสรรพาวุธมีหน้าที่ ซ่อมบำรุงอุปกรณ์และบริเวณสรรพาวุธ โดยมีหัวหน้ากองเทคนิค เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ กองเทคนิคมีบุคลากรจำนวน 211 นาย ซึ่งน้อยกว่าโครงสร้างหน่วยที่แท้จริงที่มีการกำหนดอัตราไว้จำนวน 639 นาย คิดเป็นร้อยละ 33 ของอัตรากำลังพลทั้งหมด (กองเทคนิค กองบิน 2, 2564 : 65)

บุคลากรนั้นเป็นทรัพยากรที่มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรให้ไปสู่ความสำเร็จ ด้วยความรู้ความสามารถและทักษะส่วนบุคคล ซึ่งหน่วยงานมีความจำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรทุ่มเทในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานนั้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยแรงจูงใจ

เป็นสิ่งที่ผลักดันให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ และเต็มใจ รวมถึงสร้างความพอใจให้เกิดแก่บุคคลนั้น ๆ และรักดีต่อหน่วยงาน ซึ่งจะเป็นเงื่อนไขสำคัญต่อความสำเร็จของหน่วยงานในระยะยาว (อุษาคีระสาร, 2562 : 1 - 2) ดังนั้นบุคลากรในหน่วยงานจะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพดีหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้มีการให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 และ ในฉบับที่ 7 มีจุดเน้นการพัฒนาในหลายมิติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 มุ่งให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ถึง ฉบับที่ 11 ได้อัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควบคู่ไปกับแนวทางการพัฒนาที่มี คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้มีการเพิ่มเติมในประเด็น การพัฒนาที่ยั่งยืน (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559 : 1)

เนื่องด้วยบุคลากรของกองเทคนิค กองบิน 2 เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และเป็นงานที่จำเป็นต้องใช้บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง แต่ด้วยการที่มีบุคลากรเพียงร้อยละ 33 ของอัตรากำลังพลทั้งหมด ทำให้บุคลากรต้องรับภาระงานเพิ่มมากขึ้น ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานเสร็จตามเวลาและเป้าหมายที่วางไว้ จึงทำให้ต้องปฏิบัติงานล่วงเวลาเป็นประจำ และไม่มีวันหยุด ทำให้เกิดความเหนื่อยล้าในการปฏิบัติงาน (job burnout) ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน โดยบางครั้งงานที่ต้องปฏิบัตินั้นเป็นงานเร่งด่วน บุคลากร จึงเกิดความเครียดสะสมจากการปฏิบัติงาน พักผ่อนไม่เพียงพอ อีกทั้งยังไม่มีเวลาให้ครอบครัว โดยในปีงบประมาณ 2561 ถึงปีงบประมาณ 2564 มีการลาออกและย้ายหน่วยงานเป็นจำนวน 11 นาย แบ่งเป็นแต่ละหน่วยงานดังนี้ 1) แผนกช่างอากาศ จำนวน 7 นาย 2) แผนกสื่อสาร จำนวน 3 นาย 3) แผนกสรรพาฐ จำนวน 1 นาย(กองเทคนิค กองบิน 2, 2564 : 65) ซึ่งข้าราชการส่วนใหญ่ที่ลาออกหรือย้ายหน่วยงานนั้นเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางจึงทำให้เกิดผลกระทบต่อประสิทธิภาพโดยรวมของหน่วยงาน อีกทั้งยังเพิ่มภาระงานแก่ข้าราชการที่เหลือ โดยนอกเหนือจากค่าตอบแทนหรือเงินเดือนแล้วแรงจูงใจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการปฏิบัติงาน หากหน่วยงานต้องการที่จะรักษาบุคลากรที่มีศักยภาพและความสามารถไว้ก็ควรจะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน (ศิวา หลาบคำ, 2564 : 28)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึง แรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสังกัดกองเทคนิค กองบิน 2 จังหวัดลพบุรี เพื่อนำผลการศึกษา มาเป็นแนวทางในการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดขวัญกำลังใจในหมู่บุคลากรเพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพและก่อให้เกิดผลดีต่อหน่วยงานสืบต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสังกัดกองเทคนิค กองบิน 2 จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสังกัดกองเทคนิค กองบิน 2 จังหวัดลพบุรี
3. เพื่อศึกษาแรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสังกัดกองเทคนิค กองบิน 2 จังหวัดลพบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการสังกัดกองเทคนิค กองบิน 2 จังหวัดลพบุรี จำนวน 211 นาย ประกอบด้วย นายทหารชั้นสัญญาบัตร 48 นาย นายทหารชั้นประทวน 163 นาย (กองเทคนิค กองบิน 2, 2564 : 65)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการสังกัดกองเทคนิค กองบิน 2 จังหวัดลพบุรี ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970 : 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 140 คน ซึ่งตัวอย่างที่ได้นั้นผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling)

3. เครื่องมือการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ประเภทปลายปิด (closed form) และลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ผู้วิจัยแบ่งเนื้อหาและโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย
4. ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์

5. การทดสอบความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา (Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พิจารณาตรวจสอบในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ด้านภาษา และความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง โดยใช้การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence : IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องแต่ละข้อซึ่งกำหนดความคิดเห็นไว้ตามเกณฑ์การพิจารณาของข้อคำถาม นำผลการประเมินมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ และเนื้อหา (Item objective congruence : IOC) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.67 – 1.00 และปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 นาย มาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาร์ค (Cronbach) จากการคำนวณได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.896

7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเป็นฉบับสมบูรณ์แล้ว ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวความคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาตามกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้อย่างเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ถึง กองเทคนิค กองบิน 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยดำเนินการนำแบบสอบถามไปแจกกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง
3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง
4. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบในแบบสอบถาม
5. จัดกระทำข้อมูลในแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด มาตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์และนำเอาเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ชั้นยศ ระดับการศึกษา สังกัด หน่วยงาน รายได้ต่อเดือน โดยคำนวณหาค่าสถิติ ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. ปัจจัยด้านแรงจูงใจ มี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยจูงใจ และปัจจัยค้ำจุนโดยการคำนวณหาค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และแปลความหมายของคะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ระดับแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ระดับแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ระดับแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับแรงจูงใจอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ระดับแรงจูงใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ได้แก่ ด้านคุณภาพงาน ด้านปริมาณงาน ด้านเวลา ด้านค่าใช้จ่าย โดยการคำนวณหาค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และแปลความหมายของคะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

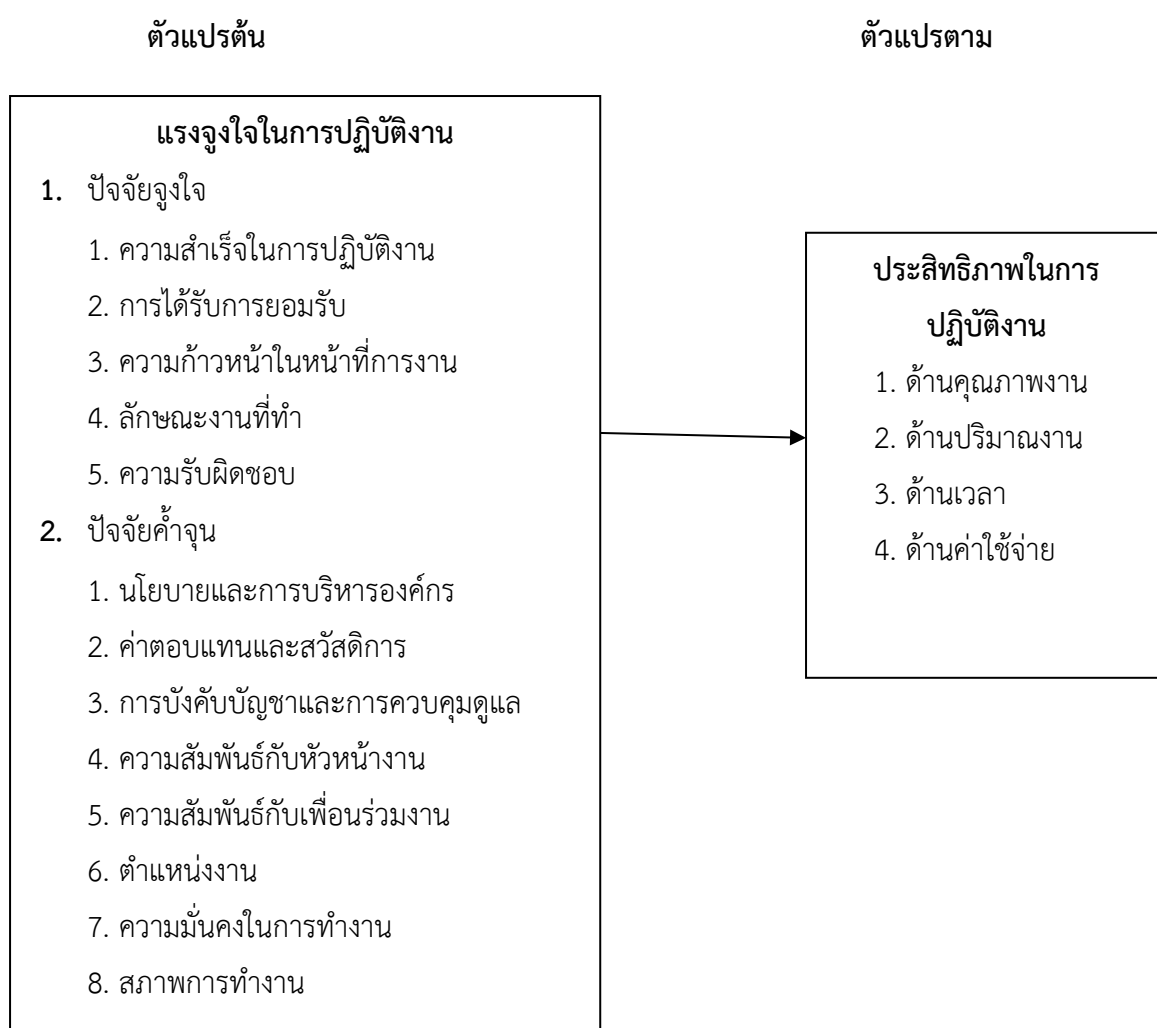
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์แรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการ สังกัดกองเทคนิค กองบิน 2 จังหวัดลพบุรี เพื่อหาความสัมพันธ์ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสังกัดกองเทคนิค กองบิน 2 จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม และสังเคราะห์แนวคิดของทฤษฎี 2 ปัจจัยของ เฮิร์ชเบอร์ก (Herzberg, 1968 : 53 - 62) และแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพของปีเตอร์สัน, และพลาวแมน (Peterson, & Plowman, 1989 : 325) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัย จูงใจของข้าราชการสังกัดกองเทคนิค กองบิน 2 ในภาพรวม

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยจูงใจ ในภาพรวม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1) ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน	4.24	0.22	มาก	4
2) การได้รับการยอมรับ	4.31	0.34	มาก	2
3) ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน	4.28	0.31	มาก	3
4) ลักษณะงานที่ทำ	4.32	0.35	มาก	1
5) ความรับผิดชอบ	4.32	0.36	มาก	1
รวม	4.29	0.21	มาก	-

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยจูงใจ ของข้าราชการสังกัดกองเทคนิค กองบิน 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.21) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 5 ด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยสามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านความรับผิดชอบ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.36) ด้านลักษณะงานที่ทำ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.35) ด้านการได้รับการยอมรับ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.34) ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.31) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.22)

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยค้ำจุน ของข้าราชการสังกัดกองเทคนิค กองบิน 2 ในภาพรวม

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยค้ำจุน ในภาพรวม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1) นโยบายและการบริหารองค์กร	4.48	0.44	มาก	3
2) ค่าตอบแทนและสวัสดิการ	4.25	0.50	มาก	6
3) การบังคับบัญชาและการควบคุมดูแล	4.54	0.41	มากที่สุด	1
4) ความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน	4.23	0.29	มาก	8
5) ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	4.24	0.36	มาก	7
6) ตำแหน่งงาน	4.39	0.35	มาก	4
7) ความมั่นคงในการทำงาน	4.26	0.32	มาก	5

8) สภาพการทำงาน	4.51	0.44	มากที่สุด	2
รวม	4.36	0.19	มาก	-

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยคำจูงของข้าราชการสังกัดกองเทคนิค กองบิน 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.19) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านการบังคับบัญชา และการควบคุมดูแล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.41) ด้านสภาพการทำงาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.44) ด้านนโยบายและการบริหารองค์กร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.44) ด้านตำแหน่งงาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.35) ด้านความมั่นคงในการทำงาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.32) ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.50) ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.36) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.29)

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของของข้าราชการสังกัดกองเทคนิค กองบิน 2 ในภาพรวม

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานฯ ในภาพรวม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1) ด้านคุณภาพงาน	4.38	0.36	มาก	4
2) ด้านปริมาณงาน	4.51	0.33	มากที่สุด	3
3) ด้านเวลา	4.55	0.33	มากที่สุด	1
4) ด้านค่าใช้จ่าย	4.54	0.30	มากที่สุด	2
รวม	4.49	0.28	มาก	-

จากตาราง 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของของข้าราชการสังกัดกองเทคนิค กองบิน 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.28) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มี 3 ด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยสามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านเวลา ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.33) ด้านค่าใช้จ่าย ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.30) ด้านปริมาณงาน ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.33) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านคุณภาพงาน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.36)

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยจูงใจ

ก่อนการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละตัวก่อน โดยใช้ค่าองค์ประกอบการขยายความแปรปรวน (Variance Inflation Factor : VIF) เพื่อวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม และระหว่างตัวแปรต้นด้วยกันเองในการตรวจสอบลักษณะของภาวะร่วมเส้นตรงพหุคูณ (Multicollinearity) หรือตัวแปรต้นสัมพันธ์กันเองสูงมากเกินไป ซึ่งอาจจะส่งต่อคุณภาพของสมการถดถอยได้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ พบว่าค่า VIF อยู่ระหว่าง 1.100 – 1.976 ซึ่งโดยทั่วไปถือเป็นค่าที่ยอมรับได้ เนื่องจาก ค่า VIF ไม่เกิน 10

ตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสังกัดกองเทคนิค กองบิน 2 จังหวัดลพบุรี ด้วยวิธี Enter

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยจูงใจ	B	Std. Error	Beta	t	p-value	VIF
ค่าคงที่	0.748	0.742	-	1.585	0.115	-
ความรับผิดชอบ (X1)	0.161	0.053	0.213	3.035	0.003*	1.441
ลักษณะงานที่ทำ (X2)	0.223	0.060	0.281	3.697	0.000*	1.696
ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (X3)	0.212	0.072	0.243	2.960	0.004*	1.976
การได้รับการยอมรับ (X4)	0.175	0.066	0.215	2.654	0.009*	1.924
ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน (X5)	0.100	0.077	0.179	1.288	0.200	1.100
R = 0.737, R ² = 0.544, Adjusted R ² = 0.527, Std. Error of the estimate (SEE) = 0.189, F = 31.916, Sig. = .000*						

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตาราง 4 พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสังกัดกองเทคนิค กองบิน 2 จังหวัดลพบุรี ได้แก่ ด้านลักษณะงานที่ทำ ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ด้านความรับผิดชอบ และด้านการได้รับการยอมรับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณอยู่ในระดับสูง (R = 0.737) มีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 54.4 (R² = 0.544) และมีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์เท่ากับร้อยละ 18.9 (SEE = 0.189)

โดยด้านที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสังกัดกองเทคนิค กองบิน 2 จังหวัดลพบุรี มากที่สุดคือ ด้านลักษณะงานที่ทำ ($B = 0.223$) รองลงมาด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ($B = 0.212$) และน้อยที่สุด ด้านความรับผิดชอบ ($B = 0.161$)

โดยสามารถเขียนอยู่ในรูปสมการคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานดังนี้

สมการคะแนนดิบ

$$Y = 0.748 + 0.161X_1 + 0.223X_2 + 0.212X_3 + 0.175X_4$$

สมการคะแนนมาตรฐาน

$$Z_Y = 0.213X_1 + 0.281X_2 + 0.243X_3 + 0.215X_4$$

สัญลักษณ์แทนในสมการ

Y	หมายถึง	ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
X1	หมายถึง	ด้านความรับผิดชอบ
X2	หมายถึง	ด้านลักษณะงานที่ทำ
X3	หมายถึง	ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน
X4	หมายถึง	ด้านการได้รับการยอมรับ
X5	หมายถึง	ด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยค่าเงิน

ก่อนการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละตัวก่อน โดยใช้ค่าองค์ประกอบการขยายความแปรปรวน (Variance Inflation Factor : VIF) เพื่อวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม และระหว่างตัวแปรต้นด้วยกันเองในการตรวจสอบลักษณะของภาวะร่วมเส้นตรงพหุคูณ (Multicollinearity) หรือตัวแปรต้นสัมพันธ์กันเองสูงมากเกินไป ซึ่งอาจจะส่งต่อคุณภาพของสมการถดถอยได้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ พบว่าค่า VIF อยู่ระหว่าง 1.023 – 2.124 ซึ่งโดยทั่วไปถือเป็นค่าที่ยอมรับได้ เนื่องจาก ค่า VIF ไม่เกิน 10

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยคำจูงที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสังกัดกองเทคนิค กองบิน 2 จังหวัดลพบุรี ด้วยวิธี Enter

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยคำ จูง	B	Std. Error	Beta	t	p-value	VIF
ค่าคงที่	0.783	0.436	-	1.798	0.075	-
นโยบายและการบริหารองค์กร (X1)	0.115	0.041	0.185	2.818	0.006*	1.023
ค่าตอบแทนและสวัสดิการ (X2)	0.243	0.036	0.446	6.685	0.000*	1.064
การบังคับบัญชาและการควบคุมดูแล (X3)	0.104	0.045	0.156	2.324	0.022*	1.072
ความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน (X4)	-0.023	0.089	-0.025	-0.263	0.793	2.124
ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน (X5)	0.094	0.068	0.125	1.384	0.169	1.940
ตำแหน่งงาน (X6)	0.166	0.054	0.214	3.059	0.003*	1.167
ความมั่นคงในการทำงาน (X7)	0.053	0.077	0.061	0.684	0.495	1.926
สภาพการทำงาน (X8)	0.097	0.042	0.155	2.298	0.023*	1.085
R = 0.672, R ² = 0.451, Adjusted R ² = 0.417, Std. Error of the estimate (SEE) = 0.209 F = 13.452, Sig. = .000*						

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตาราง 5 พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยคำจูงที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสังกัดกองเทคนิค กองบิน 2 จังหวัดลพบุรี ได้แก่ ด้านนโยบายและการบริหารองค์กร, ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ, ด้านการบังคับบัญชาและการควบคุมดูแล, ด้านตำแหน่งงาน และด้านสภาพการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณอยู่ในระดับสูง (R = 0.672) มีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 45.1 (R² = 0.451) และมีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์เท่ากับร้อยละ 20.9 (SEE = 0.209)

โดยด้านที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสังกัดกองเทคนิค กองบิน 2 จังหวัดลพบุรี มากที่สุดคือ ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ (B = 0.243) รองลงมาด้านตำแหน่งงาน (B = 0.166) และน้อยที่สุด ด้านสภาพการทำงาน (B = 0.097)

โดยสามารถเขียนอยู่ในรูปสมการคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานดังนี้

สมการคะแนนดิบ

$$Y = 0.783 + 0.115X_1 + 0.243X_2 + 0.104X_3 + 0.166X_6 + 0.097X_8$$

สมการคะแนนมาตรฐาน

$$Z_Y = 0.185X_1 + 0.446X_2 + 0.156X_3 + 0.214X_6 + 0.155X_8$$

สัญลักษณ์แทนในสมการ

Y	หมายถึง	ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
X1	หมายถึง	ด้านนโยบายและการบริหารองค์กร
X2	หมายถึง	ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ
X3	หมายถึง	ด้านการบังคับบัญชาและการควบคุมดูแล
X4	หมายถึง	ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน
X5	หมายถึง	ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน
X6	หมายถึง	ด้านตำแหน่งงาน
X7	หมายถึง	ด้านความมั่นคงในการทำงาน
X8	หมายถึง	ด้านสภาพการทำงาน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสังกัดกองเทคนิค กองบิน 2 ด้านปัจจัยจูงใจ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กองเทคนิค กองบิน 2 มีการให้ความสำคัญกับบุคลากรในด้านความรับผิดชอบโดยการมอบหมายงานที่สำคัญให้กับบุคลากรเพื่อนำไปสู่การพัฒนาหน่วยงาน รวมถึงการให้อิสระในการตัดสินใจในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ มีการกำหนดลักษณะงานที่ให้อิสระไว้อย่างชัดเจน ให้โอกาสความก้าวหน้าในด้านการเลื่อนตำแหน่งตามความรู้และความสามารถที่ปรากฏจากผลงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย สอดคล้องกับการวิจัยของ ปวีณรัตน์ สิงห์วัฒน์ (2557 : 65) ที่ได้ทำการวิจัยศึกษาเรื่องแรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า ระดับแรงจูงใจของบุคลากรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านความต้องการความผูกพัน ด้านความต้องการความสำเร็จและด้านความต้องการอำนาจ

ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสังกัดกองเทคนิค กองบิน 2 ด้านปัจจัยค้ำจุน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การบังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชาภายในกองเทคนิค กองบิน 2 มีความยุติธรรมและเสมอภาคกัน ผู้บังคับบัญชารับฟังความคิดเห็นและแนะแนวทางการแก้ไขปัญหากับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเป็นกันเอง รวมถึงสภาพในการทำงาน ทรัพยากรและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้รับการ

จัดสรร มีสภาพดีและพร้อมใช้งานตลอดเวลา มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน ในการปฏิบัติงานมีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ชัดเจน เนื่องจากเป็นหน่วยงานทหาร รวมถึงความมั่นคงในการทำงาน ค่าตอบแทนและสวัสดิการที่มีความเป็นธรรม สอดคล้องกับการวิจัยของ รัชณี สุดตาชาติ (2559 : 628 - 635) ที่ได้ทำการวิจัยศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการทำงาน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและความผูกพันต่อองค์กร โรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจในการทำงานด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานและการบริการ และด้านภาระงานที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของกองข้าราชการสังกัดกองเทคนิค กองบิน 2 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรสามารถทำงานตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลา ประหยัดค่าใช้จ่ายอยู่ภายใต้งบประมาณที่มีอยู่จำกัด ผลการปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้ประโยชน์ หรือการก่อให้เกิดประโยชน์หรือประยุกต์ใช้ในทางอื่นได้อย่างดี และบุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายหรืออาจเกินเป้าหมาย สอดคล้องกับการวิจัยของ กัตติกา อร่ามโชติ (2559 : 89) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของทหารพราน กรมทหารพรานที่ 48 จังหวัดนราธิวาส มีผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของทหารพราน กรมทหารพรานที่ 48 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานทุกด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ด้านผลตอบแทนและสวัสดิการ และด้านลักษณะการปฏิบัติงาน ตามลำดับจากมากไปน้อย และการศึกษาของ รัชณี สุดตาชาติ (2559 : 628 - 635) ที่ได้ทำการวิจัยศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการทำงาน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและความผูกพันต่อองค์กร โรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการทำงาน ทุกข้ออยู่ในระดับมาก

ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสังกัดกองเทคนิค กองบิน 2 จังหวัดลพบุรี ได้แก่ ด้านลักษณะงานที่ทำ ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ด้านความรับผิดชอบ และด้านการได้รับการยอมรับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการมอบหมายงานในหน้าที่ของบุคลากรแต่ละท่านมีความสอดคล้องกับความรู้ ความสามารถและมีความสำคัญในการพัฒนาหน่วยงาน ผลการปฏิบัติสอดคล้องกับเป้าหมายและความต้องการจึงส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สิริภพ เจริญยิ่ง (2561 : 56) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แรงจูงใจกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานราชการโรงงานผลิตเครื่องแต่งกายทหาร กรมพลธิการทหารบก ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจ สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานราชการ โรงงานผลิตเครื่องแต่งกายทหาร กรมพลธิการทหารบก ได้ร้อยละ 32.6 โดยพบว่าด้านความสำเร็จในงานของบุคคล ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ด้านความก้าวหน้า และด้านความรับผิดชอบ มีอิทธิพลต่อการพยากรณ์ประสิทธิผลการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยค่าจ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสังกัดกองเทคนิค กองบิน 2 จังหวัดลพบุรี ได้แก่ ด้านนโยบายและการบริหารองค์กร, ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ, ด้านการบังคับบัญชาและการควบคุมดูแล, ด้านตำแหน่งงาน และด้านสภาพการทำงาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ปัจจัยค่าจ้างโดยเฉพาะในส่วนของการบริหารนโยบายและการบริหารองค์กรของกองเทคนิค ผู้บริหารมีแนวนโยบายในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เหมาะสม อีกทั้งกองเทคนิคนี้เป็นหนึ่งหน่วยงานราชการจึงมี ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่กำหนดเกี่ยวกับเงินตอบแทนและสวัสดิการที่บุคลากรพึงจะได้รับอย่างชัดเจน จึงส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สอดคล้องกับ ทฤษฎีสองปัจจัย ของ Herzberg (1959 : 99) ที่กล่าวว่าแรงจูงใจด้านปัจจัยค่าจ้าง (Hygiene Factor) 8 ด้าน คือ นโยบายและการบริหารองค์กร ค่าตอบแทนและสวัสดิการ การควบคุมดูแลของหัวหน้างาน ความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ตำแหน่งงาน ความมั่นคงในการปฏิบัติงาน และสภาพการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ควรพัฒนางานหรือมอบหมายงานที่ปฏิบัติให้มีความท้าทายมากขึ้น
2. ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างานควรเพิ่มการให้คำชมเชยและมอบหมายงานที่มีความเหมาะสมกับความรู้ ความสามารถของแต่ละบุคคล
3. คณะผู้บริหารและกรมกำลังพลควรมีนโยบายเกี่ยวกับการสนับสนุนทุนในการฝึกอบรม ศึกษาดูงานที่มีความเกี่ยวข้องกับหน้าที่งานของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงาน
4. ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างานควรมอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ ความสามารถ รวมถึงความถนัดของผู้ปฏิบัติงานแต่ละคน
5. ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างานควรมอบหมายงานที่มีความสำคัญแก่ผู้ปฏิบัติงานอย่างทั่วถึง
6. ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างาน ควรเพิ่มการสื่อสารนโยบายการบริหารให้มีความชัดเจน และผู้ปฏิบัติสามารถเข้าใจ และเข้าถึงนโยบายในการบริหารได้ง่าย
7. กรมกำลังพล หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลักดันเงินเดือนและสวัสดิการของข้าราชการทหารอากาศ ควรมีการปรับปรุง/พัฒนา โครงสร้างเงินเดือน และสวัสดิการให้สามารถตอบโจทย์การใช้ชีวิตของผู้ปฏิบัติงานในยุคปัจจุบันได้
8. ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างานควรเพิ่มการให้ข้อเสนอแนะ หรือความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติงาน หากเกิดกรณีที่มีความผิดพลาดในการปฏิบัติงานควรมีการให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง เหมาะสมอย่างชัดเจน

9. หัวหน้างานในฐานะผู้บังคับบัญชาหรือผู้นำในการปฏิบัติงาน ควรมีการปรับปรุงแบบการบริหารจัดการให้สามารถเข้าถึงผู้ปฏิบัติงานได้บังคับบัญชาได้ในทุกส่วนงานและทุกคน

10. ควรส่งเสริมให้มีการทำงานเป็นทีม สร้างบรรยากาศการทำงานแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อให้ทุกคนในหน่วยงานเกิดกำลังใจในการทำงาน

11. ควรมีการสำรวจ หรือพยายามสังเกตผู้ปฏิบัติงานแต่ละคน เพื่อให้ได้ข้อมูลว่าแต่ละคนมีความถนัดอะไร มีความชอบอะไร แล้วควรบริหารจัดการให้คนตรงกับงานตามหลักการใช้คนให้ถูกกับงาน (Put the right man on the right job) เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนมีความภูมิใจ ที่สามารถทำงานได้สำเร็จตรงตามเป้าหมาย

12. ในการบริหารงานกำลังพลควรมีความเป็นธรรมในการพิจารณาไม่ว่าจะเป็นการ พิจารณาเปลี่ยนตำแหน่งงาน พิจารณาโยกย้าย หรือพิจารณาขึ้นตำแหน่งต่าง ๆ ควรมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน ทุกคนสามารถรู้และมีความเป็นธรรม

13. ควรมีการจัดบรรยายภาคและสภาพแวดล้อมในหน่วยงานให้เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงาน

14. ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างาน ควรมอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาได้อีก

15. ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างานควรเพิ่มความเท่าเทียม ความเป็นธรรม ในการมอบหมายงาน โดยพิจารณาถึง ความรู้ ความสามารถ ความถนัด และปริมาณงานของแต่ละคน เพื่อให้ได้ผลการปฏิบัติงานที่เป็นไปตามเป้าหมาย

16. การมอบหมายงานควรมีการจัดตารางเวลา และบริหารจัดการผู้ปฏิบัติงานให้มีความชัดเจน เพื่อไม่ให้งานไปหนักที่คนใดคนหนึ่ง อันอาจส่งผลให้งานเสร็จล่าช้า หรือเสร็จทันเวลาแต่อาจมีความผิดพลาดได้

17. หน่วยงานควรจัดให้มีระบบการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างประหยัดและให้เกิดประโยชน์สูงสุด
ข้อเสนอแนะการทบทวนในครั้งต่อไป

1. การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยด้านแรงจูงใจเพียงอย่างเดียว เพื่อให้การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นเพิ่มเติม เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการกองเทคนิค กองบิน 2 เป็นต้น

2. การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเพียงกองเทคนิค กองบิน 2 เพื่อให้กรมกำลังพล สังกัดกองทัพอากาศ นำผลการศึกษาไปใช้เพื่อใช้ในการอบรมพัฒนา หรือปรับกระบวนการบริหารจัดการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรในสังกัด ควรศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายเช่น กองอื่น ๆ ในกองบิน 2 หรือทุกหน่วยงานที่อยู่ภายใต้สังกัดกองทัพอากาศ

เอกสารอ้างอิง

- กองเทคนิค กองบิน 2. (2564). *บัญชีสถานภาพข้าราชการ กองเทคนิค กองบิน 2 ประจำปีงบประมาณ 2564*.
ลพบุรี: กองเทคนิค กองบิน 2.
- กองเทคนิค กองบิน 2. (2564). *อัตรากำลัง กองเทคนิค กองบิน 2*. ลพบุรี: กองเทคนิค กองบิน 2.
- กัตติกา อร่ามโชติ (2559). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของทหารพราน กรมทหารพรานที่ 48 จังหวัดนราธิวาส*.
สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ปวิณรัตน์ สิงห์วัฒน์. (2557). *แรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัด
อาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง*. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเน
ชั่น.
- พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองทัพอากาศ กองทัพอากาศ กองทัพอากาศ
พ.ศ. 2552. (2552, 30 มีนาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 126 ตอนที่ 19 ก. หน้า 36 - 45.
- พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551. (2551, 1 กุมภาพันธ์). ราชกิจจานุเบกษา.
เล่ม 125 ตอนที่ 26. หน้า 35 - 50.
- รัชนิ สุตะดาชาติ. (2559). *แรงจูงใจในการทำงาน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและความผูกพันต่อองค์กร โรงเรียน
เอกชน อำเภอมะนัง จังหวัดนครราชสีมา*. รายงานการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัย
ระดับชาติ ครั้งที่ 3. 628 - 635.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2550, 11 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 114 ตอนที่ 55 ก. หน้า 1 -99.
- ศิวา หลาบคำ. (2564). *ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานและผลการปฏิบัติงานของพนักงาน กรณีศึกษา:
บริษัท โฮม โปรดักส์ เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน)*. วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล. 7 (2), 26 - 33.
- สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12*.
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา.
- สิริภาพ เจริญยิ่ง. (2561). *แรงจูงใจกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานราชการโรงงานผลิตเครื่องแต่ง
กายทหาร กรมพลศึกษาทหารบก*. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย
เกริก.
- อุษา ศิริสากร. (2562). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิตของบริษัท เอ็นอีเนียร์รีเสิร์ชเทค
(ประเทศไทย) จำกัด*. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกริก.
- Herzberg, Frederick and others. (1959). *The Motivation to work*. New York: John
Wiley and Sons.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities.
Educational and Psychological Measurement. 30 (3), 607-610.
- Peterson, E., & Plowman, E. G. (1989). *Business Organization and Management*. Homewood,
ILL: Richard D. Irwin.

สภาพและแนวทางการดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และ
การเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

**State and guidelines for teacher's operation approach that provides
learning experiences and playing to develop early childhood
according to National Standard for Early Childhood of
Child Development Center, Lomsak local
government organization,
Petchaboon province**

ยุพารัตน์ กงจีน และ ทศนะ ศรีปัตตา

มหาวิทยาลัยนเรศวร

Yuparat Kongjeen and Tussana Siputta

Naresuan University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: carecareforwork@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์และ 2) ศึกษาแนวทางการดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 21 คน หัวหน้าสถานศึกษาจำนวน 77 คน นักวิชาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 33 คน ที่ปฏิบัติงานในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ในปีการศึกษา 2564 รวมทั้งสิ้นจำนวน 103 คน สุ่มโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือการวิจัย คือ 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย google form และวิเคราะห์ผลการวิจัยโดย วิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 2) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างแนว

* วันที่รับบทความ: 12 เมษายน 2565; วันที่แก้ไขบทความ 18 พฤษภาคม 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 19 พฤษภาคม 2565

Received: April 12, 2022; Revised: May 18, 2022; Accepted: May 19, 2022

ทางการดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพและการดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพ รองลงมา ได้แก่ ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ภาษา และการสื่อสาร และด้านที่มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการดูแลและพัฒนาอย่างรอบด้าน และ 2) แนวทางการดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า 2.1 ด้านการดูแลและพัฒนาอย่างรอบด้าน พบว่า ควรจัดแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2560 จัดกิจกรรมที่บูรณาการหลากหลาย เน้นพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน เช่น ด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และการอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขโดยส่งเสริมพัฒนาผ่านการเล่น ตลอดจนส่งเสริมให้มีการจัดอบรมเรื่องการจัดแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา 2.2 ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพ พบว่า ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ เช่น จัดกิจกรรมแปร่งฟัน ล้างมือ ให้ใช้โปรแกรม thai school lunch ในการคำนวณสูตรอาหารให้เด็กได้รับประทานอาหารหลัก ครบ 5 หมู่ ได้ดีมีนม และน้ำสะอาดอย่างเพียงพอ ตลอดจนการประเมินพฤติกรรมและการพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอ สรุปผลการประเมินและรายงานผลให้ผู้ปกครองทราบ มีการติดต่อประสานงานขอความร่วมมือจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่ใกล้เคียงในการตรวจสุขภาพเด็กและประเมินพัฒนาการต่างๆ 2.3 ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ภาษา และการสื่อสาร พบว่า จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้เด็กมีทักษะด้าน การใช้ภาษาในการสื่อความหมาย ฟัง พูด อ่าน เขียน ได้อย่างเหมาะสมตามวัย และหลากหลาย เน้นจัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบตัวผ่านการเล่น เช่น กิจกรรมฝึกตอบปัญหา ฝึกเล่านิทาน นำเสนอผลงานของตนเอง ตลอดจนควรจัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร ทักษะด้านภาษา ให้กับครู 2.4 ด้านอารมณ์ จิตใจ-สังคม ปลุกฝังคุณธรรมและความเป็นพลเมืองดี พบว่า ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับที่ปลุกฝังจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม มารยาทและการปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมท้องถิ่น และส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ดีและมั่นคง ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก โดยให้ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินมีอารมณ์แจ่มใส ส่งผลให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง 2.5 ด้านการส่งเสริมเด็กในระยะเปลี่ยนผ่านให้ปรับตัวสู่การเชื่อมต่อในชั้นถัดไป พบว่า ควรให้คำแนะนำผู้ปกครอง จะช่วยให้เด็กเตรียมตัว อย่างไร เช่น การปรับเปลี่ยนเวลา และวิถีประจำวัน การนอน การตื่น การเปลี่ยน

สถานที่ ให้ผู้ปกครองทำความเข้าใจและไปเตรียมเด็กตามลำดับ เพื่อให้เด็กได้เกิดความคุ้นเคย และปรับตัวได้ง่าย ควรมีการอบรมการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแนะแนวการเตรียมตัวก่อนการเปลี่ยนผ่านให้กับครูเพื่อใช้ในการแนะแนวทางให้ผู้ปกครอง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการดูแลเด็กระบบเปลี่ยนผ่าน ระหว่างครูกับผู้ปกครอง ตลอดจนจัดหาช่องทางการติดต่อระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ปกครอง

คำสำคัญ: การศึกษาสภาพและแนวทาง; การจัดประสบการณ์เรียนรู้; การเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

Abstracts

The objective of this research were 1) To study about state for teacher's operation approach that provides learning experiences and playing to develop early childhood according to National Standard for Early Childhood of Child Development Center, Lomsak local government organization, Petchaboon provinc , 2) To study about guidelines for teacher's operation approach that provides learning experiences and playing to develop early childhood according to National Standard for Early Childhood of Child Development Center, Lomsak local government organization, Petchaboon province. A sample was selected from 21 school administrators, 77 school chiefs, 33 educators who working in Lomsak local government organization, Petchaboon province in the academic year 2021, a total of 131 people. Random by stratified sampling. Research Instrument was the questionnaire with 1) 1-5 Likert's scale about condition and teacher's operation approach that provides learning experiences and playing to develop early childhood according to National Standard for Early Childhood of Child Development Center, Lomsak local government organization, Petchaboon province. Data was collected by Google form and analyzed by percentage, mean ($\bar{X}$) and standard deviation (S.D.). 2) Semi-structured Interview about condition and teacher's operation approach that provides learning experiences and playing to develop early childhood according to National Standard for Early Childhood of Child Development Center, Lomsak local government organization, Petchaboon province. Data was collected by content Analysis. The results of the research showed that 1) Teacher's operation condition that provides learning experiences and playing to develop early childhood according to National Standard for Early Childhood of Child Development Center, Lomsak local government organization, Petchaboon province was at much level. The aspect with the highest level of practice was physical development encouraging and health care, followed by Intellectual, language and communication encouraging, and the aspect with the least level of practice was care and comprehensively development. 2) Teacher's operation approach that provides learning experiences and playing to develop early childhood according to National Standard for Early Childhood of Child Development Center, Lomsak local government organization, Petchaboon province was found that 2.1 In terms of care and comprehensively development should be organized learning experience plan that conform to the 2017 early childhood education curriculum, organized a variety of integrated activities, developed students in all aspects such as physically, mentally, intellectually, and coexistence in society happily. Encouraged by playing as well as encouraged to provide training about learning experience plan for teachers and educational personnel. 2.2 Physical development and health care encouragement was found that should be organized health promotion activities such as brushing teeth, washing hands, use

Thai School Lunch program to calculate recipes for children to eat all 5 food groups, drink enough milk and clean water as well as assess individual child behavioral and the development regularly, summarize the results and report to parents, contact and coordinate from nearby sub-district health promoting hospital to check children's health and assess development. 2.3 In terms of intellectual, language and communication encouraging was found that organize experiential activities for children to have language skills in communicating, listening, speaking, reading and writing appropriately and variety, organize activities for children to learn from the surrounding environment by playing such as problem-solving activities, storytelling, presentations, and should provide training developing communication and language skills for teachers. 2.4 In terms of emotionally, mentally and socially, cultivating morals and good citizenship was found that should encourage to instill a sense of morality, ethics, etiquette and behavior in accordance with the local culture, encourage good and stable activities between adults and children, by allowing parents and community to participate the activities, the children will have fun, enjoy, have a bright mood, and have self-confidence. 2.5 Encouraging transitional children to adjust to the next connection was found that should advise parents how to help children prepare, such as time adjustment, daily routine, sleeping, waking up, and changing places. Let the parents understand and prepare the children to be familiar and easy to adjust, should provide training and advice on how to prepare for the transition for teachers to use in guiding parents. There is knowledge sharing in child care transitional systems between teachers and parents as well as providing a communication channel between the Child Development Center and parents.

Keywords: Study about condition and guidelines; Learning experience arrangement; Playing to develop early childhood

บทนำ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีฐานะเป็นสถานศึกษาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดและบริหารเพื่อกระจายโอกาสให้เด็กในท้องถิ่นและชุมชนต่าง ๆ ได้รับความรู้ทางการศึกษาโดยความร่วมมือของชุมชนเพื่อเตรียมความพร้อมและพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกายจิตใจอารมณ์สังคม และสติปัญญาอย่างเหมาะสมตามวัย และเต็มตามศักยภาพตลอดจน เพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง และเป็นพื้นฐานของการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไปโดยดูแลและให้การศึกษาคูหาตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานซึ่งมีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาเด็กตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจไม่ว่าจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดก็ตามทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลหรือเมืองพัทยาที่ดี โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพและได้มาตรฐาน

บุคคลที่มีบทบาทสำคัญส่วนหนึ่งในการดูแลและพัฒนาเด็กก็คือครู ซึ่งจะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด ครูต้องมีความตั้งใจ มีความอดทน และควรได้รับการฝึกฝนทักษะต่างอีกทั้งควรมีความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย การส่งเสริมสุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อมและมีพฤติกรรมอนามัยที่ถูกต้องเหมาะสมและที่สำคัญคือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่น ครูมีอิทธิพลต่อเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นอย่างมากต่อจากพ่อแม่ซึ่งเป็นครูคนแรกของผู้เรียนการที่จะให้เด็กปฐมวัยมีการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ครูมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการวางรากฐานให้เด็กเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ซึ่งมีบทบาทสำคัญที่ส่งผลต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นของเด็กปฐมวัย ให้เป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ซึ่งเป็นมาตรฐานกลางของประเทศใช้แทนมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ (ซึ่งเป็นมติคณะรัฐมนตรี 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2554) เพื่อให้ทุกหน่วยงานและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งภาครัฐและเอกชนทั่วประเทศใช้เป็นแนวทางในการประเมินผลการดำเนินงานและยกระดับคุณภาพ รวมถึงใช้เป็นเครื่องมือ ประเมินคุณภาพภายใน เพื่อรองรับการตรวจประเมินจากต้นสังกัด และภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โดยในการจัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมดำเนินการ ได้แก่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรุงเทพมหานคร สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) นอกจากนี้ผลการวิจัยของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และมาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น มาตรฐานคุณภาพของอาเซียน มาตรฐานความปลอดภัย คู่มือเฝ้าระวัง คัดกรอง และส่งเสริมพัฒนาการ DSPM เป็นต้น นำมาใช้ประกอบในการจัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติด้วย มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ถือเป็นมาตรฐานขั้นต้นที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาเด็กของประเทศ และเป็นมาตรฐานเชิงคุณภาพเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานและจัดบริการให้เด็กปฐมวัยได้มีโอกาสเริ่มต้นชีวิตอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียมกัน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ เป็นการเพิ่มคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุดในการนำประเทศไทยสู่ความเจริญก้าวหน้ามั่นคง ยั่งยืน ท่ามกลางความท้าทายของโลกในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติเป็นเครื่องมือในการประเมิน คุณภาพของการดำเนินงานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัด ที่ดูแลเด็กในเวลากลางวัน ช่วงอายุ ตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 6 ปีบริบูรณ์ หรือก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งใช้ได้กับทุกบริบท โดยได้มีการเทียบเคียงกับมาตรฐานของทุกหน่วยงานที่มีอยู่แล้วร่วมกับมาตรฐานคุณภาพของภูมิภาคอาเซียน ทั้งนี้ หากสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีศักยภาพการให้บริการพัฒนาเด็กอย่างมีคุณภาพสูงกว่ามาตรฐานนี้ สามารถพิจารณาเพิ่มเติมเกณฑ์ดังกล่าวได้ตามบริบท เช่น สถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กเอกชน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลทั้งรัฐและเอกชน โรงเรียนอนุบาลนานาชาติ

การดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 21 แห่ง ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่ายังไม่ สามารถดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติได้ครบทุกประเด็น (การประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.), 2563) ผู้วิจัยจึงทำวิจัยเรื่องสภาพและแนวทางการดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้ และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นสามารถนำข้อมูลที่ได้จากวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของครูเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ เป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อ พัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 21 คน หัวหน้าสถานศึกษา จำนวน 77 คน นักวิชาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 33 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 131 คน ที่ปฏิบัติงานในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ในปีการศึกษา 2564 (ข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 1 พ.ค. 2564)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 18 คน หัวหน้า สถานศึกษา จำนวน 60 คน นักวิชาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 25 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 103 คน ที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัด เพชรบูรณ์ ปีการศึกษา 2564 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางเคจซี่และมอร์แกน (Krejcie&Morgan) และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามสภาพการดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ มีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert Scale) ดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 แนวทางการดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

3.1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวรถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 21 แห่ง เพื่อขอเก็บข้อมูลผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าสถานศึกษา นักวิชาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอเก็บข้อมูล พร้อมส่งแบบสอบถามให้ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าสถานศึกษา นักวิชาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.3. เป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 103 ฉบับ โดยผ่าน google form ได้รับคืนจำนวน 103 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

ขั้นตอนที่ 2 แนวทางการดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

3.4. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์แนวทางการดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับทางการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 5 คน

3.5 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์

3.6 ผู้วิจัยติดต่อกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล นัดวันเวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์

3.7. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิตามวันเวลา และสถานที่ที่นัดหมาย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย กำหนดเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง การดำเนินงานของครูอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง การดำเนินงานของครูอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง การดำเนินงานของครูอยู่ในระดับปานกลาง

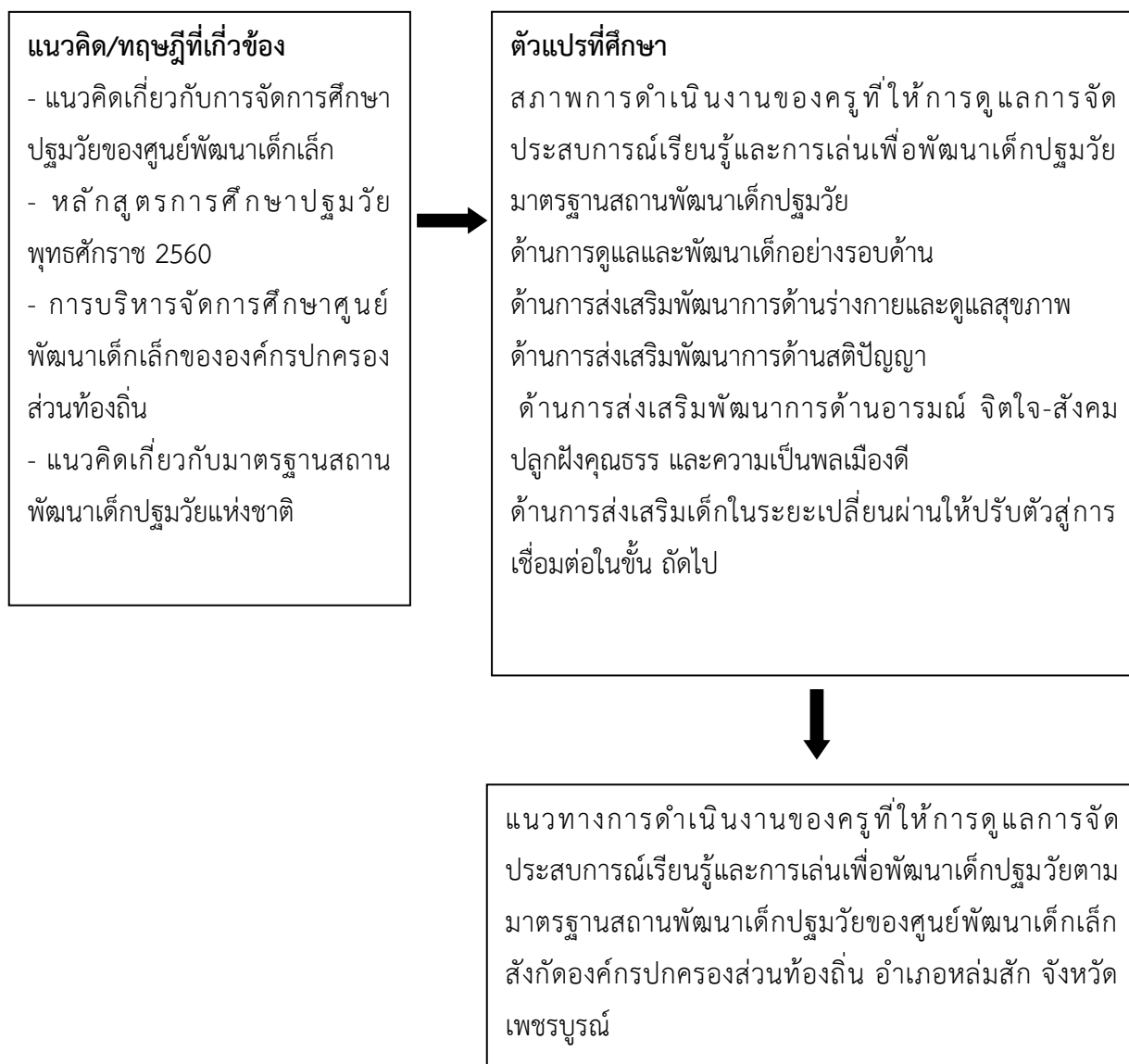
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง การดำเนินงานของครูอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง การดำเนินงานของครูอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 แนวทางการดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาจัดกระทำข้อมูลและสรุปข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และสถานภาพ โดยใช้ค่าร้อยละ

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และสถานภาพ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ จำแนกเป็น		
1.1 ชาย	20	19.4
1.2 หญิง	83	80.6
รวม	103	100
2. ระดับการศึกษา จำแนกเป็น		
2.1 ปริญญาตรี	21	20.4
2.2 สูงกว่าปริญญาตรี	82	79.6
รวม	103	100
3. สถานภาพ จำแนกเป็น		
3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	18	17.5
3.2 หัวหน้าสถานศึกษา	60	58.3
3.3 นักวิชาการศึกษา	25	24.3
รวม	103	100

จากตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ พบว่า เพศชาย จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 และเพศหญิง จำนวน 83 คน คิดเป็น ร้อยละ 80.6

จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับปริญญาตรี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 20.4 ระดับปริญญาโท จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 79.6 และระดับปริญญาเอก จำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0

จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ พบว่า เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 เป็นหัวหน้าสถานศึกษา จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 58.3 และเป็นนักวิชาการศึกษา จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3

2. ผลการศึกษาศภาพการดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถนำเสนอได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวม เช่นกัน

ข้อ	การดำเนินงานของครูตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ	กลุ่มตัวอย่าง (n=103)		ระดับการปฏิบัติ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านการดูแลและพัฒนาอย่างรอบด้าน	4.08	0.40	มาก
2	ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพ	4.15	0.45	มาก
3	ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ภาษา และการสื่อสาร	4.12	0.48	มาก
4	ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ-สังคม ปฏิกิริยาคุณธรรมและความเป็นพลเมืองดี	4.10	0.48	มาก
5	ด้านการส่งเสริมเด็กในระยะเปลี่ยนผ่านให้ปรับตัวสู่การเชื่อมต่อในชั้นถัดไป	4.11	0.46	มาก
รวม		4.11	0.40	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการศึกษาศภาพการดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.11$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.15$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ภาษา และการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12$) และด้านที่ครูดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ที่มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการดูแลและพัฒนาอย่างรอบด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.08$)

3. ผลการศึกษาแนวทางการดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการดูแลและพัฒนาอย่างรอบด้าน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ตาราง 3 สรุปแนวทางการดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการดูแลและพัฒนาอย่างรอบด้าน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อคำถาม	แนวทาง
1. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาด้านการดูแลและพัฒนาอย่างรอบด้าน	1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมวางแผนการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยอิงหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเสนอแนวทางให้ครูทำการประเมินผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็กรายบุคคล ทุกหน่วยการเรียนรู้ 3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุน และจัดหางบประมาณเพื่อจัดมุมประสบการณ์การเรียนรู้ ที่หลากหลายมีสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ และเพียงพอกับจำนวนเด็ก 4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรติดตาม เြงรัดให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปรับเปลี่ยนสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ใน และมุมต่างๆในห้องเรียนให้ทันสมัยตามสถานการณ์อยู่เสมอ 5. ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมหาแนวทางการจัดกิจกรรมที่ สนับสนุนให้ครูเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ให้เด็ก ตัดสินใจลงมือด้วยตนเองโดยมีครูคอยให้คำแนะนำ

2. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพ	1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำกับติดตามการดำเนินการจัดหาผ้าห่มและภาชนะที่สะอาดเพื่อป้องกันการติดเชื้อโรคต่างๆ 2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมวางแผนให้ครูใช้โปรแกรม thai school lunch ในการคำนวณสูตรอาหาร เพื่อจัดเด็กได้รับประทานอาหารหลัก ครบ 5 หมู่อย่างหลากหลายและได้ดื่มนมอย่างเพียงพอ 3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำกับติดตามการสังเกตพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็ก และให้ครูบันทึกเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอสรุปผลการประเมินและรายงานผลให้ผู้ปกครองทราบ 4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผน กำกับติดตาม และออกนิเทศ พฤติกรรมการบริโภคอาหารของเด็กภาคเรียนละ 1 ครั้ง 5. ผู้บริหารสถานศึกษาควรนิเทศติดตามศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการตรวจสุขภาพประจำวัน และบันทึกข้อมูลของเด็กทุกคน ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ภาษา และการสื่อสาร	1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรนิเทศ ติดตาม การจัดกิจกรรมของครูในด้านการพัฒนาทักษะในชีวิตประจำวัน การให้เด็กปฏิบัติกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง 2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผน ระดมทุน เพื่อสนับสนุนการจัดหาสื่อ ให้เพียงพอกับความต้องการของเด็กจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมทักษะการฟัง และการพูดให้กับเด็กอย่างเหมาะสม

	3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์โดยเน้นเรียนรู้ผ่านการเล่น ให้เป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ 4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้เด็กมีทักษะด้านการใช้ภาษาในการสื่อความหมาย ฟัง พูด อ่าน เขียน ได้อย่างเหมาะสมตามวัย และหลากหลาย 5. ผู้บริหารสถานศึกษาควรติดตาม ควบคุม ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะด้านการอ่านเพื่อพัฒนาเด็กอย่างเต็มศักยภาพ
4. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ-สังคม ปฏิสัมพันธ์คุณธรรม และความเป็นพลเมืองดี	1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำกับติดตามศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เน้นคุณธรรม จริยธรรม บูรณาการกับกิจกรรมตามหน่วยการเรียนรู้ 2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรนิเทศและติดตามการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ดีและมั่นคง ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก โดยให้ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของครูและให้ครูทำแบบประเมินตนเองอยู่เสมอ 3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการประชุม และเสนอแนวทางให้ ศพด.ปฏิสัมพันธ์คุณธรรม จริยธรรม โดยบูรณาการผ่านการเล่น 4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำกับติดตามให้ครูจัดกิจกรรมที่เชื่อมต่อกับวัดใกล้เคียงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม มุ่งเน้นให้เด็กมีส่วนร่วมกับชุมชน

	5. ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำกับ ติดตามให้ครู รายงานผลพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา ให้ผู้ปกครองรับทราบอยู่เสมอ
5. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาด้านการส่งเสริมเด็กในระยะเปลี่ยนผ่านให้ปรับตัวสู่การเชื่อมต่อในชั้นถัดไป	1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการประชุมสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง ครู ผู้ปกครองผ่านสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ ให้คำแนะนำผู้ปกครองในการฝึกให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้ก่อนเข้าเรียน เช่น การกิน การขับถ่าย การใช้ห้องน้ำ หรือการบอกความต้องการได้ 2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำกับ ตรวจสอบการปฏิบัติสำหรับครูให้มีการบันทึกข้อมูลพื้นฐานของเด็ก เพื่อใช้เป็นข้อมูลส่งต่อการเรียนระดับชั้น 3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเสนอแนะแนวทางให้มีช่องทางการติดต่อสื่อสารแก่ผู้ปกครองในการเตรียมตัวเด็กหรือไว้สำหรับปรึกษาหารือปัญหาหรือแนวทางต่างๆ 4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรควบคุมดูแลติดตามการส่งต่อข้อมูลต่างๆของเด็กให้กับครูคนใหม่ 5. ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมวางแผนให้ครูทำแผน หรือโครงการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่มีหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการปรับตัวเพื่อฝึกการเปลี่ยนแปลง

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพ รองลงมา ได้แก่ ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ภาษา และการสื่อสาร ด้านการส่งเสริมเด็กในระยะเปลี่ยนผ่านให้ปรับตัวสู่การเชื่อมต่อในชั้นถัดไป ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ-สังคม พลุกผิงคุณธรรมและความเป็นพลเมืองดี และด้านที่มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านการดูแลและพัฒนาอย่างรอบด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ มีความสำคัญต่อดำเนินงานของครู เพราะมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เป็นมาตรฐานกลางของประเทศ เพื่อให้ทุกหน่วยงานและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งภาครัฐและเอกชนทั่วประเทศใช้เป็นแนวทางในการประเมินผลการดำเนินงานและยกระดับคุณภาพรวมถึงใช้เป็นเครื่องมือ ประกันคุณภาพภายใน เพื่อรองรับการตรวจประเมินจากต้นสังกัด และภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

ด้านที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพ เป็นตัวกำหนดทิศทางและเป้าหมายการดำเนินของครูที่ชัดเจน โดยมีการจัดอาหารให้กับเด็กครบ 5 กลุ่มอาหารในปริมาณที่เพียงพอ มีคุณค่าทางโภชนาการเหมาะสมกับวัยของเด็ก ไม่ซ้ำกันในรอบ 1 สัปดาห์ ภาชนะที่ ใส่อาหาร และสถานที่รับประทานอาหารมีความสะอาด และปลอดภัย ครูสำรวจและบันทึกปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการกินอาหารของเด็ก เช่น เด็กที่แพ้อาหาร แพ้นมวัว เด็ก ที่มีน้ำหนัก ต่ำกว่าเกณฑ์ ฯลฯ และดูแลให้เด็กได้รับประทานอย่างเหมาะสมกับความจำเป็นของเด็ก ครูจัดกิจกรรมให้เด็กมีส่วนร่วมในการประกอบอาหารเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมมารับประทานอาหารที่เหมาะสม และสุขนิสัยการกินที่ดีให้กับเด็กซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนะชัย คงมัน (2564 : 54) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ศึกษาสภาพการดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแลและจัดประสบการณ์ การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวรักษ์ คำภีระ (2561 : 54) ได้ทำการศึกษาสภาพการ

ดำเนินงานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมมีการดำเนินงานในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ มีบริการส่งเสริมสนับสนุน สำหรับเด็กเล็ก ได้แก่ อาหารว่าง อาหารกลางวันตามหลักโภชนาการ อาหารเสริม (นม) วัสดุ สื่อ อุปกรณ์การศึกษา วัสดุครุภัณฑ์ และเครื่องเล่นพัฒนาการเด็ก และการตรวจสุขภาพเด็ก เล็กประจำปี

ด้านที่มีระดับการปฏิบัติน้อยสุด ได้แก่ ด้านการดูแลและพัฒนาอย่างรอบด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก คุรุมีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยได้ไม่ครบทุกประเด็น เช่น การจัดพื้นที่/มุมประสบการณ์การเรียนรู้อย่างน้อย 4 พื้นที่/มุม คือ มุมบล็อก มุมหนังสือ มุมบทบาท สมมติ มุมเกมการศึกษา ที่มีสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ยังไม่มีมีการปรับเปลี่ยนให้ทันสมัยและในบางแห่งมีไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก และการกิจกรรมต่างๆยังไม่เกิดการสนับสนุนให้เด็กริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจลงมือกระทำและแสดง/นำเสนอความคิด และ ความรู้สึก โดยบางแห่งยังไม่เกิดการบูรณาการระหว่างครูเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ตลอดจนยังขาดการสังเกตพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กและบันทึกเป็นรายบุคคลให้เป็นข้อมูลปัจจุบัน ดังที่ ฐิติมา ชูใหม่ (2559 : 18 -32) ได้กล่าวว่า เด็กปฐมวัย เป็นวัยที่จะก้าวเข้าสู่การพัฒนา ของชีวิต เด็กจะเริ่มพัฒนาลักษณะความเป็นตัวของ ตัวเอง ให้ความสนใจในสิ่งรอบตัว ดังนั้น ผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กวัยนี้ จึงควรเข้าใจ และ ยอมรับถึงลักษณะเฉพาะวัยอย่างถูกต้องเพื่อเป็นการ สนับสนุน และสามารถดูแลเด็กวัยนี้ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของเซลล์ของร่างกายจากลักษณะ ท้วมไปหรือย้ายๆ ไปสู่ลักษณะเฉพาะที่มีความซับซ้อน มากขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในขนาด และการทำ หน้าที และพัฒนาการก็เป็นการเปลี่ยนแปลงใน โครงสร้างของระบบต่างๆ ของร่างกายอย่างมีทิศทาง มี ระเบียบ แบบแผนสืบเนื่องกัน รวมทั้งด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านคุณภาพ เกิดความเพิ่มพูนทักษะ และความสามารถใหม่ๆ อัน เนื่องจากการเรียนรู้ที่มีจุดมุ่งหมาย หรือเกิดขึ้นจาก ประสบการณ์ของบุคคล และ ประสบการณ์ของเด็กนั้น ย่อมมาจากสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว โดยเฉพาะจากบิดา มารดา ซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมแรกที่สำคัญที่สุดที่จะสร้าง ประสบการณ์ให้แก่เด็ก นับตั้งแต่แรกเกิดเพื่อให้เกิด การเรียนรู้อันเป็นประโยชน์ต่อพัฒนาการที่ดีและ เหมาะสมต่อไป และสอดคล้องกับ

2. แนวทางการดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอห่มสั จังหวัดเพชรบูรณ์ เมื่อพิจารณาผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางสำคัญดังนี้

2.1 ด้านการดูแลและพัฒนาอย่างรอบด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการร่วมวางแผนการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยอิงหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพร้อมทั้งประเมินผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็กรายบุคคล ทุกหน่วยการเรียนรู้ สนับสนุน และจัดหางบประมาณเพื่อจัดมุม

ประสบการณ์การเรียนรู้ ที่หลากหลายมีสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ และเพียงพอกับจำนวนเด็ก ติดตาม เร่งรัดให้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปรับเปลี่ยนสื่อ วัสดุอุปกรณ์ใน และมุมต่างๆในห้องเรียนให้ทันสมัยตามสถานการณ์ และ ร่วมหาแนวทางการจัดกิจกรรมที่ สนับสนุนให้ครูเรียนรู้ร่วมกับเด็กให้เด็ก ตัดสินใจลงมือด้วยตนเองโดยมีครู คอยให้คำแนะนำ ดังที่ ทศนา แก้วพลอย (2554 : 54) ได้กล่าวว่า การศึกษาเด็กปฐมวัย หมายถึง การให้ การศึกษาแก่เด็กวัยเริ่มต้นเพื่อให้เกิดการ พัฒนาการในทุกด้าน ได้แก่ ด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจและด้านสังคม ดังนั้น การคิดในวัยนี้ จึงมีความสำคัญและเป็นพื้นฐานของการพัฒนาบุคคลให้เจริญเติบโต อย่างมีคุณภาพ และมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมิน คุณภาพการศึกษา (2551) ในส่วนของมาตรฐานครูที่ว่า ครูมีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นเด็กเป็นสำคัญ และในด้านบุคลิกภาพ ที่พบว่า ครูควรตรงต่อเวลา แต่งกายตาม ระเบียบ ของโรงเรียน มีอารมณ์ขัน สนุกสนาน ยิ้มแย้ม แจ่มใสและพูดจาสุภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัศมี ตูจินดา (2557 : 76) ได้ทำการศึกษา การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น จังหวัดสิงห์บุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวิชาการ และ กิจกรรมตามหลักสูตร อยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควร ดำเนินการกำกับติดตามการดำเนินการจัดหาผ้าห่มและภาชนะที่สะอาดเพื่อป้องกันการติดเชื้อโรคต่างๆ ร่วม วางแผนให้ครูใช้โปรแกรม thai school lunch ในการคำนวณสูตรอาหาร เพื่อจัดเด็กได้รับประทานอาหาร หลัก ครบ 5 หมู่อย่างหลากหลายอย่างเพียงพอ ตลอดจนให้ครูบันทึกพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กเป็น รายบุคคลอย่างสม่ำเสมอ สรุปผลการประเมินและรายงานผลให้ผู้ปกครองทราบ และวางแผน กำกับติดตาม และออกนิเทศ พฤติกรรมการบริโภคอาหารของเด็กภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนะชัย คงมัน (2564 : 54) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ศึกษาสภาพการดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแลและจัด ประสบการณ์ การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนา เด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพอยู่ในระดับมาก และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวรักษ์ คำภีระ (2561 : 54) ได้ทำการศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก โดยภาพรวมมีการดำเนินงานในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ มีบริการส่งเสริมสนับสนุน สำหรับเด็กเล็ก ได้แก่ อาหารว่าง อาหารกลางวันตามหลักโภชนาการ อาหารเสริม (นม) วัสดุ สื่อ อุปกรณ์ การศึกษา วัสดุครุภัณฑ์ และเครื่องเล่นพัฒนาการเด็ก และการตรวจสุขภาพเด็ก เล็กประจำปี

2.3 ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ภาษา และการสื่อสาร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการนิเทศ ติดตาม จัดทำแผนการจัดประสบการณ์โดยเน้นเรียนรู้ผ่านการเล่น ให้เป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติโดยเน้นการจัดกิจกรรมของครูในด้านการพัฒนาทักษะในชีวิตประจำวันให้เด็กปฏิบัติกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง ตลอดจนสนับสนุนการจัดหาสื่อ ให้เพียงพอกับความต้องการของเด็ก จัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริม ทักษะการฟัง และการพูดให้กับเด็กอย่างเหมาะสม ดังที่ ภิญญาพัชญ์ เพ็ชรรัตน์ (2551 : 64) ได้กล่าวว่า ภาษามีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัย เป็นอย่างมาก เนื่องจากภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ที่ต้องอาศัยทักษะทางดานสื่อสาร การคิดและการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจอีกทั้งนำไปสู่การพัฒนาตนเองโดยองค์รวมโดยเฉพาะพัฒนาการด้านสติปัญญา ซึ่งเป็นพื้นฐาน สำคัญในการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ วลัยรัตน์ จันทร์เสมา (2554 : 83) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสามารถในการสื่อสารแบบวัจนภาษาของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบจิตปัญญาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านที่อยู่ในระดับมาก คือระดับความสามารถในการสื่อสารแบบวัจนภาษาของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบจิตปัญญา ด้านความเข้าใจภาษา ด้านการสร้างประโยค การสนทนาโต้ตอบ และความคล่องภาษา

2.4 ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ-สังคม ปลุกฝังคุณธรรมและความเป็นพลเมืองดี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำกับติดตามศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรมตามหน่วยการเรียนรู้ ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม โดยบูรณาการผ่านการเล่น นิเทศและติดตาม การจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ดีและมั่นคง ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก โดยให้ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของครูและให้ครูทำแบบประเมินตนเองอยู่เสมอ มีการประชุมและเสนอแนวทางให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตลอดจนให้ครูรายงานผลพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา ให้ผู้ปกครองรับทราบอยู่เสมอ ดังที่ เปรมวรภาพ พินิจวิทย์ (2558 : 22) ได้กล่าวว่า เด็กชั้นอนุบาลเป็นกำลังสำคัญ ของประเทศในอนาคตควรได้รับการปลุกฝังคุณธรรม และ จริยธรรมซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข คุณธรรมจริยธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ประกอบด้วย ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ คุณธรรมแต่ละด้านมีความสำคัญ และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับพฤติกรรมของ เด็กปฐมวัยให้มีความขยัน ตั้งใจทำงานอย่างต่อเนื่อง กล้าเผชิญอุปสรรคต่าง ๆ รู้จักแก้ปัญหาทำงานให้เสร็จ ตามเวลาที่กำหนด มีความซื่อสัตย์ ประพฤติดีทั้งต่อหน้า และลับหลัง ปฏิบัติตนตามกฎหมายและระเบียบ รู้จักการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นได้ และรู้จัก การแบ่งปัน สละความสุขส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และอาสาช่วยเหลือผู้อื่นได้เหมาะสมกับวัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมรินทร์ แยมเพ็ง (2563 : 45) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลการจัดประสบการณ์ด้วยชุดกิจกรรมนิทานเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร พบว่า ผลการจัดประสบการณ์ด้วยชุดกิจกรรมนิทานเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ของเด็กปฐมวัย

โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามัคคี รองลงมาคือ ด้านความมีน้ำใจ ด้านความมีระเบียบวินัย และด้าน ความรับผิดชอบ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ความรับผิดชอบ

2.5 ด้านการส่งเสริมเด็กในระยะเปลี่ยนผ่านให้ปรับตัวสู่การเชื่อมต่อในชั้นถัดไป พบว่า ดำเนินการประชุมร่วมวางแผนให้ครูทำแผน หรือโครงการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่มีหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการปรับตัว เพื่อฝึกการเปลี่ยนแปลง สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง ครู ผู้ปกครอง ให้คำแนะนำผู้ปกครองในการฝึกให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้ก่อนเข้าเรียน เช่น การกิน การขับถ่าย การใช้ห้องน้ำ หรือการบอกความต้องการได้ กำกับ ตรวจสอบ การปฏิบัติสำหรับครูให้มีการบันทึกข้อมูลพื้นฐานของเด็ก เพื่อใช้เป็นข้อมูลส่งต่อการเลื่อนระดับชั้นเสนอแนะแนวทางให้มีช่องทางการติดต่อสื่อสารแก่ผู้ปกครองในการเตรียมตัวเด็กหรือไว้สำหรับปรึกษาหารือปัญหาหรือแนวทางต่างๆ ควบคุมดูแล ติดตามการส่งต่อข้อมูลต่างๆของเด็กให้กับครูคนใหม่ ดังที่ นรรัชต์ ผืนเชียร (2562 : ออนไลน์) ได้กล่าวว่า ระยะเปลี่ยนผ่านให้ปรับตัวสู่การเชื่อมต่อในชั้นถัดไปส่งผลกระทบต่อของนักเรียนค่อนข้างมาก เพราะความแตกต่างในรูปแบบการศึกษาของแต่ละระดับ ทำให้นักเรียนเมื่อก้าวมาสู่ระดับการศึกษาใหม่ อาจมีปัญหาด้านการเรียนและการปรับตัว ซึ่งส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้ในระยะยาว สิ่งนี้คือ ปัญหาที่เกิดจากรอยต่อทางการศึกษาที่สำคัญ สำหรับรอยต่อทางการศึกษาที่มีปัญหามากที่สุดคือ รอยต่อทางการศึกษาระหว่างอนุบาลกับระดับประถมศึกษา เพราะด้วยหลักสูตรที่แตกต่างกันค่อนข้างมาก ทำให้การเชื่อมต่อทางการศึกษาในช่วงนี้เป็นช่วงที่มีปัญหามากที่สุด จะเห็นได้ว่ารอยต่อทางการศึกษาระหว่างอนุบาลกับประถมศึกษานั้นมีความสำคัญอย่างมาก และเป็นความท้าทายของสถานศึกษาในการบริหารจัดการรูปแบบของการเชื่อมต่อนี้ เพราะถ้าสามารถบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสมแล้ว จะช่วยลดปัญหาการเรียนของนักเรียนที่ขึ้นมาจากระดับปฐมวัยได้อีกมาก ซึ่งจะช่วยให้พวกเขาเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดเครียดความกดดันที่อาจจะเกิดขึ้นจากการปรับตัวของนักเรียน และทำให้นักเรียนเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตโสภณ โสหา (2561 : 7) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาของเด็กอนุบาลเพื่อเข้าสู่ชั้นประถมศึกษา: สภาพและปัญหาของครู พบว่า สภาพของครูในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาของเด็กอนุบาลเพื่อเข้าสู่ชั้นประถมศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการส่งเสริมความพร้อมทางการเรียน รองลงมาคือ ด้านการวางแผนการดำเนินงานการสร้างรอยเชื่อมต่อ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการสร้างความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการสร้างรอยเชื่อมต่อ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ผลการวิจัย พบว่า ครูมีการปฏิบัติพฤติกรรมตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านการดูแลและพัฒนาอย่างรอบด้านที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด ได้แก่ ครูจัดกิจกรรมให้เด็กใช้เครื่องมือสื่อหน้าจอ ประเภทโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต หรือสมาร์ทโฟน และกำหนดเวลาให้เด็กอยู่หน้าจอ อย่างปลอดภัยเหมาะสม ตามช่วงอายุ ดังนั้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ควรกำกับติดตามให้มีการจัดกิจกรรมให้เด็กใช้เครื่องมือสื่อหน้าจอ ประเภทโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต หรือสมาร์ทโฟน กำหนดเวลาให้เด็กอยู่หน้าจอ อย่างปลอดภัยเหมาะสม ตามช่วงอายุ

1.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ควรนำผลการวิจัยการศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาการดำเนินงานของครูให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามมาตรฐาน

1.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรนำผลการวิจัยการศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ไปใช้เป็นแนวทางในส่งเสริมสนับสนุนการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อดำเนินงานของครูที่ให้การดูแลการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- ชนะชัย คงมั่น. (2564). ศึกษาสภาพการดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนา เด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ฐิติมา ชูใหม่. (2559). การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของเด็กปฐมวัย. วารสารหัวหินสุขใจไกลกังวล. 1 (2), 18 -32.
- นรรัตน์ ผืนเชียร. (2562). เทคนิคการรับมือกับเด็กนักเรียนในห้องเรียน. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 22 สิงหาคม 2562. แหล่งที่มา: <https://www.trueplookpanya.com/blog/content/68010/-teaartedu-teaart-teaarttea->
- เปรมวรพร พินิจวิทย์. (2558). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนอนุบาล 1 โดยการประยุกต์ใช้การวิจัยเป็นฐาน. โรงเรียนบ้านสามหลัง อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์บัณฑิต , สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ทัศนาก้าวพลอย. (2554). การคลายการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นน้ำเล่นทรายในกิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิตโสณิน โสหา. (2561). การสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาของเด็กอนุบาลเพื่อเข้าสู่ชั้นประถมศึกษา: สภาพและปัญหาของครู. หลักสูตรวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- ภิญญาพาฬัญ เพ็ชรรัตน์. (2551). การศึกษาความเข้าใจของผู้บริหารและครูปฐมวัยเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัยในจังหวัดชลบุรี. คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัศมี ตูจินดา. (2557). การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- เสาวรักษ์ คำภีระ. (2561). การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยพะเยา.

- วลัยรัตน์ จันทร์เสมา. (2554). *ความสามารถในการสื่อสารแบบวัจนภาษาของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบจิตปัญญา*. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตการศึกษาปฐมวัย. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัมรินทร์ แยมเพ็ง. (2563). *ผลการจัดประสบการณ์ด้วยชุดกิจกรรมนิทานเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัยโรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร*. สาขาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.

ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร

**Instructional Leadership in the Disruptive of the school administrators
according to the opinions of teachers Schools under the
Ladkrabang District Office Bangkok**

รัตติกา รวดเร็ว และ อุไร สุทธิรัมย์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Rattika Ruadreo and Urai Suthiyam

Ramkhamheang University, Thailand

Corresponding Author, E-Mail: Rattikalex@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และตำแหน่ง กลุ่มตัวอย่างคือ ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2564 จำนวน 260 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.95 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้เท่ากับ .990 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการและการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการกำหนดภารกิจของสถานศึกษา และด้านการบริหารจัดการหลักสูตร

2. ครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการ ในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการและการจัดการเรียนการสอนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน แต่พบว่า ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการและการจัดการเรียนการสอนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการ; ยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา; ความคิดเห็นของครู

Abstracts

The purpose of this research aims to study and compare Instructional Leadership in the disruptive of school administrators based on the teachers' opinions. Schools that belong to Ladkrabang Office, Bangkok, are classified by qualifications with work experiences and different work positions. The sample group was 260 school teachers who belong to the Ladkrabang Office, Bangkok Education 2021, using random sampling, a tool that was used in the research was a questionnaire, a 5-level estimation scale, content validity by determining the IOC of 0.95, and determining the reliability by means of determining the alpha coefficient of Cronbach's Alpha Coefficient value of .990. , mean ($\bar{x}$), Standard Deviation (SD), t-test, and One-Way Analysis of Variance.

The research results were

1. Instructional Leadership in the disruptive of school administrators based on the teacher's opinions. The schools that belong to Ladkrabang Office, Bangkok, overall, and on the side is very high. Sorting the averages in descending order promotes the academic atmosphere in teaching and learning. Inservice education and mission assignments of schools have the least average areas in managing the curriculum.

2. Teachers with different qualifications and opinions on Instructional Leadership in the disruptive of school administrators. And schools that belong to Ladkrabang Office, Bangkok, overall and on the side, differed statistically and significantly at .05.

3. Teachers with different work experiences and opinions on Instructional Leadership in the disruptive of school administrators as well as the schools that belong to Ladkrabang Office, Bangkok, overall, were no different and, when considered individually, the areas of promoting the academic atmosphere in teaching were statistically and significantly different at .05.

4. Teachers with different positions and opinions on Instructional Leadership in the disruptive of school administrators, with schools that belong to the Ladkrabang Office in Bangkok as a whole and in most aspects, but the aspects of establishing an academic environment in teaching and learning that were dependent on individuals were discovered to be in the field of academic atmosphere in teaching and learning. There is a statistically significant difference at .05 levels.

Keywords: Instructional Leadership; Disruptive of school administrators; Teacher's Opinion

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 หมวด 1 มาตรา 6 ได้กล่าวว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และหมวด 4 มาตรา 22 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 6 และมาตรา 22 สรุปได้ว่าการจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อการพัฒนามนุษย์ โดยมีพื้นฐานแนวคิดที่ว่ามนุษย์นั้นสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา เรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการจัดการเรียนรู้ การจัดการศึกษาที่จะส่งเสริมให้มนุษย์เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างแท้จริง นำไปสู่เป้าหมายในการดำเนินชีวิตในสังคมร่วมกับคนอื่นได้

ภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกอย่างพลิกผัน (Disruptive World) ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงของเงื่อนไขต่าง ๆ ของการพัฒนาประเทศไทย ส่งผลให้การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องพบทวนบริบทและปัจจัยต่าง ๆ อันจะนำมาซึ่งการพัฒนาประเทศไทยอย่างยั่งยืน รวมทั้งการพัฒนาประเทศตามบริบทของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ที่มีเป้าหมายสำคัญในการยกระดับประเทศไทยสู่ประเทศที่มีความพร้อมทางการแข่งขันในระบบเศรษฐกิจของโลก อันเป็นเป้าหมายสำคัญของการเปลี่ยนแปลงประเทศตามแนวทางการพัฒนา Thailand 4.0 โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป้าหมายในการพัฒนาด้านคุณภาพการศึกษา (Quality Education) ที่มุ่งรับรองการศึกษาที่เท่าเทียมและทั่วถึง รวมทั้งการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ประชากรในสังคม อันเป็นหนึ่งในแนวคิดสำคัญ เพื่อการพัฒนาประเทศให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนา (แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 : 5) การพัฒนาระบบการศึกษาของกรุงเทพมหานครในปัจจุบันจึงมีทิศทางที่เชื่อมโยงไปสู่การผลิตบุคลากรที่เป็นกำลังสำคัญของประเทศในระดับต่างๆ อย่างสอดคล้องกับเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ของชาติ และทิศทางการพัฒนาประเทศที่กำหนดขึ้น รวมทั้งการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศสู่สังคมดิจิทัลและการพัฒนาระบบการศึกษาเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงในสังคมที่เน้นการแข่งขันด้วยนวัตกรรม

และเทคโนโลยี (แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 : 6) ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากในการบริหารงาน วิชาการ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ วัตกรรมการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งตัวแปร สำคัญที่พัฒนาไปสู่ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความ เข้าใจด้านเทคโนโลยีที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ระบบการจัดการศึกษามีคุณภาพโดยมีการขับเคลื่อน สถานศึกษาและบุคลากรไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ส่งผลต่อการ พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษากภาวะผู้นำทางวิชาการ ในยุคพลิก ผันของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา และใช้ให้เกิดประโยชน์ กับการบริหารจัดการสถานศึกษามีประสิทธิภาพตามมาตรฐานการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหาร สถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตาม คุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และตำแหน่ง

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร มีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 โรงเรียน จำนวนครู 806 คน ปีการศึกษา 2564 (รายงานสถิติการศึกษา ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 โรงเรียน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จากการเปิด

ตารางของ Cohen (Cohen, Manion and Morrison, 2011 : 147) ได้ครูจำนวน 260 คน โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย แบ่งได้เป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ คุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และตำแหน่ง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 4 ด้าน มีข้อคำถามจำนวน 40 ข้อ ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวและขออนุญาตแจกแบบสอบถามจากบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มอบให้กับผู้อำนวยการสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดจำนวน 260 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จัดระบบข้อมูล ลงรหัสข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ คุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และตำแหน่ง โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage)

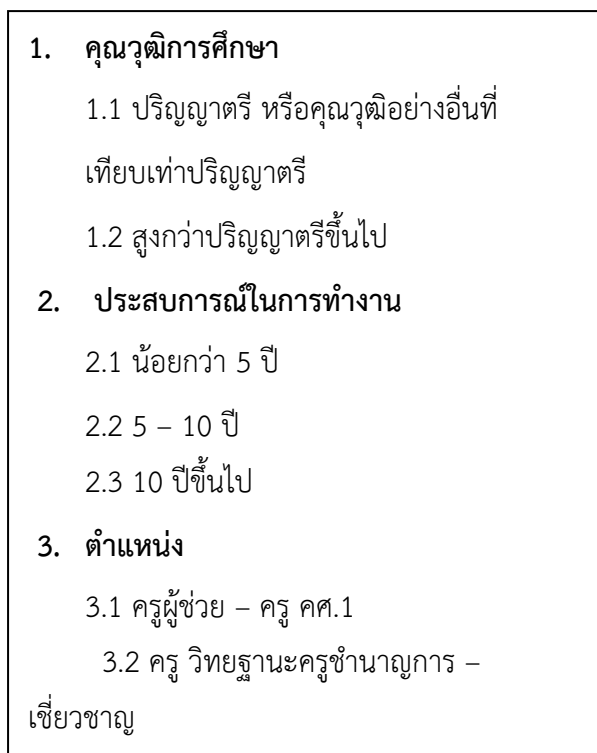
2. ศึกษาระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีคุณวุฒิการศึกษา และตำแหน่งต่างกัน ต่อภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent

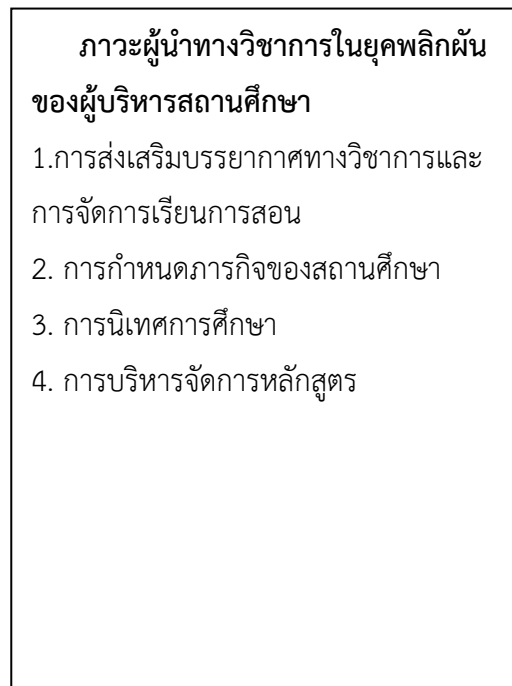
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ต่อภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร วิเคราะห์โดยใช้ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยายดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร

บทบาทการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของครู		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1.ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการและการจัดการเรียนการสอน	4.34	.46	มาก
2.ด้านการกำหนดภารกิจของสถานศึกษา	4.31	.42	มาก
3.ด้านการนิเทศการศึกษา	4.32	.45	มาก
4.ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	4.28	.48	มาก
รวม	4.31	.40	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.31$; $SD = .40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยสามลำดับแรก คือ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการและการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.34$; $SD = .46$) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{x} = 4.32$; $SD = .45$) และด้านการกำหนดภารกิจของสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.31$; $SD = .42$) ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ($\bar{x} = 4.28$; $SD = .48$)

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคคลิณของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และตำแหน่ง

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคคลิณของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา

* p < .05

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ในยุคพลิกผัน ของผู้บริหารสถานศึกษา	คุณวุฒิการศึกษา				t	p
	ปริญญาตรีคุณวุฒิ อย่างอื่นที่เทียบเท่า ปริญญาตรี		สูงกว่า ปริญญาตรี			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทาง วิชาการและการจัดการเรียนการสอน	4.44	.44	4.19	.47	4.164	.000*
2 ด้านการกำหนดภารกิจของ สถานศึกษา	4.37	.38	4.21	.46	3.017	.002*
3 ด้านการนิเทศการศึกษา	4.37	.40	4.24	.53	2.127	.035*
4 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	4.34	.43	4.18	.54	2.535	.012*
รวม	4.38	.37	4.20	.45	3.308	.001*

จากตาราง 2 พบว่า ครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคคลิณของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ครูที่มีระดับการปริญญตรีหรือคุณวุฒิอย่างอื่น ที่เทียบเท่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคคลิณของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับสูงกว่าครูที่มีระดับการศึกษาศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ย ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ในยุคพลิกผัน ของผู้บริหารสถานศึกษา	ประสบการณ์ในการทำงาน						F	p
	น้อยกว่า 5 ปี		5 - 10 ปี		มากกว่า 10 ปีขึ้นไป			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1 ด้านการส่งเสริม บรรยากาศทางวิชาการและ การจัดการเรียนการสอน	4.44	.45	4.35	.42	4.25	.51	3.258	.040*
2 ด้านการกำหนดภารกิจ ของสถานศึกษา	4.37	.42	4.31	.35	4.26	.50	1.326	.267
3 ด้านการนิเทศการศึกษา	4.33	.45	4.37	.39	4.24	.53	1.801	.167
4 ด้านการบริหารจัดการ หลักสูตร	4.30	.45	4.32	.40	4.21	.59	1.149	.319
รวม	4.36	.39	4.34	.34	4.24	.49	1.926	.148

จากตาราง 3 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการและการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe's post hoc comparison method) ดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบ ความแตกต่าง ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคคลิณของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตลาดกระบัง ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ต่างกันด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการและการจัดการเรียนการสอน

ประสบการณ์ ในการทำงาน		น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	10 ปีขึ้นไป
	$\bar{X}$	4.44	4.35	4.25
น้อยกว่า 5 ปี	4.44			*
5-10 ปี	4.35			
10 ปีขึ้นไป	4.25			

* $p < .05$

จากตาราง 4 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคคลิณของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการและการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน 1 คู่ คือ ประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 5 ปี กับ 10 ปีขึ้นไป

กล่าวคือ ครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่ามีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคคลิณของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการและการจัดการเรียนการสอน มากกว่า ครูที่มีประสบการณ์มากกว่า

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคคลิณของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง จำแนกตามตำแหน่ง

* p < .05						
ภาวะผู้นำทางวิชาการ ในยุคคลิณ ของผู้บริหารสถานศึกษา	ตำแหน่ง				t	p
	ครูผู้ช่วย –		ครู วิทยฐานะครู			
	ครู คศ.1		ชำนาญการ –			
			เชี่ยวชาญ			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการและการจัดการเรียนการสอน	4.40	.45	4.27	.48	2.198	.028*
2 ด้านการกำหนดภารกิจของสถานศึกษา	4.34	.38	4.27	.47	1.308	.202

3	ด้านการนิเทศการศึกษา	4.34	.42	4.29	.50	.866	.387
4	ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	4.29	.43	4.26	.53	.577	.571
รวม		4.34	.36	4.27	.45	1.387	.167

จากตาราง 5 ครูตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้านส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน แต่พบว่า ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการและการจัดการเรียนการสอนราย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการและการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการกำหนดภารกิจของสถานศึกษา และด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศสู่สังคมดิจิทัลและการพัฒนาระบบการศึกษาเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงในสังคมที่เน้นการแข่งขันด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี รวมทั้งการพัฒนาที่สอดคล้องและรองรับกับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับปิยธิดา ทาปลัด (2561 : 144) ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการนิเทศ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน และยังสอดคล้องกับมณีรัตน์ สุดเต้ (2563 : 99) ศึกษา แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลรายด้าน ได้ดังนี้

1.1 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการและการจัดการเรียนการสอนพบว่าครูมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครมี

เป้าหมายให้นักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีศักยภาพและได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานครเปิดโอกาสให้ครูได้ร่วมวางแผนการนำเทคโนโลยีเข้ามาจัดบรรยากาศการเรียนการสอนในชั้นเรียน จัดสรรงบประมาณ สรรหาวัสดุ อุปกรณ์ด้านเทคโนโลยี เพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมและส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ใช้สื่อที่หลากหลาย ผู้บริหารกำกับ ติดตาม การจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อนำผลมาปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษา จึงทำให้ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการและการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับนิติญา เสนาฤทธิ์ (2560 : 71) ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ จิราวรรณ แซ่ย่อง (2561 : 100) ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนและองค์การแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่ พบว่า การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

1.2 ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่าครูมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแผนการศึกษาแห่งชาติที่มุ่งพัฒนาครูอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาในทุกกระดับ และประเภทการศึกษาเพื่อให้ได้ครูที่มีความรู้ทักษะและความสามารถในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดสูงสุดของศักยภาพของแต่ละบุคคลทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร สามารถนำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการประชุม ชี้แจง แนะนำประสานความเข้าใจกับครูเกี่ยวกับการนิเทศการสอนที่ชัดเจน กระตุ้นให้คณะครูนำผลการนิเทศมาพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานวิชาการโดยนำเทคโนโลยีมาพัฒนางานของตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเข้าเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อติดตามติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ของครูด้วยการใช้เทคโนโลยีและวิธีการที่หลากหลาย จึงทำให้ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ปิยธิดา ทาปลัด (2562 : 153) ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ด้านการนิเทศการสอน พบว่า การบริหารงานด้านการนิเทศการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับ มณีรัตน์ สุดเต้ (2563 : 105) ศึกษา แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2 พบว่า ด้านการนิเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

1.3 ด้านการกำหนดภารกิจของสถานศึกษา พบว่าครุมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแผนพัฒนาการศึกษา ขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ที่มุ่งเน้นให้ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ภายใต้การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัลเพื่อการศึกษาควบคู่กับการพัฒนาระบบการศึกษาตามบริบทของกรุงเทพมหานคร อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานครได้นำเทคโนโลยีมาใช้กำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ภารกิจของสถานศึกษา ซึ่งจะต้องให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการนำเทคโนโลยีเข้ามาวางแผนกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา สร้างความรู้ ความเข้าใจ การปฏิบัติงานของครูและบุคลากร มีการพัฒนาศักยภาพของครู เช่น การประชุม การอบรมสัมมนา การศึกษาดูงานด้านวิชาการโดยนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่อพัฒนาครูให้เป็นผู้นำทางวิชาการและทันต่อการเปลี่ยนแปลง และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกำกับติดตามบุคลากรทุกฝ่ายดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนด จึงทำให้ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกำหนดภารกิจของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ชีโรติ หล่ายไ้ (2560 : 96) ศึกษา การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีและทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 พบว่า ด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ ณัฐพล พงษ์ (2561 : 76) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากเช่นกัน

1.4 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร พบว่าครุมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ที่มีเป้าหมายสำคัญในการวางแผนทางการศึกษา เพื่อกำหนดกรอบทิศทางและแนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานครให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศและการพัฒนากรุงเทพมหานคร ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีศักยภาพได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม อีกทั้ง ผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานครมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดทำหลักสูตร และสามารถให้คำแนะนำแก่คณะครู ประชุมชี้แจงด้วยการนำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้กับคณะครู มีการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ สภาพปัญหาความต้องการของชุมชนเพื่อนำมาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน มีการติดตาม ปรับปรุงประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการหลักสูตร อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ วรณกร โชมขุนทด (2562 : 93) ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่าง

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า การจัดการหลักสูตร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ นิติภา เสนาฤทธิ์ (2560 : 70) ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่าด้านการบริหารจัดการหลักสูตร โดยรวม อยู่ในระดับมากเช่นกัน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร อภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการ ในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้าน ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ครูทุกคนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ได้รับการส่งเสริม สนับสนุน จากสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ในการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ปฏิบัติงานต่างๆภายในสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมทางวิชาการ จัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพให้เป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษา จึงเป็นเหตุให้มีค่าเฉลี่ยของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ของครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้อง สีนินาญ จิระพรพาณิชย์ (2563 : 261) ศึกษา การเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในยุคดิจิทัลตามความคิดเห็นของครูในเขตอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำแนกตาม วุฒิการศึกษาสูงสุด โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน และยังสอดคล้องกับ ชีรศักดิ์ สารสมศรี (2563 : 348) ศึกษา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการและการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการและการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน 1 คู่ คือ ประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 5 ปี กับ 10 ปีขึ้นไป ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า ได้รับการส่งเสริมจากนโยบายของสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ให้เข้าร่วมอบรมทักษะด้านเทคโนโลยีและเทคนิคใหม่ๆ มาใช้ปฏิบัติงานในบทบาทหน้าที่

การจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้ผู้บริหารเกิดภาวะผู้นำในการทำงานจึงทำให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพ จึงทำให้ที่ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ศรสุวรรณ บุญณกรณ์ชัย (2561 : 69) ศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนทวีธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกประสบการณ์ในตำแหน่งครู พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งครูต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนทวีธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ ธนกร จันทะนาม (2563 : 78) ศึกษา ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 พบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับ ปวีณา บุทธิจักร (2564 : 210-220) ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันเช่นกัน

2.3 ครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่รายด้านพบว่า ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการและการจัดการเรียนการสอนราย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูที่มีตำแหน่ง ครูผู้ช่วย - ครู คศ.1 และครู วิทยฐานะครูชำนาญการ - เชี่ยวชาญ ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มุ่งเน้นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้ครูทุกคนได้รับการส่งเสริม สนับสนุน จนมีทักษะในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้าไปมีบทบาทในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอน จึงเป็นเหตุให้มีค่าเฉลี่ย ของครูที่มีตำแหน่งต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สีนินาฏ จิระพรพาณิชย์ (2563 : 256) ศึกษา ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในยุคดิจิทัล ตามความคิดเห็นของครูในเขตอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามตำแหน่ง พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และยังสอดคล้องกับขจรศักดิ์ ธรรมธัชกุล (2564 : 289-292) ศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาลในกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 11 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยรวมไม่มีความแตกต่างกันเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนในด้านการจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการนำเทคโนโลยีเข้ามาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อให้การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ และการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนเป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษา
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรประสานความเข้าใจกับครูด้านการนิเทศการศึกษา รวมถึงการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทด้านการนิเทศการสอนที่ชัดเจน อีกทั้งการนำผลการนิเทศมาพัฒนาการปฏิบัติงานด้านวิชาการของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ภารกิจของสถานศึกษา โดยสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน และนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการวางแผนการปฏิบัติงานด้านต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตามภารกิจของสถานศึกษา
4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดหางบประมาณ ในการนำเทคโนโลยีจัดทำระบบฐานข้อมูล ใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันและเกิดประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคพลิกผันของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตลาดกระบัง และโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ควรมีการศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการและด้านอื่นๆของผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาและเป็นที่ยอมรับในสังคม

เอกสารอ้างอิง

- ขจรศักดิ์ ธรรมธัชกุล.(2564). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาลในกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 11. วารสารการบริหารการศึกษา และภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 10 (37), 282-292.
- จิราวรรณ แซ่ย่อง. (2561). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนและองค์การแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดกระบี่ วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ณัฐพล พัทธนี. (2561). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้วสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ธนกร จันทะนาม.(2563). *การศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 . วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.*
- ธีรโชติ หล่ายไท้. (2560).*การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีและทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.*
- ธีรศักดิ์ สารสมักร. (2563). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการ ครั้งที่ 5 การวิจัยเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Research to Make A CHANGE).*
- ปวีณา บุทธิจักร. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 10 (37), 210-220.*
- ปิยธิดา ทาปลัด. (2562). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระของ เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- นิตินิภา เสนาฤทธิ์. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- มณีนรัตน์ สุดเต้. (2563). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.*
- วรรณกร โขมขุนทด. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.*

- ศรสวรรค์ บุญณกรณ์ชัย (2561). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21* โรงเรียนทวีธาภิเศก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาตรมหาบัณฑิต. บัณฑิต
วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกริก.
- สินีนานู จิระพรพาณิชย์. (2563). ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในยุคดิจิทัล ตาม
ความคิดเห็นของครู ในเขตอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะ
ผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 9 (33), 256-262.
- สำนักงานการศึกษา. (2563). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 พ.ศ.2564 - 2569*. ส่วน
นโยบายและแผนการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษากรุงเทพมหานคร.
- Cohen, Louis.; Manion, Lawrence; & Morrison, Keith. (2011). *Research Method in Education*.
(7th ed). New York: Morrison.

กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนชาติ
พันธุ์ไทยทรงดำ บ้านดอนทราย ตำบลสระกะเทียม
อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

**Community Learning Process to Develop Community Knowledge :
Case Study of Thai Song Dam Ethnic Community, Ban Don Sai,
Srakathiam Subdistrict, Muang Nakhon Pathom District,
Nakhon Pathom Province**

ศุลชัย สระทองหัก

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Sulachai Srathonghak
Thammasad University, Thailand
E-mail: poonsza@npru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน เพื่อความเป็นชุมชนที่เข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ในช่วงเวลาที่คนทั่วโลกประสบกับภาวะการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (VCOVID-19) และเพื่อส่งเสริมชุมชนให้มีอาชีพเสริมเป็นการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ของชุมชนด้วย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการสร้างความรู้และการใช้ความรู้ของชุมชน 2) เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน กลุ่มเป้าหมาย คือ 1) ประชาชนท้องถิ่นและผู้รู้ภูมิปัญญาในชุมชน 2) ผู้นำชุมชนและชุมชน และ 3) หน่วยงานราชการและเครือข่าย วิธีการศึกษา คือ 1) การสังเกตการณ์ 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก และ 3) การสนทนากลุ่ม

ผลการศึกษาพบว่า 1) กระบวนการสร้างความรู้และการใช้ความรู้ของชุมชน 2) กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน และ 3) การเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน

คำสำคัญ : กระบวนการเรียนรู้ของชุมชน, องค์ความรู้ชุมชน, แนวทางการพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน

Abstracts

A Study of Community Learning Process to develop community knowledge for a strong community that can be self-reliant and sustainable. During the time when people around the world are experiencing the epidemic of coronavirus (VCOVID-19). And to promote the community to have a supplementary occupation to reduce expenses and increase income for the community. It is also the development of the knowledge of the community as well. This qualitative research aimed to 1) study the process of knowledge creation and use of community knowledge, 2) to study the learning process of the community to develop the knowledge of the community, and 3) to propose the guidelines for the development of the learning process of the community for developing community knowledge. The target groups were 1) the local scholars and knowledgeable community wisdom in the community, 2) the community leaders and the community, and 3) the government agencies and the networks. The study methods were 1) observational, 2) in-depth interviews, and 3) group chat. The results of the study found that 1) The process of creating knowledge and using knowledge of the community. 2) The community learning process to develop community knowledge. And 3) The proposing guidelines for developing community learning processes to develop community knowledge.

Keywords: Community Learning Process; Community Knowledge; Community Knowledge Development Guidelines

บทนำ

ในการพัฒนาประเทศความรู้และความดีเป็นสิ่งที่ต้องการไปทุกแห่ง สิ่งทั้งสองประการนี้ขึ้นอยู่กับปัญญา บุคคลต้องมีปัญญาเพื่อเห็นทางแห่งความถูกต้อง ความดีที่อาศัยศรัทธาอย่างเดียวไปไม่ได้ไกล จึงจำเป็นต้องมีปัญญานำ เพราะการใช้ศรัทธาอย่างเดียวนั้นการพัฒนาจะเปลี่ยนแปลงหรือตามไม่ทันเหตุการณ์ ดังนั้น การพัฒนาที่สร้างสรรค์ต้องตั้งอยู่บนฐานของปัญญาอยู่ตลอดเวลา หากการพัฒนา คือ การมีปัญญาขึ้นเท่านั้น มันจะทำให้สิ่งต่างๆ ประสานสอดคล้องลงตัวไปหมด มนุษย์สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการสร้างสรรค์และการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและทางด้านสังคมของประเทศ ถ้ามนุษย์ขาดปัญญาหรือไม่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การสร้างสรรค์และการพัฒนาดังกล่าวก็จะได้ไม่ผล เพราะฉะนั้น เราจึงต้องการคนที่แข็งแรง มีสุขภาพดี มีปัญญา เป็นคนที่มีสติปัญญามีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ สำหรับการพัฒนาตนเองและประเทศ

กระบวนการพัฒนาบุคคลและสภาพแวดล้อมต่างๆ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงอยู่ในสังคมยุคปัจจุบัน ด้วยเหตุที่ว่า ทุนหรือทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในประเทศและในโลกมีความลดน้อยลงหรือมีความเสื่อมโทรมมากขึ้น การแสวงหาทุนภายนอก คือ การนำทรัพยากรมาใช้เพียงอย่างเดียวและให้เกิดความสิ้นเปลืองเป็นสิ่งที่อันตรายต่อมนุษย์และสรรพสิ่งในโลก เพราะว่าทรัพยากรหรือทุนภายนอกยังใช้อย่างหมดยังใช้อย่างเสื่อม หรือไม่ใช้ก็เกิดการเสื่อมสลายด้วยตัวของมันเอง ซึ่งต่างจากทุน คือ ความรู้ ความดี ความงาม เพราะความรู้ ความดี ความงาม ยิ่งใช้อย่างองอาจ ยิ่งใช้อย่างเพิ่มพูน ถ้าบุคคลมีความรู้ มีความสามารถในด้านการบริหารจัดการสิ่งต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม เช่น สามารถจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดคุณค่าอย่างสูงสุด

สามารถบริหารจัดการองค์กรและพัฒนาสิ่งต่างๆ ด้วยการใช้ทรัพยากรภายนอกน้อยที่สุด และความดี คือ การสำนึกคุณในทรัพยากร และด้วยความงาม คือ การบริหารจัดการที่ดี สิ่งต่างๆ เหล่านี้ เป็นการสร้างสรรค์ให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาที่ยั่งยืน

ดังนั้น กระบวนการเสริมสร้างความรู้ให้กับบุคคล ชุมชน สังคม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี มีความสมบูรณ์ด้วยความดี ความงาม นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะพัฒนาคนและนำไปสู่การพัฒนาสังคมให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพราะสิ่งเหล่านั้นทั้งหมดเป็นกระบวนการสร้างสรรค์มากกว่าการทำลาย เพราะเป็นการพัฒนาความรู้คู่กับการพัฒนาคุณธรรมที่มีความจำเป็นต่อสังคม

ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2541 : 81) กล่าวว่า การศึกษาที่เหมาะสมกับยุคโลกาภิวัตน์ในศตวรรษที่ 21 คือ ต้องเป็นการศึกษาตลอดชีวิตมีความหมายคลุมไปถึงการเรียนรู้วิธีการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงในการทำงาน และรวมไปถึงการก่อรูปร่างบุคลิกภาพ อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้มีการเรียนรู้เวลาใดได้ตลอดชีวิต โดยการเรียนรู้ในการศึกษาตลอดชีวิตมีสาระสำคัญ 4 ประการ คือ 1) การเรียนรู้ เน้นการเรียนรู้ทั่วไปอย่างกว้างๆ ผนวกกับการเรียนวิชาจำนวนหนึ่งอย่างลึกซึ้ง กล่าวคือ เป็นการเรียนรู้วิธีการเรียนรู้เพื่อให้ได้ประโยชน์จากโอกาสทางการศึกษาตลอดชีวิตด้วย 2) การเรียนรู้เพื่อทำ คือ การฝึกหัดอาชีพหรือการทำงานจำเป็นต้องพัฒนาความสามารถเผชิญหน้าในสถานการณ์ที่ไม่ได้คาดคิดว่าจะเกิดขึ้นและความสามารถในการทำงานเป็นทีม 3) การเรียนรู้เพื่อเป็น ทุกคนจำเป็นต้องมีอิสระเพิ่มขึ้น มีการตัดสินใจที่ถูกต้องและมีความรู้สึกรับผิดชอบต่อการทำงานของตน 4) การเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกันต้องเข้าใจผู้อื่น และเข้าใจธรรมเนียมประเพณีและจิตใจของผู้อื่น

ในด้านการเรียนรู้ในลักษณะที่เป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้มนุษย์ได้ใช้ศักยภาพของตนในการพัฒนา คณะกรรมการสตรีโครงการพัฒนาการศึกษาเพื่อชุมชน (ปารีชาติ วลัยเสถียร และคณะ, 2546 : 256-257) กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ เริ่มจากการตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ไตร่ตรองวิเคราะห์สาเหตุ ตระหนักถึงถึงความคิดความสามารถของตนเองหรือกลุ่ม เป็นไปเพื่อสนองตอบต่อการแก้ปัญหาและสอดคล้องกับแผนการผลิตของชุมชน จึงเป็นพลังขับเคลื่อนให้เกิดพลวัตของการเรียนรู้ เมื่อได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิเคราะห์ปัญหา หาแนวทางแก้ไข เมื่อได้แนวทางแล้วสมาชิกนำกลับไปลงมือปฏิบัติแล้วกลับมาทบทวนวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อสรุปบทเรียน เพื่อหาหนทางต่อไปอีก กระบวนการที่เกิดขึ้นซ้ำๆ นี้ เท่ากับเป็นการยกระดับสติปัญญาของสมาชิกในกลุ่ม และผลพวงจากการเรียนรู้จากปัญหาที่เกิดขึ้นจริงดังกล่าว และยังช่วยแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตอันเป็นผลที่คนในชุมชนสามารถเห็นเป็นรูปธรรมได้

ทงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ (2534 : 14-16 อ้างถึงใน ปารีชาติ วลัยเสถียร และคณะ, 2543 : 175) กล่าวว่า การให้การศึกษาชุมชนเพื่อการพัฒนา (Community Education for Development) มีความหมายเป็น 2 ตอน คือ

1. การให้การศึกษาชุมชน (Community Education) คือ การกระตุ้นส่งเสริมให้คนในชุมชนเรียนรู้ถึงสภาพปัญหา ข้อจำกัด และความต้องการที่แท้จริงของคนในชุมชนของตนเอง

2. การให้การศึกษาเพื่อการพัฒนา (Development Education) คือ การกระตุ้นและส่งเสริมให้คนในชุมชนเรียนรู้ และศึกษาร่วมกันในการกำหนดแผนงานที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน ตามขีดความสามารถและทรัพยากรที่มีอยู่

ดังนั้น การให้การศึกษาเพื่อพัฒนา คือ วิธีการกระตุ้นและส่งเสริมให้คนในชุมชนเรียนรู้และศึกษาร่วมกันในข้อเท็จจริงต่างๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและตระหนักถึงปัญหา ความต้องการของชุมชนที่แท้จริง ตลอดจนสามารถค้นหาและกำหนดวิธีการต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้วยตนเอง

นอกจากนี้ จิตจํานงค์ กิติกิริติ (2532 : 123-127) กล่าวว่า การให้การศึกษาเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ปรารถนาขึ้นในพฤติกรรมของมนุษย์ นั่นก็คือ จะมีการเปลี่ยนแปลงในด้านความรู้ ด้านทักษะ ได้แก่ ทักษะในการคิดและทักษะในการทำ และด้านทัศนคติหรือสิ่งที่เรามีความรู้สึก

ดังนั้น กระบวนการเรียนรู้จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์ความรู้ คือ

1. ด้านการเรียนรู้ การเรียนรู้ควรจะมีลักษณะเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยมีการเรียนรู้เพื่อทำ การเรียนรู้เพื่อเป็น และการเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกัน โดยผู้เรียนควรจะมีวัตถุประสงค์ คือ เรียนรู้เพื่อตัวเอง เรียนรู้เพื่อสิ่งนอกตัวที่สัมพันธ์กับตนเอง ทั้งที่ใกล้และไกล และเรียนรู้เพื่อปฏิสัมพันธ์กับสิ่งนอกตัว

2. ด้านการปฏิบัติ เมื่อมีการเรียนรู้แล้วเกิดความรู้แก่ผู้เรียน โดยนำความรู้มาสืบทอดปฏิบัติผ่านช่องทางต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นพิธีกรรม ค่านิยมตัวบุคคล วัฒนธรรมท้องถิ่น วิถีชีวิต มีการเรียนรู้และการปฏิบัติเป็นเนื้อเดียวกัน และมีกระบวนการแลกเปลี่ยนกับผู้อื่นที่มีมุมมองต่างกันไป

3. การนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง กระบวนการเรียนรู้ดังกล่าว ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและค่อนข้างถาวรในเรื่องของความรู้ ทัศนคติ และทักษะ

เพราะฉะนั้น กระบวนการเรียนรู้จะช่วยพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้เกิดการคิดและการปฏิบัติซึ่งสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนได้หลายวิธี ได้แก่ การสนทนา การพบปะหารือ และการประชุม การให้ทดลองปฏิบัติจริง การถ่ายทอดภูมิปัญญาของปราชญ์ชาวบ้าน การฝึกอบรมและดูงานในพื้นที่จริง การเรียนรู้ผ่านสื่อต่างๆ การเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้ของชุมชน การเรียนรู้จากศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีต่างๆ ตลอดจนการเรียนรู้ผ่านประเพณีและพิธีกรรมต่างๆ ให้เป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนแล้วนำมาจัดระบบสร้างวิธีการให้เข้าถึงได้โดยง่าย และจะต้องมีกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เกิดการนำความรู้ไปใช้ได้จริง พร้อมทั้งจะต้องมีกระบวนการปรับปรุงความรู้ให้ทันสมัย มีบรรยากาศหรือวัฒนธรรมของชุมชนให้เกิดการแบ่งปันความรู้ สนับสนุนให้เกิดการถ่ายทอดและกระจายความรู้ จนสามารถนำมาพัฒนา

องค์ความรู้ของชุมชนได้ จะทำให้ชุมชนมีองค์ความรู้จริง สามารถนำไปปฏิบัติจริง เป็นชุมชนเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้ มีภูมิคุ้มกันตนเอง และมีความสุขในวิถีชีวิตอย่างยั่งยืนต่อไป

วิจารณ์ พานิช (2546 : 6) กล่าวถึงความสำคัญขององค์ความรู้ชุมชนไว้ว่า กลไกการจัดการเรียนรู้ของชุมชนจึงมีความสำคัญและอาจมีนัยหลากหลาย บางครั้งอาจเป็นการขยายจากวงเล็กๆ ของคนไม่กี่คนที่ทำงานในพื้นที่เล็กๆ และนำไปสู่การรับรู้ในวงกว้าง บางครั้งอาจเป็นโครงสร้างที่มาจากจัดการของภาครัฐหรือองค์กรขนาดใหญ่ที่มีเครือข่ายและการจัดการที่เชื่อมโยง ซึ่งความแตกต่างหลากหลายทำให้เกิดการเรียนรู้ในลักษณะพหุภาคีที่มากขึ้น ซึ่งคล้ายคลึงกับ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดหนองคาย กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย (ม.ป.ป.) กล่าวไว้ว่า กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเป็นกระบวนการในการเสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ การถ่ายทอด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม ค่านิยม และอัตลักษณ์ให้กับชุมชน เพื่อเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ชุมชนในด้านต่างๆ เช่น กิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการเรียนรู้ของชุมชน โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้เพื่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ก่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้และมุ่งการพัฒนาแบบพึ่งตนเอง เป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการดำเนินการโดยชุมชนเพื่อชุมชนและก่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน

องค์ความรู้ชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำหรือไทยโซ่ง ซึ่งมีถิ่นฐานเดิมอยู่ในบริเวณภาคเหนือของประเทศเวียดนาม หรือที่เรียกว่าสิบสองจุไท จัดอยู่ในตระกูลภาษาขร้าไท (Kra-Dai) สาขาตะวันตกเฉียงใต้ (Southwestern Language Group) มีระบบภาษาเขียนเป็นของตนเอง เรียกโดยทั่วไปว่า “ไตสือไตดำ” (ตัวสือไทดำ) ซึ่งสันนิษฐานว่าอาจมาจากตัวอักษรสมัยสุโขทัย เคลื่อนย้ายเข้ามาสู่ประเทศไทยเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2322 เป็นต้นมาหลายครั้ง ร่วมกับบรรดาชาวลาวกลุ่มต่างๆ โดยตั้งถิ่นฐานครั้งแรกที่จังหวัดเพชรบุรี และหลังจากนั้นจึงได้มีการขยายตัวออกไปตั้งถิ่นฐานตามจังหวัดต่างๆ ในประเทศไทย ซึ่งมีอัตลักษณ์ที่สะท้อนผ่านวิถีชีวิต อันเป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่มีพื้นฐานจากวิถีชีวิตแบบเกษตรกรรม ระบบความเชื่อ และศาสนาในคติผีแถน มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม และยังสามารถรักษาลักษณะวัฒนธรรมทางชาติพันธุ์ไว้ได้หลายประการ ด้วยความผูกพันในระบบสายตระกูล เครือญาติ และระบบผีบรรพบุรุษ ทำให้ถึงแม้มีการเคลื่อนย้ายแยกออกจากถิ่นฐานดั้งเดิมมายาวนานกว่าสองร้อยปีแล้ว ก็ยังสามารถรักษาลักษณะทางชาติพันธุ์และลักษณะร่วมในการดำรงชาติพันธุ์ของตนร่วมกับชาวไทยทรงดำในภูมิภาคต่างๆ ได้ จึงนับว่าเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการอนุรักษ์ พื้นฟู และธำรงรักษาลักษณะชาติพันธุ์ที่เข้มแข็งท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

แต่สังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของแต่ละประเทศที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำตั้งถิ่นฐานอยู่ จึงทำให้เกิดอิทธิพลของการผสมผสานวัฒนธรรมที่มาจากวัฒนธรรมแห่งชาติของแต่ละประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ รวมทั้งได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย และมีสิ่งหนึ่งที่พวกเขาพกติดตัวมาด้วยคือวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ที่ได้รับ

การถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นและยังคงมีให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน อาทิเช่น ที่อยู่อาศัย ภาษา อาหาร ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม เครื่องแต่งกาย และการทอผ้าพื้นเมือง โดยเฉพาะเครื่องแต่งกายซึ่งเป็นเอกลักษณ์สำคัญที่ยังคงอยู่มาจนถึงปัจจุบันนี้

ชุมชนชาติพันธุ์ไทยทรงดำส่วนหนึ่งได้อพยพย้ายมาจากจังหวัดเพชรบุรีและปัจจุบันได้มาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่บ้านดอนทราย ตำบลสระกระเทียม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม สมัยนั้นบริเวณอำเภอบางทอเป็นท้องทะเลกว้างใหญ่ มีคนจีนเข้ามาค้าขายบริเวณที่ราบตอนบนของอำเภอ ซึ่งเรียกว่าโคก หรือ ดอน บริเวณบ้านดอนทราย บ้านหนองจอก จึงแบ่งเป็นตำบลดอนทรายตามลักษณะของพื้นที่ ประชากรส่วนใหญ่มีวิถีชีวิตการเกษตรมาตั้งแต่ดั้งเดิม ประชาชนทั้งหมู่บ้านนับถือศาสนาพุทธและภาษาพื้นเมือง คือ ภาษาไทยกลาง เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่มีเชื้อสายไทยทรงดำ จึงมีการนับถือผีบรรพบุรุษตามความเชื่อ กิจกรรมอันแสดงถึงวัฒนธรรมและประเพณีที่ชาวไทยทรงดำปฏิบัติสืบทอดกันทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ ภูมิปัญญาด้านการทอผ้าพื้นเมือง ภูมิปัญญาด้านพิธีกรรมและความเชื่อ ภูมิปัญญาด้านการจักสาน ภูมิปัญญาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และภูมิปัญญาด้านวัฒนธรรม เช่น พิธีเสนเรือน ทำบุญกลางบ้าน และกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นอัตลักษณ์สะท้อนถึงวิถีชีวิตที่โดดเด่นอีกด้วย (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองนครปฐม กรมการพัฒนาชุมชน, ม.ป.ป.)

นอกจากนี้ ชุมชนชาติพันธุ์ไทยทรงดำบ้านดอนทรายยังมีศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำวัดใหม่ดอนทราย โดยตั้งอยู่ในบริเวณวัดใหม่ดอนทรายและโรงเรียนวัดใหม่ดอนทราย ซึ่งตั้งขึ้นเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของชุมชนที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในชุมชน อันเป็นการรวบรวมเรื่องราวของประวัติศาสตร์ชุมชน พิธีกรรมและความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม และผลงานทางศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ทำการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งเหล่านี้ของชุมชนให้ดำรงอยู่ในสังคมปัจจุบันและสร้างความเจริญยิ่งขึ้นไป อีกประการหนึ่ง ในปัจจุบันชุมชนชาติพันธุ์ไทยทรงดำบ้านดอนทรายต้องประสบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ทำให้เกิดผลกระทบกับการทำมาหากินของชุมชน และยังเป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการเจริญเติบโตของความเป็นเมืองอย่างมากทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นรวมถึงความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนด้วย (บุญเยี่ยม สิงห์เรือง, สัมภาษณ์ 26 มิถุนายน 2564)

ผู้ศึกษามีความต้องการจะศึกษากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ชุมชนของชุมชนชาติพันธุ์ไทยทรงดำบ้านดอนทราย โดยงานกระบวนการสร้างความรู้ของชุมชนและการใช้ความรู้ของชุมชน มุ่งเน้นเพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนและการพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนและพัฒนาองค์ความรู้ชุมชนเพื่อเป็นบทเรียนของชุมชนอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการสร้างความรู้และการใช้ความรู้ของชุมชน
2. เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้ศึกษาได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาสำหรับการศึกษากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนชาติพันธุ์ไทยทรงดำบ้านดอนทราย ตำบลสระกระเทียม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม เพื่อรวบรวมข้อมูลประวัติความเป็นมาของชุมชน พัฒนาการและภูมิปัญญาท้องถิ่นชาติพันธุ์ไทยทรงดำ กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน และแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชนชาติพันธุ์บ้านดอนทราย โดยรายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา

- 1.1 ประชาชนท้องถิ่นและผู้รู้ภูมิปัญญาชุมชนในชุมชนบ้านดอนทราย หมู่ที่ 9 จำนวน 10 คน
- 1.2 กลุ่มผู้นำชุมชนและชาวบ้านในชุมชนหมู่บ้านดอนทราย จำนวน 10 คน
- 1.3 หน่วยงานราชการและเครือข่ายกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลสระกระเทียม โรงเรียนวัดใหม่ดอนทราย ศูนย์การศึกษาอนุรักษนิยมและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลสระกระเทียม และเครือข่ายประชาชนท้องถิ่น จำนวน 6 คน

2. วิธีรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลได้กำหนดให้สอดคล้องกับวิธีการศึกษาในเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาได้ใช้การศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำเสนอกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนชาติพันธุ์ไทยทรงดำบ้านดอนทราย ตำบลสระกระเทียม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Studying information from relevant documents) เพื่อศึกษาบริบทความเป็นมาของพื้นที่ การสร้างความรู้และการใช้ความรู้ของชุมชน พัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของภูมิปัญญา กระบวนการเรียนรู้ของชุมชน การทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และผลการศึกษาอื่นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน เพื่อประกอบการสอบทานข้อมูลอื่น เช่น ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และนำเสนอเป็นกรอบแนวคิดของการศึกษา พร้อมทั้งนำไปวิเคราะห์ประกอบผลการศึกษา โดยเอกสารที่เกี่ยวข้องในการทำการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ หนังสือ รายงาน ผลการวิจัย เอกสารบทความวิชาการ แผนที่ รูปถ่าย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

2.2 การสังเกตการณ์ (Observation) โดยทำการสังเกตการณ์ทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมเพื่อศึกษาให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งในประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต พัฒนาการ และกระบวนการสร้างความรู้และการใช้ความรู้ รวมถึงสังเกตการณ์ในบริบทและสภาพแวดล้อมต่างๆ ของชุมชนชาติพันธุ์ไทยทรงดำบ้านดอนทราย

2.3 การสัมภาษณ์เชิงลึก (Interview) เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างคำถามตามกลุ่มเป้าหมายของการศึกษา ชุดคำถามของการสัมภาษณ์เชิงลึกประกอบไปด้วยประวัติความเป็นมาของชุมชน พัฒนาการในการเปลี่ยนแปลงบริบทของวิถีชีวิต การสร้างความรู้และการใช้ความรู้ของชุมชน ความสำคัญและสถานการณ์ของกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาองค์ความรู้ และปัญหาอุปสรรคในการสนับสนุนและการสืบทอดองค์ความรู้ชุมชน

2.4 การสนทนากลุ่ม (Focus group) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิและเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยการนั่งสนทนาของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key Informant) ซึ่งมีประสบการณ์ตรงและสามารถให้ข้อมูลได้ ระหว่างผู้ศึกษากับกลุ่มผู้นำชาวบ้าน กรรมการกลุ่มทอผ้า และชุมชนชาติพันธุ์ไทยทรงดำบ้านดอนทราย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพประกอบด้วยการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทั้งที่เป็นเอกสาร ข้อมูลจากบุคคล และข้อมูลที่เป็นการบันทึกภาพ เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ศึกษาต่อไป โดยเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ประกอบด้วย

3.1 แบบสังเกตการณ์

- ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต และพัฒนาการของชุมชนชาติพันธุ์ไทยทรงดำ ได้แก่ ผู้ศึกษาในฐานะผู้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการสังเกตการณ์ สมุดจดบันทึก และเครื่องบันทึกภาพ
- กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน ได้แก่ ผู้ศึกษาในฐานะผู้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการสังเกตการณ์ สมุดจดบันทึก และเครื่องบันทึกภาพ

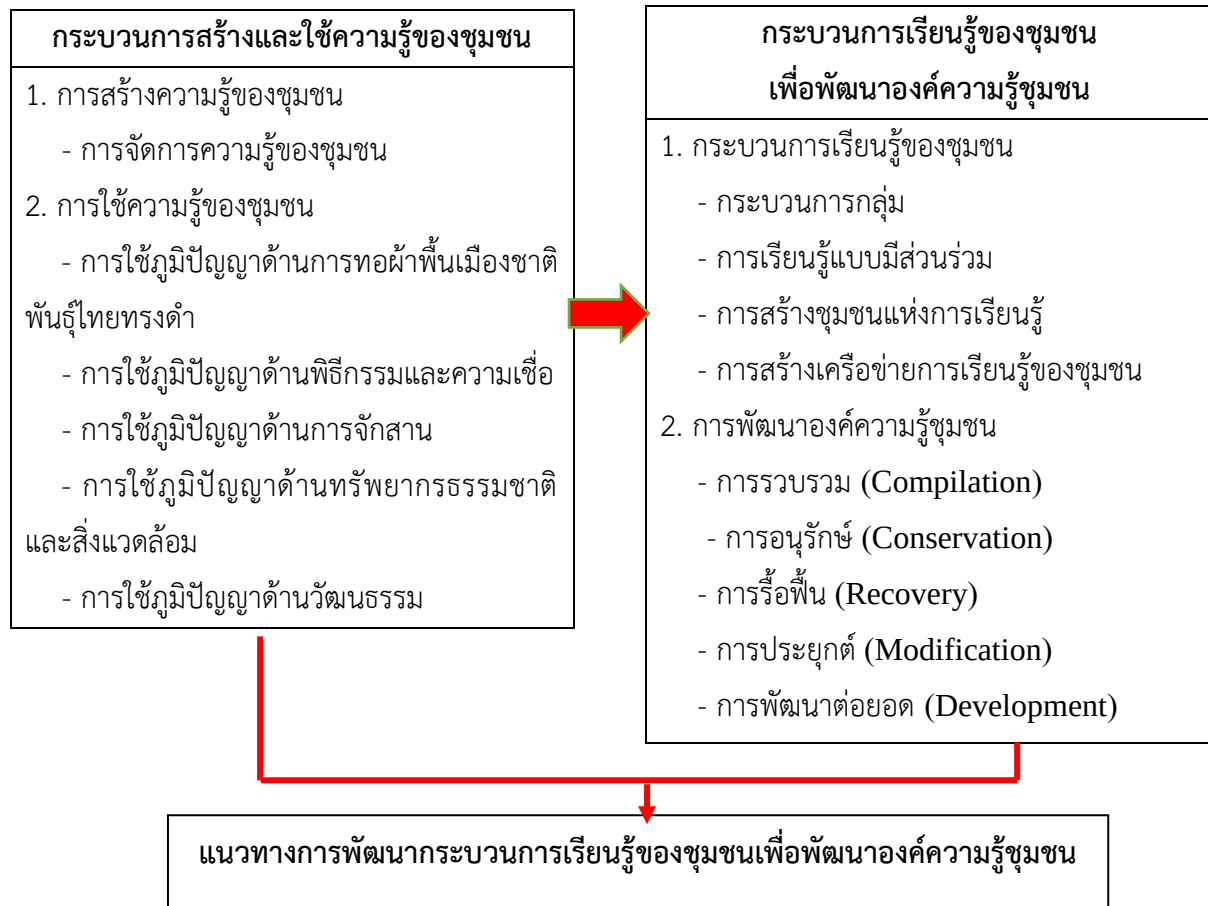
3.2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

- ประวัติศาสตร์และพัฒนาการของชุมชนชาติพันธุ์ไทยทรงดำ ได้แก่ ผู้ศึกษาในฐานะผู้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการสังเกตการณ์ สมุดจดบันทึก เครื่องบันทึกเสียง และเครื่องบันทึกภาพ
- กระบวนการสร้างความรู้และการใช้ความรู้ของชุมชน ได้แก่ ผู้ศึกษาในฐานะผู้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการสังเกตการณ์ สมุดจดบันทึก เครื่องบันทึกเสียง และเครื่องบันทึกภาพ
- กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ ได้แก่ ผู้ศึกษาในฐานะผู้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการสังเกตการณ์ สมุดจดบันทึก เครื่องบันทึกเสียง และเครื่องบันทึกภาพ
- ปัญหาอุปสรรคในการสนับสนุนและสืบทอดองค์ความรู้ชุมชน ได้แก่ ผู้ศึกษาในฐานะผู้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการสังเกตการณ์ สมุดจดบันทึก เครื่องบันทึกเสียง และเครื่องบันทึกภาพ

3.3 แบบสนทนากลุ่ม

- แผนการเรียนรู้ของชุมชน ได้แก่ ได้แก่ ผู้ศึกษาในฐานะผู้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์เชิงลึก สมุดจดบันทึก เครื่องบันทึกเสียง และเครื่องบันทึกภาพ
- กระบวนการสร้างความรู้และการใช้ความรู้ของชุมชน ได้แก่ ได้แก่ ผู้ศึกษาในฐานะผู้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์เชิงลึก สมุดจดบันทึก เครื่องบันทึกเสียง และเครื่องบันทึกภาพ
- การนำกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนมาพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน ได้แก่ ได้แก่ ผู้ศึกษาในฐานะผู้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์เชิงลึก สมุดจดบันทึก เครื่องบันทึกเสียง และเครื่องบันทึกภาพ
- โอกาสในการสนับสนุนและสืบทอดองค์ความรู้ชุมชน ได้แก่ ได้แก่ ผู้ศึกษาในฐานะผู้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์เชิงลึก สมุดจดบันทึก เครื่องบันทึกเสียง และเครื่องบันทึกภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน โดยการสร้างความรู้และการใช้ความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาองค์ความรู้และใช้สถานที่ในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทำให้ชุมชนสามารถเกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้จากการมีส่วนร่วมของชุมชนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ โดยมุ่งเน้นประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริงทำให้ชุมชนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์ร่วมกับกระบวนการต่างๆ ที่จะช่วยให้ชุมชนเกิดความคิดใหม่ๆ หรือนวัตกรรม และสามารถนำความคิดใหม่นั้นไปใช้ในงานของชุมชน ทำให้งานของชุมชนเกิดความแปลกใหม่ น่าสนใจมากขึ้น นอกจากนั้น ชุมชนอาจเกิดความตระหนักในคุณค่าของการคิดและความคิดของผู้อื่น อีกทั้งชุมชนยังเกิดการเรียนรู้สู่การฝึกฝนและ

พัฒนาจนสามารถสร้างผลงานที่เป็นเอกลักษณ์ทางภูมิปัญญาของชุมชน เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่จะสร้างผลงานนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมของชุมชนได้ และสามารถเป็นชุมชนเข้มแข็งตลอดจนพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

สรุป กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนชาติพันธุ์ไทยทรงดำ บ้านดอนทราย ตำบลสระกะเทียม อำเภอมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ดังต่อไปนี้

กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อองค์ความรู้ชุมชน

5. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน

- การจัดการความรู้ของชุมชน
- แนวทางในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นชาติพันธุ์ไทยทรงดำ
- แนวทางในการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นชาติพันธุ์ไทยทรงดำ
- แนวทางในการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นชาติพันธุ์ไทยทรงดำ

แผนภาพที่ 2 แสดงสรุปกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน

การวิจัยเรื่อง กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนชาติพันธุ์ไทยทรงดำบ้านดอนทราย ตำบลสระกระเทียม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษากระบวนการสร้างความรู้และการใช้ความรู้ของชุมชน 2) เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน ดังต่อไปนี้

1. การศึกษากระบวนการสร้างความรู้และการใช้ความรู้ของชุมชน

กระบวนการสร้างความรู้ของชุมชนเป็นการจัดการความรู้ของชุมชน เพื่อเป็นการส่งเสริมการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้กับชุมชน กลุ่ม องค์กร และเครือข่าย ในด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำ และร่วมรับผลประโยชน์ โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผ่านการถอดบทเรียนด้านความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นต่างๆ หลังจากเสร็จกิจกรรม และการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ของชุมชน เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน ทำให้ชุมชนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ สามารถมีส่วนร่วมในการรับรู้และได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ และยังส่งผลให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ใหม่หรือนวัตกรรม (Innovation) ขึ้นได้ อันจะนำไปสู่การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน โดยการเน้นกระบวนการสร้างความรู้จากวิถีชีวิตของคนในชุมชน ซึ่งเป็นสังคมที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชนที่มีข้อมูลพร้อมในการให้ความรู้แก่ชุมชน ตลอดจนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นได้

การใช้ความรู้ของชุมชน เป็นการนำความรู้จากวิถีชีวิตของชุมชนมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต โดยการถอดบทเรียนหลังจากเสร็จกิจกรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ 1) ภูมิปัญญาด้านการทอผ้าพื้นเมืองชาติพันธุ์ไทยทรงดำ 2) ภูมิปัญญาด้านพิธีกรรมและความเชื่อ 3) ภูมิปัญญาด้านการจักสาน 4) ภูมิปัญญาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 5) ภูมิปัญญาด้านวัฒนธรรม ซึ่งชุมชนมีผู้รู้ ครูภูมิปัญญา และผู้คนที่ มีประสบการณ์ ผ่านบทเรียนมากมาย มีผู้คนรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพ จึงสามารถเป็นชุมชนที่มีทุนที่เป็นพลังชีวิต ได้แก่ 1) ทุนมนุษย์ หมายถึง ผู้มีทักษะชีวิตและภูมิรู้ในเรื่องราวต่างๆ หรือที่เราเรียกว่า “ปราชญ์ท้องถิ่น” ซึ่งผ่านการเรียนรู้ด้วยชีวิตประสบการณ์จริงอย่างหนักหน่วงยาวนาน มิใช่ความสำเร็จด้วยการเรียนลัดจากห้องเรียนของสถาบันการศึกษาใดๆ มีความสุขกลุ่มลึกของปัญญาและมีแบบแผนการใช้ชีวิตที่เป็นตัวอย่างได้ แม้ว่าจะมิใช่เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์แบบในชีวิตทุกด้านตามที่ผู้อื่นทั้งภายในและภายนอกชุมชนคาดหวังก็ตาม 2) ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง ธรรมชาติ ต้นน้ำ ลำคลอง ป่า ที่ดินทำมาหากิน และที่สาธารณประโยชน์ เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญยิ่งในการหล่อเลี้ยงชีวิต เป็นความสัมพันธ์กันในระบบนิเวศ ขององค์กรชีวิตที่มีธรรมชาติในการจัดการตนเอง และ 3) ทุนทางสังคม หมายถึง ความสัมพันธ์ทางเครือญาติและกลุ่มชาติพันธุ์ ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น จารีต ประเพณี กลุ่ม เครือข่าย และสถาบันทางสังคมต่างๆ ที่มี

การประกอบเป็นข่ายความสัมพันธ์กันอย่างซับซ้อน อันแสดงให้เห็นถึงแก่นแท้ของ “พลังชุมชน” เป็นโอกาสในการสร้างคน สร้างงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน

ทั้งนี้ เป็นการกระตุ้นให้ชุมชนตระหนักถึงรากเหง้าของความเป็นมา คุณค่า และศักยภาพของตนเอง ที่มีความรู้และประสบการณ์ ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างมหาศาล และประการสำคัญ คือ เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับชุมชนว่าเป็น “ชุมชนเข้มแข็ง” จริง

2. การศึกษากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน

กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน เป็นการเกิดขึ้นในฐานของกระบวนการสร้างความรู้และการใช้ความรู้ของชุมชนซึ่งเป็นทุนเดิมที่มีอยู่แล้ว อยู่กับความลุ่มลึกของประสบการณ์ที่สะท้อนถ่ายทอดออกมาจากวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชน อันเป็นประสบการณ์จริงที่ทำซ้ำแล้วซ้ำเล่าจนมีข้อสรุปเป็นหลักในการทำงาน โดยมีความเชื่อมโยงกับบริบทของชุมชนดังต่อไปนี้

2.1 การสืบทอดระบบความคิด จารีต ประเพณี สังคมวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ของชุมชน

2.1.1 การใช้องค์ความรู้ ภูมิปัญญา ผู้รู้ และทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อการพึ่งพาตนเองในด้านปัจจัย 4 ได้แก่ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม อาหาร และการรักษาสุขภาพ

2.1.2 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นองค์รวมด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น อยู่บนความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพเฉพาะของชุมชนเอง จากวิถีชีวิตและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

2.1.3 การถ่ายทอดภูมิปัญญาสู่เยาวชนด้วยการให้เยาวชนศึกษาประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นในเรื่องความเป็นมาของชุมชน ศึกษาชีวิตผู้นำชุมชน และกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ภายในชุมชน

2.2 ตระหนักถึงความเชื่อมโยงระหว่างคนกับธรรมชาติ ชุมชนถือว่าทรัพยากรธรรมชาติ คือ ทุนชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน รักษาฐานชีวิตเพื่อการอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับธรรมชาติ ทำการดำเนินวิถีชีวิตที่ผสมผสานเกื้อกูลกับธรรมชาติและมีความยั่งยืน

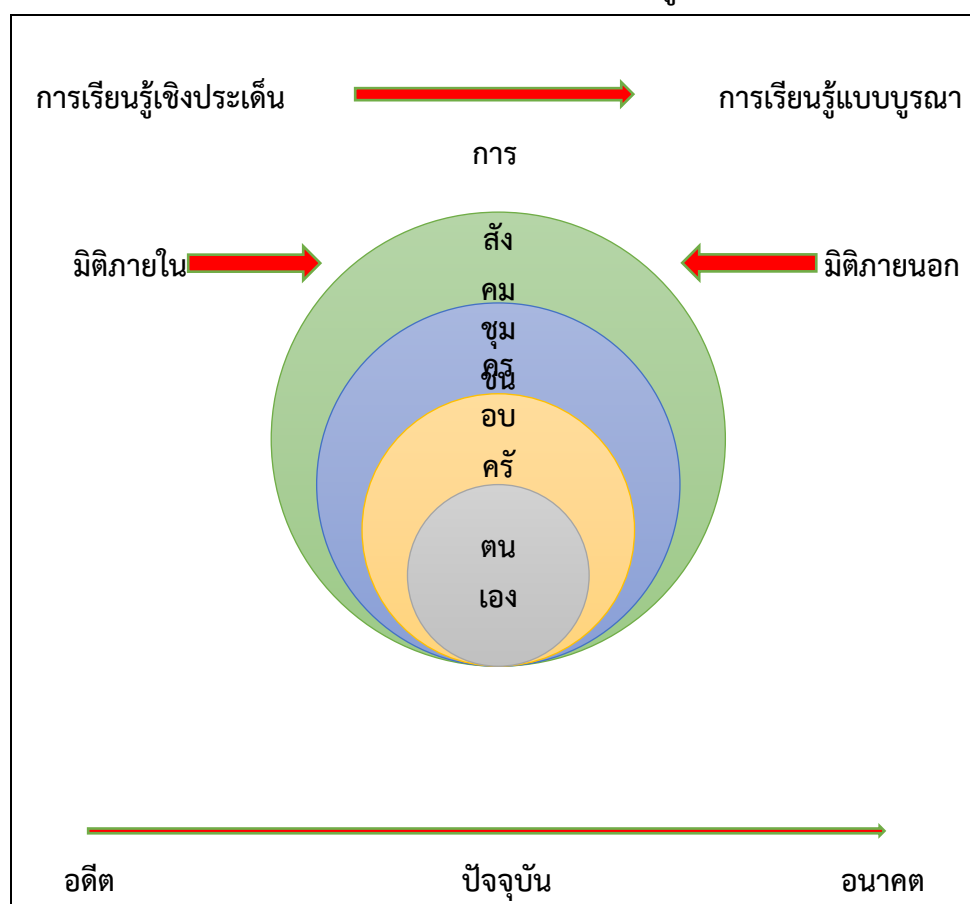
2.3 การสืบทอดอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ เป็นการฟื้นฟูองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่มีอยู่เดิมเพื่อสร้างความตระหนักในชาติกำเนิดของตนเอง สร้างความรัก ความภาคภูมิใจในชาติพันธุ์ และมีความรู้สึว่าตนเองเป็นเจ้าของชุมชน

2.4 การมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นฐานที่สำคัญในการสร้างชุมชนเรียนรู้ หรือชุมชนแห่งการทำงาน และมีประสบการณ์จริง การมีส่วนร่วมไม่ได้มีความหมายเพียงปฏิสัมพันธ์ขณะที่เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเท่านั้น แต่สิ่งที่เกิดขึ้นกับภาคีและเครือข่ายต่อไปอีกก็คือ ความสัมพันธ์ในทุกรูปแบบ ที่ก่อรูปประสบการณ์ของบุคคล และการเรียนรู้ของชุมชน

2.5 การสร้างภาคีเครือข่าย ชุมชนมุ่งการทำงานแบบมีส่วนร่วม ขยายการเรียนรู้และบทเรียน โดยการวิเคราะห์สถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงของสังคมที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน สนับสนุนการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน ทั้งผู้นำชุมชน และประชาชนในชุมชน รวมทั้งสร้างการเรียนรู้ร่วมกับองค์กรต่างๆ ในสังคม

นวัตกรรมการเรียนรู้ เป็นประสบการณ์ในการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน ทำให้เกิดความเข้าใจใหม่ๆ ต่อการเสริมสร้างการพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน หรือที่เรียกกันว่า “นวัตกรรมการเรียนรู้” ดังต่อไปนี้

แบบจำลองนวัตกรรมการเรียนรู้

แผนภาพที่ 3 แสดงแบบจำลองนวัตกรรมการเรียนรู้ของชุมชน

การสังเคราะห์แบบจำลองนวัตกรรมการเรียนรู้ของชุมชน พบว่า การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (transformative learning) และการสร้างพลังการจัดการตนเองของชุมชน เป็นการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจในความเป็นทั้งหมดเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน หรือเป็นการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยแบบจำลองมีการอธิบายถึงดังนี้

1. การทบทวนประสบการณ์ชีวิต : การวิเคราะห์เชิงโครงสร้าง เป็นการทบทวนประสบการณ์ชีวิตของตนเองและครอบครัว หรือการศึกษาอัตชีวประวัติของผู้นำชุมชน โดยเชื่อมกับพัฒนาการหรือการ

เปลี่ยนแปลงของชุมชนและสังคม เป็นวิธีการเรียนรู้ที่เข้าใจได้ง่าย เพราะมีตนเองร่วมอยู่ในประสบการณ์ มีภาพและความทรงจำที่ชัดเจน มีการรับรู้และเข้าถึงอารมณ์ความรู้สึก เชื่อมโยงหรือสัมพันธ์กับเหตุการณ์ บุคคล กลุ่มคน และแบบแผนความสัมพันธ์ในมิติทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง และสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน และยังเป็นการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางแก่คนในชุมชนและภาคีเครือข่ายที่ทำงานร่วมกัน

2. การเชื่อมโยงอดีต ปัจจุบัน และอนาคต : การวิเคราะห์เชิงกระบวนการ เป็นการเรียนรู้เชิงกระบวนการที่มีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมต่อของเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต ช่วยให้เห็นการเปรียบเทียบผลของการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งเงื่อนไขปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ชุมชนและกลุ่มภาคีเครือข่ายต่างๆ เห็นได้ชัดเจนถึงการเปลี่ยนแปลงในความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง แบบแผนความสัมพันธ์ทางสังคม และวัฒนธรรมประเพณี ซึ่งนำมาสู่การประเมินคุณค่าขององค์ความรู้ต่างๆ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ควรจะมีจะเป็น

3. การเรียนรู้เชิงประเด็นและการเรียนรู้เชิงบูรณาการ เป็นการเรียนรู้ของชุมชนที่มีใช้มีลักษณะเหวี่ยงแห ครอบคลุมไปหมดทุกเรื่องในเวลาเดียวกัน แต่จะเริ่มจากสาระประเด็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน หรือกิจกรรมที่กลุ่ม/ชุมชนให้ความสำคัญอยู่ในขณะนั้น แม้จะเริ่มจากการเรียนรู้ในเชิงประเด็น หากแต่ก็ได้ขยายและเชื่อมโยงไปในหลายมิติ โดยจะเห็นมิติการเรียนรู้ในเชิงบูรณาการในการทำงานร่วมกันของชุมชน ซึ่งมีน้ำหนักความเข้มข้นแตกต่างกันไป ได้แก่ 1) บูรณาการคน ชุมชน และสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและสิ่งเหนือธรรมชาติ 2) บูรณาการมิติทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง สุขภาพ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งภูมิปัญญา การเรียนรู้และการจัดการความรู้ของชุมชน

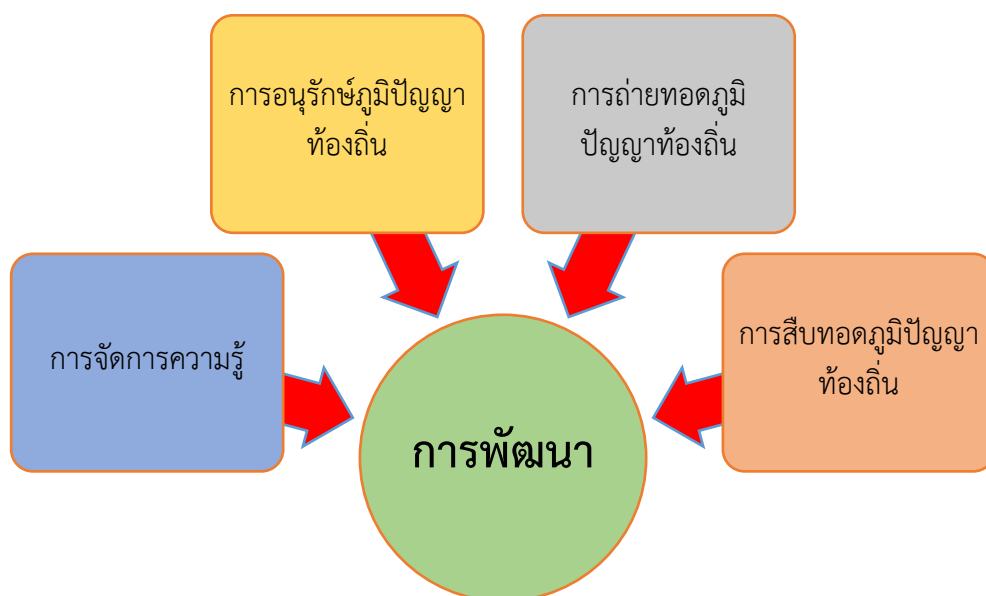
4. การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับมิติด้านในและด้านนอก การศึกษาส่วนใหญ่ในโลก เป็นเพียงเครื่องประดับภายนอก โดยหาได้เกิดข้อเปลี่ยนแปลงภายในไปในทางที่ดีขึ้นไม่ โลกจึงเกิดความวิกฤต ฉะนั้นจึงควรมีการเรียนรู้ใหม่ เป็นการเรียนรู้ที่ธรรมชาติภายนอกและธรรมชาติภายใน หรือจิตใจที่มีความเชื่อมต่อกันอย่างเต็มที่เมื่อเรียนรู้อะไร ก็พัฒนาธรรมชาติภายในให้สูงขึ้นตลอดเวลา

ดังนั้น กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน โดยผ่านประสบการณ์ด้านการทำงานร่วมกัน แต่ชุมชนต้องมีการร่วมแรง ร่วมใจ ด้วยกำลังของชุมชนอีกหลายเท่าตัว ผ่านทั้งความล้มเหลว ทั้งความสำเร็จ มาด้วยเวลาที่ไม่สั้นนัก แสดงถึงมิติของจิตวิญญาณ จิตสำนึกต่อการแก้ปัญหาร่วมกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันของชุมชน อันปรากฏอยู่อย่างชัดเจนและอย่างต่อเนื่อง

3. การเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน

แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน อันได้มาจากการเรียนรู้แบบ รู้เนื้อ รู้ตัว หรือการสะท้อนกลับต่อชีวิตและประสบการณ์ของตนเอง (self-reflection) มีรูปแบบวิธีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สืบทอด ขยายความรู้ในหลากหลายวิธีการและรูปแบบ มีการทบทวนภูมิปัญญาและความรู้ที่มีอยู่เดิม สร้างความรู้ใหม่ เสาะหาวิทยาการและเชื่อมประสานความรู้จากเครือข่ายภายนอก และการเผยแพร่องค์ความรู้สู่เยาวชนรุ่นใหม่ โดยการจัดกิจกรรมหรือวิธีการแสดงวัฒนธรรมพื้นบ้านในวันสำคัญของชุมชน หรือการจัดประเพณีไทยทรงดำประจำปีในช่วงเดือนเมษายนของทุกปี อีกทั้งยังเป็นประเพณีรวมชาติพันธุ์ไทยทรงดำให้มีการปฏิสัมพันธ์กันโดยปริยาย เพื่อเป็นการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน (ปาริชาติ วลัยเสถียร, 2549 : 148-149) ดังนี้

แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน

แผนภาพที่ 4 แสดงแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน

ภาพแสดงแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน ประกอบด้วย การจัดการความรู้ เป็นการฟื้นฟูความรู้และภูมิปัญญาเดิมที่ยังมีคุณค่า สามารถนำมาปรับประยุกต์ได้กับชีวิตในปัจจุบัน การสกัดความรู้ที่แฝงและฝังอยู่ในบุคคลและกลุ่ม อันมีภูมิรู้ มีประสบการณ์ หรือมีความสำเร็จที่เป็นแบบอย่างได้ รวมทั้งยังสร้างความรู้ใหม่จากประสบการณ์ทำงานจริง ผ่านการสังเกต การทดลอง การแก้ไขปรับปรุง จนกระทั่งได้ความรู้และเทคนิคที่เหมาะสม สามารถนำมาพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้เดิมที่มีอยู่ให้

ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน และเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยเป็นการระเบิดจากข้างในหรือภายในองค์กรของตนเอง

ในขณะเดียวกัน การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งด้านวิชาการ ด้านกระบวนการ และเทคนิคต่างๆ ที่เหมาะสม สอดคล้องกับชุมชน ยังเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน ซึ่งมีได้หมายความว่า การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนจะต้องใช้ความรู้จากภายในชุมชนเท่านั้น ในกรณีที่ยังขาดการสนับสนุนด้านความรู้จากภายนอกนั้น ก็เนื่องด้วยการขาดแคลนผู้รู้ตามประเด็นและเวลาที่ต้องการ ยังไม่สามารถประสานความร่วมมือกันได้ดี รวมทั้งยังไม่มี “ควมมีความรู้” จึงจะทำให้มีพลังในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชน ซึ่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันหลายๆ ฝ่ายเท่านั้นที่จะช่วยกระตุ้น หรือเปิดเผยให้เห็นว่าควรแสวงหาความรู้ด้านใดเพิ่มเติม จนทำให้ชุมชนสามารถจัดการตนเองได้และใช้ความรู้ที่ชุมชนได้รับมาจากภายนอกนั้นมาบูรณาการกับงานของตนเองได้อย่างเหมาะสม

นอกจากการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นฟื้นฟูและสร้างความรู้แล้ว โดยการผ่านศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำบ้านดอนทรายและกลุ่มทอผ้าบ้านดอนทราย ซึ่งได้จัดแหล่งเรียนรู้หรือชุมชนแห่งการเรียนรู้ในลักษณะห้องเรียนฐานการเรียนรู้ สำหรับการเรียนรู้ภายในชุมชน และเป็นแหล่งศึกษาดูงานและฝึกภาคปฏิบัติของผู้สนใจอีกด้วย

การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นกิจกรรมที่ชุมชนได้ดำเนินงานเพิ่มจากฐานงานเดิมอีก ก็คือ การประมวลข้อมูล การรวบรวม เรียบเรียง ผลิตเป็นสื่อหลากหลายประเภท ในรูปของหนังสือ เอกสาร รายงาน การศึกษา การวิจัย แผ่นพับ และระบบ Net work เพื่อเป็นการเผยแพร่ หรือกระจายความรู้ ให้เกิดแก่สาธารณะ โดยมีการเชื่อมโยงต่อกับสถาบันต่างๆ หรือเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกได้อย่างกว้างขวาง

ดังนั้น การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน เป็นไปเพื่อการแก้ปัญหาและเสริมสร้างความเป็นชุมชนเข้มแข็ง จึงเป็นความรู้ที่แนบเนื่องอยู่กับวิถีชีวิตของชุมชนทั้งในด้านการทำมาหากิน การจัดการสวัสดิการชุมชน การจัดการทรัพยากรชุมชน และวัฒนธรรมความเชื่อของชุมชน จึงสามารถกล่าวได้ว่าชุมชนนำความรู้ไปปฏิบัติและสร้างความรู้จากการปฏิบัติได้เองด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

เมื่อวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนชาติพันธุ์ไทยทรงดำบ้านดอนทราย ตำบลสระกะเทียม อำเภอมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยพบว่า มีกลวิธีการศึกษาที่ใช้ 3 วิธี คือ 1) กระบวนการสร้างความรู้และการใช้ความรู้ของชุมชน 2) กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน และ 3) การเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน

1. จากผลการวิจัยที่พบว่ากระบวนการสร้างความรู้และการใช้ความรู้ของชุมชนชาติพันธุ์ไทยทรงดำบ้านดอนทราย มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องของชุมชนมีทั้งส่วนที่เป็นบริบทภายในชุมชนทั้งด้านธรรมชาติ การตั้งถิ่นฐาน ด้านสังคมวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ ด้านประสบการณ์แนวคิดและฐานคิดของคนในชุมชน โดยการสะท้อนออกผ่านทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ความเชื่อและพิธีกรรม ตลอดจนการดำเนินวิถีชีวิต หรือการทำมาหากินนั่นเอง และส่วนที่เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์กับภายนอก ซึ่งมีแบบแผนพฤติกรรม การคล้อยตาม การยอมรับ การเลียนแบบ การแลกเปลี่ยน และการต่อต้านขัดขืน ต่อนโยบายการพัฒนา กระบวนการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานภายนอก อิทธิพลของสื่อ การตลาด และการบริโภค

นอกจากนี้ ปัจจัยที่สำคัญต่อกระบวนการสร้างความรู้และการใช้ความรู้ของชุมชนชาติพันธุ์ไทยทรงดำบ้านดอนทราย คือ ความหลากหลายของทรัพยากรและทุนในชุมชนที่เอื้อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการจัดการความสัมพันธ์ในแนวราบ โดยเฉพาะจากหน่วยงานภายนอก

2. จากผลการวิจัยพบว่ากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชนของชุมชนชาติพันธุ์ไทยทรงดำบ้านดอนทราย เป็นกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น หรือการเรียนรู้จากผู้อื่น ซึ่งเป็นกระบวนการเชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน คนกับสิ่งแวดล้อมและสนามพลังบางอย่าง อันได้แก่ การเรียนรู้แบบการสะท้อนกลับต่อชีวิตและประสบการณ์ของคนในชุมชนเอง การสรุปบทเรียนจากการทำงาน หรือการทำมาหากินในชีวิตประจำวันของตัวชุมชนเอง โดยการมานั่งเล่าถึงความสำเร็จในการทำงาน การพบกับปัญหาและหาวิธีแก้ไขในการทำงาน และการพัฒนางานในการทำงานของชุมชนเอง การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงหรือการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง การเรียนรู้จากบรรพบุรุษ ครูภูมิปัญญา และบุคคลต้นแบบ โดยการเรียนรู้ที่ผ่านการถ่ายทอดกันในครัวเรือนหรือผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ “ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำบ้านดอนทราย” หรือการเรียนรู้ผ่านพิธีกรรมและความเชื่อทางชาติพันธุ์ และการเรียนรู้จากพื้นที่รูปธรรม หรือแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกชุมชน โดยการศึกษาดูงานตามเครือข่ายชาติพันธุ์ไทยทรงดำ และการฝึกอบรมในหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรที่สนับสนุนและส่งเสริมในด้านต่างๆ

นอกจากนี้ กระบวนการและวิธีการที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น ต้องอาศัยเทคนิคและเครื่องมือที่เหมาะสมจึงจะสามารถพัฒนาองค์ความรู้ของชุมชนได้อย่างยั่งยืน โดยการพิจารณาจากความต้องการของชุมชน ความสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี และที่สำคัญ คือ อยู่ในขีดความสามารถที่ชาวบ้านเรียนรู้ได้ และทำได้ โดยการใช้เครื่องมือที่เป็นตัวบุคคล เครื่องมือที่เป็นสถานการณ์ หรือกิจกรรมการพัฒนาในชุมชน หมายรวมถึงสถานการณ์วิถีชีวิต เวทีการพบปะ ประชุมทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ สถานการณ์จำลอง เครื่องมือที่มีลักษณะเป็นศิลปวัฒนธรรม เครื่องมือที่เป็นวัสดุ สื่อโสตทัศนศึกษาต่างๆ และเครื่องมือทางวิชาการและเทคโนโลยี

3. จากผลการวิจัยพบว่าการเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชนชาติพันธุ์ไทยทรงดำบ้านดอนทราย ชุมชนควรมีการจัดการความรู้ตนเองและจัดการความรู้ชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและองค์กรต่างๆ ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาท้องถิ่น มีการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในรูปแบบต่างๆ โดยการใช้ความรู้และประสบการณ์ของชุมชน รวมทั้งการขยายผลออกไปสู่ชุมชนอื่นๆ ทั้งการดำเนินงานโดยชุมชนเอง และสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานต่างๆ ในส่วนการขยายผลโดยชุมชนเองนั้น นอกจากการเป็นแหล่งการเรียนรู้การศึกษาดูงาน หรือกลุ่มแกนนำทำหน้าที่เป็นวิทยากรให้ความรู้ ด้วยวิธีการขยายผล คือ การกำหนดกลุ่มเป้าหมายหรือชุมชนเชิงกลยุทธ์ (strategic community) อย่างมีจุดประสงค์ และแผนงานที่ชัดเจน เพื่อให้เป็นกลุ่มที่สามารถส่งแรงให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ และยังส่งผลต่อการพัฒนาองค์ความรู้ชุมชนได้อย่างยั่งยืน ทำให้ชุมชนสามารถเกิดการตื่นตัวในการที่จะเป็นเจ้าของชุมชนและตระหนักถึงความภาคภูมิใจในความเป็นชาติพันธุ์ไทยทรงดำ

ดังนั้น การขยายผลที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิถีการคิด ระบบคุณค่า และการปฏิบัติอย่างทวนกระแส โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงจากการทำอาชีพหลักมาเพิ่มการทำอาชีพเสริมในชุมชนนั้น จะเกิดการขยายจำนวนสมาชิกได้ช้ากว่ากิจกรรมที่ให้ผลได้ชัดเจนและเร็ว โดยไม่ต้องปรับตัวและเสียสละมากนัก แต่จะได้มีมิตรภาพในกลุ่มเครือข่ายในการจัดการทรัพยากรในชุมชน การจัดการด้านศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น และการทำกิจกรรมกลุ่มต่างๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยนำเสนอข้อเสนอแนะในการวิจัย โดยจำแนกออกเป็นข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน เพื่อความเป็นชุมชนที่เข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ในช่วงเวลาที่คนทั่วโลกประสบกับภาวะการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (VCOVID-19) และเพื่อส่งเสริมชุมชนให้มีอาชีพเสริมเป็นการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน

1.1 จากผลการวิจัยพบว่ากระบวนการสร้างความรู้และการใช้ความรู้ของชุมชนในปัจจุบันนั้นหาผู้สืบทอดซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ๆ นั้นยาก จึงควรมีการสร้างผู้สืบทอดรุ่นใหม่ๆ ให้มีจิตสำนึกในคุณค่าของความเป็นเจ้าของชุมชนให้มากขึ้น อาทิเช่น การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้นักเรียนในพื้นที่ได้เรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านต่างๆ เพื่อจะได้เป็นกระบวนการสืบสานวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นชาติพันธุ์ไทยทรงดำอย่างยั่งยืนต่อไป

1.2 จากผลการวิจัยพบว่าในตำบลสระกระเทียม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จำนวน 14 หมู่บ้าน มีปรากฏชุมชนชาติพันธุ์ไทยทรงดำบ้านดอนทรายเพียงแห่งเดียว จึงควรมีการส่งเสริมด้าน ประเพณีวัฒนธรรม การดำเนินวิถีชีวิต และด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ในเชิงอนุรักษ์ โดยมีการเชื่อมโยงเครือข่าย ชุมชนชาติพันธุ์ไทยทรงดำแห่งประเทศไทยมาร่วมกันฟื้นฟู อนุรักษ์ ถ่ายทอด และสืบทอด ตามที่กล่าวมาแล้ว ข้างต้น

1.3 ควรมีการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพจากรายได้เสริมแก่ครอบครัว โดยการสนับสนุนในเรื่อง การฝึกอบรมจากหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา รวมทั้งองค์กรเอกชน เพื่อให้การดำเนินชีวิตของชุมชน สอดคล้องกับยุคปัจจุบันมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นกระบวนการ

1.4 ควรมีการศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะข้อมูลปราชญ์ท้องถิ่นหรือผู้รู้ภูมิปัญญาให้เป็นรูปแบบเอกสาร หนังสือ และตำรา อันจะเป็นองค์ ความรู้ชุมชนเพื่อความสะดวกต่อการศึกษาต่อไปในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งต่อไปควรแสดงผลการศึกษาและผลการวิเคราะห์ เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน และประเมินผลความพึงพอใจของชุมชน หากมีการขยายผลออกไปสู่ กลุ่มเป้าหมายชุมชน ควรมีการวิเคราะห์ผลเปรียบเทียบก่อนการสร้างกระบวนการเรียนรู้และหลังกระบวนการ เรียนรู้

2.1 ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนชาติพันธุ์ไทยทรงดำ เพื่อการพัฒนา รูปแบบกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน การอนุรักษ์และการสืบสานภูมิปัญญา ท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นชุมชนชาติพันธุ์ไทยทรงดำ เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่เกิดจิตสำนึกความเป็นเอกลักษณ์ของชาติพันธุ์ให้มีการสืบทอดอย่าง ต่อเนื่อง

2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาติพันธุ์ไทยทรงดำ เพื่อเป็น การเปิดช่องทางในการอนุรักษ์และสืบสานประเพณีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน อีกทั้งยังเป็นช่องทางใน การมีอาชีพเสริมจากผลิตภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนด้วย

เอกสารอ้างอิง

- จิตจำนงค์ กิติกิริติ. (2532). *การพัฒนาชุมชน : การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพมหานคร.
- ทงศ์ศักดิ์ คุ่มไชนะ. (2534). *การพัฒนาเชิงปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2543). *กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2546). *กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. (2541). *รายงานการวิจัยประกอบการร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ประเด็นปรัชญาการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- วิจารณ์ พานิช. (2546). *การจัดการความรู้*. เอกสารทางวิชาการ สถาบันการจัดการความรู้เพื่อสังคม.

การสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการ
ช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี

**Parental Satisfaction of Process Administration to Provide Early
Intervention Services for Special Needs Children of
Prachinburi Special Education Center**

สุพัตรา ยาวิชัย

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Suphattra Yawichai

Ramkhamhaeng University, Thailand

E-mail: spywama29@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาประจำจังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาและอายุ การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่รับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2564 จำนวน 168 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาประจำจังหวัดปราจีนบุรี ที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.979 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่า (t – test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-way ANOVA

ผลการวิจัย พบว่า

1. ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกระบวนการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ รองลงมา ได้แก่ ด้านกระบวนการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา ด้านกระบวนการให้บริการด้วย

* วันที่รับบทความ: 19 เมษายน 2565; วันที่แก้ไขบทความ 8 พฤษภาคม 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 9 พฤษภาคม 2565

Received: April 19, 2022; Revised: May 8, 2022; Accepted: May 9, 2022

กิจกรรมที่เหมาะสม ด้านกระบวนการประเมินความสามารถพื้นฐานเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ด้านกระบวนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และด้านกระบวนการประเมินความก้าวหน้า ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านกระบวนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ผู้ปกครองที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอายุต่างกัน มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ความพึงพอใจของผู้ปกครอง; บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม; เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

Abstracts

The objectives of this research were to study and compare parental satisfaction of process administration to provide Early Intervention services for special needs children of Prachinburi Special Education center, classified by gender, education background and age. This research is survey research which used the sample size of students' parents in Prachinburi Special Education center in Academic Year 2021 and the sample size was 168. The research instrument was a five-rating scale questionnaire, with a reliability of 0.979. The statistics used in this research were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and analysis of one-way ANOVA. The research results were found as follows,

1. Parental satisfaction of process administration to provide Early Intervention services for special needs children of Prachinburi Special Education center in overall was found to be at a high level. When comparing mean of each aspect from high to low can be sorted as follows, gathering general information of students with special needs process, screening disability types process, providing appropriate service process, assessing basic ability of students with special needs process, arranging Individualized Education Plan process, evaluating progress process, and the least mean was supervising, monitoring, evaluating and transition process

2. Comparison result of parental satisfaction of process administration to provide Early Intervention services for special needs children of Prachinburi Special Education center, classified by gender, education background and age, overall and in each aspect were not different.

Keywords: Parental Satisfaction; Early Intervention Service; Special needs children

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาตรา 5 กำหนดให้คนพิการมีสิทธิทางการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิด หรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เลือกรับบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยไม่คำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความ ต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น และได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการ จัดการหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็น พิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล (พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2551, 2551 : 5) สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการระยะ 5 ปี (พ.ศ 2560 - 2564) ของ กระทรวงศึกษาธิการที่มีเป้าประสงค์ในการพัฒนาคนพิการให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคลและมีทักษะการดำรงชีวิต สามารถประกอบอาชีพพึ่งตนเอง ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561 : 20) ดังนั้น รัฐจึงต้องจัดการศึกษาให้เด็กพิการตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบ ความพิการ เพื่อให้เด็กพิการมีพัฒนาการเป็นไปตามขั้นตอนเช่นเดียวกับเด็กทั่วไปหรือใกล้เคียงกับเด็กทั่วไป มากที่สุด

จากกฎหมายข้างต้น จะเห็นว่าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมีความสำคัญโดยเน้นการบริการ ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ ทั้งในด้านการให้การศึกษา การได้รับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา กล่าวได้ว่าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเป็น กระบวนการบริการที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก การช่วยเหลือครอบครัวในการพัฒนาเด็ก ซึ่งการพัฒนา เด็กในช่วงวัยเริ่มต้น มีความสำคัญที่สุด เพราะช่วยให้เด็กได้รับการช่วยเหลือที่ตรงตามความต้องการในช่วง สำคัญของชีวิตที่จะเป็นตัวชี้วัดถึงความสำเร็จในอนาคต ศูนย์การศึกษาพิเศษเป็นสถานศึกษาของรัฐที่จัด การศึกษานอกระบบหรือตามอัธยาศัยแก่คนพิการตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิตและจัด การศึกษาอบรมแก่ผู้ดูแลคนพิการ ครู บุคลากรและชุมชน รวมทั้งการจัดสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นใด ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ (พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2551, 2551 : 2) ศูนย์การศึกษาพิเศษได้มีการจัดตั้ง 77 แห่งทั่วประเทศไทย โดยศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี จัดตั้งขึ้นตามประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2543 เรื่องตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดให้เป็น สถานศึกษา สังกัดกองการศึกษาเพื่อคนพิการกรมสามัญศึกษา จัดการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่ม และเตรียมความพร้อมของคนพิการ สนับสนุนการเรียนการสอนการจัดสื่อจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การให้บริการและความช่วยเหลือที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการจัดครูเดินสอนแก่คนพิการในปี 2545

มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้ 1.จัดและส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะเริ่ม (Early Intervention: EI) และเตรียมความพร้อมของคนพิการเพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะความพิการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นต้น 2.พัฒนาและฝึกอบรมผู้ดูแลเด็กพิการ บุคลากรที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ 3.จัดระบบและส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ 4.จัดระบบบริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ (Transitional Services) 5.ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชนด้วยกระบวนการศึกษา 6.เป็นศูนย์รวมข้อมูลรวมทั้งจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ 7.จัดระบบสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมและประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในจังหวัด 8.ภาระหน้าที่อื่นตามกฎหมายกำหนด หรือตามที่ได้รับมอบหมาย โดยแบ่งโครงสร้างการบริหารงานเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารแผนงานและงบประมาณ ด้านบริหารงานทั่วไป และด้านบริหารงานบุคคล ในด้านบริหารงานวิชาการ เน้นกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มบำบัดฟื้นฟูและเตรียมความพร้อมอย่างเต็มศักยภาพและทั่วถึงเด็กพิการทุกคนในจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งมีกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเพื่อบำบัดฟื้นฟูและเตรียมความพร้อม 7 ขั้นตอน คือ 1.การรวบรวมข้อมูลของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 2.การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา 3.การประเมินความสามารถพื้นฐานเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 4.การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 5.การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม 6. การประเมินความก้าวหน้า 7.การนิเทศ ติดตามประเมินผลและการส่งต่อ ซึ่งการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มให้มีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องดำเนินการอย่างรวดเร็วที่สุดเพื่อป้องกันความพิการแทรกซ้อนภายหลังอีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้เด็กพิการมีความพร้อมเข้าสู่สถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2551 : 15-31) ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของผู้ปกครองในการนำเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมารับบริการ

ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี มีหน้าที่โดยตรงในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้มีประสิทธิภาพ สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ปกครองในการรับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ซึ่งผู้ปกครองมีความสำคัญกับการบำบัด ฟื้นฟูสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึงสนใจและเห็นความสำคัญต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี เพื่อนำผลการศึกษามาปรับปรุงและพัฒนาการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มอย่างถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาศักยภาพในการเตรียมความพร้อมในระยะแรกเริ่มหรือแรกพบความพิการอย่างเต็มศักยภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา อายุ

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่รับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2564 จำนวน 300 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่รับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2564 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Cohen, Manion and Morrison (2011 : 147) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 168 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี” ครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรต้น คือ เพศ ระดับการศึกษา และอายุ

ตัวแปรตาม คือ ผลความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี ประกอบด้วย 1.กระบวนการรวบรวมข้อมูลของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 2.กระบวนการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา 3.กระบวนการประเมินความสามารถพื้นฐานเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 4.กระบวนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 5.กระบวนการให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม 6. กระบวนการประเมินความก้าวหน้า 7.กระบวนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบจำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา และอายุ

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี มีลักษณะแบบสอบถามเป็น Rating Scale รวมทั้งสิ้นจำนวน 40 ข้อ ได้แก่ ด้านกระบวนการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กระบวนการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา กระบวนการประเมินความสามารถพื้นฐานเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กระบวนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล กระบวนการให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม กระบวนการประเมินความก้าวหน้า และกระบวนการนิเทศ ติดตามประเมินผลและการส่งต่อ ซึ่งประเมินคำตอบเป็น 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ต(Likert) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี ดังนี้

ระดับคะแนน	5	หมายถึงพึงพอใจมากที่สุด
ระดับคะแนน	4	หมายถึงพึงพอใจมาก
ระดับคะแนน	3	หมายถึงพึงพอใจปานกลาง
ระดับคะแนน	2	หมายถึงพึงพอใจน้อย
ระดับคะแนน	1	หมายถึงพึงพอใจน้อยที่สุด

4. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี จากเอกสาร ตำราต่าง ๆ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 2) กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะที่ได้จากการศึกษาเนื้อหาเพื่อเป็นแนวทางการสร้างข้อคำถามของแบบสอบถามให้สอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษา 3) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดขึ้นเพื่อเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะ แก้ไขปรับปรุง 4) นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามแต่ละข้อ วิเคราะห์ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item- Objective

Congruency: IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.0 5) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (item –total correlation) ซึ่งได้ค่าอยู่ในระหว่าง 0.40- 0.86 และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามเป็นรายด้านและทั้งฉบับโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.979 6) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี ฉบับสมบูรณ์ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพตามเกณฑ์นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างการวิจัยผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่รับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มอบให้แก่ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรีเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมข้อมูลคืนด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด 168 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

6. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจำนวน 168 ชุด และทำการ ตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบแบบสอบถามที่มีความ สมบูรณ์จำนวน 168 ชุด
2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาและอายุ โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) พร้อมทั้งนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตาราง
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด

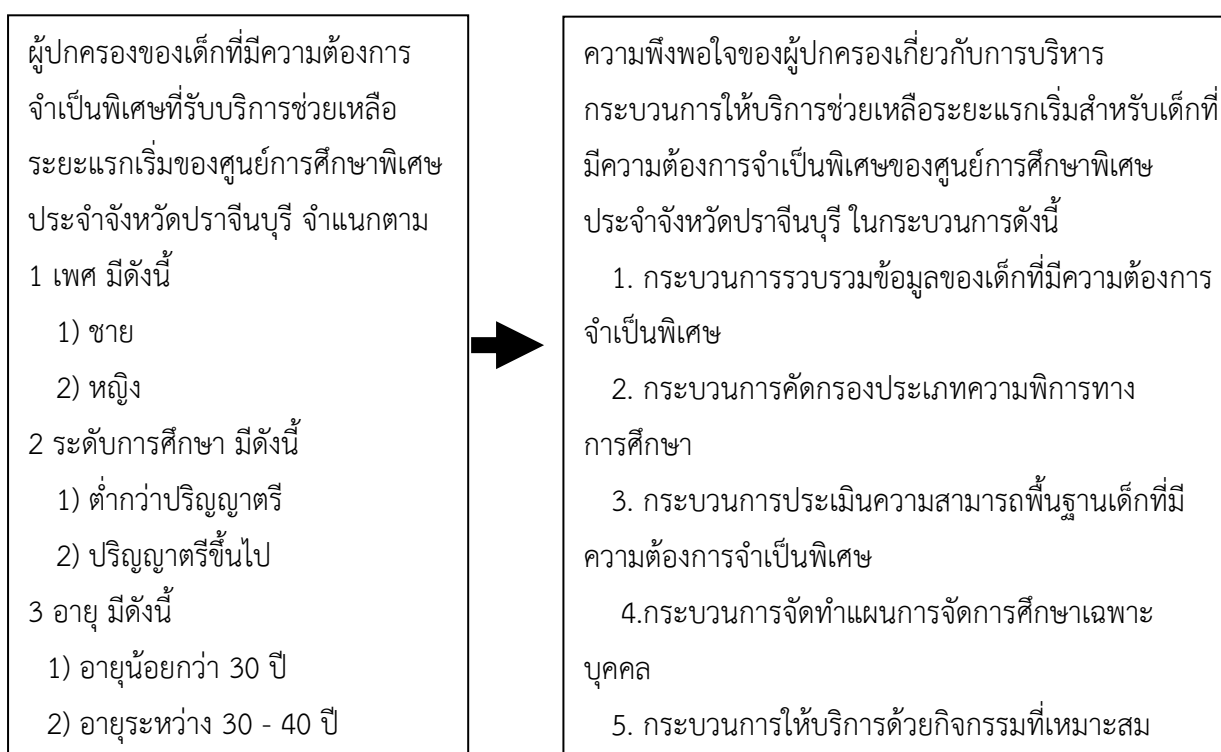
ปราจีนบุรีโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายข้อแล้ว นำเสนอรูปแบบตาราง

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรีที่มีเพศและระดับการศึกษาแตกต่างกัน ใช้การทดสอบโดยใช้ค่าที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (Independent Samples)

5. วิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรีที่มีอายุแตกต่างกัน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ F-test แบบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่องความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี โดยผู้วิจัยได้ศึกษาจากหลักการและแนวคิดในการบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2551 : 15-31) มีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี” ครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 1 จำนวนความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษาและอายุ

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	77	45.8
หญิง	91	54.2
รวม	168	100.0
2. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	92	54.8
ปริญญาตรีขึ้นไป	76	45.2
รวม	168	100.0
3.อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	45	26.8
ระหว่าง 30 – 40 ปี	64	38.1
40 ปีขึ้นไป	59	35.1
รวม	168	100.0

จากตาราง 1 พบว่าผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่รับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี ตอบแบบสอบถามตามสถานภาพส่วนบุคคลจำนวน 168 คน จำแนกตามเพศ พบว่าส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 54.2 เพศชาย จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าส่วนมาก มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 54.8 ระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 45.2 และเมื่อจำแนกตามอายุ พบว่าส่วนมากมีอายุ 30-40 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1 รองลงมาอายุ 40 ปีขึ้นไป จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 35.1 และ อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน

ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	ความพึงพอใจ		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1 กระบวนการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กที่มีความต้องการจำเป็น	4.38	0.53	มาก
2 กระบวนการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา	4.31	0.61	มาก
3 กระบวนการประเมินความสามารถพื้นฐานเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	4.22	0.67	มาก
4 กระบวนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	4.20	0.69	มาก
5 กระบวนการให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม	4.26	0.65	มาก
6 กระบวนการประเมินความก้าวหน้า	4.18	0.71	มาก
7 กระบวนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ	4.12	0.70	มาก
รวม	4.24	0.59	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.24$) เมื่อพิจารณากระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับดังนี้ กระบวนการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ($\bar{x} = 4.38$) กระบวนการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา ($\bar{x} = 4.31$) กระบวนการให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม ($\bar{x} = 4.26$) กระบวนการประเมินความสามารถพื้นฐานเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ($\bar{x} = 4.22$) กระบวนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ($\bar{x} = 4.20$) กระบวนการประเมินความก้าวหน้า ($\bar{x} = 4.15$) และกระบวนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ ($\bar{x} = 4.12$)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และอายุ

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้าน

ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ		เพศ				t	Sig.
		ชาย		หญิง			
		(n=77)		(n=91)			
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1	กระบวนการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	4.44	0.48	4.34	0.57	1.2255	0.222
2	กระบวนการคัดกรองประเภทความพิการทาง	4.34	0.60	4.29	0.62	0.579	0.563
3	กระบวนการประเมินความสามารถพื้นฐานเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	4.26	0.69	4.20	0.67	0.619	0.537
4	กระบวนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะ	4.25	0.69	4.16	0.69	0.876	0.382
5	กระบวนการให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม	4.28	0.67	4.24	0.63	0.360	0.719
6	กระบวนการประเมินความก้าวหน้า	4.22	0.71	4.16	0.72	0.595	0.553
7	กระบวนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและ	4.16	0.69	4.08	0.72	0.619	0.537
รวม		4.27	0.60	4.20	0.58	0.758	0.449

จากตาราง 3 พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรีที่มีเพศต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่าง

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ		ระดับการศึกษา				t	Sig.
		ต่ำกว่า		ปริญญาตรี			
		ปริญญาตรี		ขึ้นไป			
		(n=92)		(n=76)			
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1	กระบวนการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	4.36	0.51	4.41	0.56	-0.634	0.527
2	กระบวนการคัดกรองประเภทความพิการ	4.27	0.55	4.37	0.68	-0.980	0.329
3	กระบวนการประเมินความสามารถพื้นฐานเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	4.20	0.64	4.26	0.71	-0.556	0.579
4	กระบวนการจัดทำแผนการจัดการศึกษา	4.16	0.64	4.25	0.74	-0.835	0.405
5	กระบวนการให้บริการด้วยกิจกรรมที่	4.25	0.59	4.26	0.72	-0.080	0.937
	กระบวนการประเมินความก้าวหน้า	4.20	0.63	4.17	0.80	0.263	0.793
7	กระบวนการนิเทศ ติดตามประเมินผล	4.14	0.63	4.09	0.79	0.402	0.688
รวม		4.22	0.52	4.26	0.66	-0.351	0.726

จากตาราง 4 พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรีที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่าง

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมและรายด้าน

ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับ การบริหารกระบวนการให้บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มี ความต้องการจำเป็นพิเศษ				อายุ						F	Sig.
				น้อยกว่า 30 ปี (n=45)		ระหว่าง 30-40ปี (n=64)		40 ปี ขึ้นไป (n=59)			
				$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1	กระบวนการรวบรวมข้อมูลทั่วไป ของเด็กที่มีความต้องการ	4.33	0.54	4.44	0.47	4.36	0.58	0.614	0.542		
2	กระบวนการคัดกรองประเภท ความพิการทางการศึกษา	4.26	0.58	4.38	0.57	4.28	0.68	0.712	0.492		
3	กระบวนการประเมิน ความสามารถพื้นฐานเด็กที่มี	4.18	0.73	4.30	0.61	4.18	0.70	0.591	0.555		
4	กระบวนการจัดทำแผนการจัด	4.15	0.78	4.26	0.60	4.18	0.72	0.370	0.691		
5	กระบวนการให้บริการด้วย	4.22	0.69	4.27	0.60	4.26	0.68	0.062	0.940		
6	กระบวนการประเมิน	4.10	0.68	4.27	0.62	4.15	0.81	0.885	0.415		
7	กระบวนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ	4.12	0.63	4.14	0.69	4.08	0.78	0.123	0.884		
	รวม	4.20	0.58	4.30	0.54	4.21	0.64	0.469	0.627		

จากตาราง 5 พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรีที่มีอายุต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่าง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรีมีการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษตามหลักการและแนวทางการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มโดยเน้นการ

ร่วมมือกับผู้ปกครองมุ่งพัฒนาเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้ได้รับบริการทันทีที่พบความพิการ สอดคล้องกับ Mc William, P.J., 1993 (อ้างถึงใน สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2551 : 11) ที่กล่าวว่า เป้าหมายในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม คือ พัฒนาเด็กทันทีที่พบว่ามีความต้องการจำเป็นพิเศษและสนับสนุน ครอบครัวให้สามารถช่วยพัฒนาเด็กจนดำเนินชีวิตได้อย่างอิสระในสังคมตลอดจนป้องกันปัญหาความพิการ และปัญหาอื่นๆที่อาจตามมาได้สอดคล้องกับ งานวิจัยของบุญสิตา วงศรี (2560 : 65) เรื่อง สภาพการ ดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษในเขตภาคเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษโดยภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะ แรกเริ่มสำหรับเด็กพิการอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์ การศึกษาพิเศษ มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบขั้นตอนจนนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ และ สอดคล้องกับงานวิจัยของวุฒิชัย ไฉนระภา (2563 : 45-46) เรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับปัจจัยที่ใช้ ในการตัดสินใจส่งบุตรหลานที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเข้ารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มในศูนย์ การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ที่กล่าวว่า ปัจจัยการตัดสินใจของผู้ปกครองด้านวิชาการใน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองเห็นว่าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมี ความสำคัญต่อตัวเด็กโดยตรงที่สุดเพราะเด็กจะได้รับบริการที่ครอบคลุมจากทีมสหวิชาชีพในการดูแลสุขภาพ อนามัย การบริการทางจิตวิทยาและบริการทางการศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ

2. การเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา อายุ พบว่า

2.1 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการ ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำ จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการ บริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์ การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรีโดยภาพรวมไม่แตกต่าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิ่งภา ไชยพรม (2561 : 65) วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองเพศชายและหญิงมีระดับความคิดเห็นต่อการ จัด การศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมหาสารคามโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน และ วุฒิชัย ไฉนระภา (2563 : 45-46) วิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจส่งบุตร หลานที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเข้ารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มในศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองเพศชายและหญิงมีการตัดสินใจต่อการส่งบุตรหลานเข้ารับ

บริการในศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานครโดยรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านไม่แตกต่าง

2.2 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรีโดยภาพรวมไม่แตกต่าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งนา ไชยพรหม (2561 : 65) วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมหาสารคามที่จบการศึกษาในระดับต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมหาสารคามโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปณัฐรา จันทรบุญจันทร์ (2560 : 32) วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลศรีวัฒนาวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่าผู้ปกครองนักเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลศรีวัฒนาวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ไม่แตกต่าง

2.3 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรีโดยภาพรวมไม่แตกต่าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภวิทย์ วชิรวรรณ (2563 : 667) วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียนบ้านคอกช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานโรงเรียนบ้านคอกช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ไม่แตกต่าง และงานวิจัยของ เอกราช โสมิตพิมานเวช (2564 : 41-42) เรื่อง ความต้องการจำเป็นของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกศึกษาขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีความต้องการจำเป็นโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่าง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 ด้านกระบวนการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรสามารถรับสมัครเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษและรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบโดยการกำหนดผู้รับผิดชอบงานอย่างชัดเจนเพื่อให้บริการผู้ปกครองได้ทันทั่วถึง

1.2 ด้านกระบวนการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรใช้แบบประเมินอื่นๆของนักวิชาชีพ ซึ่งเครื่องมือแต่ละชนิด จะกำหนดประเด็นการตรวจสอบและเครื่องมือที่ครูนักวิชาชีพ ต้องปฏิบัติพร้อมทั้งประมวลผลการ คัดกรอง นอกจากนี้จะต้องศึกษาเอกสารอื่นที่ได้มาจากการวินิจฉัยของนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

1.3 ด้านกระบวนการประเมินความสามารถพื้นฐานเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการประเมินความสามารถพื้นฐานเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโดยการจัดอบรมด้านการศึกษาพิเศษให้กับบุคลากรที่ไม่ได้จบการศึกษาด้านการศึกษาพิเศษโดยตรงให้มีความรู้ความเข้าใจในการศึกษาพิเศษเพิ่มมากยิ่งขึ้น

1.4 ด้านกระบวนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ผู้บริหารควรกำหนดแนวปฏิบัติในการประชุมกำหนดแนวทางการศึกษาและวางแผนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษให้กับครูโดยให้ครูประสานงานกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอตลอดจนให้มีการจัดทำบันทึกรายงานเสนอผู้บริหารทุกครั้ง

1.5 ด้านกระบวนการให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับครูและสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

1.6 ด้านกระบวนการประเมินความก้าวหน้า ผู้บริหารควรกำหนดแนวปฏิบัติในการทบทวนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลร่วมกันอย่างสม่ำเสมอตลอดจนให้มีการจัดทำบันทึกรายงานเสนอผู้บริหารทุกครั้ง

1.7 ด้านกระบวนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ ผู้บริหารส่งเสริมและกำหนดแนวปฏิบัติให้บุคลากรมีการนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดกิจกรรมโดยการออกเยี่ยมบ้านเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาและดำเนินโครงการพัฒนาในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาสภาพการบริหารงานตามโครงสร้างของศูนย์การศึกษาพิเศษ

2.2 ควรศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจของผู้ปกครองที่นำเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเข้ารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มศูนย์การศึกษาพิเศษ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *แผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560- 2564)*. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.
- กึ่งนภา ไชยพรม. (2561). *ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาสังคมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญสิตา วงศรี. (2560). *ศึกษาสภาพการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเขตภาคเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ปณัฏฐา จันทรบุญจันทร์. (2560). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลศรีวัฒนาวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2*. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ 2551. (2551, 5 กุมภาพันธ์). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 125 ตอนที่ 28 ก, หน้า 2-5
- วุฒิชัย ไจนะภา. (2563). *ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับปัจจัย ที่ใช้ในการตัดสินใจส่งบุตรหลานที่มีความ ต้องการจำเป็นพิเศษ เข้ารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร*. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย*. 11 (2), 45-46.
- ศุภวิทย์ วชิรวรรณ. (2563). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียนบ้านคอกช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2*. *The National Conference Nakhonratchasima College*. 12 (1), 667.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2551). *คู่มือการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) เด็กพิการสำหรับโรงเรียนเฉพาะความพิการและศูนย์การศึกษาพิเศษ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน พระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- เอกราช โฆษิตพิมานเวช. (2564). *ความต้องการจำเป็นของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน เอกศึกษาขอนแก่น*. *วารสารวิชาการธรรมทรรคน*. 21 (2), 41-42.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2011). *Research methods in education (7 th Ed.)*. New York: Routledge.

การประเมินผลโครงการตำรวจอิเล็กทรอนิกส์ โดยระบบแอปพลิเคชัน

Police i lert u กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจนครบาล 6

Evaluation of the Electronic Police Project by Application of Police i lert u a Case Study of The Metropolitan Police Division 6

จีระ เลขะสันต์ และ ศาสวัต เพ่งแพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

Jeera Lekason and Sasawat Pengpae

Chandrakasem Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: joe_nong@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ประเมินผลโครงการตำรวจอิเล็กทรอนิกส์ โดยระบบแอปพลิเคชัน Police i lert u กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจนครบาล 6 (2) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินโครงการตำรวจอิเล็กทรอนิกส์ โดยระบบแอปพลิเคชัน Police i lert u กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจนครบาล 6 และ (3) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาโครงการตำรวจอิเล็กทรอนิกส์ โดยระบบแอปพลิเคชัน Police i lert u กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจนครบาล 6 ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการตำรวจด้านงานป้องกันปราบปราม กองบังคับการตำรวจนครบาล 6 จำนวน 196 นาย สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติค่าที ค่าเอฟ และทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการ LSD.

ผลการวิจัย พบว่า การประเมินผลโครงการตำรวจอิเล็กทรอนิกส์ โดยระบบแอปพลิเคชัน Police i lert u โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากในทุก ๆ ด้าน โดยอันดับที่หนึ่ง คือ ด้านสถานะแวดล้อม รองลงมา คือ ด้านผลผลิตของโครงการ ด้านกระบวนการของโครงการ และด้านปัจจัยนำเข้า โดยปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการตำรวจต่างกันใช้งานแอปพลิเคชัน Police i lert u ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นปัจจัยด้านระยะเวลาในการรับราชการ สำหรับแนวทางการพัฒนาแอปพลิเคชัน ควรพัฒนาให้มีความเสถียรและมีเมนูที่เข้าใจง่าย มีปุ่มแจ้งเหตุและยกเลิกเหตุ ควรมีหมายเลขโทรศัพท์ของสถานีตำรวจในพื้นที่ปรากฏบนแอปพลิเคชัน ข้อเสนอแนะ ควรมีวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้สนับสนุนในการปฏิบัติงานให้เพียงพอ ทั้งนี้ควรจัดสรรบุคลากรที่รับผิดชอบให้สอดคล้องเพียงพอ อีกด้วย

คำสำคัญ: การประเมินผล; โครงการตำรวจอิเล็กทรอนิกส์; แอปพลิเคชัน Police i lert u

* วันที่รับบทความ: 12 เมษายน 2565; วันที่แก้ไขบทความ 10 พฤษภาคม 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 12 พฤษภาคม 2565

Abstracts

This research aimed to (1) evaluation of the electronic police project by application of Police i lert u a case study of the metropolitan police division 6, (2) study of factors related to project implementation a case study of the metropolitan police division 6 and (3) development guidelines of electronic police system by the application of Police i lert u a case study of the metropolitan police division 6. The researcher used a quantitative method. The instrument used for data collection was a questionnaire. The sample group was police officers in the field of prevention and suppression work, The Metropolitan Police Division 6 196 officers. The statistics used were frequency, percentage, mean and deviation and test the hypothesis by using t-Test, F-test, and pair test using the LSD method.

The results showed that evaluation of the electronic police project by application of Police i lert u, overall was at a high level. Considering each aspect, it was found that it was at a high level in every aspect, first place is the environment, followed by project productivity project process and the import factor. Factors related to the project implementation It was found that the personal factors of different police officers using Police i lert u application were not different, except for factors in terms of length of service. Application development guidelines Should be developed to be stable and have a menu that is easy to understand. There is a notification and cancel button. The phone number of the local police station should be displayed on the application. Recommendations : There should be sufficient materials, equipment and tools to support the operation. In this regard, responsible personnel should be allocated accordingly.

Keywords: Evaluation; The Electronic Police Project; Application of Police i lert u

บทนำ

การปราบปรามผู้กระทำความผิดนั้นต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ด้านงานป้องกันปราบปรามที่มีความสามารถ และทุ่มเทในการทำงานอย่างมากเพื่อให้ได้ข้อมูล ข่าวสาร เบาะแสที่เกี่ยวข้องกับผู้กระทำความผิด และที่สำคัญจะต้องแสวงหาข้อมูลข่าวสารเพื่อที่จะให้รู้ว่าการกระทำผิดขึ้นที่ใด เพื่อจำได้มีมาตรการป้องกันไว้ก่อน ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายต้องการมากที่สุด เพราะจะได้ไม่มีการสูญเสียเกิดขึ้น การกิจด้านการป้องกันและปราบปรามจึงมีความสำคัญมาก และมีลักษณะพิเศษต่างไปจากงานด้านอื่น ๆ กล่าวคือ เป็นงานที่ต้องใช้ผู้ที่มีความสามารถพิเศษ ต้องเป็นผู้มีไหวพริบ มีปฏิภาณ มีความละเอียดรอบคอบ และมีความกล้าหาญที่จะเสี่ยงภัยได้ตลอดเวลา จึงทำให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายงานป้องกันและปราบปรามต้องมีการเสียสละ ทุ่มเท และมีความเต็มใจที่จะทำงาน หากเจ้าหน้าที่ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะทำงานป้องกันและปราบปรามก็จะทำให้เกิดข้อบกพร่อง หรือหย่อนสมรรถภาพในการทำงาน ซึ่งเป็นผลทำให้การปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมลดลง และส่งผลเสียต่อการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ซึ่งเป็นสิ่งที่ข้าราชการตำรวจไม่ต้องการให้เกิดขึ้น

ตามนโยบายของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี มีนโยบายนำประเทศไทยเดินทางสู่ยุคแห่งการพัฒนาก้าวสู่ยุค “Thailand 4.0” ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจประเทศด้วยนวัตกรรม โดยการใช้ความคิดสร้างสรรค์ผนวกรวมกับเทคโนโลยีทำให้กองบัญชาการตำรวจนครบาลเกิดมีแอปพลิเคชัน Police i lert u เป็นแอปพลิเคชันที่ใช้ในการแจ้งเหตุด่วนเหตุร้ายผ่านสมาร์ทโฟน ขอความช่วยเหลือจากตำรวจได้ตลอดเวลา 24 ชั่วโมง เริ่มเปิดให้ใช้งานในปลายปี 2557 และพัฒนาระบบให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ มาสำหรับประชาชนทั่วไปที่อยู่ในประเทศไทย สามารถขอความช่วยเหลือจากตำรวจได้โดยการส่งข้อมูลส่วนตัว ภาพถ่าย เวลาเกิดเหตุ และตำแหน่งที่เกิดเหตุ ไปยัง War Room ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่ตำรวจคอยรับเรื่องตลอดเวลา 24 ชั่วโมง และจะประสานงานส่งเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าช่วยเหลือและให้บริการได้ทันที ซึ่งประชาชนสามารถติดตั้งลงในสมาร์ทโฟนได้ฟรีทั้งระบบ iOS และ Android ไม่มีค่าบริการใด ๆ แอปพลิเคชัน Police i lert u มีวิธีใช้งานง่าย บริการฟรีตลอด 24 ชั่วโมง โดยสามารถพิมพ์ข้อความหรือถ่ายภาพที่เกิดเหตุ เพื่อ “แจ้งเหตุ” ได้อย่างง่าย รวดเร็ว ไม่จำเป็นต้องบอกสถานที่เกิดเหตุให้ยุ่งยากซับซ้อน เพราะระบบจะค้นหาตำแหน่งที่ตั้งของคุณให้โดยอัตโนมัติ เจ้าหน้าที่จะติดต่อกลับมาหาคุณได้อย่างรวดเร็ว (ภายในเวลาไม่เกิน 1 นาที) มีระบบ Add Friend เพิ่มเพื่อนและสามารถแชทพูดคุยสอบถามผ่านแอปได้ มีระบบ Response บันทึกประวัติการแจ้งเหตุของคุณ โดยอัตโนมัติ สามารถโทรหาดำรวจผ่านแอปได้ และเข้าสู่ระบบผ่าน Facebook หรือกรอกข้อมูลเพื่อลงทะเบียนได้

โดยในปี พ.ศ. 2561 มีการรับแจ้งคดีฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ จำนวน 19,170 คดี สามารถจับกุมได้ 16,973 คดี คิดเป็นร้อยละ 88.35 ของคดีที่รับแจ้ง เมื่อเทียบกับปี 2560 พบว่า มีอัตราการเพิ่มขึ้นของคดีฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศร้อยละ 5.47 และจับกุมได้ร้อยละ 82 ส่วนคดีฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ พบว่าในปี 2561 มีการรับแจ้งจำนวน 54,768 คดี จับกุมได้ 40,816 คดี คิดเป็นร้อยละ 74.53 เมื่อเทียบกับปี 2560 พบว่า มีอัตราการลดลงของคดีร้อยละ 1.87 จับกุมได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.02 ในคดีฐานความผิดพิเศษ พบว่า ปี 2561 มีการรับแจ้งจำนวน 28,071 คดี จับกุมได้ จำนวน 17,538 คดี คิดเป็นร้อยละ 61.11 เมื่อเทียบกับปี 2560 มีอัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ 26.73 สามารถจับกุมคดีได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 39.99 ส่วนคดีความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย พบว่าในปี 2561 มีการรับแจ้ง จำนวน 576,600 คดี เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 45.26 อันมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2562 : ออนไลน์)

งานป้องกันปราบปราม กองบังคับการตำรวจนครบาล 6 กองบัญชาการตำรวจนครบาล เป็นหน่วยงานอยู่ในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 8 สถานี สำหรับการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจด้านงานป้องกันและปราบปราม ปัจจุบันยังไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงมีการนำแอปพลิเคชัน Police i lert u นำมาใช้อย่างต่อเนื่อง แต่ที่ผ่านมายังไม่ได้มีการประเมินผลโครงการของระบบตำรวจอิเล็กทรอนิกส์ ผ่านแอปพลิเคชัน Police i lert u นี้อย่างเป็นทางการเลย ว่าเป็นอย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร และควรพัฒนาต่อในด้านใด เพื่อนำไป

เป็นแนวทางในการพัฒนาต่อยอดแอปพลิเคชัน Police i lert u ผู้วิจัยในฐานะเป็นข้าราชการตำรวจ สังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 6 เห็นว่าควรมีการศึกษาถึงการประเมินผลโครงการตำรวจอิเล็กทรอนิกส์ โดยระบบแอปพลิเคชัน Police i lert u กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจนครบาล 6 เพื่อให้ทราบถึงการใช้งาน ปัญหาอุปสรรค และแนวทางในด้านการทำงานของข้าราชการตำรวจ และสามารถนำผลการศึกษาไปใช้แก้ไขปัญหา รวมถึงการนำไปพัฒนาการใช้งานระบบตำรวจอิเล็กทรอนิกส์ผ่านแอปพลิเคชัน Police i lert u ได้อย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินผลโครงการตำรวจอิเล็กทรอนิกส์ โดยระบบแอปพลิเคชัน Police i lert u กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจนครบาล 6
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินโครงการตำรวจอิเล็กทรอนิกส์ โดยระบบแอปพลิเคชัน Police i lert u กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจนครบาล 6
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาโครงการตำรวจอิเล็กทรอนิกส์ โดยระบบแอปพลิเคชัน Police i lert u กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจนครบาล 6

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินโครงการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้การเก็บรวบรวมด้วยวิธีส่งแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) เนื่องจากอยู่ในภาวะโรคระบาดโควิด-19 โดยมีรายละเอียดการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ข้าราชการตำรวจงานป้องกันปราบปราม กองบังคับการตำรวจนครบาล 6 จำนวน 400 นาย

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ ข้าราชการตำรวจด้านงานป้องกันปราบปราม กองบังคับการตำรวจนครบาล 6 กองบัญชาการตำรวจนครบาล โดยสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 196 นาย

สูตรของเครซี และมอร์แกน

$$n = \frac{\chi^2 Np(1-p)}{e^2(N-1) + p(1-p)}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N	=	ขนาดของประชากร
e	=	ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้
χ^2	=	ค่าไคสแควร์ df เท่ากับ 1 และระดับความเชื่อมั่น 95% ($\chi^2 = 3.841$)
p	=	สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร (ถ้าไม่ทราบให้กำหนด $p = 0.5$)
แทนค่า		
n	=	$\chi^2 Np (1 - p)$
	=	$e^2 (N - 1) + p (1 - p)$
n	=	$(3.841) (400 \times 0.5) (1 - 0.5)$
	=	$(0.05)^2 (400 - 1) + 0.5 (1 - 0.5)$
N	=	196

จากสูตรข้างต้นจะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 196 นาย ซึ่งผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบตามความสะดวก (Convenience Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 196 นาย

2. เครื่องมือที่ใช้วิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย เพื่อให้มีเนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ แบบสอบถามมี 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับชั้นยศ ระยะเวลาในการรับราชการ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้งานระบบตำรวจอิเล็กทรอนิกส์ผ่านแอปพลิเคชัน Police i lert u

ส่วนที่ 3 การใช้งานระบบตำรวจอิเล็กทรอนิกส์ผ่านแอปพลิเคชัน Police i lert u ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert, 1967 : 93) จำนวน 20 ข้อ ระดับของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยในระดับมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
เห็นด้วยในระดับมาก	ให้	4	คะแนน
เห็นด้วยในระดับปานกลาง	ให้	3	คะแนน
เห็นด้วยในระดับน้อย	ให้	2	คะแนน
เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

สำหรับการแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยได้กำหนดระดับปัจจัยที่และแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสืบสวน โดยนำค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนเป็นตัวชี้วัด โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

4.21 - 5.00 หมายถึง ความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมากที่สุด

3.41 - 4.20 หมายถึง ความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก

2.61 - 3.40 หมายถึง ความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง

1.81 - 2.60 หมายถึง ความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.80 หมายถึง ความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการใช้งานแอปพลิเคชัน Police i lert u ลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่

3. การสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นเครื่องมือที่ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเครื่องมือที่สร้างนำไปทดสอบคุณภาพ ดังนี้

1. การทดสอบความตรงของแบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดของการศึกษา และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 ท่าน

2. วิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่า IOC (Item-objective of Congruence Index) โดยมีเกณฑ์การยอมรับข้อคำถาม คือ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) = 0.5 ขึ้นไป โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องเหมาะสม ความครอบคลุม และให้คำแนะนำสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยกำหนดคะแนนไว้ ดังนี้

+1 เมื่อเห็นว่าตรงกับขอบข่ายเนื้อหาตามที่ระบุไว้

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าตรงกับขอบข่ายเนื้อหาตามที่ระบุไว้

-1 เมื่อแน่ใจว่าไม่ตรงกับขอบข่ายเนื้อหาที่ระบุไว้

ผลการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ปรากฏว่าข้อคำถามทุกข้อผ่านเกณฑ์ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป

3. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงครั้งสุดท้ายไปทดลองใช้ (Try Out) กับข้าราชการตำรวจที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 นาย แล้วนำมาหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.973

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการตำรวจด้านงานป้องกันปราบปราม กองบังคับการตำรวจนครบาล 6 กองบัญชาการตำรวจนครบาล สุ่มแบบสะดวก โดยนำแบบสอบถามไปแจกให้กลุ่มตัวอย่างกรอกข้อมูลด้วยระบบออนไลน์ (Google Form)

แล้วนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปด้วยโปรแกรมคำนวณ โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

4.1 นำเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขจากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว มาจัดทำในรูปแบบออนไลน์ (Google Form) ให้มีข้อมูลที่ตรงกันตามแบบที่จัดเตรียมไว้

4.2 ขออนุญาตผู้บังคับบัญชาเพื่อนำไปขอเก็บรวบรวมข้อมูลกับข้าราชการตำรวจด้านงานป้องกันปราบปราม กองบังคับการตำรวจนครบาล 6

4.3 ส่งลิ้งค์แบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) ไปทางแอปพลิเคชันไลน์ (Line) ให้กับกลุ่มตัวอย่างที่สะดวกให้ข้อมูล

4.4 เข้าตรวจสอบข้อมูลที่เก็บรวบรวมว่ามีจำนวนครบและมีข้อมูลชุดใดมีปัญหาหรือไม่ เมื่อได้ข้อมูลที่ต้องการครบตามจำนวน นำไปปรับเพื่อนำไปใช้ในโปรแกรมคำนวณทางคณิตศาสตร์ เพื่อหาข้อมูลผลการวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 วิเคราะห์พฤติกรรมการใช้งานระบบตำรวจอิเล็กทรอนิกส์ผ่านแอปพลิเคชัน Police i lert u โดยใช้ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

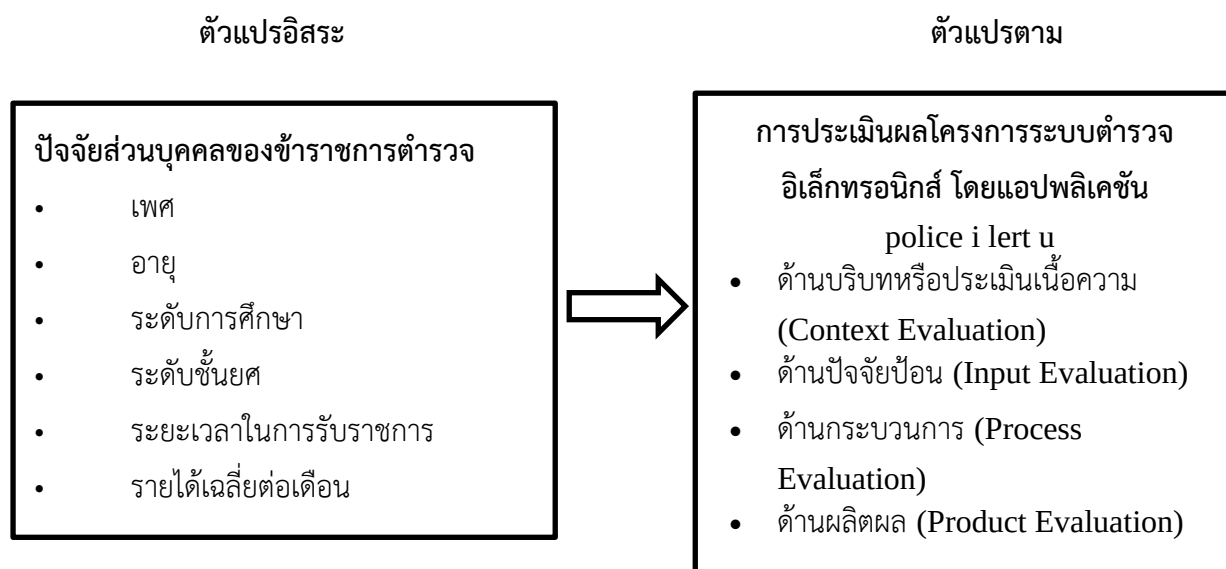
5.3 วิเคราะห์ประเมินผลโครงการใช้งานระบบตำรวจอิเล็กทรอนิกส์ผ่านแอปพลิเคชัน Police i lert u โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.4 วิเคราะห์สมมติฐานการวิจัย โดยใช้สถิติ t-Test และ F-test และทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธี LSD. (Least Significant Difference)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎีการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ และกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง การประเมินผลโครงการตำรวจอิเล็กทรอนิกส์ โดยระบบแอปพลิเคชัน Police i lert u กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจนครบาล 6 ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการตำรวจ 6 ปัจจัย ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับชั้นยศ ระยะเวลาในการรับราชการ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การประเมินผลโครงการระบบตำรวจอิเล็กทรอนิกส์ ผ่านแอปพลิเคชัน Police i lert u จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบริบทหรือประเมินเนื้อความ (Context Evaluation) ด้าน

ปัจจัยป้อน (Input Evaluation) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) และด้านผลิตผล (Product Evaluation) (Danail L. Slufflebeam, 1967 : 86) ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. การประเมินผลโครงการตำรวจอิเล็กทรอนิกส์ โดยระบบแอปพลิเคชัน Police i lert u กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจนครบาล 6

จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 196 นาย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 76.02 มีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี ร้อยละ 46.43 ระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 69.39 ระดับชั้นยศเป็นผู้บังคับหมู่ ร้อยละ 78.57 ระยะเวลาในการรับราชการระหว่าง 6 - 10 ปี ร้อยละ 56.12 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 - 20,000 บาท ร้อยละ 40.31

พฤติกรรมการใช้ระบบตำรวจอิเล็กทรอนิกส์ กรณีศึกษาแอปพลิเคชัน Police i lert u จากการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ใช้งานแอปพลิเคชัน Police i lert u ที่สถานีตำรวจ ร้อยละ 72.45 ใช้งานแอปพลิเคชัน Police i lert u มากกว่า 1 ครั้งต่อวัน ร้อยละ 50.51 ระยะเวลาที่ใช้งานแอปพลิเคชัน Police i lert u ไม่เกิน 30 นาที ร้อยละ 55.10 ช่วงเวลาที่ใช้งานแอปพลิเคชัน Police i lert u บ่อยที่สุด คือ ช่วงเวลา 12.01 - 18.00 น. ร้อยละ 63.27 และอุปกรณ์ที่ใช้ในการเข้าถึงแอปพลิเคชัน Police i lert u บ่อยที่สุด คือ สมาร์ทโฟน ระบบ iOS ร้อยละ 60.20

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประเมินผลโครงการตำรวจอิเล็กทรอนิกส์ โดยระบบแอปพลิเคชัน Police i lert u

(n = 196)

การประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านสภาวะแวดล้อม	3.66	.601	มาก	1
2. ด้านปัจจัยนำเข้า	3.59	.528	มาก	4
3. ด้านกระบวนการของโครงการ	3.60	.544	มาก	3
4. ด้านผลผลิตของโครงการ	3.62	.639	มาก	2
รวม	3.61	.545	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การประเมินผลโครงการตำรวจอิเล็กทรอนิกส์ โดยระบบแอปพลิเคชัน Police i lert u กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจนครบาล 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = .545) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากในทุก ๆ ด้าน โดอันดับที่หนึ่ง คือ ด้านสภาวะแวดล้อม ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = .601) รองลงมา คือ ด้านผลผลิตของโครงการ ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = .528) ด้านกระบวนการของโครงการ ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = .544) และด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = .641) ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินโครงการตำรวจอิเล็กทรอนิกส์ โดยระบบแอปพลิเคชัน Police i lert u กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจนครบาล 6

ปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการตำรวจด้านงานป้องกันปราบปราม กองบังคับการตำรวจนครบาล 6 ต่างกันการใช้งานแอปพลิเคชัน Police i lert u แตกต่างกัน โดยภาพรวมมีเพียงปัจจัยเดียว คือ ปัจจัยด้านระยะเวลาในการรับราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (p-value = .039) ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านอื่นไม่มีความแตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับชั้นยศ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินโครงการตำรวจอิเล็กทรอนิกส์ โดยระบบแอปพลิเคชัน Police i lert u กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจนครบาล 6

3. แนวทางในการพัฒนาโครงการตำรวจอิเล็กทรอนิกส์ โดยระบบแอปพลิเคชัน Police i lert u กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจนครบาล 6

แนวทางการพัฒนาแอปพลิเคชัน ควรมีป้อนยืนยันการแจ้งเหตุ ควรมีปุ่มยกเลิกการแจ้งเหตุ และควรมีหมายเลขโทรศัพท์ของสถานีตำรวจในพื้นที่ปรากฏบนแอปพลิเคชัน Police i lert u ส่วนแนวทางการพัฒนาจากเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรมีบริการอื่นเสริม ข้อมูลที่รับแจ้งควรนำไปวิเคราะห์พัฒนาเพิ่มเติม และนำเสนออาชญากรรมที่เกิดขึ้นในท้องที่ได้

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการศึกษา พบว่า การประเมินผลโครงการตำรวจอิเล็กทรอนิกส์ โดยระบบแอปพลิเคชัน Police i lert u โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากในทุก ๆ ด้าน โดมนั้นด้านที่หนึ่ง คือ ด้านสภาวะแวดล้อม รองลงมา คือ ด้านผลผลิตของโครงการ ด้านกระบวนการของโครงการ และด้านปัจจัยนำเข้า ตามลำดับ เนื่องจากสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และมีความจำเป็นต่อสังคม ทำให้การแจ้งเหตุเป็นไปอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับ ญัตตินัย บำรุงศรี (2562 : 96) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับมากในทุกประเด็น ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อแอปพลิเคชัน Police i lert u สามารถช่วยให้การแจ้งเหตุด่วนเหตุร้ายเป็นไปด้วยความรวดเร็ว และช่วยลดการสูญเสียจากอาชญากรรมได้ปัญหาและอุปสรรคของประชาชนในการเข้าถึงการตัดสินใจใช้งานแอปพลิเคชัน Police i lert u สอดคล้องกับ จิโรจ คุงะนา (2555 : 67) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจสังกัดกองบังคับการตำรวจภูธร จังหวัดน่าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ กิตติพัชร คลีพันธุ์ (2555 : 87) ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจที่ทำหน้าที่สายตรวจรถยนต์และรถจักรยานยนต์ เกี่ยวข้องกับแผนในการจัดสายตรวจและการปฏิบัติงานสายตรวจอยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการตำรวจด้านงานป้องกันปราบปราม กองบังคับการตำรวจนครบาล 6 ต่างกันการใช้งานโครงการตำรวจอิเล็กทรอนิกส์ โดยระบบแอปพลิเคชัน Police i lert u แตกต่างกัน โดยภาพรวมมีเพียงปัจจัยเดียว คือ ปัจจัยด้านระยะเวลาในการรับราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($p\text{-value} = .039$) ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากปัจจัยด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับชั้นยศ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นปัจจัยที่แสดงออกถึงความแตกต่างทางด้านความคิดมากกว่า จึงมีผลต่อความคิดเห็นที่ต่างกัน สอดคล้องกับ สุประวีณ เชื้อนสูงค์ (2554 : 83) ที่ผลการทดสอบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 33 พบว่า ปัจจัยด้านอายุ ชั้นยศ อายุราชการ ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 33 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่ไม่สอดคล้องกับ ศักรินทร์ วิชาธรรม (2552 : 34) ที่ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ของข้าราชการตำรวจ จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ พบว่า ข้าราชการตำรวจที่มีอายุ ประสบการณ์การทำงานฝ่ายสืบสวนปราบปรามอาชญากรรม และอายุราชการต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้าราชการตำรวจที่มีอายุราชการต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวม ด้านผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ด้านอัตราค่าจ้างพล และด้านวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 และ
ข้าราชการตำรวจที่มีประสบการณ์การทำงานฝ่ายสืบสวนปราบปรามอาชญากรรมต่างกัน มีความคิดเห็น
โดยรวม ด้านอัตราค่าจ้างพล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผล
ต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ผลจึงแตกต่างจากการประเมินผลการใช้งานแอปพลิเคชันดังกล่าว

3. จากผลการวิจัย พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญที่สุด คือ การขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน
รับรู้ถึงประโยชน์ และวิธีการใช้งานแอปพลิเคชันที่ถูกต้อง ต้องทำให้แอปพลิเคชันใช้งานได้ง่ายและเข้าถึง
ประชาชนได้ ยังพบว่าประชาชนและข้าราชการตำรวจยังมีข้อจำกัดเรื่องของอุปกรณ์และการเข้าถึงแอปพลิเคชัน
ที่จำเป็นต้องใช้อินเทอร์เน็ตในการเชื่อมต่อ ทำให้ยังมีความล่าช้าในการแจ้งเหตุ และในบางพื้นที่ยังไม่มี
สัญญาณอินเทอร์เน็ตอีกด้วย สอดคล้องกับ ณัฐดนัย บำรุงศรี (2562 : 96) ที่ว่า โดยภาพรวมส่วนใหญ่จะเป็น
ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ไม่รู้จักรับแอปพลิเคชัน Police i lert u จึงทำให้ไม่
มั่นใจในการตัดสินใจใช้งานในด้านปัญหาและอุปสรรคของผู้ใช้งานแอปพลิเคชัน Police i lert u

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า การประเมินผลโครงการตำรวจอิเล็กทรอนิกส์ โดยระบบแอปพลิเคชัน
Police i lert u กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจนครบาล 6 แม้โดยภาพรวมจะอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อ
พิจารณาด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด พบว่า เป็นด้านปัจจัยนำเข้า ซึ่งควรปรับปรุงให้ดีขึ้นจะส่งผลให้ผลการ
ประเมินดียิ่งขึ้นไปอีก ซึ่งมีความสอดคล้องกับปัญหาอุปสรรค คือ หน่วยงานควรมีวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ
เครื่องใช้สนับสนุนในการปฏิบัติงานให้เพียงพอ ทั้งนี้ควรจัดสรรบุคลากรที่รับผิดชอบให้สอดคล้องเพียงพอ อีก
ด้วย

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า การประเมินผลโครงการตำรวจอิเล็กทรอนิกส์ โดยระบบแอปพลิเคชัน
Police i lert u กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจนครบาล 6 ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านปัจจัยนำเข้า
ได้แก่ การนำแอปพลิเคชัน Police i lert u มาใช้มีบุคลากรที่รับผิดชอบเพียงพอ และการนำแอปพลิเคชัน
Police i lert u มาใช้หน่วยงานมีวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้สนับสนุนในการปฏิบัติงานเพียงพอ ดังนั้น
หน่วยงานควรสนับสนุน ส่งเสริมให้บุคลากรนำเอาแอปพลิเคชันมาใช้อย่างทั่วถึง และสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์
ที่จำเป็นแก่บุคลากร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความพึงพอใจในการใช้งานแอปพลิเคชัน Police i lert u
เพิ่มมากขึ้น

1.3 จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญที่สุด คือ การขาดการ
ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้ถึงประโยชน์ และวิธีการใช้งานแอปพลิเคชันที่ถูกต้อง ต้องทำให้แอปพลิเคชัน

ใช้งานได้ง่ายและเข้าถึงประชาชนได้ ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาจึงควรให้ความสำคัญต่อการประชาสัมพันธ์เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ความรู้กับประชาชนในการใช้งานแอปพลิเคชันได้อย่างทั่วถึง ซึ่งจะช่วยทำให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอีกด้วย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาและดำเนินโครงการพัฒนาในครั้งต่อไป

2.1 เนื่องด้วยภาวะโรคระบาด โควิด-19 ทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นไปด้วยความยากลำบาก การวิจัยเรื่อง “การประเมินผลโครงการตำรวจอิเล็กทรอนิกส์ โดยระบบแอปพลิเคชัน Police i lert u กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจนครบาล 6” ครั้งนี้จึงใช้การส่งแบบสอบถามแบบออนไลน์ ทำให้ไม่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงลึกได้ ดังนั้น หากอยู่ในภาวะปกติแล้วควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเข้ามาร่วมด้วย โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์จะได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งขึ้น สามารถนำผลการวิจัยมาปรับปรุงพัฒนาได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย

2.2 ควรทำการวิจัยที่การเก็บข้อมูลจากประชาชนผู้ใช้งานแอปพลิเคชันด้วย ว่ามีความคิดเห็นอย่างไร ค้นหาปัญหาอุปสรรคร่วม เพื่อนำผลมาพัฒนาต่อยอดปรับปรุงแอปพลิเคชันให้สอดคล้องกับการใช้งานมากขึ้น ทั้งนี้ยังเป็นเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพัชร คลีพันธุ์. (2555). การศึกษารูปแบบในการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 8. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- จิโรจ คุงะนา. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ณัฐดนัย บำรุงศรี. (2562). แนวทางในการพัฒนาการใช้แอปพลิเคชัน "POLICE I LERT U". รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม. คณะรัฐศาสตร์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุประวีณ เชื้อนสูงศ์. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 33. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริการองค์กรภาครัฐและเอกชน. สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2562). สถิติการรับแจ้งคดี. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2564. แหล่งที่มา : <https://ict.police.go.th>.

- ศักรินทร์ วิชาธรรม. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสืบสวนปราบปรามอาชญากรรมของข้าราชการตำรวจ กองบังคับการตำรวจนครบาล 7. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30 (3), 607 - 610.
- Likert, Rensis. (1967). *The human organization: Its management and value*. New York: McGraw.
- Stufflebeam, Daniel L. (1971). *The Relevance of the CIPP Evaluation Model for Educational Accountability*. Atlantic City: N.J.

การพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยการจัดการเรียนรู้แบบ DR-TA
ร่วมกับเทคนิค 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
**The Development of English Reading Comprehension through the DR-TA
Instruction and 5W1H Technique for Grade 4 Students**

พิมชนก หอมหวล และ อภิราตี จันทรแสง

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Pimchanok Homhuan and Apiradee Jansaeng

Maha Sarakham University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: pimchanok.hom@msu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยการจัดการเรียนรู้แบบ DR-TA ร่วมกับเทคนิค 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 2) เพื่อพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการจัดการเรียนรู้แบบ DR-TA ร่วมกับเทคนิค 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนให้สูงกว่าหลังก่อนเรียน โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/4 โรงเรียนอนุบาลกิตติยา จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 42 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบ DR-TA ร่วมกับเทคนิค 5W1H และแบบทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และ The Wilcoxon Matched Pair Signed-Ranks Test (Nonparametric Tests)

ผลการวิจัย พบว่า 1) การพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีการพัฒนาที่ดีขึ้นตามคะแนนระหว่างเรียน โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบ DR-TA ร่วมกับเทคนิค 5W1H เฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 23.37 ($\bar{x} = 23.37$, S.D. = 0.70) คิดเป็นร้อยละ 77.91 และ 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ DR-TA ร่วมกับเทคนิค 5W1H มีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ; การจัดการเรียนรู้แบบ DR-TA; เทคนิค 5W1H

Abstracts

The objectives of this research were 1) to develop English reading comprehension through the DR-TA instruction and the 5W1H technique for grade 4 students and 2) to develop English reading comprehension through the DR-TA instruction and the 5W1H technique for grade 4 students after learning higher than before learning. The sample group was students in grades 4/4 at Kitiya School, Maha Sarakham. Operated on the second semester of the academic year of 2021, the selection of the sample group was obtained in the Cluster Random Sampling strategy. The research tools used in this study consisted of the DR-TA instruction and the 5W1H technique and a customized English reading comprehension test created by the researcher. The statistics used in the research were Mean, Standard Deviation, Percentage and The Wilcoxon Matched Pair Signed-Ranks Test (Nonparametric Tests).

The results showed that 1) the development of English reading comprehension of grade 4 students has better development throught keeping scores by using the DR-TA instruction and the 5W1H technique lesson plans that has total average is 23.37, S.D.= 0.70 and 77.91 percents 2). Grade 4 students had significantly higher reading comprehension abilities after the adoption of the DR-TA instruction and the 5W1H technique in class, statistically level at .05.

Keywords: English reading comprehension, DR-TA learning plan and 5W1H technique

บทนำ

การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศยังช่วยสร้างสัมพันธภาพ ที่ดีระหว่างผู้คนและสามารถเข้าใจวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของแต่ละชาติ ทำให้สามารถปฏิบัติตนต่อกันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม มีความเข้าใจและภาคภูมิใจในภาษาและวัฒนธรรมไทย สามารถ ถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยไปสู่สังคมโลก ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งนิยมใช้เป็นภาษาที่สอง และเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการติดต่อสื่อสารและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศให้แก่นักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อเสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์ สร้างศักยภาพในการคิด และการทำงานอย่างสร้างสรรค์ เป็นรากฐานและเตรียมความพร้อมในการเรียนของเยาวชนรุ่นใหม่ให้ สอดคล้องกับสังคมยุคข้อมูลข่าวสารช่วยให้นักเรียนเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 98)

ในการเรียนภาษาอังกฤษต้องอาศัยทักษะที่สำคัญได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน และหนึ่งประเด็นที่สำคัญของการเรียนภาษาอังกฤษนั้นต้องมีความเข้าใจภาษาที่ถ่ายทอดไม่ว่าจะเป็นการพูด หรือการสื่อสารในข้อความต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องของทักษะการอ่าน ถือเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษมากกว่าทักษะอื่นๆ เนื่องจากผู้เรียนสามารถนำเอาทักษะการอ่านไปใช้ในการรับส่งสารและข้อมูลต่างๆไปใช้ในการดำรงชีวิตได้ เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการสื่อสารทั้งในชีวิตประจำวันและการทำงาน ทักษะการอ่านถือเป็นทักษะที่สำคัญเป็นพื้นฐานสำหรับทักษะอื่นๆต่อไป (นงเยาว์ ทองกำเนิด, 2558 : 8) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 : 9) กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิต

มนุษย์มีประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง คือ พัฒนาการศึกษ พัฒนาอาชีพ พัฒนาคุณภาพ ชีวิต ทำให้เป็นคนทันสมัย ทนต่อเหตุการณ์และมีความอยากรู้อยากเห็น ได้มีนักวิชาการได้ให้นิยามความหมายของการอ่าน ซึ่งหมายถึงกระบวนการสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ซึ่งผู้อ่านจะต้องแปลความหมายและสร้างความเข้าใจในสิ่งที่อ่านโดยผ่านกระบวนการทางความคิด และประสบการณ์เดิมของผู้อ่านจนสามารถเข้าใจความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อได้ ดังนั้นหัวใจของการอ่านจึงอยู่ที่การเข้าใจความหมายของคำ และความสำคัญที่ปรากฏอยู่ในเรื่องที่อ่านนั้น ซึ่งเราเรียกได้ว่าเป็นการอ่านเพื่อความเข้าใจ

การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจในว่าเป็นความสามารถที่จะอนุมานข้อสนเทศ หรือความหมาย อันพึงประสงค์จากสิ่งที่อ่านมาแล้วได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งความเข้าใจนี้เป็นเรื่องที่มีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการศึกษา และประสบการณ์ต่างๆ ในหลายๆด้านของแต่ละคน และถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของการอ่าน ถ้าอ่านแล้วไม่เกิดความเข้าใจใดๆเลยก็อาจกล่าวได้ว่าการอ่านที่แท้จริงยังไม่สัมฤทธิ์ผล (สมุทร เชนเชวนิช, 2555 : 63)

เมื่อผู้วิจัยได้พิจารณาปัญหาในรายวิชาภาษาอังกฤษของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลกิตติยา ซึ่งเป็นระดับชั้นที่ผู้วิจัยรับผิดชอบสอน จากการตรวจสอบข้อสอบวิชาภาษาอังกฤษ (ข้อสอบมาตรฐานกลางของศูนย์บริการการศึกษาฯลฯ) ซึ่งถูกนิยมนำไปใช้ในงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน เป็นศูนย์บริการการศึกษาที่มีมาตรฐาน มีคุณภาพ มีความทันสมัย และอำนวยความสะดวกให้แก่คณะครูในการสร้างข้อสอบ เป็นต้น) ในส่วนของการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ พบว่านักเรียนได้คะแนนทั้งสองส่วนไม่ถึงร้อยละ 50

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและเห็นว่าเหมาะสมสำหรับการแก้ปัญหาด้านการการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ DR-TA (Direct Reading-Thinking Activity) ซึ่งเป็นกระบวนการคิดที่ต้องใช้ประสบการณ์เดิมของผู้อ่านเข้ามาเชื่อมโยงกับความคิด ของผู้เขียน การเชื่อมโยงนี้เริ่มด้วยการตั้งสมมติฐานโดยใช้ความคิดของผู้อ่านเองคาดเดาเนื้อหา จากนั้นจึงอ่านเพื่อหาข้อมูลและตรวจสอบการคาดเดา กระบวนการเชื่อมโยงระหว่างความคิดของ ผู้อ่านกับความคิดของผู้เขียนนี้จะสิ้นสุดลงด้วยการสรุปว่าผู้อ่านคาดเดาถูกต้องหรือไม่ Stuffer (1975 : 87) และมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ฝึกการคิดทบทวน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่รู้จักคิด เรียนรู้ และทดสอบ วิธีนี้ใช้กับการสอนอ่านระดับใดก็ได้ ทั้งการสอนเป็นกลุ่ม หรือรายบุคคล เป็นวิธีสอนที่ประกอบด้วยกระบวนการที่เป็นวงจร และผลผลิต (Tiemney, Rendence and Dishner, 1995 : 75)

นอกจากการจัดการเรียนรู้แบบ DR-TA แล้ว ผู้วิจัยได้ศึกษาเทคนิค 5W1H ซึ่งเป็นเทคนิคในการตั้งคำถามรูปแบบหนึ่งซึ่งส่งผลให้เกิดทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และเขียนสรุปความ (นรินธร นนทมาลย์, 2554 : 63) นอกจากนี้ สุวิทย์ มูลคำ (2550 : 34) อธิบายว่า การจัดการเรียนรู้แบบใช้คำถามเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนากระบวนการทางความคิดของผู้เรียน โดยผู้สอนจะป้อนคำถามในลักษณะต่างๆที่เป็นคำถามที่ดี สามารถพัฒนาความคิดผู้เรียน ถามเพื่อให้ผู้เรียนใช้ความคิดเชิงเหตุผล วิเคราะห์ วิวิจารณ์

สังเคราะห์ หรือประเมินค่า เพื่อจะตอบคำถามเหล่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับ Harris & Sipay (1990 : 56-59) กล่าวว่า คำถามมีบทบาทสำคัญต่อผู้อ่านมากเพราะคำถามก่อนเริ่มบทอ่านช่วยกระตุ้นโครงสร้างความรู้เดิมของผู้อ่าน ช่วยให้ผู้อ่านรู้แนวในการอ่านและการตั้งจุดประสงค์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำเทคนิค 5W1H มาใช้ในการตั้งคำถามร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ DR-TA เพื่อพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ

จากการศึกษาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ DR-TA ร่วมกับเทคนิค 5W1H ผู้วิจัยสรุปได้ว่าการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ DR-TA ร่วมกับเทคนิค 5W1H หมายถึง กระบวนการสอนที่ฝึกให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการคิดและการคาดเดาเรื่องที่อ่าน โดยมีการรู้จักเชื่อมโยงความรู้และนำการคิดวิเคราะห์อย่างง่ายโดยการตั้งคำถามกระตุ้น ได้แก่ What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไร) Why (ทำไม) Who (ใคร) และ How (อย่างไร)ไว้ในแต่ละขั้นตอนของการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การคาดเดา 2) การอ่าน 3) การแปลความหมาย 4) การตรวจสอบความเข้าใจ และ 5) การฝึกทักษะการอ่าน เพื่อให้ นักเรียนสามารถเข้าใจและสรุปความสำคัญของสิ่งที่อ่านได้ตรงประเด็น

ด้วยเหตุผลและความสำคัญที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยการจัดการเรียนรู้แบบ DR-TA ร่วมกับเทคนิค 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลกิตติยา จังหวัดมหาสารคาม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการจัดการเรียนรู้แบบ DR-TA ร่วมกับเทคนิค 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการจัดการเรียนรู้แบบ DR-TA ร่วมกับเทคนิค 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนให้สูงกว่าก่อนเรียน

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินโครงการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบ วิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-experimental research) โดยดำเนินการทดลองก่อนและหลังทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) คือ การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยการจัดการเรียนรู้แบบ DR-TA ร่วมกับเทคนิค 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลกิตติยา จังหวัดมหาสารคาม โดยรายละเอียดระเบียบวิธีวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลกิตติยา จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 164 คน ทั้งหมด 4 ห้อง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ซึ่งมีการจัดห้องเรียนที่ละความสามารถของนักเรียน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/4 โรงเรียนอนุบาลกิตติยา

จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 42 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จากการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการสร้างคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ชนิด ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ DR-TA ร่วมกับเทคนิค 5W1H เพื่อพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ จำนวน 6 แผน เรื่องละ 2 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง

2. แบบทดสอบการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้การสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับเทคนิค 5W1H ก่อนเรียนและหลังเรียน

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) กระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับมาตรฐานและตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

1.2 ศึกษาหลักการและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ DR-TA ร่วมกับเทคนิค 5W1H

1.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ มาตรฐาน ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ DR-TA ร่วมกับเทคนิค 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ให้มีความสัมพันธ์กับมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ จำนวน 6 แผน โดยใช้เวลาสอนทั้งหมด 12 ชั่วโมง

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ DR-TA ร่วมกับเทคนิค 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้พิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ DR-TA ร่วมกับเทคนิค 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 6 แผน ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติการวิจัย ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแผนการจัดการเรียนรู้และจุดประสงค์

1.7 จากนั้นนำผลรวมของคะแนนจากแบบประเมินมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยเพื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ตามวิธีของ Likert 5 ระดับ

1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ DR-TA ร่วมกับเทคนิค 5W1H จำนวน 6 แผน ไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 42 คน โรงเรียนอนุบาลกิตติยา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2564

1.9 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ DR-TA ร่วมกับเทคนิค 5W1H จำนวน 6 แผนไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/4 จำนวน 42 คน โรงเรียนอนุบาลกิตติยา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

2. การสร้างแบบทดสอบการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ

2.1 ศึกษาหลักการและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างแบบทดสอบการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ DR-TA ร่วมกับเทคนิค 5W1H

2.2 สร้างแบบทดสอบการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ก่อนและหลังเรียนเป็นแบบทดสอบปรนัย (Multiple choice) 4 ตัวเลือก สร้างไว้จำนวน 42 ข้อ เพื่อคัดเลือกใช้จริง 30 ข้อ โดยให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้และนิยามคำศัพท์ของการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ

2.3 นำแบบทดสอบการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาหาความเหมาะสมและความถูกต้องของเนื้อหา แล้วจึงนำมาแก้ไขปรับปรุง

2.4 นำแบบทดสอบการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 42 คนโรงเรียนอนุบาลกิตติยา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2564 และนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.5 นำแบบทดสอบการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจที่ได้จากการ Try out มาคำนวณหาค่าอำนาจจำแนก เลือกค่าอำนาจจำแนกที่ผ่านเกณฑ์แล้วมาคำนวณความเชื่อมั่น

2.6 นำแบบทดสอบการอ่านจับใจความวิชาภาษาอังกฤษไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/4 จำนวน 42 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนอนุบาลกิตติยา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและดำเนินการจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

3.1 วิเคราะห์หาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้พิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ นำผลรวมของคะแนนจากแบบประเมินมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยเพื่อเทียบกับเกณฑ์แบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ตามวิธีของ Likert (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 778)

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลแบบทดสอบการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจที่เป็นแบบทดสอบปรนัย (Multiple choice) 4 ตัวเลือก โดยการหาค่าอำนาจจำแนกแบบทดสอบการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังเรียนแบบอิงเกณฑ์ (รายข้อ) ด้วยวิธีของเบรนนัน และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบปรนัยแบบอิงเกณฑ์ด้วยวิธีของโลเวท

3.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลคะแนนแบบทดสอบการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่ม ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้สถิติทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิตินอนพาราเมตริก (Nonparametric Test) สถิติทดสอบ The Wilcoxon Matched Pair Signed-Ranks Test

4. ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ผู้วิจัยทำการทดสอบการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนเรียน (Pre-Test) กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบปรนัย (Multiple choice) 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ จากนั้นทำการบันทึกคะแนนไว้

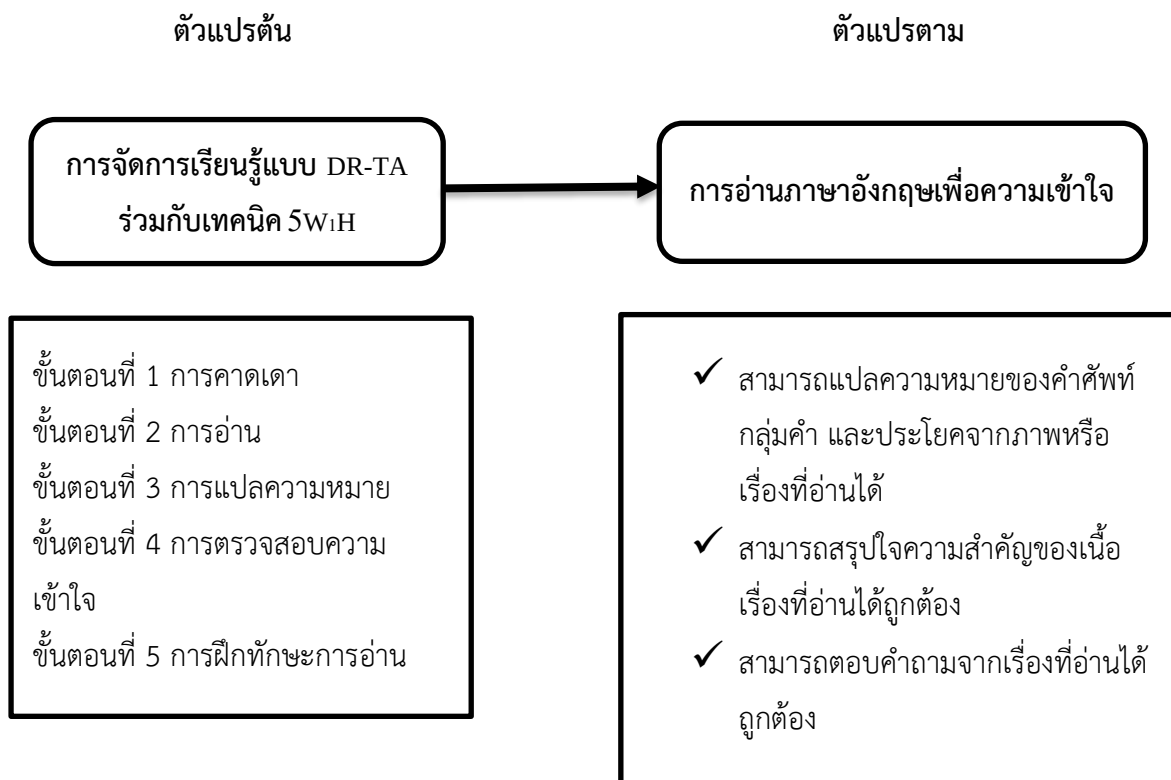
2. ผู้วิจัยดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ DR-TA ร่วมกับเทคนิคตามขั้นตอน 5 ขั้นตอน จำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง

3. หลังจบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยทำการทดสอบการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียน (Post-Test) กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นฉบับเดียวกับการใช้ในการทดสอบก่อนเรียน

4. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองกับนักเรียนไปวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อสรุปผลการทดลองตามความมุ่งหมายของการศึกษาต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบ DR-TA ร่วมกับเทคนิค 5W1H เพื่อพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/4 โดยมีกรอบแนวคิดดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยการจัดการเรียนรู้แบบ DR-TA ร่วมกับเทคนิค 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ
1	18.67	3.73	62.22
2	21.36	2.41	71.19
3	23.17	2.42	77.22
4	25.40	1.64	84.68
5	25.31	2.29	84.37
6	26.33	2.13	87.78
รวม	23.37	0.70	77.91

พบว่า คะแนนการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจระหว่างเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 23.37 ($\bar{x}$ = 23.37, S.D. = 0.70) คิดเป็นร้อยละ 77.91 เมื่อพิจารณาเป็นรายแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 คะแนนการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 26.33 ($\bar{x}$ = 26.33, S.D. = 2.13) คิดเป็นร้อยละ 87.78 รองลงมาคือ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 คะแนนเฉลี่ย 25.40 ($\bar{x}$ = 25.40, S.D. = 1.64) คิดเป็นร้อยละ 84.68 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 คะแนนเฉลี่ย 25.31 ($\bar{x}$ = 25.31, S.D. = 2.29) คิดเป็นร้อยละ 84.37 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 คะแนนเฉลี่ย 23.17 ($\bar{x}$ = 23.17, S.D. = 2.42) คิดเป็นร้อยละ 77.22 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 คะแนนเฉลี่ย 21.36 ($\bar{x}$ = 21.36, S.D. = 2.41) คิดเป็นร้อยละ 71.19 และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 คะแนนเฉลี่ย 18.67 ($\bar{x}$ = 18.67, S.D. = 3.73) คิดเป็นร้อยละ 62.22

การเปรียบเทียบความสามารถการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยใช้ The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks Test (Nonparametric Tests)

การทดสอบ	N	($\bar{x}$)	S.D.	Wilcoxon Signed-Ranks Test (Z)	Sig.
ก่อนเรียน	42	10.50	2.167	-5.67	.00
หลังเรียน	42	21.88	2.778		

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่าคะแนนทดสอบความสามารถการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{x}$ = 10.50, S.D. = 2.167) และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{x}$ = 21.88, S.D. = 2.778) ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปได้ว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ DR-TA ร่วมกับเทคนิค 5W1H มีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ หลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยการจัดการเรียนรู้แบบ DR-TA ร่วมกับเทคนิค 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. การพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจเป็นรายแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 Daily routine คะแนนการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 26.33 ($\bar{x}$ = 26.33, S.D. = 2.13) คิดเป็นร้อยละ 87.78 รองลงมาคือ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 Occupations and places คะแนนเฉลี่ย 25.40 ($\bar{x}$ = 25.40, S.D. = 1.64) คิดเป็นร้อยละ 84.68 และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 Vehicles คะแนนเฉลี่ย 25.31 ($\bar{x}$ = 25.31, S.D. = 2.29) คิดเป็นร้อยละ 84.37 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 คะแนนเฉลี่ย 23.17 ($\bar{x}$ = 23.17, S.D. = 2.42) คิดเป็นร้อยละ 77.22 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 คะแนนเฉลี่ย 21.36 ($\bar{x}$ = 21.36, S.D. = 2.41) คิดเป็นร้อยละ 71.19 ส่วนแผนการจัดการเรียนรู้ที่นักเรียนมีคะแนนการอ่านน้อยที่สุด คือ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 My Family คะแนนการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนมีค่าเฉลี่ย 18.67 ($\bar{x}$ = 23.21, S.D. = 3.73) คิดเป็นร้อยละ 62.22 ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจาก ผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบ DR-TA ร่วมกับเทคนิค 5W1H เพื่อพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วยเนื้อหาที่เป็นเรื่องใกล้ตัวของนักเรียน และเลือกเนื้อหาเพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผ่านมาของผู้เรียน และมีโอกาสนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน จำนวน 6 เรื่อง คือ My Family, My School, Foods and Drinks, Occupations & Places, Vehicle และ Daily routine

จากผลอภิปรายข้างต้นสอดคล้องกับ Stuffer (1975 : 87) กล่าวว่าต้องใช้ประสบการณ์เดิมของผู้อ่านเข้ามาเชื่อมโยงกับความคิด ของผู้เขียน การเชื่อมโยงนี้เริ่มด้วยการตั้งสมมติฐานโดยใช้ความคิดของผู้อ่านเองคาดเดาเนื้อหา จากนั้นจึงอ่านเพื่อหาข้อมูลและตรวจสอบการคาดเดา กระบวนการเชื่อมโยงระหว่างความคิดของ ผู้อ่านกับความคิดของผู้เขียนนี้จะสิ้นสุดลงด้วยการสรุปว่าผู้อ่านคาดเดาถูกต้องหรือไม่ ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ DR-TA เป็นการสอนฝึกทักษะการอ่านซึ่งได้นำขั้นตอนการ

จัดการเรียนรู้ของ Tierney and Dishner (1995 : 77) มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การคาดเดา 2) การอ่าน 3) การแปลความหมาย 4) การตรวจสอบความเข้าใจ 5) การฝึกทักษะการอ่าน พร้อมทั้งยังเสริมด้วยเทคนิค 5W1H เพื่อช่วยผู้เรียนจดจำเรื่องราวได้ดียิ่งขึ้นในประเด็นคำถาม What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไร) Why (ทำไม) Who (ใคร) และ How (อย่างไร) สอดคล้องกับ Harris & Sipay (1990 : 56-59) ที่ได้กล่าวว่าคำถามมีบทบาทสำคัญต่อผู้อ่านมากเพราะคำถามก่อนเริ่มบทอ่านช่วยกระตุ้นโครงสร้างความรู้เดิมของผู้อ่านช่วยให้ผู้อ่านรู้แนวในการอ่านและการตั้งจุดประสงค์ ผู้วิจัยนำแผนดังกล่าวโดยผ่านกระบวนการตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้ผ่านการประเมินตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้แก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพเหมาะสม และนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำประเด็นต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงระหว่างการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ ด้านเนื้อหาในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ได้ปรับเนื้อหาบางส่วนเพื่อให้กิจกรรมให้กระชับขึ้นแต่สาระการเรียนรู้ยังคงเดิม ด้านสื่อการสอนได้ปรับเปลี่ยนรูปภาพให้เหมาะสม และปรับปรุงการจัดกิจกรรมการสอน ขั้นที่ 4 การตรวจสอบความเข้าใจ ครูจะต้องมีกิจกรรมในการทบทวนเนื้อหาให้นักเรียนเข้าใจอย่างซ้ำๆ จึงทำให้การพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยการจัดการเรียนรู้แบบ DR-TA ร่วมกับเทคนิค 5W1H เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพและนักเรียนมีคะแนนการอ่านภาษาอังกฤษที่ดีขึ้นตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบความสามารถการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ DR-TA ร่วมกับเทคนิค 5W1H ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ DR-TA ร่วมกับเทคนิค 5W1H มีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีการเลือกเนื้อหาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นเรื่องใกล้ตัวของนักเรียน เชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผ่านมาของผู้เรียน และมีโอกาสนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ประกอบด้วย My Family, My School, Foods and Drinks, Occupations & Places, Vehicle และ Daily routine ตามรูปแบบ DR-TA ของ Tierney and Dishner (1995 : 77) ซึ่งเป็นกระบวนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการคิด และการคาดเดาเรื่องที่อ่าน รู้จักเชื่อมโยงความรู้เดิมในการที่จะนำไปสู่การอ่านเพื่อความเข้าใจ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นการคาดเดา ผู้วิจัยกำหนดข้อความชื่อเรื่อง หรือรูปภาพกระตุ้นให้นักเรียนคาดเดาเนื้อหา 2) ขั้นการอ่าน โดยร่วมกันอ่านเนื้อหา และตรวจสอบความถูกต้องของการออกเสียง 3) ขั้นการแปลความหมาย โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้คำศัพท์ ค้นหาความหมายและแปลความหมายแต่ละประโยค จากบริบท

ของข้อความโดยผู้วิจัยคอยแนะนำ และสรุปความหมายร่วมกัน 4) ขั้นการตรวจสอบความเข้าใจ เป็นการสรุปเนื้อหาเพื่อตรวจสอบความเข้าใจเนื้อหาและโครงสร้างของประโยค และ 5) ขั้นการฝึกทักษะการอ่าน เป็นการทบทวนและสรุปความรู้ด้วยกิจกรรมใบงาน ซึ่งช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ การปรับตัว การคาดเดา ร่วมเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านนั้น และส่งเสริมการอ่านเพื่อหาความสำคัญของเนื้อเรื่อง ความสามารถในการวิเคราะห์ประเมินเนื้อเรื่องที่อ่าน ทำให้นักเรียนสามารถในการจดจำเรื่องราวที่อ่าน จับใจความสำคัญ แยกแยะหรือระบุประเด็น ตีความ สรุปลงความเห็น ใช้วิจารณ์งานในการพิจารณาไตร่ตรองอย่างถูกต้องเป็นระบบ รวมถึงสามารถถ่ายโอนหรือประสมประสานความรู้จากเรื่องที่อ่านกับประสบการณ์อื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการอ่านเพื่อความเข้าใจ ส่งผลให้ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของภิรมย์ญา สุธรรม ไพสิฐ บริบูรณ์ และวิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ (2559 : 91-100) พบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ ตามกลวิธีชี้นำการอ่านและการคิดแบบ DR-TA ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้วิจัยยังจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ DR-TA ร่วมกับเทคนิค 5W1H เพื่อช่วยผู้เรียนสามารถจดจำเรื่องราวได้ดียิ่งขึ้น โดยใช้ประเด็นคำถาม What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไร) Why (ทำไม) Who (ใคร) และ How (อย่างไร) เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอ่านเพื่อสำรวจเนื้อหา และใช้ความคิดทั้งก่อนอ่าน ขณะอ่าน และหลังอ่าน เพื่อสร้างความเข้าใจ ไตร่ตรองเรียงลำดับเหตุการณ์ วิเคราะห์เพื่อตีความและสรุป และตอบคำถามในประเด็นต่าง ๆ ที่กำหนดตามเทคนิค 5W1H สอดคล้องกับ Harris & Sipay (1990 : 56-59) ที่ได้กล่าวว่า คำถามมีบทบาทสำคัญต่อผู้อ่านมากเพราะคำถามก่อนเริ่มบทอ่านช่วยกระตุ้นโครงสร้างความรู้เดิมของผู้อ่าน ช่วยให้ผู้อ่านรู้แนวในการอ่านและการตั้งจุดประสงค์ซึ่งเป็นการส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของผู้เรียนให้สูงขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของขวัญฤทัย มูลทาทอง (2558 : 54) พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ DR-TA เสริมด้วยวิธี Story Impression และการใช้คำถาม 5W1H มีคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้มุ่งให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการคิด คาดเดาเนื้อหาล่วงหน้าและใช้ความคิดก่อนอ่าน ขณะอ่าน และหลังอ่าน เพื่อสร้างความเข้าใจเรื่องที่อ่าน และผลการวิจัยของกมลพร ทองนุช และจุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2561 : ออนไลน์) พบว่า ความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5W1H สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากกิจกรรมการแทรกคำถาม 5W1H ทำให้นักเรียนเกิดการอ่านเพื่อสำรวจเนื้อเรื่องเพื่อตอบคำถามที่ตั้งไว้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อตอบคำถามให้ถูกต้องครบถ้วน และสรุปเนื้อเรื่อง ส่งผลให้นักเรียนมีระดับความสามารถในการอ่านสูงขึ้น นอกจากนี้ผลการวิจัยของพัทธมน หน่อสุวรรณ (2561 : 89) ยังพบว่าความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน กระตุ้นให้เกิดความสงสัยและกระตุ้นความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านได้มากยิ่งขึ้น

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ สรุปได้ว่า การพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการจัดการเรียนรู้แบบ DR-TA ร่วมกับเทคนิค 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสูงขึ้น เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ DR-TA เป็นกระบวนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการคิด และการคาดเดาเรื่องที่อ่าน กระตุ้นให้นักเรียนอ่านเพื่อสำรวจเนื้อหา และใช้ความคิดทั้งก่อนอ่าน ขณะอ่าน และหลังอ่าน ด้วยคำถามตามเทคนิค 5W1H เพื่อสร้างความเข้าใจ ไตร่ตรองเรียงลำดับเหตุการณ์ วิเคราะห์แยกแยะเพื่อตีความและสรุป และตอบคำถามในประเด็นต่าง ๆ รู้จักเชื่อมโยงความรู้เดิมในการที่จะนำไปสู่การอ่านเพื่อความเข้าใจ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาเป็นเรื่องใกล้ตัวของนักเรียน และเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผ่านมาของผู้เรียน และมีโอกาสนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน พร้อมทั้งใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจในการค้นหาข้อมูลและตรวจสอบการคาดเดาจากการอ่าน เกิดกระบวนการเชื่อมโยงระหว่างความคิดของผู้อ่านกับความคิดของผู้เขียนนี้จะสิ้นสุดลงด้วยการสรุปว่าผู้อ่านคาดเดาถูกต้องหรือไม่

1.2 ควรจัดกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน ทั้งเนื้อเรื่อง เวลาการจัดกิจกรรม และการตั้งคำถามที่เหมาะสม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ ใช้ความคิด การสำรวจ โดยการอ่านเนื้อหา การวิเคราะห์แยกแยะประเด็น ตีความ เพื่อให้ได้ข้อสรุป และคำตอบของคำถามที่กำหนดได้อย่างถูกต้อง และส่งผลต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาและดำเนินโครงการพัฒนาในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ DR-TA ร่วมกับเทคนิคอื่น ๆ หรือการใช้รูปแบบการเรียนรู้อื่น ๆ ร่วมกับเทคนิค 5W1H เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณภาพ หรือประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาผลการพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ DR-TA ร่วมกับเทคนิค 5W1H กับเนื้อหาอื่น นักเรียนชั้นอื่น หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กมลพร ทองนุช และ จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ. (2561). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5W1H และการสอนปกติ. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2565. แหล่งที่มา: <http://www.edujournal.ru.ac.th/index.php/abstractData/viewIndex/2338.ru>.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551ก). การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560). กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- ขวัญฤทัย มูลทาทอง. (2558). ผลการสอนด้วยวิธี DR-TA เสริมด้วยวิธี Story Impression และการใช้คำถาม 5W1H ต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2546). การอ่านและการสร้างความสามารถในการอ่าน. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: ศิลปะบรรณาการ.
- นงเยาว์ ทองกำเนิด. (2558). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นรินทร์ นนทมาลย์. (2554). ผลของการแทรกเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H ในวิดีโอบรรยายออนไลน์บนเว็บ 2.0 ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาของนิสิตปริญญาตรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พัทมน หน่อสุวรรณ. (2561). การพัฒนาความสามารถการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการสอนการอ่านแบบ DR-TA สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ภิรมย์ญา สุธรรม, ไพสิฐ บริบูรณ์ และวิจิตรา วงศ์อนุสสิทธิ์. (2559). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ตามกลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วารสารวิชาการหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 8 (22), 91-100.

- สมุทร เชื่นเชาวนิช. (2555). *เทคนิคการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ*. (พิมพ์ครั้งที่ 12).
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2550). *กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์*. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- Harris. A.J., and E.R. Sipay. (1979). *Effective Teaching of Reading*. New York: David, Nokey Company Inc.
- Stauffer, Russell G. (1975). *Directing and Reading-Thinking Process*. New York: Harper and Row.
- Tierney, Robert J., John E. Readence and Ernest K. Dishner. (1995). *Reading Strategies and Practices*, (3rd ed). Massachusetts: Allyn and Bacon.

ความร่วมมือของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น
ร่วมกับหน่วยงานภาคีในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
**Participation of Pha Man National Park in Khon Kaen Province with
Partner Agencies in Community Economic Development**

ธิดาพร ลครพล และ ปานปิ่น รonghanam

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Tidaporn Lakonpon and Panpun Ronghanam

Khon Kaen University, Thailand

Corresponding Author, E-mail : Tidaporn_la@kkumail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งตอบคำถามในการวิจัยว่า อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น มีแนวทางในการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาคีอย่างไร ในการกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจและเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การลงพื้นที่ และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน ได้แก่ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน ปลัดเทศบาลภูผาม่าน และภาคเอกชน ได้แก่ ผู้ประกอบการรีสอร์ท โฮมสเตย์ ในพื้นที่ภูผาม่าน รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 6 คน การวิจัยนี้จำแนกการเก็บข้อมูลออกเป็นด้านความร่วมมือและด้านปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการพัฒนา กิจกรรมทางเศรษฐกิจชุมชน และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ รวมกับข้อมูลเอกสารและการลงพื้นที่ไปศึกษาสภาพแวดล้อมและปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่

ผลการวิจัยพบว่า อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น มีแนวทางในการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาคีต่าง ๆ ในการกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจและเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ โดยหน่วยงานภาคี ที่มีส่วนในการดำเนินงานด้านการจัดการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน หน่วยงานเหล่านี้มีการประสานความร่วมมือ โดยอุทยานแห่งชาติภูผาม่านเป็นหน่วยงานภาครัฐมีพันธกิจสำคัญในการสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติ การส่งเสริมการท่องเที่ยว ทั้งนี้ อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน ดำเนินการสร้างให้ชุมชนและประชาชนในพื้นที่มีการรับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และให้ตระหนักถึงระบบการแบ่งปันค่าตอบแทนไปยัง อปท. โดยรอบเมื่ออุทยานมีรายได้จากการท่องเที่ยวเข้ามา นอกจากนี้อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน ยังดำเนินการประสานประโยชน์ไปสู่ท้องถิ่น ด้วยการประชาสัมพันธ์ด้านแหล่งที่พัก ร้านอาหารและบริการท้องถิ่น โดยแนะนำทางเลือกของการพักผ่อนชั่วคราวทั้ง

* วันที่รับบทความ: 20 เมษายน 2565; วันที่แก้ไขบทความ 26 พฤษภาคม 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 29 พฤษภาคม 2565

Received: April 20, 2022; Revised: May 26, 2022; Accepted: May 29, 2022

ที่มีอยู่ของอุทยานและสถานประกอบการต่างๆ ของชุมชนสิ่งเหล่านี้กระตุ้นให้ อบท. และชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน การเป็นเจ้าบ้านที่ดีในการต้อนรับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ ด้านการสื่อสาร การให้ความช่วยเหลือในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว การร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยาน และภาคเอกชน มีการประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยวของภูผาม่าน และมีส่วนร่วมในการประชุมรับทราบข้อมูลและปัญหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของภูผาม่าน เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาคีต่าง ๆ ในพื้นที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องใช้เวลาในการทำให้เกิดขึ้นพร้อม ๆ กับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว ด้านนักท่องเที่ยว และสื่อโซเชียลมีเดีย เป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวต่อเนื่อง

คำสำคัญ: ความร่วมมือ; เศรษฐกิจ; การท่องเที่ยว; รายได้ประชาชน

Abstracts

This study aimed to answer the research question: What are the guidelines for the staff of the Phu Pa Man National Park in Khon Kaen Province to collaborate with partner agencies in order to boost economic activity and generate income in the local area? Data were collected by review of existing documentation, as well as from in-depth interviews with key informants in the study sites. The key informants included personnel directly involved in the activities of the National Park, e.g., the Head of the Phu Pha Man National Park, and staff who work in the Park, and the Phu Pha Man Municipal Clerk. Key informants also included representatives of the private sector, e.g., resort managers/owners in the area, and home stay operators. The content of the interviews covered collaboration and factors behind the success of economic development in the surrounding communities. The primary data from the interviews were synthesized with the information from the document review and first-hand observation of the situation and environment in the study sites.

The findings of this study are that the Phu Pha Man National Park in Khon Kaen Province has guidelines for collaboration with partner agencies in boosting economic activity to generate income for the population in the locality. The relevant agencies involved with the National Park include those in the government, the private sector and Civil Society. The staff of these entities do practice coordination and collaboration. The National Park is the principal government agency which has the key mission in conservation and preservation of the parkland. The Park also has a mission to promote tourism to the area. To this end, The Phu Pha Man National Park wants to help the surrounding communities and residents to know and understand about eco-tourism. That way, these individuals can help with preserving the eco-tourism value of the locality, and understand how this supports the local administrative organizations surrounding the Park when there is more tourism. In addition, the Phu Pha Man National Park coordinates with local entities by conducting public relations activities, and publicizing the available lodging options, shops, and other services or amenities in the locality. The Park staff advise visitors about options for overnight stay in the Park as well as businesses in the locality that are operated by the community. This information dissemination encourages the communities and the local administrative organizations to participate with the Park. The

preservation and rehabilitation of the natural resources of the Park is an important function in order to make the Park a welcoming destination for eco-tourists. There is collaboration in spreading information about tourism to the Park. There is an advisory committee for the Phu Pha Man National Park. The members of the private sector conduct public relations activities and help promote tourism. The participation through regular joint meetings to share information and to troubleshoot problems and obstacles related to tourism. All the partner agencies and entities recognize the value of collaboration under a shared vision, and how they can work together to promote the Park as a valuable tourist destination. They recognize that this collaboration will take some time to build a strong and sustainable foundation, and ensure the full range of services and amenities that tourists will expect. They recognize that they can make valuable use of social media to promote quality tourism to the Park on a continuous basis.

Keywords: Collaboration; Economic Development; Eco-Tourism; Community Income-Generation

บทนำ

สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 8 (ขอนแก่น) เป็นหน่วยงานในสังกัดกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีภารกิจที่สำคัญเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ เพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความหลากหลายทางชีวภาพ สำหรับเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร แหล่งความรู้ แหล่งนันทนาการ รวมถึงภารกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หรือการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ ซึ่งสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 8 (ขอนแก่น) มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ 5 จังหวัด ได้แก่ 1) จังหวัดขอนแก่น 2) จังหวัดเลย 3) จังหวัดมหาสารคาม 4) จังหวัดกาฬสินธุ์ 5) จังหวัดร้อยเอ็ด และมีอุทยานแห่งชาติในสังกัดทั้งหมด 6 แห่ง อยู่ในพื้นที่ 2 จังหวัด ได้แก่ 1. ในพื้นที่จังหวัดเลย จำนวน 3 แห่ง ประกอบด้วย อุทยานแห่งชาติภูกระดึง อุทยานแห่งชาติภูเรือ และอุทยานแห่งชาติภูสวนทราย 2. ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น จำนวน 3 แห่ง ประกอบด้วย อุทยานแห่งชาติน้ำพอง อุทยานแห่งชาติภูเวียง และอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน (สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 8 (ขอนแก่น), 2564 : ออนไลน์) ซึ่งวัตถุประสงค์ของการจัดการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ นอกจากการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจสำหรับประชาชนแล้ว ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อให้อุทยานแห่งชาติทุกแห่งสามารถจัดเก็บเงินรายได้ใช้บำรุงรักษาอุทยานแห่งชาติ และจัดสรรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ในการส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงาน หรือการอนุรักษ์ บำรุงรักษา และฟื้นฟูอุทยานแห่งชาติวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ ที่อยู่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 (พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562)

การจัดการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติจะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจ เกิดการจ้างงาน เกิดธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการ รวมทั้งชุมชนโดยรอบเองก็มีการส่งเสริมให้มีการจัดการพื้นที่เชิงท่องเที่ยว เพราะเมื่อมีการจัดการพื้นที่เชิงท่องเที่ยว ก็จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางมายังพื้นที่ มีการใช้จ่ายใช้สอย ตั้งแต่การเดินทาง

เติมน้ำมัน ร้านอาหาร ร้านกาแฟ โฮมสเตย์ ร้านของฝาก ทำให้ชุมชนและภาคเอกชน มีรายได้เพิ่มจากการท่องเที่ยว เป็นการกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจสร้างรายได้ให้หมุนเวียนในพื้นที่ ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้รับความนิยมอย่างมาก โดยเฉพาะอุทยานแห่งชาติเป็นหนึ่งในทางเลือกที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจ เพราะนอกจากได้ใกล้ชิดธรรมชาติ สัมผัสอากาศบริสุทธิ์ ยังเป็นการช่วยบำบัดร่างกายให้ผ่อนคลายจากความเหนื่อยล้าอีกด้วย

แนวคิดที่กล่าวถึงการบริหารจัดการร่วมกันที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในเชิงเศรษฐกิจ คือ หลักการร่วมสร้างคุณค่า หรือ Co-creation ซึ่งเป็นหลักการที่อธิบายถึง การทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน หรือองค์กร ที่ทำให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย เกิดการพัฒนา การสร้างมูลค่า และรายได้ โดยจินต์จุฑา วัฒนาบรรจงกุล (2562 : 125) เสนอว่า Co-creation คือ การระดมความคิดจากองค์กรใดองค์กรหนึ่ง หรือหลายองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างสรรค์และพัฒนาทรัพยากรที่มีให้เกิดมูลค่าหรือคุณค่าร่วมกัน ยกตัวอย่างเช่น การที่องค์กรหนึ่งชักชวนให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามาร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ จึงทำให้องค์กรเกิดความได้เปรียบในเชิงของการทำงาน โอกาส และการแข่งขัน สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและทำให้พื้นที่เกิดการพัฒนา

อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จัดเป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 72 ของประเทศ และเป็น 1 ใน 3 อุทยานแห่งชาติ ของจังหวัดขอนแก่น ที่มีการเปิดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว เป็นอีกหนึ่งอุทยานแห่งชาติที่มีการจัดเก็บเงินรายได้และมีกระบวนการความร่วมมือกับหลาย ๆ หน่วยงาน เพื่อผลักดันให้ภูผาม่านเป็นพื้นที่ที่มีเงินหมุนเวียนเป็นแหล่งท่องเที่ยว เป็นแหล่งเศรษฐกิจ ซึ่งปัจจุบันอุทยานแห่งชาติภูผาม่านเป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ด้วยจุดเด่นทางธรรมชาติที่หลากหลาย โดยเฉพาะ ถ้ำ น้ำตกและภูเขา (อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน, 2564 : ออนไลน์) ซึ่งความสวยงามของภูผาม่านนี้เอง ที่เป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน โดยเฉพาะในช่วงเดือนตุลาคม - กุมภาพันธ์ ถือเป็นช่วงฤดูแห่งการท่องเที่ยว จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติภูผาม่านจำนวนมาก จากข้อมูลสถิติจำนวนผู้เข้าไปท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน ในช่วงระยะเวลา 10 ปี ตั้งแต่ปี 2553 มีจำนวนนักท่องเที่ยว 6,361 คน ปี 2558 มีจำนวนนักท่องเที่ยว 8,278 คน ในขณะที่ปี 2563 มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มเป็น 18,595 คน และในปี 2564 ที่ผ่านมามีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นมากถึง 36,738 คน (สถิติกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2564 : ออนไลน์) เห็นได้ว่าอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การดำเนินงานของอุทยานแห่งชาติภูผาม่านที่ผ่านมาสามารถจัดเก็บรายได้เพิ่มขึ้น และชุมชนโดยรอบก็มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเช่นเดียวกัน มีภาคเอกชนเข้ามาดำเนินธุรกิจเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้อัตราการจ้างงานเพิ่มมากขึ้นเช่นเดียวกัน (สำนักงานสถิติจังหวัดขอนแก่น, 2564 : ออนไลน์) นอกจากนี้จากสถิตินักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นก็จะช่วยส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ สิ่งเหล่านี้บ่งชี้ถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจในพื้นที่ภูผาม่าน ซึ่งมีความน่าสนใจอย่างมาก

ส่วนหนึ่งอาจมาจากการจัดการพื้นที่เชิงท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน และอีกหลายภาคส่วนที่ประสานความร่วมมือส่งเสริมให้ภูผาม่านเป็นที่รู้จัก ได้รับความนิยม และมีความน่าสนใจมากขึ้น

จากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องของภูผาม่านนี้เอง ผู้วิจัยจึงมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาแนวทางการดำเนินงาน ของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น ร่วมกับหน่วยงานภาคี ในการกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจของพื้นที่ภูผาม่าน ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลให้พื้นที่ที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสามารถเพิ่มรายได้ให้กับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานและพัฒนาในพื้นที่ภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น ร่วมกับหน่วยงานภาคี ในการกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจของพื้นที่ภูผาม่าน

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (QUALITATIVE RESEARCH) โดยผู้วิจัยต้องการศึกษาว่าอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น มีแนวทางในการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาคีอย่างไร ในการกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจและเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ และปัจจัยที่ส่งผลให้พื้นที่ภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น มีการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยแบ่งเนื้อหาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบความร่วมมือของหน่วยงานภาคี 2) ศึกษาข้อมูลด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน

ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ทั้งการวิจัยเชิงเอกสารที่เป็นพื้นฐานทฤษฎีและองค์ความรู้ร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ และการสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นคำถามที่วางไว้ เพื่อนำไปสู่การตอบคำถามวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ต้องการจะศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงาน ของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น ร่วมกับหน่วยงานภาคี ในการกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจของพื้นที่ภูผาม่าน โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ประมวลผลและนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาเขียนเป็นรายงานสรุปผลการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ได้ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น ชุมชนโดยรอบ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ โดยได้แบ่งเนื้อหาในการเก็บข้อมูลออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก สามารถคัดเลือกประชากรกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล ได้ดังนี้

1. พื้นที่อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน ได้แก่
 - 1.1 หัวหน้าอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จำนวน 2 คน
 - 1.2 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จำนวน 1 คน
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ได้แก่ ปลัดเทศบาลภูผาม่าน จำนวน 1 คน
3. ภาคเอกชน ได้แก่ ผู้ประกอบการรีสอร์ท โฮมสเตย์ ในพื้นที่ภูผาม่าน จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงจากผู้ที่มีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ ตัวแทนจากอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ และภาคเอกชนในพื้นที่ การสัมภาษณ์มีลักษณะเป็นแบบกึ่งโครงสร้าง ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

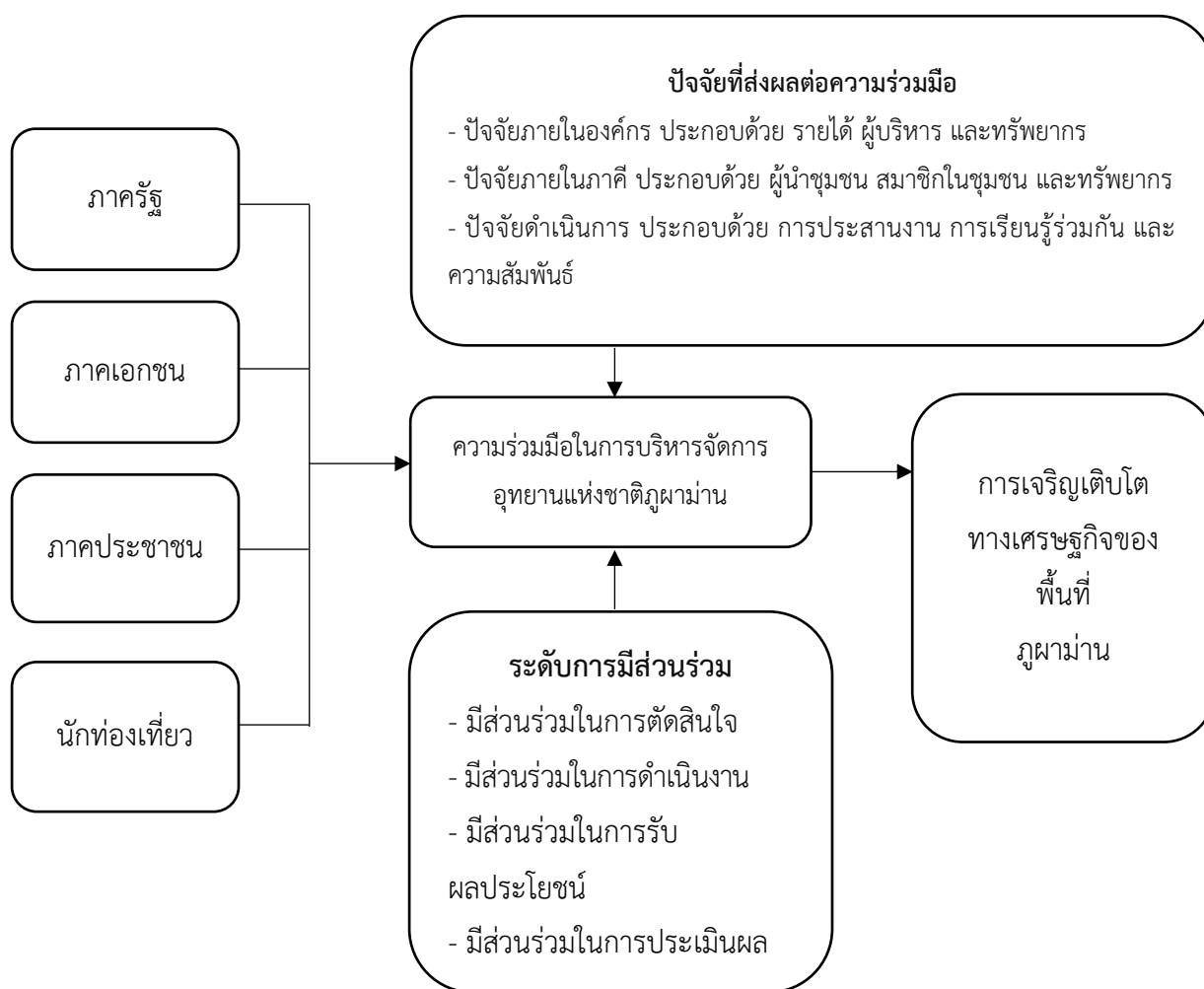
การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาเรื่อง ความร่วมมือของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น ร่วมกับหน่วยงานภาคีในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ศึกษาจากเอกสาร โดยรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ เอกสาร วารสาร วิทยานิพนธ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประกอบการศึกษาให้สมบูรณ์
2. รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงาน ความร่วมมือจากหน่วยงานภาคี และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน ของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น
3. ศึกษาภาคสนาม โดยการลงพื้นที่ไปศึกษาสภาพแวดล้อมและปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้ได้กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรต่าง ๆ เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. แนวทางการดำเนินงาน ของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น ร่วมกับหน่วยงานภาคี

ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวหน่วยงานของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน ซึ่งอยู่ในสังกัดกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช มีหน้าที่ในการรับผิดชอบโดยตรง ส่วนกลุ่มต่าง ๆ ที่เป็นหน่วยงานภาคีที่มีส่วนในการดำเนินงานในการจัดการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน มีดังนี้

1.1 ภาครัฐ

จากการศึกษาพบว่าอุทยานแห่งชาติภูผาม่านและหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ มีรูปแบบและลักษณะการมีส่วนร่วม ทั้งหมด 4 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ในพื้นที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานและกำหนดแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน ดังนี้

1.1.1 ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเป็นทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เช่น การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเก็บหาของป่า การเผาระวังไฟป่า เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานหลัก ๆ ที่ร่วมปฏิบัติงานกับอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน คือ อำเภอชุมแพ และอำเภอภูผาม่าน เนื่องจาก อุทยานแห่งชาติภูผาม่านมีการจัดเก็บเงินรายได้จากการท่องเที่ยว และต้องจัดสรรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำไปใช้ในการส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงาน หรือการอนุรักษ์ บำรุงรักษา และฟื้นฟูอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ ที่อยู่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 (พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562) ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐจึงมีส่วนสำคัญในงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติ

1.1.2 ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่มีการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวรวมกับอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน มีการจัดกิจกรรมและให้คำแนะนำ สนับสนุนงบประมาณ ข้อมูล และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ด้านการท่องเที่ยว เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับชุมชนและภาคเอกชน เป็นการเพิ่มศักยภาพให้การจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่เกิดประสิทธิภาพสูงสุด รวมไปถึงการพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้มีศักยภาพ มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนสร้างความสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์ทรัพยากร แหล่งท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม และวิถีชีวิตของชุมชน หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่มีการเข้าร่วมประชุมกับอุทยานแห่งชาติภูผาม่านเป็นประจำทุก 3 เดือน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนและให้ข้อมูลด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวทั้งของอุทยานแห่งชาติภูผาม่านและแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ภูผาม่านด้วย

1.1.3 ด้านการจัดการโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติภูผาม่านมีความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ ได้แก่ เทศบาลภูผาม่าน องค์การบริหารส่วนตำบลนาหนองทุ่ม เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้มีบทบาทอย่างมากในการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว เช่น การทำถนนเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยว ป้ายสื่อความหมาย ป้ายแสดงแหล่งท่องเที่ยว และการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

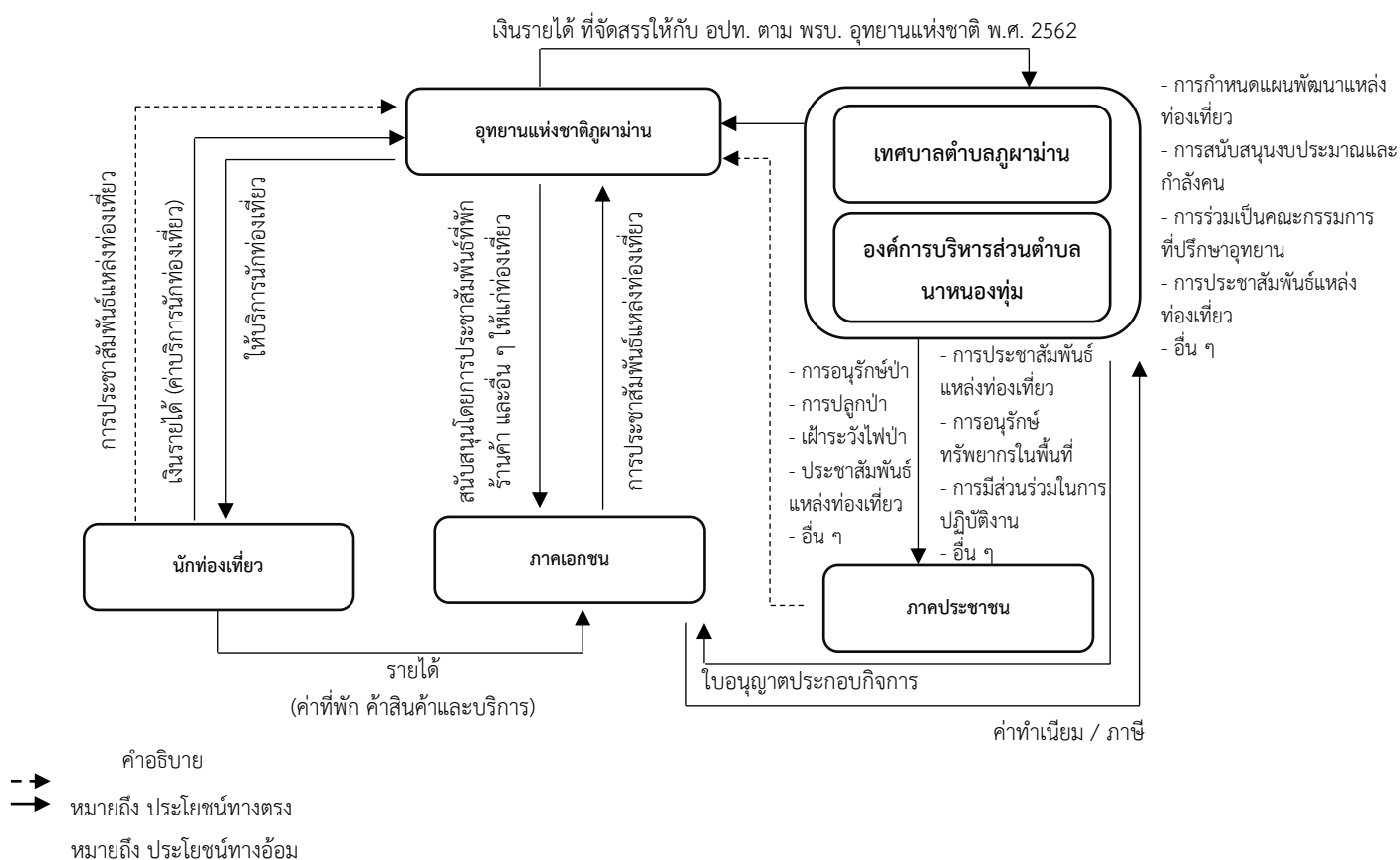
1.2 ภาคประชาชน

จากการศึกษาพบว่าอุทยานแห่งชาติภูผาม่านและภาคประชาชน มีรูปแบบและลักษณะการมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) โดยชุมชนมีการรับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน เช่น การปลูกป่า การเฝ้าระวังไฟป่า ร่วมกิจกรรมจิตอาสา การปรับภูมิทัศน์ภายในชุมชนที่เป็นทางขึ้นแหล่งท่องเที่ยว การเป็นเจ้าบ้านที่ดีในการต้อนรับนักท่องเที่ยวมีประเพณีวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ดั้งเดิม และมีการสืบสานต่อกันมาจนถึงปัจจุบันอันมีลักษณะโดดเด่นในภูมิภาคเดียวกัน เช่น ประเพณีตรุษไท รวมถึงภาษา การแต่งกาย และอาหารพื้นบ้านที่เป็นอัตลักษณ์ซึ่งชาวบ้านเรียกว่า ภาษาไทภูผาม่าน ชุดไทภูผาม่าน (เทศบาลตำบลภูผาม่าน, 2565 : ออนไลน์) การเป็นไกด์ท้องถิ่นนำนักท่องเที่ยวเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ การนำเสนอวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น และการให้ความช่วยเหลือในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว การร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยาน โดยอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จะเชิญผู้นำชุมชนและปราชญ์ชาวบ้านมาร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษา เป็นการเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา ข้อเสนอแนะ และเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติภูผาม่านและแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ภูผาม่าน ซึ่งประชาชนในพื้นที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีและมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน เพราะเมื่อมีการจัดการพื้นที่เชิงท่องเที่ยว ก็จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางมายังพื้นที่ ทำให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เกิดการผลิต (PRODUCTION) การบริโภค (CONSUMPTION) การกระจาย (DISTRIBUTION) การแลกเปลี่ยน (EXCHANGE) เมื่อมีการจับจ่ายใช้สอยก็จะทำให้ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว โดยอุทยานแห่งชาติภูผาม่านและหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่มีการจัดกิจกรรมและเปิดพื้นที่ให้ประชาชนเข้ามาขายสินค้าให้แก่นักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับประชาชนด้วย

1.3 ภาคเอกชน

จากการศึกษาพบว่าอุทยานแห่งชาติภูผาม่านและภาคเอกชน มีรูปแบบการมีส่วนร่วมในลักษณะการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) โดยอุทยานแห่งชาติภูผาม่านมีการสนับสนุนภาคธุรกิจในพื้นที่ เช่น การประชาสัมพันธ์ที่พักร้านอาหาร ให้แก่นักท่องเที่ยว โดยอุทยานแห่งชาติภูผาม่านจะมีการรวบรวมข้อมูลที่พักร้านอาหาร ร้าน

จำหน่ายของฝาก ของที่ระลึกและอื่น ๆ ในพื้นที่ภูผาม่าน เพื่อเป็นข้อมูลให้นักท่องเที่ยวและเป็นการประชาสัมพันธ์ภาคธุรกิจในพื้นที่ด้วย ซึ่งภาคเอกชนเองก็มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของภูผาม่าน และมีการเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยาน ที่จัดขึ้นทุก ๆ 3 เดือน เพื่อรับทราบข้อมูลและปัญหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของภูผาม่านด้วย

แผนภาพที่ 2 แผนผังความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย

2.1 ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว

ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ถือว่าเป็นปัจจัยหลัก ๆ ในการเป็นจุดขายหรือจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน มีทรัพยากรที่สวยงามโดดเด่นอยู่แล้ว ซึ่งการที่เป็นแบบนี้ได้เพราะเกิดจากการจัดการของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน และส่วนหนึ่งอาจเกิดมาจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่ร่วมพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงามเหล่านั้นให้คงอยู่ ซึ่งความสวยงามนี้เปรียบเสมือนหนทางทรัพยากร

ที่ทุกคนในพื้นที่สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ และต้องร่วมกันรักษาผ่านกระบวนการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

2.2 การประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์ มีความสำคัญอย่างมากในการกระตุ้นการท่องเที่ยว ซึ่งอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน มีความร่วมมือกับหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของภูผาม่าน มีการแจ้งข้อมูลการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่แก่อนุรักษ์ภาครัฐ ภาคเอกชน เพื่อร่วมประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ยังมีการอัปเดตข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวลงบนสื่อออนไลน์อย่างสม่ำเสมอ และมีหน่วยงานต่าง ๆ ช่วยในการประชาสัมพันธ์ เช่น จังหวัดขอนแก่น สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดขอนแก่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ โดยอุทยานแห่งชาติมีการจัดประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูล ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเป็นประจำทุก 3 เดือน โดยมีทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่ เข้าร่วมประชุมรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ด้วย

2.3 ความร่วมมือกับเอกชน

ภาคเอกชนในพื้นที่มีการทำธุรกิจ เช่น รีสอร์ท โฮมสเตย์ โรงแรม ร้านอาหาร และอื่น ๆ มากมาย ทำให้เกิดผลดีต่อการท่องเที่ยวในแง่ของการมีพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากภายในอุทยานแห่งชาติสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างจำกัด ดังนั้น การมีภาคเอกชนเข้ามาดำเนินกิจการในพื้นที่ จึงมีส่วนช่วยในการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว และการมีแลนด์มาร์กแห่งใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องก็จะเป็นการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมีความสนใจที่จะเดินทางมาเที่ยว ซึ่งอุทยานแห่งชาติภูผาม่านเอง ก็มีการสนับสนุนภาคธุรกิจในพื้นที่ด้วย เช่น มีการประชาสัมพันธ์ที่พัก ร้านอาหาร ให้แก่นักท่องเที่ยว โดยอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จะมีการรวบรวมข้อมูลที่ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของฝาก ของที่ระลึกและอื่น ๆ ในพื้นที่ภูผาม่าน เพื่อเป็นข้อมูลให้แก่นักท่องเที่ยวที่ต้องการที่พักนอกอุทยานแห่งชาติ ส่วนภาคเอกชนเองก็มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของภูผาม่าน และมีส่วนร่วมในการรับทราบข้อมูลและปัญหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของภูผาม่าน เป็นประจำซึ่งความร่วมมือระหว่างอุทยานแห่งชาติและภาคเอกชนในลักษณะนี้จะช่วยเพิ่มศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามายังพื้นที่ได้มากขึ้น

2.4 นักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวถือเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างมากในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน ในปัจจุบันโลกออนไลน์มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต สื่อ โซเชียลต่าง ๆ ได้รับความนิยมอย่างมาก คนส่วนใหญ่ที่ต้องการท่องเที่ยว มีการเปิดรับข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวผ่านสื่อออนไลน์มากขึ้น (ดวงใจจิระ คุณานันท์, 2562 : 54) ซึ่งในปัจจุบันอุทยานแห่งชาติภูผาม่านเป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมมากขึ้น ส่วนหนึ่งเกิดจากการรีวิวของนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ผ่านการถ่ายภาพความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยว และเขียนเล่าเรื่องราว ประสบการณ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ ถือเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ

เข้ามายังพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ซึ่งนักท่องเที่ยวก็เป็นหนึ่งปัจจัยที่ช่วยในการประชาสัมพันธ์ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเป็นที่รู้จัก และทำให้มีนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ หมุนเวียนเดินทางมายังพื้นที่เพิ่มมากขึ้น

สรุปผลการวิจัย

การจัดการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน มุ่งเน้นการอนุรักษ์เป็นหลัก เพื่อให้ความรู้แก่นักศึกษา นักท่องเที่ยว และประชาชน เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เป็นการสร้างจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยวและชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากกว่าผลตอบแทนด้านอื่น ๆ โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เป็นหน่วยงานของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน ในสังกัดกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวโดยตรง หากภารกิจของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน มีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล โรงเรียน หรือกลุ่มอนุรักษ์ต่าง ๆ ทางอุทยานแห่งชาติก็จะขอความร่วมมือและเชิญชวนหน่วยงานเหล่านั้นเข้ามามีส่วนร่วม โดยความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีต่าง ๆ เน้นไปในด้านการอนุรักษ์ การส่งเสริมการท่องเที่ยว ตัวอย่างเช่น หากมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติ เช่น การแผ้วถาง การทำรั้ว การซ่อมแซม การทำความสะอาดทางขึ้นแหล่งท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติจะขอความร่วมมือจากท้องถิ่นมาร่วมดำเนินการ

ชุมชน มีการสนับสนุนการดำเนินงานของอุทยานแห่งชาติอย่างมาก บางภารกิจที่บุคลากร เจ้าหน้าที่ ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ก็จะอาศัยชุมชนในการช่วยดำเนินงาน แต่ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนในการจัดการภายในอุทยานแห่งชาติโดยตรง แต่เข้ามาในรูปแบบการเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานและร่วมทำกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ เช่น การปลูกป่า การแจ้งข่าวประชาสัมพันธ์ไฟป่า การล่าสัตว์ การเก็บหาของป่าที่เกินกำลังผลิตของป่า เรื่องเหล่านี้ประชาชนจะช่วยเป็นกระบอกเสียง แต่ไม่มีอำนาจเข้าไปกำกับดูแลโดยตรง และชุมชนเองก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีมาตลอด

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ มีการสนับสนุนการดำเนินงานของอุทยานแห่งชาติภูผาม่านอย่างเต็มที่ มีการจัดทำแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การส่งเจ้าหน้าที่ร่วมเป็นคณะกรรมการต่าง ๆ ของอุทยานแห่งชาติ การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว การสนับสนุนงบประมาณ เครื่องมือ อุปกรณ์ในการทำงาน สนับสนุนกำลังคนในการดำเนินงานในกรณีที่อุทยานมีกำลังคนไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน

ค่านิยมด้านการท่องเที่ยว ปัจจุบันนักท่องเที่ยวนิยมท่องเที่ยวสไตล์ "แคมป์ปิ้ง" ซึ่งภูผาม่าน เป็นจุดที่เหมาะสมแก่การกางเต็นท์และไม้อกลเมือง การเดินทางมีความสะดวก รถยนต์สามารถเข้าถึงได้ง่ายไม่ได้ผจญภัยมากนัก มีแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงในพื้นที่ ด้วยลักษณะเด่นของแหล่งท่องเที่ยว เทือกเขา น้ำตก หรือถ้ำในจุดอื่นๆ วัตถุประสงค์อื่น ๆ ที่มีชื่อเสียง ซึ่งความสวยงามของภูผาม่านเอง ก็ถือเป็นจุดดึงดูดที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว

ด้านเศรษฐกิจ ถ้าเปรียบเทียบกับจากสถิติเงินรายได้ของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน มีการเติบโตอย่างมาก ถึงแม้ในปี 2564 จะอยู่ในช่วงสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้ต้องปิดอุทยานไปก่อน แต่อุทยานแห่งชาติภูผาม่านก็มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว ซึ่งเป็นลักษณะของการวางแผน การวางยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ในการดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงาน ของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น ร่วมกับหน่วยงานภาคี ในการกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจของพื้นที่ภูผาม่าน

ความร่วมมือระหว่างอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น กับหน่วยงานภาคี และปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน

ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวหน่วยงานของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน ซึ่งอยู่ในสังกัดกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช มีหน้าที่ในการรับผิดชอบโดยตรง ส่วนกลุ่มต่าง ๆ ที่เป็นหน่วยงานภาคีที่มีส่วนในการดำเนินงานในการจัดการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ที่ประสานความร่วมมือ ให้การดำเนินงานด้านท่องเที่ยวในพื้นที่เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้มีการบริหารจัดการร่วมกันที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในเชิงเศรษฐกิจตามแนวคิด หลักการสร้างคุณค่า หรือ Co-creation ที่เกี่ยวกับการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน หรือองค์กร ที่ทำให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย เกิดการพัฒนา การสร้างมูลค่า และรายได้ ซึ่งสอดคล้องกับจินตจุฑา วัฒนาบรรจงกุล (2562 : 125) ที่กล่าวว่า Co-creation คือ การระดมความคิดจากองค์กรใดองค์กรหนึ่ง หรือหลายองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างสรรค์และพัฒนาทรัพยากรที่มีให้เกิดมูลค่าหรือคุณค่าร่วมกัน ยกตัวอย่างเช่น การที่องค์กรหนึ่งชักชวนให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามาร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ จึงทำให้องค์กรเกิดความได้เปรียบในเชิงของการทำงาน โอกาส และการแข่งขัน สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและทำให้พื้นที่เกิดการพัฒนามีเงินหมุนเวียนในพื้นที่ มีรายได้เข้าในภาคเอกชนและภาคประชาชน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ในพื้นที่ มีส่วนร่วมในการดำเนินงานและกำหนดแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน ได้แก่ 1) ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 2) ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว 3) ด้านการจัดการโครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น

ชุมชนและประชาชนในพื้นที่ มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน โดยชุมชนมีการรับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน การเป็นเจ้าบ้านที่ดีในการต้อนรับนักท่องเที่ยว การอนุรักษ์และสืบสานประเพณีวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ดั้งเดิม การนำเสนอวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น และการให้ความช่วยเหลือในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว การร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยาน ตลอดจนภาคเอกชนในพื้นที่เองก็มี

การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของภูผาม่าน และมีส่วนร่วมในการประชุมรับทราบข้อมูลและปัญหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของภูผาม่าน เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าภาคส่วนต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญในการดำเนินงานของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน ในการผลักดันให้พื้นที่มีการพัฒนา มีเศรษฐกิจที่เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัจจัยที่มีความสำคัญและส่งผลต่อการดำเนินงานของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น ยังประกอบไปด้วยความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ ความร่วมมือกับภาคเอกชน และกลุ่มนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ การเพิ่มกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ ในพื้นที่ก็จะช่วยดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เช่น การมีรถประจำทาง การมีป้ายบอกทาง ป้ายสื่อความหมายที่ชัดเจน จะช่วยเพิ่มความสะดวกในการเดินทางไปท่องเที่ยว และยังทำให้พื้นที่เกิดการพัฒนาอีกด้วย ดังนั้น ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องใช้เวลาในการทำให้เกิดขึ้นพร้อม ๆ กับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว ขณะเดียวกันอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน ก็ต้องเตรียมเจ้าหน้าที่ให้มีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะด้านการจัดการท่องเที่ยว

ในการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ควรมีความสะดวกในการเดินทางไปท่องเที่ยว เช่น การมีรถประจำทาง เพื่อความสะดวกในการเดินทางสำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่มีรถยนต์ส่วนตัว การมีป้ายบอกทาง ป้ายสื่อความหมายที่ชัดเจนสำหรับนักท่องเที่ยวที่ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทาง การเพิ่มกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ ในพื้นที่เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวในช่วงที่ไม่ใช่ฤดูการท่องเที่ยว เนื่องจากอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวจำนวนมากในหน้าฝน และหน้าหนาว แต่ในช่วงหน้าร้อนจะไม่ค่อยมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว ดังนั้น หากมีกิจกรรมหรือมีสิ่งที่จะช่วยดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในพื้นที่ เช่น งานปั่นจักรยาน งานวิ่ง และงานคอมเสิร์ต เป็นต้น การเพิ่มกิจกรรมในพื้นที่จะช่วยสร้างความประทับใจและขยายการใช้เวลา พร้อมกับการใช้จ่ายให้หลากหลายมากขึ้น สมชัย ชมพูน้อย (2561 : 74) ก็จะทำให้พื้นที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวตลอดทั้งปี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาข้อมูลการดำเนินงานของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น ในเบื้องต้นเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยในมิติต่าง ๆ เช่น ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการส่งเสริมเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. (2564). ข้อมูลสถิติอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช.ออนไลน์.
สืบค้นเมื่อ 26 กันยายน 2564. แหล่งที่มา: [https://www.dnp.go.th/statistics/dnpstatmain.
asp](https://www.dnp.go.th/statistics/dnpstatmain.asp)
- สำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. (2564). ข้อมูลอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน.
ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 26 กันยายน 2564. แหล่งที่มา: [http://park.dnp.go.th/visitor/
nationparkshow.php?PTA_CODE=1070](http://park.dnp.go.th/visitor/nationparkshow.php?PTA_CODE=1070)
- สมชัย ชมพูน้อย. (2561). แนวทางการเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยวชุมชน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านเชียง จังหวัด
อุดรธานี. นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 60
- ดวงใจ จิระคุณานันท์. (2562). อิทธิพลของ *Reviewer* ในสื่อออนไลน์กับการตัดสินใจเลือกเดินทางท่องเที่ยวใน
จังหวัดที่เป็นจุดหมายปลายทางในประเทศไทย. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรการบริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จินต์จุฑา วัฒนาบรรจงกุล. (2562). การศึกษาถึงประโยชน์ที่เกิดจากการทำแนวคิดร่วมสร้าง (*Co-Creation*)
ระหว่างองค์กรรัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรเอกชนในกรุงเทพมหานคร กับ พนักงานหรือ *Partner* ด้วย
วิธีการจ้างแบบ *Outsourcing*. สารนิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ.บัณฑิต
วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เทศบาลตำบลภูผาม่าน. (2565). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวเทศบาลตำบลภูผาม่าน พ.ศ.2559-2563.
ออนไลน์. ค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2565. แหล่งที่มา [http://www.phuphaman.go.th/images/
stories/planpdf/plantour5963.pdf](http://www.phuphaman.go.th/images/stories/planpdf/plantour5963.pdf)
- พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 มาตรา 30. ระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่า
ด้วยการเก็บ การรักษา การใช้จ่ายเงินรายได้เพื่อบำรุงรักษาอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2560 ข้อ 4.

ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน
ตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงาน

การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12

**Teachers' Opinion Toward Strategies Performance Based Budgeting of
Administrators in Special Education Center Under Special
Education Bureau Educational Zone 12**

ปรีตตสุภา สืบพิลา

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Parittasupa Suebpila

Ramkhamhaeng University, Thailand

E-mail: s.parittasupa@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามช่วงอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือครูศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 กำหนดโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 151 คน ในปีการศึกษา 2564 จากศูนย์การศึกษาพิเศษจำนวน 8 แห่ง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง และด้านการวางแผนงบประมาณ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการคำนวณต้นทุนการผลิต 2) ครูที่มีอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์; ศูนย์การศึกษาพิเศษ; สำนัก
บริหารงานการศึกษาพิเศษ

Abstracts

This survey research aimed to examine and to compare teachers' opinion toward Strategies Performance Based Budgeting of Administrators in Special Education Center under Special Education Bureau Educational Zone 12, classified by age, education background and working experiences. The sample size defining by random sampling was 151 teachers who working in 8 Special Education Centers under Special Education Bureau Educational Zone 12, in 2021 academic Year. Frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test and One-way ANOVA were employed to analyze the data.

The finding revealed as follows; 1) Teachers' opinion toward Strategies Performance Based Budgeting of Administrators in Special Education Center under Special Education Bureau Educational Zone 12 in overall was found to be at a highest level. For individual aspects' mean could be sorted from the most to the least, the three highest means were as follows, Financial Management and Budget control, Procurement Management, Budget planning and the least mean was output costing. 2) Teachers with different age, education background, and working experience were found to have opinion toward Strategies Performance Based Budgeting of Administrators in Special Education Center under Special Education Bureau Educational Zone 12, both overall and individual aspects were no significant difference.

Keywords: Strategies Performance Based Budgeting; Special Education Center; Special Education Bureau

บทนำ

ปัจจุบันการบริหารงานระบบงบประมาณเป็นแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance – Based Budgeting Management: SPBB) ก็เพื่อให้สามารถจัดสรรงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสและมีความเป็นธรรม ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจึงเป็นระบบงบประมาณที่ให้ความสำคัญกับการกำหนดพันธกิจขององค์กร เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ กลยุทธ์ แผนงาน/โครงการ อย่างเป็นระบบ มีการติดตามและประเมินผลเพื่อวัดผลสำเร็จของงานโดยการเชื่อมโยงการบริหารจัดการทรัพยากรการเงินและพัสดุที่สะท้อนให้เห็นผลสำเร็จของงานต่าง ๆ ภายใต้ระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 76) การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่เป็นหลักการบริหารที่มุ่งพัฒนาองค์กรไปสู่ความเป็นเลิศ โดยมีหลักการ คือ การให้บริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน การลดความควบคุมจากส่วนกลางและเพิ่มความเป็นอิสระให้แก่หน่วยปฏิบัติงาน การกำหนดตัวชี้วัดและการให้รางวัลในระดับองค์กรและระดับบุคคล การสร้างระบบสนับสนุนบุคลากรและเทคโนโลยีที่เปิดกว้าง แนวคิดการแข่งขันระหว่างหน่วยงาน การปฏิรูประบบการทำงานแบบราชการจึงมีวัตถุประสงค์ที่

มุ่งเน้นให้องค์กรภาครัฐมีความทันสมัย มีการบริหารตามหลักกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยคาดหวังให้ระบบราชการมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส ยึดผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง มีระบบการบริหารหน่วยงานที่ทันสมัย การทำงานมุ่งเน้นผลลัพธ์ตามพันธกิจ เน้นการมีส่วนร่วม การบริหารงบประมาณได้รับการพัฒนาและปรับปรุงระบบงบประมาณให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผลผลิต การปรับปรุงระบบการบริหารงบประมาณจากอดีตมาจนถึงปัจจุบันเกิดขึ้นเป็นระยะ ๆ และปัจจุบันได้พัฒนาให้เป็นระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance-Based Budgeting Management: SPBB) ซึ่งเป็นการผสมผสานรูปแบบงบประมาณแบบแผนงานและแบบมุ่งเน้นผลงาน โดยหน่วยงานต้องกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ในการพัฒนาองค์กร มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับบริบทของหน่วยงาน เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมตามหลักธรรมาภิบาลที่นำไปใช้ในปัจจุบัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 87)

การบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 ประกอบด้วยศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 8 แห่งในเขตภาคตะวันออก การจัดสรรงบประมาณของแต่ละศูนย์การศึกษาพิเศษได้รับการจัดสรรจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยโอนให้กับศูนย์การศึกษาพิเศษในฐานะหน่วยเบิกจ่าย ภาระหน้าที่ในการบริหารงบประมาณเป็นภาระงานหนึ่งในการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งจะต้องดำเนินการบริหารจัดการงบประมาณที่สถานศึกษาได้รับจัดสรรให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับของกระทรวงการคลัง ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้จัดการงานงบประมาณของสถานศึกษาต้องมีแนวปฏิบัติในการดำเนินงานเพื่อตอบสนองนโยบาย ยุทธศาสตร์ หรือวัตถุประสงค์ของแผนงานตามเงื่อนไขที่ทางราชการกำหนด ครูในฐานะผู้ปฏิบัติมีส่วนร่วมรับรู้ในการตัดสินใจในการบริหารงานด้านงบประมาณของสถานศึกษา อีกทั้งต้นสังกัดสามารถตรวจสอบประเมินผลการบริหารจัดการสถานศึกษาให้คุ้มค่ากับงบประมาณที่ได้รับจัดสรรและตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556 : 8)

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาการบริหารงานงบประมาณของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 เพื่อให้ทราบถึงระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น และเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือมีความสนใจในการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ไปเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนปฏิบัติการการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 12
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามช่วงอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีมุ่งศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 โดยมีวิธีดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จากจำนวน 8 ศูนย์การศึกษาพิเศษ รวมทั้งสิ้น 254 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูและพนักงานราชการศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จำนวนทั้งสิ้น 8 แห่ง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จากการเปิดตารางสำเร็จของ Cohen, Manion, and Morrison (2011 : 98) ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 151 คน อีกทั้งยังทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random sampling) โดยใช้วิธีการเทียบสัดส่วนจำนวนครูในแต่ละศูนย์

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 12” ครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรต้น คือ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 12 ประกอบด้วย 1) การวางแผนงบประมาณ 2) การคำนวณต้นทุนการผลิต 3) การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง 4) การบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ 5) การบริหารสินทรัพย์ 6) การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน 7) การตรวจสอบภายใน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงและพัฒนาขึ้น เกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ตามความเห็นความครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามชนิดแบบตรวจสอบ (Checklist) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับ ช่วงอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 แบ่งเป็น 7 ด้าน จำนวน 45 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบบ 5 ระดับ กำหนดตามแบบวัดโดยวิธีของ Likert คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12

4. การสร้างเครื่องมือในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสอบถาม และศึกษาแนวคิด หลักการ และเอกสารการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

2) สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 และขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนาแบบสอบถาม

3) ขอหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือจากผู้อำนวยการบัณฑิตศึกษาเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ จำนวน 5 ท่าน ประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อความกับคำนิยามศัพท์เฉพาะแล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruency: IOC) อยู่ระหว่าง 0.24 - 0.86 แล้วนำค่าคะแนนของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละหัวข้อมาตรวจเพื่อพิจารณาให้คะแนนตามเกณฑ์

4) นำเสนอร่างแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

5) ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือโดยการนำแบบสอบถามที่ผ่านการให้คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item –total correlation) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

6) นำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (Cronbach's alpha coefficient) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.970

7) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพตามเกณฑ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยที่กำหนดไว้

8) ลงพื้นที่เพื่อแจกแบบสอบถาม จำนวน 151 ฉบับ

9) รวบรวมแบบสอบถาม

10) วิเคราะห์ข้อมูล

11) สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์จากแบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

5.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจำนวน 151 ชุด และทำการตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบว่าแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์จำนวน 151 ชุด

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามในตอนต้นที่ 1 ได้แก่ ช่วงอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยตารางประกอบคำบรรยาย

5.3 วิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 โดยการหาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลค่าคะแนนเฉลี่ยของ Best and Kahn (1993 : 246)

5.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามระดับการศึกษา ใช้การวิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test for Independent Samples) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.5 วิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามช่วงอายุ และประสบการณ์การทำงาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance: ANOVA) หากพบว่ามีค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่มหรือความแตกต่าง

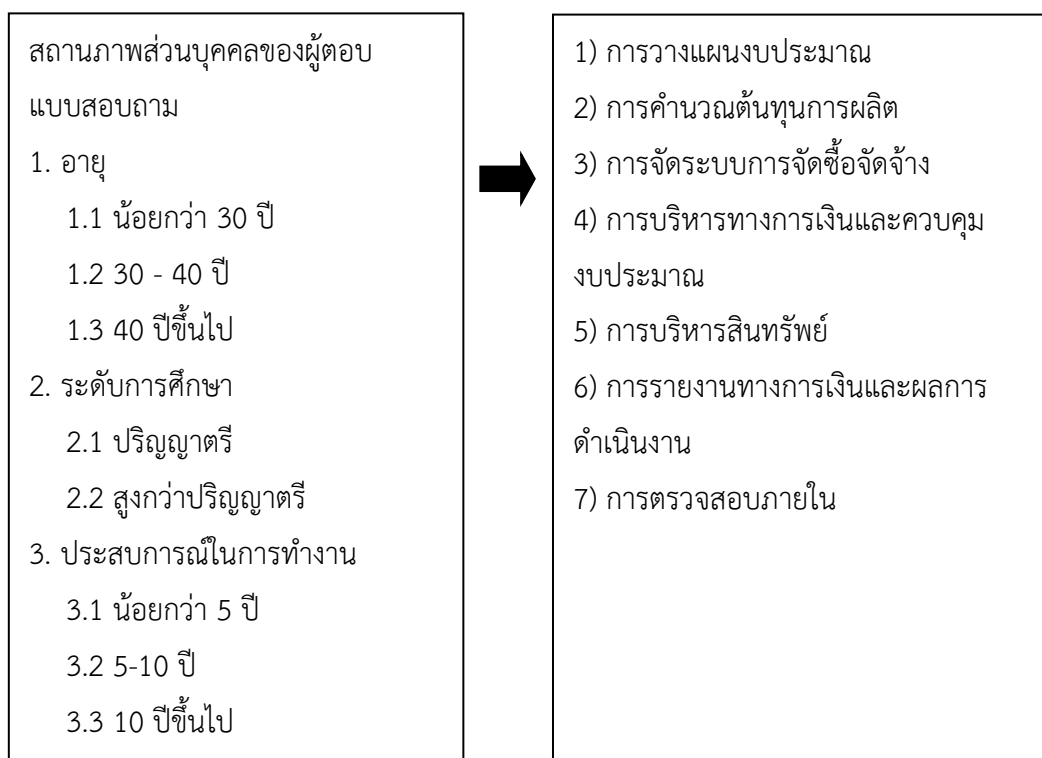
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffé's post hoc comparisons method)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาองค์ประกอบ ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ข้าราชการครูและพนักงานราชการศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามช่วงอายุ

ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีช่วงอายุ 30 - 40 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 53.0 อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 และอายุ 40 ปีขึ้นไป จำนวน 31 คิดเป็นร้อยละ 20.5 ส่วนระดับการศึกษา ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดอยู่ที่ปริญญาตรี จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 80.8 และวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 19.2 ส่วนประสบการณ์การทำงาน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน 5 - 10 ปี จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 35.8 และมีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 19.2

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = 151)				
มาตรฐานทางการเงิน 7 ด้าน		ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	การวางแผนงบประมาณ	4.50	0.578	มากที่สุด
2.	การคำนวณต้นทุนการผลิต	4.37	0.570	มาก
3.	การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง	4.59	0.525	มากที่สุด
4.	การบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ	4.60	0.538	มากที่สุด
5.	การบริหารสินทรัพย์	4.48	0.627	มาก
6.	การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน	4.48	0.627	มาก
7.	การตรวจสอบภายใน	4.46	0.674	มาก
รวม		4.50	0.54	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่าครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.54) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.54) ด้าน

การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.52) ด้านการวางแผนงบประมาณ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.58) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การคำนวณต้นทุนการผลิต ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.57)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามช่วงอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามช่วงอายุ โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = 151)

มาตรฐานทางการเงิน 7 ด้าน		ช่วงอายุ						F	p
		น้อยกว่า 30 ปี (n = 40)		30 - 40 ปี (n = 80)		40 ปีขึ้นไป (n = 31)			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.	การวางแผนงบประมาณ	4.58	0.449	4.48	0.580	4.42	0.711	0.669	0.514
2.	การคำนวณต้นทุนการผลิต	4.45	0.448	4.33	0.592	4.36	0.654	0.568	0.568
3.	การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง	4.64	0.461	4.56	0.560	4.59	0.520	0.286	0.751
4.	การบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ	4.64	0.444	4.57	0.584	4.60	0.538	0.247	0.781
5.	การบริหารสินทรัพย์	4.53	0.532	4.42	0.646	4.54	0.695	0.621	0.539
6.	การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน	4.53	0.532	4.42	0.646	4.54	0.695	0.621	0.539
7.	การตรวจสอบภายใน	4.53	0.530	4.43	0.693	4.45	0.795	0.258	0.773
รวม		4.56	0.439	4.46	0.560	4.50	0.618	0.423	0.656

p < .05

จากตาราง 2 พบว่า ครูที่มีช่วงอายุต่างกันมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณตามแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน คือ ด้านการวางแผน

งบประมาณ ช่วงอายุน้อยกว่า 30 ปี ($\bar{x} = 4.58$, S.D. = 0.449) อายุ 30-40 ปี ($\bar{x} = 4.48$, S.D. = 0.580) อายุ 40 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.711) ผลการเปรียบเทียบด้านการวางแผนงบประมาณ ($F = 0.669$, Sig = .514) ไม่แตกต่างกัน ด้านการคำนวณต้นทุนการผลิต ช่วงอายุน้อยกว่า 30 ปี ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.448) อายุ 30-40 ปี ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.592) อายุ 40 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.654) ผลการเปรียบเทียบด้านการคำนวณต้นทุนการผลิต ($F = 0.568$, Sig = .568) ไม่แตกต่างกัน ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ช่วงอายุน้อยกว่า 30 ปี ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = 0.461) อายุ 30-40 ปี ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.560) อายุ 40 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 4.59$, S.D. = 0.520) ผลการเปรียบเทียบด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ($F = 0.286$, Sig = .751) ไม่แตกต่างกัน ด้านการบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ ช่วงอายุน้อยกว่า 30 ปี ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = 0.444) อายุ 30-40 ปี ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.584) อายุ 40 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 4.60$, S.D. = 0.538) ผลการเปรียบเทียบด้านการบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ ($F = 0.247$, Sig = .781) ไม่แตกต่างกัน ด้านการบริหารสินทรัพย์ ช่วงอายุน้อยกว่า 30 ปี ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.532) อายุ 30-40 ปี ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.646) อายุ 40 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.695) ผลการเปรียบเทียบด้านการบริหารสินทรัพย์ ($F = 0.621$, Sig = .539) ไม่แตกต่างกัน ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน ช่วงอายุน้อยกว่า 30 ปี ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.532) อายุ 30-40 ปี ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.646) อายุ 40 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.695) ผลการเปรียบเทียบด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน ($F = 0.621$, Sig = .539) ไม่แตกต่างกัน และด้านการตรวจสอบภายใน ช่วงอายุน้อยกว่า 30 ปี ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = 0.530) อายุ 30-40 ปี ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.693) อายุ 40 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.795) ผลการเปรียบเทียบด้านการตรวจสอบภายใน ($F = 0.258$, Sig = .773) ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = 151)							
มาตรฐานทางการเงิน 7 ด้าน		วุฒิการศึกษา				t	p
		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
		(n = 122)		(n = 29)			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.	การวางแผนงบประมาณ	4.51	0.565	4.42	0.635	0.746	0.457
2.	การคำนวณต้นทุนการผลิต	4.42	0.556	4.18	0.598	2.021	0.045

		(n = 151)					
มาตรฐานทางการเงิน 7 ด้าน		วุฒิการศึกษา				t	p
		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
		(n = 122)		(n = 29)			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
3.	การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง	4.62	0.474	4.46	0.695	1.159	0.254
4.	การบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ	4.62	0.508	4.49	0.650	1.176	0.241
5.	การบริหารสินทรัพย์	4.50	0.620	4.37	0.659	1.026	0.307
6.	การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน	4.50	0.620	4.37	0.659	1.026	0.307
7.	การตรวจสอบภายใน	4.49	0.671	4.36	0.685	0.898	0.371
รวม		4.52	0.520	4.38	0.618	1.285	0.201

$p < .05$

$p < .05$

จากตาราง 3 พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณตามแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนงบประมาณ วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ($\bar{x} = 4.51$, S.D. = 0.565) ระดับสูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.635) ผลการเปรียบเทียบด้านการวางแผนงบประมาณ ($t = 0.746$, Sig = .457) ไม่แตกต่างกัน ด้านการคำนวณต้นทุนการผลิต วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.556) ระดับสูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = 0.598) ผลการเปรียบเทียบด้านการคำนวณต้นทุนการผลิต ($t = 2.021$, Sig = .045) ไม่แตกต่างกัน ด้านระบบการจัดซื้อจัดจ้าง วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ($\bar{x} = 4.62$, S.D. = 0.474) ระดับสูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{x} = 4.46$, S.D. = 0.695) ผลการเปรียบเทียบด้านระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ($t = 1.159$, Sig = .254) ไม่แตกต่างกัน ด้านการบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ($\bar{x} = 4.62$, S.D. = 0.508) ระดับสูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{x} = 4.49$, S.D. = 0.650) ผลการเปรียบเทียบด้านการบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ ($t = 1.176$, Sig = .241) ไม่แตกต่างกัน ด้านการบริหารสินทรัพย์ วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ($\bar{x} = 4.50$, S.D. = 0.620) ระดับสูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{x} = 4.37$, S.D. = 0.659) ผลการเปรียบเทียบด้านการบริหารสินทรัพย์ ($t = 1.026$, Sig = .307) ไม่แตกต่างกัน ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ($\bar{x} =$

4.50 , S.D. = 0.620) ระดับสูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{x}$ = 4.37 , S.D. = 0.659) ผลการเปรียบเทียบด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน (t = 1.026 , Sig = .307) ไม่แตกต่างกัน และด้านการตรวจสอบภายใน วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ($\bar{x}$ = 4.49 , S.D. = 0.671) ระดับสูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{x}$ = 4.36 , S.D. = 0.685) ผลการเปรียบเทียบด้านการตรวจสอบภายใน (t = 0.898 , Sig = .371) ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = 151)

มาตรฐานทางการเงิน 7 ด้าน		ประสบการณ์ในการทำงาน						F	p
		น้อยกว่า 5 ปี		5 - 10 ปี		10 ปีขึ้นไป			
		(n = 54)		(n = 68)		(n = 29)			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.	การวางแผนงบประมาณ	4.56	0.555	4.52	0.483	4.32	0.778	1.736	0.180
2.	การคำนวณต้นทุนการผลิต	4.40	0.533	4.21	0.480	4.37	0.787	1.347	0.263
3.	การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง	4.59	0.485	4.60	0.470	4.56	0.706	0.053	0.948
4.	การบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ	4.62	0.481	4.63	0.492	4.48	0.720	0.906	0.406
5.	การบริหารสินทรัพย์	4.49	0.568	4.53	0.561	4.32	0.844	1.197	0.305
6.	การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน	4.49	0.568	4.53	0.561	4.32	0.844	1.197	0.305
7.	การตรวจสอบภายใน	4.43	0.608	4.56	0.575	4.30	0.944	1.510	0.224
รวม		4.51	0.486	4.54	0.470	4.36	0.754	1.162	0.316

p < .05

จากตาราง 4 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน คือ ด้านการวางแผนงบประมาณ ประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี ($\bar{x}$ = 4.56 , S.D. = 0.555) 5 - 10 ปี ($\bar{x}$ = 4.52 , S.D. = 0.483) 10 ปีขึ้นไป ($\bar{x}$ = 4.32 , S.D. = 0.778) ผลการเปรียบเทียบด้านการวางแผน

งบประมาณ ($F = 1.736$, $Sig = .180$) ไม่แตกต่างกัน ด้านการคำนวณต้นทุนการผลิต ประสิทธิภาพในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี ($\bar{x} = 4.40$, $S.D. = 0.533$) 5 - 10 ปี ($\bar{x} = 4.21$, $S.D. = 0.480$) 10 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 4.37$, $S.D. = 0.787$) ผลการเปรียบเทียบด้านการคำนวณต้นทุนการผลิต ($F = 1.347$, $Sig = .263$) ไม่แตกต่างกัน ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ประสิทธิภาพในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี ($\bar{x} = 4.59$, $S.D. = 0.485$) 5 - 10 ปี ($\bar{x} = 4.60$, $S.D. = 0.470$) 10 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 4.56$, $S.D. = 0.706$) ผลการเปรียบเทียบด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ($F = 0.053$, $Sig = .948$) ไม่แตกต่างกัน ด้านการบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ ประสิทธิภาพในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี ($\bar{x} = 4.62$, $S.D. = 0.481$) 5 - 10 ปี ($\bar{x} = 4.63$, $S.D. = 0.492$) 10 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 4.48$, $S.D. = 0.720$) ผลการเปรียบเทียบด้านการบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ ($F = 0.906$, $Sig = .406$) ไม่แตกต่างกัน ด้านการบริหารสินทรัพย์ ประสิทธิภาพในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี ($\bar{x} = 4.49$, $S.D. = 0.568$) 5 - 10 ปี ($\bar{x} = 4.53$, $S.D. = 0.561$) 10 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 4.32$, $S.D. = 0.844$) ผลการเปรียบเทียบด้านการบริหารสินทรัพย์ ($F = 1.197$, $Sig = .305$) ไม่แตกต่างกัน ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน ประสิทธิภาพในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี ($\bar{x} = 4.49$, $S.D. = 0.568$) 5 - 10 ปี ($\bar{x} = 4.53$, $S.D. = 0.561$) 10 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 4.32$, $S.D. = 0.844$) ผลการเปรียบเทียบด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน ($F = 1.197$, $Sig = .305$) ไม่แตกต่างกัน และด้านการตรวจสอบภายใน ประสิทธิภาพในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี ($\bar{x} = 4.43$, $S.D. = 0.608$) 5 - 10 ปี ($\bar{x} = 4.56$, $S.D. = 0.575$) 10 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 4.30$, $S.D. = 0.944$) ผลการเปรียบเทียบด้านการตรวจสอบภายใน ($F = 1.510$, $Sig = .224$) ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ครุมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ นั้นมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับการบริหารงานในทุกฝ่ายซึ่งเป็นกำลังในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้สามารถดำเนินงานในภาพรวมให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้บริหารและครูในฐานะผู้ปฏิบัติงานจึงให้ความสำคัญเป็นอย่างมากในการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลและต้นสังกัด ซึ่งเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อความโปร่งใส ตรวจสอบได้ในการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญเรือน มุ่งผลกลาง และ ปทุมพร เปียถนอม (2563 : 88) การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้ศึกษาพบว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต

2 มีการบริหารงบประมาณในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารบัญชี และด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์อยู่ในระดับมากที่สุด

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามช่วงอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่า

2.1 ครูที่มีช่วงอายุต่างกันมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณตามแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 โดยภาพรวมและรายด้าน คือ ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการคำนวณต้นทุนการผลิต ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ ด้านการบริหารสินทรัพย์ ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน และด้านการตรวจสอบภายใน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์มีขั้นตอน กระบวนการ หลักการ และข้อช่วยในการบริหารงบประมาณที่มีแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจน และยึดถือเป็นกรอบในการบริหารงานอย่างเคร่งครัด สอดคล้องกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษามีมาตรฐานการจัดการทางการเงินทั้ง 7 ด้าน เป็นกรอบแนวทางในการรองรับการบริหารจัดการงบประมาณที่ตั้งอยู่บนข้อกำหนด ระเบียบข้อบังคับของทางราชการเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติของบุคลากรทุกคนไม่ได้ถูกจำกัดด้วยอายุ ตามที่ระบุไว้ในงานวิจัยของจิตสุภา ลิขิตรุ่งโรจน์ (2563 : 99) เรื่อง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งแตกต่างจากสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณตามแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 โดยภาพรวมและรายด้าน คือ ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการคำนวณต้นทุนการผลิต ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ ด้านการบริหารสินทรัพย์ ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน และด้านการตรวจสอบภายใน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการวางแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับงบประมาณที่มีอยู่โดยการประสานงานกันระหว่างกลุ่มบริหารงานงานโดยการการปฏิบัติตามกรอบ นโยบาย ระเบียบข้อบังคับเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันไม่ได้ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจรรุวรรณ มาแต่้ม (2561 : 111) เรื่อง การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 สอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญเรือน มุ่งผลกลาง และปทุมพร เปียถนอม (2563 : 88) เรื่อง การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพร นาคสุวรรณ และภาวิดา ธาราศรีสุทธิ

(2564 : 222) เรื่อง การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม กล่าวว่าครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ไม่ได้มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกันเนื่องจากการบริหารงบประมาณต้องมีการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับเพิ่มเติมซึ่งระดับการศึกษาที่แตกต่างกันไม่ได้ส่งผลต่อการบริหารงานงบประมาณ หากเป็นความรู้ชัดเจนและความเชี่ยวชาญในการบริหารงบประมาณ

2.3 ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณตามแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 โดยภาพรวมและรายด้าน คือ ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการคำนวณต้นทุนการผลิต ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ ด้านการบริหารสินทรัพย์ ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน และด้านการตรวจสอบภายใน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารงานงบประมาณจำเป็นต้องมีการประสานงาน ประึกษาหรือและร่วมกันตัดสินใจทั้งในระดับผู้บริหารและผูปฏิบัติงานเพื่อวางแผนร่วมกันและหาแนวทางแก้ไขในกรณีที่เกิดขึ้น ทำให้ประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกันไม่ผลต่อการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวีระพงษ์ ก้านกิ่ง และชวนคิด มะเสนะ (2559 : 11) เรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 และงานวิจัยของธัญญาลักษณ์ สิงห์แก้ว (2560 : 22) เรื่อง การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่าบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงาน สถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากการวางแผนงบประมาณ การคำนวณต้นทุนการผลิต การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ การบริหารสินทรัพย์ การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน และการตรวจสอบภายใน มีการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกันตามที่หน่วยงานต้นสังกัดและกระทรวงการคลังได้กำหนดระเบียบข้อบังคับตามกฎหมาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพร นาคสุวรรณ และภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2564 : 222) เรื่อง การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ซึ่งเป็นอาจเป็นเพราะว่าการบริหารงานการงบประมาณในสถานศึกษาขนาดเล็กจำเป็นต้องร่วมกันทำงานปรึกษา มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทำให้มีแนวทางในการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้

1.1 ด้านการบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ ศูนย์การศึกษาพิเศษบริหารงานการเงินภายในวงเงินของแผนงานที่กำหนดไว้ในแผนงาน/โครงการ ดังนั้นการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ควบคุมงบประมาณจะทำให้การบริหารทางการเงินมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

1.2 ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ผู้บริหารควรให้คำปรึกษาเกี่ยวกับระบบจัดซื้อจัดจ้าง อาจเป็นเพราะการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบจัดซื้อจัดจ้างมีการเปลี่ยนแปลงไปตามระเบียบข้อบังคับ กฎหมาย กระบวนการคลัง รวมถึงการดำเนินงานผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่มีความละเอียดมากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้บริหาร ควรได้ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์เพื่อที่จะสามารถให้คำปรึกษาแก่ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติในการเสริมสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงานและตรวจสอบความถูกต้อง ชัดเจนตาม ระเบียบข้อบังคับและกฎหมาย

1.3 ด้านการวางแผนงบประมาณ ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการจัดทำแผนจัดตั้งงบประมาณ เชื่อมโยงกับกรอบการใช้เงินในปีงบประมาณต่อไป และจัดทำกรอบงบประมาณการรายจ่ายล่วงหน้าระยะปาน กลาง (MTEF) ดังนั้นการวางแผนจัดตั้งงบประมาณการรายจ่ายล่วงหน้าทั้งบลงทุนและงบดำเนินงานจะทำให้ ผู้บริหารสามารถประมาณการรายจ่ายในอนาคตเพื่อการบริหารจัดการวางแผนงบประมาณในการบริหาร สถานศึกษาได้โดยไม่ต้องรอให้ได้รับงบประมาณก่อนจึงจะวางแผนการดำเนินงานตามงบประมาณที่ได้รับ

1.4 ด้านการคำนวณต้นทุนการผลิต อาจเป็นเพราะต้นสังกัดเป็นผู้จัดทำและกำหนด กระบวนการจำแนกต้นทุนรวมของแต่ละกิจกรรมผ่านโปรแกรมสำเร็จรูป โดยศูนย์การศึกษาพิเศษมีหน้าที่ รายงานจำนวนกิจกรรมตามแต่ประเภทเท่านั้นจึงอาจทำให้การบริหารงานงบประมาณด้านการคำนวณต้นทุน การผลิตนั้นเป็นเรื่องที่อาจจะไม่ได้รับการใส่ใจเท่าที่ควร ดังนั้นในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้อง เข้าใจถึงกระบวนการคำนวณต้นทุนการผลิตที่ไม่ใช่เพียงการคำนวณจากงบเงินอุดหนุน แต่ต้องคำนวณจากปัจจัย ที่เกี่ยวข้องอัตราส่วนครูต่อนักเรียนและขนาดห้องเรียนด้วย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตาม ยุทธศาสตร์ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษาอื่น หรือ สังกัดอื่น

2.2 ศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตาม ยุทธศาสตร์ ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ หรือเปลี่ยนตัวแปรอื่น ๆ ที่คาดว่า อาจส่งผลต่อความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพมหานคร: ครูสภา ลาตพริ้ว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 และกระทรวงบางส่วนราชการ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล*. กรุงเทพมหานคร.
- ขวัญเรือน มุ่งผลกลาง และปทุมพร เปี้ยถนอม. (2563). *การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2*. รายงานการวิจัย. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จารุวรรณ มาแต่้ม. (2561). *การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิตสุภา ลิขิตรุ่งโรจน์. (2563). *ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร*. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธัญญาลักษณ์ สิงห์แก้ว. (2560). *การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ณัฐพร นาคสุวรรณ และภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2564). *การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม*. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วีระพงษ์ ก้านกิ่ง และชวนคิด มะเสนะ. (2560). *สภาพและปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29*. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- Best and Kahn James V. (1993). *Research in Education*. (7th ed). Boston: Allyn and Bacon. p.246.
- Cohen, L., Manion, L., and Morrison, K. (2011). *Research Methods in Education*. (7th ed). New York: Routledge.

ความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนสอบสวนของ
ข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2
**Knowledge and Understanding of Information Technology in the
Investigation of the Police Investigation,
the Metropolitan Police Division 2**

เดวิท ไชยสาร และ ศาสวัต เพ่งแพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

Davit Chaisan and Sasawat Pengpae

Chandrakasem Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: davit2499@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนสอบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนสอบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 ใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามประชากรในการวิจัย คือ ข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 ศึกษาจากประชากรทั้งหมด จำนวน 311 นาย สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าเอฟ เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD. และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่าระดับความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนสอบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = .574) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับที่หนึ่ง คือ ด้านการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต รองลงมา คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านซอฟต์แวร์ และด้านการใช้งานระบบ ตามลำดับ โดยปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 ต่างกันมีระดับความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนสอบสวน แตกต่างกันเพียง 2 ปัจจัย ได้แก่ ระดับการศึกษา และระดับยศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ข้อเสนอแนะ พบว่า ควรพิจารณาเกี่ยวกับงบประมาณด้านวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการใช้งานใช้ในการปฏิบัติงาน และควรให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศทุกระบบ

คำสำคัญ: ความรู้ความเข้าใจ; เทคโนโลยีสารสนเทศ; งานสืบสวนสอบสวน

Abstracts

This research aimed to study the level of Knowledge and Understanding of Information Technology in The Investigation of The Police Investigation, The Metropolitan Police Division 2 and study the factors affecting the Knowledge and Understanding of Information Technology in The Investigation of The Police Investigation, The Metropolitan Police Division 2. Using a quantitative method, data was collected by the questionnaires, study of the entire population was 311 people. Statistics for analyzing data were percentage, mean, standard deviation, F - test and LSD. and pearson correlation coefficient. The results showed that the level of Knowledge and Understanding of Information Technology in The Investigation of The Police Investigation, The Metropolitan Police Division 2, overall was at a moderate level ($\bar{x} = 3.36$, S.D. = .574). Considering each aspect, it was found that the first place was internet access, followed by Come is the material and equipment, software and system usage respectively. The personal factors of the police officers in the investigation department Metropolitan Police Division 2 differs in the knowledge and understanding of the use of information technology in investigative work. There were only 2 different factors, namely education level and rank level, with statistical significance at .05. Recommendations : It was found that budgets for materials and equipment necessary for the use of information systems should be considered for police officers in the investigation department to use in their work.

Keywords: Knowledge and Understanding; Information Technology; The Investigation

บทนำ

ปัจจุบันหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้นำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้กันอย่างกว้างขวาง บางแห่งนำเส้นใยนำแสง (Optic Fiber) อันเป็นอุปกรณ์สำหรับใช้สื่อสารข้อมูลมาใช้ร่วมกับคอมพิวเตอร์ ทำให้เกิดระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่สามารถจัดเก็บ และบันทึกข้อมูลรูปแบบต่าง ๆ ทั้งที่เป็นตัวเลข ข้อความ เสียง และภาพเคลื่อนไหวจากที่ต่าง ๆ เอาไว้ได้ หน่วยงานบางแห่งใช้ระบบคอมพิวเตอร์จัดทำรายงานสรุปสถานการณ์ต่าง ๆ เสนอต่อผู้บริหาร เพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจได้อย่างถูกต้องรวดเร็วขึ้น (ครรชิต มาลัยวงศ์, 2540 : 21) สำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจเองก็จำเป็นต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการทำงานจากระบบเก่า มาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อประยุกต์ใช้ในการสืบสวนสอบสวน ติดตามจับกุมกลุ่มอาชญากรที่มักจะก้าวล้ำนำหน้าตำรวจอยู่เสมอ การสืบสวนสอบสวนโดยการนำประวัติ รูปภาพบุคคล อาทิ กลุ่มผู้พันโทฯ ผู้ต้องสงสัย ผู้ต้องหา ผู้มีอิทธิพล ผู้ประกอบการ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวน บันทึกเป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบุคคลลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลประวัติบุคคลมาใช้ให้เข้าเป็นระบบเดียวกันทั้งหน่วยงานจะทำให้ง่ายต่อการสืบสวน ติดตาม หรือขยายผลการจับกุมคนร้าย จะเป็นการทำงานที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยทำให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี เพื่อให้การสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงควรที่จะมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนหาข่าว สมเกียรติ พงษ์จักษ์ (2553 : 21) ทั้งนี้ หลังจากที่เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวน ได้

นำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศของงานตำรวจมาใช้ในการสืบสวนสอบสวน พบว่า ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีความรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูลที่มีความจำเป็นในการสืบสวนสอบสวน

กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการสืบสวนคดีต่าง ๆ ตามประมวลผลกฎหมาย สืบสวนอาชญากรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์ ชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง สืบสวนความผิดเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน งานสืบสวนจับกุมเป็นหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2478 ได้กำหนดขอบเขตของการสืบสวนจับกุมได้ชัดเจน การสืบสวนจับกุมจึงเป็นเครื่องมือหลักในการ ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและควบคุมทางสังคมให้อยู่ได้อย่างปกติสุข ขั้นตอนในการปฏิบัติหน้าที่ของการสืบสวน เป็นการทำงานที่ต้องเกี่ยวพันและกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคล เช่น การตรวจค้นจับกุม คุมขัง เป็นต้น ดังนั้น โอกาสที่จะเกิดความผิดพลาดในการปฏิบัติงานย่อมเกิดขึ้นได้ จากวาระการประชุมรับมอบหมายงานระหว่างกับข้าราชการตำรวจกับผู้กำกับ การกองกำกับการตำรวจนครบาล 2 ที่เข้ามารับตำแหน่งใหม่ เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2559 พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจสืบสวน กองกำกับการตำรวจนครบาล 2 มีปัญหาอุปสรรคหลายด้าน ได้แก่ 1) ยานพาหนะรถยนต์และอุปกรณ์ไม่พร้อมต่อการปฏิบัติหน้าที่ มีอายุการใช้งานมานานมาก 2) เครื่องมืออุปกรณ์ไม่พร้อมต่อการทำงาน โดยเฉพาะวิทยุสื่อสารไม่มีอยู่ในสภาพที่ดีพร้อมใช้ เสื่อเกราะก็อยู่ในสภาพเก่าหมดอายุการใช้งานมานานแล้ว 3) กฎหมายไม่เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ ผู้ปฏิบัติหน้างานด้านนี้ต้องการเสียง 4) งบประมาณด้านการสืบสวนไม่เพียงพอ 5) บุคลากร/กำลังพลที่ปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบัน มีไม่เพียงพอกับปริมาณงาน ซึ่งนับวันจะเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนบางหน่วยยังขาดความรู้ความสามารถ และขาดความเข้าใจในเทคโนโลยีสมัยใหม่ ขาดความสามัคคี และปริมาณงานมีมากเกินไป นอกจากนี้ในด้านการบริหาร ผู้บริหารยังขาดความรู้ความสามารถในการจัดวางตัวเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงาน ไม่มีความรู้ความเข้าใจในงานสืบสวนอย่างถ่องแท้ และบางหน่วยงานผู้บริหารยังขาดจริยธรรมในการปกครอง อีกด้วย (กองบังคับการตำรวจนครบาล 2, 2559 : 12)

สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นในงานสืบสวนสอบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 คือ ยังขาดการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนสอบสวน เนื่องจากยังขาดการฝึกอบรมซึ่งต้องใช้งบประมาณ และระยะเวลา เพราะงานสืบสวนสอบสวนเป็นงานเฉพาะด้าน ต้องอาศัยประสบการณ์และความรู้ ซึ่งองค์ความรู้ในด้านนี้ติดตัวไปกับเจ้าหน้าที่ที่เปลี่ยนแปลงหน้าที่ย้ายไปปฏิบัติหน้าที่หน่วยงานอื่นหรือเกษียณอายุราชการไป ทำให้เกิดความเสียหายต่อหน้าที่ราชการและเป็นผลกระทบโดยตรงต่อความสงบสุขของสังคม จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นข้าราชการตำรวจสืบสวนจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงเรื่องความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนสอบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 เพื่อให้เข้าใจถึงระดับความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนสอบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน

กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 เพื่อใช้เป็นแนวทางแก้ไขปัญหา และพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนสอบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนสอบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนสอบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ในลักษณะของการเก็บข้อมูลครั้งเดียว (One-Shot Case Study) เพื่อศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนสอบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 มีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรที่ศึกษา ประชากรที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 ซึ่งได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานสืบสวน จำนวน 311 นาย แบ่งเป็น ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน จำนวน 226 นาย และข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร จำนวน 85 นาย ศึกษาในพื้นที่การวิจัย ได้แก่ เขตพื้นที่ที่สถานีตำรวจ 11 สถานี ดังนี้ สถานีตำรวจนครบาลบางซื่อ สถานีตำรวจนครบาลสุทธีสาร สถานีตำรวจนครบาลพหลโยธิน สถานีตำรวจนครบาลเตาปูน สถานีตำรวจนครบาลประชาชื่น สถานีตำรวจนครบาลคันนายาว สถานีตำรวจนครบาลโคกคราม สถานีตำรวจนครบาลสายไหม สถานีตำรวจนครบาลบางเขน สถานีตำรวจนครบาลดอนเมือง และสถานีตำรวจนครบาลทุ่งสองห้อง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวนกองกำกับการสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 กองบัญชาการตำรวจนครบาล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมด เพื่อให้ได้ความคิดเห็นจากผู้ใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบสวนสอบสวนอย่างแท้จริง ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้จึงใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่เป็นข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 ซึ่งได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานสืบสวน จำนวน 311 นาย เนื่องจากช่วงเวลาที่ทำการศึกษานี้ เป็นช่วงที่มีภาวะโรคระบาดโควิด-90 ทำให้การพบปะเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยไม่เป็นไปอย่างที่ต้องการ ผู้วิจัยไม่สามารถเข้าไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเองได้ ทำให้จำเป็นต้องใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีออนไลน์ โดยผู้วิจัยขอความร่วมมือ

จากข้าราชการที่สะดวกให้ข้อมูลจากทุก ๆ หน่วย ส่งลิงค์แบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) ในแอปพลิเคชันไลน์ (Line) เพื่อให้ประชากรที่ศึกษาสะดวกและให้ข้อมูลจนครบจำนวนทั้งหมด

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อัตราเงินเดือน ระดับยศ และอายุงานด้านการสืบสวน และพฤติกรรมในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนสอบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนสอบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2

3. เครื่องมือที่ใช้วิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนสอบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ใช้เครื่องมือในการศึกษาวิจัย ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน เป็นคำถามปลายปิดแบบเลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อัตราเงินเดือน ระดับยศ และอายุงานด้านการสืบสวน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศในงานสืบสวนสอบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 เป็นคำถามปลายปิดแบบเลือกตอบ จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย ความถี่ ระยะเวลา ช่วงเวลาที่เข้าใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ อุปกรณ์ที่ใช้เข้าถึงและระบบที่ใช้งาน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนสอบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 คำถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามหลักการของลิเคิร์ต (Likert, Rensis, 1967 : 90-95) 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการใช้งานระบบ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านซอฟต์แวร์ และด้านการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต

ส่วนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เป็นคำถามปลายเปิด จะสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในงานสืบสวนสอบสวน เพื่อให้ประชากรที่ศึกษาอย่างได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ระดับความรู้ความเข้าใจออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ความรู้ความเข้าใจมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
ความรู้ความเข้าใจมาก	ให้	4	คะแนน
ความรู้ความเข้าใจปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ความรู้ความเข้าใจน้อย	ให้	2	คะแนน
ความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยได้กำหนดระดับปัจจัยที่และแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสืบสวน โดยนำค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนเป็นตัวชี้วัด โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

- 4.21 - 5.00 หมายถึง ความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.41 - 4.20 หมายถึง ความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก
- 2.61 - 3.40 หมายถึง ความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.81 - 2.60 หมายถึง ความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับน้อย
- 1.00 - 1.80 หมายถึง ความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การทดสอบความตรงของแบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดของการศึกษา และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ดร.บสภ เลิศรังษี ดร.สุภานี นวกุล ผศ.ดร.ปรารักษ์ณี เดชคุ้ม อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

2. วิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่า IOC (Item-objective of Congruence Index) โดยมีเกณฑ์การยอมรับข้อคำถาม คือ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) = 0.8

3. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับข้าราชการตำรวจที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำไปทำการทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องรวม เท่ากับ 0.948

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการขอความร่วมมือจากประชากรที่ศึกษาที่เป็นข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

4.1 นำเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขจากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว มาจัดทำในรูปแบบออนไลน์ (Google Form) ให้มีข้อมูลที่ตรงกันตามแบบที่จัดเตรียมไว้

4.2 ขออนุญาตผู้บังคับบัญชาเพื่อนำไปขอเก็บรวบรวมข้อมูลกับข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2

4.3 ส่งลิงค์แบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) ไปทางแอปพลิเคชันไลน์ (Line) ให้กับประชากรที่ศึกษาเพื่อสะดวกในการให้ข้อมูล

4.4 เข้าตรวจสอบข้อมูลที่เก็บรวบรวมว่ามีจำนวนครบและมีข้อมูลชุดใดมีปัญหาหรือไม่ เมื่อได้ข้อมูลที่ต้องการครบตามจำนวน นำไปปรับเพื่อนำไปใช้ในโปรแกรมคำนวณทางคณิตศาสตร์ เพื่อหาข้อมูลผลการวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแบบสอบถามทั้งหมด ผู้วิจัยได้นำมาตรวจสอบความถูกต้อง และบันทึกรหัสลงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังต่อไปนี้

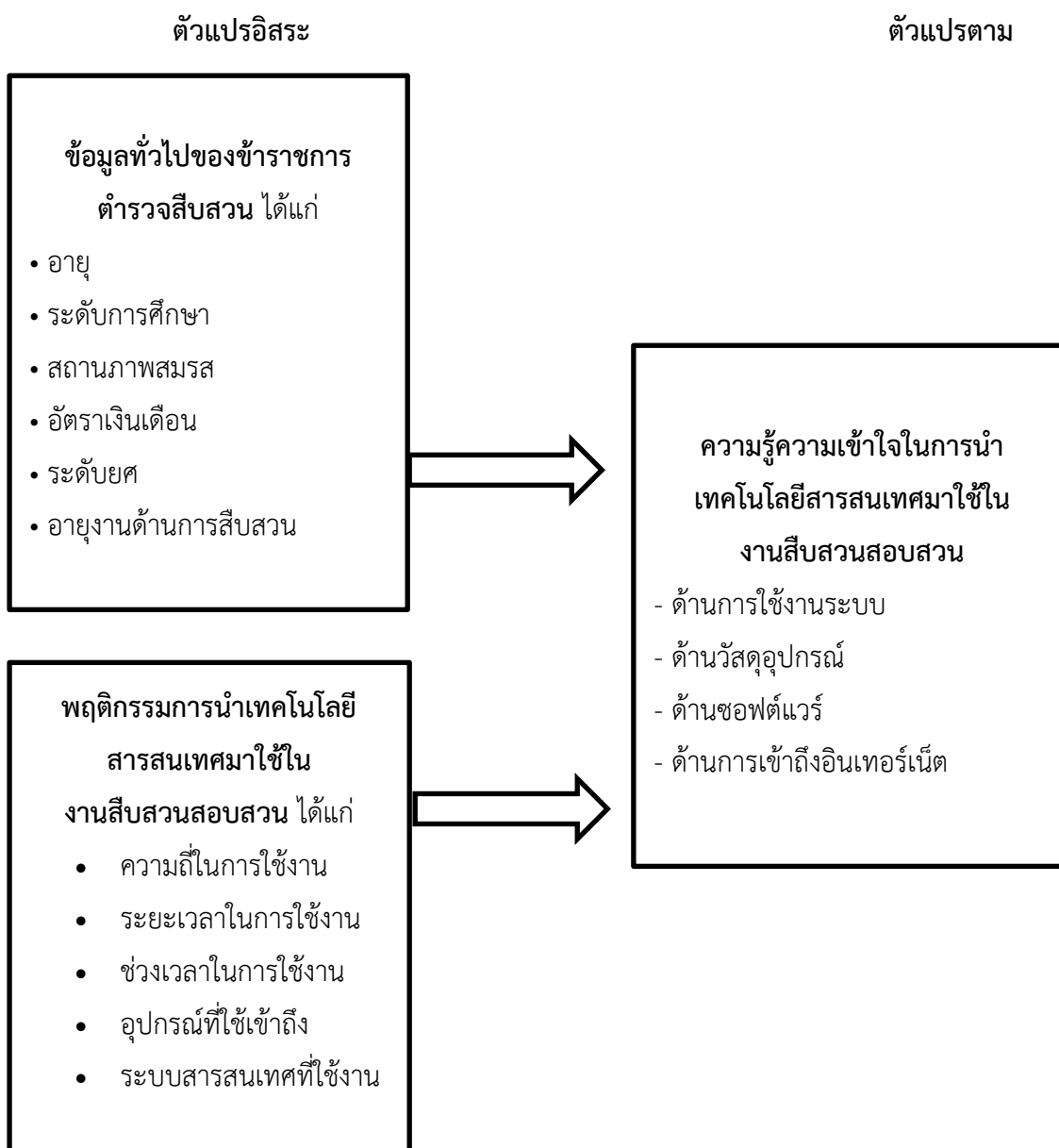
5.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของข้าราชการตำรวจสืบสวนสอบสวนและพฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศในงานสืบสวนสอบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequencies) และค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนสอบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้สถิติ F-test และทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธี LSD. (Least Significant Difference) และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้วยวิธีการใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยได้ศึกษาวิเคราะห์จาก แนวคิด ทฤษฎี และผลงานที่เกี่ยวข้องและนำมาประมวลผลโดยใช้ปัจจัยส่วนบุคคล และความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนสอบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 และนำมาเป็นกรอบแนวคิด ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากประชากรที่ศึกษาทั้งหมด 311 นาย พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี ร้อยละ 30.55 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 54.34 สถานภาพสมรส ร้อยละ 69.77 อัตราเงินเดือน 20,001 บาทขึ้นไป ร้อยละ 69.45 ระดับยศผู้บังคับหมู่ ร้อยละ 58.52 และมีอายุงานด้านการสืบสวนระหว่าง 1 - 5 ปี ร้อยละ 33.76

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศในงานสืบสวนสอบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2

จากการศึกษา พบว่า ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่ใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศในงานสืบสวนสอบสวนทุกวัน ร้อยละ 68.17 ระยะเวลาในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศในงานสืบสวนสอบสวนระหว่าง 1 - 2 ชม. ต่อวัน ร้อยละ 43.09 ช่วงเวลาที่ใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศในงานสืบสวนสอบสวน คือ ระหว่าง 12.01 - 18.00 น. ร้อยละ 63.02 อุปกรณ์ที่ใช้ในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศในงานสืบสวนสอบสวนบ่อยที่สุด คือ คอมพิวเตอร์ PC ร้อยละ 46.30 ระบบสารสนเทศที่ใช้บ่อยที่สุด คือ ระบบ CRIMES ร้อยละ 66.24

ส่วนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้งานสืบสวนสอบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2

จากการศึกษา พบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้งานสืบสวนสอบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.36$, S.D. = .574) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับที่หนึ่ง คือ ด้านการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ($\bar{x} = 3.60$, S.D. = .687) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.35$, S.D. = .657) ด้านซอฟต์แวร์ ($\bar{x} = 3.33$, S.D. = .654) และด้านการใช้งานระบบ ($\bar{x} = 3.18$, S.D. = .641) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปผลได้ ดังนี้

1. ด้านการใช้งานระบบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.18$, S.D. = .641) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อย่อย พบว่า อันดับที่หนึ่ง คือ การใช้งานระบบ CRIMES อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.68$, S.D. = .758) รองลงมา คือ การใช้งานระบบ POLIS ($\bar{x} = 3.58$, S.D. = .745) ลำดับถัดมา คือ การใช้งานระบบ Police Mail อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.83$, S.D. = .861) และการใช้งานระบบ Hosting ตร. ($\bar{x} = 2.64$, S.D. = .825) ตามลำดับ

2. ด้านวัสดุอุปกรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.35$, S.D. = .657) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อย่อย พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุก ๆ ข้อย่อย โดยอันดับที่หนึ่ง คือ มีทักษะในการใช้งานวัสดุอุปกรณ์เพื่อเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{x} = 3.39$, S.D. = .718) รองลงมา คือ มีการบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ให้ใช้งานได้อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 3.34$, S.D. = .699) ลำดับถัดมา คือ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้มีความ

ทันสมัยเพียงพอต่อการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ และมีวัสดุอุปกรณ์ในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้ตลอดเวลา มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x} = 3.33$, S.D. = .769 และ .804) ตามลำดับ

3. ด้านซอฟต์แวร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.33$, S.D. = .654) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อย่อย พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุก ๆ ข้อย่อย โดยอันดับที่หนึ่ง คือ มีการอัพเดทข้อมูล โปรแกรมอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 3.38$, S.D. = .667) รองลงมา คือ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโปรแกรมที่ใช้ งานเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{x} = 3.35$, S.D. = .695) ลำดับถัดมา คือ มีโปรแกรมเพื่อใช้งานเทคโนโลยี สารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{x} = 3.33$, S.D. = .746) และมีโปรแกรมที่ใช้มีความหลากหลายและเพียงพอ ต่อการใช้งาน ($\bar{x} = 3.24$, S.D. = .719) ตามลำดับ

4. ด้านการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.60$, S.D. = .687) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อย่อย พบว่า อยู่ในระดับมากทุก ๆ ข้อย่อย โดยอันดับที่หนึ่ง คือ การสามารถเชื่อมต่อ อินเทอร์เน็ตได้ตลอดเวลา ($\bar{x} = 3.73$, S.D. = .775) รองลงมา คือ ความรวดเร็วในการค้นหาข้อมูล เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{x} = 3.65$, S.D. = .710) ลำดับถัดมา คือ สามารถติดต่อเครือข่ายได้สะดวกรวดเร็ว ($\bar{x} = 3.55$, S.D. = .793) และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้มีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{x} = 3.46$, S.D. = .786) ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

1. ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวน สอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 ต่างกันความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้งาน สืบสวนสอบสวน แตกต่างกัน พบว่า โดยภาพรวม ปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวน สอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 ต่างกันความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้งาน สืบสวนสอบสวน แตกต่างกันเพียง 2 ปัจจัย ได้แก่ ระดับการศึกษา และระดับยศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .05 (p-value = .005 และ .000 ตามลำดับ) ส่วนปัจจัยด้านอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อมาพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า อายุ สถานภาพสมรสของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจ นครบาล 2 ต่างกันความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้งานสืบสวนสอบสวน ไม่แตกต่าง กันในทุก ๆ ด้าน ระดับการศึกษาต่างกันความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้งานสืบสวน สอบสวนแตกต่างกันทุก ๆ ด้าน ยกเว้นในด้านซอฟต์แวร์ สำหรับอัตราเงินเดือน และอายุงานด้านการสืบสวน สอบสวนต่างกัน ความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้งานสืบสวนสอบสวน ไม่แตกต่างกัน ในทุก ๆ ด้าน ยกเว้นในการใช้งานระบบ ส่วนระดับยศของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กอง บังคับการตำรวจนครบาล 2 ต่างกันความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้งานสืบสวน สอบสวน แตกต่างกัน ในทุก ๆ ด้าน

2. ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 2 พฤติกรรมในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนสอบสวน มีความสัมพันธ์ต่อความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนสอบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 พบว่า โดยภาพรวม พฤติกรรมด้านความถี่ ระยะเวลา และช่วงเวลาในการใช้งานระบบสารสนเทศมีความสัมพันธ์ต่อความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนสอบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p\text{-value} = .000, .010$ และ .026 ตามลำดับ) ส่วนอุปกรณ์ที่ใช้ และระบบสารสนเทศที่ใช้ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนสอบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2

จากผลการวิจัย พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญที่สุด คือ การขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนในการจัดซื้ออุปกรณ์ ต้องจัดหาเอง ทำให้อุปกรณ์มีไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้งานระบบ และที่มีอยู่ไม่ทันสมัยเท่าที่ควร รองลงมา คือ ความเสถียรของระบบปฏิบัติการยังไม่ดี บางครั้งเข้าถึงช้า หรือบางครั้งระบบล่ม มีการอัพเดทรบบช้า และข้าราชการตำรวจยังขาดความรู้ ความเข้าใจที่เพียงพอต่อการใช้งานระบบ ยังขาดการอบรม เรียนรู้ เพื่อทำความเข้าใจ เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ บางระบบมีการจำกัดสิทธิในการเข้าถึงข้อมูล การเข้าถึงข้อมูลค่อนข้างยากเนื่องจากการแบ่งระดับชั้นการเข้าถึงข้อมูล ปัจจุบันระบบ CRIMES ON MOBILE ไม่สามารถใช้ได้ ขั้นตอนการขอใช้งานยุ่งยาก ทำให้การสืบค้นข้อมูลล่าช้า และขาดการประสานการทำงานที่เป็มทีมเวิร์คเดียวกันอยู่ ทำให้ขาดความคล่องตัวหรือความเชื่อมั่นในการทำงานเป็นทีมบ้าง ตามลำดับ

สำหรับข้อเสนอแนะ ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรมีงบประมาณในการจัดสรรอุปกรณ์ให้เพียงพอ และมีความทันสมัยตามเทคโนโลยี ผู้บังคับบัญชาควรตระหนักถึงความสำคัญ และควรให้มีการจัดฝึกอบรมในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการสืบสวน นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อพัฒนาบุคลากร และเจ้าหน้าที่ทุกนายควรเข้าถึงระบบได้และใช้งานเป็น ควรให้การเข้าถึงข้อมูลที่ยั่งยืนและรวมไว้ในที่เดียวกัน อยากให้การได้มาซึ่งข้อมูลเข้าถึงง่ายกว่านี้อย่าแบ่งลำดับชั้นการเข้าถึงข้อมูล ควรจัดให้มีศูนย์สืบค้นข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศ ประจำกองกำกับการสืบสวน และควรมีบุคลากรประจำ ศูนย์สืบค้นข้อมูล และควรมีการอัปเดตข้อมูลใหม่ในระบบตลอดเวลาหรือให้เป็นปัจจุบันมากที่สุด ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศในงานสืบสวนสอบสวนทุกวัน ร้อยละ 69.14 ระยะเวลาในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศในงานสืบสวนสอบสวนระหว่าง 1 - 2 ชม. ต่อวัน ร้อยละ 42.86 ช่วงเวลาที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานสืบสวนสอบสวน คือ ระหว่าง 12.01 - 18.00 น. ร้อยละ 64.57 อุปกรณ์ที่ใช้ในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศในงานสืบสวนสอบสวนบ่อยที่สุด คือ คอมพิวเตอร์ PC ร้อยละ 44.57 ระบบสารสนเทศที่ใช้บ่อยที่สุด คือ ระบบ CRIMES ร้อยละ 68.00 สอดคล้องกับ สมโภชน์ เข้มเพชร (2552 : 45) ที่พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามใช้คอมพิวเตอร์เป็นประจำ มีความเห็นว่ามีค่าจำเป็นในการใช้งานเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และการสื่อสารภายในกองบังคับการปราบปราม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ อยู่ในระดับมาก พบว่า ใช้คอมพิวเตอร์ PC และคอมพิวเตอร์ Notebook ส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และการสื่อสารภายในกองบังคับการปราบปรามอยู่ในระดับปานกลาง

2. จากการศึกษา พบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้งานสืบสวนสอบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = .574) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับหนึ่ง คือ ด้านการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = .687) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = .657) ด้านซอฟต์แวร์ ($\bar{X} = 3.33$, S.D. = .654) และด้านการใช้งานระบบ ($\bar{X} = 3.18$, S.D. = .641) ตามลำดับ สอดคล้องกับ วิลาวัลย์ เพชรมณี (2554 : 68) ที่ว่า ปัจจัยด้านชั้นยศ ที่แตกต่างกันมีระดับความรู้และความเข้าใจแตกต่างกัน โดยระดับชั้นยศสิบตรี มีระดับความรู้และความเข้าใจอยู่ในระดับ “ปานกลาง” สอดคล้องกับ สุภาวดี เชื้อวงศ์ (2557 : 98) ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรเทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ อำเภอเมืองชลบุรี ส่วนใหญ่ได้ใช้ระบบสารสนเทศ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ (เล่นอินเทอร์เน็ตได้) ในชีวิตประจำวัน และใช้ในการทำงาน สำหรับระดับความรู้ของบุคลากรเทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า เกือบครึ่งหนึ่งมีความรู้ระดับปานกลางและร้อยละ 47.15

3. จากผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 1 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 ต่างกันความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้งานสืบสวนสอบสวน แตกต่างกันเพียง 2 ปัจจัย ได้แก่ ระดับการศึกษา และระดับยศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($p\text{-value} = .005$ และ .000 ตามลำดับ) ส่วนปัจจัยด้านอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อมาพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อายุ สถานภาพสมรสของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 ต่างกันความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้งานสืบสวนสอบสวน ไม่แตกต่างกันในทุก ๆ ด้าน ระดับการศึกษาต่างกันความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้งานสืบสวนสอบสวนแตกต่างกันทุก ๆ ด้าน ยกเว้นในด้านซอฟต์แวร์ สำหรับอัตราเงินเดือน และอายุงานด้านการ

สืบสวนสอบสวนต่างกัน ความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนสอบสวน ไม่แตกต่างกันในทุก ๆ ด้าน ยกเว้นในด้านการใช้งานระบบ ส่วนระดับยศของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 ต่างกันความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนสอบสวน แตกต่างกันในทุก ๆ ด้าน สอดคล้องกับการศึกษาของ กนกวรรณ ช่างหลอม (2559 : 65) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งหน้าที่และระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ อรรณนิศา สายบัว (2549 : 45) ที่ว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ตามนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้แก่ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง (ยศ) สายงานที่ปฏิบัติงาน ระยะเวลาในการรับราชการตำรวจ สอดคล้องกับการศึกษาของ สมเกียรติ พงษ์จักษ์ (2553 : 21) ที่เปรียบเทียบประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงานสืบสวนหาข่าวด้านต่าง ๆ ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านข่าวกรองของตำรวจข้าราชการตำรวจที่มีอายุราชการต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากการเป็นกรวัดเกี่ยวกับประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ สมโภชน์ เข้มเพชร (2552 : 45) ที่พบว่า เพศ อายุที่ต่างกันมีปัญหาการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และการสื่อสารมาใช้งานตำรวจไม่แตกต่างกัน และระดับการศึกษา อายุราชการแผนกงานที่ปฏิบัติและลักษณะการทำงานที่เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์แตกต่างกันมีปัญหาการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และการสื่อสารมาใช้ในการตำรวจภาพรวมแตกต่างกัน และสอดคล้องกับ วิลาวัลย์ เพชรมณี (2554 : 68) ที่ว่าปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ที่แตกต่างกัน มีระดับความรู้และความเข้าใจระบบ GFMIS ไม่แตกต่างกัน

4. จากผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 2 พบว่า พฤติกรรมในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนสอบสวน มีความสัมพันธ์ต่อความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนสอบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 พบว่า โดยภาพรวมพฤติกรรมด้านความถี่ ระยะเวลา และช่วงเวลาในการใช้งานระบบสารสนเทศมีความสัมพันธ์ต่อความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนสอบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p\text{-value} = .000, .010$ และ $.026$ ตามลำดับ) ส่วนอุปกรณ์ที่ใช้ และระบบสารสนเทศที่ใช้ไม่มีความสัมพันธ์กัน สอดคล้องกับ สุภาวดี เชื้อวงศ์ (2557 : 98) เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศแต่อย่างไรก็ตาม เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพบพบว่า ความจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. จากผลการวิจัย พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญที่สุด คือ การขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนในการจัดซื้ออุปกรณ์ ต้องจัดหาเอง ทำให้อุปกรณ์มีไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้งานระบบ และที่มีอยู่ไม่ทันสมัยเท่าที่ควร สอดคล้องกับ ภาณุภัทร กิตติพันธ์ (2561 : 54) ที่พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานเกิดจากการขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ในการปฏิบัติ ขาดความทันสมัยด้านเทคโนโลยีที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายตามมา มีความเครียดด้านค่าใช้จ่ายที่ต้องทำการจ่ายเอง อาวุธปืน วิทวัสสื่อสาร เป็นต้น ควรพัฒนาให้มีความพร้อมในการใช้งานและเพียงพอกับกำลังพล

6. ข้อเสนอแนะ จากผลการวิจัยส่วนใหญ่เห็นว่า ควรมีงบประมาณในการจัดสรรอุปกรณ์ให้เพียงพอ และมีความทันสมัยตามเทคโนโลยี ผู้บังคับบัญชาควรตระหนักถึงความสำคัญ และควรให้มีการจัดฝึกอบรมในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในงานสืบสวน นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อพัฒนาบุคลากร สอดคล้องกับ ภาณุภัทร กิตติพันธ์ (2561 : 54) ที่พบว่า ควรพัฒนาด้านนโยบายในการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจในระดับสูงที่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้เกิดปัญหาด้านงบประมาณที่ขาดความต่อเนื่องและการขาดกำลังพลระดับปฏิบัติการไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ทำให้งานที่ออกมาไม่มีประสิทธิภาพประกอบด้วยการขาดสวัสดิการในการปฏิบัติงาน เช่น เบี้ยเลี้ยง ที่พักอาศัย ที่มีให้ไม่เพียงพอต่อจำนวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีอยู่ ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตประจำวัน เป็นต้น สอดคล้องกับ วิลาวัลย์ เพชรมณี (2554 : 68) ที่ผลการศึกษาพบว่า ข้อเสนอที่ได้จากผลการศึกษาในครั้งนี้ ควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการฝึกอบรมให้กับข้าราชการบรรจุใหม่ทางด้านบัญชีที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้ระบบ GFMS แต่ละส่วนงานเพื่อจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานในระบบ GFMS เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ด้านระบบ GFMS ควรมีการจัดสรรงบประมาณซื้อเครื่อง Terminal และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับระบบ GFMS ให้มากขึ้น เนื่องจากขาดแคลนเครื่องมือและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานในระบบ GFMS

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนสอบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการใช้งานระบบอยู่ในลำดับสุดท้าย ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาอุปสรรคที่ได้จากการวิจัยที่ว่า ข้าราชการตำรวจยังขาดความรู้ ความเข้าใจที่เพียงพอต่อการใช้งานระบบขาดการอบรม เรียนรู้ เพื่อทำความเข้าใจ เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีอยู่ตลอดเวลา ผู้บังคับบัญชาควรให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวน เพื่อพัฒนาบุคลากรควรเข้าถึงระบบได้ และใช้งานเป็นทุกๆ นาย โดยควรให้ความสำคัญกับระบบสารสนเทศทุก ๆ ระบบ โดยเฉพาะระบบ Police Mail และ Hosting ตร. มีอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญที่สุด คือ การขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนในการจัดซื้ออุปกรณ์ ผู้ใช้ต้องจัดหาเอง ทำให้อุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้งานระบบ และที่มีอยู่ยังไม่ทันสมัยเท่าที่ควร ผู้บังคับบัญชาควรพิจารณาเกี่ยวกับงบประมาณ และให้ความสำคัญกับวัสดุอุปกรณ์ที่จัดหาให้ข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวนใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อรองรับเทคโนโลยีที่ทันสมัย ให้เกิดความเท่าเทียมกัน จะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาอีกด้วย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาและดำเนินโครงการพัฒนาในครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนสอบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 2” ครั้งนี้ ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการส่งแบบสอบถามแบบออนไลน์ด้วยภาวะโรคระบาด โควิด-19 ทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลยังไม่สามารถเก็บในเชิงลึกได้ ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพมาร่วมด้วย เพื่อให้ผลการวิจัยมีข้อมูลที่ลึกและน่าเชื่อถือเพิ่มขึ้น

2.2 ควรทำการวิจัยกับพื้นที่อื่น ๆ ด้วย เพื่อหาปัญหาอุปสรรคร่วม เพื่อนำข้อมูลที่ได้มากำหนดเป็นแผนนโยบาย แผนระดับปฏิบัติการ ในการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสืบสวนสอบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนสอบสวน เพื่อให้การทำงานของข้าราชการตำรวจสืบสวนมีความรวดเร็ว และประสิทธิภาพสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ ช่างหลอม. (2559). ปัญหาและความต้องการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.
- กองบังคับการตำรวจนครบาล 2. (2559). รายงานผลวาระการประชุมรับมอบหมายงานระหว่างกับข้าราชการตำรวจกับผู้กำกับกองกำกับการตำรวจนครบาล 2. กรุงเทพมหานคร: กองบังคับการตำรวจนครบาล.
- ครรชิต มัลลียงศ์. (2540). นวัตกรรมทางเทคโนโลยี 200 ทศนะไอที. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ภานุภัทร กิตติพันธ์. (2561). การใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับกรณีศึกษาหมายจับของสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจนครบาล 5. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต: สถาบันอาชีวศึกษาและการบริหารงานยุติธรรม วิทยาลัยรัฐกิจ.

- วิลาวัลย์ เพชรมณี. (2554). *ความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานตามโครงการเปลี่ยนระบบการบริหารงานเงินการคลัง ภาครัฐสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS) กรณีศึกษา กรมการเงินทหารบก. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.*
- สมเกียรติ พงษ์จำนง. (2553). *ประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงานสืบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายปฏิบัติการข่าว 3, 4 กองบังคับการตำรวจสันติบาล 1 กองบัญชาการตำรวจ. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. โครงการบัณฑิตศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.*
- สมโภชน์ เข้มเพชร. (2552). *ปัญหาการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และการสื่อสารมาใช้ในการตรวจสอบกรณีศึกษา : กองบังคับการปราบปราม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.*
- สุภาวดี เชื้อวงศ์. (2557). *ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรเทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ อำเภอเมืองชลบุรี. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารทั่วไป. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- อรรณิศา สายบัว. (2549). *การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ตามนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของตำรวจสังกัดกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 7. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.*
- Likert, Rensis. (1967). *"The Method of Constructing and Attitude Scale". In Reading in Fishbein, M (Ed.), Attitude Theory and Measurement. New York: Wiley & Son.*

การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียน
เมืองบางปู จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

**The Management on Support the Students in Primary Schools of Muang
Bang Pu School Group in Samut Prakan Province Under the Office of
Samut Prakan Primary Educational Service Area 1**

พัชริภา ศรีลัมภ์ และ รัตนา กาญจนพันธุ์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Pacharipa Soralam and Ratana Karnjanapun

Ramkhamhaeng University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: pacharipa.soralam@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการและเปรียบเทียบการความคิดเห็นของครูในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียนเมืองบางปู จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนในโรงเรียนเมืองบางปู จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 168 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของโคเฮน และใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 - 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.949 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t - test) (One - way ANOVA) และการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่

ผลการวิจัยพบว่า 1. ความคิดเห็นของครูการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียนเมืองบางปู จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ระดับ 2.ครูที่มีเพศต่างกัน ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียนเมืองบางปู จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3.ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็น

* วันที่รับบทความ: 10 เมษายน 2565; วันแก้ไขบทความ 22 พฤษภาคม 2565; วันตอบรับบทความ: 23 พฤษภาคม 2565

Received: April 10, 2022; Revised: May 22, 2022; Accepted: May 23, 2022

เกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียนเมืองบางปู จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4.ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียนเมืองบางปู จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การเปรียบเทียบและแสดงความคิดเห็น; บริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

Abstract

In This research, the researcher studies to and compare the levels at which Management of student support systems in Basic Education Institutions, Muang Bang Pu School Group Samut Prakan Province Under the Samut Prakan Primary Education Service Area Office one. The researcher also compares 1) the teachers' opinions regarding the Management of student support systems in Basic Education Institutions, Muang Bang Pu School Group Samut Prakan Province Under the Samut Prakan Primary Education Service Area Office one classified by the gender demographical characteristics of educational level, and work experience in the academic year 2021, a total of 297 people were able to calculate the size of the sample by the method of Krejcie and Morgan, a total of 168 people. The instrument used in this research was a questionnaire with a reliability of 0.949. The statistics used in The research was frequency, percentage, mean, standard deviation,t-test and one-way ANOVA. The results showed that 1) Teachers' opinions about Management of student support systems in Basic Education Institutions, Muang Bang Pu School Group Samut Prakan Province Under the Samut Prakan Primary Education Service Area Office one, in overall, is at a high level. 2) Teachers with gender levels. There are opinions about Management of student support systems in Basic Education Institutions, Muang Bang Pu School Group Samut Prakan Province Under the Samut Prakan Primary Education Service Area Office one, in overall, is significantly different at the level .05 3) Teachers with different educational levels. There are opinions about Management of student support systems in Basic Education Institutions, Muang Bang Pu School Group Samut Prakan Province Under the Samut Prakan Primary Education Service Area Office one, in overall, is significantly different at the level .05 4) Teachers with different work experience there are opinions about There are opinions about Management of student support systems in Basic Education Institutions, Muang Bang Pu School Group Samut Prakan Province Under the Samut Prakan Primary Education Service Area Office one, in overall, is significantly different at the level .05

Keywords: Comparisons and opinions of teachers; Manage student support system; the Samut Prakan Primary Education Service Area Office one

บทนำ

โลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจด้านสังคมด้านวัฒนธรรมและรวมถึงความเจริญก้าวหน้าในการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพัฒนาประเทศในช่วงเวลาผ่านมาส่งผลกระทบต่อคนและสังคมไทยหลายประการ กล่าวคือ ความเจริญทางเทคโนโลยีได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดผลกระทบแก่เด็กและเยาวชน ในวัยเรียน ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความประมาทและเพิกเฉยต่อปัญหา จึงมีผู้สังเกตเห็นการฉ้อโกง โดยพยายามชี้ให้เห็นถึงภาวะวิกฤติที่เพิ่มความเสี่ยงยิ่งขึ้นในสังคม ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านความขัดแย้งกันอย่างเห็นได้ชัด ทำให้เกิดความไม่มั่นคงในสังคมรวมทั้ง ปัญหายาเสพติดที่แพร่กระจายไปทั่วทุกแห่ง จากสภาวะวิกฤติดังกล่าว หากไม่ได้รับการแก้ไขและป้องกันแล้ว จะทำให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นมีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตที่อาจเป็นปัญหาสังคมได้ กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อปี พ.ศ. 2546 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ซึ่งรับผิดชอบการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานจึงกำหนดนโยบายสำคัญในการให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งจัดให้มีระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน และดำเนินการอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตระหนักถึงความสำคัญของการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งสถานศึกษาทุกระดับ มีการบริหารระบบดูแลนักเรียนที่มีความเข้มแข็ง จึงได้กำหนดจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังได้สนับสนุน ส่งเสริมให้สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดกิจกรรมต่างเพื่อส่งเสริมพัฒนาแต่ละด้าน เช่น การเยี่ยมบ้านนักเรียน การจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน การเสริมสร้างทักษะชีวิต การพัฒนาวินัยเชิงบวก รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โดยมุ่งที่จะพัฒนานักเรียนในทุกระดับให้มีสมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเจตนารมณ์และความมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สอดคล้องกับมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียนเมืองบางปู จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เพื่อผู้บริหารสถานศึกษาและครูสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ซึ่งอาจจะส่งผลไปยังการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพด้านคุณภาพบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลนักเรียนของครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนเมืองบางปูจังหวัดสมุทรปราการสังกัด สพพ. สมุทรปราการ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความด้านความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มโรงเรียนเมืองบางปู จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยจำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงานของครู

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียนเมืองบางปู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 10 โรงเรียนจำนวน 297 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียนเมืองบางปู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 10 โรงเรียนกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากการเปิดตารางสำเร็จรูปของโคเฮน การสุ่มแบบชั้น ภูมิ(Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน เป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียนเมืองบางปู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 แบบสอบถามมีจำนวน 40 ข้อ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการบริหารและบทบาทหน้าที่การดำเนินงานคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ด้านการดูแลการป้องกันปัญหาและช่วยเหลือนักเรียน ด้านการประเมินผลและรายงานผลการส่งต่อ นักเรียน ลักษณะแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Likert Scales)

ระดับคะแนน 5 หมายถึง การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับมากที่สุด
ระดับคะแนน 4 หมายถึง การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับมาก
ระดับคะแนน 3 หมายถึง การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับปานกลาง
ระดับคะแนน 2 หมายถึง การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับน้อย
ระดับคะแนน 1 หมายถึง การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ขอหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง มอบให้แก่ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองบางปู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำนวน 10 โรงเรียน เพื่อความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จากครูที่ปฏิบัติการสอนโรงเรียนเมืองบางปู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ในการแจก แบบสอบถามและเก็บคืนด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยได้รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดจำนวน 168 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทาง สถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียนเมืองบางปู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ผู้วิจัยมีการดำเนินการดังนี้

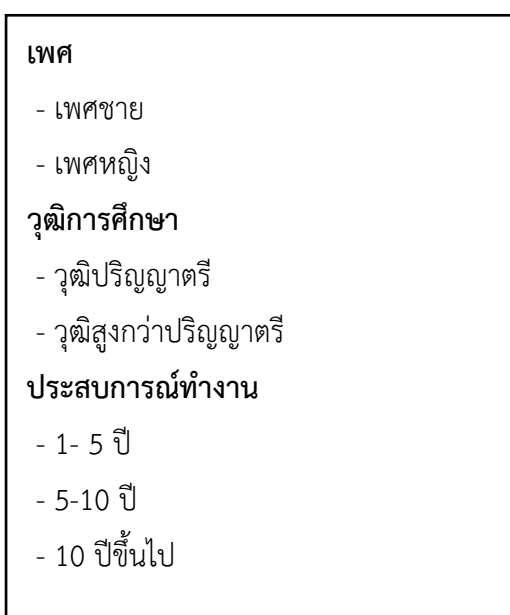
1. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับจากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบความสมบูรณ์ จากนั้นนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ
2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสิทธิภาพการทำงาน โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวม รายด้าน และรายข้อ โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) หรือ (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลคะแนนเฉลี่ยของ Best
4. เปรียบเทียบการบริหารและจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนเมืองบางปู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test for Independent Samples) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. เปรียบเทียบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียนเมืองบางปู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และ

ประสบการณ์การทำงาน วิเคราะห์โดยการ ทดสอบค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance: ANOVA) หาก พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็น รายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's post hoc comparisons method)

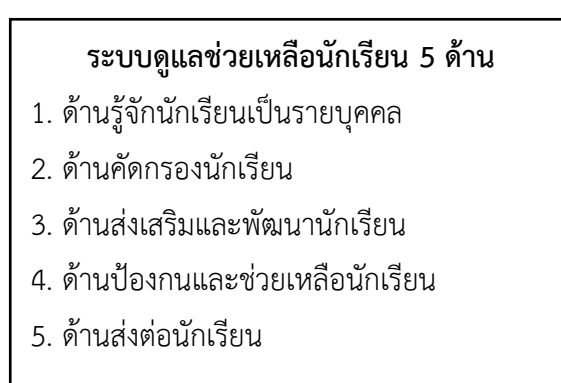
กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนเมืองบางปู จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ดังนั้น

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียนเมืองบางปู จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการวางแผนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการบริหารและบทบาทหน้าที่การดำเนินงานคัดกรองนักเรียน ด้านการดูแลการป้องกันปัญหาและช่วยเหลือนักเรียน ด้านการประเมินผลและรายงานผลการส่งต่อนักเรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

2. ครูที่มีเพศต่างกันเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียนเมืองบางปู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำแนกตามเพศโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

3. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียนเมืองบางปู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการวางแผนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการดูแลการป้องกันปัญหาและช่วยเหลือนักเรียน ด้านการประเมินผลและรายงานผลการส่งต่อนักเรียนครูมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียนเมืองบางปู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของครูในการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียนเมืองบางปู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่าเรื่อง และครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียนและด้านการส่งต่อนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยจันทร์ฉาย ไทยรัตน์ (2561 : 76 - 105) ที่ได้ศึกษาการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีของนักเรียน

โรงเรียนเชียงรายวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จากการศึกษาพบว่าภาพรวมของการวางแผนปฏิบัติการงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ครูที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียนเมืองบางปู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำแนกตามเพศโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มโรงเรียนเมืองบางปู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 โดยรวมและรายด้านพบว่าผู้บริหารและครู ผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก และแตกต่างกันอาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาใน กลุ่มโรงเรียนเมืองบางปู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และในการทำงานจะต้องร่วมมือกับครู และผู้ปกครอง เพื่อจะได้ดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีความสุขและสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

4.ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียนเมืองบางปู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 โดยภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ผู้บริหารมีการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน อาจแสดงให้เห็นว่า สถานศึกษาใน กลุ่มโรงเรียนเมืองบางปู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ที่มีขนาดใหญ่มีความพร้อมด้านบุคลากร มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง และชุมชนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดสามารถดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ครบทั้ง 5 ขั้นตอน อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ก็ให้ความสำคัญกับระบบการดูแลนักเรียนให้มีกระบวนการทำงานที่มีระบบ มีความชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ด้านการวางแผนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการประเมินผลและรายงานผลการส่งต่อนักเรียนดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูได้เข้าร่วมประเมินผลการใช้การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อจะได้นำมาพัฒนาการการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. ด้านการบริหารและบทบาทหน้าที่การดำเนินงานคัดกรองนักเรียนพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนให้มีศักยภาพ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

นักเรียนกลุ่มเสี่ยง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรตั้งนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูมีส่วนร่วมสถานศึกษามีการวางแผนงานคัดกรองนักเรียนที่ชัดเจน เพื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา มีขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน มีการจัดทำระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนในด้านต่าง ๆ มีระบบการคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนและมีการรายงานประเมินผลด้านการคัดกรองนักเรียนเพื่อนำไปสู่การช่วยเหลือที่ถูกต้องและเหมาะสม

3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือโรงเรียนจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการ จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน เช่น การจัดกิจกรรมโฮมรูม การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครู มีสถานศึกษาควรสถานศึกษามีการวางแผนงานที่ดีมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นและเสริมสร้างทักษะการใช้ชีวิต เช่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมประชุมผู้ปกครอง มีกระบวนการ การให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน ให้ความร่วมมือกันระหว่างครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนานักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาและมีการรายงานและประเมินผลด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเพื่อนำไปสู่การพัฒนานักเรียน

4. ด้านการดูแลการป้องกันปัญหาและช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือโรงเรียนสนับสนุนการบันทึกข้อมูลการช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล และภาพรวมของโรงเรียนจัดทำข้อมูลพื้นฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูได้มีการวางแผนงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน ด้านความสามารถ ด้านผลการเรียน ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ ด้านความประพฤติ โดยการใช้การสังเกตสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน มีจัดการประชุมผู้ปกครอง สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน วิธีการวัดประเมินผลระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนและมีขั้นตอนการรายงานและประเมินผลนักเรียนเป็น รายบุคคลเพื่อวิเคราะห์วางแผน และแก้ปัญหา ได้ตรงตามสภาพจริงของผู้เรียนแต่ละบุคคล และอาจจะมีการประเมินผู้เรียนทุก ๆ ภาคเรียนเพื่อประเมินผลการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียน

5. ด้านการประเมินผลและรายงานผลการส่งต่อนักเรียน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด โรงเรียนมีการจัดทำข้อมูลพื้นฐาน นักเรียนอย่างเป็นระบบอย่างถูกต้อง มีการวิเคราะห์ ข้อมูลอย่างเหมาะสมในการส่งต่อ นักเรียน และบันทึกข้อมูล ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในควรมีการวางแผนงานที่เป็นระบบ สถานศึกษาควรสร้างระบบ ขั้นตอน ในการส่งต่อทั้งการช่วยเหลือภายในและการช่วยเหลือจากภายนอกโดยเฉพาะกรณีที่ต้องส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปรับการรักษา สถานศึกษาควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เพื่อส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหารุนแรง และควรมีการรายงานและประเมินผลการดำเนินงานการส่งต่อนักเรียนถึงปัญหา อุปสรรค ประเด็นความสำเร็จ รวมทั้งแนวทางการช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยงที่มีลักษณะคล้ายหรือมีปัญหาใกล้เคียงกันได้อย่างเหมาะสมและทันเหตุการณ์

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตหรือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสังกัดอื่น ๆ
2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์ฉาย ไทรัตน์. (2561). การบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีของนักเรียนโรงเรียนเชียงรายวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน. (2560). คู่มือการคัดเลือกสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อรับรางวัลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปี 2560. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแปลงใหญ่มะม่วง
ของเกษตรกรในอำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี
**Factors Affecting the Participation Operations Collaborative of Mango for
Farmers in Srimahaphot District, Prachinburi Province**

สุนทร ไทรเทพย์,
นารินทร์ สาระสาร และ บำเพ็ญ เขียวหวาน
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

**Sunthon Sartepyim,
Nareerut Seerasarn and Bumpen Keawhan**
Sukhothai Thammathirat Open University, Thailand
Corresponding Author, E-mail : tunesai@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ (2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (3) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเกษตรกร

ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ เกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่มะม่วงในอำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 157 ราย จากการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ของกรมส่งเสริมการเกษตร ปีการเพาะปลูก 2563/64 เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดลำดับ และสถิติถ้อยพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า (1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 51.06 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีรายได้จากการขายมะม่วงของครัวเรือน เฉลี่ย 531,286.56 บาท/ปี มีรายจ่ายจากการทำสวนมะม่วงของครัวเรือนเฉลี่ย 240,988.34 บาท มีประสบการณ์ในการปลูกมะม่วง เฉลี่ย 17.84 ปี มีปริมาณผลผลิตรวม 22,676.18 กิโลกรัม/ปี ราคาจำหน่ายผลผลิตเฉลี่ย 23.45 บาท/กิโลกรัม และมีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 3.39 ราย (2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มากที่สุด ในประเด็นการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และน้อยในประเด็นการมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ (3) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ได้แก่ ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ และปริมาณผลผลิต มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$). (4) เกษตรกรมีปัญหามีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากที่สุดในประเด็น การจัดการความรู้ด้านการฝึกอบรมความรู้ ด้านการผลิต/การตลาด และมีข้อเสนอแนะ ควรสร้างเทคนิค/วิธีการถ่ายทอดการสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารภายใน

ภายในกลุ่ม และอีกทั้งเรียนรู้ด้านการผลิต/การตลาด ควรเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บข้อมูลความรู้ที่ได้รับภายในกลุ่ม

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม; การดำเนินงานแปลงใหญ่มะม่วง; การผลิตมะม่วง

Abstracts

The objectives of this research were to study 1) social and economic conditions 2) participation in the operation 3) factors affecting participation in the operation 4) problems and recommendations about participation in the operation.

The population of this research was 157 member of mango collaborative operations in Si Maha Phot District. Prachinburi Province who had registered with the department of agricultural extension in 2020/2021. Interview questions were used to collect data. Data were analyzed by using statistics i.e. frequency distribution, percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation, ranking and multi-regression analysis.

The results indicated that 1) most of the farmers were male with the average age of 51.06 years. Graduated primary school. The average household income from mango sales was 531,286.56 baht/year. The average household expenditure on mango plantation was 240,988.34 baht. The average number of experience in mango cultivation was 17.84 years, total production volume 22,676.18 kg/year. The average selling price of the produce was 23.45 baht/kg and the average household labor was 3.39 person. (2) The farmers participated in the operation at the highest level in the issue of participate in receiving benefits, and the least important issue is participation in knowledge management. (3) Factors Affecting Participation were period of membership in the collaborative operations and the amount of production statistically significant difference ($p < 0.05$). (4) Farmers had the most problems participating in operations, on the issue of knowledge management/knowledge training/production/marketing and suggestions: techniques/methods of communication/public relations should be developed within the group. Also learn about production/marketing, would be learn information technology to store the knowledge gained within the group.

Keywords: Participation; Mango Collaborative Operations; Mango production

บทนำ

การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เริ่มขึ้นเมื่อปลายเดือนธันวาคม 2562 และพบผู้ป่วยรายแรกในเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีนและแพร่กระจายไปยังประเทศอื่นในแถบเอเชีย โดยพบผู้ติดเชื้อนอกประเทศจีนครั้งแรกในประเทศไทย เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2563 (กรมควบคุมโรค, 2563 : ออนไลน์) ส่งผลให้แต่ละประเทศกำหนดมาตรการเพื่อควบคุมและป้องกันการระบาด ทั้งการควบคุมการเคลื่อนย้ายของประชาชนทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ การปิดหรือจำกัดระบบการขนส่งต่าง ๆ ซึ่งมาตรการเหล่านี้ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและการดำเนินกิจกรรมตามปกติของประชาชนไปทั่วโลก ซึ่ง

สถานการณ์ปัจจุบันยังมีแนวโน้มการติดเชื้อเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้แต่ละประเทศกำหนดมาตรการเพื่อควบคุมและป้องกันการระบาด ทั้งการควบคุมการเคลื่อนย้ายของประชาชนทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ การปิดหรือจำกัดระบบการขนส่งต่าง ๆ ซึ่งมาตรการเหล่านี้ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและการดำเนินกิจกรรมตามปกติของประชาชนไปทั่วโลกนำไปสู่ปัญหาการเคลื่อนย้ายการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่ต้องชะลอตัว รวมทั้งปริมาณความต้องการของผู้บริโภคลดน้อยถอยลง เนื่องจากมาตรการด้านสาธารณสุข ทั้งการเว้นระยะห่างและการกักตัวแบบต่าง ๆ (Quarantine) ส่งผลให้สินค้าเกษตรติดค้างในห่วงโซ่อุปทาน ก่อให้เกิดปัญหาด้านรายได้ของครัวเรือนลดลง ปัญหาศักยภาพของเกษตรกรและประชาชนในการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบต่อสถานการณ์ฐานชีวิตใหม่ (New Normal)

เกษตรกรในอำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี มีการรวมกลุ่มแปลงใหญ่เกี่ยวกับการผลิตมะม่วงปลูกมะม่วงในพื้นที่มีเอกสารสิทธิ์และไม่มีเอกสารสิทธิ์ ซึ่งเกษตรกรมีการรวมกลุ่มในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ การรวมกลุ่มเพื่อการเจรจาต่อรองราคาผลผลิต การทำสารชีวภัณฑ์ การทำปุ๋ย การปลูกและผลิ การอบรมถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การตลาดและการจำหน่ายผลผลิต เป็นต้น ซึ่งทำให้เกษตรกรแปลงใหญ่ได้รับความรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเอง แต่ปัญหาที่พบจากการดำเนินงานของเกษตรกรแปลงใหญ่มะม่วง คือ เกษตรกรขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผน ขาดการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ขาดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาด้านการผลิตหรือการตลาด และขาดการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เพื่อการส่งเสริมและพัฒนากลุ่ม

จากมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลกระทบโดยตรงต่อสินค้าเกษตรมะม่วงผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแปลงใหญ่มะม่วงของเกษตรกรในอำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี ตลอดจนปัญหาข้อเสนอแนะต่าง ๆ และความต้องการของเกษตรกรเพื่อให้ได้ข้อมูลเป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมการดำเนินงานแปลงใหญ่มะม่วงของเกษตรกรที่จะสามารถเพิ่มโอกาสให้แก่เกษตรกรได้เกิดการพัฒนาศักยภาพการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะส่งผลให้มีรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืน ภายใต้การดำรงชีพบนฐานวิถีชีวิตใหม่ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่มะม่วงในอำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแปลงใหญ่มะม่วงของเกษตรกรในอำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแปลงใหญ่มะม่วงของเกษตรกรในอำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี

4. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแปลงใหญ่มะม่วงของเกษตรกรในอำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ประชากรทั้งหมดที่ใช้ศึกษา คือ เกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่มะม่วงในอำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 157 ราย จากการขึ้นทะเบียนเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร ปีการเพาะปลูก 2563/64 เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 4 ตอน ได้แก่ (1) สภาพทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ (2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (3) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ทั้งนี้ ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสัมภาษณ์ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นจากสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช ตอนที่ 2, 4.1 และ 4.2 เท่ากับ 0.871, 0.971 และ 0.920 ตามลำดับ

วิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน โดยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับใช้เพื่อการอธิบายคุณลักษณะพื้นฐานของประชากร และในส่วนของสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ใช้เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแปลงใหญ่มะม่วงของเกษตรกรในอำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี

การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระหลายตัวกับตัวแปรตาม 1 ตัว เพื่อศึกษาว่ามีตัวแปรอิสระตัวใดบ้างที่ร่วมกันทำนายหรือพยากรณ์ หรืออธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้ โดยเขียนความสัมพันธ์ในรูปแบบของสมการได้ ดังนี้

$$Y = a + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3 + b_4X_4 + b_5X_5 + b_6X_6 + \varepsilon$$

โดยที่ Y = ตัวแปรตาม การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแปลงใหญ่มะม่วงของเกษตรกร

X_i = ตัวแปรอิสระ ได้แก่ X_1 คือ อายุ (ปี), X_2 คือระยะเวลาการเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ (ปี), X_3 คือ รายได้จากการจำหน่ายมะม่วงของครัวเรือน (บาท/ปี), X_4 คือ ประสบการณ์ในการปลูกมะม่วง (ปี), X_5 คือ ปริมาณผลผลิตรวม (กิโลกรัม/ปี) และ X_6 คือ จำนวนแรงงานทั้งหมดที่ใช้ในการผลิต (คน)

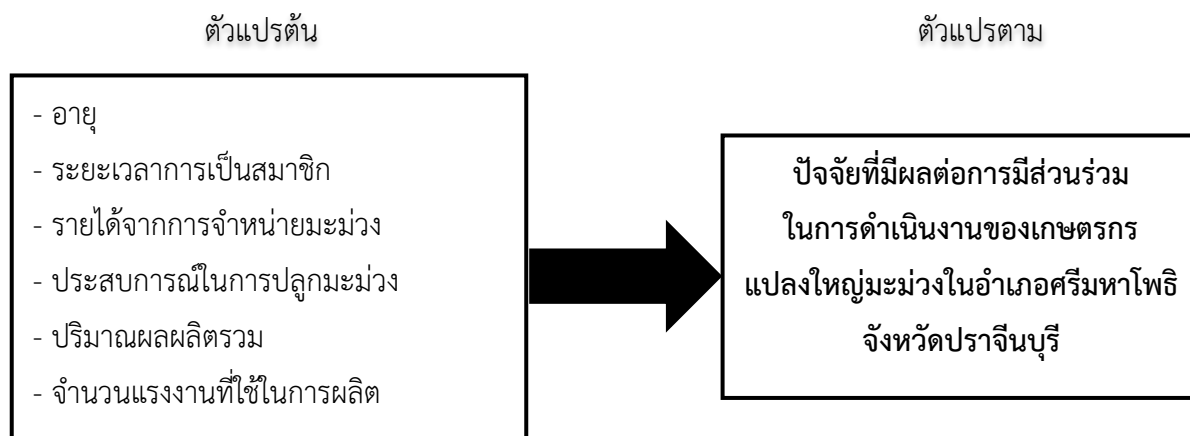
a = ค่าคงที่ (Constant) หรือส่วนตัดแกน Y

$b_1 b_2 \dots b_n$ = ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (Regression coefficient)

ε = ความคลาดเคลื่อนอย่างสุ่ม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม และตรวจสอบจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. สภาพทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรในอำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี

1.1 สภาพทางสังคม พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 70.7 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 51.06 ปี ร้อยละ 43.9 ไม่ได้รับการศึกษา/ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 35.0 เป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ 3-4 ปี มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ เฉลี่ย 3.23 ปี ร้อยละ 88.5 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม ร้อยละ 79.5 ได้รับรู้ข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 72.0 ได้รับความรู้ด้านการผลิตและการตลาดมะม่วง ร้อยละ 35.0 ได้รับความรู้จากสำนักงานเกษตรอำเภอ ร้อยละ 66.4 ได้รับการอบรมด้านการผลิตและการตลาดมะม่วง จำนวนเฉลี่ย 1.66 ครั้ง/ปี และร้อยละ 21.7 ได้รับความรู้ด้านการผลิตและการตลาดมะม่วงจากการปฏิบัติจริง

1.2 สภาพทางด้านเศรษฐกิจ พบว่า เกษตรกร มีรายได้จากการขายมะม่วงของครัวเรือนเฉลี่ย 531,286.56 บาท/ปี มีรายจ่ายจากการทำสวนมะม่วงของครัวเรือนเฉลี่ย 240,988.34 บาท/ปี มีภาวะหนี้สินครัวเรือนเฉลี่ย 202,732.56 บาท ร้อยละ 85.4 ใช้เงินทุนของตนเอง มีประสบการณ์ในการปลูกมะม่วงเฉลี่ย 18.94 ปี มีขนาดพื้นที่ในการปลูกมะม่วงเฉลี่ย 16.13 ไร่ มีปริมาณผลผลิตรวมเฉลี่ย 22,676.18 กิโลกรัม มีราคาผลผลิตเฉลี่ย 23.45 บาท/กิโลกรัม มีจำนวนแรงงานทั้งหมดที่ใช้ในการผลิตเฉลี่ย 3.78 คน

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเกษตรกรในอำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเกษตรกร พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.22$) และเมื่อจำแนกเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เกษตรกรมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\mu = 4.02$) รองลงมา คือ เกษตรกรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\mu = 3.18$) เกษตรกรมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\mu = 3.05$) และเกษตรกรมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\mu = 2.96$) ตามลำดับ ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เกษตรกรมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ ($\mu = 2.90$) ตามลำดับ

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเกษตรกร

การวิเคราะห์ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแปลงใหญ่มะม่วงของเกษตรกร อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี ใช้แบบจำลองการถดถอยพหุคูณ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเกษตรกร

ตัวแปรพยากรณ์	B	SEB	Beta	t	p-value.
1. อายุ (ปี)	-0.001	0.003	-0.025	-0.284	0.776
2. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ (ปี)	0.028	0.014	0.209	2.028	0.044*
3. รายได้จากการขายมะม่วงของครัวเรือน (บาท/ปี)	4.858E-7	0.000	0.152	1.295	0.197
4. ประสบการณ์ในการปลูกมะม่วง (ปี)	0.002	0.009	0.021	0.223	0.824
5. ปริมาณผลผลิตรวม (กิโลกรัม)	-7.490E-5	0.000	-0.279	-2.484	0.014*
7. จำนวนแรงงานทั้งหมดที่ใช้ในการผลิต (คน)	0.073	0.043	0.153	1.681	0.095
R = 0.310 R Square= 0.096 Std. Error = 0.4098 F = 2.647 p-value. = 0.018					

* หมายถึง การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในตารางที่ 1 พบว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมด 6 ตัว มีตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ และปริมาณผลผลิตรวม มีรายละเอียดดังนี้

หากระยะเวลาการเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้น 1 ปี จะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรเพิ่มขึ้น ร้อยละ 4.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

หากมีปริมาณผลผลิตรวมเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 1 พบว่า อายุ รายได้จากการขายมะม่วงของครัวเรือน ประสบการณ์ในการปลูกมะม่วง ปริมาณผลผลิตรวม และจำนวนแรงงานทั้งหมดที่ใช้ในการผลิต ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเกษตรกร

4.1 ปัญหาในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเกษตรกร

ปัญหาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเกษตรกร พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.40$) และเมื่อจำแนกเป็นรายประเด็น พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ ($\mu = 4.61$) รองลงมา คือ ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\mu = 3.92$) ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\mu = 3.28$) ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\mu = 2.72$) ตามลำดับ ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ระดับน้อย ($\mu = 2.24$) ตามลำดับ

4.2 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเกษตรกร

ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเกษตรกร พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.66$) และเมื่อจำแนกเป็นรายประเด็น พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ ($\mu = 4.27$) รองลงมา คือ ข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\mu = 3.64$) ข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\mu = 3.64$) ข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\mu = 3.62$) ตามลำดับ ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\mu = 3.11$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแปลงใหญ่มะม่วงของเกษตรกร ในอำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแปลงใหญ่มะม่วงของเกษตรกรอำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า มีตัวแปรจำนวน 2 ตัวแปรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ และปริมาณผลผลิตรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($P < 0.05$) ซึ่งเกษตรกรเล็งเห็นถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้น มีความเข้าใจในบริบทของกลุ่มแปลงใหญ่ ได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการกลุ่ม และการตลาด มีการวางแผนร่วมกัน และเห็นถึงผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงานร่วมกัน ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกภายในกลุ่ม และมีเครือข่ายเกษตรกรภายนอกกลุ่ม จึงมีโอกาสนในการเข้าร่วมกิจกรรม หรือเป็นผู้ชักจูงผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มมากขึ้น สามารถผลิตและรวบรวมสินค้า เพื่อนำมาจำหน่ายให้แก่กลุ่มมาก ซึ่งสอดคล้องกับ กฤตติยา สัตย์พานิช (2561 : 58) ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนของกลุ่ม

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดแบบระบบแปลงใหญ่ อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง พบว่า เมื่อเข้ามาเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ มีโอกาสได้รับ การฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการกลุ่ม และการตลาด ซึ่งเป็นการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานแปลงใหญ่ เพื่อพัฒนาคน พื้นที่ และสินค้า ในขณะเดียวกัน ยังสอดคล้องกับ ดิณภา แก้วแดง (2557 : 71) ที่ศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ผู้ผลิตยางบางสะพานน้อย จำกัด ในอำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ปริมาณผลผลิตยางพาราของสมาชิกสหกรณ์มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน สมาชิกสหกรณ์ มีส่วนร่วมในการดำเนินงานรวบรวมผลผลิตและการดำเนินงานจัดหาปัจจัยการผลิต สมาชิกสหกรณ์ มักมีกำลังทุน เพื่อจ้างแรงงานจึงทำให้ตัวสมาชิกสหกรณ์มีเวลามากพอที่จะสามารถร่วมกิจกรรมการดำเนินงานของสหกรณ์ได้

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเกษตรกรในอำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเกษตรกรในอำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นประเด็น พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุดถึงน้อยที่สุดได้แก่ ประเด็นการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ประเด็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประเด็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ประเด็นการมีส่วนร่วมในการประเมิน และประเด็นการมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้เพราะเกษตรกรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการกลุ่มแปลงใหญ่ของตนเอง เล็งเห็นผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อคุณภาพชีวิตของสมาชิกในกลุ่มแปลงใหญ่ อีกทั้งคณะกรรมการกลุ่มแปลงใหญ่ได้จัดกิจกรรมให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการบริหารที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อกลุ่มอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคและการมีระบบติดตาม ตรวจสอบการแก้ไขปัญหาภายในและภายนอกกลุ่ม นำกระบวนการมีส่วนร่วมของเกษตรกรมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานภายใต้แนวคิดร่วมรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ ตลอดจนเกษตรกรได้เล็งเห็นถึงผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงานของแปลงใหญ่มะม่วง ได้รับรู้ผลการดำเนินงานต่าง ๆ ของแปลงใหญ่ เพื่อจะได้วางแผนการดำเนินงานของตนเองร่วมกับกลุ่มแปลงใหญ่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกันเกษตรกรกับกลุ่มแปลงใหญ่ได้มีส่วนร่วมในการประเมินความพึงพอใจของการดำเนินงานเพื่อให้เกิดประโยชน์และประสิทธิผลให้กับเกษตรกรในกลุ่มแปลงใหญ่ ซึ่งเหตุผลนี้ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรต่อการดำเนินงานแปลงใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ประเด็นการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ สอดคล้องกับ กฤตติยา สัตย์พานิช (2561 : 58) พบว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ในขณะเดียวกันประเด็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ประเด็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางใกล้เคียงกับงานวิจัย เอื้อมพร นพคุณ (2563 : 60) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารจัดการโครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่มะพร้าวบ้านหม้อบ้านแพ้ว จังหวัด

สมุทรสาคร พบว่า การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน/การปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ในประเด็น การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แตกต่างกับงานวิจัยของ ธนกร กลิ่นนาค (2559 : 41) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการนาแปลง ใหญ่ กรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรนาแปลงใหญ่ จังหวัดชัยนาท พบว่า เกษตรกรมีส่วนร่วมในการประเมินผล ภาพรวมในระดับมาก และในประเด็นการมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมอยู่ใน ระดับปานกลางสอดคล้องกับ กฤตติยา สัตย์พานิช (2561 : 58) พบว่า การมีส่วนร่วมใน การได้รับสนับสนุน ปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความรู้ วัสดุ อุปกรณ์ของกลุ่ม อยู่ในระดับมาก

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเกษตรกรในอำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี

3.1 ปัญหาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเกษตรกร

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีปัญหาการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยเฉพาะประเด็น ไม่มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการร่วมดำเนินกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งการดำเนินงานเกษตรกร ในปัจจุบัน มีเกษตรกรบางรายที่จำหน่ายสินค้าผ่านการรวมกลุ่มและจำหน่ายสินค้าด้วยตนเอง ราคาผลผลิต เฉลี่ยจากจำหน่ายสินค้าด้วยตนเองจะมีราคาผลผลิตที่อยู่ในช่วงต่ำกว่า จากราคาผลผลิตของสินค้าที่ผ่าน การดำเนินกิจกรรมจำหน่ายผ่านกลุ่ม หากเกษตรกรเลือกที่จะจำหน่ายสินค้าด้วยตนเอง จะส่งผลให้ขาดรายได้ เพิ่มขึ้น และเกษตรกรมีปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ ภาพรวมระดับมากที่สุด โดยเฉพาะประเด็น ขาดการต่อยอดและแสวงหาความรู้ใหม่ด้านการผลิต/การตลาด ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ มีขนาดพื้นที่ในการปลูก มะม่วง เฉลี่ย 16.13 ไร่ เป็นสวนขนาดเล็ก ให้ผลผลิตอยู่ในเกณฑ์พอใช้ได้ จึงขาดการแสวงหาความรู้ใน การต่อยอดเพิ่มมูลค่าให้ผลผลิตและด้านการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น มะม่วงกวน มะม่วงหยี มะม่วง ดอง และการแปรรูปมะม่วงให้สามารถจำหน่ายได้ทั้งปี เช่น การแปรรูปน้ำมะม่วงชนิดเข้มข้น เพื่อสามารถ นำไปต่อยอดในการจำหน่ายเป็นน้ำมะม่วงปั่น ไอศกรีม หรือเบเกอรี่ต่างๆ อีกทั้งยังขาดการได้รับความรู้ด้าน การผลิตและการตลาดมะม่วง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวภา สวัสดิมงคล (2555 : 98) ที่ศึกษาเรื่อง การมี ส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกแปลงใหญ่ในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน พบว่า ปัญหาในการมีส่วนร่วมใน การดำเนินงานของสมาชิกแปลงใหญ่ ที่ได้รับการประเมินศักยภาพอยู่ในระดับดี มีปัญหาระดับปานกลางใน ภาพรวม ในประเด็นด้านการดำเนินงาน สมาชิกขาดความรู้ ด้านการพัฒนาการแปรรูปและบรรจุ ผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้ เนื่องจากขาดการบริหารจัดการกลุ่ม ตั้งแต่ปัจจัยการผลิต ปัจจัยทางทางการเงิน รวมถึง ความรู้ และการ พัฒนาความรู้ส่งผลให้เกิดปัญหา ด้านการผลิตและช่องทางการตลาดเพื่อรองรับสินค้า

3.2 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเกษตรกร

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะประเด็น ควรกำหนดระเบียบกลุ่มในเรื่องการได้รับผลกำไร/เงินปันผลจากการร่วมดำเนินกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้การดำเนินงานมีแนวทางปฏิบัติภายในกลุ่ม ในการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี จัดสรรเงินเฉลี่ยคืนแก่สมาชิกได้ตามที่กำหนดไว้ อีกทั้งเกษตรกรมีข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะประเด็น ควรประเมินผลคุณภาพสินค้า/บริการ/การตลาดของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่เสนอแนะให้ร่วมกันตรวจสอบคุณภาพสินค้าว่าได้ตามมาตรฐาน หากสินค้าได้มาตรฐานแล้วสามารถสร้างอำนาจต่อรองราคาซื้อ สามารถกำหนดราคาขายที่เหมาะสมได้ เนื่องจาก ปัจจุบันถูกกดราคาซื้อ และเกษตรกรมีข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะประเด็น ควรสร้างเทคนิค/วิธีการถ่ายทอดการสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารภายในกลุ่ม เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับความรู้ด้านการผลิตและการตลาดมะม่วงโดยการปฏิบัติจริง ดังนั้นควรให้เกษตรกรนำความรู้ประสบการณ์จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปปฏิบัติ ขยายผลไปสู่สมาชิกคนอื่นๆ โดยผ่านช่องทางการสื่อสารใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับบริบทของกลุ่ม การใช้เครื่องมือสื่อสารที่ดีจะส่งผลที่จะทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเกษตรกรในอำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร

- 1) ควรให้มีการจัดการอบรม ความรู้ด้านการบริหารจัดการกลุ่มแปลงใหญ่มะม่วง และการตลาดมะม่วงให้มากขึ้น เนื่องจากพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่ม
- 2) ควรถ่ายทอดข้อมูล ความรู้แก่เกษตรกรรุ่นใหม่ การผลิตมะม่วงจากเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการปลูกมะม่วง เพื่อปลูกฝังการทำอาชีพมะม่วงแก่เกษตรกรรุ่นใหม่
- 3) ควรมีการส่งเสริมให้เกษตรกรปฏิบัติตามการเกษตรที่ดีเหมาะสม (Good Agricultural Practice: GAP) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภค
- 4) ควรส่งเสริมให้เกษตรกรรุ่นใหม่ ให้เรียนรู้วิธีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกลุ่มผ่านสื่อโซเชียลมีเดียในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์กลุ่มแปลงใหญ่
- 5) ควรมีการอบรมให้ความรู้ด้านการตลาด การจำหน่ายผลผลิต และการแปรรูปผลผลิต เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลผลิต และเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร

6) ควรส่งเสริมด้านการตลาด ให้มีจุดรวบรวมผลผลิตของเกษตรกร เพื่อป้องกันมิให้เกิดการกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง สร้างอำนาจการต่อรองในการจำหน่ายผลผลิต

2. ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1) กรมส่งเสริมการเกษตร ควรให้ความสำคัญในเรื่อง การถ่ายทอดความรู้ผ่านวิธีการส่งเสริม และใช้สื่อชนิดต่างๆ แนะนำ ช่วยเหลือ ให้เกษตรกรเกิดการปฏิบัติ เพื่อถ่ายทอดไปยังเกษตรกรรายอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในกลุ่มเพิ่มมากขึ้น

2) ควรส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ เพื่อให้ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด

3. ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

1) ควรส่งเสริมให้เกษตรกรร่วมคิดวิเคราะห์ วางแผน การติดตามประเมินผลจากการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหา

2) ควรกระตุ้นให้เกษตรกรเกิดความสนใจหาข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติม พัฒนาทักษะการประชาสัมพันธ์ข้อมูลภายในกลุ่มใช้เทคนิค/วิธีการถ่ายทอด/การสื่อสาร

4. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเกษตรกรในพื้นที่อื่นๆ หรือขยายขอบเขตการวิจัย เพื่อนำข้อมูลการศึกษามาเปรียบเทียบ

2) ควรศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเกษตรกรในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน โดยเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุง การบริหารและการดำเนินงานกลุ่ม

3) ควรศึกษาผลการดำเนินงานในรูปแบบการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ในอำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี ถึงระดับความสำเร็จ ประโยชน์ของเกษตรกรอย่างแท้จริง รวมถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ จากการดำเนินงาน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานและพัฒนาศักยภาพให้ดีขึ้นต่อไป

4) ควรศึกษาเกี่ยวกับการเจาะลึกการพัฒนาการสื่อสารการตลาดรูปแบบออนไลน์ เพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรกร

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค. (2563). รายงานสถานการณ์โรคปอดอักเสบจากเชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2565. แหล่งที่มา: <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/situation.php>.
- กฤตติยา สัตย์พานิช. (2561). กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดแบบระบบแปลงใหญ่ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี. กองทุนงานวิจัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ดิณภา แก้วแดง. (2557). การมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ผู้ผลิตยางบางสะพานน้อย จำกัด ในอำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธนกร กลิ่นนาค (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการนาแปลงใหญ่ กรณีศึกษา กลุ่มเกษตรกรนาแปลงใหญ่ จังหวัดชัยนาท. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เสาวภา สวัสดิ์มงคล. (2556). การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เอื้อมพร นพคุณ. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารจัดการโครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอมบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสยาม.

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
**Academic Leadership of the Administrators of Schools in the United
Campus Srinakarin Under the Bangkok Secondary
Educational Service Area Office 2**

กิตติศักดิ์ ศรีคำบัว และ รัตนา กาญจนพันธุ์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Kittisak Sreekumbao and Ratana Karnjanapun

Ramkhamhaeng University, Thailand

Corresponding Author, E-Mail: 6314470055@rumail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2 โดยจำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และวิทยฐานะ โดยใช้การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเปิดตารางของ Cohen, Manion and Morrison ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ได้จำนวน 234 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที(t-test) และการทดสอบ F-test แบบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Post hoc Comparison)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 4. ครูที่มีวิทยฐานะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ; ความคิดเห็นของครู; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstracts

The purposes of this research were to study and compare of the Academic Leadership of the Administrators of Schools in the United Campus Srinakarin Under the Bangkok Secondary Educational Service Area Office 2, classified by educational level, work experience and academic standing, a calculated the sample size using the open table method of Cohen, Manion and Morrison, using stratified sampling method, totaling 234 people. A questionnaire with a confidence value of 0.95 was used as a research tool. The statistics used in this research are frequency distribution, percentage, mean, standard deviation (SD), t-test for comparing means of two groups and one-way ANOVA (F-test) for comparing means of more than two groups. When there were statistically significant difference level of 0.05 were found, Scheffe's Post hoc Comparison was conducted.

The results of the research were as follows:

1. Teacher's opinion of the academic leadership of the administrators of schools in the United Campus Srinakarin under the Bangkok Secondary Educational Service Area Office 2, is at a high level, were at the high level for both overall and individual aspects. 2. Teachers of different levels of education have an opinion of the academic leadership of the administrators of schools, overall and each aspect has no difference. 3. Teachers of different work experiences have an opinion of the academic leadership of the administrators of schools, overall and each aspect has no difference. 4. Teachers of different academic standing have an opinion of the academic leadership of the administrators of schools, overall and each aspect has no difference.

keywords: Academic Leadership; Teacher's opinion; School Administrators

บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศชาติ สังคมโลกในศตวรรษที่ 21 ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วสืบเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร และเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ประเทศไทยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคมโลกจึงต้องมีการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทั้งทางการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญที่จะพัฒนาคน ทำให้คนมีความรู้ มีทักษะ มีเจตคติและค่านิยมที่จะช่วยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมได้อย่างเหมาะสม เป็นกำลังสำคัญส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศให้เจริญยิ่งขึ้น (อภิขญา พูลโภคผล, 2561 : 106-131)

การจัดการศึกษาทุกประเภท ทุกระดับนั้น งานด้านวิชาการนับเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจุดมุ่งหมายของการบริหารวิชาการอยู่ที่การสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้มีจริยธรรม และมีคุณสมบัติตามที่ต้องการ งานวิชาการเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพและความสำเร็จของสถานศึกษา ความสำเร็จของสถานศึกษามักจะพิจารณาจากคุณภาพของผลผลิต คือ ตัวนักเรียน ดังนั้น คุณภาพของผลผลิตจึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ด้วยเหตุนี้การบริหารงานด้านวิชาการ จึงเป็นงานที่สำคัญของ

ผู้บริหารที่จะต้องรับผิดชอบในการใช้หลักการในการบริหารงานด้านนี้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยถือว่างานวิชาการเป็นงานหลัก เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียนในเชิงคุณภาพและปริมาณ ส่วนงานอื่นๆ ถือเป็นงานที่มีความสำคัญรองลงมาและเป็นงานสนับสนุน เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน (ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ อ้างถึงในอัศนีย์ สุกิจใจ (2560 : 23-37)) การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียน เนื่องจากการบริหารงานวิชาการครอบคลุมกิจกรรมในทุกด้านที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตั้งแต่ กระบวนการศึกษาได้กำหนดขอบข่ายภารกิจงานและแนวปฏิบัติงานด้านวิชาการไว้ ดังนี้ การวางแผนงานด้านวิชาการ การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็น การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษาการแนะแนว การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 : 8)

ผู้บริหารโรงเรียนจึงจะต้องมีภาวะผู้นำและมีลักษณะเฉพาะหลายประการที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางการเรียนให้มากขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อดำเนินการให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน (Leithwood, 2006 อ้างถึงใน บุญพา พรหมณะ, 2559 : 46) โดยต้องปรับปรุงพันธกิจของโรงเรียน ประชาสัมพันธ์เป้าประสงค์ของโรงเรียน ดำเนินการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดี ส่วนที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนคือการจัดทำพันธกิจของโรงเรียน กล่าวได้ว่าการที่ผู้บริหารโรงเรียนสนใจการเรียนการสอนในห้องเรียน ความมีประสิทธิภาพของการทำงานของครู และความสำเร็จของนักเรียนเป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กัน (Leithwood, 2006 อ้างถึงใน บุญพา พรหมณะ, 2559 : 46)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา น่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การพัฒนาเด็กนักเรียนมีคุณภาพ มีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา และยังทำให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาบรรลุความสำเร็จ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อคุณภาพการศึกษาของชาติสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยจำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และวิทยฐานะ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้เครื่องมือการวิจัยคือ แบบสอบถาม

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 5 โรงเรียน จำนวน 618 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 234 คน โดยการใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของ Cohen, Manion, and Morrison (2011 : 147) และใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ ตลอดจนถึงวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบปลายปิด สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 40 ข้อ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน 2) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับกำหนดตามแบบวัดโดยวิธีของลิเคอร์ท Likert Scale (1961 : 74)

2. ผู้วิจัยร่างแบบสอบถามแล้วนำแบบสอบถามปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้อง และความเหมาะสมตลอดจนขอคำแนะนำเพื่อการปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์แล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญลงความเห็น และให้คะแนนเพื่อใช้คำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความคำถามกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.8 – 1.0

4. ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาอีกครั้ง จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปตรวจหาคุณภาพของแบบสอบถามโดยการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.950

5. จัดพิมพ์แบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ฉบับสมบูรณ์ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพตามเกณฑ์ นำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสืออนุญาตแจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

3.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูล ไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษาในกลุ่มกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2 เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูในโรงเรียน

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จำนวน 234 ฉบับ และเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับมาได้จำนวน 234 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.4 ตรวจความถูกต้องความครบถ้วนสมบูรณ์ แล้ววิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และวิทยฐานะ จำแนกความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2 โดยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นภาพรวมและรายด้าน

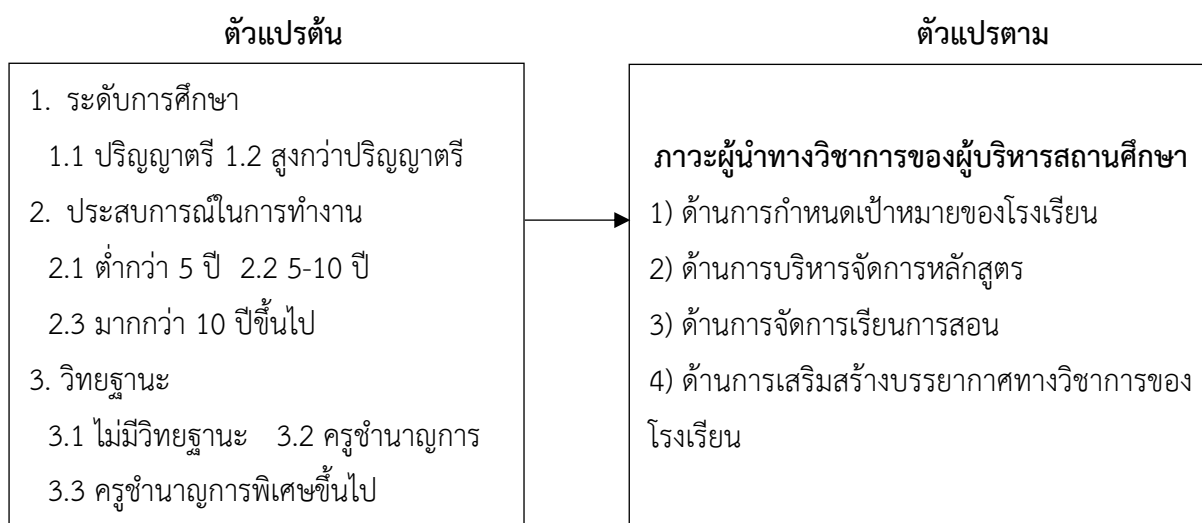
4.3 วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร

เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์ โดยค่าที (t - test)

4.4 วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และวิทยฐานะ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ F-test วิเคราะห์ความ แปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จึงนำค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ไปทดสอบโดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe's Post Hoc Comparison)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขต ศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2 จากการทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยประกอบด้วยภาวะผู้นำทางวิชาการ วิชาการ 4 ด้าน ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน และด้านการจัดการเรียนการสอน

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2 โดยจำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และวิทยฐานะ

2.1 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูที่มีวิทยฐานะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2 พบประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก เพราะสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขต ศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ขึ้นไป จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการและประสบการณ์ในการทำงานสูง เพราะงานวิชาการคือหัวใจหลักของการบริหารจัดการสถานศึกษา อีกทั้ง

สถานศึกษามียุทธศาสตร์ในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพและส่งเสริมการแข่งขันทางวิชาการ มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีการพัฒนาการศึกษาให้ก้าวหน้าทันสมัย ประกอบกับเทคโนโลยีด้านต่างๆ มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีการพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของตนเองรอบด้าน อีกทั้งหน่วยงานรัฐได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาจึงจัดฝึกอบรมให้กับผู้เรียนและบุคลากรทางการศึกษาเป็นประจำ จึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการพัฒนาด้านวิชาการ การวางแผน การพัฒนาและการใช้หลักสูตร การจูงใจ การสนับสนุน ส่งเสริมครูในการจัดการเรียนการสอน การสนับสนุนการวัดและประเมินผลของนักเรียน เป็นผู้ประสานงาน ควบคุมดูแลงานด้านวิชาการ พัฒนางานของครู และสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ กำกับติดตามนิเทศครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครนิย สุกิจใจ (2560 : 23-37) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาทุกประเภท ทุกระดับนั้น งานด้านวิชาการนับเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจุดมุ่งหมายของการบริหารวิชาการอยู่ที่การสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และมีคุณสมบัติตามที่ต้องการ งานวิชาการเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพและความสำเร็จของสถานศึกษา ความสำเร็จของสถานศึกษามักจะพิจารณาจากคุณภาพของผลผลิต คือ ตัวนักเรียน ดังนั้น คุณภาพของผลผลิตจึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ด้วยเหตุนี้การบริหารงานด้านวิชาการจึงเป็นงานที่สำคัญของผู้บริหารที่จะต้องรับผิดชอบในการใช้หลักการในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานด้านวิชาการให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้นั้น สิ่งสำคัญ คือ การมีภาวะผู้นำทางวิชาการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธนันท์ ลอยเมืองกลาง (2564 : 337-350) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิษฎา พูลโศภผล (2561 : 106-131) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรสวรรค์ ศรีเรือง และ ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิสัน (2564 : 469-492) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1.1 ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมาย

โดยมีกรอบระยะเวลาที่ชัดเจนและปฏิบัติได้ มีการวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ เปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน อีกทั้งการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนมุ่งเน้นไปทำงานวิชาการ นำข้อมูลนักเรียนทั้งในอดีตและปัจจุบันมาใช้ในการกำหนดเป้าหมาย จึงทำให้ครูมีความเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยพร บุญใบ (2563 : 32) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน (Y1) พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีความรู้ ความเข้าใจ ให้ความสำคัญและผลักดันครูให้ปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรอย่างชัดเจน และให้การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครู รวมทั้งสามารถทำงานร่วมกับคณะครูในโรงเรียนได้ จนทำให้การบริหารจัดการหลักสูตรเป็นไปตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กษมา ชนะวงศ์ (2564 : 3) ว่า การบริหารจัดการหลักสูตรหมายถึง การวางแผน การจัดการส่งเสริม สนับสนุน เพื่อจัดกิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนาผู้เรียน และมีการติดตามประเมินผลหลักสูตร โดยการบริหารทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

1.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ให้ความสำคัญด้านการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อพัฒนาเด็กทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นเพื่อเป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และที่สำคัญคือ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุริพร แก้วโพธิ์ (2561 : 32) ว่าบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะกระตุ้น ส่งเสริมให้การบริหารงานในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารประสบผลสำเร็จ ซึ่งบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการเรียนการสอน ด้าน

การนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผลการเรียนการสอน และด้านการประเมินผลการเรียนการสอน และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิติภา เสนาฤทธิ์ (2560 : 54) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายเกาะ ช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก

1.4 ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะ ผู้บริหารยกย่องชมเชยนักเรียน ที่มีผลงานด้านวิชาการดีเด่นและนักเรียนที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขันทักษะทางวิชาการ หรือนักเรียนที่นำ ชื่อเสียงมาสู่โรงเรียนโดยการประกาศเกียรติคุณ หรือลงข่าวในวารสารของโรงเรียน และให้มีการจัดนิทรรศการ แสดงถึงผลงานดีเด่นของนักเรียนตามโอกาสต่างๆ เสมอ ปรับปรุงสภาพแวดล้อมและเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อ การจัดการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่เสมอและประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบ ถึงพัฒนาการด้านการ เรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ แสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มองเห็นความสำคัญของการจัด สิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน เช่น จัดให้มีอินเทอร์เน็ตบริการในเขต โรงเรียน จัดมุมวิชาการ มุมหนังสือ มุมการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มุมการศึกษาผ่านเครือข่าย อินเทอร์เน็ต พร้อมสนับสนุนและจัดหาสื่อที่ส่งเสริมการเรียนการสอนแก่ครูผู้สอน อีกทั้งสนับสนุนด้านการ ฝึกอบรมครูผู้สอนในการพัฒนาสื่อการเรียน ทำให้ครูสามารถพัฒนานวัตกรรม สื่อการเรียนการสอนมาใช้ ส่งเสริมการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นริศสรา บุญสอาด (2561 : 94) กล่าวว่า เพราะการ ส่งเสริมบรรยากาศด้านวิชาการเป็นบทบาทหนึ่งที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะจัดบรรยากาศให้ เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริม กระบวนการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และ สร้างความสนใจใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ตลอดจนการสร้างเสริมความมีระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียน ซึ่งจำแนกบทบาทในการ ส่งเสริมบรรยากาศด้านวิชาการ ไว้ 6 ด้าน คือ 1) ด้านการควบคุมเวลาในการสอน ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูผู้สอนประยุกต์ใช้ทักษะด้านต่างๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา และเวลาที่หลักสูตรกำหนด มีการควบคุม ดูแลเกี่ยวกับการจัดครูสอนแทน เมื่อครูผู้สอนไม่สามารถเข้าสอนได้ มีการตรวจเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อกำกับ ติดตาม การใช้เวลาในการสอนของครูผู้สอน ควบคุมเวลาในการจัดการ กิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนมีประสิทธิภาพลดลง เพื่อประโยชน์แก่นักเรียน อย่างสูงสุด 2) ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้ ครูผู้สอนและนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในลักษณะต่างๆ ทั้งในและนอกหลักสูตร ได้แสดงออกตาม

ความสามารถ ได้พัฒนาความรู้ให้เต็มตามศักยภาพของตน ให้ความสำคัญต่อสวัสดิภาพ สวัสดิการต่างๆ ของครูผู้สอนและนักเรียน จัดให้มีการสอนเสริมและการสอนซ่อมและสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีกับครูผู้สอนและนักเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูผู้สอนและนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ 3) ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมความสามารถแก่ครูผู้สอนให้ปฏิบัติงานจนเกิดทักษะในวิชาชีพ มีการสร้างขวัญกำลังใจทั้งทางตรงและทางอ้อม ยกย่องชมเชยครูผู้สอนในการปฏิบัติงานด้วยวิธีการต่างๆ จัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครูผู้สอนโดยสร้างบรรยากาศเชิงบวกด้านการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษานับสนุนครูผู้สอนด้านการพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ เช่น การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การเข้าร่วมอบรมสัมมนา แลกเปลี่ยนหรือเผยแพร่บทความที่เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพให้ครูผู้สอนได้ทราบอยู่เสมอ มีการติดตามผลการพัฒนาวิชาชีพของครูผู้สอน เพื่อนำมาทบทวนปรับปรุงวิธีการให้เหมาะสมในการพัฒนาวิชาชีพครู 5) ด้านการพัฒนาและการสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านวิชาการเพื่อสร้างและพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานด้านการเรียนของนักเรียน มีการประกาศเกณฑ์ต่างๆ ทางด้านวิชาการให้นักเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ สนับสนุนให้ครูนำเกณฑ์มาตรฐานวิชาการมาพัฒนานักเรียน 6) ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม พัฒนาให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียน ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุนการศึกษา ยกย่องชมเชยประกาศเกียรติคุณแก่นักเรียนที่มีผลการเรียนดีหรือผลงานด้านวิชาการดีเด่นหรือมีพฤติกรรมดีเด่น โดยลงข่าวในวารสารเว็บไซต์ของสถานศึกษา เพื่อให้บุคคลภายในและบุคคลภายนอกสถานศึกษารับทราบอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างแรงจูงใจและสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ นักเรียน มีการจัดนิทรรศการและประชาสัมพันธ์ แสดงผลงานของสถานศึกษาและของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยจำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และวิทยฐานะ ผลปรากฏได้ดังนี้

2.1 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มองผู้บริหารสถานศึกษาว่าให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรมในการศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนา ศักยภาพและความสามารถของตนเองอยู่เสมอ เช่น การเข้ารับการอบรมเพื่อทำผลงานทางวิชาการ หรือ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ส่งผลให้ครูที่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และระดับ การศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี จึงมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไม่ แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นรชัย ภักดีสุภผล (2562 : 98) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการ

ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิติภา เสนาฤทธิ์ (2560 : 54) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เพราะผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เป็นผู้มีความรู้ความสามารถสูง เนื่องจากได้รับการอบรม พัฒนาศักยภาพ ความรู้ ความสามารถด้านการบริหารงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง และเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ จึงสนับสนุนให้ครูทุกคนเข้ารับการอบรมทางวิชาการเพิ่มมากขึ้น เพื่อนำความรู้ความสามารถ ปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทำให้คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดารณี สีดาโชติ (2560 : 67) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนรชัย ภักดีศุภผล (2562 : 98) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ครูที่มีวิทยฐานะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งครูที่มีวิทยฐานะต่างกัน ต่างรับรู้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

สถานศึกษาโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกันนั้น เป็นเพราะการจัดกระทำของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ตั้งแต่การกำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดพันธกิจ กำหนดค่านิยมสำหรับ บุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่ และบุคลากรระดับโรงเรียน กำหนดเป้าประสงค์หลัก รวมทั้งกำหนดจุดเน้นด้าน ผู้เรียน ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา และด้านการบริหารจัดการ กำหนดเป้าหมายและดัชนีชี้วัด ความสำเร็จได้ทุกจุดเน้น ทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังกล่าว ทำให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งครูและผู้บริหาร สถานศึกษาได้รับการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการเต็มศักยภาพ ทำให้บุคลากรที่ทำงานในโรงเรียนมาชั่ว ระยะเวลาหนึ่ง ในแต่ละตำแหน่งหรือวิทยฐานะต่างๆ ซึมซับงานวิชาการของโรงเรียนไปพร้อมกับผู้บริหาร สถานศึกษา รับรู้และสัมผัสภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตลอดเวลา สอดคล้องกับงานวิจัย ของ พัทธภรณ์ จันทพล (2559 : 56) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอ องค์กรักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอองค์กรักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก จำแนก ตามประเภทบุคลากร โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของสุพิศ ยอดโพธิ์ (2560 : 22) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงาน วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตทวีวัฒนา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการเปรียบเทียบความ คิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตทวีวัฒนา สังกัด กรุงเทพมหานคร จำแนกตามตำแหน่งที่แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์พบว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษามีความ คิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2 ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการกำหนด เป้าหมายของโรงเรียน 2) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการ เสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในแต่ละด้านดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำข้อมูลของนักเรียนทั้งในอดีต และปัจจุบันมาใช้ในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

1.2 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาควรติดตามการดำเนินการใช้หลักสูตร สถานศึกษาเป็นระยะ เพื่อเก็บมูลทั้งข้อดีและข้อเสียในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาควรมีการสร้างขวัญและกำลังใจในรูปแบบต่างๆ แก่ครู ที่จัดการเรียนรู้แก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมให้ครูพัฒนาแบบเรียนรู้ของเด็กพิเศษ การจัดชั้น

เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ และผู้ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ และส่งเสริมให้ครูจัดบรรยากาศการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.4 ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีระบบห้องสมุดที่ทันสมัย ตอบสนองต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน อาทิ ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุดเก็บเสียง ห้องสมุดกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสห-วิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

2.2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

2.3 ควรมีการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิจัยนี้ในสถานศึกษา สหวิทยาเขต หรือเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เหมาะสมและถูกต้องมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 .กรุงเทพมหานคร: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.
- กษมา ชนะวงศ์. (2564). รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ดารณี สีดาคี. (2560). ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง สังกัดกรุงเทพมหานคร. รายงานการศึกษาอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นรชัย รักดีสุผล. (2562). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นริศรา บุญอาด. (2563). ทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- นิตินิภา เสนาฤทธิ. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรสด. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- บุญพา พรหมณะ. (2559). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.*
- ปิยพร บุญใบ. (2563). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*
- พัชรนันท์ ลอยเมืองกลาง และวันทนา อมตาริยกุล. (2564). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม. 8 (3), 337-350.*
- พัชรภรณ์ จันทพล. (2559). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ศรสวรรค์ ศรีเรือง และศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิสัน. (2564). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 8 (2), 469-492.*
- สุพิศ ยอดโพธิ์. (2560). *ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตทวีวัฒนา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- สุริพร แก้วโพธิ์. (2561). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครนายก. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.*
- อภิขญา พูลโภคผล และชวน ภารังกุล. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดมณฑลราชบุรี. วารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม. 12 (1), 106-131.*

อัศนีย์ สุกิจใจ. (2560). ภาพผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา. *วารสารวิจัยพุทธศาสตร์*. 3 (1), 23-37.

Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2011). *Research methods in education*. (7 th ed.). New York: Routledge.

Likert, Rensis.(1961). *New patterns of management*. New York: McGraw-Hill Book Company.

การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย
**Development of Strategic Management Indicators for School
Administrators Under the Secondary Educational
Service Area Office Nong Khai**

วชิราพร บุณนท์

เอกลักษณ์ เพียสา และ พรเทพ เสถียรนพเก้า

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Wachiraporn Bunon,

Akkaluck Pheasa and Pornthep Steannoppakao

Sakon Nakhon Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: aonwachiraporn@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) พัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และ 3) ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การดำเนินการวิจัยมี 3 ระยะ ประกอบด้วยระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ระยะที่ 2 การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ระยะที่ 3 การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับข้อมูลเชิงประจักษ์เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ปีการศึกษา 2564 จำนวน 400 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความสอดคล้อง ระหว่าง 0.80 – 1.00 ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง .42-.97 ค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach เท่ากับ 0.99 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการจัดทำกลยุทธ์ 2) ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อย 5 องค์ประกอบ และ 3) ด้านการประเมินและควบคุมกลยุทธ์

2. ตัวบ่งชี้การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาหนองคาย ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก 14 องค์ประกอบย่อย 60 ตัวบ่งชี้ จำแนกเป็นด้านการจัดทำกลยุทธ์ จำนวน 22 ตัวบ่งชี้ ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ จำนวน 19 ตัวบ่งชี้ และด้านการประเมินและควบคุมกลยุทธ์ จำนวน 19 ตัวบ่งชี้

3. โมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาหนองคาย มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ $\text{Chi-Square} = 34.93$ $\text{df} = 56$ $p\text{-value} = 0.09$ $\text{GFI} = 0.99$ $\text{AGFI} = 0.98$ $\text{RMSEA} = 0.00$ $\text{CN} = 940.32$ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.01 ด้านการประเมินและควบคุมกลยุทธ์มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.99 ด้านการจัดทำกลยุทธ์ มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.98 ตามลำดับ

คำสำคัญ: กลยุทธ์; การบริหารเชิงกลยุทธ์; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstracts

This research aims to 1) study the elements of strategic management of school administrators 2) develop strategic management indicators of school administrators 3) analyze the correspondence between the model of structure of developed strategic management indicators of school administrators and empirical data. There are three phases of this research process namely : Phase I Study the elements of strategic management of school administrators. Phase II Develop strategic management indicators of school administrators. Phase III Analyze the correspondence between the model of structure of developed strategic management indicators of school administrators and empirical data. The data were collected from 400 random sampling school teachers and administrators under the Secondary Educational Service Area Office Nong Khai in the academic year 2021, which were randomly selected by using five-level rating scale version questionnaire with Index of Item Objective Congruence (IOC) 0.60-1.00, Discrimination .42-.97 , Reliability of Cronbach's Alpha Coefficient is equal to 0.99. The collected data were analyzed by using ready-to-use statistical program. The results have been found as follows;

1. The study of the elements of strategic management of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Nong Khai from collected questionnaires of five distinguished people. there are three fundamental and fourteen secondary elements namely: 1) Strategic Planning consisting 2) Strategic Application consisting 3) Strategic Assessment and Control consisting.

2. Strategic management indicators of school administrators consist of three fundamental and fourteen secondary elements with sixty indicators namely: Strategic Planning with twenty-two indicators, Strategic Application with nineteen indicators, and Strategic Assessment and Control with nineteen indicators.

3. Structural Model of strategic management of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Nong Khai Consistent with empirical data $\text{Chi-Square} = 34.93$ $\text{df} = 56$ $p\text{-value} = 0.09$ $\text{GFI} = 0.99$ $\text{AGFI} = 0.98$ $\text{RMSEA} = 0.00$ $\text{CN} = 940.32$

considering component weights. Implementation of strategy The weight of the composition was 1.01 on the evaluation and control of the strategy, and the weight of the composition of 0.99 on the preparation of the strategy. has an element weight of 0.98, respectively.

Keywords: Strategic; Strategic Management; School administrators

บทนำ

การศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 อยู่ในช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสภาพแวดล้อมที่ประเทศต่าง ๆ มีความเชื่อมโยงกันมากขึ้นเรื่อย ๆ และระบบการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัว โดยไม่ใช่แค่การปฏิรูปเพียงครั้งคราว แต่ต้องเป็นการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองความต้องการของเยาวชน สังคม และตลาดแรงงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต การศึกษาควรจะมุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมให้เยาวชนมีทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตและสอดคล้องกับสังคมในอนาคต การปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาเป็นอีกเรื่องที่สำคัญ เพราะหลักสูตรการศึกษาคือกรอบที่กำหนดวิสัยทัศน์และแนวทางในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และผลลัพธ์ที่คาดหวังให้เกิดขึ้นกับนักเรียนทั่วประเทศ ดังนั้นกระบวนการปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาจึงควรจะนำไปสู่การปลูกฝังความรู้ ทักษะ ทักษะคิดและค่านิยมต่าง ๆ ที่เยาวชนจำเป็นต้องมีเพื่อให้พวกเขาเติบโตได้ ไม่ใช่แค่ในโลกปัจจุบันแต่รวมถึงอนาคต (ยูนิเซฟ ไทยแลนด์, 2559 : ออนไลน์)

จากการปฏิรูปการศึกษาดังกล่าว ส่งผลให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80 (3) ได้กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งได้มีการกำหนดทิศทางการศึกษาของประเทศที่มุ่งเน้นการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการสร้างสรรค์สังคมให้เข้มแข็งมีคุณภาพ สมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน อันจะเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนในอนาคต นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่. 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 27 ได้กำหนดให้กระทรวง ทบวง กรม ที่มีอำนาจในการจัดการศึกษาดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารงานสถานศึกษาไปยังโรงเรียนในรูปแบบการบริหารงานที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management: SBM) อาทิ ในด้านวิชาการได้กำหนดให้สถานศึกษามีหน้าที่พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มาตรา 49 บัญญัติให้จัดระบบระเบียบการวัดและประเมินผลในโรงเรียนให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและได้รับการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอก มาตรา 64 บัญญัติให้มีการส่งเสริมสนับสนุนการผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 59 บัญญัติให้การบริหารงบประมาณกำหนดให้มีการจัดซื้อจัดจ้าง มีอิสระในการจัดการทรัพย์สินและการครอบครองทั้งทรัพย์สินเป็นอสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ ที่ดิน อาคารสิ่งก่อสร้าง และสังหาริมทรัพย์อันเป็นผลประโยชน์รายได้ จากทรัพย์สินของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการศึกษา รวมทั้งให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาทำหน้าที่กำหนด

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการพัฒนาการจัดการศึกษาซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษาไทยในภาพรวมที่เกิดขึ้นในระยะเวลาอันรวดเร็ว (พสุ เดชะรินทร์, 2553 : 27)

การใช้รูปแบบ แนวทางหรือระบบ และเทคนิคการบริหารงานที่หลากหลายในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล จะเกิดขึ้นได้ต้องเน้นการบริหารที่ยึดโรงเรียนเป็นฐาน (School-based management: SBM) และเป็นรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic management) ซึ่งการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นระบบและแนวคิดด้านการบริหารเชิงคุณภาพ เป็นการบริหารศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินงานของผู้บริหารเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และบรรลุนิยามทัศน์ขององค์กร ซึ่งการกำหนดแนวทางและทิศทางในการดำเนินงานนั้น จำเป็นจะต้องวิเคราะห์และประเมินปัจจัยต่าง ๆ ที่เกิดจากสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อกำหนดวิธีการทำงานเพิ่มเติมจากเดิมหรือที่เรียกว่า “กลยุทธ์” พร้อมทั้งจัดกิจกรรม แผนงาน หรือโครงการให้สอดคล้องในแต่ละกลยุทธ์ เพื่อเป็นแนวทางขององค์กรที่จะสามารถบรรลุนิยามทัศน์และเป้าหมายที่กำหนดไว้สูงสุด การบริหารเชิงกลยุทธ์ประกอบด้วยกิจกรรมที่เป็นองค์ประกอบขั้นพื้นฐาน 4 กิจกรรม คือ การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ (Strategic analysis) การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic planning) การนำกลยุทธ์ ไปปฏิบัติ (Strategic implementation) และการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ (Strategic control and evaluation) ซึ่งกิจกรรมทั้ง 4 กิจกรรมนี้มีความสัมพันธ์และเป็นกระบวนการต่อเนื่องกัน (ณัฐพันธ์ เชนนันท์, 2552 : 41)

การบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นจุดร่วมขององค์ความรู้และศาสตร์ต่าง ๆ ของการบริหาร โดยการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ ซึ่งจะประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) เป้าประสงค์ (Goal) และวัตถุประสงค์ (Objective) เป็นระบบการบริหารที่มีธรรมาภิบาลนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จด้วยการบริหารที่ดีและการประสบความสำเร็จในอนาคตอย่างยั่งยืนจะต้องประกอบด้วยองค์ความรู้ในการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพราะการปฏิรูปการศึกษาส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพัฒนาทักษะการบริหารจัดการให้มีความสามารถในการบริหารงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายอย่างรวดเร็วและถูกต้องโดยใช้ทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่น ๆ ที่มีอยู่อย่างมีระบบและคุ้มค่า เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล (ธีรยุส วัฒนาสุโข, 2552 : 42) และจากการเปลี่ยนแปลงของโลก ได้แก่ การก้าวสู่ยุคศตวรรษที่ 21 (21st Century) การเป็นโลกาภิวัตน์(Globalization) และการเข้าสู่การประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งยวดที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปรับตัวพฤติกรรม ทักษะคติ สร้างความเป็นผู้นำยุคใหม่ไปสู่การเป็นผู้บริหารยุคใหม่ที่มีสมรรถนะ ทักษะ และเทคนิคการบริหารรูปแบบใหม่ โดยมีความสามารถประยุกต์ใช้ทักษะสำคัญ 3 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านการบริหารตนเอง (Self-mastery) ด้านการบริหารทีม (Team management) และด้านการบริหารผลงาน (Performance management) เพื่อยกระดับความสามารถและสร้างประสิทธิภาพในตนเอง เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว (สุนันท์ พิศสุวรรณ, 2555 : 12) การปรับตัว ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกนั้น หากผู้บริหารขาดทักษะในการกำหนดกลยุทธ์และการ

ปฏิบัติตามกลยุทธ์ จะทำให้ไม่สามารถพัฒนาองค์กรให้บรรลุเป้าหมายได้ ผู้บริหารในระดับองค์กรต่าง ๆ จึงต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการกำหนดกลยุทธ์และกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ที่มีรูปแบบ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 24)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตามการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดหนองคาย ให้สามารถจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเพื่อบริการประชาชนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม เป็นคนเก่งมีความรู้ความสามารถ มีคุณภาพ ตรงตามจุดเน้นและเป้าหมายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการและได้ตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนกลยุทธ์ในการจัดการศึกษา โดยได้กำหนดนโยบายให้ สถานศึกษาในสังกัดจัดทำแผนกลยุทธ์ทางการศึกษาขึ้น เริ่มตั้งแต่การกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจและเป้าประสงค์ของสถานศึกษา การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกของสถานศึกษา รู้จุดแข็ง จุดอ่อนและสถานการณ์ของสถานศึกษา กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์รวมของสถานศึกษาอย่างชัดเจน และปรับระบบการทำงานในปัจจุบันให้รับกับการดำเนินงานสู่จุดมุ่งหมายที่สถานศึกษาต้องการในอนาคต แต่ในการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาที่ผ่านมายังพบกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ มากมาย เช่น ขาดบุคลากรในการทำหน้าที่เป็นคณะทำงานในการวางแผนกลยุทธ์งบประมาณที่มีไม่เพียงพอต่อการสนับสนุนการดำเนินการตามแผนกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังพบปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของสถานศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เช่น สภาพทางเศรษฐกิจ การเมืองและเทคโนโลยีซึ่งถือเป็นปัญหาที่สำคัญเช่นกัน แต่นอกจากการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาแล้ว ยังถือเป็นโอกาสที่อาจส่งผลกระทบต่อการปรับรูปแบบและการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาในอนาคตให้ดีขึ้นอีกด้วย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องทบทวนแนวคิดและทิศทางการพัฒนาการศึกษาเพื่อวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนและคุณภาพของผู้เรียนในอนาคต (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย, 2564 :ออนไลน์)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย สำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินกระบวนการดำเนินงานและติดตามผลการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตลอดจนช่วยพัฒนาคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของครู ผู้เรียนและคุณภาพการศึกษาของประเทศอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย
2. เพื่อพัฒนาโมเดลตัวบ่งชี้การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย
3. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคายที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ผู้วิจัยใช้รูปแบบเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

1. กลุ่มเป้าหมาย

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ปีการศึกษา 2564 จำนวนทั้งสิ้น 1,209 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย, 2564 : ออนไลน์)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ปีการศึกษา 2564 จำนวนทั้งสิ้น 400 คน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายรูปแบบ โดยเรียงลำดับการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 11 แหล่ง ดังนี้ Thompson and Strickland (2001 : 65), Schermerhorn (2002 : 21), Johnson & Scholes (2003 : 46), Wheelen & Huger (2006 : 36), Ireland, Hitt & Hoskisson (2007 : 33) เนตรพัฒนา ยาวีราช (2552 : 34), สุพานี สฤกษ์วานิช (2553 : 4), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553 : 43), มณฑา จำปาเหลือง (2554 : 37), ณัฐวัฒน์ พระงาม (2555 : 23) และพิบูล ที่ปะปาล (2555 : 46) โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกองค์ประกอบที่ค่าความถี่ 4 หรือร้อยละ 40 ขึ้นไปของความถี่ทั้งหมด

2.2 ประเมินองค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือในการประเมินองค์ประกอบเป็นแบบสอบถามลักษณะเห็นด้วยให้ 1 และไม่เห็นด้วยให้ 0 โดยมีเกณฑ์พิจารณาองค์ประกอบของสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามนั้นกับประเด็นหลักของ

เนื้อหาที่มีความสอดคล้องตั้งแต่ ร้อยละ 80 และค่าสถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเนื้อหา

2.3 ดำเนินการสร้าง และพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

2.4 เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง โดยใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

2.5 ตรวจสอบและปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ แล้วส่งให้กลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล

2.6 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1) วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างเป็นการวิเคราะห์เพื่อทราบลักษณะภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดของโรงเรียน โดยใช้ความถี่ ร้อยละ

2) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ที่กำหนด

3) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation (r) ค่าสหสัมพันธ์จะอยู่ในช่วง - 1 ถึง 1 ค่าที่อยู่ตรงกลาง คือ 0 ซึ่งหมายความว่าตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กันในเชิงเส้นตรง เครื่องหมายบวกหรือลบไม่ได้บอกปริมาณความมากน้อยแต่จะบอกให้ทราบว่ามีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้าม แต่ถ้าเป็นเครื่องหมายบวกจะบอกให้ทราบว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัวมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย ตามลำดับต่อไปนี้

1. การศึกษาองค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย พบว่า องค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) การจัดทำกล ยุทธ์ 2) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และ 3) การประเมินและควบคุมกลยุทธ์

2. การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา หนองคาย ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก 14 องค์ประกอบย่อย 60 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย ด้านการจัดทำ กลยุทธ์ จำนวน 22 ตัวบ่งชี้ ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ จำนวน 19 ตัวบ่งชี้ และด้านการประเมินและควบคุม กลยุทธ์ จำนวน 19 ตัวบ่งชี้ ดังต่อไปนี้

2.1 องค์ประกอบหลักด้านการจัดทำกลยุทธ์ มีค่าเฉลี่ย ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 องค์ประกอบย่อย โดยเรียงลำดับจาก มากไปหาน้อย คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดวิสัยทัศน์ การ กำหนดกลยุทธ์ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และการกำหนดพันธกิจ เมื่อพิจารณาภาพรวมองค์ประกอบหลัก ด้านการจัดทำกลยุทธ์ ซึ่งมี จำนวน 22 ตัวบ่งชี้ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ตัว บ่งชี้ทุกตัว มีค่าเฉลี่ยผ่านเกณฑ์

2.2 องค์ประกอบหลักด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 องค์ประกอบย่อย โดยเรียงลำดับจาก มากไปหาน้อย คือ การจัดสรรทรัพยากร การประสานงาน การจัด โครงสร้างองค์กร การสร้างความเข้าใจและการจัดวัฒนธรรมองค์กร เมื่อพิจารณาภาพรวมองค์ประกอบหลัก ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ซึ่งมี จำนวน 19 ตัวบ่งชี้ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็น ว่า ตัวบ่งชี้ทุกตัว มีค่าเฉลี่ยผ่านเกณฑ์

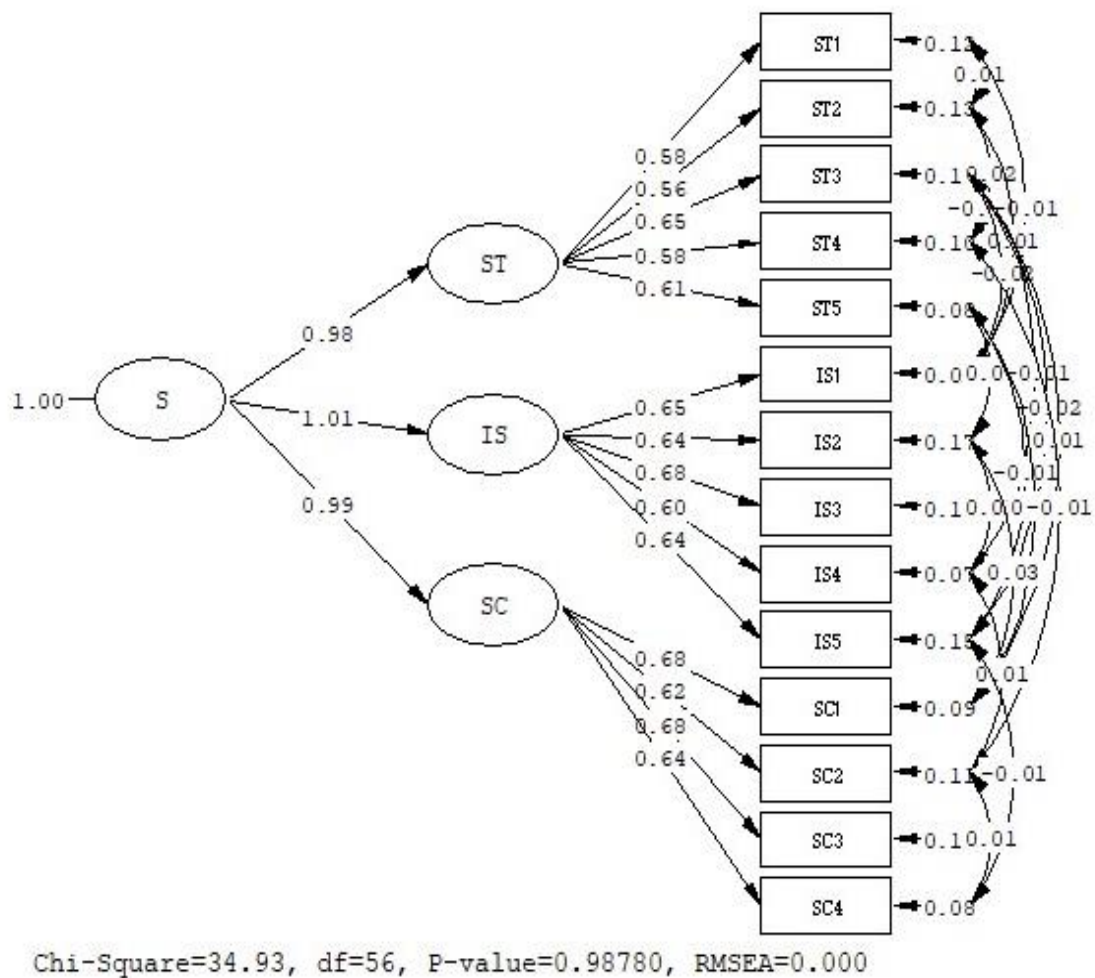
2.3 องค์ประกอบหลักด้านการประเมินและควบคุมกลยุทธ์ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมากที่สุดทั้ง 4 องค์ประกอบย่อย โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การรายงานการปฏิบัติงานตามกล ยุทธ์ การปรับปรุงแก้ไขและพัฒนากลยุทธ์การประเมินผลการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์ และการติดตามและ ตรวจสอบผลการดำเนินงานกลยุทธ์ ซึ่งมี จำนวน 19 ตัวบ่งชี้ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่ง แสดงให้เห็นว่า ตัวบ่งชี้ทุกตัว มีค่าเฉลี่ยผ่านเกณฑ์

3. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย กับข้อมูลเชิงประจักษ์ สรุปตามขั้นตอน การวิเคราะห์ ได้ดังนี้

3.1 การวิเคราะห์การสร้างสเกลองค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ซึ่งก่อนการ

วิเคราะห์ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ทั้ง 60 ตัวบ่งชี้ พบว่า สหสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ในแต่ละโมเดลมีความสัมพันธ์กันอย่างมาก มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p < .01$) ทุกค่า สรุปได้ว่าโมเดลมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ เมื่อนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่า โมเดลตามสมมติฐานการวิจัยสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้มีนัยสำคัญทางสถิติทุกค่า แสดงว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 60 ตัวบ่งชี้ เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญขององค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

3.2 การวิเคราะห์การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย พบว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมี ค่าไค – สแควร์ / df เท่ากับ 0.71 ซึ่งมีค่าต่ำกว่า 2 นอกจากนี้ยังพบว่าค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 มีค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.98 และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.00 และค่าดัชนีที่แสดง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับ (CN) เท่ากับ 940.32 (Chi - Square = 34.93 df = 56 p - value = 0.09 GFI = 0.99 AGFI = 0.98 RMSEA = 0.00) เป็นไปตามหลักการพิจารณาความกลมกลืนแสดงว่ายอมรับสมมติฐานหลักที่ว่าโมเดลการวิจัยสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบหลักด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (IS) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.01 การประเมินและควบคุมกลยุทธ์ (SC) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.99 ด้านการจัดทำกลยุทธ์ (ST) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.98 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบย่อยทั้ง 14 องค์ประกอบ พบว่า มีค่าตั้งแต่ 0.58– 0.68 และเมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของทั้ง 60 ตัวบ่งชี้ พบว่า มีค่าตั้งแต่ 0.52– 0.74 จึงสรุปว่าตัวบ่งชี้ทุกตัวมีความเหมาะสม

แผนภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง ของโมเดลการบริหารเชิงกลยุทธ์
 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก 14 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การจัดท่ากลยุทธ์ ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 5 องค์ประกอบ คือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดพันธกิจ การกำหนดวัตถุประสงค์ และการกำหนดกลยุทธ์ 2) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ องค์ประกอบย่อย 5 องค์ประกอบ คือ การกำหนดโครงสร้างองค์กร การจัดวัฒนธรรมองค์กร การสร้างความเข้าใจ การจัดสรรทรัพยากร และการประสานงาน และ 3) การประเมินและควบคุมกลยุทธ์ องค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ คือ การติดตามและตรวจสอบผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์ การรายงานผลการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์ การประเมินผลการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์ และการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนากลยุทธ์ โดยทุกตัวบ่งชี้ได้รับการยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิ จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นลักษณะเห็นด้วยให้ 1 และไม่เห็นด้วยให้ 0 โดยมีเกณฑ์พิจารณาองค์ประกอบของการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ที่ร้อยละ 80 ขึ้นไป พบองค์ประกอบของการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคายผ่านเกณฑ์ทุกองค์ประกอบ จากนั้นผู้วิจัยจึงสร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่ประกอบด้วยองค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อยืนยันองค์ประกอบ ซึ่งองค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Bateman and Snell (1999 : 3) กล่าวว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ประกอบด้วย การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การนำไปปฏิบัติ การประเมินผล และสมุนรัตน์ สกุลสิริทรัพย์ (2550 : 29) กล่าวว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ประกอบด้วย การกำหนดกลยุทธ์ การดำเนินกลยุทธ์ การควบคุมกลยุทธ์ และการศึกษาการบริหารกลยุทธ์ เพื่อตรวจสอบและประเมินโอกาสและอุปสรรคภายในสภาพแวดล้อมภายในบริษัท

2. ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย พบว่าตัวบ่งชี้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทุกตัวมีค่าเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ คือค่าเฉลี่ยเท่ากับหรือมากกว่า 3.00 เพื่อคัดสรรกำหนดไว้ในโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างแสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบคือ ด้านการจัดท่ากลยุทธ์ ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และด้านการประเมินและควบคุมกลยุทธ์ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัย รวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ดำเนินการหลายขั้นตอนเพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยได้ดำเนินการนำข้อมูลมาร่างตัวบ่งชี้ สร้างแบบสอบถามเพื่อหาคุณภาพตัวบ่งชี้การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ เมื่อได้รับแบบสอบถาม

กลับคืนมา ผู้วิจัยวิเคราะห์หาความตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยทุกตัวมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 แล้วผู้วิจัยจึงจัดทำแบบสอบถามการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบัค (Cronbach's alpha coefficient) ซึ่งปรากฏว่าแบบสอบถามโดยภาพรวม มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .99 จึงถือว่า ตัวบ่งชี้ใช้ได้ทุกตัว สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนตร์พัฒนา ยาวีราข (2552 : 43) ; สุพานี สฤกษ์วานิช (2553 : 9) ; จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553 : 33) ที่พัฒนาตัวบ่งชี้ตามขั้นตอนดังกล่าวจนได้ตัวบ่งชี้ที่สอดคล้องกับงานวิจัย นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ดำเนินการพัฒนาตัวบ่งชี้ตามขั้นตอนของ Nardo, et al. (2005 : 65) ; Burstein, Oakes, and Guiton. (1992 : 6) ; Johnstone. (1981 : 46) อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, (2551 : 5) ที่ได้ดำเนินการพัฒนาตัวบ่งชี้ 6 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาตัวบ่งชี้ การนิยามตัวบ่งชี้ การรวบรวมข้อมูล การสร้างตัวบ่งชี้ การตรวจสอบคุณภาพตัวบ่งชี้ และการนำเสนอรายงาน

3. ผลการวิเคราะห์โมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคายที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และมีนัยสำคัญทางสถิติทุกค่า แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบหลักของการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ทั้ง 3 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการจัดทำกลยุทธ์ 2) ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ 3) ด้านการประเมินและควบคุมกลยุทธ์ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัยและสมมติฐานการวิจัย ดังนั้น องค์ประกอบหลักการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ทั้ง 60 ตัวบ่งชี้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยขอเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ เพื่อเป็นแนวทางในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1.1 ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้รวม โดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์แล้วทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองเป็นสำคัญ ซึ่งพบว่า เป็นวิธีการที่สามารถพัฒนาตัวบ่งชี้รวมได้ดี ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดตัวบ่งชี้หรือกำหนดนโยบาย สามารถนำวิธีการพัฒนาตัวบ่งชี้ตามวิธีการนี้ไปใช้ในการพัฒนาตัวบ่งชี้ในเรื่องอื่น ๆ ต่อไป

1.2 ผลการวิจัย พบว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 60 ตัวบ่งชี้ของการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

และมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง เป็นตัวบ่งชี้ที่สามารถแสดงถึงการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อประโยชน์การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงเสนอแนะดังนี้

2.1 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยศึกษาตามขนาดของโรงเรียน เพื่อให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชัดเจนมากขึ้น

2.2 ควรนำตัวบ่งชี้ทั้ง 60 ตัวบ่งชี้นี้ไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริงในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ แล้วติดตามผล โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

2.3 ควรวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดอื่น เพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทนั้น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2553). *การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล Good Governance*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2552). *การจัดการเชิงกลยุทธ์ Strategic Management (ฉบับปรับปรุงใหม่)*. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ณัฐวัฒน์ พระงาม. (2555). *การจัดการเชิงกลยุทธ์ (STRATEGIC MANAGEMENT)*. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
- ธีรยุส วัฒนาสุขโชค. (2552). *การบริหารเชิงกลยุทธ์และการแข่งขัน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เนตรพัฒนา ยาวีราข. (2552). *ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: ทริปเพิลกรุ๊ป.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2551). *การวิจัยและตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม) สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน).
- พสุ เดชะรินทร์. (2553). *รู้จักในการปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พิบูล ทีปะपाल. (2555). *การจัดการเชิงกลยุทธ์: Strategic Management*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อมรการพิมพ์.

- มณฑา จำปาเหลือง. (2553). *การบริหารการศีกษา : การบริหารเชิงกลยุทธ์*. เพชรบุรี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ยูนิเซฟ ไทยแลนด์. (2559). นโยบายห้าประการด้านเด็กและเยาวชนที่รัฐบาลใหม่ควรให้ความสำคัญ. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 11 พฤศจิกายน 2563. แหล่งที่มา: <https://www.unicef.org/thailand/th/stories/>
- สุรินทร์ พิศสุวรรณ. (2555). *ASEAN อาเซียน รู้ไว้ได้เปรียบ*. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์.
- สุนรัตน์ สกุลสิริทรัพย์. (2550). *การกำหนดกลยุทธ์การเพิ่มการเติบโตของรายได้ในธุรกิจผลิตรายการประเภทสารคดีโทรทัศน์ กรณีศึกษา บริษัทแพลตินั่มครีเอชั่น จำกัด*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- สุภาณี สฤกษ์วานิช. (2553). *การบริหารเชิงกลยุทธ์ แนวคิด และทฤษฎี*. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย. (2564). กลุ่มบริหารงานบุคคล. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 15 เมษายน 2564. แหล่งที่มา: <https://www.unicef.org/thailand/th/stories/>.
- Burstein, L., Oakes, J., & Guiton, G. (1992). *Education indicators*. In M.C. Alkin (Ed.), *Encyclopedia of Educational resrarch*. New York: Mac Millan.
- Bateman, T. S., & Snell, S. A. (1999). *Management: Building Competitive Advantage* (4th ed.). Boston: Irwin McGraw-Hill.
- Johnstone, J. M. (1981). *Indicators of Education System*. London: The Ancho Press.
- Johnson G., and Scholes, K. (2003). *Exploring Corporate Strategy, Texts and Cases*. 5th ed. Hemel Hempstead: Prentice Hall.
- Nardo, M., Saisana, M., Saltelli, A., and Tarantola, S. (2005). *Tools for Composite Indicators Building*. Joint Research Centre, European Commission.
- Ireland O. D., Hitt, M. A., & Hoskisson, R. E., , Mason, , *Strategic Management: Competitiveness and Globalization*, (7th Ed.) (Ohio: Thomson/South-Western,2007), 372
- Schermerhorn, J. R.Jr. (2002). *Management*. New York : John Wiley & Sons.
- Thompson A. A. (2001). *Strategic Management: Concepts and Cases*, 12 ed. Toronto: McGraw-Hill.
- Wheelen, T. L. & Hunger, J. D. (2006). *Strategic Management and Business Policy*. (10th ed). New Jersey : Pearson Prentice Hall.

A corpus-based analysis of English synonyms : acquire and obtain

¹Sita Sittironnarit, ²Kongkiat Khunasathitchai,

³Krishna Kosashunhanan and ⁴Soranut Kumdee

^{1,2,3}Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

⁴Faculty of Science and Health Technology, Navamindradhiraj University

Corresponding Author, E-mail: kongkiat_k@rmutt.ac.th

Abstracts

Due to their similar meaning, L2 English language learners may struggle with the use of near synonyms. Corpus-based studies on English synonyms have been conducted over the last two decades to solve this issue. To the best of the researchers' knowledge, the distinction between the synonymous verbs *acquire* and *obtain* has not yet been examined. This study, thus, examines these two verbs in terms of genres and collocations using the Corpus of Contemporary American English (COCA). The findings indicate that they appear to have a high degree of formality and are prevalent in written rather than spoken genres. In general, *obtain* is more common than *acquire*. In terms of collocation, they may be distinguished by their specific noun collocates. Even though they share some noun collocates, they cannot be used interchangeably in all situations. Semantic preference and semantic prosody and pedagogical implications are also discussed.

Keywords: Collocation; Corpus Linguistics; A Corpus-Based Analysis; English Synonyms,

Introduction

English Synonyms are considered one of the challenges for language acquisition due to the difficulty in distinguishing their semantic meaning (Phoocharoensil & Kanokpermpoon, 2021). Each synonym cannot be used interchangeably due to its meaning (Edmonds & Hirst, 2002) as well as the context of the language (Liu, 2010). According to Thornbury (2002), L2 learners may write unnatural English sentences by unconsciously substituting a word with its synonyms, resulting in the unnatural English use. For example, the two synonyms, *fast* and *quick* can collocate with the noun *action* e.g. “His *quick action* in the gym saved her lives.” and “Doctors said Joey’s training and *fast action* saved his mother’s life (Aroonmanakun, 2015). However, *fast* cannot be replaced by *quick* in “this *fast* computer is worth buying”. Undoubtedly, knowledge of how to use English synonyms commonly and naturally is of importance for all English skills especially for writing ability (Yeh et al., 2007).

Boonraksa & Naisen (2022) studied English collocational errors of 285 Thai EFL undergraduate learners by classifying them into three groups of students based on their English proficiency, low, moderate, and high. It was found that all three groups have errors in two types of collocations, namely lexical and grammatical, which are caused by a negative transfer from their L1 or Thai, synonyms, and a lack of collocation understanding, resulting in incorrect collocation usage in their writing. It is due to the fact that in a Thai context in which English is regarded as a foreign language (EFL), exposure to authentic English is limited, resulting, collocational errors. It is no doubt that English language teachers need to equip Thai EFL students with collocational knowledge.

* Received: September 1, 2022; Revised: September 8, 2022; Accepted: September 9, 2022

In terms of English language teaching, vocabulary instruction mostly focuses on the use of a single word rather than multiple word phraseological units or its neighboring words since it is more convenient for teachers in terms of material preparation (Schmitt, 2010). These days have witnessed the call for deeper vocabulary teaching in terms of how to use a word naturally (Phoocharoensil, 2021). A corpus-based analysis of synonyms makes it possible to reveal both the similarities and differences of a pair or set of synonyms because of its size of words which is over millions or billions of authentic words (e.g., Phoocharoensil, 2010; 2020; 2021; Selmistraitis, 2021).

However, the synonymous words, *acquire* and *obtain* are still unexplored. There are four reasons why it is worth studying and why they were purposely selected. First, they are both indexed in Coxhead's (2000) academic word list that was examined based on the range and frequency of the corpus of authentic 3.5 million running words, and Gardner & Davies' Academic Vocabulary List or AVL (2014) that was developed based on a compilation of a corpus of 120-million words, meaning that these two words play a vital role in an academic genre. Secondly, according to Cambridge Online Dictionary, *acquire* means 1) to get or obtain something, to buy a business or property, or buy shares in a business, 2) to gradually learn or gain something such as a language or skill, and 3) to develop a medical condition or catch a disease that you were not born with while *obtain* means "to get something, especially by asking for it, buying it, working for it, or producing it from something else". They share same core meaning "to get something". Even though a dictionary provides some explanations of their meanings accompanied by examples, it lacks information on how to use these two words naturally. In other words, a limited number of noun collocates of both is given, resulting in a difficulty for learners to select an appropriate word. Thirdly, they were listed in the common 2,000 words in spoken English (Pearson Education, 2014), indicating that they are common words in which learners need to understand how to use them frequently. Fourthly, in terms of CEFR, they are both indexed at the B2 level, meaning their level of formality is not different based on the dictionary.

Research Objectives

1. To find out the distribution across genres in COCA of English verbs, *acquire* and *obtain* as well as their level of formality
2. To find out the similarities and differences between the synonymous verb, *acquire* and *obtain*, particularly, their collocation, semantic preference, and semantic prosody.

Research Methodology

COCA or the Corpus of Contemporary American English was purposely employed as a main source of data. Not only is COCA a large corpus composed of over 1 billion words, but it makes it possible to explore the distribution of words through eight different genres i.e., spoken English, fiction, magazines, newspapers, academic texts, TV and movies subtitles, blogs, and websites. COCA is regarded as one of the most frequently used corpora of the English language because of its big size.

To answer the first research question about the distribution, the target verb i.e., *acquire* and *obtain* were investigated through the occurrence across different genres in COCA. For the second research question, nouns frequently collocating with the target synonyms were searched and analyzed through COCA. To ensure the reliability of the association of the collocational

strength measurement, the MI or Mutual Information score is a statistical score used for identifying whether a word collocates by chance or not. Following Phoocharoensil (2020), the researchers considered the Mutual Information score which is a statistical score designed for the reliability of the collocational strength using a logarithmic scale to represent the ratio of the frequency of the collocation to the frequency of the two words occurring together whether they are collocated by chance or not (Kruawong & Phoocharoensil (2021). However, it has been critiqued that MI may be inadequate as Schmitt (2010) points out that collocations with very high MI scores could have relatively low overall corpus frequency. Note that in the current study, the frequency of noun collocates along with the MI value was employed to determine the strength of collocation to avoid including noun collocates that might be uncommon although they have a high MI score (Cheng, 2012; Gablasova, Brezina & McEnery, 2017). Therefore, we included only the top-40 frequency noun collocates of the two verbs with the frequency and MI score of ≥ 3 , which can indicate the significant value for the strength of collocational association. To report the top-40 frequency noun collocates, redundant words were removed in terms of their lemmatization. Since the automatic process may result in the redundancy of the collates e.g., *samples* and *sample*. Then, they were grouped into categories based on semantic preference. To analyze semantic prosody, the researchers manually consider top-40 frequency concordance lines of both verbs on COCA, which is categorized into three primary attitudinal tones, i.e., positive, negative, or neutral according to Louw (1993).

To ensure intercoder reliability of semantic preference and semantic prosody, the data was coded by one of the researchers holding a Ph.D. in Education who has been teaching English for over two decades until the researchers reach an agreement at 100%.

Results

To answer research question No.1, Table No.1 reveals that not only is the total frequency of the verb *obtain* (21,173 tokens) greater than *acquire* (8,234 tokens) but it also occurs with more frequency in seven genres. The only genre that *obtain* occurs less frequently than *acquire* is fiction with a slight difference (555 and 490 tokens). Considering the degree of formality, it was found that both words occur the most in academic texts, meaning that they are used formally. To consider the top-5 genre where both words occur, they have the same orders ranked by the frequency namely, academic texts, websites, blogs, magazines, and newspapers, meaning not only do they seem to share the same level of the degree of formality, but they also distribute across different genres at the same order. The corpus-informed data, moreover, also indicates that both words seem to be less common in spoken genres, i.e., TV/Movie, spoken and fiction as these three genres are the least 3 genres that these two words occur. Our findings also are in line with Coxhead's (2000) academic word and Gardner & Davies' Academic Vocabulary List or AVL (2014) in which these two words are indexed in written academic genre due to their high degree of formality and they occur less in spoken discourse.

Table 1. The Distribution of *acquire* and *obtain* across eight genres on COCA

Genre	Acquire		Obtain	
	Frequency	Per million	Frequency	Per million
blog	1,549	12.04	2,909	22.62
web-genl	1,991	16.02	4,561	36.71
tv/movies	386	3.01	415	3.24
spoken	528	4.19	736	5.83
fiction	555	4.69	490	4.14
magazine	1,640	13.01	2,400	19.03
newspaper	1,585	13.02	2,164	17.78
academic	3,583	12.04	7,498	62.59
Total	8,234		21,173	

Table 2. Noun Collocates of *Acquire* and *Obtain*

No.	Acquire			Obtain		
	Noun collocates	Frequency	MI score	Noun collocates	Frequency	MI score
1	skills	944	6.32	information	1801	4.66
2	knowledge	509	5.82	data	816	3.94
3	weapons	412	5.71	results	459	3.70
4	information	354	3.17	permission	452	6.45
5	land	277	4.12	consent	408	6.65
6	property	258	4.57	license	394	5.89
7	rights	214	3.53	degree	377	4.50
8	companies	202	3.32	copy	308	5.08
9	technology	180	3.39	warrant	298	6.62
10	trade	177	3.62	approval	291	5.54
11	language	153	3.34	records	290	4.19
12	status	151	3.81	sample	275	4.62
13	wealth	146	4.86	insurance	236	3.56
14	reputation	134	5.16	access	211	3.06

15	assets	131	5.03	documents	208	4.50
16	taste	113	4.23	credit	200	3.27
17	resources	112	3.07	search	192	3.24
18	understanding	94	3.02	employment	190	4.67
19	acres	94	5.04	scores	190	4.10
20	infection	91	4.87	funding	183	4.12
21	meaning	91	3.13	sources	176	3.59
22	equipment	89	3.59	weapons	173	3.52
23	stake	88	4.85	freedom	167	3.17
24	capability	85	5.66	participants	162	3.39
25	customers	82	3.23	coverage	160	3.87
26	citizenship	81	5.28	VISA	150	6.47
27	goods	79	3.82	benefits	148	3.04
28	expertise	75	4.74	abortion	126	3.86
29	materials	67	3.06	driver	121	3.39
30	significance	66	4.31	estimates	120	4.16
31	shares	64	3.90	loan	117	4.14
32	immunity	63	5.48	relief	110	3.64
33	habit	62	4.52	materials	109	3.19
34	talent	59	3.46	citizenship	101	5.07
35	capacity	58	3.20	certificate	99	5.49
36	ownership	57	4.31	assistance	98	3.54
37	license	56	3.58	financing	92	5.08
38	territory	52	3.70	chronicle	87	4.82
39	objects	51	3.14	interviews	77	3.50
40	vocabulary	50	4.64	authorization	77	6.20

Table 2 indicates the top-20 noun collocates extracted from COCA that frequently co-occur with the verb *acquire* and *occur* which were ranked by the frequency with a statical score of mutual information to ensure the collocational strength which is equal to or greater than 3 (Cheng, 2011). Drawing upon the top-40 noun collocates of the two verbs, it is obvious that there are five nouns that the words *acquire* and *obtain* share the same noun collocates, namely, *weapons*, *information*, *citizenship*, *materials*, and *license*. All five words seem to mean something that is of importance to *acquire* or *obtain* such as information or something that plays an essential role in which he/she needs such as citizenship. There are concrete nouns i.e., *materials*, *weapons*, *licenses*, and abstract nouns i.e., *information* and *citizenship*.

1. and 2 are extracted from COCA indicating how both words collocate with the noun, material.

(1) Kills are closely linked to the ability to acquire material, and hence also social, benefit.

(2) However, e-mail and the Internet should not be used to obtain material that is offensive.

The concordance lines (3) and (4) examples the collocations of *acquire* + weapon and *obtain* + weapon.

(3) Al Qaeda leaders have sought contacts in Iraq who could help them acquire weapon.

(4) Once in power, they would develop or obtain weapons of mass destruction

Here are two examples of pairs collocates of *acquire* + *license* and *obtain* + *license*.

(5) Texans won the right to obtain licenses to carry concealed weapons.

(6) More school psychologists will acquire licenses for private practice to expand their roles in schools.

Below are two extracted concordance lines of *acquire* information and *obtain* information

(7) If investors actively try to acquire information about the contents of forthcoming public reports.

(8) ...if newspapers or television receive or obtain information fairly from a reliable and responsible source...

The last noun collocate that both words share is citizenship.

(9) Apart from marriage to a Saudi national, there are no provisions for long-term foreign residents to acquire citizenship.

(10) However, they may obtain citizenship for their non-Jordanian husbands who may then confer citizenship on the children.

The next step is to categorize all the noun collocates based on semantic meaning. To scrutinize the data, it is suggested to categorize collocates into semantic preference sets based on the near meaning (Sinclair & Carter, 2004). Then the sets of semantic preferences of both words' noun collocates were categorized.

Table 3. Semantic Preference about Data

Word	Noun Collocates
acquire	information resources
obtain	information data sources chronicle results record score

Regarding Table 3, *acquire* and *obtain* share are similar as they share the noun collocate information. Moreover, while the word *acquire* can collocate with *information* and *resources*, *obtain* can be followed by seven nouns including *information*, *data*, *sources*, *chronicle*, *results*, *record*, and *score*. Judging by the semantic perspective, *acquire* seem to co-occur with the meaning of information or resource that can be used to supply something while the *obtain* is likely to collocate with the nouns that deals with a wider range of words as mentioned earlier. The concordance lines No. (11) and (12) are examples of them.

- (11) For instance, inspectors' powers to acquire information about accidents needed to be extended to include inquiries made to determine whether an investigation was appropriate, rather than being confined to those cases.
- (12) Another study of employers' use of temporary workers using US survey data (Magnum/Mayall/Nelson, 1985) obtained results very similar to our own with respect to fixed-term contract workers.

Table 4. Semantic Preference about Things or objects

Word	Noun Collocates
acquire	equipment goods materials objects weapon
obtain	copy documents materials sample weapon

Table No.4 illustrates the noun collocates of *acquire* and *obtain* in which the meaning is related to a thing or object. It is worth noticing that *materials* can be followed by both words. Particularly, *acquire* seem to collocate with materials relating to teaching, learning, or library-involved activity as in (13) and (14) while *obtain* + noun seems to occur variously as in (15) and (16).

(13) As the Germanic Librarian at Cal, I can add that our ability to acquire materials from the areas I represent has declined dramatically in the past five years.

(14) P.L.480 was a law enacted by Congress in 1958 that allowed LC to acquire materials on the behalf of other libraries and research centers in the United States.

(15) If the company you have hired cannot obtain materials from a builder's merchant without any advance payment there is something wrong.

(16) We can help you find information and obtain materials from elsewhere whether books, journal articles, or research reports.

The word weapon is another word that *acquire* and *obtain* share the same noun collocate, indicating the weapon of the government of army as in (3) and (4). In addition, equipment, goods, and materials are other noun meaning a thing or object in which people can make use of that can neighbor with *acquire* while *obtain* co-occurs with words relating to a piece of paper or record or sample such as *copy documents* and *sample*.

Table 5. Semantic Preference about Right or Allowance

Words	Noun Collocate
acquire	citizenship license ownership rights status
obtain	access approval authorization citizenship certificate consent credit degree license permission VISA

Concerning semantic preference of right or allowance as can be seen in Table 5, there are two nouns *acquire* and *obtain* share the same collocates including *citizenship* and *license* as in (9) and (10) and (5) and (6) respectively. Regarding *citizenship*, they seem to have no distinction about the use between two words as they are used in a context relating to the status to live in a foreign area. Similarly, for the word *license*, both synonymous verbs tend to occur in the context of status or permission to do something. To distinguish these two words, it can be noted that *acquire* collocates with the words allowing a person to do something such as *citizenship*, *license*, *ownership*, *rights*, and *status* whereas the word *obtain* seems to have a wider range of collocation indicating do something such as *approval*, *authorization*, *citizenship*, *credit*, *degree* *permission* as well as a document allowing him/her a permission to do something such as *certificate*, *consent*, and *VISA*.

Discussion

Table 6. Other categorizations of semantic preference of *acquire*

Semantic Preference	Noun Collocates
knowledge	knowledge language understanding meaning vocabulary
land	land property assets acres territory
ability	skills status capability expertise habit talent capacity
business	companies trade stake customers shares
richness	wealth resource
negative meaning	infection
others	reputation taste technology significance immunity

According to Table No. 6, the word *acquire* is composed of 7 groups of semantic preference in which the word *obtain* is not. Considering the meaning of knowledge, it is found that *acquire* co-occurs with the words meaning to gradually learn or gain something especially knowledge or language including *knowledge*, *language*, *meaning*, *understanding*, and *vocabulary*. In addition, *acquire* collocates with the words relating to land or area such as *land*, *property*, *assets*, *acres*, and *territory*. Nouns relating to business such as *companies*, *trade*, *stake*, *customers*, and *shares* are collocates of *acquire*. Moreover, *acquire* co-occurs with a wide range of semantic preference sets such as richness and others including *reputation*, *taste*, *technology*, *significance*, and *immunity*. It can be noted that the noun collocates of *acquire* are likely to indicate, neutral or positive meaning resulting in neutral or positive semantic prosody. However, it is noticed that only *acquire* tends to collocate with nouns indicating negative meaning or negative semantic prosody, namely *infection* as can be seen in (17) and (18).

(17) For the same reasons that the female is more likely to acquire infection in the throat than her male sexual partner.

(18) Horses are thought to acquire infection mainly from pastures contaminated by donkeys during the summer months.

Table 7. Other categorizations of semantic preference of *obtain*

Semantic Preference	Noun Collocates
money	funding loan financing
to guarantee	warrant insurance
etc.	employment search estimates freedom coverage benefits abortion relief degree assistance participants interviews DNA

Table No.7 indicates that *obtain* tends to collocate with the words relating to money such as *funding, financing, and loan*, as well as the words meaning to guarantee such as *warrant and insurance* which contrast with those of *acquire*. In addition, there is a set of Etc. semantic preference that *obtain* can neighbor with including a wide range of words i.e., *employment search estimates freedom coverage benefits abortion relief degree assistance participants interview and DNA*.

Conclusion

This current study examined the synonymous verbs, *acquire*, and *obtain* regarding their degree of formality through their distribution across genres as well as their similarities and differences particularly, their collocation, semantic preference and semantic prosody, resulting in the different collocational behaviors. The results of this study indicate that not only do the verbs, *acquire* and *obtain* tend to not only occur heavily in the written academic genre, but also appear in other written genres such as blogs, websites, magazines, and newspapers. In addition, they both rarely appear in spoken genres, as a result, they seem to have a high degree of formality. For research question No.2, these two words share the same core meaning according to an online dictionary and COCA. Another interesting point is that corpus-informed evidence sheds some light on the similarities and differences. In general, *obtain* is likely to be more common than *acquire* based on the tokens found on COCA. In terms of semantic preference, they share some similar sets of words meaning data or information, things or objects, and right or allowance to do something. However, there are only five words that these words shared the same noun collocates i.e., *weapons, information, citizenship, materials, and license*. Thus, English language users especially should carefully consider the noun collocate to best suit the context. For example, *source* is a noun collocate of *obtain* but it seems not to collocate with *acquire*. Despite the shared sets of semantic preferences, it is obvious that these two words have their noun collocates which L2 should carefully consider when using in a context. Therefore, we can conclude that *acquire* and *obtain* are near or lose synonyms in which they cannot be interchangeably substituted in every context. Considering their semantic preference, another worth mentioning point is that *acquire* is likely to co-occur with something that a person gradually gets while the word *obtain* is found to be used with words relating to a paper or authorization to do something or allowance to get or do something. Moreover, while *acquire*

collocates with the business words relating to ownership, *obtain* are found with words relating to money. Apart from semantic preference, both words are likely to behave with either neutral or positive meanings. However, regarding their semantic prosody, only one word distinguishing between them is that *acquire* collocates with a noun, *infection* which tends to lead to negative cognitive meaning.

To sum up, this current study sheds some light on the degree of formality as well as the distinction between the academic synonymous verbs, *acquire* and *obtain*. To master the use of common and natural collocation, L2 learners cannot only make use of either their intuition or a dictionary but the corpus-based evidence. When it comes to writing, L2 writers can make use of COCA or another corpus along with consulting a dictionary to select the appropriate word to suit each context. For the further research, researchers may consider studying another word or set of synonyms of these words such as *get*, *earn*, and *receive* to yield some distinction, especially between spoken and written genres.

It should be noted that this current study is not without limitations. Since the main source of data is corpus-based on COCA, which is an American corpus, the data would reflect only the use of American speakers of English. Further researchers may focus on corpora of other native speakers of English such as British, Australian, New Zealand or ESL or EFL context corpus (Phoocharoensil & Kanokpermpoon, 2021) or compare between or among two or more corpora. In addition, there would be some noun collocates that do not appear on the results reported which may limit the results of this study since this study employed MI score. Further researchers may consider another statistical criterion such as t-score, z-score, or log-likelihood rather than MI score (Phoocharoensil & Kanokpermpoon, 2021).

References

- Aroonmanakun, V. (2015). Quick or fast: A corpus based study of English synonyms. *LEARN Journal: Language Education and Acquisition Research Network*, 8 (1), 53-62.
- Boonraksa, T., & Naisena, S. (2022). A Study on English Collocation Errors of Thai EFL Students. *English language teaching*, 15 (1), 164-177.
- Carter, R. (2012). *Vocabulary: Applied linguistic perspectives*. Routledge.
- Cheng, W. (2012). *Exploring corpus linguistics: Language in action*. Routledge
- Coxhead, A. (2000). A new academic word list. *TESOL quarterly*, 34 (2), 213-238.
- Edmonds, P., & Hirst, G. (2002). Near-synonymy and lexical choice. *Computational linguistics*, 28 (2), 105-144.
- Gablasova, D., Brezina, V., & McEnery, T. (2017). Collocations in corpus-based language learning research: Identifying, comparing, and interpreting the evidence. *Language Learning*, 67 (1), 155-179. <https://dx.doi.org/10.1111/lang.12225>
- Gardner, D., & Davies, M. (2014). A new academic vocabulary list. *Applied linguistics*, 35 (3), 305-327.
- Kruawong, T., & Phoocharoensil, S. (2022). A genre and collocational analysis of the near-synonyms teach, educate and instruct: A corpus-based approach. *TEFLIN Journal*, 33 (1), 75-97.
- Liu, D. (2010). Is it a chief, main, major, primary, or principal concern?: A corpus-based behavioral profile study of the near-synonyms. *International Journal of Corpus Linguistics*, 15 (1), 56-87.

- Pearson Education. (2014). *Longman dictionary of contemporary English* (6th ed.). Harlow, UK: Pearson Education Limited.
- Phoocharoensil, S. (2010). A corpus-based study of English synonyms. *International Journal of Arts and Sciences*, 3 (10), 227-245.
- Phoocharoensil, S. (2011). Collocational errors in EFL learners' interlanguage. *Journal of education and practice*, 2 (3), 103-120.
- Phoocharoensil, S. (2021). Semantic prosody and collocation: A corpus study of the near-synonyms persist and persevere. *Eurasian Journal of Applied Linguistics*, 7 (1), 240–258.
- Phoocharoensil, S. (2021). Multiword Units and Synonymy: Interface between Collocations, Colligations, and Semantic Prosody. *GEMA Online Journal of Language Studies*, 21 (2).
- Phoocharoensil, S., & Kanokpermpoon, M. (2021). Distinguishing the near-synonyms 'increase' and 'rise': Genre and collocation investigation. *Kasetsart Journal of Social Sciences*, 42 (4), 968-975.
- Schmitt, N. (2010). *Researching vocabulary: A vocabulary research manual*. Springer.
- Selmistraitis, L. (2020). Semantic preference, prosody and distribution of synonymous adjectives in COCA. *Journal of Language Studies*, 20 (3), 1-18.
- Sinclair, J., & Carter, R. (2004). *Trust the text: Language, corpus and discourse*. Routledge.
- Thornbury, S. (2002). *How to teach vocabulary*. Harlow.
- Yeh, Y., Liou, H. C., & Li, Y. H. (2007). Online synonym materials and concordancing for EFL college writing. *Computer Assisted Language Learning*, 20 (2), 131-152.

การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ
ของเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี
**Good Governance and Leadership Affecting the Effectiveness of
Subdistrict Municipality in Pathum Thani Province**

พรรษชล บุญคง,
ภมร ชันระหัตต์ และ ธนิศร ยืนยง
มหาวิทยาลัยปทุมธานี
**Patsachol Bunkong,
Phamorn Khanthahat and Tanisorn Yeunyong**
Pathumthani University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: patsachol.boon@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ระดับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ภาวะผู้นำ และประสิทธิภาพของเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี 2) การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี และ 3) แนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพของเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ในเขตเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 400 คน สุ่มโดยตัวอย่างแบบชั้นภูมิ การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 20 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ภาวะผู้นำ และประสิทธิภาพของเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี พบว่า พบว่า ระดับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบล ในจังหวัดปทุมธานีโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.34$, S.D.=.17) 2) การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี พบว่า ภาวะผู้นำของเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.56$, S.D.=.31) และ 3) แนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพของเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี พบว่า ประสิทธิภาพของเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.47$, S.D.=.16)

คำสำคัญ: การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี; ภาวะผู้นำ; ประสิทธิภาพ

Abstracts

The objectives of this research were 1) the level of good corporate governance, leadership and effectiveness of the sub-district municipality in Pathum Thani Province. 2) Good governance and leadership that affect the effectiveness of the sub-district municipality in Pathum Thani Province; and 3) Guidelines for increasing the effectiveness of sub-district municipalities in Pathum Thani Province This research uses an integrated research methodology. The sample group consisted of 400 people aged 18 years and over in the sub-district municipality in Pathum Thani province. randomly by stratified sampling simple random sampling the research instruments were questionnaires and in-depth interviews of 20 people. The data were analyzed. The statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation. Multiple regression analysis and correlation analysis

The results of the research were as follows: 1) The level of good city affairs administration, leadership, and effectiveness of the sub-district municipality in Pathum Thani province found that the level of good city affairs service of the sub-district municipality In Pathum Thani Province, the overall level was moderate ($\bar{x} = 3.34$, S.D.=.17). 2) Good city administration and leadership that affect the effectiveness of the sub-district municipality in Pathum Thani province. It was found that the leadership of the sub-district municipality in Pathum Thani province Overall, it was at a high level ($\bar{x} = 3.56$, S.D.=.31). and 3) guidelines for increasing the effectiveness of the sub-district municipality in Pathum Thani province. It was found that the effectiveness of the sub-district municipality in Pathum Thani province Overall, it was at a high level ($\bar{x} = 3.47$, S.D.=.16).

Keywords: Good Governance; Leadership; Effectiveness

บทนำ

รัฐธรรมนูญฉบับประชาชนได้ถูกประกาศใช้เป็นครั้งแรกเมื่อ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2540 โดยสนับสนุนหลักการกระจายอำนาจสู่การปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหมวด 9 มาตรา 284 ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น และแบ่งการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 5 รูปแบบ ได้แก่ เทศบาล (นคร เมือง ตำบล) องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยาความสำคัญกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อต้องการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้นซึ่งกำหนดหลักการ และสาระสำคัญไว้ว่า รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ ท้องถิ่นการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงิน และการคลัง รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี จึงเป็นทางเลือกที่สำคัญต่อการบริหารงานภาครัฐ เพื่อให้การให้บริการสาธารณะมีคุณภาพ ตอบสนองความต้องการ ความคาดหวังและความพึงพอใจแก่ประชาชน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับที่ 12) พ. ศ. 2560-2564 ถูกกำหนดไว้ภายใต้แผน ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทในการพัฒนาชาติ และได้กำหนดไว้ในด้านที่ 6 ด้านการปรับปรุงสมดุลและพัฒนาระบบการจัดการภาครัฐที่มุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการ

ให้บริการประชาชนของหน่วยงานภาครัฐ (สำนักงาน ก.พ.ร., 2546 : 34) ภารกิจหลักประการหนึ่งของสำนักงาน ก.พ.ร. คือการส่งเสริมให้ระบบราชการไทยนำหลักการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี มาใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติและประชาชนตามเจตนารมณ์ของมาตรา 3/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2545 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี 10 หลัก ได้แก่ 1) หลักประสิทธิภาพ 2) หลักประสิทธิผล 3) หลักการตอบสนอง 4) หลักการรับผิดชอบต่อ 5) หลักความโปร่งใส 6) หลักการมีส่วนร่วม 7) หลักกระจายอำนาจ 8) หลักนิติธรรม 9) หลักความเสมอภาค 10) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2546-2560 : 75)

เทศบาลตำบลใน จังหวัดปทุมธานี เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต้องอาศัยการบริหารงานแบบการกระจายอำนาจ บูรณาการ ครอบคลุม ทัวถึง ทั้งในยุคที่มีการเกิดโรคระบาด (โควิด19) การบริหารงานต้องใช้การวินิจฉัยสั่งการเป็นเครื่องมือ และจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ และท้องถิ่นต้องสามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนได้ เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้และมีประสิทธิผล เนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไม่ว่าทางสภาพภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชน ความต้องการและปัญหาต่างกันไป ผู้ที่ให้บริการหรือแก้ไขปัญหาให้ตรงจุดและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนได้เป็นอย่างดีหรือไม่ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นเอง

ดังนั้น ประสิทธิภาพขององค์การเป็นเรื่องของการพิจารณาว่าองค์การประสบความสำเร็จเพียงใดในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ องค์การที่มีประสิทธิภาพสูงจึงเป็นองค์การที่ประสบความสำเร็จในการทำงานตามเป้าหมาย (พิทยา บวรวัฒนา, 2552 : 75) ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้เป็นภาพสะท้อนความคิดเห็นของประชาชนที่องค์กรสามารถนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าสูงสุด

จากเหตุผลข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะวิจัย เรื่อง การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี เพื่อข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี และเป็นประโยชน์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ภาวะผู้นำ และประสิทธิภาพของเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพของเทศบาลตำบลใน จังหวัดปทุมธานี

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ประชาชนเขตเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 17 แห่ง มีจำนวนประชากรทั้งหมด จำนวน 257,205 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนเขตเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 400 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ ทาโรยามาเน (Taro Yamane)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วย 1) หลักประสิทธิผล 2) หลักประสิทธิภาพ 3) หลักการตอบสนอง 4) หลักการรับผิดชอบ 5) หลักความโปร่งใส 6) หลักการมีส่วนร่วม 7) หลักกระจายอำนาจ 8) หลักนิติธรรม 9) หลักความเสมอภาค 10) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ประกอบด้วย 1) ความสามารถในการบริหาร 2) บุคลิกภาพ 3) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วย 1) สภาพแวดล้อม 2) เทคโนโลยี 3) กลยุทธ์ 4) โครงสร้าง 5) กระบวนการ 6) วัฒนธรรม แบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วน (rating scale) จะเป็นข้อความที่ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นโดยจำแนกออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

3. การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความน่าเชื่อถือและความแม่นยำของแบบสอบถาม ดังนี้ (1) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบ มีจำนวน 3 ท่านตรวจสอบประเมินโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง IOC (item-objective congruence index) เป็นรายบุคคล โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้ คำถามวัดได้ตรงวัตถุประสงค์ได้ + 1 คะแนน ถ้าไม่แน่ใจข้อความนั้นวัดตรงจุดประสงค์หรือไม่ได้ 0 คะแนน ข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงจุดประสงค์ได้ - 1 คะแนน โดยนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ประเมินมารวมลงในแบบวิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อคำถามวัดจุดประสงค์เพื่อหาค่าเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถามดังนี้ 1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้ 2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ควรพิจารณาปรับปรุง (2) การหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ นำเครื่องมือแบบสอบถามไปผ่านการตรวจสอบ

ความตรงเชิงเนื้อหา และนำไปทดลองใช้ (try-out) กับประชาชนในจังหวัดนนทบุรีเพื่อหาค่าความเที่ยงจำนวน 30 ชุด (3) การวิเคราะห์ความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมวิจัยทางสังคมศาสตร์ หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยเลือกข้อที่มีค่าความเที่ยงตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป ถือว่าเพียงพอสำหรับใช้เป็นมาตรฐานของมาตรวัด (4) การหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามเชิงปริมาณ ผู้วิจัยหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งชุด โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .91

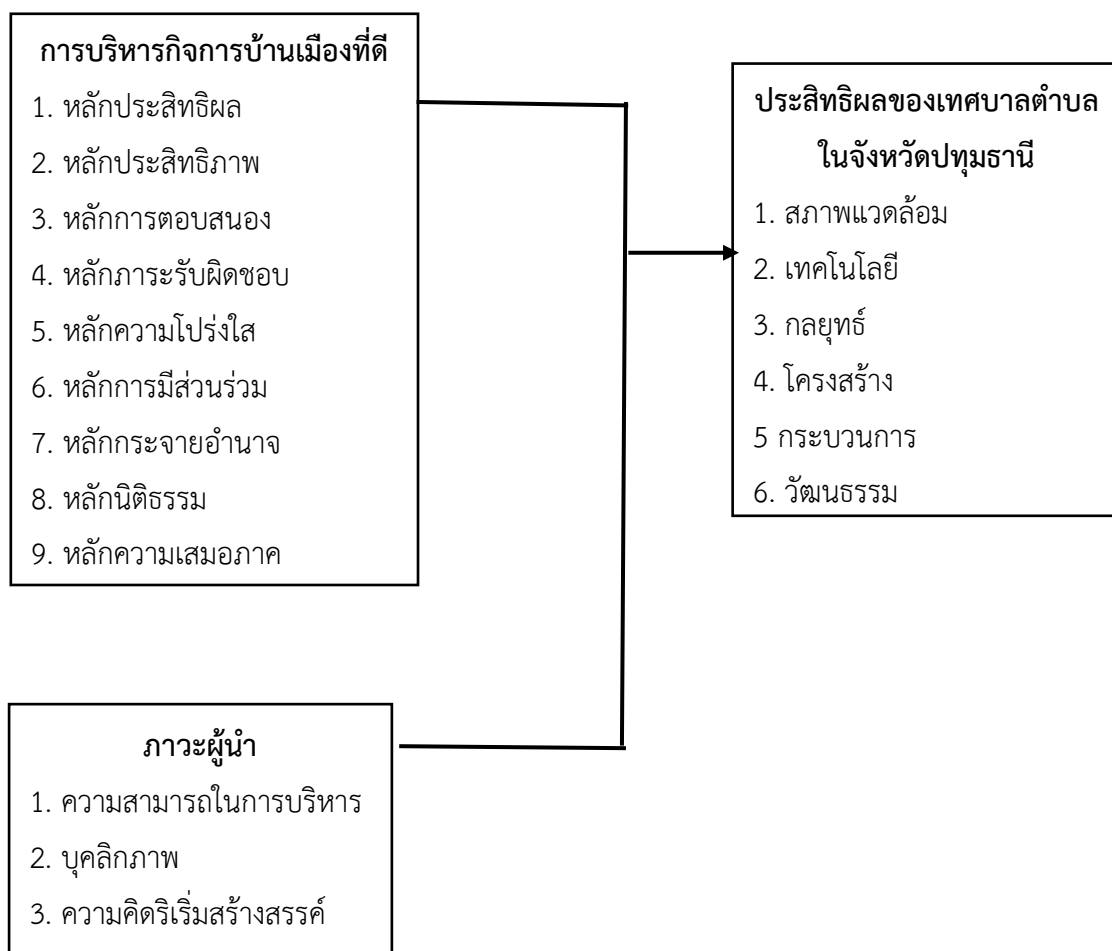
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการใน 3 ลักษณะ ดังนี้ 1. การเก็บรวบรวมข้อมูลทางทฤษฎี แนวคิดจากผลงานวิจัย ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสูงสุดอันแสดงให้เห็นถึงตัวแนวความคิด ทฤษฎี เพื่อการเลือกสรรตัวแปรที่มีความสำคัญต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดปทุมธานี มาใช้เป็นเกณฑ์ในการชี้วัดได้อย่างถูกต้อง 2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชน ในเขตเทศบาลตำบล จังหวัดปทุมธานี 3. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (quantitative research) จากที่เก็บแบบสอบถามได้ทั้งหมดจากกลุ่มตัวอย่าง โดยนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ตามหลักการเชิงเนื้อหา และเหตุผลทางวิชาการโดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในส่วนต่าง ๆ ตามข้อเท็จจริงโดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) 2. สถิติเชิงอนุมาน (quantitative statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการทดสอบการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (multiple regression analysis: MRA) และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (correlation analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกออกเป็นเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน สามารถแสดงจำนวน และร้อยละได้ดังต่อไปนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 58.0 (2) อายุ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะมีช่วงอายุ 41 – 50 ปี จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 มีสถานภาพเป็นโสด จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 41.5 มีระดับการศึกษาสูงสุด คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 และมีรายได้ต่อเดือน 15,001-20,000 บาท จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 39.0

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การบริการกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลใน จังหวัดปทุมธานี

การบริการกิจการบ้านเมืองที่ดี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. หลักประสิทธิผล	3.27	0.48	ปานกลาง	7
2. หลักประสิทธิภาพ	3.11	0.48	ปานกลาง	9
3. หลักการตอบสนอง	3.43	0.44	มาก	4
4. หลักการรับผิดชอบ	3.49	0.46	มาก	3
5. หลักความโปร่งใส	3.34	0.45	ปานกลาง	6
6. หลักการมีส่วนร่วม	3.04	0.47	ปานกลาง	10
7. หลักกระจายอำนาจ	3.57	0.49	มาก	1
8. หลักนิติธรรม	3.17	0.48	ปานกลาง	8
9. หลักความเสมอภาค	3.54	0.46	มาก	2
10. หลักมุ่งเน้นฉันทามติ	3.35	0.58	ปานกลาง	5
รวม	3.34	0.17	ปานกลาง	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการบริการกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบล ในจังหวัดปทุมธานีโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 3.34$, S.D.=.17) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริการกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบล ในจังหวัดปทุมธานี ด้านหลักกระจายอำนาจสูงเป็นอันดับแรก ($\bar{X}= 3.57$, S.D.=.49) ถัดมาคือ ด้านหลักความเสมอภาค ($\bar{X}= 3.54$, S.D.=.46) ด้านหลักการรับผิดชอบ ($\bar{X}= 3.49$, S.D.=.46) ด้านหลักการตอบสนอง ($\bar{X}= 3.43$, S.D.=.44) ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ ($\bar{X}= 3.35$, S.D.=.58) ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X}= 3.34$, S.D.=.45) ด้านหลักประสิทธิผล ($\bar{X}= 3.27$, S.D.=.48) ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X}= 3.17$, S.D.=.48) ด้านหลักประสิทธิภาพ ($\bar{X}= 3.11$, S.D.=.48) และด้านหลักการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย ($\bar{X}= 3.04$, S.D.=.47)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำของเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี

ภาวะผู้นำ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. ด้านความสามารถในการบริหาร	3.57	0.56	มาก	2
2. ด้านบุคลิกภาพ	3.65	0.55	มาก	1
3. ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.48	0.54	มาก	3
รวม	3.56	0.31	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ภาวะผู้นำของเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.56$, S.D.=.31) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X}=3.65$, S.D.=.55) รองลงมา ด้านความสามารถในการบริหาร ($\bar{X}=3.57$, S.D.=.56) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{X}=3.48$, S.D.=.54)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี

ประสิทธิผลของเทศบาลตำบล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. สภาพแวดล้อม	3.42	0.38	มาก	4
2. เทคโนโลยี	3.48	0.41	มาก	3
3. กลยุทธ์	3.68	0.41	มาก	1
4. โครงสร้าง	3.40	0.38	ปานกลาง	5
5. กระบวนการต่าง ๆ	3.52	0.42	มาก	2
6. วัฒนธรรม	3.34	0.38	ปานกลาง	6
รวม	3.47	0.16	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า ประสิทธิผลของเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.47$, S.D.=.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านกลยุทธ์ ($\bar{X}=3.68$, S.D.=.41) รองลงมา คือ ด้านกระบวนการต่าง ๆ ($\bar{X}=3.52$, S.D.=.42) ด้านเทคโนโลยี ($\bar{X}=3.48$, S.D.=.41) ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X}=3.42$, S.D.=.38) ด้านโครงสร้าง ($\bar{X}=3.40$, S.D.=.37) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X}=3.34$, S.D.=.38)

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อน แบบขั้นตอน (multiple linear regression analysis- enter) ระหว่างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และภาวะผู้นำ ส่งผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดปทุมธานี

ตัวแปรอิสระ	B	Std. Error	Beta	t	Sig
ค่าคงที่	3.488	.171		20.413	.000
หลักประสิทธิผล (X_1)	.017	.017	.052	1.028	.305
หลักประสิทธิภาพ (X_2)	.015	.017	.045	.863	.389
หลักการตอบสนอง (X_3)	.026	.019	.071	1.373	.171
หลักการรับผิดชอบต่อ (X_4)	.001	.017	.003	.068	.946
หลักความโปร่งใส (X_5)	.021	.018	.061	1.172	.242
หลักการมีส่วนร่วม (X_6)	.000	.018	.002	.047	.963
หลักกระจายอำนาจ (X_7)	.042	.016	.131	2.580	.010*
หลักนิติธรรม (X_8)	.013	.017	.039	.748	.455
หลักความเสมอภาค (X_9)	.019	.017	.055	1.084	.279
หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (X_{10})	.003	.014	.010	.187	.852
ความสามารถในการบริหาร (X_{11})	.001	.014	.004	.080	.936
บุคลิกภาพ (X_{12})	.016	.015	.056	1.089	.277
ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (X_{13})	.001	.015	.003	.051	.959
R = 0.187, R Square = 0.035, Adjuster R Square = .003					
Std. Error of the Estimate = 0.15654 F = 1.081, Sig = 0.374					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อน แบบขั้นตอน พบว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว (การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และภาวะผู้นำ) ส่งผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดปทุมธานี(Y) พบว่าคะแนนมาตรฐานของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และภาวะผู้นำ หลักกระจายอำนาจ (X_7) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดปทุมธานี (Y)(Bata) มีค่าเท่ากับ .131 โดยมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณของประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดปทุมธานี (Y) กับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และภาวะผู้นำ หลักกระจายอำนาจ (X_7) มีค่า (R) เท่ากับ .187 โดยที่ตัวพยากรณ์สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดปทุมธานี (Y)(R Square) ได้ร้อยละ 3.50 มีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ .171 เขียนสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดปทุมธานี (Y) ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 3.488 + 0.042 (X_7)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = + 0.131 (X_7)$$

จากสมการข้างต้นจะเห็นได้ว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และภาวะผู้นำ หลักกระจายอำนาจ (X_7) ส่งผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดปทุมธานี (Y) ในทิศทางบวก และขนาดตอบสนอง เท่ากับ 0.042 กล่าวคือ เมื่อหลักกระจายอำนาจ (X_7) เพิ่มขึ้น 1 หน่วยจะทำให้ส่งผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดปทุมธานี (Y) เพิ่มขึ้น 0.042 หน่วย โดยที่ตัวแปรอื่นในสมการคงที่ ส่วนการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และภาวะผู้นำ ประสิทธิผล (X_1)(Sig =0.305) ประสิทธิภาพ (X_2)(Sig =0.389) การตอบสนอง (X_3)(Sig =0.171) ภาระรับผิดชอบ (X_4)(Sig =0.946) ความโปร่งใส (X_5)(Sig =0.242) การมีส่วนร่วม (X_6)(Sig =0.963) นิติธรรม(X_8)(Sig =0.455) ความเสมอภาค (X_9)(Sig =0.279) มุ่งเน้นฉันทามติ (X_{10})(Sig =0.852) ความสามารถในการบริหาร (X_{11})(Sig =0.936) บุคลิกภาพ (X_{12})(Sig =0.272) และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (X_{13})(Sig =0.959) โดยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และภาวะผู้นำ ทั้ง 12 ด้านไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 5 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตัวแปรอิสระ	การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและภาวะผู้นำส่งผลต่อ ประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดปทุมธานี	
	เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
หลักประสิทธิผล (X_1)		✓
หลักประสิทธิภาพ (X_2)		✓
หลักการตอบสนอง (X_3)		✓
หลักภาระรับผิดชอบ (X_4)		✓
หลักความโปร่งใส (X_5)		✓
หลักการมีส่วนร่วม (X_6)		✓
หลักกระจายอำนาจ (X_7)	✓	
หลักนิติธรรม (X_8)		✓
หลักความเสมอภาค (X_9)		✓
หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (X_{10})		✓
ความสามารถในการบริหาร (X_{11})		✓

บุคลิกภาพ (X_{12})

✓

ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (X_{13})

✓

จากตารางที่ 5 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และภาวะผู้นำ พบว่าหลักกระจายอำนาจ (X_1) ส่งผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ส่วนการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และภาวะผู้นำด้านอื่น ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ

6. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การสัมภาษณ์เรื่อง การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาประกอบการวิจัย โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 20 คน แบ่งออกเป็นประชาชนทั่วไป 10 คน และผู้นำท้องถิ่น 10 คน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้ 1. จากการศึกษาการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบล ในจังหวัดปทุมธานี สามารถอภิปรายโดยจำแนกเป็นรายด้านได้ ดังนี้

1) ด้านหลักประสิทธิผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า มีการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นการบรรลุเป้าหมายที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ ณัฐวัฒน์ สิริพรวุฒิ (2556 : 64) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) เทศบาลทุกเทศบาลในจังหวัดสิงห์บุรี” พบว่า การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐจะเป็นการกระจายอำนาจการปฏิบัติงานที่ดีแก่ทุกฝ่ายปฏิบัติงาน การดำเนินยุทธศาสตร์และแผนการพัฒนาที่ตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมายซึ่งมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน

2) ด้านหลักประสิทธิภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า มีการบริหารจัดการด้านการดำเนินงานที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานที่รวดเร็วขึ้น มีขั้นตอนการให้บริการที่กระชับและเกิดการบริการที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุรัตน์ ฉันทะนิ (2557 : 43) ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” พบว่า การจัดทำระบบฐานข้อมูลจะส่งเสริมให้เกิดการดำเนินงานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการปฏิบัติงานและส่งเสริมให้เกิดความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน

3) ด้านหลักการตอบสนอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า มีการส่งเสริมการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อให้เกิดการแสดงความคิดเห็น การระดมความคิดเห็นในการร่วมกันเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา การกำหนดทิศทางและลำดับความสำคัญของปัญหา สอดคล้องกับการศึกษาของ Dahl (2000 : 6) ที่กล่าวว่า การส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลจะช่วยให้เกิดการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนที่สอดคล้องกับความเป็นจริงอย่างมากที่สุด

4) ด้านหลักการรับผิดชอบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ส่งเสริมให้เกิดการตระหนักรู้ต่อสภาพปัญหาที่อาจจะส่งผลกระทบต่อสังคม และประชาชนในภาพรวม สอดคล้องกับการศึกษาของ สรวิชัย เปรมชื่น (2555 : 54) ที่ศึกษาเรื่อง “รายงานผลการศึกษาข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ” (Benchmarking) หมวด 7 ผลลัพธ์การดำเนินการ จำนวน 2 กลุ่มประเภทข้อมูล จำแนกตามประเภทของส่วนราชการ (กรมและจังหวัด) พบว่า การรักษามาตรฐานการปฏิบัติงานจะสามารถสร้างความพึงพอใจแก่ประชาชนได้ส่งผลให้ผู้นำท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้รับความนิยมนอกจากผลการปฏิบัติงาน

5) ด้านหลักความโปร่งใส โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า มีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลการบริหารจัดการเกี่ยวกับองค์กร แผนการพัฒนายุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น สามารถตรวจสอบได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ พงษ์รัตน์ ศรีม่วง (2557 : 43) “การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานตามเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร” พบว่า มีการส่งเสริมให้มีแนวทางการปฏิบัติงานที่เกิดการมีส่วนร่วมจากประชาชนในท้องถิ่นเพื่อเป็นการร่วมกันดำเนินการตรวจสอบและร่วมบริหารจัดการแนวทางการดำเนินงานของภาครัฐให้สอดคล้องกับความต้องการอย่างสูงสุด

6) ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า เกิดการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนจากประชาชน ทำให้ภาครัฐได้รับทราบถึงสภาพปัญหาที่แท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วรากร พุฒิพงศ์พะยอม (2558 : 755-759) ศึกษาเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา” ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเป็นการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของแต่ละภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะภาคประชาชนที่เป็นผู้รับผลประโยชน์และเป็นกลุ่มที่จะได้รับอิทธิพลจากการดำเนินงานของภาครัฐ

7) จากการศึกษาด้านหลักกระจายอำนาจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า มีระบบการบริหารจัดการงานที่ส่งเสริมความเป็นอิสระในการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ เกิดการมอบหมายงานที่เหมาะสมกับบุคลากรขององค์กร มีระบบการสื่อสารระหว่างภาครัฐและประชาชนเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจร่วมกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุญตา สังข์แก้ว (2556 : 2) ที่ศึกษาเรื่อง “พลวัตการพัฒนาการกระจายอำนาจตัดสินใจสำหรับตัวแสดงท้องถิ่นในกระบวนการกำหนดโครงการเชื่อมชลประทานขนาดใหญ่ ศึกษากรณีโครงการเชื่อมแก่งเสือเต้น (พ.ศ. 2520-2556)” ซึ่งพบว่า การส่งเสริมให้เกิดการกระจายอำนาจการตัดสินใจต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของภาครัฐร่วมกับประชาชนที่น้อยจนเกินไปส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานเกี่ยวกับท้องถิ่น

8) ด้านหลักนิติธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า มีการส่งเสริมการปฏิบัติงานตามระเบียบที่องค์กรกำหนดไว้ ส่งเสริมการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ตลอดจนเป็นไปตามแบบแผนที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับการศึกษาของ Mile (1973 : 54) ที่ศึกษาเรื่อง “การเปลี่ยนแปลงตามแผนและความสมบูรณ์ขององค์กร” พบว่า การปฏิบัติงานที่มีการใช้อำนาจทางการบริหารไปตามทิศทางที่ถูกต้อง เป็นธรรมจะเป็น

การส่งเสริมและบ่งชี้ความเป็นองค์การสุขภาพดี (healthy organization) ส่งผลให้เกิดคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดี

9) จากการศึกษาด้านหลักความเสมอภาค ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า มีการส่งเสริมการปฏิบัติงานด้วยความเสมอภาค เท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ ส่งเสริมให้เกิดการบริหารจัดการ การกระจายอำนาจ การมอบหมายงานที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของคุณภาพและจริยธรรม ทั้งนี้ จากคำนิยามของ นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ (2546 : 64) กล่าวว่า หากเกิดการกระจายอำนาจที่มากขึ้นเท่าไรก็จะทำให้เกิดช่องว่างของความเท่าเทียมกันมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการกระจายอำนาจ การบริหารจัดการของแต่ละพื้นที่ขึ้นอยู่กับศักยภาพของท้องถิ่นนั้น ๆ ในการดำเนินการ บริหารจัดการนั่นเอง

10) จากการศึกษาด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า มีการส่งเสริมให้เกิดการหาข้อตกลงร่วมกันในประเด็นต่าง ๆ ที่ประชาชนและส่วนที่เกี่ยวข้องมีความเห็นต่าง เปิดโอกาสให้แต่ละฝ่ายได้แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ สอดคล้องกับการศึกษาของ บุษิตา สังข์แก้ว (2556 : 65) ศึกษาเรื่อง “พลวัตการพัฒนาการกระจายอำนาจตัดสินใจสำหรับตัวแสดงท้องถิ่นในกระบวนการกำหนดโครงการเชื่อมชลประทานขนาดใหญ่ ศึกษากรณี โครงการเชื่อมแก่งเสือเต้น (พ.ศ. 2520-2556)” พบว่า การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนเป็นการร่วมกันหารือระหว่างฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจร่วมกัน การได้ข้อเสนอแนะที่ตัดสินใจร่วมกัน

2. จากการศึกษาวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี สามารถอภิปรายโดยจำแนกเป็นรายด้านได้ ดังนี้

1) ด้านความสามารถในการบริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับมาก พบว่า องค์การมุ่งเน้นบทบาทการบรรลุเป้าหมายขององค์กร การมีผู้บริหารที่มีความเหมาะสมกับตำแหน่ง ปรับตัว ปรับแนวทางการบริหารงานอย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เชื่อมโยงกับผลการศึกษาของ Clarke (2001 : 23) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการกระจายอำนาจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย” กล่าวว่า การปรับตัวให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานต่าง ๆ คือกุญแจสำคัญของการมีรูปแบบการบริหารจัดการสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดี ของการพัฒนาตนเองในระดับบุคคลและระดับองค์กร

2) ด้านบุคลิกภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้นำองค์กรมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับตำแหน่ง มีบทบาทการสร้างแรงจูงใจในการทำงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีประสิทธิภาพ เชื่อมโยงกับผลการศึกษาของ Harley, B., Hyman, J. and Thompson, P. (2005 : 43) ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมและประชาธิปไตยในที่ทำงาน” เรียงความจาก Havie Ramsay กล่าวถึงการปกป้องสิทธิของตนเองจะทำให้บุคคลมีโอกาสได้เข้าไปสร้างความยุติธรรมให้แก่ตนเอง สร้างอำนาจให้แก่ตนเองและตอบสนองต่อความคาดหวังของตนเองได้

3) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า มีการนำปัจจัยที่สามารถส่งเสริมให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา เชื่อมโยงกับผลการศึกษาของ Parhizgari and Gilbert (2004 : 23) ศึกษาเรื่อง “ตัวชี้วัดถึงควมมีประสิทธิภาพขององค์การโดยทำการสำรวจความคิดเห็นของพนักงานในองค์การภาคเอกชน” พบว่า การมีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์การทำงานที่ดีจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรได้ การให้ความสำคัญกับความรู้สึคนึกคิดของผู้ใต้บังคับบัญชา

3. ประสิทธิภาพของเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี สามารถอภิปรายโดยจำแนกเป็นรายด้านได้ ดังนี้

1) ด้านสภาพแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า สถานที่การให้บริการมีอากาศที่ถ่ายเทสะดวก มีการตกแต่งสถานที่ที่สะอาด ขั้นตอนต่าง ๆ สำหรับการรับบริการก็สามารถอ่านและเข้าใจได้ง่าย เชื่อมโยงกับการศึกษาของ Upenieks (2002 : 43) ที่ศึกษาเรื่อง “สิ่งที่ถือเป็นความเป็นผู้นำพยาบาลที่ประสบความสำเร็จ” พบว่า การสร้างบรรยากาศในสถานที่ทำงานที่ดีสามารถส่งผลต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานได้

2) ด้านเทคโนโลยี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการประสานงาน เพื่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วในการแจ้งข่าวสารแก่เพื่อนร่วมงาน เชื่อมโยงกับงานของ กิตติ์วี เลชะ (2561 : 43) ศึกษาเรื่อง “ธรรมาภิบาล วัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพองค์กรของเทศบาลในเขตภาคใต้ของประเทศไทย” พบว่า การนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการสื่อสารในการทำงานจะช่วยให้เกิดความสะดวกเร็วในการประสานงาน

3) ด้านกลยุทธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีการนำหลักการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างขวัญกำลังใจ การสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมาใช้ในองค์กร สอดคล้องกับงานของ สมชาย น้อยฉ่ำ และคณะ (2559 : 38-48) ทำการศึกษาเรื่อง “ธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพในการบริหารงานตามหลักการประเมินแห่งคุณภาพของเทศบาลนคร เจ้าพระยาสุรศักดิ์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชลบุรี” พบว่า การนำหลักการบริหารจัดการงานที่มีความสมดุลเองก็จะช่วยส่งเสริมให้งานมีประสิทธิภาพมาก

4) ด้านโครงสร้าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า มีระบบการปฏิบัติงานที่ชัดเจนเพื่อเอื้อต่อการรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัมภางค์ ปาณิกบุตร (2554 : ออนไลน์) ซึ่งนิยามถึงโครงสร้างการทำงานนั้นมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานเนื่องจากบางโครงสร้างที่ไม่เป็นอิสระในการตัดสินใจก็สามารถส่งผลต่อความล่าช้าในการปฏิบัติงานได้ด้วยเช่นกัน

5) ด้านกระบวนการต่าง ๆ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า มีระบบการส่งเสริมให้เกิดการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการมอบหมายงานที่เหมาะสมกับพนักงานในองค์กร/ทีม การที่พนักงานที่มีความสามารถเหมาะสมกับงานจะช่วยสร้างความน่าเชื่อถือในงานได้ เชื่อมโยงกับงานของ Upenieks (2002 : 43) ศึกษาเรื่อง สิ่งที่ดีถือเป็นความเป็นผู้นำพยาบาลที่ประสบความสำเร็จ พบว่า

กระบวนการปฏิบัติงานที่มีการส่งเสริมเพื่อร่วมงาน หรือเพื่อนร่วมทีมให้แสดงศักยภาพการปฏิบัติงานที่เต็มที่ พร้อมทั้งให้คำแนะนำ

6) ด้านวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า มีการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรให้เกิดการให้ความช่วยเหลือแก่กันและกันในที่ทำงาน ส่งเสริมการเคารพสิทธิของกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Ahmad (2012 : online) ที่ทำการศึกษาเรื่อง “ผลกระทบของวัฒนธรรมองค์กรต่อการจัดการประสิทธิภาพการปฏิบัติในปากีสถาน” พบว่า การส่งเสริมให้องค์กรมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานมีความมั่นใจในตนเองมากยิ่งขึ้น เกิดการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของพนักงานทุกระดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1.1) ควรกำหนดโครงสร้างของขนาดและหน่วยงานรวมถึงบุคลากรให้มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมโดยเฉพาะภารกิจที่ราชการส่วนกลาง อีกทั้งควรมีมาตรการป้องกันนักการเมืองระดับชาติ เข้ามาแทรกแซงหรือใช้อิทธิพลกับท้องถิ่นเพื่อให้้องค์การบริหารส่วนตำบลมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการท้องถิ่นมากขึ้น

1.2) การบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนมากยังขาด ประสิทธิภาพ ไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน จึงควรส่งเสริมให้นาหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (good governance) มาใช้ในการบริหารจัดการท้องถิ่น เพื่อป้องกันและปราบปรามการแสวงหาผลประโยชน์ที่ส่งผลต่อการซื้อสิทธิ์ขายเสียงเลือกตั้ง

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ส่วนที่ 1 การบริการกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบล ในจังหวัดปทุมธานี 1) ด้านหลักประสิทธิผล สร้างแผนภาพการปฏิบัติงานเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างระหว่างก่อนปฏิบัติงาน 2) ด้านหลักประสิทธิภาพ การตัดกระบวนการใดกระบวนการหนึ่งออกเพื่อให้เหลือกระบวนการทำงานที่ลดน้อยลง ทำให้เห็นภาพรวมของการทำงานที่มีขั้นตอนลดน้อยลง 3) ด้านหลักการตอบสนอง ควรส่งเสริมให้เกิดการใช้ทรัพยากรในการซ่อมแซม หรือการสร้างสถานที่ อาคารต่าง ๆ ให้มีความคงทน และมีอายุการใช้งานที่ยืดยาวมากกว่าเดิม 4) ด้านหลักการรับผิดชอบ การมอบหมายงานให้แก่เจ้าหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบต่องานสูง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงาน ความรับผิดชอบต่อผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการได้เป็นอย่างดี 5) ด้านหลักความโปร่งใส มีการชี้แจงในรายงานผลการปฏิบัติงาน และระเบียบของหน่วยงานเสมอ 6) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ส่งเสริมการเข้าไปมีส่วนร่วมในแผนการพัฒนาท้องถิ่นอย่างชัดเจน 7) ด้านหลักกระจายอำนาจ มีกระบวนการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการงาน 8) ด้านหลักนิติธรรม การกำหนดภาระงานให้

เป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน 9) ด้านหลักความเสมอภาค ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น 10) ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ หน่วยงานควรจัดให้เกิดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข้อมูลการพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ประชาชนได้รับทราบองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น

ส่วนที่ 2 ภาวะผู้นำของเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี 1) ด้านความสามารถในการบริหาร ควรส่งเสริมให้เกิดการระดมความคิดช่วยกันระหว่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา ร่วมกับผู้บริหาร 2) ด้านบุคลิกภาพ การใช้เวลาร่วมกันระหว่างผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหาร 3) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การสื่อสารเพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำงานของผู้บริหาร

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ส่วนที่ 3 ประสิทธิภาพของเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี 1) ด้านสภาพแวดล้อม จัดสถานที่ให้มี ความสวยงาม และอากาศภายในอาคารถ่ายเทได้สะดวก 2) ด้านเทคโนโลยี นำเทคโนโลยีรูปแบบใหม่มาปรับ ใช้ในสถานที่ทำงานอย่างเต็มรูปแบบ 3) ด้านกลยุทธ์ การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการบริการของเจ้าหน้าที่ยังคง ต้องได้รับการพัฒนา 4) ด้านโครงสร้าง แผนผังของการทำงานค่อนข้างมีความซับซ้อนเกิดขึ้น ทำให้ประชาชน ไม่สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย 5) ด้านกระบวนการต่าง ๆ การออกแบบงานที่ต้องอาศัยความชำนาญของ เจ้าหน้าที่ 6) ด้านวัฒนธรรม พบว่า ความเชื่อมั่นที่มีต่อเพื่อนร่วมงานยังอยู่ในระดับที่ต่ำ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาภาวะผู้นำในองค์กรอื่นที่มีลักษณะคล้ายกัน เพื่อดูผลความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลของ ภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี เพื่อเทียบกับผลวิจัยครั้งนี้
2. ควรศึกษาตัวแปรอื่นที่มีผลต่อการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ภาวะผู้นำ และประสิทธิภาพของ เทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี เพื่อให้งานวิจัยสมบูรณ์และครอบคลุมมากยิ่งขึ้น
3. ควรมีการศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารงานของเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานีเฉพาะรายด้าน เช่น ด้านบุคลากร ว่าส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานีมากน้อยเพียงใด

เอกสารอ้างอิง

- กิตติ์วี เลขะกุล. (2561). *ธรรมาภิบาลวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพองค์กรของเทศบาลในเขต ภาคใต้ของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการภาครัฐและ ภาคเอกชน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ณัฐวัฒน์ สิริพรวุฒิ. (2556). *การจัดการภาครัฐแนวใหม่ในการบริหารองค์การปกครองท้องถิ่น กรณีเทศบาลใน จังหวัดสิงห์บุรี*. ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเวส เทิร์น.

- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ. (2546). *ทิศทางการปกครองท้องถิ่นไทยและต่างประเทศ เปรียบเทียบ*. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- บุษิตา สังข์แก้ว. (2556). *พลวัตการพัฒนาการกระจายอำนาจตัดสินใจสำหรับตัวแสดงท้องถิ่นในกระบวนการกำหนดโครงการเชื่อมชลประทานขนาดใหญ่ ศึกษากรณี โครงการเชื่อมแก่งเสือเต้น (พ.ศ. 2520-2556)*. ปริญญาโทศึกษบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พวงรัตน์ ศรีม่วง. (2557). *การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานตามเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร*. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- พิทยา บวรวัฒนา. (2552). *ทฤษฎีองค์กรสาธารณะ*. กรุงเทพมหานคร: ศักติโสภา.
- วรกร พุฒพงศ์พะยอม. (2558). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ในเขตอำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา*. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา. 3 (1), 755-759.
- สมชาย น้อยน้ำ และคณะ. (2559). *ธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพในการบริหารงานตามหลักการประเมินแห่งคุณภาพของเทศบาลนคร เจ้าพระยาสุรศักดิ์ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี*. *Kasem BunditJournal*. 17 (2), 38-48.
- สรวิชัย เปรมชื่น. (2555). *เอกสารประกอบการเรียนวิชากลยุทธ์การจัดการทรัพยากรบุคคล*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2546). *คู่มือคำอธิบายและแนวทางปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี*. กรุงเทพมหานคร: สิริบุญย์ การพิมพ์.
- สุรัตน์ ฉันทะนิ. (2557). *ปัจจัยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหาร จัดการภาครัฐขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสระบุรี*. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- อัษฎางค์ ปาณิกบุตร. (2554). *ธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี*. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 12 มีนาคม 2563. แหล่งที่มา: <http://www.kpi.ac.th/wiki/index.php/>.
- Ahmad, M Shakil. (2012). *Impact of Organizational Culture on Performance Management, Practices in Pakistan*. Online. Retrieved Dec, 18, 2019, from www.Saycocorporative.com.
- Clarke. Vicki Clinel Burge. (2001). *In Search of Good Governance: Decentralization and Democracy in Ghana*. Ph.D. Dissertation, Northern Illinois University.
- Dahl, Robert A. (2000). *On Democracy*. New Haven: Yale University.
- Harley, B., Hyman, J. and Thompson, P. (2005). *Participation and Democracy at Work: Essays in Honour of Havie Ramsay*. New York: Paalgrave Macmillan.

- Mile, B. M. (1973). *Planned Change and Organization Health: Figure and Ground*, in M.M. Milstein and J. A. Belasco (Eds.). *Educational and Behavioral Science Perspective*. B: Allyn and Bacon.
- Parhizgari, A. M., & Gilbert, G. R. (2004). *Measures of Organizational Effectiveness: Private and Public Sector Performance*. Omega.
- Upenieks, V.V. (2002). What Constitutes Successful Nurse Leadership. *Journal of Nursing Administration*, 32 (12).

การศึกษารูปแบบการใช้ชีวิตในหอพักของนักศึกษาทุนนวัตกรรม
ในสังคมพหุวัฒนธรรม
**A Study of Lifestyle in a Dormitory of Innovation Scholarship
Students in a Multicultural Society**

ภิราวิชญ์ ชัยมาลา และ วิไลพรรณ สุรินทร์ธรรม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

Peravit Chaimala and Wilaiphan Surintham
Rajamangala University of Technology Lanna Chiangrai
Corresponding Author, E-mail : aj.peravit@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) บริบทและสภาพแวดล้อม 2) พฤติกรรมการดำเนินชีวิตในปัจจุบันและรูปแบบการใช้ชีวิตในหอพัก 3) เปรียบเทียบรูปแบบการใช้ชีวิตในหอพักจำแนกตามลักษณะทางประชากร และ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดำเนินชีวิตในปัจจุบันกับรูปแบบการใช้ชีวิตในหอพักของนักศึกษาทุนนวัตกรรมในสังคมพหุวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูล ประชากร คือ นักศึกษาทุนนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลฯ 158 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการดูแลหอพักนักศึกษา รวมทั้งสิ้น 20 คน การวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแบบทางเดียว การทดสอบค่าความสัมพันธ์ การพรรณนาเชิงวิเคราะห์และการวิเคราะห์เนื้อหา

พบว่า 1) หอพักนักศึกษาในมหาวิทยาลัยฯ มีทั้งหอพักชายล้วนและหอพักหญิงล้วนในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน โดยมีขนาดห้องพักประมาณ 12 ตารางเมตร มีห้องน้ำส่วนตัว มีระบบรักษาความปลอดภัย และมีกฎระเบียบชัดเจน 2) พฤติกรรมการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของนักศึกษาทุนนวัตกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรูปแบบการใช้ชีวิตนักศึกษาทุนนวัตกรรมฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) นักศึกษาทุนนวัตกรรมฯ เพศชายและเพศหญิงมีรูปแบบการใช้ชีวิตแตกต่างกัน และนักศึกษาทุนนวัตกรรมฯ ที่มีเชื้อชาติไทยมีรูปแบบการใช้ชีวิตในหอพักแตกต่างจากนักศึกษาทุนนวัตกรรมที่มีเชื้อชาติกะเหรี่ยงและเชื้อชาติไทยใหญ่ 4) พฤติกรรมการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของนักศึกษาทุนนวัตกรรมมีความสัมพันธ์ในระดับสูงกับรูปแบบการใช้ชีวิตในหอพักในทิศทางเดียวกัน

* วันที่รับบทความ: 21 เมษายน 2565; วันที่แก้ไขบทความ 2 พฤษภาคม 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 6 พฤษภาคม 2565

คำสำคัญ: หอพักนักศึกษา; นักศึกษาทุนนวัตกรรม; สังคมพหุวัฒนธรรม

Abstracts

This research aimed to study 1) Context and environment 2) Behaviors in current living and lifestyle in a dormitory 3) Comparison of lifestyle in a dormitory categorized by demographic characteristics and 4) Relationship between behaviors in current living and lifestyle in a dormitory of innovation scholarship students in a multicultural society of Rajamangala University of Technology Lanna Chiangrai. The research was mixed method study using questionnaire and interview for data collection. Population was 158 innovation scholarship students of Rajamangala University of Technology Lanna Chiangrai and the informants were 20 stakeholders for dormitory Data was analyzed with Mean, Percentage, Standard Deviation, T-test, One-Way Analysis of Variance (ANOVA), Correlation test, Analytical Description, and Content Analysis.

The result showed that 1) Dormitory at university consisted of male dormitory and female dormitory in similar ratio. The room size was approximately 12 square meter, with private bathroom, security system, and clear regulations. 2) Behaviors in current living of innovation scholarship students was overall at high level and the lifestyle of innovation scholarship students was overall at high level. 3) Male and female innovation scholarship students had different lifestyle and Thai innovation scholarship students had different lifestyle than Karen and Shan innovation scholarship students 4) Behaviors in current living of innovation scholarship students highly related to lifestyle in a dormitory.

Keywords: Dormitory; Innovation Scholarship Students; Multicultural Society

บทนำ

“หอพัก” เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในระบบกิจการศึกษา เนื่องจากเป็นสถานที่พักอาศัยของนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาห่างไกลจากมหาวิทยาลัย ทำให้ลดปัญหาเรื่องการเดินทาง นอกจากนี้แล้วยังสถานที่ที่ช่วยหล่อหลอมพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาให้สามารถปรับตัวใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และยังมีส่วนสำคัญอันเป็นแหล่งสนับสนุนในการศึกษาเล่าเรียนของนักศึกษาทุกระดับเป็นไปอย่างราบรื่น มีประสิทธิภาพ ทวีพงษ์ ยุธิ์ (2555 : 227 – 248) การจัดบริการหอพักนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบันส่วนใหญ่จะยึดแนวคิดในการจัดระบบบริหารหอพักในลักษณะเป็น “ศูนย์ศึกษาและอาศัย” (Living and Learning Center) โดยมีระบบดูแลด้านกายภาพ ดูแลด้านความปลอดภัย และมีระบบการพัฒนานักศึกษา มีบุคลากรที่ดูแลบริหารงานอย่างมีระบบ ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษามีความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ทั้งทางด้านวิชาการ สร้างสมประสบการณ์ใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น สนับสนุนการพัฒนาไปในด้านต่าง ๆ ตามศักยภาพของนักศึกษา (มาณี ไชยธีรานวัณศิริ, 2543 : 56) นอกจากนี้แล้วเป็นสถานที่กระทำให้อาณาหรือความมุ่งหวังของการผลิตบัณฑิตบรรลุวัตถุประสงค์ ในการที่จะธำรงความเป็นเลิศทางวิชาการและสร้างเสริมบัณฑิตที่มีความเพียบพร้อมไปด้วยลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความมุ่งมั่นที่จะใช้วิชาการให้เป็น

ประโยชน์ต่อสังคมในอนาคต หอพักจึงเป็นแหล่งที่มหาวิทยาลัยจะให้ทั้งทางด้านความรู้ การปรับปรุง บุคลิกภาพ ความมีระเบียบวินัยและการแสดงออกทั้งทางกาย วาจา ใจ ได้เป็นอย่างดี พร้อมทั้งเสริมทักษะทาง สังคม และการทำงานร่วมกันในวิถีทางประชาธิปไตย ตลอดจนส่งเสริมพัฒนาในด้านสังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ เพื่อฝึกให้นักศึกษาที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมรู้จักการอยู่ร่วมกัน เคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่นรวมทั้งสามารถดำเนินชีวิตในมหาวิทยาลัยได้อย่างถูกต้อง

ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย เป็น 1 ใน 95 สถาบันการศึกษาที่เข้าร่วม โครงการ “ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง” กับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา หรือ กสศ. ซึ่งเป็นทุน ให้เปล่าที่สร้างโอกาสทางการศึกษาแก่เยาวชน จากครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำสุดร้อยละ 20 ล่างของประเทศ มี โอกาสศึกษาต่อสายอาชีพในสาขาซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน ทำให้ปัจจุบันมีนักศึกษาทุนนวัตกรรม จากหลายพื้นที่เข้ามาศึกษาเป็นจำนวน 158 คน แบ่งเป็น ปวช.1 สาขาไฟฟ้า /สาขาแมคคาทรอนิกส์ จำนวน 24 คน ปวช. 2 สาขาแมคคาทรอนิกส์ จำนวน 38 คน ปวช.3 สาขาไฟฟ้า/สาขาแมคคาทรอนิกส์ จำนวน 58 คน และปวส 2 สาขาท่องเที่ยว/สาขาอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 38 คน โดยนักศึกษาเหล่านี้พักอาศัยอยู่ในหอพัก นักศึกษา อย่างไรก็ตาม การที่มีนักศึกษาจากหลายพื้นที่ซึ่งมีที่มาที่แตกต่างกันทั้งในด้านสำเนียงภาษา พื้นฐาน ครอบครัวยุค สภาพแวดล้อม หรือวัฒนธรรมที่แตกต่างกันและการมีวัฒนธรรมที่หลากหลายในพื้นที่เดียวกันนั้น เรียกว่าเป็น “พหุวัฒนธรรม” ซึ่งเป็นเรื่องธรรมชาติเมื่อมีผู้คนที่แตกต่างกันมาอยู่รวมกันย่อมต้องมีปัญหา อีกทั้งบริบทภายในหอพักเองก็อาจจะมีปัญหาด้วยเช่นกัน ปัญหาดังกล่าวอาจจะส่งผลให้เกิดความขัดแย้งก็เป็นไป ได้ ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลและพฤติกรรมการใช้ชีวิตทั้งหมดล้วนแล้วแต่ส่งผลไปยังรูปแบบการดำเนินชีวิต ของนักศึกษาแต่ละคนด้วยเช่นกัน ดังนั้น ในการบริหารจัดการหอพัก ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญที่จำเป็น จะต้องมีการศึกษาวิเคราะห์ถึงปัจจัยดังที่กล่าวมา เพื่อให้สามารถกำหนดแนวทางในการออกกฎระเบียบ หรือ ข้อปฏิบัติร่วมกันระหว่างนักศึกษาที่มีความแตกต่างกัน เพื่อให้นักศึกษาสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติ สุข ซึ่งจะส่งผลไปยังประสิทธิภาพทางการเรียนในที่สุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทและสภาพแวดล้อมภายในหอพักของนักศึกษาทุนนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดำเนินชีวิตในปัจจุบันและรูปแบบการใช้ชีวิตในหอพักของนักศึกษาทุนนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย
3. เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบการใช้ชีวิตในหอพักของนักศึกษาทุนนวัตกรรมในสังคมพหุวัฒนธรรม จำแนกตามลักษณะทางประชากร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดำเนินชีวิตในปัจจุบันกับรูปแบบการใช้ชีวิตในหอพักของนักศึกษาทุนนวัตกรรมในสังคมพหุวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) กับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรในการวิจัย คือ นักศึกษาทุนนวัตกรรมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย จำนวน 158 คน โดยศึกษาจากประชากรทั้งหมด

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการดูแลหอพักนักศึกษา ประกอบด้วยเจ้าของหอพักหรือผู้ดูแลหอพักนักศึกษาทุนนวัตกรรม หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น แม่บ้าน ครูพี่เลี้ยงและตัวแทนนักศึกษา จำนวนกลุ่มละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม และเครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกึ่งมีโครงสร้าง

แบบสอบถาม

ผู้วิจัยกำหนดสร้างแบบสอบถามจากการทบทวน แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้แบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยแบบสอบถามมี 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เป็นการวัดตัวแปรในระดับนามบัญญัติ ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับบริบทและสภาพแวดล้อมภายในหอพักฯ เป็นการวัดตัวแปรในระดับนามบัญญัติ ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของนักศึกษาทุนนวัตกรรม เป็นการวัดตัวแปรแบบช่วงชั้นแบบ 5 ระดับ

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับรูปแบบการใช้ชีวิตนักศึกษาทุนนวัตกรรมฯ เป็นการวัดตัวแปรแบบช่วงชั้นแบบ 5 ระดับ

ตอนที่ 5 เป็นข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมและรูปแบบการดำเนินชีวิตในหอพักของนักศึกษาทุนนวัตกรรม ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ไร้โครงสร้าง (Unstructured Interview) เกี่ยวกับบริบทและสภาพแวดล้อมของหอพัก รวมทั้งด้านพฤติกรรมการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของนักศึกษาทุนนวัตกรรม เป็นการสัมภาษณ์ที่มีความยืดหยุ่น เป็นการเปิดกว้างและไม่เป็นทางการ เพื่อให้ผู้สัมภาษณ์มีอิสระในการถามและสามารถปรับเปลี่ยนการซักถามให้เหมาะสมกับผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยทั้งแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ดำเนินการโดยตรวจสอบความตรง (Validity) เชิงเนื้อหา ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการโดย นำเครื่องมือวิจัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความสอดคล้องของเครื่องมือ (Content validity) เพื่อตรวจสอบว่าเครื่องมือที่สร้างขึ้นมานั้นสามารถวัดได้ครอบคลุมประเด็นเพียงใด เมื่อได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว จึงได้ทำการแก้ไขและพัฒนาเพื่อให้เครื่องมือวิจัยมีความสอดคล้องภายใน โดยประเมินค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นที่ต้องการศึกษา แล้วนำความเห็นที่ได้มาคำนวณหาค่า “ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์” (Item-Objective Congruence Index: IOC) การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาครั้งนี้ หากค่า IOC ที่คำนวณได้ มีค่า 0.66 ขึ้นไปให้ถือว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่ยอมรับได้ จากนั้นจึงนำไปทดสอบหาความเชื่อมั่น (อรรถเดช สรสุชาติ, 2563 : 98)

การตรวจสอบความเที่ยงหรือค่าความเชื่อมั่น โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองเก็บข้อมูลกับนักศึกษาที่ไม่ใช่ประชากรเป้าหมายในการศึกษาครั้งนี้ แต่เป็นนักศึกษาที่พักอยู่ในหอพักนักศึกษาจำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่นโดยการวัดค่าความสอดคล้องภายในด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach) หากค่าความเชื่อมั่นที่ได้มีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไปถือว่าเครื่องมือวิจัยมีความเที่ยงสามารถที่จะนำไปใช้เก็บข้อมูลในการวิจัยได้ หากค่าความเชื่อมั่นที่ได้มีค่าน้อยกว่า 0.70 จะนำแบบสอบถามไปแก้ไข นำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงต่อไป (อรรถเดช สรสุชาติ, 2563 : 98)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มนักศึกษาทุนนวัตกรรม และหากผู้ตอบมีข้อสงสัยในคำถามผู้วิจัยจะทำการอธิบายเพิ่มเติม เมื่อได้คำตอบครบจึงทำการนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ต่อไป ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามที่กำหนดๆไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

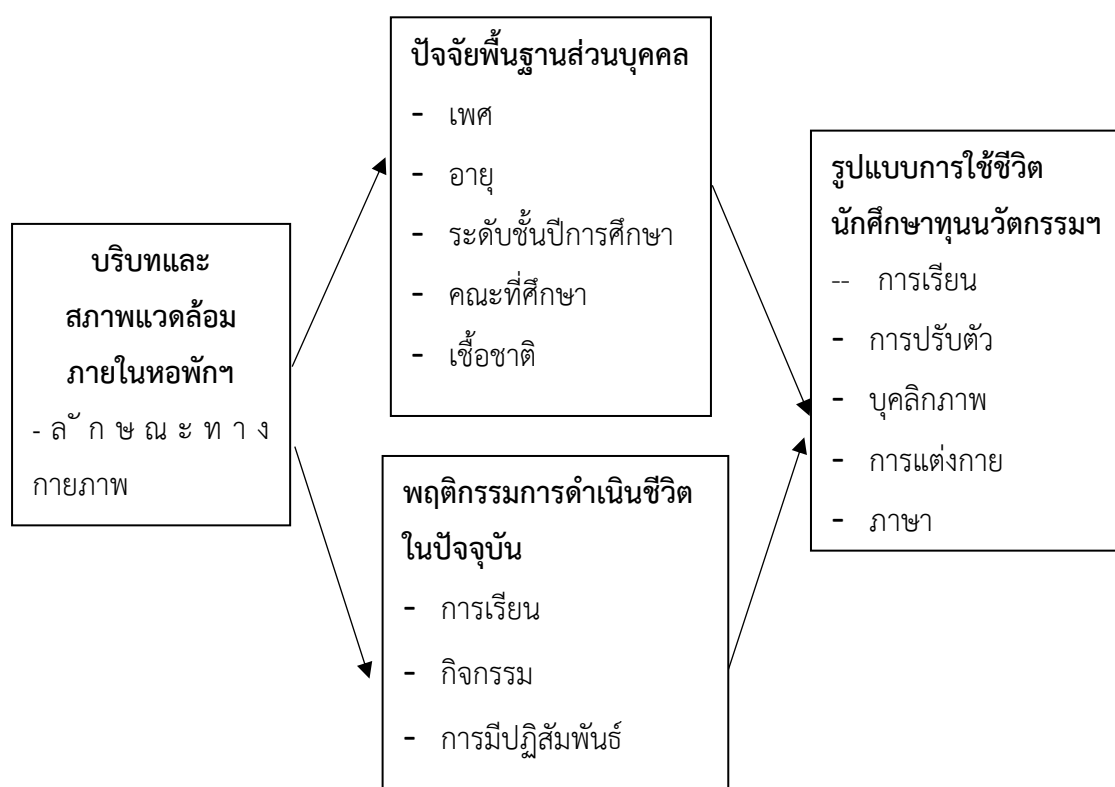
ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติพื้นฐาน เช่น ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อบรรยายลักษณะของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การทดสอบค่าที (t - test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแบบทางเดียว (ANOVA) การเปรียบเทียบผลต่างระดับนัยสำคัญ (LSD) และการทดสอบความเป็นอิสระด้วย Chi – square test และการทดสอบด้วย Pearson Correlations

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดำเนินการด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาศึกษาการศึกษารูปแบบการใช้ชีวิตในหอพักของนักศึกษาทุนนวัตกรรมในสังคมพหุวัฒนธรรม โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. บริบทและสภาพแวดล้อมภายในหอพักของนักศึกษาทุนนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล พบว่า นักศึกษาทุนนวัตกรรมมีทั้งเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่มีอายุ 18 ปี ศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช. ปีที่ 3) ในคณะวิทยาลัยและสหวิทยาการ และส่วนใหญ่ศึกษาในสาขาแม่คระาทรอนิกส์ โดยนักศึกษาทุนนวัตกรรมส่วนใหญ่มีเชื้อชาติไทยนับถือศาสนาพุทธและมีภูมิลำเนาอยู่เชียงราย

บริบทและสภาพแวดล้อมภายในหอพัก ในด้านลักษณะทางกายภาพ พบว่า เป็นหอพัก 4 ชั้น และมีทั้งหอพักชายล้วนและหอพักหญิงล้วนในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน โดยมีขนาดห้องพักประมาณ 12 ตารางเมตร ที่มีห้องน้ำส่วนตัวในแต่ละห้อง และภายในหอพักที่มีเตียงนอนให้บริการ รวมทั้งภายในหอพักที่มีร้านค้าสหกรณ์ให้บริการ และยังเป็นหอพักที่มีห้องทำกิจกรรม และมีสัญญาณอินเทอร์เน็ตรวมทั้งมีพื้นที่จอดรถ ส่วนในด้านกฎระเบียบและข้อบังคับของหอพักในมหาวิทยาลัย พบว่า หอพักมีการกำหนดเวลาเข้าออกระหว่าง 07.00 น.- 18.00 น. และมีการกำหนดจำนวนผู้พักอาศัยในแต่ละห้อง ห้องละ 2 คน รวมทั้งมีการกำหนดกิจวัตรประจำวัน และมีการกำหนดกฎระเบียบอย่างชัดเจน โดยการประชาสัมพันธ์ให้ทราบกฎระเบียบของหอพักอย่างชัดเจนเช่นกัน และหอพักส่วนใหญ่มีบหลังโทษอย่างชัดเจนกรณีนักศึกษาทำผิดกฎระเบียบ ส่วนระบบรักษาความปลอดภัย พบว่า หอพักส่วนใหญ่มีพนักงานรักษาความปลอดภัยตลอด 24 ชั่วโมง มีกล้องวงจรปิดทั่วอาคาร มีระบบรักษาความปลอดภัยอย่างชัดเจน รวมทั้งมีการติดตั้งถังดับเพลิงเป็นที่เรียบร้อย

2. พฤติกรรมการดำเนินชีวิตในปัจจุบันและรูปแบบการใช้ชีวิตในหอพักของนักศึกษาทุนนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

พฤติกรรมการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของนักศึกษาทุนนวัตกรรม พบว่า พฤติกรรมการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของนักศึกษาทุนนวัตกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.93$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พฤติกรรมในด้านการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.78$) และพฤติกรรมในด้านการมีปฏิสัมพันธ์อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ($\mu = 4.25$) ในขณะที่พิจารณาในแต่ละประเด็นของพฤติกรรม พบว่า ในประเด็น “ท่านเข้าเรียนในทุกวิชาครบตามเวลา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด” ($\mu = 4.84$) รองลงมา คือ “ประเด็นท่านเข้าร่วมกิจกรรมของกองทุน กสศ. และคณะฯ” ($\mu = 4.83$) และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ “ท่านใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าที่มีราคาสูงเพื่อปรับตัวให้เกิดความทัดเทียมและการยอมรับจากเพื่อนในกลุ่ม” ($\mu = 2.39$)

3. เปรียบเทียบรูปแบบการใช้ชีวิตในหอพักและของความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดำเนินชีวิตในปัจจุบันนักศึกษาทุนนวัตกรรมในสังคมพหุวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

รูปแบบการใช้ชีวิตนักศึกษาทุนนวัตกรรมฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.78$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน รูปแบบการใช้ชีวิตด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.25$) ในขณะที่รูปแบบการใช้ชีวิตด้านการปรับตัวอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.14$) ส่วนเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นย่อย พบว่า ประเด็น “ท่านแต่งเครื่องแบบนักศึกษาทุกครั้งที่เข้าเรียน” มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\mu = 4.73$) รองลงมาคือประเด็น “ท่านเข้าร่วมกิจกรรมของคณะฯ เสมอ” ($\mu = 4.47$) และ ประเด็น “ท่านชอบแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่มีราคาแพง” ($\mu = 2.32$)

4. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดำเนินชีวิตในปัจจุบันกับรูปแบบการใช้ชีวิตในหอพักของนักศึกษาทุนนวัตกรรมในสังคมพหุวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

พฤติกรรมการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของนักศึกษาทุนนวัตกรรมมีความสัมพันธ์ในระดับสูงกับรูปแบบการใช้ชีวิตในหอพักในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาทุนนวัตกรรมมีทั้งเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชุติมา ทวิชศรี (2555 : 53) พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่พักอาศัยอยู่ในหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มีทั้งเพศชายและเพศหญิง สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากว่า ทุนนวัตกรรมเป็นทุนที่เปิดโอกาสทางการศึกษาในสายวิชาชีพที่ไม่มีการจำกัดเพศในการรับทุน ดังนั้น นักศึกษาทุนนวัตกรรมของ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีล้านนา เชียงรายจึงมีทั้งเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

ส่วนผลการศึกษาเกี่ยวกับบริบทและสภาพแวดล้อมภายในหอพักฯ ในด้านลักษณะทางกายภาพ พบว่า เป็นหอพัก 4 ชั้น และมีทั้งหอพักชายล้วนและหอพักหญิงล้วนในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน โดยมีขนาดห้องพักประมาณ 12 ตารางเมตร ที่มีห้องน้ำส่วนตัวในแต่ละห้อง และภายในหอพักที่มีเตียงนอนให้บริการ รวมทั้งภายในหอพักที่มีร้านค้าสหกรณ์ให้บริการ และยังเป็นหอพักที่มีห้องทำกิจกรรม และมีสัญญาณอินเทอร์เน็ต สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Nilda Tri Putri and Larisa Anggraini (2018 : 23) พบว่า หอพักนักศึกษาต้องมีความพร้อมของอินเทอร์เน็ตและความเร็วอินเทอร์เน็ต และยังสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของตัวแทนนักศึกษาซึ่งกล่าวว่า ปัจจุบันหอพักมีการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (นักศึกษาชาย ปีที่ 1, สัมภาษณ์, 9 มกราคม 2565) ทั้งนี้เนื่องจากว่า เจ้าของหอพักหรือผู้บริหารเล็งเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ในยุคปัจจุบันที่ผู้เรียนต้องสามารถเข้าถึงข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ได้โดยไม่ต้องจำกัดผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์

ส่วนในด้านกฎระเบียบและข้อบังคับของหอพักในมหาวิทยาลัย พบว่า หอพักมีการกำหนดเวลาเข้าออกระหว่าง 07.00 น.- 18.00 น. สอดคล้องกับผลการวิจัยของ และมีการกำหนดจำนวนผู้พักอาศัยในแต่ละห้อง ห้องละ 2 คน รวมทั้งมีการกำหนดกิจวัตรประจำวัน และมีการกำหนดกฎระเบียบอย่างชัดเจน โดยการประชาสัมพันธ์ให้ทราบกฎระเบียบของหอพักอย่างชัดเจนเช่นกัน และหอพักส่วนใหญ่มีบทลงโทษอย่างชัดเจน กรณีนักศึกษาทำผิดกฎระเบียบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นฤมล ทองอนันต์ (2559 : 54) พบว่า ระบบการจัดการนักศึกษาหอพักในวิทยาลัยใช้ระบบการเช็คชื่อนักศึกษา และมีการลงโทษนักศึกษาที่กลับเข้าหอไม่ตรงเวลาเช็คชื่อ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ทุกคนเห็นพ้องต้องกันว่า การอยู่ร่วมกันต้องยึดมั่นในระเบียบและกฎเกณฑ์ ดังนั้น เจ้าของหอพัก หรือผู้บริหารหอพักจึงต้องมีการกำหนดกฎระเบียบที่ชัดเจน

ส่วนระบบรักษาความปลอดภัย พบว่า หอพักส่วนใหญ่มีพนักงานรักษาความปลอดภัยตลอด 24 ชั่วโมง มีกล้องวงจรปิดทั่วอาคาร มีระบบรักษาความปลอดภัยอย่างชัดเจน รวมทั้งมีการติดตั้งถังดับเพลิงเป็นที่เรียบร้อย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทวีพงษ์ ยูนิ (2555 : 227 – 248) พบว่า หอพักมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ให้ความสำคัญกับการจัดบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกความปลอดภัย ส่งผลให้นักศึกษาเกิดความพึงพอใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเจ้าของหอพักเล็งเห็นความสำคัญของความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้พักอาศัย ดังนั้นหอพักแต่ละแห่งจึงต้องให้ความสำคัญกับเรื่องความปลอดภัยอย่างเข้มงวด

พฤติกรรมการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของนักศึกษาทุนนวัตกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.93$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมในด้านการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.78$) และพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ($\mu = 4.25$) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทวีพงษ์ ยูนิ (2555 : 227 – 248) พบว่า พฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษาชายในหอพักมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า เมื่อนักศึกษามาพักอาศัยอยู่ในหอพักจึงทำให้ต้องมีการปรับตัวและเกิดความรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้น มีการทำกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิพนธ์ เวียงจันทร์ (2553 : 25) พบว่า นักศึกษาที่อยู่หอพักในจังหวัดมหาสารคามมีการปฏิบัติกิจกรรมโดยรวมในเวลาวางอยู่ในระดับปานกลาง

ในขณะที่พิจารณาในแต่ละประเด็นของพฤติกรรม พบว่า ในประเด็นการเข้าเรียนในทุกวิชาครบตามเวลาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.84$) สะท้อนถึงพฤติกรรมที่เอาใจใส่ในการเรียนสอดคล้องกับผลการวิจัยของจรรุวรรณ สุภชัยวัฒน์ และคณะ (2559 : 37) พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดให้ความสำคัญกับด้านการเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่า นักศึกษาทุกคนมีความมุ่งมั่นที่จะเรียนเพื่อให้สำเร็จและจบการศึกษาตามที่คาดหวังไว้ ส่วนผลการวิจัยในประเด็นการเข้าร่วมกิจกรรมของกองทุน กสศ. และคณะฯ อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ($\mu = 4.83$) แสดงถึงความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ทวีพงษ์ ยูนิ (2555 : 227 – 248) พบว่า นักศึกษาชายในหอพักมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มักเลือกคบเพื่อนที่มาจากโรงเรียนเดียวกัน กิจกรรมที่ทำร่วมกับเพื่อน คือ ดิฉันหนังสือ อ่านหนังสือและทำการบ้าน สาเหตุ

ที่เป็นเช่นนี้ อาจจะเป็นเนื่องมาจากว่านักศึกษาต้องการใช้กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างความเพลิดเพลินและความผ่อนคลายและความเครียดจากการเรียน

รูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.78$) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จารุวรรณ สุภชัยวัฒน์ และคณะ (2559 : 37) พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดมีรูปแบบการใช้ชีวิตอยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน ในขณะที่ผลการวิจัยของเสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย และ มานิตย แก้ววงษศิริ (2554 : 43) พบว่า รูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครทั้ง 4 ด้าน มีรูปแบบการใช้ชีวิตโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากว่า นักศึกษาที่อาศัยอยู่ในหอพักนักศึกษาพยายามปรับตัวในการใช้ชีวิตเพื่อให้สามารถอยู่ได้โดยไม่เกิดปัญหา ดังนั้นรูปแบบการใช้ชีวิตในเชิงบวกจึงอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ารูปแบบการใช้ชีวิตด้านการปรับตัวอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.14$) แตกต่างจากผลการวิจัยของ ทวีพงษ์ ยูนิ (2555 : 227 – 248) พบว่า นักศึกษาชายในหอพักมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มักเลือกคบเพื่อนที่มาจากโรงเรียนเดียวกันแสดงถึงการปรับตัวที่ยังไม่มาก สาเหตุที่ผลการวิจัยแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า งานวิจัยของ ทวีพงษ์ ยูนิ (2555 : 227 – 248) ศึกษาในพื้นที่ภาคใต้ที่มีลักษณะทางวัฒนธรรมที่ค่อนข้างเป็นหนึ่งเดียวไม่มีความแตกต่างกันมาก การปรับตัวจึงมีน้อยในขณะที่งานของผู้วิจัยเก็บข้อมูลในพื้นที่วัฒนธรรมมีความหลากหลาย ดังนั้น ในบริบทดังกล่าว นักศึกษาจึงแสดงให้เห็นถึงการปรับตัวที่ชัดเจน

รูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร เพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับผลการวิจัยของจารุวรรณ สุภชัยวัฒน์ และคณะ (2559 : 37) พบว่า รูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาจำแนกตามเพศพบว่านักศึกษาหญิงและชายมีรูปแบบการใช้ชีวิตมีความแตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย และ มานิตย แก้ววงษศิริ (2554 : 43) พบว่า รูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำแนกตามตัวแปรเพศ พบว่า นักศึกษาหญิงและชายมีรูปแบบการใช้ชีวิตที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าความแตกต่างทางกายภาพและความคิดเห็นของทั้งสองเพศมีความแตกต่างกัน ดังที่ กิตติมา สุรสนธิ (2541 : 35) อธิบายไว้ว่า เพศ มีผลต่อการรับรู้ การตีความ และการเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ โดยรอบทั้งสิ้น ดังนี้ โดยที่เพศหญิงและเพศชายที่มีความแตกต่างกันทั้งในด้านสรีระ ความถนัด สภาวะทางจิตใจอารมณ์จากงานวิจัยทางด้านจิตวิทยาทั้งหลายได้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในเรื่องความคิดค่านิยมและทัศนคติ เนื่องจากวัฒนธรรมและสังคมได้กำหนดบทบาทและกิจกรรมของคนทั้งสองเพศไว้แตกต่างกัน

รูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาทุนนวัตกรรมฯ เมื่อจำแนกตามเชื้อชาติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย โดยนักศึกษาทุนนวัตกรรมฯ ที่มีเชื้อชาติไทยมีรูปแบบการใช้ชีวิตในหอพักแตกต่างจากนักศึกษาทุนนวัตกรรมฯ ที่มีเชื้อชาติกระเหรี่ยง และนักศึกษาทุนนวัตกรรมฯ ที่มีเชื้อชาติไทยมีรูปแบบการใช้ชีวิตในหอพักแตกต่างจากนักศึกษาทุนนวัตกรรมฯ ที่มีเชื้อชาติไทยใหญ่เช่นกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Shiffman and Kanuk (2007 : 35) อธิบายไว้ว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์หมายถึงข้อมูลเกี่ยวกับตัวบุคคลเช่นเชื้อชาติ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของแต่ละบุคคล

พฤติกรรมการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของนักศึกษาทุนนวัตกรรมมีความสัมพันธ์ในระดับสูงกับรูปแบบการใช้ชีวิตในหอพักในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญ เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ Solomon (1996 : 98) ซึ่งอธิบายว่า รูปแบบการดำเนินชีวิต (Lifestyle) สามารถแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมเชิงบุคคลในด้านต่าง ๆ เช่น ค่านิยมหรือรสนิยมในการดำเนินชีวิตผ่านรูปแบบของการบริโภคสินค้าต่าง ๆ ซึ่งบุคคลมักจะรวมตัวกันเป็นกลุ่มโดยมีสิ่งที่ชอบเหมือนกัน ๆ กัน ใช้เวลาทำกิจกรรมที่คล้ายกันและชื่อของที่คล้ายกัน ดังนั้น แนวคิดของ Solomon จึงอธิบายผลการทดสอบสมมติฐานในส่วนนี้ได้เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

ผลการสัมภาษณ์ส่วนหนึ่งสะท้อนให้เห็นปัญหาด้านบริบทและสภาพแวดล้อม ซึ่งนักศึกษากลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ กล่าวว่า ยังมีปัญหาในด้านแสงสว่าง และท่อระบายน้ำ รวมทั้งสภาพแวดล้อมที่ยังเป็นป่า ซึ่งอาจจะมีสัตว์เลื้อยคลานที่เป็นอันตราย รวมทั้งอุปกรณ์อำนวยความสะดวกที่ยังขาด ดังนั้น เจ้าของหอพักหรือผู้ดูแล ควรดำเนินการสำรวจและปรับปรุงแสงสว่างภายในอาคารหอพักรวมทั้งทางเดิน และควรซ่อมบำรุงท่อระบายน้ำ รวมไปถึงการปรับปรุงทัศนียภาพในส่วนที่ยังเป็นป่าให้มีความโปร่งและโล่งมากขึ้น เพื่อป้องกันอันตรายจากสัตว์เลื้อยคลานที่อาจอาศัยอยู่ในบริเวณดังกล่าว ในขณะที่กลุ่มนักศึกษาควรรีบแจ้งผู้ดูแลหากพบว่ามีปัญหาขึ้นในหอพัก ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านความปลอดภัย หรือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการชำระธุระของสาธารณูปโภค เพื่อให้สามารถเข้ามาแก้ไขต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการและความพึงพอใจของนักศึกษาภายในหอพักเกี่ยวกับ การให้บริการ เพื่อนำไปสู่การกำหนดการบริหารจัดการหอพักที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในทุก ๆ ด้าน ทั้งนี้ อาจจะทำการศึกษาเปรียบเทียบทั้งหอพักในมหาวิทยาลัยกับหอพักเอกชน ก็จะทำให้ได้ข้อมูลรอบด้านมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กิติมา สุรสุนธิ. (2541). *ความรู้ทางการสื่อสาร*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จารุวรรณ สุภชัยวัฒน์ และคณะ. (2559). *รูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*.
ICMSIT 2016: International Conference on Management Science, Innovation, and Technology 2016.
- ชุติมา ทวีขศรี. (2555). *ทัศนะของนักศึกษาต่อการจัดบริการหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
ธัญบุรี. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิต
วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- ทวีพงษ์ ยุกต์. (2555). *พฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษาชายในหอพักมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต
ปัตตานี. วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 10 (2), 227 – 248.*
- นฤมล ทองอนันต์. (2559). *ระบบการจัดการนักศึกษาหอพักในวิทยาลัย โดยใช้ระบบการเช็คชื่อของวิทยาลัย
เทคโนโลยีพายัพและบริหารธุรกิจ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559. งานวิจัยสถาบัน. วิทยาลัย
เทคโนโลยีพายัพและบริหารธุรกิจ.*
- นิพนธ์ เวียงจันทร์. (2553). *การศึกษากิจกรรมที่ปฏิบัติในเวลารว่างของนักศึกษาที่อยู่หอพักในจังหวัด
มหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา. คณะ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.*
- มาณี ไชยธีรานวัฒน์ศิริ. (2543). *รายงานการวิจัยเรื่อง หอพักกับการพัฒนานิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษา.
กรุงเทพมหานคร: ทบวงมหาวิทยาลัย.*
- เสาวลักษณ์ คงกาญจนา และ มานิตย แก้ววงษศิริ. (2554). *รูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีค
หกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. รายงานการวิจัย*
- อรรถเดช สรสุชาติ. (2563). *สถิติประยุกต์และระเบียบวิธีวิจัย. ขอนแก่น: กรีนเนสไวด์ จำกัด.*
- Solomon, M. R. (1996). *Consumer behavior (3rd ed.)*. Englewood Cliffs. New York: Prentice
- Hall.
- Shiffman and Kanuk. (2007). *Consumer behavior (5th ed.)*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice
Hall.
- Nilda Tri Putri and Larisa Anggraini. (2018). Improving student satisfaction of Andalas
University Dormitory through Service Quality and Importance Performance Analysis.
IOP Conference Series Materials Science and Engineering. 319 (1), 012063

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดภาระหนี้สินของชาวนา เทศบาลตำบลเขาพระ
อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี
**Influencing Factors as Incurring Debt of Farmers in Khao Phra Sub-
District Municipality, Doem Bang Nang Buat District,
Suphan Buri Province**

อภินันท์ ฉิมย้อย,
มยุรี รัตนเสริมพงศ์ และ วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
**Aphinan Chimyoy,
Mayuree Rattanasermphong and Wasita Kerdphol Prasopsak**
Thepsatri Rajabhat University
Corresponding Author, E-mail: aphinanadm@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยการเกิดภาระหนี้สินของชาวนา 2) ศึกษาการเกิดภาระหนี้สินของชาวนา และ 3) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดภาระหนี้สินของชาวนา เทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ชาวนา ที่อาศัยอยู่ในชุมชน หมู่ที่ 1 - 9 เทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 302 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยการเกิดภาระหนี้สินของชาวนา เทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ นโยบายรัฐ ความสามารถในการปรับตัว ความสามารถในการบริหารจัดการ ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ตามลำดับ
2. ชาวนาผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีภาระหนี้สินเป็นจำนวนเงิน 30,001 - 50,000 บาท โดยเฉลี่ย และส่วนใหญ่มีภาระหนี้สินกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และวัตถุประสงค์การกู้ยืมเงินคือ ใช้ลงทุนประกอบอาชีพ ในขณะที่ระยะเวลาการผ่อนชำระคืน คือ 2 - 5 ปี

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดภาระหนี้สินของชาวนา เทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ปัจจัยทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ นโยบายรัฐ ความสามารถในการปรับตัว ความสามารถในการบริหารจัดการ ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และโครงสร้างทางเศรษฐกิจ

คำสำคัญ: ปัจจัยการเกิดภาระหนี้สิน; ชาวนา; เทศบาลตำบลเขาพระ; จังหวัดสุพรรณบุรี

Abstracts

This research had objectives to 1) Study factors affecting indebtedness of farmers 2) Study indebtedness of farmers and 3) Study factors affecting indebtedness of farmers in Khao Phra sub-district municipality, Doem Bang Nang Buat district, Suphan Buri province. Sample group consisted of 302 farmers living in community village number 1 – 9 of Khao Phra sub-district municipality, Doem Bang Nang Buat district, Suphan Buri province, selected by random sampling method. The research tool was questionnaire and the statistics for research were Percentage, Mean, Standard Deviation, and Logistics Regression Analysis.

The result showed that

1. Factors affecting indebtedness of farmers in Khao Phra sub-district municipality, Doem Bang Nang Buat district, Suphan Buri province was overall at low level. When considered each aspect from the greatest mean to the lowest mean; they were government policy, adaptability, management capability, vocational knowledge and skills, and economic infrastructure respectively.

2. Farmers responded to the questionnaire were in debt approximately 30,001 - 50,000 Baht in average, most of them were in debt to the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives. The loan objective was for vocational investment and the duration of the loan lasted 2-5 years.

3. Factors affecting indebtedness of farmers in Khao Phra sub-district municipality, Doem Bang Nang Buat district, Suphan Buri province composed of 5 aspects of government policy, adaptability, management capability, vocational knowledge and skills, and economic infrastructure.

Keywords: Factors as Incurring Debt; Farmers; Doem Bang Nang Buat District; Suphan Buri Province

บทนำ

ประเทศไทยถือเป็นอยู่ข้าวอยู่น้ำ เป็นพื้นที่แห่งเกษตรกรรมที่มีความอุดมสมบูรณ์ ประชากรในอดีตส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนาปลูกข้าว โดยมีภูมิปัญญาท้องถิ่นทางด้านเกษตรกรรมมากมาย แตกต่างกันไปตามพื้นที่นั้น ๆ และมีการพัฒนารูปแบบการทำการเกษตรให้เหมาะสมตามยุคสมัย อาชีพเกษตรกรจึงมีความสำคัญมาก และเกษตรกรถูกยกย่องให้เป็นกระดูกสันหลังของชาติ เป็นผู้ผลิตอาหารเลี้ยงสังคมมายาวนาน จากการพัฒนาของประเทศของไทยแม้จะทำให้มีการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานทางด้านกายภาพให้มีความก้าวหน้าแต่ก็ปรากฏชัดเจนในภายหลังว่าเกิดช่องว่างทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ภาค

การเกษตรซึ่งเป็นอาชีพหลักของคนส่วนใหญ่ของประเทศยังประสบกับความผันผวนของราคาพืชผลในตลาดโลกและประสบความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ รวมทั้งความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติทั้งดินและน้ำ ในช่วงราวสิบปีที่ผ่านมา ต้นทุนในภาคการเกษตรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทำให้อัตรากำไรของเกษตรกรลดลงจนสินค้าเกษตรหลายชนิดมีค่าเฉลี่ยเป็นลบ กลับกลายเป็นว่ายิ่งเกษตรกรปลูกพืชผลมากเท่าไรก็ยิ่งจนลงเท่านั้น ในขณะเดียวกันหนี้สินก็พอกพูนขึ้นเรื่อย ๆ (The Momentum, 2019 : online) นอกจากนี้ สถานะทางการเงินของครัวเรือนเกษตรกรมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก โดยเราพบว่าครัวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่มีหนี้สูง โดยหากรวมจาก ทุกแหล่ง ครัวเรือนชาวนาไทยมีหนี้สินเฉลี่ย 3.4 ก้อน และมีหนี้คงค้างเฉลี่ย 416,143 บาทต่อครัวเรือน ครัวเรือน ร้อยละ 50 มีหนี้สินคงค้างเกิน 300,000 บาท และ ร้อยละ 30 มีเกิน 600,000 บาท โดยมาจากสองแหล่งหลักคือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรร้อยละ 60 และสหกรณ์และกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 16 และร้อยละ 35 ของครัวเรือนมีหนี้ในระบบ (สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์, 2563 : ออนไลน์)

จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นเมืองที่มีความอุดมสมบูรณ์ทั้งดินและน้ำสูง ซึ่งสามารถทำนาปลูกข้าวได้ถึงปีละ 3 รอบ เพื่อผลิตข้าวอินทรีย์ที่มีประโยชน์ให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค โดยพื้นที่นาในจังหวัดสุพรรณบุรีมีพื้นที่รวมถึง 1,197,842 ไร่ (ข้อมูล ณ วันที่ 5 มกราคม 2561) อำเภอเดิมบางนางบวช เป็นอำเภอที่มีครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอยู่ในลำดับที่ 2 รองจาก อำเภอเมืองสุพรรณบุรี และมีพื้นที่นามากเป็นลำดับที่ 4 รองจาก อำเภอบางปลาม้า อำเภอเมืองสุพรรณบุรี และอำเภอสองพี่น้อง ตามลำดับ แต่พื้นที่ของอำเภอเดิมบางนางบวช ถือเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมากในการปลูกข้าวและพืชเศรษฐกิจ ทั้งนี้ อำเภอเดิมบางนางบวช แบ่งเป็น 14 ตำบล โดยพื้นที่นาข้าวของเทศบาลตำบลเขาพระ 13,185 ไร่ (สำนักงานเกษตรกรอำเภอเดิมบางนางบวช, 2561 : ออนไลน์) แต่พบว่า สัดส่วนของครัวเรือนเกษตรกรที่เป็นหนี้ ปี 2562 คิดเป็นร้อยละ 59.3 มูลค่าหนี้สินเฉลี่ยของครัวเรือนเกษตรกรที่เป็นหนี้ 106,622 บาท (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2564 : 88)

เทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี มีสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ บางส่วนเป็นภูเขา มีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่าน มีระบบส่งน้ำชลประทานเพื่อการเกษตรกรรม เลี้ยงสัตว์ สำหรับสภาพอากาศ ปัจจุบันอากาศแปรปรวนไม่เป็นไปตามฤดูกาล สภาพความแห้งแล้งเพิ่มมากขึ้น มีปริมาณน้ำลดลง เทศบาลตำบลเขาพระมีประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขาพระ จำนวนทั้งสิ้น 5,968 คน ซึ่งอาชีพหลักของประชากรในตำบลคือการทำนา (เทศบาลตำบลเขาพระ, 2559 : ออนไลน์) มีประชากรประกอบอาชีพชาวนาจำนวน 1,291 คน มีชาวนาที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรจำนวน 1,235 คน (สำนักงานเกษตรอำเภอเดิมบางนางบวช, 2564 : ออนไลน์)จากข้อมูลข้างต้น พบว่า ชาวนาที่เป็นหนี้สินในเทศบาลตำบลเขาพระ คิดเป็นร้อยละ 95.66 ซึ่งถือเป็นสัดส่วนที่สูงมาก

ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดภาระหนี้สินของชาวนา เทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอดำรงนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อจะได้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดภาระหนี้สินของชาวนา เทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอดำรงนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี และสามารถนำข้อมูลที่ได้ ไปใช้สำหรับการพัฒนาการจัดการหนี้สินหรือสร้างกระบวนการจัดการแก้ไขปัญหาหนี้สินของชาวนาในพื้นที่ตำบลเขาพระ อำเภอดำรงนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ให้สามารถบริหารจัดการหนี้สินให้ลดลงในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการเกิดภาระหนี้สินของชาวนา เทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอดำรงนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาการเกิดภาระหนี้สินของชาวนา เทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอดำรงนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดภาระหนี้สินของชาวนา เทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอดำรงนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ชาวนาที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร ที่อาศัยอยู่ในชุมชน หมู่ที่ 1 - 9 เทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอดำรงนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,235 คน (สำนักงานเกษตรอำเภอดำรงนางบวช, 2564 : ออนไลน์)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ชาวนา ที่อาศัยอยู่ในชุมชน หมู่ที่ 1 - 9 เทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอดำรงนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรที่แน่นอน โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามาเน (Yamane) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 หรือ .05 ในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 302 คน

3. เครื่องมือการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยแบ่งเนื้อหาและโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (check list)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเกิดภาระหนี้สินของชาวนา เทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอดำรงนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (check list)

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดภาระหนี้สินของชาวนา เทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยการเกิดภาระหนี้สินของชาวนา เทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี มีลักษณะเป็นคำถามประเภทปลายเปิด (Open Ended Question)

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาตำราเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดภาระหนี้สินของชาวนา และการเกิดภาระหนี้สินของชาวนา
2. ร่างแบบสอบถามแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำและดำเนินการปรับปรุงแก้ไข
3. การทดสอบความเที่ยงตรง ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน พิจารณาตรวจสอบในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ด้านภาษา และความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง

นำผลการประเมินมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ และเนื้อหา (Item objective congruence : IOC) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0 – 1.00 ผู้วิจัยจึงตัดข้อคำถามที่มีค่าต่ำกว่า 0.5 ออกเพื่อให้แบบสอบถามมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา สรุปได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.67 - 1.00

4. การหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจำนวน 30 ชุด นำไปทดลองใช้ (try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง กล่าวคือ ชาวนาที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร ที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตเทศบาลตำบลเดิมบาง อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cranach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.968

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและทดลองใช้ที่สมบูรณ์แบบแล้วไปจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อทำหนังสือขออนุญาตในการแจกแบบสอบถาม และจัดเวทีประชาคม ยื่นต่อ เทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี
2. ดำเนินการประสานเจ้าหน้าที่เทศบาล เพื่อนัดหมายจัดเวทีประชาคม ในแต่ละหมู่บ้าน ที่มีชาวนาที่มีภาระหนี้สิน

3. ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับชาวนาที่อาศัยอยู่ในชุมชน หมู่ที่ 1 - 9 เทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 302 ชุด ทั้งนี้จำนวนชุดแบบสอบถามเป็นไปตามสัดส่วนที่กำหนดไว้

4. รวบรวมและตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด และเตรียมสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

ทั้งนี้ กรณีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความรุนแรง ผู้วิจัยจะดำเนินการใช้แบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ ในการเก็บข้อมูลโดยการส่งลิงก์แบบสอบถามรูปแบบออนไลน์ ให้กับกลุ่มตัวอย่าง ผ่านช่องทางไลน์ หรือ QR Code เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ทำแบบสอบถามได้อย่างสะดวกและปลอดภัย โดยผู้วิจัยเป็นผู้ส่งให้ด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด มาตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์และนำเอาเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดภาระหนี้สินของชาวนา เทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

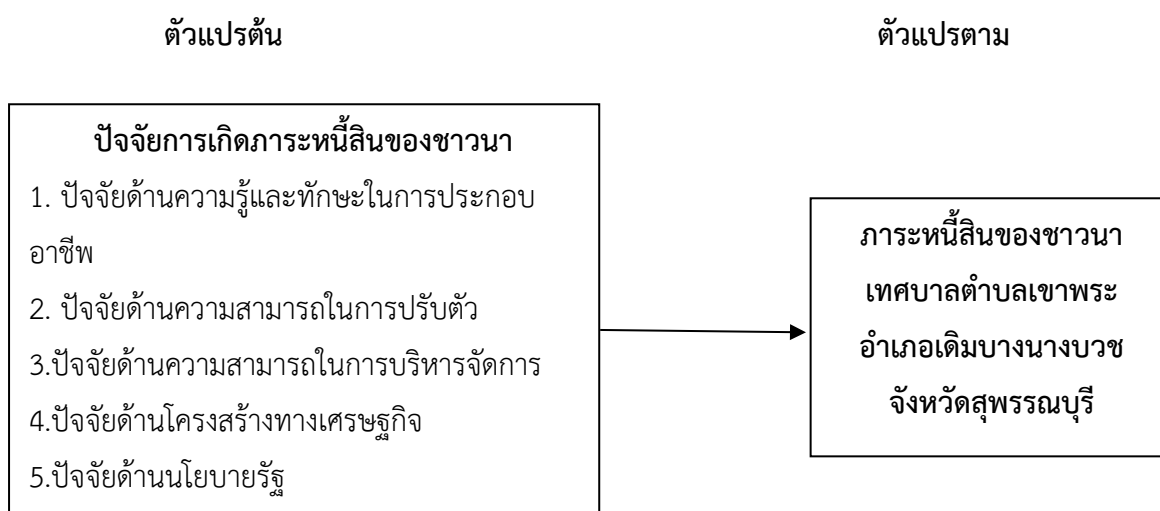
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเกิดภาระหนี้สินของชาวนา เทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้สถิติ คือความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

4. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาระหนี้สินของชาวนา เทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ด้วยวิธีทางสถิติโดยการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์ (Logistic Regressing Analysis)

5) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดภาระหนี้สินของชาวนา เทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ที่เป็นคำถามปลายเปิด ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเขียนเป็นความเรียง โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดภาระหนี้สินของชาวนา เทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี โดยการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการเกิดภาระหนี้สิน สุกานดา กลิ่นขจร, และ นรรัฐ รื่นกวี (2555 : 55-66) ,มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2558 : 5), สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2559 : 43), ชญานี ชะโนthy (2562 : 54), สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2560 : 65), Suchanan Tambunlertchai (2004 : 65), นันทา กันตริ และ ธนพันธ์ โล่ประกอบทรัพย์ (2562 : ออนไลน์) และฉัญญพัทธ์ วัฒนจิรพันธุ์ (2564 : 298 – 312)) สามารถสรุปได้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยการเกิดภาระหนี้สินของชาวนาในภาพรวม

ปัจจัยการเกิดภาระหนี้สินของชาวนา ในภาพรวม	ระดับปัจจัย		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลความ
1. ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ	2.56	1.230	น้อย
2. ความสามารถในการปรับตัว	2.61	1.251	น้อย
3. โครงสร้างทางเศรษฐกิจ	2.55	1.126	น้อย
4. ความสามารถในการบริหารจัดการ	2.56	1.216	น้อย
5. นโยบายรัฐ	2.94	1.015	ปานกลาง
รวม	2.64	1.167	น้อย

จากตาราง 1 พบว่า ปัจจัยการเกิดภาระหนี้สินของชาวนาเทศบาลตำบล เขาพระ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.64$, S.D. = 1.167) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ปัจจัยนโยบายรัฐ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$, S.D. = 1.015) รองลงมา คือ ปัจจัยความสามารถในการปรับตัว อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.61$, S.D. = 1.251) และปัจจัยความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.56$, S.D. = 1.230)

ตาราง 2 ข้อมูลการมีภาระหนี้สิน (ทั้งในปัจจุบันและอดีต)

ข้อมูลการมีภาระหนี้สิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภาระหนี้สิน		
ไม่มีหนี้สิน	74	24.50
มีหนี้สิน	228	75.50
จำนวนหนี้สิน		
ต่ำกว่า 30,000 บาท	5	1.70
30,001 – 50,000 บาท	152	50.30
50,001 – 100,000 บาท	30	9.90
100,001 บาทขึ้นไป	41	13.60
ไม่มีหนี้สิน	74	24.50

แหล่งหนี้สินที่เป็น/เคยเป็นหนี้

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	181	59.90
สหกรณ์การเกษตร	16	5.30
กองทุนหมู่บ้าน	2	0.70
ธนาคารพาณิชย์อื่น ๆ	28	9.30
หนี้นอกระบบ	1	0.30
ไม่มีหนี้สิน	74	24.50

วัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเงิน

ใช้ลงทุนประกอบอาชีพ	210	69.50
ใช้เป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว	1	0.30
ใช้เป็นค่ารักษาพยาบาลหรืออุบัติเหตุ	1	0.30
ใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการสร้าง/ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย	16	5.30
ไม่มีการกู้ยืม	74	24.50

ระยะเวลาการผ่อนชำระคืน

น้อยกว่า 6 เดือน	1	.30
6 – 1 ปี	28	9.30
2 – 5 ปี	183	60.60
มากกว่า 5 ปี	16	5.30
ไม่มีหนี้สิน	74	24.50

รวม	302	100.00

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลการมีภาระหนี้สิน (ทั้งในปัจจุบันและอดีต) มีดังนี้
การมีภาระหนี้สิน พบว่า กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีหนี้สิน จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 75.50 และไม่มีหนี้สิน จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 24.50

จำนวนหนี้สิน พบว่า กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีจำนวนหนี้สินระหว่าง 30,001 – 50,000 บาท จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 50.30 รองลงมา คือ ไม่มีหนี้สิน จำนวน 74 คิดเป็นร้อยละ 24.50 มีจำนวนหนี้สิน 100,001 บาทขึ้นไป จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 13.60 มีจำนวนหนี้สินระหว่าง 50,001 – 100,000 บาท จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 9.90 และมีจำนวนหนี้สินต่ำกว่า 30,000 บาท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.70 ตามลำดับ

แหล่งหนี้สินที่เป็น/เคยเป็นหนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างชาวนาผู้ตอบแบบสอบถามมีภาระหนี้สินกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 59.90 และมีหนี้นอกระบบจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.30

วัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเงิน พบว่า วัตถุประสงค์การกู้ยืมเงินของกลุ่มตัวอย่างชาวนาผู้ตอบแบบสอบถามคือใช้ลงทุนประกอบอาชีพ จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 69.50 ในขณะที่ใช้เป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัวจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.30 และใช้เป็นค่ารักษาพยาบาลหรืออุบัติเหตุ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.30 เช่นกัน

ระยะเวลาการผ่อนชำระคืน พบว่า ระยะเวลาการผ่อนชำระคืนของกลุ่มตัวอย่างชาวนาผู้ตอบแบบสอบถามคือ 2 – 5 ปี จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 60.60 และระยะเวลาการผ่อนชำระคืนน้อยกว่า 6 เดือน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.30

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดภาระหนี้สินของชาวนา เทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี

ปัจจัยด้านความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ (X_1) ปัจจัยด้านความสามารถในการปรับตัว (X_2) ปัจจัยด้านความสามารถในการบริหารจัดการ (X_3) ปัจจัยด้านโครงสร้างทางเศรษฐกิจ (X_4) และปัจจัยด้านนโยบายรัฐ (X_5) มีอิทธิพลต่อแนวโน้มการเกิดภาระหนี้สินของชาวนา เทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยจึงทำการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5
X_1	1	.648*	.748*	.657*	.726*
X_2		1	.596*	.602*	.627*
X_3			1	.533*	.697*
X_4				1	.617*
X_5					1

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .0

จากตาราง 3 พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์ระหว่าง .533 - .748 ในภาพรวมไม่เกิน 0.80 แสดงว่าไม่มีปัญหา Multi Collinearity สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์สมการถดถอยโลจิสติกส์

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	336.315	5	.000*
	Block	336.315	5	.000*
	Model	336.315	5	.000*

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวอิสระมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าสามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์สมการถดถอยโลจิสติกส์

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอย

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R ²	Nagelkerke R ²
1	322.002*	.672	1.000

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า ค่า Cox & Snell R² เท่ากับ .672 แสดงว่า สมการถดถอยโลจิสติกส์ครั้งนี้สามารถอธิบายอิทธิพลของตัวแปรอิสระต่อตัวแปรตามในแนวโน้มการเกิดภาระหนี้สินได้ร้อยละ 67.20 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ค่าความถูกต้องของการทำนาย

Observed			Predicted		Percentage Correct
			มีหนี้สินไหม		
			ไม่มีหนี้	มีหนี้	
Step 1	มีหนี้สินไหม	ไม่มีหนี้	74	0	100.0
		มีหนี้	0	228	100.0
	Overall Percentage				

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 6 พบว่า ภาพรวมในการทำนายอิทธิพลของตัวแปรอิสระต่อโอกาสในการเกิดภาระหนี้สินมีความถูกต้องร้อยละ 100.00

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระในสมการถดถอยโลจิสติกส์

Independent Variables	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
X ¹	3.169	901.288	392.360	1	.047*	12.040
X ²	-10.560	624.570	87.550	1	.047*	5.750
X ³	-28.132	689.640	595.001	1	.046*	29.780
X ⁴	-22.891	605.020	158.001	1	.040*	7.288
X ⁵	-20.314	396.790	401.003	1	.049*	4.520
Constant	323.601	2497.141	326.004	1	.048	3.225

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัว สามารถทำนายตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและจากค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้ สามารถนำมาเขียนสมการถดถอยโลจิสติกส์ทำนายโอกาสของการเกิดภาระหนี้สิน ได้ดังนี้

$$\text{Prob (การเกิดภาระหนี้สิน)} = \frac{1}{1+e^{-z}}$$

$$\text{โดยที่ } Z = 323.601 - 28.132(X_3) - 22.891(X_4) - 20.314(X_5) - 10.560(X_2) + 3.169(X_1)$$

ดังนั้น สมการการเกิดภาระหนี้สิน

$$P(1/0) = \frac{1}{1+e^{-(323.601-28.132(X_3)-22.891(X_4)-20.314(X_5)-10.560(X_2)+3.169(X_1)}}$$

จากสมการอธิบายได้ว่า ระดับปัจจัยทั้ง 5 ด้านมีอิทธิพลต่อการเกิดภาระหนี้สินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย โดยที่หากปัจจัยทั้งหมดมีระดับที่ลดลง โอกาสในการเกิดภาระหนี้สินจะมากขึ้น และหากปัจจัยดังกล่าวมีระดับที่สูงขึ้น โอกาสในการเกิดภาระหนี้สินจะลดลง

สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยการเกิดภาระหนี้สินของชาวนา เทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี

กลุ่มตัวอย่างชาวนาผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะดังนี้ คือ

1. ปัจจัยด้านความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ

ภาครัฐควรจัดทำศูนย์ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการเกษตรอย่างจริงจัง และให้การสนับสนุนเทคโนโลยีการเกษตร

2. ปัจจัยด้านความสามารถในการปรับตัว

ชาวนาควรมีการตื่นตัวในการติดตามข้อมูลข่าวสารอย่างใกล้ชิด เพื่อจะได้ทราบความเป็นไปและความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสถานการณ์เกี่ยวกับตลาดข้าว เพื่อให้สามารถปรับตัวได้อย่างทันท่วงที

3. ปัจจัยด้านความสามารถในการบริหารจัดการ

ภาครัฐควรเข้ามาจัดโครงการให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ จริงจัง และต่อเนื่อง รวมทั้งควรมีการติดตามและประเมินผล

4. ปัจจัยด้านโครงสร้างทางเศรษฐกิจ

- ไม่มี -

5. ปัจจัยด้านนโยบายรัฐ

ภาครัฐควรมีโครงการพักชำระหนี้เกษตรกร

5.1 ภาครัฐควรมีนโยบายสั่งการให้ ธนาคารเพื่อการเกษตรฯ หรือสถาบันการเงินที่เป็นเจ้าหนี้ของชาวนา ยกเว้นเงินต้นเป็นเวลา 2 ปี โดยให้ผ่อนชำระเฉพาะดอกเบี้ย กรณีที่ไม่สามารถพักชำระหนี้ได้

5.2 ควรมีการลดดอกเบี้ยกรณีชาวนาสามารถปิดยอดหนี้ได้ก่อนระยะเวลาที่กำหนด

5.3 ภาครัฐควรดำเนินการจัดการหนี้ในระบบอย่างจริงจัง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อโอกาสการเกิดภาระหนี้สินของชาวนา เทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอดำรงนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีรายละเอียด ดังนี้

ปัจจัยด้านความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพอยู่ในระดับน้อยมีอิทธิพลต่อโอกาสการเกิดภาระหนี้สินของชาวนา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุกานดา กลิ่นขจร, และ นรรัฐ รื่นทวี (2555 : 55-66) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาระหนี้สินของเกษตรกรจังหวัดนครราชสีมา กรณีศึกษา อำเภอดำรงนางบวช และอำเภอนโนสูง” พบว่า ความสามารถในการปรับตัวและความสามารถในการบริหารจัดการในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มีอิทธิพลต่อโอกาสในการเกิดภาระหนี้สิน และปัจจัยด้านความสามารถในการบริหารจัดการมีความสำคัญต่อภาระหนี้สินของเกษตรกรมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริินภา โภคาพานิชย์, และ สันญา เคนาภูมิ (2560 : 192 -201) พบว่า การขยับฐานะทางสังคมและด้านค่านิยมใหม่ คือ ด้านบริโภคนิยม ด้านอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ซึ่งสะท้อนถึงความสามารถในการปรับตัวเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดภาระหนี้สินของชาวนา สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากว่า เมื่อชาวนาต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกาภิวัตน์ และหากไม่มีการปรับตัว หรือการบริหารจัดการที่ดีจึงเป็นไปได้ว่าชาวนาอาจจะไปสร้างภาระหนี้สิน โดยการกู้เงินมาใช้ในการประกอบอาชีพที่ขาดการวางแผนการจัดการที่ดีนั่นเอง

ปัจจัยด้านโครงสร้างทางเศรษฐกิจสังคม ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยมีอิทธิพลต่อโอกาสการเกิดภาระหนี้สิน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุกานดา กลิ่นขจร, และ นรรัฐ รื่นกวี (2555 : 55-66) วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาระหนี้สินของเกษตรกรจังหวัดนครราชสีมา กรณีศึกษา อำเภอด่านขุนทด และอำเภอนโนสูง” และพบว่า ปัจจัยด้านโครงสร้างทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรณภา วงศ์สุวรรณ (2559 : 54) วิจัยเรื่อง “แนวทางการแก้ไขปัญหาภาระหนี้สินสะสมของเกษตรกรลูกค้ำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรตำบลไทยชนะศึก อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดสุโขทัย” พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีผลต่อการเกิดภาระหนี้สินของเกษตรกร ซึ่งหากนำมาอธิบายผลการวิจัยในส่วนนี้ อธิบายได้ว่า เมื่อชาวนาเกิดการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยในสิ่งที่ไม่จำเป็นตามกระแสสังคมและไม่ประเมินสถานการณ์ทางเศรษฐกิจท้ายที่สุดก็อาจจะต้องไปกู้ยืมเงินและเกิดเป็นภาระหนี้สินในที่สุด

ปัจจัยด้านนโยบายรัฐในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมีอิทธิพลต่อโอกาสการเกิดภาระหนี้สิน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุกานดา กลิ่นขจร, และ นรรัฐ รื่นกวี (2555 : 55-66) วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาระหนี้สินของเกษตรกรจังหวัดนครราชสีมา กรณีศึกษา อำเภอด่านขุนทดและอำเภอนโนสูง” และพบว่าปัจจัยด้านนโยบายการเมืองเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรายได้ของเกษตรกร กล่าวคือ หากนโยบายจากภาคการเมืองหรือภาครัฐส่งเสริมสนับสนุนอย่างเต็มที่ก็จะสามารถช่วยให้ชาวนามีรายได้เพียงพอที่จะไม่ต้องเกิดภาระหนี้สินนั่นเอง ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างชาวนาผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีภาระหนี้สินเป็นจำนวนเงิน 30,001 – 50,000 บาท โดยเฉลี่ย และส่วนใหญ่มีภาระหนี้สินกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และวัตถุประสงค์การกู้ยืมเงินคือใช้ลงทุนประกอบอาชีพ ในขณะที่ระยะเวลาการผ่อนชำระคืนคือ 2 – 5 ปี และเกษตรกรส่วนใหญ่มีภาระหนี้สินประมาณ 30,001 – 60,000 บาท สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุริยะ หาญพิชัย, เฉลิมพล จตุพร, และ วสุ สุวรรณวิหค (2563 : 309 – 320) ทำการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อหนี้สินครัวเรือนเกษตรกรในจังหวัดลพบุรี” พบว่า สภาพหนี้สิน ครัวเรือนเกษตรกรเป็นหนี้เฉลี่ย 83,992.50 บาท ส่วนใหญ่เป็นหนี้ในระบบธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเป็นแหล่งกู้ยืมหลักของครัวเรือนเกษตรกร และกู้ยืมเพื่อใช้ในการผลิต

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดภาระหนี้สินของชาวนา เทศบาลตำบลเขาพระ อำเภอด่านขุนทด จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ปัจจัยทั้ง 5 ด้านได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ ปัจจัยด้านความสามารถในการปรับตัว ปัจจัยด้านความสามารถในการบริหารจัดการปัจจัยด้านโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านนโยบายรัฐ มีอิทธิพลต่อโอกาสในการเกิดภาระหนี้สินของชาวนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย โดยที่เมื่อระดับปัจจัยต่าง ๆ เช่นความรู้ความสามารถในการปรับตัวหรือการบริหารจัดการ รวมทั้ง นโยบายความช่วยเหลือจากภาครัฐลดลง ย่อมมีโอกาสดังกล่าวในการเกิดภาระหนี้สินนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุกานดา กลิ่นขจร, และ นรรัฐ รื่นกวี (2555 : 55-66) พบว่า ปัจจัยด้านความสามารถในการบริหารจัดการมีความสำคัญต่อภาระหนี้สินของเกษตรกรมากที่สุด ในขณะที่ปัจจัยที่มี

อิทธิพลต่อรายได้ของเกษตรกร คือ ปัจจัยด้านนโยบายการเมือง และ ปัจจัยด้านความสามารถในการบริหารจัดการ ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรายจ่ายของเกษตรกร คือ ปัจจัยด้านโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยด้านความสามารถในการปรับตัว และปัจจัยด้านความสามารถในการบริหารจัดการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการแก้ไขปัญหาหนี้สินชาวนาอย่างยั่งยืน ควรเป็นการกำหนดโครงการและขับเคลื่อนโครงการ ดังนี้

1.1 โครงการให้ความรู้ด้านการวางแผนทางการเงิน ซึ่งผลการวิจัยพบว่าความสามารถบริหารจัดการเกี่ยวกับรายรับและรายจ่ายอยู่ในระดับน้อย สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงการขาดความรู้ด้านการวางแผนทางการเงิน ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนด้านการใช้จ่าย การวางแผนด้านรายได้ และการวางแผนด้านการออม โดยการดำเนินโครงการอาจประสานขอความร่วมมือด้านวิทยากรจากเจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือปราชญ์ชาวบ้าน

1.2 โครงการพัฒนาทักษะและความรู้ด้านการเกษตรและเทคโนโลยีการเกษตรเพื่อส่งเสริมความรู้ให้กับชาวนาเนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ระดับความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพในภาพรวมของชาวนาเทศบาลตำบลเขาพระอำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับน้อยโดยเฉพาะ ความรู้เกี่ยวกับการทำนาในแต่ละช่วงฤดูและ ดังนั้น ชาวนาจึงควรพัฒนาตนเองในด้านความรู้ที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ โดยอาจจะไปขอข้อมูลและความช่วยเหลือด้านวิทยากรและเทคโนโลยีจากเกษตรจังหวัด หรือปราชญ์ชาวบ้าน

1.3 ระดับปัจจัยด้านโครงสร้างทางเศรษฐกิจในภาพรวมของชาวนาเทศบาลตำบลเขาพระอำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับน้อย โดยเฉพาะราคาข้าวที่รับซื้อในแต่ละช่วงมีราคาที่ผันผวนไม่สามารถคาดการณ์ และปัจจัยการผลิตในการทำนามีราคาสูงขึ้น เช่น ปุ๋ย เมล็ดพันธุ์ ค่าจ้าง ค่าเก็บเกี่ยว ค่าขนส่ง จากผลการวิจัยส่วนนี้ ชาวนาควรมีการวางแผนอย่างรัดกุมและอาจทำการปลูกพืชหมุนเวียนตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ แต่อย่างไรก็ตามควรติดตามข้อมูลข่าวสารจากภาครัฐหรือภาคเอกชน อย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากชาวนาในพื้นที่หนึ่ง ๆ ซึ่งอาจจะไม่สามารถนำมาเป็นข้อมูลอ้างอิงไปยังชาวนาส่วนใหญ่ได้อย่างชัดเจน ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปอาจจะขยายพื้นที่ในการเก็บข้อมูลเพิ่มขึ้น อีกทั้งในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการวิจัยแบบผสมผสาน โดยทำการสัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องในภาครัฐ เกี่ยวกับปัญหาหนี้สินของชาวนา ภูมรเปียบ ข้อจำกัดต่าง ๆ ในการให้ความช่วยเหลือชาวนา ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลอย่างรอบด้าน

เอกสารอ้างอิง

- ชญาณี ชวะโนทย์. (2562). *พฤติกรรมและสถานการณ์ทางการเงินของครัวเรือนที่ปัญหาหนี้สิน*. รายงานวิจัย ฉบับสมบูรณ์. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เทศบาลเขาพระ. (2559). แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2560-2564). ออนไลน์. สืบค้น 1 ตุลาคม 2564. แหล่งที่มา: <http://www.khaopra.go.th/index.php>
- ธัญญพัทธ์ วัฒนจิรพันธ์. (2564). แนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มเกษตรกรตำบลไร่หลักทอง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*. 6 (6), 298 – 312.
- นันทา กันตริ และ ธนพันธ์ โล่ประกอบทรัพย์. (2562). ข้อเสนอแนะการปรับตัวของชาวนาผู้เช่านา กรณีศึกษา ชาวนาผู้เช่านา อ.ผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา การเกษตร. ออนไลน์. สืบค้น 31 มีนาคม 2565. แหล่งที่มา: <http://www.cusri.chula.ac.th/wp-content/uploads/2020/02/การปรับตัวของชาวนาผู้เช่านา.pdf>
- มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2558). *โครงการศึกษาภาวะหนี้สินเกษตรกรและแนวทางการปรับปรุงศักยภาพการดำเนินงานกองทุนในกำกับดูแลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์*. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
- วรรณภา วงศ์สุวรรณ. (2559). *แนวทางการแก้ไขปัญหาภาระหนี้สินสะสมของเกษตรกรลูกค้ายาสูบเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรตำบลไทยชนะศึก อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย*. การประชุม สวนสุนันทาวิชาการระดับชาติด้าน “การวิจัยเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน” ครั้งที่ 4 พ.ศ.2559
- ศิริภา โภคาพานิชย์ และ สัญญา เคนาภูมิ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาระหนี้สินของเกษตรกรอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*. 5 (พิเศษ), 192 -201.
- สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์. (2563). ครัวเรือนเกษตรไทยในวิกฤติโควิด-19. ออนไลน์. สืบค้น 10 ตุลาคม 2564. แหล่งที่มา: <https://www.pier.or.th/abridged/2020/11/>
- สำนักงานเกษตรอำเภอเดิมบางนางบวช. (2561) ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปด้านการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล. ออนไลน์. สืบค้น 31 มีนาคม 2565. แหล่งที่มา: <http://doembangnangbuat.suphanburi.doae.go.th/dataproduct1.html>
- สำนักงานเกษตรอำเภอเดิมบางนางบวช. (2564). ข้อมูลการขึ้นทะเบียนหนี้สินของเกษตรกรในพื้นที่บริการ สำนักงานเกษตรอำเภอเดิมบางนางบวช. ออนไลน์. สืบค้น 10 ตุลาคม 2564. แหล่งที่มา: <http://doembangnangbuat.suphanburi.doae.go.th/>
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2559). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรายได้ รายจ่ายการออม หนี้สิน ปัจจัยที่กำหนดการตัดสินใจก่อหนี้และความต้องการกู้ยืมของครัวเรือนเกษตรกร*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.

- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.. (2560). *สถานการณ์ภาวะหนี้สินครัวเรือนเกษตรในปัจจุบัน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2564). *หนี้สินของครัวเรือนเกษตร พ.ศ. 2562*. กลุ่มงานวิเคราะห์และพยากรณ์สถิติเชิงเศรษฐกิจ. สำนักสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.
- สุกานดา กลิ่นขจร และนรรัฐ รื่นกวี. (2555). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาระหนี้สินของเกษตรกรกรจังหวัดนครราชสีมา กรณีศึกษาอำเภอด่านขุนทด และอำเภอโนนสูง*. นครราชสีมา: ศูนย์กลางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- สุริยะ หาญพิชัย และ เฉลิมพล จตุพร และ วสุ สุวรรณวิหค. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อหนี้สินครัวเรือนเกษตรกรในจังหวัดลพบุรี. *Journal of Modern Learning Development*. 5 (5), 309 – 320.
- Suchanan Tambunlertchai. (2004). *The Government's Helping Hand: A Study of Thailand's Agricultural Debt Moratorium*. Harvard University.
- The Momentum. (2019). *ตะกอนในแม่น้ำสำคัญอย่างไร ทำไมน้ำสีฟ้าใสจึงหมายถึงไร้ชีวิต*. ออนไลน์. สืบค้น 1 ตุลาคม 2564. แหล่งที่มา: <https://themomentum.co/hungry-water>

การพัฒนารูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันปอดอักเสบ
จากการใช้เครื่องช่วยหายใจในหอผู้ป่วยบำบัดวิกฤต

โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา

**The Development of Clinical Supervision Model for Ventilator Associated
Pneumonia Prevention among the Intensive Care Unit in
Phaholpolpayuhasaena Hospital**

กัญญา เลียนเครือ¹,

สุภาภรณ์ ประยูรมหิศร² และ ศิริกุล การณเจริญพาณิชย์³

โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา จังหวัดกาญจนบุรี^{1,2}

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีราช จังหวัดราชบุรี³

Kanya Liankruea,¹

Supaporn Payunmahisorn,² and Sirikul Karuncharernpanit,³

Phaholpolpayuhasaena Hospital , Kanchanaburi^{1,2}

Boromarajonani College of Nursing, Chakriraj Ratchaburi³

Corresponding Author, E-mail: 63010580008@msu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยและพัฒนานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจในหอผู้ป่วยบำบัดวิกฤต โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่มแบบสอบถามความรู้ แบบประเมินการปฏิบัติการนิเทศทางการพยาบาลและแบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศทางคลินิก ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเชื่อมั่นโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติพรรณนาได้แก่การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการนิเทศประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ มีคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจหลังใช้รูปแบบในระดับมากและมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลเพื่อป้องกันปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจในระดับมากกลุ่มผู้รับการนิเทศมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เรื่องการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อ

* วันที่รับบทความ: 20 กันยายน 2565; วันที่แก้ไขบทความ 26 กันยายน 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 28 กันยายน 2565

Received: September 20, 2022; Revised: September 26, 2022; Accepted: September 28, 2022

ป้องกันการเกิดปอดอักเสบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจหลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) และมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจระดับมากและหลังการใช้รูปแบบพบว่าผลลัพธ์การเกิดอุบัติการณ์การเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจลดลง

คำสำคัญ : รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาล; การนิเทศทางคลินิก; ปอดอักเสบ; เครื่องช่วยหายใจ

Abstracts

The purpose of this research and development was to develop and study the effect of a nursing supervision model in the clinic to prevent pneumonia from using ventilator in the intensive care unit. Phahonphonphayuhasena Hospital Select a specific sample Research tools are: Questions used in group discussions knowledge questionnaire The nursing supervision practice evaluation form and the clinical supervision model satisfaction assessment form. Verify the quality of tools by reviewing content validity from experts. Confidence is checked by the Cronbach alpha coefficient. Qualitative data were analyzed by content analysis. The quantitative data were analyzed using descriptive statistics such as frequency distribution, percentage, mean and standard deviation and test statistics.

The results were as follows: 1) The supervision model consisted of 8 components, with a high level of mean scores on clinical nursing supervision for prevention of ventilator-associated pneumonia after using the model, and a mean score of satisfaction. On the nursing supervision model for preventing pneumonia from ventilator use at a high level, the supervisory group had a statistically significant mean score on nursing practice for preventing pneumonia at At the .05 level, there was a statistically significantly higher mean ($p < .05$) of nursing practice for preventing ventilator-associated pneumonia after the model use than before ($p < .05$), and a mean score of satisfaction. Very satisfied and after using the model, it was found that the incidence of ventilator-associated pneumonia was reduced.

Keywords: Nursing Supervision Model; Clinical Supervision; Pneumonia; Ventilator

บทนำ

การเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจ (Ventilator associated pneumonia : (VAP) เป็นภาวะแทรกซ้อนที่สำคัญในผู้ป่วยวิกฤตที่ใส่เครื่องช่วยหายใจมากกว่า 48 ชั่วโมง ศูนย์เฝ้าระวังการติดเชื้อระดับชาติในสหรัฐอเมริกา [The Centers for Disease Control and Prevention (CDC) and National Healthcare Safety Network (NHSN)] รายงานว่า ร้อยละ 39 ของผู้ป่วยที่ใช้เครื่องช่วยหายใจจะเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจโดยเฉพาะในหอผู้ป่วยวิกฤต ซึ่งพบได้ตั้งแต่ร้อยละ 20-50 ของการติดเชื้อทั้งหมดในโรงพยาบาลอุบัติการณ์การเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจในผู้ป่วยหนักในประเทศที่พัฒนาแล้วอยู่ระหว่าง 2.9 - 8.0 ครั้งต่อ 1,000 วันในการใช้เครื่องช่วยหายใจ และประเทศที่กำลังพัฒนาอยู่

ระหว่าง 19.8 - 48.0 ครั้ง ต่อ 1,000 วันในการใช้เครื่องช่วยหายใจ (Allegranzi et al., 2011 : 228-241 ; Rosenthal et al., 2012 : 396-407)

สำหรับประเทศไทย Thailand Hospital Indicator Project (THIP) พบว่าอุบัติการณ์การเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจของหอผู้ป่วยวิกฤตอายุรกรรมเฉลี่ยเท่ากับ 6.5 ครั้งต่อ 1000 วันที่ใช้เครื่องช่วยหายใจ (Korbkitjaroen et al., 2011 : 471-476) ในโรงพยาบาลรามาธิบดีพบอุบัติการณ์การเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจของหอผู้ป่วยวิกฤตในปี พ.ศ.2556 เฉลี่ยเท่ากับ 3.1 ครั้งต่อ 1000 วันที่ใช้เครื่องช่วยหายใจ (The Committee of Infectious prevention and Control in Ramathibodi Hospital, 2017 : 120) ในส่วนของโรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา พบว่าอุบัติการณ์การเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจในหอผู้ป่วยหนักมีแนวโน้มสูงขึ้นในปี พ.ศ.256 - 2563 พบอัตราการเกิดเท่ากับ 6.94, 10.04, และ 10.87 ครั้งต่อ 1,000 วันที่ใช้เครื่องช่วยหายใจตามลำดับ (Group of Nurses for preventing Hospital acquired Infection in Phaholpolpayuhasaena Hospital, 2021 : 20). ซึ่งมาตรฐานในการดูแลผู้ป่วยระยะวิกฤตเกณฑ์ที่ใช้ประเมินคุณภาพอัตราการเกิดภาวะปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจจะน้อยกว่า 12 ครั้งต่อ 1000 วันในการใส่เครื่องช่วยหายใจ (Unahalekhaka, 2002 : 145)

การเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจมีผลกระทบต่อผู้ป่วยหลายด้าน ผู้ป่วยที่มีการติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจส่วนล่างรวมทั้งปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจทำให้เพิ่มวันนอนรักษาในโรงพยาบาลมากขึ้นเฉลี่ย 31.13 วัน (2 - 45 วัน) และมีผลเสียต่อสภาพจิตใจของผู้ป่วยและญาติเกิดความวิตกกังวล ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพื่อมาดูแลผู้ป่วย รวมทั้งสูญเสียรายได้จากการทำงานตามปกติ แนวทางในการป้องกันปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจที่โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนานำมาใช้คือ WHAPO และกำหนดให้การลดอุบัติการณ์การเกิดปอดอักเสบเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญ กำหนดเป็นจุดเน้นในการพัฒนาของโรงพยาบาลในปี 2564 และปี 2565 ซึ่งกำหนดให้ลดอัตราการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจ (VAP) ให้ไม่น้อยกว่า 5 ครั้งต่อ 1,000 วันในการใช้เครื่องช่วยหายใจ

การบริหารการพยาบาลเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการทั้งระดับองค์กรพยาบาลและระดับหน่วยงาน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด ตามความคาดหวังและบริบทของแต่ละองค์กร ซึ่งต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการพยาบาลของกองการพยาบาลและมาตรฐานโรงพยาบาลของสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน) เพื่อให้มีการจัดการบริการพยาบาลที่มีคุณภาพ บรรลุวิสัยทัศน์ขององค์กร กลไกสำคัญในระบบบริหารการพยาบาล คือ การนิเทศ กำกับ ดูแลและส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพเพื่อความปลอดภัยในการดูแลผู้ป่วย อีกทั้ง Scoring Guideline HA Standard 2018 ยังกำหนดให้มีระบบการนิเทศ กำกับ ดูแลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อความปลอดภัยในการดูแลผู้ป่วย (The Healthcare Accreditation Institute (Public Organization), 2018 ; 203)

การนิเทศทางคลินิก (Clinical Supervision) เป็นกระบวนการสำคัญสำหรับผู้บริหารทางการพยาบาลระดับต้นหรือหัวหน้าหอผู้ป่วย ในการพัฒนา ความรู้ ทักษะ และความสามารถของพยาบาล เพื่อให้เกิดคุณภาพการพยาบาลและรับรู้ผลลัพธ์ทางการพยาบาลมากขึ้น ช่วยเพิ่มประสิทธิผลและพัฒนาคุณภาพในการดูแลผู้ป่วย สามารถแก้ปัญหาในการดูแลผู้ป่วย ช่วยส่งเสริมให้นำหลักฐานเชิงประจักษ์และนวัตกรรมมาใช้ในการดูแลผู้ป่วย ทำให้มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ร่วมงานความเครียดลดลง (Davis & Burke, 2012 : 782-793) อีกทั้งแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศทางคลินิกที่ได้รับการยอมรับแพร่หลายได้แก่แนวคิดของพรอคเตอร์ (Proctor, 2001 : 63) ที่ระบุว่าการนิเทศทางคลินิกเป็นกระบวนการที่ผู้นิเทศปฏิบัติต่อผู้ปฏิบัติงานโดยใช้หลักสัมพันธภาพระหว่างตัวบุคคล ช่วยเหลือให้ผู้ปฏิบัติงานมีการพัฒนาความรู้ความสามารถ ในการปฏิบัติหน้าที่ทางคลินิกเพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ในการให้บริการอย่างมีคุณภาพ

จากเหตุผลดังที่กล่าวมาผู้วิจัยเห็นความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการนิเทศทางคลินิกเพื่อป้องกันปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจโรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนาโดยใช้แนวคิดของพรอคเตอร์ที่เน้นการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ของผู้รับการนิเทศและแนวคิดการนิเทศทางคลินิกของ GROW model ที่เน้นการสอนงานเพื่อช่วยให้ผู้นิเทศมีความรู้ความสามารถและมีแนวทางในการนิเทศทางคลินิกเพื่อป้องกันปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจ สามารถพัฒนาพยาบาลวิชาชีพ หรือผู้รับการนิเทศให้มีความรู้และสามารถปฏิบัติตามแนวทางดูแลผู้ป่วยเพื่อป้องกันปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจให้เป็นไปตามมาตรฐานและเกิดผลลัพธ์ที่ดีแก่ผู้ป่วยรวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ป่วยปลอดภัย และมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศทางคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจโรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา
2. เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการนิเทศทางคลินิกเพื่อป้องกันปอดอักเสบที่สัมพันธ์กับการใช้เครื่องช่วยหายใจ โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อพัฒนาและศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจ ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนเมษายน 2564 – เมษายน 2565

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

1. ระยะการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการ

ประชากร เป็นผู้ปฏิบัติงานทุกคนของ 5 หอผู้ป่วยบำบัดวิกฤต โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา (หอผู้ป่วยบำบัดวิกฤตอายุรกรรมจำนวน 3 หอผู้ป่วยและหอผู้ป่วยบำบัดวิกฤตศัลยกรรมจำนวน 2 หอผู้ป่วย) ได้แก่หัวหน้าหอผู้ป่วย รองหัวหน้าหอผู้ป่วยจำนวน 10 ราย และพยาบาลผู้ปฏิบัติงานประจำหอผู้ป่วยจำนวน 80 ราย

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้นิเทศได้แก่หัวหน้าหอผู้ป่วยและรองหัวหน้าหอผู้ป่วยทุกคนที่ได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 10 คน และผู้รับการนิเทศซึ่งเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานใน 5 หอผู้ป่วยบำบัดวิกฤต จำนวน 5 คน คัดเลือกแบบเจาะจงโดยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกแล้วจึงมีการจับฉลากผู้ที่มีตามคุณสมบัติที่กำหนดตามรายชื่อในแต่ละหอผู้ป่วย หอละ 1 คน รวม 5 คน

2. ระยะดำเนินการใช้รูปแบบและประเมินผลรูปแบบการนิเทศทางคลินิกเพื่อป้องกันปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจ

ประชากร เป็นผู้ปฏิบัติงานทุกคนของ 4 หอผู้ป่วยบำบัดวิกฤต โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา ได้แก่หอผู้ป่วยบำบัดวิกฤตอายุรกรรมจำนวน 2 หอผู้ป่วยและหอผู้ป่วยบำบัดวิกฤตศัลยกรรมจำนวน 2 หอผู้ป่วย (จากสถานการณ์การระบาดของโรค Covid -19 มีหอผู้ป่วยบำบัดวิกฤตอายุรกรรม 1 หอผู้ป่วยถูกปรับเปลี่ยนให้เป็นหอผู้ป่วยวิกฤตโรค Covid -19 จึงถูกตัดออกจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ทำให้เหลือหอผู้ป่วยบำบัดวิกฤตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้เพียง 4 หอผู้ป่วย) ได้แก่หัวหน้าหอผู้ป่วย รองหัวหน้าหอผู้ป่วยจำนวน 8 ราย และพยาบาลผู้ปฏิบัติงานประจำหอผู้ป่วยจำนวน 58 ราย

กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ปฏิบัติงานที่หอผู้ป่วยบำบัดวิกฤตทุกคนจาก 4 หอผู้ป่วยบำบัดวิกฤต (จากสถานการณ์การระบาดของโรค Covid -19 มีหอผู้ป่วยบำบัดวิกฤตอายุรกรรม 1 หอผู้ป่วยถูกปรับเปลี่ยนให้เป็นหอผู้ป่วยวิกฤตโรค Covid -19 จึงถูกตัดออกจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้) ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด แบ่งเป็นผู้นิเทศ ได้แก่หัวหน้าหอผู้ป่วยและรองหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีประสบการณ์ในการนิเทศงานอย่างน้อย 3 ปีขึ้นไป จำนวน 8 ราย และผู้รับการนิเทศ ได้แก่พยาบาลวิชาชีพผู้ปฏิบัติงานประจำหอผู้ป่วยบำบัดวิกฤตและมีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยที่ใช้เครื่องช่วยหายใจอย่างน้อย 1 ปี ขึ้นไป จำนวน 57 ราย

(มีพยาบาลวิชาชีพจากหอผู้ป่วยบำบัดวิกฤตอายุรกรรมที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง 1 ราย ถูกตัดออกจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เนื่องจากเป็นพยาบาลจบใหม่ และมีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยที่ใช้เครื่องช่วยหายใจไม่ถึง 1 ปี)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่นำมาใช้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว ประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยได้แก่ รูปแบบการนิเทศทางคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจในหอผู้ป่วยบำบัดวิกฤต โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนาที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบได้แก่การให้ความรู้ (K) การวางแผน (P) การกำหนดวัตถุประสงค์ (O) การให้กำลังใจและเสริมพลัง (E) การติดตาม ควบคุมกำกับ (M) การสังเกตการณ์ปฏิบัติ (O) การสะท้อนการปฏิบัติ (R) และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นการปฏิบัติปกติ (N) ได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน หลังปรับแก้เนื้อหาตามข้อเสนอแนะในส่วนกิจกรรมการนิเทศในแต่ละขั้นตอนของรูปแบบให้มีความชัดเจน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือประกอบด้วย

2.1 แนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่มสำหรับผู้นิเทศและพยาบาลวิชาชีพเพื่อศึกษาสภาพการนิเทศทางคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจ

2.2 แบบสอบถามความรู้การนิเทศทางคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจสำหรับผู้นิเทศ ลักษณะแบบทดสอบเป็นแบบปรนัย

2.3 แบบสอบถามความรู้เรื่องการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจของผู้รับการนิเทศ

2.4 แบบประเมินการปฏิบัติการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจสำหรับผู้นิเทศ

2.5 แบบประเมินการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจ

2.6 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจสำหรับผู้นิเทศ

2.7 แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศของผู้รับการนิเทศ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจในการศึกษานี้ ได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ใช้เกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องและเกณฑ์ค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา และตรวจสอบ

ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbrach alpha coefficient)

1. รูปแบบการนิเทศทางคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจในหอผู้ป่วยบำบัดวิกฤต โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนาที่พัฒนาขึ้น มีค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.84

2. แนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่มสำหรับผู้นิเทศและพยาบาลวิชาชีพผู้รับการนิเทศ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.8 - 1.00

3. แบบสอบถามความรู้การนิเทศทางคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจสำหรับผู้นิเทศ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81

4. แบบสอบถามความรู้ เรื่องการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจของผู้รับการนิเทศ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8 - 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

5. แบบประเมินการปฏิบัติการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจสำหรับผู้นิเทศมีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.6 - 1.0 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.93

6. แบบประเมินการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6 - 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

7. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจสำหรับผู้นิเทศมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8 - 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

8. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจสำหรับผู้รับการนิเทศมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8 - 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล การดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 5 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 การสำรวจสภาพปัญหา และวิเคราะห์สถานการณ์การนิเทศทางคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจ ช่วงเดือนเมษายน 2564 - พฤษภาคม 2564

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการนิเทศทางคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจในช่วงเดือนมิถุนายน 2564-กรกฎาคม 2564

ระยะที่ 3 การทดลองนำไปใช้และประเมินผลรูปแบบการนิเทศทางคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจ

ระยะที่ 4 การนำรูปแบบการนิเทศทางคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจ โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนาที่ปรับปรุงแล้วไปใช้จริงและประเมินผลในช่วงเดือนตุลาคม 2564 – ธันวาคม 2564

ระยะที่ 5 การยืนยันรูปแบบโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 5 ท่านโดยใช้แบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับในประเด็นความถูกต้อง ความเหมาะสม ความมีประโยชน์และความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงรูปแบบการนิเทศทางคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจให้เป็นรูปแบบการนิเทศที่สมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประชุมสนทนากลุ่มระหว่างหัวหน้าหอผู้ป่วย/รองหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลวิชาชีพผู้ปฏิบัติงานประจำในหอผู้ป่วย โดยวิเคราะห์เนื้อหาด้วยวิธีจับประเด็น (Thematic Analysis)

2. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลการประเมินการปฏิบัติการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจหลังการใช้รูปแบบ การประเมินการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจหลังการใช้รูปแบบและข้อมูลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจหลังการใช้รูปแบบโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ด้านการนิเทศทางคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจของผู้นิเทศก่อนหลังการใช้รูปแบบ ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้การปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจก่อนและหลังการใช้รูปแบบ ค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศด้วยสถิติ Dependent paired T-Test

4. วิเคราะห์อุบัติการณ์การเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจ คำนวณโดยใช้จำนวนครั้งของการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจที่เกิดขึ้นใหม่ของผู้ป่วยทั้งหมดในระยะเวลาที่กำหนดหารด้วยจำนวนวันรวมที่ผู้ป่วยได้รับการใส่เครื่องช่วยหายใจในช่วงเวลาเดียวกัน คูณด้วย 1,000 มีหน่วยเป็นครั้งต่อ 1,000 วันใช้เครื่องช่วยหายใจ สามารถเขียนเป็นสูตรได้ดังนี้

อัตราการเกิดปอดอักเสบที่สัมพันธ์กับการใช้เครื่องช่วยหายใจ (ครั้งต่อ 1,000 วันใช้เครื่องช่วยหายใจ)

$$= \frac{\text{จำนวนครั้งของการเกิดปอดอักเสบที่สัมพันธ์กับการใช้เครื่องช่วยหายใจที่เกิดขึ้นใหม่ของผู้ป่วยทั้งหมดในระยะเวลาที่กำหนด}}{\text{จำนวนวันรวมที่ผู้ป่วยได้รับการใส่เครื่องช่วยหายใจในช่วงเวลาเดียวกัน}} \times 1,000$$

กรอบแนวคิดในการวิจัย

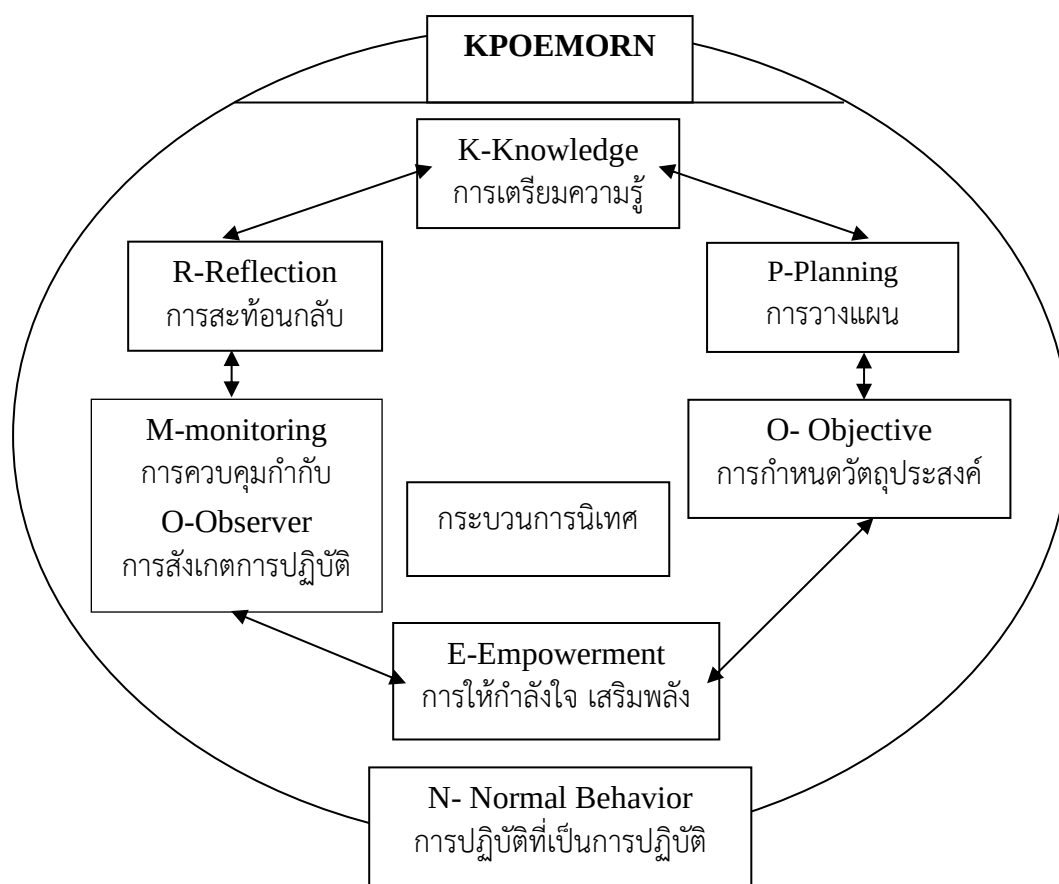
ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดการนิเทศทางการพยาบาลของพรอคเตอร์ (2001 : 52) ร่วมกับแนวคิดการนิเทศทางคลินิกโดยการสอนงานตามรูปแบบ GROW ของอเล็กซานเดอร์ (2010 : 84-93) มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งสามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจได้ดัง ภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจในหอผู้ป่วยบำบัดวิกฤต โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนาที่ได้รับการพัฒนาขึ้นจากผลการวิจัยในระยะที่ 1 ประกอบด้วยการนิเทศตามแบบแผน การนิเทศตามหลักสัมพันธภาพ การนิเทศตามมาตรฐาน ร่วมกับแนวคิดการนิเทศทางคลินิกโดยการสอนงานตามรูปแบบ **GROW model** ผลลัพธ์การพัฒนาคือรูปแบบการนิเทศ “**KPOEMORN**” ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบคือ 1) **K (Knowledge)** การให้ความรู้แก่ผู้นิเทศ โดยการจัดอบรมวิชาการการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิก และการอบรมเชิงปฏิบัติการการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจตามคู่มือการนิเทศที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้ผู้นิเทศเกิดทักษะในการนิเทศ และการให้ความรู้เรื่องการปฏิบัติเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจแก่พยาบาลวิชาชีพผู้ปฏิบัติงานประจำในหอผู้ป่วยบำบัดวิกฤต 2) **P (Planning)** การวางแผนการเรียนรู้และการนิเทศร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศโดยการวิเคราะห์สภาพการณ์การปฏิบัติการป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจของผู้รับการนิเทศรายบุคคล วางแผนการนิเทศและการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ 3) **O (Objective)** การกำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศรายบุคคลร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ 4) **E (Empowerment)** การให้กำลังใจ สร้างพลังในการทำงานด้วยการสนับสนุนให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีการพูดคุย ประเมิน และให้กำลังใจ เมื่อผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจบรรลุเป้าหมาย 5) **M (Monitoring)** เป็นการควบคุมกำกับ การปฏิบัติตามแนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจ 6) **O (Observe)** เป็นการติดตาม และการเฝ้าสังเกตพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจ 7) **R (Reflection)** การสะท้อนคิดเกี่ยวกับผลการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจในแต่ละกิจกรรมและ 8) **N (Normal Behavior)** มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจที่เป็นปกติของการปฏิบัติ ในการปฏิบัติเมื่อมีการประเมินผลสามารถกลับไปปฏิบัติในขั้นตอนที่ต้องปฏิบัติซ้ำได้

แผนภาพที่ 2 รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันปอดอักเสบ
จากการใช้เครื่องช่วยหายใจโรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา

2. ประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศทางคลินิกเพื่อป้องกันปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจ
โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา

2.1 กลุ่มผู้นิเทศมีคะแนนความรู้เฉลี่ยเรื่องการนิเทศทางการพยาบาลเพื่อป้องกันการเกิดปอด
อักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจหลังใช้รูปแบบ (M=16.50, SD = 1.51) เพิ่มขึ้นจากระยะก่อนการใช้
รูปแบบ (M=13 SD =0.76) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (P<.005) (ดังตารางที่1) และ มีคะแนน
เฉลี่ยการปฏิบัติการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจ
หลังการใช้รูปแบบ M=34.50, SD=2.77) และมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศทางการ
พยาบาลเพื่อป้องกันปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจในระดับมาก (M =4.03, SD=.28)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้ด้านการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจที่พัฒนาขึ้น (n=8)

ความรู้	M	SD	df	T	P
ก่อนการใช้รูปแบบ	13.00	.76	7	-6.55	.001
หลังการใช้รูปแบบ	16.50	1.51			

2.2 กลุ่มผู้รับการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้หลังการใช้รูปแบบ (M=26.07, SD=1.425) สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ (M=25.39, SD=1.74) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P<.005$) (ดังตารางที่ 2) นอกจากนี้ค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติหลังการใช้รูปแบบ (M=54.11, SD=2.54) สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ (M=47.62 SD=4.95) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P<.05$) (ดังตารางที่ 2) และมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจหลังการใช้รูปแบบในระดับมาก (M=4.11, SD= .30)

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติ t และ p value ด้านความรู้และการปฏิบัติทางการพยาบาลเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจเปรียบเทียบในระยะก่อนและหลังการใช้รูปแบบ (n=57)

ด้าน	M	SD	df	T	P
ความรู้					
ก่อนการใช้รูปแบบ	25.386	1.739	56	-3.680	.001
หลังการใช้รูปแบบ	26.070	1.425			
การปฏิบัติทางการพยาบาล					
ก่อนการใช้รูปแบบ	47.62	4.95	56	-3.341	.01
หลังการใช้รูปแบบ	54.12	2.64			

2.3 อุบัติการณ์การเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจ/1000 วันในการใส่เครื่องช่วยหายใจหลังการใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจลดลง โดยพบอุบัติการณ์การเกิดปอดอักเสบ ในช่วงเดือนตุลาคม 2564 ถึงเดือนเมษายน 2565 เท่ากับ 5.2/1000วันในการใส่เครื่องช่วยหายใจ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจ ในหอผู้ป่วยบำบัดวิกฤต โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา

ปัญหาก่อนการพัฒนารูปแบบการนิเทศ พบว่า ยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน พยาบาลยังไม่มีปฏิบัติตามวิธีการปฏิบัติที่แนะนำ เนื่องจากการขาดแนวทางการนิเทศที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม มีการปฏิบัติที่ต่างกันไป รูปแบบการนิเทศส่วนใหญ่ยังเป็นการตรวจสอบ ขาดความต่อเนื่อง และการติดตามประเมินผลยังไม่เป็นรูปธรรมและไม่มีการสนับสนุนให้กำลังใจหรือการเสริมพลังแก่ผู้ปฏิบัติ ทำให้ผลการนิเทศไม่เป็นตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับการศึกษาของผ่องศรี สุวรรณพ่ายและคณะ (Supunpayob, Sukadisai, & Amphon, 2013 : 12-26) ที่พบว่าปัญหาสำคัญของการนิเทศคือ การขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่องการนิเทศทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ นโยบายการนิเทศไม่ชัดเจน การดำเนินการไม่ต่อเนื่อง ไม่มีการนิเทศติดตาม ส่งผลให้ผลลัพธ์การพยาบาลไม่เป็นไปตามเกณฑ์

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้พัฒนารูปแบบการนิเทศการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบที่จากการใช้เครื่องช่วยหายใจขึ้น โดยใช้ 2 แนวคิดสำคัญได้แก่แนวคิดการนิเทศทางคลินิกของพรอคเตอร์ (2001 : 27) และ การสอนงานตามรูปแบบ GROW model ของอเล็กซานเดอร์ (2010 : 65) ตามผลการศึกษาของลดาวลีย์ รวมเมฆ (Ruammek, 2020 : 64) เพื่อเป็นการช่วยเหลือสนับสนุนเกี่ยวกับการปฏิบัติพยาบาลเป็นการพัฒนาบทบาทการนิเทศระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน รวมทั้งเป็นการพัฒนาความรู้ ทักษะของพยาบาลในการปฏิบัติพยาบาลและการนิเทศโดยใช้ ส่งเสริมให้พยาบาลมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานสูงขึ้น ส่งผลให้เกิดคุณภาพและประสิทธิภาพในการพยาบาลผู้ป่วย ผลลัพธ์การพัฒนาจากระยะที่ 1 นี้คือรูปแบบการนิเทศ “KPOEMORN” ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบคือ การให้ความรู้ (K = knowledge) การวางแผนการนิเทศและการเรียนรู้ (P=Planning) การกำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศ (O=Objective) การให้กำลังใจ เสริมพลังในการปฏิบัติงาน (E = Empowerment) การติดตามควบคุมและการเฝ้าสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติ (M = Monitoring และ O = Observe) การสะท้อนผลการปฏิบัติพยาบาล (R=Reflection) และมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการปฏิบัติพยาบาลที่เป็นการปฏิบัติปกติ (N= Normal Behavior) รูปแบบมุ่งให้ผู้นิเทศเกิดการเรียนรู้ พัฒนาความรู้ ทักษะในการนิเทศ ส่งเสริมให้พยาบาลผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานการปฏิบัติโดยผู้นิเทศใช้วิธีการสอน การให้คำแนะนำ การให้คำปรึกษาตามสภาพการณ์ความต้องการของพยาบาลผู้ปฏิบัติรายบุคคล การวางแผนการเรียนรู้ และการกำหนดเป้าหมายการนิเทศร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบที่สัมพันธ์กับการใช้เครื่องช่วยหายใจ มีการสะท้อนกลับผลการปฏิบัติ ใช้หลักความเข้าใจ สัมพันธภาพระหว่างบุคคล การให้กำลังใจและเสริมพลังใน

การพัฒนาตนเอง ผลการนิเทศทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการปฏิบัติที่เป็นการปฏิบัติปกติเพื่อการป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจ

2. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจ

กลุ่มผู้นิเทศ หลังใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจมีความรู้เพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .005 มีการปฏิบัติการนิเทศทางการพยาบาลเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจและความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบในระดับมาก เนื่องจากการใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจ ก่อให้เกิดความรู้ ทักษะและมีแนวทางในการปฏิบัติการนิเทศทางการพยาบาลเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจที่สามารถนำไปใช้ได้จริง

อย่างไรก็ตามผลการศึกษามีความแตกต่างจากการศึกษาของนุชจริย์ ชุมพินิจและสุธิพร มูลศาสตร์ (Chumpinij & Moolsart, 2015 : 77-89) ที่มีการนำแนวคิดของพรอคเตอร์มาใช้ ถึงแม้ว่า ผู้นิเทศมีความรู้เพิ่มขึ้นแต่ยังไม่มี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเสนอเหตุผลในการอภิปรายว่า อาจเกิดจากแนวคิดของพรอคเตอร์มีความเป็นนามธรรม ยากต่อการทำความเข้าใจและใช้เวลาสั้นเพียง 1 เดือนในการศึกษา จึงได้ผลการศึกษาที่แตกต่าง นอกจากนี้ผลการศึกษานี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิด GROW ของอเล็กซานเดอร์มาใช้เพิ่มเติมเพื่อให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น

กลุ่มผู้รับการนิเทศพบว่าหลังการใช้รูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจ ผู้รับการนิเทศมีความรู้และการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและมีความพึงพอใจรูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจในระดับมาก อธิบายได้ว่ารูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจที่พัฒนาขึ้นโดยใช้แนวคิดของพรอคเตอร์และแนวคิดการนิเทศโดยการสอนแบบ GROW Model ทำให้ผู้นิเทศมีโอกาสในการติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ของพยาบาลวิชาชีพทราบถึงปัญหาในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพแต่ละรายและสามารถช่วยเหลือด้านต่างๆทำให้พยาบาลวิชาชีพได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะด้านการปฏิบัติเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจ เพิ่มขึ้นสอดคล้องกับการศึกษารุณรัตน์ อินทสุวรรณและคณะ (Intasuwan, Chantira, & Sonthikasettrin, 2016 : 25-43) ทำการศึกษาเพื่อพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลของกลุ่มการพยาบาลโรงพยาบาลระนองผลการศึกษาพบว่ารูปแบบของการนิเทศทางการพยาบาลที่ประกอบด้วยคู่มือการนิเทศและแผนการนิเทศทางคลินิกแบบมีส่วนร่วมมีส่วนให้คะแนนเฉลี่ยความรู้และคะแนนสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพผู้นิเทศหลังการใช้รูปแบบการนิเทศฯ สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การนำผลการวิจัยไปใช้ด้านการให้บริการ

1. นำรูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจมาใช้ในการนิเทศการปฏิบัติของพยาบาลวิชาชีพเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจในหอผู้ป่วยบำบัดวิกฤตและขยายการใช้ไปยังหอผู้ป่วยที่ให้การพยาบาลผู้ป่วยที่ใช้เครื่องช่วยหายใจ
2. นำรูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกในการปฏิบัติการพยาบาลด้านอื่นๆ

ข้อเสนอแนะ

ควรศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจ โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา ในทุกหน่วยบริการพยาบาลที่ให้การพยาบาลผู้ป่วยที่ใช้เครื่องช่วยหายใจและเพิ่มระยะเวลาในการติดตามผลลัพธ์ทางคลินิกจากการพยาบาลที่ผู้ป่วยได้รับภายใต้การปฏิบัติงานของพยาบาลผู้รับการนิเทศตามรูปแบบการนิเทศทางการพยาบาลในคลินิกเพื่อป้องกันการเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจเพื่อเป็นการติดตามและนำไปพัฒนาการปฏิบัติการพยาบาลอย่างต่อเนื่องตามเป้าหมายการนิเทศทางคลินิก

เอกสารอ้างอิง

- Alexander, G. (2010). *Behavioral coachingThe GROW model. Excellence in coaching: The industry guide.* (2nd ed.). Philadelphia, PA: Kogan Page.
- Allegranzi, B., Nejad, S. B., Combescure, C., Graafmans, W., Attar, H., Donaldson, L., & Pittet, D. (2011). *Burden of endemic health-care-associated infection in developing countries: systematic review and meta-analysis.* Lancet, 377 (9761), 228-241. doi: 10.1016/S0140-6736(10)61458-4
- Chumpinij, N., & Moolsart, S. (2015). The Development of a Clinical Supervision Model for Head Nurses at Bhumibol Adulyadej Hospital. *Journal of The Police Nurse*, 7 (2), 77-89.
- Davis, C., & Burke, L. (2012). The effectiveness of clinical supervision for a group of ward managers based in a district general hospital: an evaluative study. *Journal of Nursing Management*, 20 (6), 782-793. doi: 10.1111/j.1365-2834.2011.01277.x
- Group of Nurses for preventing Hospital acquired Infection in Phaholpolpayuhasaena Hospital. (2021). *Report of infectious monitoring in Hospital acquired Infection in Phaholpolpayuhasaena Hospital.* Kanchanaburi: Phaholpolpayuhasaena Hospital.

- Intasuwan, A., Chantra, R., & Sonthikasettrin, A. (2016). Effectiveness of Nursing Clinical Supervision Model by Nursing Department Ranong Hospital. *Journal of Nursing Division*, 43 (3), 25-43.
- Korbkitjaroen, M., Vaithayapichet, S., Kachintorn, K., Jintanothaitavorn, D., Wiruchkul, N., & Thamlikitkul, V. (2011). Effectiveness of comprehensive implementation of individualized bundling infection control measures for prevention of health care–associated infections in general medical wards. *AJIC: American Journal of Infection Control*, 39 (6), 471-476. doi: 10.1016/j.ajic.2010.09.017
- Proctor, B. (2001). *Training for the supervision alliance attitude, skills and intention*. In J. R. B. Cutcliffe, T. & B. Proctor (Eds.), *Fundamental Themes in Clinical Supervision*. London:: Routledge.
- Rosenthal, V. D., Bijie, H., Maki, D. G., Mehta, Y., Apisarnthanarak, A., Medeiros, E. A., . . . Jayatilleke, K. (2012). International Nosocomial Infection Control Consortium (INICC) report, data summary of 36 countries, for 2004-2009. *AJIC: American Journal of Infection Control*, 40 (5), 396-407. doi: 10.1016/j.ajic.2011.05.020
- Ruammek, L. (Producer). (2020). *Clinical Supervision under nursing standards*. General Meeting 2020 of Thailand Nursing Association.
- Supunpayob, P., Sukadisai, P., & Amphon, K. (2013). Developing a Nursing Supervision Model of the Nursing Division in Phrapokklao Hospital. *Journal of Nursing and Education*, 6 (1), 12-26.
- The Committee of Infectious prevention and Control in Ramathibodi Hospital. (2017). *Announcement of the Committee of Infectious prevention and Control in Ramathibodi Hospital Bangkok: Faculty of Medicines*, Ramathibodi Hospital
- The Healthcare Accreditation Institute (Public Organization). (2018). *Hospital and Healthcare Standards*. (4th Edition ed.). Bangkok: Nungsue Deewan,.
- Unahalekhaka, A. (2002). *Knowledge of Hospital Acquired Infectious Prevention*. (4 ed.). Chiangmai: Mingmuang.

รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะ
การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
**The Professional Learning Community Model to Develop Learning
Management Competencies in the 21st Century**

จรรยา สมศรี
โรงเรียนคลองห้า
Jarucha Somsri
Khlong Ha School
E-mail: jaruchapompom@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู โรงเรียนคลองห้า (พฤษภาคม 2565) 2) เพื่อพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 3) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) ทั้งวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครู โรงเรียนคลองห้า (พฤษภาคม 2565) จำนวน 22 คน ผู้เชี่ยวชาญในการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจำนวน 5 คน ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบรูปแบบจำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน
2. รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มี 4 องค์ประกอบได้แก่ หลักการแนวคิดในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คุณลักษณะของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและ แนวทางการนำรูปแบบไปใช้

* วันที่รับบทความ: 24 กรกฎาคม 2565; วันแก้ไขบทความ 25 กรกฎาคม 2565; วันตอบรับบทความ: 26 กรกฎาคม 2565

Received: July 24, 2022; Revised: July 25, 2022; Accepted: July 26, 2022

3. ผลที่เกิดจากรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่าครู นักเรียนและผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ผลการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 88.20

4. ผลการประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21; การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstracts

The purpose of this research was to study

1) The current state teachers' competency in learning management of teachers in Klongha School. 2) Develop a model of Professional learning community to develop learning management competencies in the 21st century. 3) Study the effects of using a model of Professional learning community to develop learning management competencies in the 21st century. 4) And evaluate a model of Professional learning community to develop learning management competencies in the 21st century. by using Mixed Methods Research, both quantitative and qualitative research methods. The data collecting was given by 22 teacher in Klongha School, 5 professionals for structured interview, the data was informed by the 9 professionals by evaluating assessment. The tools used for collecting data are semi-structured interview from and suitability assessment from. The statistic use in the research were mean and standard deviation

The research found that

1. The existing condition of teacher learning management competencies in the 21st century was moderate level, when considering in each aspect found that all aspects were moderate level

2. The Professional learning community Model to develop learning management competencies in the 21st century. has 4 components: Conceptual Principles of Professional Learning Community Building Objectives of Professional Learning Community Building Model Characteristics of building a community of professional learning and Approaches to implementing the model

3. The results of the professional learning community model to improve learning management competencies in the 21st century found that teachers, students and parents was at the high level. The overall 21st century skills development outcome of grades 1-6 students averaged 88.20%.

4. The results of the assessment of the professional learning community Model to develop learning management competencies in the 21st century. as a whole were the high level.

Keywords: Teachers' competency in Learning Management; Professional Learning Community

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบัน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง รวมถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้มีข้อมูลข่าวสารจำนวนมากที่สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย สถานศึกษาโดยเฉพาะระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาให้แก่ประชากรวัยเรียน ในระดับปฐมวัยถึงระดับมัธยมศึกษา เป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนให้ดำเนินไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ตามกรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นทักษะ ความรู้ และความเชี่ยวชาญ เพื่อการดำรงชีวิตและความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ได้แก่ การรอบรู้เนื้อหาวิชาพื้นฐาน สมรรถนะพื้นฐาน ทักษะการเรียนรู้ ทักษะด้านนวัตกรรม ที่เน้นย้ำการคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์วิจารณ์ การสื่อสารและการร่วมมือ ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ทักษะชีวิตและทักษะทางอาชีพ ซึ่งหน่วยงานทางการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของทักษะดังกล่าว และนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการทำงานและจัดการเรียนรู้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 54) “ครู” จึงเป็นบุคลากรสำคัญในการยกระดับและพัฒนาคุณภาพการศึกษา การปฏิรูปคุณภาพการศึกษาจะเป็นไปไม่ได้เลยหากปราศจากการยกระดับคุณภาพครูซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในระบบการศึกษา ครูเป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการจัดการศึกษา เพราะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดผู้เรียนมากที่สุด หน้าที่ครูที่สำคัญคือการจัดกระบวนการเรียนรู้ อบรม สั่งสอนผู้เรียนให้เกิด ความเจริญงอกงาม ให้เป็นผู้มีความรู้ มีทักษะความสามารถในการเผชิญสถานการณ์ต่างๆ ครูจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ได้อย่างมีความสุข คุณภาพของครูผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้าน การเรียนรู้ของผู้เรียนเพราะมีข้อค้นพบจากงานวิจัยหลายฉบับของกลุ่มประเทศองค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD : Organization for Economic and Co-operation Development) ที่พบว่านักเรียนที่มีโอกาสได้เรียนกับครูที่สอนเก่งจะมีพัฒนาการที่ก้าวหน้า มากกว่านักเรียนที่เรียนกับครูที่สอนไม่เก่งถึง 3 เท่า (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา , 2555 : 75) ดังนั้นสถานศึกษาจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูในสถานศึกษาให้สามารถปฏิบัติ การจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพตอบสนองการเปลี่ยนแปลงและความคาดหวังของสังคมเพราะการพัฒนาครูเป็นกระบวนการหรือเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงความรู้ทักษะและทัศนคติของบุคลากรในองค์กร ไปในทางที่พึงประสงค์อย่างต่อเนื่องเพื่อให้การปฏิบัติงานของบุคลากรเกิดประสิทธิภาพและสนับสนุนให้สถานศึกษามีคุณภาพสู่ความเป็นเลิศ โดยกระบวนการพัฒนาครูที่ดีต้องออกแบบให้มีวิธีการพัฒนาอย่างหลากหลายสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและความต้องการของครู เพื่อให้ครูสามารถนำสมรรถนะที่ได้รับจากการพัฒนาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษานั้นอย่างเต็ม ศักยภาพ (ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์, 2562 : 276) การพัฒนาครูให้มีสมรรถนะ มีความรู้ทักษะและคุณลักษณะ

ที่สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ จึงมีความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่ง ครูผู้สอนต้องปรับตัวและพัฒนาตนเอง ให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ในขณะเดียวกันต้องมีทักษะในการทำหน้าที่ครูในศตวรรษที่ 21 (วิจารณ์ พานิช, 2556 : 11) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning community: PLC) เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการดำรงชีวิตที่ดีของครูในยุคศตวรรษที่ 21 เพราะเป็นตัวช่วยของครูในการจัดการเรียนรู้ โดยการรวมตัวกันของครู เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานที่ของครูแต่ละคน การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจึง เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ครูและนักการศึกษาทำงานร่วมกันในวงจรของการทำงานร่วมกันตั้งคำถาม การทำวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อบรรลุผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้นของนักเรียน โดยมีความเชื่อว่า หัวใจของการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดีขึ้น อยู่ที่การเรียนรู้ที่ฝังอยู่ในการทำงานของครูและนักการศึกษา ที่เน้นการเรียนรู้ วัฒนธรรมความร่วมมือ มุ่งพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเน้นที่ผลการเรียนรู้ของศิษย์ (สิทธิพล อาจินทร์, 2560 : 74-75) เช่นเดียวกับสิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา (2560 : 95) กล่าวว่าลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือ PLC ช่วยขับเคลื่อนเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง และปฏิรูปวัฒนธรรมการทำงานของครู ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้อง จาก “วัฒนธรรมการทำงานแบบ โตคนเดียว” มาเป็น “วัฒนธรรมการทำงานแบบร่วมมือรวมพลังกันเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” โดยทุกคนยอมรับและเคารพในคุณค่า ความสำคัญที่แตกต่างของกันและกัน และเห็นคุณค่าความสำคัญของการร่วมมือรวมพลังในการเรียนรู้ เพื่อร่วมเข้าใจ แก้ไขปัญหาและพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างถูกต้องและสร้างสรรค์

จากความสำคัญของการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบ รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาครูให้มีความรู้ มีความสามารถ มีทักษะในการปฏิบัติงานตลอดจนสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู โรงเรียนคลองห้า (พฤษชัยราษฎร์บำรุง)
2. เพื่อพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
4. เพื่อประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบ R & D (Research and Development) ในรูปแบบผสมผสาน (Mixed Method) คือ งานวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) ทั้งวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีกระบวนการวิจัย ประกอบด้วย วิจัยเอกสาร ประชุมเชิงวิชาการ วิจัยเชิงสำรวจ วิจัยสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และมีการตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยรายละเอียดระเบียบวิธีวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย ครูโรงเรียนคลองห้า (พิกษพัฏฐราษฎร์บำรุง) จำนวน 22 คน ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายรูปแบบ โดยเรียงลำดับการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

2.1 การเก็บข้อมูลเบื้องต้น ด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบบันทึกการประชุม แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบมีโครงสร้าง แล้วทำการจัดบันทึกลงในแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู

2.2 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) จากแบบสอบถาม (Online Questionnaires) แบบประเมิน เพื่อทำการประเมินผลความคิดเห็นหรือความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ในส่วนที่มีการเก็บข้อมูลด้วยการสำรวจการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยการประมวลผลข้อมูลที่เก็บมาได้แล้วรายงานผลตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้จากการจัดหมวดหมู่ข้อมูล (Data Classification) และทำการวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลที่ได้ (Content Analysis)

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) ในส่วนที่มีการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม แล้วนำไปวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. วิธีการดำเนินการวิจัย มีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ สมรรถนะครูและสรุปประเด็น/หัวข้อของ สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู และนำข้อมูลไปสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ใน

ศตวรรษที่ 21 ของครู โรงเรียนคลองห้า (พฤษชัยราษฎร์บำรุง) และประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู

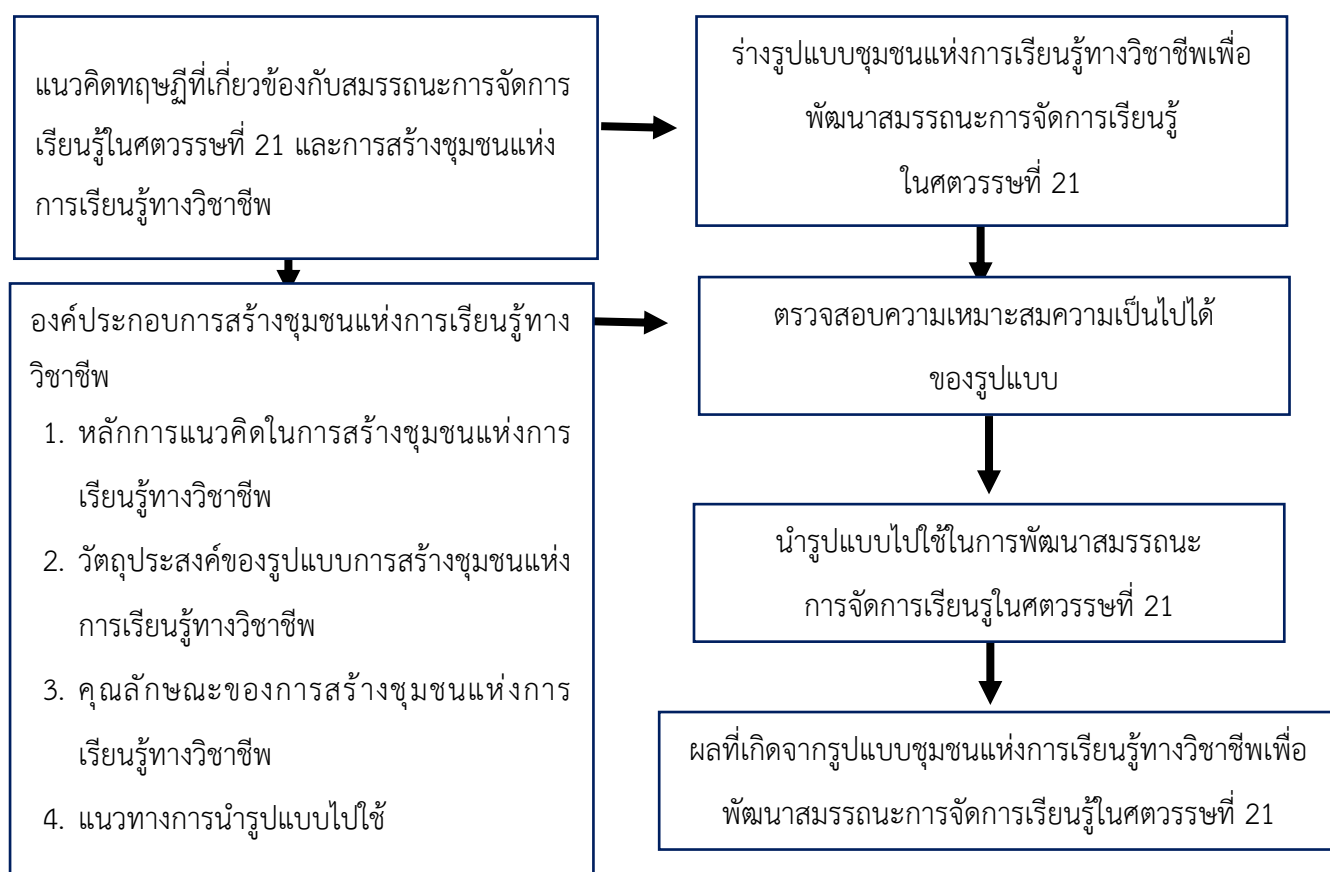
2. ศึกษาแนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ถอดบทเรียนแนวปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษา สัมภาษณ์ถึงโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน นำผลจากการศึกษามากำหนดประเด็นในการสร้างรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

5. ตรวจสอบองค์ประกอบของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 ท่าน

6. นำรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไปใช้ เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและหลักการ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศ เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย โดยศึกษา แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ของ ผดุงชัย ภูพัฒน์, 2560 : 54, พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2560 : 54 และศึกษาแนวคิดการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของวิจารณ์ พานิช (2557 : 32) วรลักษณ์ ชูกำเนิด, 2557 : 95) สิริพันธ์ สุวรรณมรรคา, 2560 : 95) ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์ (2561 : 26) เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย โดยสรุปได้ดังแผนภาพ ต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21

ผลการศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ในศตวรรษที่ 21 โดยการวิเคราะห์เนื้อหาสามารถสรุปประเด็นสำคัญเพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอ สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยการวิเคราะห์เนื้อหาสามารถสรุปประเด็นสำคัญเพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ของครู ซึ่งได้เลือกตัวบ่งชี้สมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ โดยมีความสอดคล้องและมีความถี่สูงสุด 5 ลำดับ ได้แก่ 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) การออกแบบการเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 4) การวัดประเมินผล 5) การพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้นำรายการสมรรถนะ พฤติกรรม/ตัวบ่งชี้ ไปสร้างแบบสอบถามเพื่อนำไปสอบถามสมรรถนะตามความเป็นจริงของครูโรงเรียนคลองห้า (พฤษชัยราษฎร์บำรุง) เป็นแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ประชากรคือ คือทุกคน จำนวน 22 คน ผลการศึกษาศมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนคลองห้า(พฤษชัยราษฎร์บำรุง) ในภาพรวม 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.14$, S.D =0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับ ปานกลางทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.22$, S.D =0.49) รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X}=3.17$, S.D =0.50) ด้านหลักสูตร ($\bar{X}=3.14$, S.D =0.49) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี ($\bar{X}=3.02$, S.D =0.57)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาเอกสาร หลักการแนวคิด วัตถุประสงค์และสังเคราะห์ คุณลักษณะของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยสรุปเอกสารหลักการ แนวคิด วัตถุประสงค์และสังเคราะห์คุณลักษณะหลักและคุณลักษณะย่อยของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ถอดบทเรียนศึกษาแนวปฏิบัติของโรงเรียนต่างๆ และสังเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางการนำไปใช้ในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และดำเนินการสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ที่มีความรู้ความสามารถ ซึ่งเป็นนักวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และนำข้อมูลมา ถอดบทเรียนการปฏิบัติและสังเคราะห์เอกสารของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและเลือกองค์ประกอบต่างๆ ขึ้นมาเป็นโครงสร้างฉบับร่างของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนคลองห้า (พฤษชัยราษฎร์บำรุง) ดังภาพ

องค์ประกอบที่ 1	หลักการแนวคิดในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
องค์ประกอบที่ 2	วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
องค์ประกอบที่ 3	คุณลักษณะของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
องค์ประกอบที่ 4	แนวทางการนำรูปแบบไปใช้

ภาพประกอบที่ 2 แสดงร่างรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนคลองห้า (พฤษชัยราษฎร์บำรุง)

จากการศึกษาการตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวม 4 องค์ประกอบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.95$ S.D =0.07) และผลการตรวจสอบความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวม 4 องค์ประกอบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.96$ S.D =0.07)

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนคลองห้า (พฤษชัยราษฎร์บำรุง) หลังการใช้รูปแบบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวม 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.92$, $\sigma=0.32$)

2. ผลการประเมินความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไปใช้ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.50$, $\sigma=0.60$)

2. พบว่าผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.43$, S.D =0.23)

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.36$, S.D =0.37)

4. ผลการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 88.20 ทักษะที่นักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษา

กำหนด ค่าเฉลี่ยร้อยละ 97.86 รองลงมาได้แก่ความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 95.90 และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ค่าเฉลี่ยร้อยละ 95.68

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ผลการประเมินรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ก่อนการใช้รูปแบบ ในภาพรวม 4 องค์ประกอบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.86 S.D = 0.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักการแนวคิดในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\bar{X}$ = 3.23, S.D = 0.27) และวัตถุประสงค์ของรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\bar{X}$ = 3.15, S.D = 0.26) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านแนวทางการนำรูปแบบไปใช้ ($\bar{X}$ = 2.47, S.D = 0.26)

ผลการประเมินรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หลังการใช้รูปแบบในภาพรวม 4 องค์ประกอบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.46 S.D = 0.13) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ (μ = 4.64, S.D = 0.13) รองลงมาคือ คุณลักษณะของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (μ = 4.53, S.D = 0.21) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดมีค่าเฉลี่ยระดับมากคือหลักการแนวคิดในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\bar{X}$ = 4.25, S.D = 0.33)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการสังเคราะห์สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบสมรรถนะที่สำคัญและจำเป็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครูได้แก่ 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) การออกแบบการเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 4) การวัดประเมินผล 5) การพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีการเรียนรู้ สอดคล้องกับวีระชัย ศรีวงษ์รัตน์ (2560 : 32) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีองค์ประกอบจำนวน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน 4) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 5) ด้านสื่อและนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ 6) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ นอกจากนี้พบว่าสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนคลองห้า(พฤษชัยราษฎร์บำรุง) อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ด้านหลักสูตร พบว่า ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ยังขาด

การวิเคราะห์หลักสูตรที่ชัดเจน ครูขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบพื้นฐานของหลักสูตร ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่าครูยังขาดความเข้าใจ เรื่องการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ขาดทักษะในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องเหมาะสมกับธรรมชาติเนื้อหาวิชา ครูยังขาดประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี พบว่าครูส่วนใหญ่ไม่ได้ผลิต พัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีสื่อการเรียนรู้ที่ไม่สื่อไม่ครอบคลุมสอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล พบว่าครูขาดความรู้และเทคนิควิธีการวัดประเมินผล ทำให้สร้างเครื่องมือที่ใช้วัดประเมินผลที่ขาดคุณภาพไม่สอดคล้องกับเป้าหมายหรือจุดประสงค์ที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา นอกจากนี้ยังพบว่าในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูด้วยการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ นั้นครูยังขาดความรู้ความเข้าใจ เรื่องหลักการ แนวคิดของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ครูขาดที่ปรึกษา ไม่มีตัวอย่างให้ศึกษา เนื่องจากการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นเรื่องใหม่ที่ถูกกำหนดให้เป็นนโยบายที่ครูทุกคนต้องปฏิบัติ ขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างจริงจัง จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ผู้บริหารและครูได้ร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้นโดยร่วมพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองในงานที่ปฏิบัติในด้านการจัดการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ครูและผู้บริหารของโรงเรียนคลองห้า (พฤษชัยราษฎร์บำรุง) จึงร่วมกันพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นความสำเร็จของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยร่วมกันการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพภายในโรงเรียน เพื่อให้ครูได้รับการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผ่านกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพทั้งนี้เพราะการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะช่วยให้ครูและผู้บริหารได้ร่วมกันพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เกิดการพัฒนาอย่างรอบด้านและส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับพิมพันธ์ เดชะคุปต์และเพียว ยินดีสุข (2561 : 139) กล่าวว่า การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีผลดีต่อครูและผู้เรียน คือ ช่วยพัฒนาผู้เรียนและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะตามสมรรถนะตามหลักสูตร ตลอดจน มีทักษะศตวรรษที่ 21 เป็นการยกระดับคุณภาพผู้เรียน นอกจากนี้ยังมีผลดีต่อครู คือช่วยเสริมสร้างครูให้เป็นครูมืออาชีพ

2) ผลการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จากการศึกษาการตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งรูปแบบประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการแนวคิดในการกำหนดรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 3 ลักษณะของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ องค์ประกอบที่ 4 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ โดยโรงเรียนมีการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ศึกษาเอกสาร หลักการแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ศึกษาประกอบ และถอดบทเรียน ศึกษาแนวทางปฏิบัติของโรงเรียนต่างๆ โดยการวิเคราะห์ พัฒนาเป็นองค์ประกอบของรูปแบบ และมีการตรวจสอบความเหมาะสมความเป็นไปได้ของรูปแบบในแต่ละองค์ประกอบก่อนนำรูปแบบไปใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับอำนาจ เหลือน้อย (2560 : 2) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า ผลการสร้างรูปแบบรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วย หลักการพื้นฐานของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล และวัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล ส่วนที่ 2 เนื้อหา ประกอบด้วย ภาวะผู้นำ, เรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ, ชุมชนกัลยาณมิตร, การทำงานเป็นทีม, การมีวิสัยทัศน์ร่วม และโครงสร้างการพัฒนาชุมชน ส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า โดยรวมรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับสอดคล้องกับสุริยา ก้องวัฒนโกศล (2563 : 64) ที่ได้พัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานครโดยดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ขั้นตอน ที่ 2 คือ การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับครูสังกัด กรุงเทพมหานคร และ

3) ผลการศึกษาผลที่เกิดจากรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ผลที่เกิดจากรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ครูมี สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หลังการใช้รูปแบบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากครูได้นำรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้อย่างต่อเนื่อง โดยร่วมกันทำงานเป็นทีมด้วยความเป็นกัลยาณมิตร เพื่อวางแผนจัดตารางในการพบกลุ่ม สร้างทีม PLC เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ค้นหาแนวทางแก้ไข ปัญหาที่เกิดกับผู้เรียน โดยร่วมกันวางแผนการสอน พัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ ร่วมกันสังเกตการสอน สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ ร่วมกันถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนมีการรวมกลุ่มขยายผล พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ จึงส่งผลให้ครูมีความรู้แลเข้าใจในการดำเนินการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จนเกิดการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

สอดคล้องกับ นริศ ภูอาราม (2560 : 38) ได้พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับเครือข่ายโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่าหลังการนำระบบไปใช้ ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพสำหรับเครือข่ายโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และ ครูสามารถจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับเครือข่ายโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กโดยรวมมากที่สุด

ผลการประเมินความพึงพอใจของครู พบว่าผลการประเมินความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไปใช้ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีผลการประเมินสูงสุด ได้แก่ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการทำงานร่วมกันด้วยความเป็นกัลยาณมิตร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพช่วยส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศที่มีความผูกพันเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน ครูให้ความช่วยเหลือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาการเรียนการสอน นอกจากนี้ผู้บริหารยังเสริมสร้างแรงจูงใจให้กำลังใจ ยกย่องเชิดชูเกียรติครูอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมสนับสนุน แนะนำอำนวยความสะดวกช่วยเหลือครูในการดำเนินงานต่างๆอย่างสม่ำเสมอ จึงส่งผลให้ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรลักษณ์ ชูกำเนิดที่ได้วิจัยเรื่องรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทของโรงเรียนในประเทศไทยพบว่า องค์ประกอบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่สำคัญ คือชุมชนกัลยาณมิตรตามวิถีไทยซึ่งผู้บริหารในฐานะผู้ดูแลสนับสนุนสู่การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ควรร่วมใจร่วมพลังกับครูบนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร

ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ของครูพบว่า โดยภาพรวม นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของครูอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูโรงเรียนคลองห้า(พฤษชัยราษฎร์บำรุง) ได้ใช้รูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยดำเนินการตามขั้นตอนตั้งแต่ขั้นวางแผน (P) ขั้นตอนดำเนินการ (D) การตรวจสอบทบทวนและประเมินผล (C) ขั้นสรุปเพื่อแก้ไข (A) ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ การสังเกตการสอน การร่วมกันพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ จากการสังเกตการสอนตามรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่กำหนดทุกภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูได้รับการพัฒนาตนเอง พัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ ผ่านการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทั้งในด้านหลักสูตร การออกแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีการวัดประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง จึงทำให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ สอดคล้องกับ เกศรา อมรภูมิจิตร (2563 : ออนไลน์) ที่ว่าการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้จริง จะช่วยให้เกิดการแบ่งปันองค์ความรู้ระหว่างครูด้วยกันอย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลสัมฤทธิ์ต่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา วัฒนธรรมการเรียนรู้ของชุมชนวิชาชีพครูจะมีส่วนสำคัญในการกำหนดความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนของครูและสร้างผลลัพธ์ที่ดีขึ้นให้แก่นักเรียน

เพราะจะช่วยกระตุ้นครูให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ว่าเป็นหนทางหนึ่งที่ครูสามารถรวมตัวเพื่อช่วยกันแก้ปัญหา และหาทางออกเรื่องการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งยังช่วยเพิ่มพูนทักษะการสอนของตนเองให้ดียิ่งขึ้น

ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับ คือ ผู้บริหารและครูให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมา คือครูรักเมตตาดูแลเอาใจใส่ต่อนักเรียนอย่างสม่ำเสมอและครูมีการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่อบอุ่นเป็นมิตร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนคลองห้า (พฤษชัยฯ) มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งทางโรงเรียนได้นำกระบวนการจัดการความรู้และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning community: PLC) มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพครู ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ครูและผู้บริหารยังมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน คือ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ จากการดำเนินงานดังกล่าวจึงส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน ผู้ปกครองชุมชนจึงมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

4) ผลการประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ผลการประเมินรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หลังการใช้รูปแบบในภาพรวม 4 องค์ประกอบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นแนวทางในการพัฒนาให้ครูมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยผู้บริหารได้มีการนิเทศกำกับติดตามการดำเนินงานให้เป็นตามขั้นตอนการนำรูปแบบไปใช้ โดยแจ้งหลักการแนวคิด และวัตถุประสงค์ในการสร้างชุมชนแห่งการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้ครูได้รับทราบ เพื่อเป็นการสร้างความตระหนัก สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครูและบุคลากรในโรงเรียน ทุกคนให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และกระตุ้นให้บุคลากรทุกฝ่าย เกิดความตระหนักในหน้าที่ รักในอาชีพครู มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง ให้มีสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ครูและผู้บริหารมีการดำเนินงานร่วมกันด้วยความเป็นกัลยาณมิตร ส่งผลให้ครูไม่รู้สึกโดดเดี่ยวในการทำงานและสามารถพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของตนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้กระบวนการในการพัฒนารูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีการนำหลักการ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการพัฒนารูปแบบให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลต่อการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูและส่งผลต่อการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21

ของผู้เรียนจึงส่งผลให้หลังการนำรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไปใช้นั้นมีผลการประเมินรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุดคล้อยกับสรุณญา ก้องวัฒนโกศล (2563 : 34) ที่ได้พัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานครพบว่าผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของการนำการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ไปใช้ โดยภาพรวมพบว่ามีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้มาจากการนำหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์ประกอบที่มีความสำคัญ ในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ชัดเจน จึงทำให้ได้กระบวนการที่มีความเหมาะสมที่จะนำไปปฏิบัติจริง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษารูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนคลองห้า (พฤษชัยราษฎร์บำรุง) จึงควรทำการศึกษาวิจัยการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านอื่นๆของครูผู้สอน ทั้งในระดับโรงเรียนและระดับเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่อไป
2. ควรมีการวิจัยอย่างต่อเนื่องเพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการนำไปใช้จริงในโรงเรียนสังกัดอื่นๆ ที่มีความลักษณะหลากหลาย และมีขนาดละมีบริบทที่แตกต่างกันทั้งนี้เพื่อสามารถศึกษาประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบได้อย่างทั่วถึง

เอกสารอ้างอิง

- เกศรา อมรวิจิตร. (2560). ครูยุคใหม่กับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. *ออนไลน์*. สืบค้นวันที่ 28 ธันวาคม 2563. แหล่งที่มา: <https://www.posttoday.com/life/healthy/568986>
- ผดุงชัย ภูพัฒน์ และคณะ. (2561). *การพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข. (2560). *การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังกับ PLC เพื่อการพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นริศ ภูอาราม. (2560). *การพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับเครือข่ายโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก*. วิทยานิพนธ์ ปรัช. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ปริญญ์ กิจรุ่งเรืองและอรพิน ศิริสัมพันธ์.(2561). *ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครูกลยุทธ์การยกระดับคุณภาพการศึกษา : แนวคิดสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: เอ็มแอนด์เอ็นดีไซด์ ปริณชิต์
- ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2562). *ความเป็นครูมืออาชีพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: หจก.มีน เซอร์วิส ซัพพลาย.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด. (2557). *รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ด. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *บันทึกชีวิตครูสู่ชุมชนการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- วีระชัย ศรีวงศ์รัตน์. (2560). *แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ กศม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สิทธิพล อาจอินทร์. (2562). *ศาสตร์และศิลป์การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา. (2560). *ชุดวิชา 23728 หน่วยที่ 6 ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการพัฒนาการศึกษา*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สุรัญญา ก้องวัฒนโกศล (2563). *การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *ระบบรูปแบบการพัฒนาครูที่เหมาะสมกับสังคมไทยและความเป็นสากล*. กรุงเทพมหานคร: พรักหวานกราฟฟิคจำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). *รายงานการวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนขนาดเล็ก ระยะที่ 1*. กรุงเทพมหานคร: พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- อำนาจ เหลื่อน้อย. (2560). *รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนมาตรฐานสากล*. วิทยานิพนธ์ ค.ด. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
พัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร
Quality School Management in the 21st Century
Triam Udom Suksa Pattanakarn Office Bangkok

สิริรัตน์ รักพงษ์ และ รัตนา กาญจนพันธุ์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Sirirat Rakphong and Ratana Karnjanapun
University of Ramkhamhaeng, Thailand
Corresponding Author, E-mail: training4siri@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร จำนวน 207 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของโคเฮน และใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t - test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนคุณภาพเชิงกลยุทธ์ แตกต่างกัน 3) ครูที่มีวุฒิการศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 4) ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ; โรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21; โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ
เครือข่ายกรุงเทพมหานคร

Abstracts

The purposes of this research were to study and compare teachers' opinion towards Quality School Management in 21st Century Triam Udom Suksa Pattakarn Office Bangkok classified by ages, educations and work experiences. The sample was 207 teachers, who's working at Triam Udom Suksa Pattakarn office Bangkok. The sample size was determined by using ready-made tables of Cohen and stratified sampling method. The research instrument used in collecting the data were a five-point Likert scale questionnaire with 0.97 value of confidence. The quantitative data were analyzed using frequency distributions, percentage, descriptive statistics of arithmetic mean, standard deviation, independent sample t-test, One-way analysis of variance (One-way ANOVA) and Scheffe's post-hoc comparison method. The results of the research revealed that 1) the teachers' opinion towards Quality School Management in 21st Century Triam Udom Suksa Pattakarn Office Bangkok overall were at the highest level. 2) Teachers' opinion towards Quality School Management in 21st Century Triam Udom Suksa Pattakarn Office Bangkok with different ages were found the same. Considering each aspect, strategic quality planning, teachers' opinion towards Quality School Management in 21st Century Triam Udom Suksa Pattakarn Office Bangkok were found to be significantly different. 3) Teachers' opinion towards Quality School Management in 21st Century Triam Udom Suksa Pattakarn Office Bangkok with different level of educations were found to be the same both overall and each aspect. 4) Teachers' opinion towards Quality School Management in 21st Century Triam Udom Suksa Pattakarn Office Bangkok with different work experiences were found to be the different both overall and each aspect.

Keywords: Management; Quality School Management in the 21st Century; Triam Udom Suksa Pattakarn Office Bangkok

บทนำ

สถานศึกษาเป็นองค์การทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนกระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายและแนวทางในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาโดยมีเจตนารมณ์ที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้เป็น คนดี คนเก่ง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579 กำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาคนในศตวรรษที่ 21 ให้มีทักษะการเรียนรู้ การอ่านออก เขียนได้คิดคำนวณได้ มีทักษะ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะด้านการสร้างสรรค์ ทักษะการทำงาน และมีความรอบรู้ พัฒนาคอนให้เหมาะสมตามช่วงวัยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม เป็นคนดี มีสุขภาวะที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม โดยปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การพัฒนาคอนให้ประสบความสำเร็จและมีคุณภาพ คือ การยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ การจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพ

และมาตรฐาน การติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ (แผนการศึกษาแห่งชาติ, 2560 : 76) โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร มุ่งเน้นการบริหารจัดการโรงเรียนอย่างมีคุณภาพให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนจะต้องบริหารจัดการให้เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญในการนำพาไปโรงเรียนไปสู่โรงเรียนคุณภาพ

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาระความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร เพื่อนำข้อมูลความคิดเห็นของครูไปพัฒนากระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จเป็นโรงเรียนที่ดีมีคุณภาพตามมาตรฐาน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2564 จำนวน 4 โรงเรียน จำนวน 466 คน
- 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2564 จำนวน 4 โรงเรียน จำนวน 207 คน ซึ่งได้มาจากตารางพิจารณาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Cohen, Manion and Morrison (2011 : 147) และใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

2. เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อสอบถามความคิดเห็นของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน เป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 2. การวางแผนคุณภาพเชิงกลยุทธ์ 3. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 4. การจัดการกระบวนการคุณภาพ 5. คุณภาพและผลการดำเนินงาน ตอนที่ 2 เป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Likert Scales)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มอบให้แก่ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 207 ชุด ให้กับกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร

3. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดจำนวน 207 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับจากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบความสมบูรณ์ จากนั้นนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ

2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

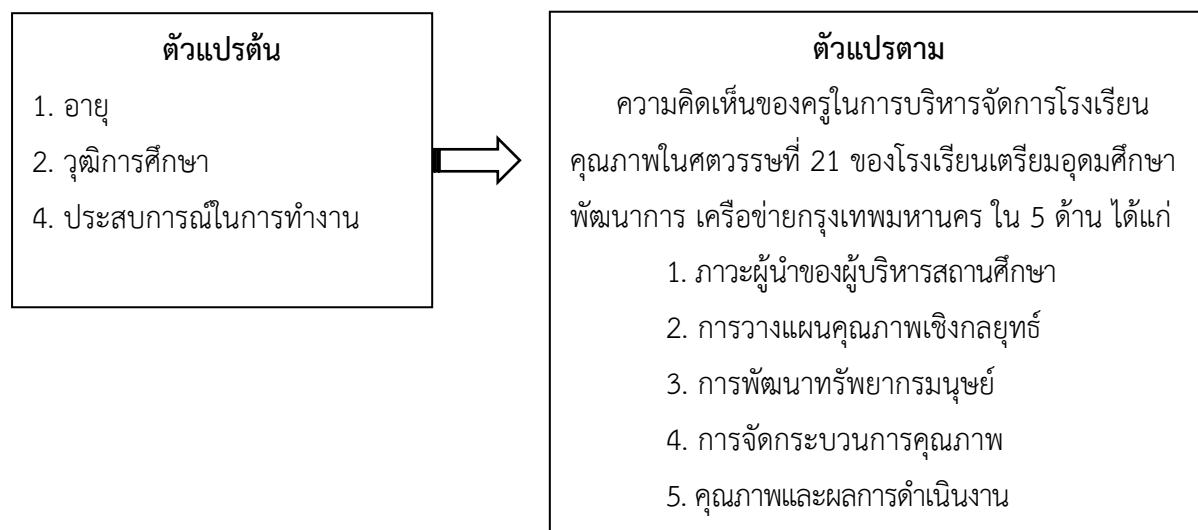
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม รายด้าน และรายข้อ โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) หรือ (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลคะแนนเฉลี่ยของ Best (1970 : 76)

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test for Independent Samples) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ และประสบการณ์การทำงาน โดยใช้สถิติ F-test แบบวิเคราะห์โดยการทดสอบค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance: ANOVA) หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's post hoc comparisons method)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพ ในศตวรรษที่ 21	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	4.50	0.49	มากที่สุด
2. ด้านการวางแผนคุณภาพเชิงกลยุทธ์	4.54	0.45	มากที่สุด
3. ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	4.55	0.45	มากที่สุด
4. ด้านการจัดกระบวนการคุณภาพ	4.64	0.41	มากที่สุด
5. ด้านคุณภาพและผลการดำเนินงาน	4.56	0.50	มากที่สุด
รวม	4.56	0.39	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า ความคิดเห็นของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านการจัดกระบวนการคุณภาพ ด้านคุณภาพและผลการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านการวางแผนคุณภาพเชิงกลยุทธ์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร จำแนกอายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน รายละเอียดดังตารางที่ 2 ตารางที่ 3 และตารางที่ 4

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ

การบริหารจัดการโรงเรียน คุณภาพในศตวรรษที่ 21	อายุ						F	p
	น้อยกว่า 30		ตั้งแต่ 30-40		มากกว่า 40			
	ปี		ปี		ปี ขึ้นไป			
	(n = 80)		(n = 97)		(n = 30)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษา	4.58	0.38	4.43	0.56	4.49	0.44	2.007	0.137
2. ด้านการวางแผนคุณภาพ เชิงกลยุทธ์	4.65	0.31	4.49	0.49	4.44	0.52	3.883*	0.022
3. ด้านการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์	4.58	0.39	4.54	0.47	4.48	0.48	0.597	0.551
4. ด้านการจัดกระบวนการ คุณภาพ	4.67	0.35	4.61	0.38	4.58	0.57	0.755	0.471
5. ด้านคุณภาพและผลการ ดำเนินงาน	4.61	0.40	4.51	0.53	4.52	0.59	0.868	0.421
รวม	4.62	0.31	4.52	0.43	4.51	0.48	1.752	0.176

*P < .05

จากตาราง 2 พบว่า ครูที่มีระดับอายุต่างมีความคิดในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนคุณภาพเชิงกลยุทธ์ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา

การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพใน ศตวรรษที่ 21	วุฒิการศึกษา				t	p
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	(n = 132)		(n = 75)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	4.54	0.50	4.45	0.45	1.259	0.209
2. ด้านการวางแผนคุณภาพเชิงกลยุทธ์	4.56	0.44	4.53	0.46	0.523	0.602
3. ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	4.57	0.43	4.52	0.48	0.781	0.436
4. ด้านการจัดกระบวนการคุณภาพ	4.67	0.37	4.58	0.45	1.536	0.127
5. ด้านคุณภาพและผลการดำเนินงาน	4.56	0.50	4.54	0.49	0.361	0.719
รวม	4.58	0.39	4.52	0.40	1.028	0.305

จากตาราง 3 พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การบริหารจัดการโรงเรียน คุณภาพในศตวรรษที่ 21	ประสบการณ์การทำงาน						F	p
	น้อยกว่า 5 ปี (n = 66)		ตั้งแต่ 5-10 ปี (n = 104)		มากกว่า 10 ปีขึ้นไป (n = 37)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษา	4.63	0.37	4.38	0.56	4.63	0.35	7.116*	0.001
2. ด้านการวางแผนคุณภาพ เชิงกลยุทธ์	4.64	0.30	4.45	0.49	4.65	0.48	4.908*	0.008
3. ด้านการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์	4.63	0.36	4.46	0.50	4.66	0.41	4.414*	0.013
4. ด้านการจัดกระบวนการ คุณภาพ	4.68	0.36	4.54	0.44	4.82	0.28	7.564*	0.001
5. ด้านคุณภาพและผลการ ดำเนินงาน	4.66	0.40	4.41	0.56	4.77	0.32	10.020*	0.000
รวม	4.65	0.30	4.45	0.48	4.71	0.30	8.872*	0.000

*p < .05

จากตาราง 4 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ครูมีความคิดเห็นในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ต้องมีองค์ประกอบการบริหารจัดการในแต่ละด้านอย่างชัดเจน สามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพสู่เป้าหมาย ที่กำหนด เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดแก่ผู้เรียนและสถานศึกษา การจัดการคุณภาพทั้งองค์การมีความสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่มาตรฐานสากลได้ โดยการ

ออกแบบระบบให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างต่อเนื่อง มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สร้างความมั่นใจในมาตรฐานคุณภาพ มีการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม ให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องอุดม ชูสิวรรณ (2559 : 77-88) กล่าวว่า องค์ประกอบของโรงเรียนคุณภาพ ควรมีลักษณะดังนี้ 1) การนำองค์การ 2) การวางแผนกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นบุคลากร 6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติ 7) ผลลัพธ์ด้านผู้เรียน นำองค์ประกอบไปสร้าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนานุช จวบแจ้ง (2560 : 88-99) เรื่อง การบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารจัดการระบบคุณภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของวิวัฒน์ กางการ (2560 : 88) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพ โดยใช้รูปแบบ POLA MODEL โรงเรียนมัธยมหนองสาขลา ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนคุณภาพ ควรมีลักษณะ 5 ประการดังนี้ 1) สนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) สนับสนุน และส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยเน้นเทคโนโลยีวิจัย และสร้างนวัตกรรมการสอน 3) พัฒนาระบบการบริหารจัดการสถานศึกษา และบุคลากรให้มีคุณภาพมาตรฐานเน้นการมีส่วนร่วมมุ่งสู่ประชาคมอาเซียน 4) ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาเป็นโรงเรียนพอเพียง 5) สนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และพัฒนาชุมชนด้วยระบบวงจรคุณภาพ (PDCA) โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยทรงพล เจริญคำ (2562 : 11-24) เรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนพระยามนธาตุราชศรีพิจิตร สำนักงานเขตบางบอน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพ มีความตรงและความเหมาะสมมาก ซึ่งประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ได้แก่

1) การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน 2) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ 3) การส่งเสริมความร่วมมือของชุมชนในการจัดการศึกษา 4) การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และ 5) การพัฒนาศักยภาพครูและนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้วิจัยสามารถนำผลการวิจัย มาอภิปรายเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

1.1 ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นคุณลักษณะของผู้นำที่ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารการศึกษาในการควบคุม นำพาครูหรือบุคลากรทางการศึกษารวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาเช่นผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน องค์กร มาร่วมมือกันในการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับอุดม ชูสิวรรณ (2559 : 77-88) กล่าวว่า ผู้บริหาร

จะต้องมีความรับผิดชอบในการกำหนดทิศทางและใช้ความเป็นผู้นำ ผลักดันให้มีการจัดการคุณภาพทั้งองค์การบริหารที่มุ่งคุณภาพเป็นหลักจะช่วยส่งเสริมการพัฒนาการบริหาร และการจัดการคุณภาพทั้งองค์การได้เป็นอย่างดี สามารถทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายมุ่งใจให้บุคลากรทำงานด้วยความเต็มใจ เพื่อสร้างงานไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุดม ชูสิวรรณ (2559 : 77-88) เรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบการบริหารคุณภาพ โรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากล ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาระบบการบริหารคุณภาพ โรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากล ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของปรเมธ สมบูรณ์ (2561 : 64) เรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโดยการเทียบเคียงสมรรถนะ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโดยการเทียบเคียงสมรรถนะ ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 ด้านการวางแผนคุณภาพเชิงกลยุทธ์ พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร ด้านการวางแผนคุณภาพเชิงกลยุทธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการวางแผนคุณภาพเชิงกลยุทธ์คือการวางแผนที่มีการกำหนดวิสัยทัศน์ มีการกำหนดเป้าหมายระยะยาวที่แน่ชัด มีการวิเคราะห์อนาคตและคิดเชิงการแข่งขัน ที่ต้องการระบบการทำงานที่มีความสามารถในการปรับตัวสูง สำหรับการทำงานในสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ต้องการดำเนินงานมีประสิทธิภาพสูงในการนำสู่เป้าหมายในอนาคต สามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต เพื่อให้องค์การมีความอยู่รอดได้ในอนาคตสอดคล้องกับรัตนานุช จวบแจ้ง (2560 : 88-99) การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ กำหนดตัวชี้วัด กำหนดกลยุทธ์ระดับองค์กร กลยุทธ์ระดับแผนงานกลยุทธ์ ระดับโครงการ ผลการดำเนินงานที่สะท้อนได้ว่าโรงเรียนสามารถดำเนินงานได้บรรลุวัตถุประสงค์มีสิ่งทีคาดหวังในการตอบสนองความท้าทายและความได้เปรียบเชิงกลยุทธ์ จัดทำแผนปฏิบัติการที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงาน มีการสื่อสารและถ่ายทอดทิศทาง วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ให้บุคลากรทั้งโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง พร้อมใช้ เพื่อให้การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ บรรลุผลสำเร็จ มีการใช้ข้อมูลและสารสนเทศในการติดตามประเมินผล และปรับแผนกลยุทธ์และ แผนปฏิบัติการให้สอดคล้องแนวทางการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล ได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของอุดม ชูสิวรรณ (2559 : 77-88) เรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบการบริหารคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากล ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาระบบการบริหารคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากล ด้านการวางแผนคุณภาพเชิงกลยุทธ์ อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของรัตนานุช จวบแจ้ง (2560 : 88-99) เรื่อง การบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียน

มาตรฐานสากลโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ด้านการวางแผนคุณภาพเชิงกลยุทธ์ อยู่ในระดับมากที่สุด

1.3 ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นการส่งเสริม สนับสนุน ฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรในองค์กร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน รวมถึงการทำงานเป็นทีม สร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ในองค์กร สอดคล้องกับปรเมธ สมบูรณ์ (2561 : 64) สรุปไว้ว่าการสร้างแรงบันดาลใจ การจูงใจ การให้ขวัญกำลังใจ รวมไปถึงให้คำปรึกษา ส่งเสริมการสนับสนุน ส่งเสริมครูเพื่อให้ครูเกิดทักษะ มีความชำนาญในวิชาชีพ ส่งผลทำให้สถานศึกษามีคุณภาพ และประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของประจักษ์พงศ์ วรรณโชติ (2559 : 65) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล ให้เป็นโรงเรียนคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล ให้เป็นโรงเรียนคุณภาพ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิวัฒน์ กางการ (2560 : 88) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพ โดยใช้รูปแบบ POLA MODEL โรงเรียนมัธยมหนองศาลา ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพ โดยใช้รูปแบบ POLA MODEL โรงเรียนมัธยมหนองศาลา คุณภาพ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อยู่ในระดับมากที่สุด

1.4 ด้านการจัดกระบวนการคุณภาพ พบว่า ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกระบวนการคุณภาพเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องในการเน้นคุณภาพและการปรับปรุงคุณภาพ ทุกขั้นตอนของการทำงาน เป็นระบบการบริหารงานที่เป็นคุณภาพในทุกด้านขององค์กร ที่จะปรับปรุงการทำงานให้บรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับทรงพล เจริญคำ (2562 : 11-24) การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการระบบคุณภาพในสถานศึกษาให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมในภาวะปัจจุบัน ซึ่งต้องใช้องค์ความรู้และต่อสู้กับสภาพปัจจุบันปัญหาโดยรอบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของรัตนานุช จวบแจ้ง (2560 : 88-99) เรื่อง การบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน ด้านการจัดกระบวนการคุณภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิมลทิพย์ วิรัชวา (2560 : 75) เรื่องการศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสังกัดสทวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาสภาพการดำเนินงานประกัน

คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสังกัดสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ด้านการจัดกระบวนการคุณภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด

1.5 ด้านคุณภาพและผลการดำเนินงาน พบว่า ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกระบวนการคุณภาพเป็นกระบวนการพัฒนาเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายคุณภาพขององค์การประกอบด้วยนโยบายและวัตถุประสงค์เชิงคุณภาพ การจัดการโครงสร้าง หน้าที่ความรับผิดชอบ ของแต่ละฝ่ายที่เอื้ออำนวยต่อการทำงาน สอดคล้องวิมลทิพย์ วิรัชวา (2560 : 75) ไว้ว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การกำหนดเป้าหมาย ขอบข่าย และแนวทางการดำเนินการในการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา มีการจัดทำเครื่องมือในการติดตาม ตรวจสอบอย่างเป็นระบบ และนำข้อมูลที่ได้รับจากการติดตาม ตรวจสอบนั้นมาวิเคราะห์ สรุปผลการติดตาม ตรวจสอบ และนำผลที่ได้ไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา อีกทั้งผู้บริหารยังตระหนัก ให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอีกด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยของรัตนานุช จวบแจ้ง (2560 : 88-99) เรื่อง การบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน ด้านคุณภาพและผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิมลทิพย์ วิรัชวา (2560 : 75) เรื่องการศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสังกัดสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสังกัดสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ด้านคุณภาพและผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับมากที่สุด

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน นับแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่างๆ ที่อาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนา ไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่ ส่งเสริม

และพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ บุคลากรมีความรู้ความสามารถ มีความรักและศรัทธาในองค์กรโดยไม่แบ่งแยกเรื่องของอายุจึงทำให้ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน คล้องกับประจักษ์พงศ์ วรณโชติ (2559 : 65) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลให้เป็นโรงเรียนคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล ให้เป็นโรงเรียนคุณภาพ ตามตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของอุดม ชูสิวรรณ (2559 : 77-88) เรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบการบริหารคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากล ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาระบบการบริหารคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากล ตามตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีวุฒิการศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในยุคปัจจุบันการเข้าถึงแหล่งข้อมูลของครูในการปฏิบัติงานในสถานศึกษานั้นมีหลากหลายช่องทาง สามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็ว สถานศึกษา ส่วนใหญ่เน้นการให้บริการแบบมีส่วนร่วมสอดคล้องกับการบริหารแบบกระจายอำนาจที่เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมคิดร่วมทำ สร้างขวัญและกำลังใจซึ่งกันและกัน ส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ บุคลากรมีความรู้ความสามารถ มีความรักและศรัทธาในองค์กร รวมทั้งโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร ให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ความรู้ อบรม ชี้แนะแนวทางแก่ครูในสังกัดอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่คำนึงถึงระดับการศึกษาจึงทำให้ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน คล้องกับผลการวิจัยของรัตนานุช จวบแจ้ง (2560 : 88-99) เรื่อง การบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิวัฒน์ กางการ (2560 : 88) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพ โดยใช้รูปแบบ POLA MODEL โรงเรียนมัธยมหนองศาลาผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพ โดยใช้รูปแบบ POLA MODEL โรงเรียนมัธยมหนองศาลาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการวางแผนคุณภาพเชิงกลยุทธ์ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านการจัดกระบวนการคุณภาพ ด้านคุณภาพและผลการดำเนินงาน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ได้ดังนี้ โดยภาพรวมพบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร แตกต่างจากครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆไม่พบความแตกต่าง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูที่มีประสบการณ์ การทำงานสูงกว่ามีความเข้าใจในการปฏิบัติตนและสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษามากกว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า ส่งผลให้ ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการวางแผนคุณภาพเชิงกลยุทธ์ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านการจัดกระบวนการคุณภาพ ด้านคุณภาพและผลการดำเนินงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของอุดม ชูลีวรรณ (2559 : 77-88) เรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบการบริหารคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากล ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาระบบการบริหารคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากล จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของทรงพล เจริญคำ (2562 : 11-24) เรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนพระยามนธสุริยราชศรีพิจิตร สำนักงานเขตบางบอน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนพระยามนธสุริยราชศรีพิจิตร สำนักงานเขตบางบอน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ในภาพรวมแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม รับฟังเรื่องราว ปัญหาต่างๆจากผู้ใต้บังคับบัญชา คอยให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม รับฟังเรื่องราว

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 นำผลการวิจัยในการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร ของท่านนำผลการวิจัยไปพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 อย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- ทรงพล เจริญคำ. (2562). รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนพระยามนธาตุราชศรีพิจิตร สำนักงานเขตบางบอน กรุงเทพมหานคร. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*. 7 (2), 11-24.
- ประจักษ์พงศ์ วรรณโชติ.(2559). *การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญา. ปรัชญาดุสิตบัณฑิต. สาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา
- ปรเมธ สมบูรณ์. (2561). *การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโดยการเทียบเคียงสมรรถนะ*. วิทยานิพนธ์บัณฑิตวิทยา. การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร
- วิวัฒน์ กางกร. (2560). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพ โดยใช้รูปแบบ POLA MODEL โรงเรียนมัธยมหนองศาลา*. มหาบัณฑิตศึกษา. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
- วิมลทิพย์ วิรัชวา. (2560). *การศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสภวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27*. มหาบัณฑิตศึกษา. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
- รัตนานุช จวบแจ้ง. (2560). *การบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สมโภชบางขุนเทียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1*. มหาบัณฑิตศึกษา. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
- วิวัฒน์ กางกร. (2560). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพ โดยใช้รูปแบบ POLA MODEL โรงเรียนมัธยมหนองศาลา*. มหาบัณฑิตศึกษา. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
- อุดม ชูลีวรรณ. (2559). *รูปแบบการพัฒนาระบบการบริหารคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากล*. วิทยานิพนธ์การศึกษิตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

- Best, J. W. (1970). *Research in education*. Englewood Cliffs. NJ: Prentice Hall.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2011). *Research methods in education*. (7 th Ed.).
New York: Routledge.

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน: กรณีศึกษาเขตเทศบาลนครพิษณุโลก
**The Relationship between Public Perception and Participation in Anti-
Corruption : The Case Study of Phitsanulok Municipality**

ทิวากร แสร์สุวรรณ และ ธนัสธา ไรจนตรากุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Tiwakorn Sairsuwan and Tanastha Rojanatrakul

Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, Email: tiwakorn.s@psru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก และ 3) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 400 คนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลกอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็กจะสูงกว่าระดับการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลกอยู่ในระดับน้อย โดยด้านที่พบการมีส่วนร่วมมากที่สุดคือด้านการต่อต้าน รองลงมาคือด้านการรณรงค์ให้ความรู้ และด้านการชี้เบาะแสตามลำดับ

2) การรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก

* วันที่รับบทความ: 11 เมษายน 2565; วันที่แก้ไขบทความ 2 พฤษภาคม 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 5 พฤษภาคม 2565

Received: April 11, 2022; Revised: May 2, 2022; Accepted: May 5, 2022

3) แนวทางส่งเสริมการรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก คือการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และการปรับแก้กฎหมายเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน โดยเฉพาะกฎหมายคุ้มครองผู้ชี้เบาะแสการทุจริต

คำสำคัญ: การรับรู้; การมีส่วนร่วม; การป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน

Abstracts

The objectives of this research were to study 1) perception of corruption problems' level and public participation in anti-corruption in Phitsanulok Municipality 2) the correlations between perception of corruption problems' level and public participation in anti-corruption and 3) the guidelines for promoting public's perception and participation in anti-corruption in Phitsanulok Municipality. Questionnaires were used to collect the data from a total of 400 samples. Percentage, mean, standard deviation and Pearson's moment correlation coefficient were employed for the analysis of the data.

The results showed that

1) Corruption public perception level in Phitsanulok Municipality was moderate. Perception of small corruption was higher than the large one. Public participation in anti-corruption in Phitsanulok Municipality was at a low level. The most participation aspect was deprecation then education campaigns and blowing the whistle respectively.

2) The public perception of corruption was positively correlated with public participation in anti-corruption in Phitsanulok Municipality.

3) Guidelines for promoting public's perception and participation in anti-corruption are using social media and amending the law, especially protecting whistleblowers.

Keywords: Public Perception; Public Participation; Anti-Corruption

บทนำ

การทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาพบในทุกประเทศโดยเฉพาะในสังคมที่กำลังพัฒนา เนื่องจากมีปัจจัยต่าง ๆ จำนวนมากที่เอื้อต่อการเจริญเติบโตของการทุจริตคอร์รัปชัน โดยคำว่า “ทุจริต” ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (1) หมายถึง การแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย สำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือการถือเอาประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ส่วนคำว่า “คอร์รัปชัน” หมายถึง การทุจริตโดยใช้หรืออาศัยตำแหน่งหน้าที่อำนาจและอิทธิพลที่ตนมีอยู่ เพื่อประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่น การแสวงหาผลประโยชน์ของภาคธุรกิจเอกชนในรูปของการให้สินบนหรือสิ่งตอบแทนแก่นักการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้ได้ผลประโยชน์ที่ตัวเองอยากได้ ซึ่งการทุจริตคอร์รัปชันก่อให้เกิดผลกระทบในการบั่นทอนความเจริญเติบโตของทุกประเทศทั่วโลกและเป็นภัยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเป็นอย่างยิ่ง ในการจัดอันดับความโปร่งใสสถานการณ์คอร์รัปชันในปี 2563 ผลการประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทย

ประเทศไทยมีคะแนนเท่าเดิม คือ 36 คะแนน เท่ากับปี 2562 อยู่ในลำดับที่ 104 จากประเทศที่เข้าร่วมประเมินทั้งหมด 180 ประเทศ และอยู่ในอันดับที่ 5 ของกลุ่มประเทศอาเซียนเท่ากับประเทศเวียดนาม ขณะที่สิงคโปร์ได้คะแนนสูงสุด คือ 85 คะแนน จัดอยู่ในอันดับที่ 3 ของโลก การที่ประเทศไทยถูกลดความน่าเชื่อถือเรื่องความโปร่งใส ทำให้ถูกลดอันดับจาก 101 ไปอยู่อันดับที่ 104 ของโลก ส่วนคะแนนความโปร่งใสยังคงเท่าเดิม คือ 36 คะแนน นั้นหมายถึง การทุจริตคอร์รัปชันยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง (โชคสุข กรกิตติชัย, 2564 : ออนไลน์)

ปรากฏการณ์ที่แสดงว่าการทุจริตคอร์รัปชันรุนแรงมากประการหนึ่งก็คือ การที่ทางฝ่ายราชการได้มีการจัดตั้งหน่วยงาน เพื่อทำการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันขึ้นหลายหน่วย เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เป็นต้น ทางฝ่ายเอกชนเองก็ได้มีการรวมตัวกันต่อต้านคอร์รัปชันเกิดขึ้นเช่นกัน เช่น เครือข่ายประชาชนต้านคอร์รัปชัน (คตป.) กลุ่มแนวร่วมต่อต้านคอร์รัปชันภาคเหนือ โครงการสังคมโปร่งใส องค์การเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย เครือข่ายเยาวชนต่อต้านคอร์รัปชัน (ปกรณ์ มณีปกรณ์, 2559 : 9 อ้างถึงใน พระปลัดเทียน พลวุฒโฒ, 2552 : 1-12.) แม้ว่าจะมีหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ มากมายที่ก่อตั้งขึ้นมาเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน แต่ก็ยังไม่มีแนวโน้มว่าปัญหาเหล่านี้จะลดลง

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันควรเป็นเรื่องของประชาชนทุกคนที่ต้องให้ความสำคัญ ไม่ใช่เป็นเพียงหน้าที่ของหน่วยงานหรือองค์กรใดที่ต้องรับผิดชอบเท่านั้น การรับรู้ถึงปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันและการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันได้ เพราะการรับรู้เป็นกระบวนการที่ประชาชนจะเปิดรับข้อมูลข่าวสารรวมถึงปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน และจะตอบสนองกลับไปอย่างเหมาะสม ในส่วนของการมีส่วนร่วมนั้นจะทำให้ภาครัฐทั้งฝ่ายการเมืองและข้าราชการประจำมีความโปร่งใส สามารถถูกตรวจสอบได้จากสาธารณะ หากการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้นเพียงใดก็จะช่วยให้มีการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารและทำให้ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการป้องกันนักการเมืองจากการกำหนดนโยบายที่ไม่เหมาะสมกับสังคมนั้น ๆ และยังช่วยให้กระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาและโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาลเป็นไปด้วยความรอบคอบ ลดความขัดแย้งในสังคม บังเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งแก่ชุมชนและประเทศชาติ ทำให้คุณภาพของการตัดสินใจดีขึ้น การมีส่วนร่วมของประชาชนทำให้ใช้ต้นทุนน้อยและลดความล่าช้าลง นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นการสร้างความมั่นใจว่าเสียงของประชาชนจะมีคนรับฟัง อีกทั้งความต้องการหรือความปรารถนาของประชาชนก็จะได้รับการตอบสนอง ในส่วนของรัฐบาลเองก็มีการสนับสนุนประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 63 คือ รัฐต้องจัดให้มี

มาตรการเพื่อป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมทั้งกลไกส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ต่อต้าน หรือชี้เบาะแสการทุจริต โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

เทศบาลนครพิษณุโลกเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก เทศบาลนครพิษณุโลกมีการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตเทศบาลนครพิษณุโลก (พ.ศ.2562 - 2564) ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560 - 2564) ประกอบด้วย 4 มิติ ได้แก่ มิติที่ 1 การสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต มิติที่ 2 การบริหารราชการเพื่อป้องกันการทุจริต มิติที่ 3 การส่งเสริมบทบาทและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และ มิติที่ 4 การเสริมสร้างและปรับปรุงกลไกในการตรวจสอบการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเทศบาลนครพิษณุโลกได้จัดทำโครงการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งสิ้น 41 โครงการ ซึ่งครอบคลุมถึงการสนับสนุนการรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

การวิจัยครั้งนี้จึงต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน โดยใช้เขตเทศบาลนครพิษณุโลกเป็นพื้นที่ศึกษา เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการส่งเสริมรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน และสามารถนำไปใช้เป็นกรณีศึกษาในภายภาคหน้าได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามของการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก โซน 4 ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 12,995 คน จากนั้นกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณจากสูตรของทาร์โรวามาเน่ โดยนำจำนวนประชากรแทนค่าตามสูตร จะได้กลุ่มตัวอย่าง 389 คน แต่เพื่อสะดวกต่อ

การเก็บข้อมูลจึงคิดเป็น 400 คน จากนั้นจึงแบ่งกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างของแต่ละชุมชนทั้งหมด 17 ชุมชน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed – End Questionnaire) ซึ่งมีรายละเอียดการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังต่อไปนี้

1) ศึกษาเอกสารจากงานวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชัน การรับรู้ และการมีส่วนร่วม เพื่อกำหนดกรอบในการสร้างแบบสอบถาม

2) กำหนดขอบเขตของคำถามและสร้างแบบสอบถาม โดยกำหนดแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ย

ตอนที่ 2 เป็นคำถามวัดระดับการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน โดยแบ่งตามลักษณะของปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ได้แก่ การทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็ก การทุจริตคอร์รัปชันเป็นประจำ และการทุจริตคอร์รัปชันร้ายแรง

ตอนที่ 3 เป็นคำถามวัดระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน โดยแบ่งลักษณะการมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญมาตรา 63 ได้แก่ การรณรงค์ให้ความรู้ การต่อต้าน และการชี้เบาะแส

โดยตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นคำถามที่ใช้วิธีการวัดแบบ Likert's Scale ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ จากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3) นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

4) หาความเที่ยงตรง (Validity) เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงเพื่อดำเนินการในขั้นต่อไป โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

4.1 รองศาสตราจารย์ ดร.โชติ บดีรัฐ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

4.2 รองศาสตราจารย์ ดร.กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์ คณบดีวิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

4.3 นายวิฑูรย์ วรโชติพงศ์พันธ์ ผู้อำนวยการสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดพิษณุโลก

5) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบทดสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก โชน 3 จำนวน 30 คน ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบรัค (Cronbach's alpha Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ 0.96

6) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

1) รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากการสำรวจเอกสาร ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาวิจัยจากหนังสือ เอกสารและผลงานการวิจัย ซึ่งสามารถค้นคว้าได้จากแหล่งข้อมูล เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามก่อนที่จะทำการสำรวจ

2) ขอลหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยต่อนายกเทศมนตรีนครพิษณุโลก

3) ขอลหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจากกองสวัสดิการและสังคม เทศบาลนครพิษณุโลก เพื่อนำไปยื่นให้กับประธานกรรมการชุมชนโชน 4 ทั้ง 17 ชุมชน

4) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปแจกให้กับประชาชนในชุมชนทั้ง 17 ชุมชน ตามจำนวนตัวอย่างแต่ละกลุ่มชั้นที่คำนวณไว้ รวมทั้งชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5) นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปประมวลผลและวิเคราะห์ผลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลจะใช้ความรู้มาจัดการกับตัวเลข โดยการนำมาแจกแจงความถี่คำนวณเป็นค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2) การวิเคราะห์ระดับรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันและการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันของประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก ซึ่งแบ่งเกณฑ์ได้ 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการรับรู้/การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการรับรู้/การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการรับรู้/การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการรับรู้/การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการรับรู้/การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก ซึ่งการแปล

ความหมายของขนาดความสัมพันธ์ของตัวแปร พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ใช้สัญลักษณ์ r) ซึ่งมีค่าระหว่าง -1 ถึง +1 ดังนี้ (บุญศรี พรหมมาพันธ์, 2561 : 32-45)

ถ้าค่า r มีค่าเท่ากับ 0.00 แปลว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน

r มีค่าต่ำกว่า .40 แปลว่า มีความสัมพันธ์น้อย

r มีค่า .40 ถึง .60 แปลว่า มีความสัมพันธ์ปานกลาง

r มีค่า .60 ขึ้นไป แปลว่า มีความสัมพันธ์มาก

ส่วนการแปลทิศทางของความสัมพันธ์ หากค่าคำนวณมีเครื่องหมายลบ หมายถึงตัวแปรสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกัน ถ้าไม่มีเครื่องหมายลบ หมายถึงตัวแปรสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการวิเคราะห์

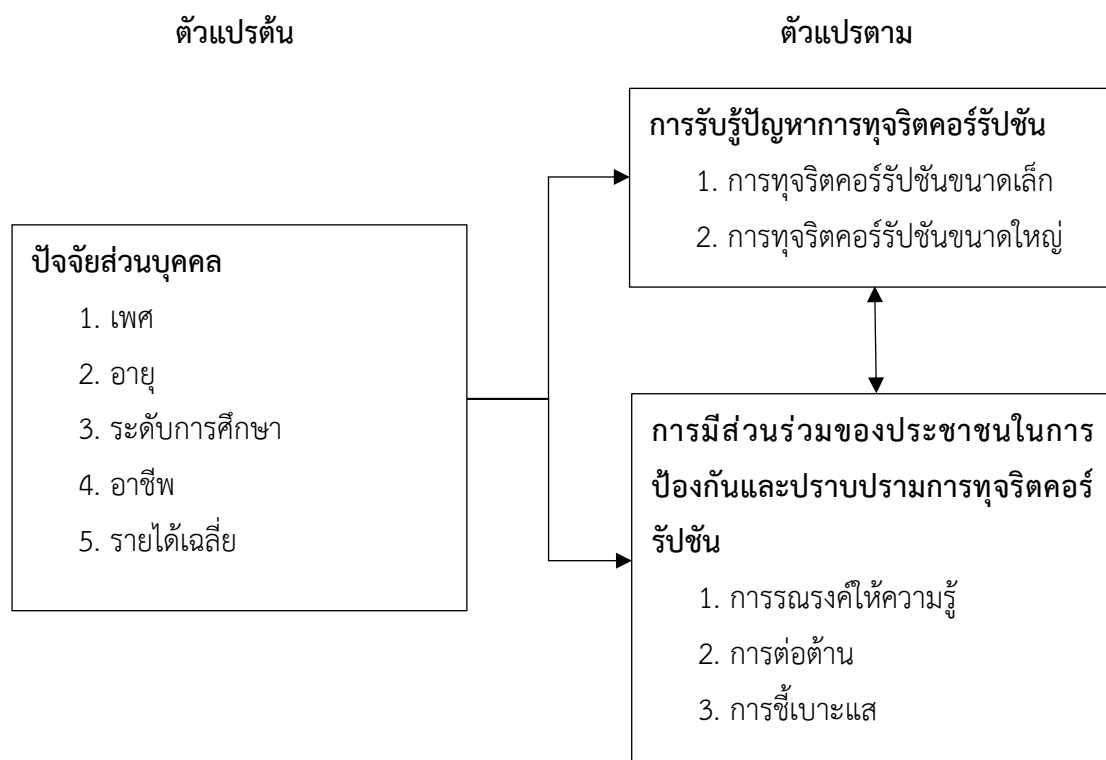
1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

1.2 ระดับการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก

1.3 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก

2) สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่แบ่งเป็นเพศหญิงและเพศชายในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 53.25 และ 46.75 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.50 ระดับการศึกษาสูงสุดของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 41.75 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 41.00 ในส่วนของอาชีพ พบว่าส่วนใหญ่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 23.25 และรายได้ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 33.50

2. การรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.53$, S.D. = 1.39) ซึ่งการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็กจะมีค่าเฉลี่ยมากกว่าการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่

การรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็กในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.56$, S.D. = 1.48) เมื่อพิจารณาทั้ง 4 ประเด็น มีค่าเฉลี่ยโดยเรียงลำดับดังนี้ การทุจริตด้าน

จรรยา เช่น จ่ายเงินเพื่อเลี้ยงใบสั่ง ($\bar{x} = 2.83$, S.D. = 1.41) การจ่ายเงินให้กับเจ้าหน้าที่ เช่น ด้านการศึกษา ด้านตุลาการ ตำรวจ ด้านรายได้ทางภาษี ด้านที่ดิน ($\bar{x} = 2.54$, S.D. = 1.51) การให้เงินเพื่อเร่งการทำงานของเจ้าหน้าที่ เช่น เบิกค่ารักษาพยาบาล เบิกค่าการศึกษาบุตร ($\bar{x} = 2.44$, S.D. = 1.44) และการเรียกเก็บเงินค่าดำเนินการจากเจ้าหน้าที่ เช่น ค่าสมัครโครงการคนละครึ่งให้กับประชาชนที่ไม่สามารถทำได้ ($\bar{x} = 2.44$, S.D. = 1.55)

การรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.50$, S.D. = 1.55) เมื่อพิจารณาทั้ง 4 ประเด็น มีค่าเฉลี่ยโดยเรียงลำดับดังนี้ การใช้อำนาจหน้าที่เพื่อเอื้อต่อพรรคพวก ($\bar{x} = 2.62$, S.D. = 1.55) การซื้อขายตำแหน่ง ($\bar{x} = 2.49$, S.D. = 1.57) การใช้อำนาจหน้าที่เพื่อประกอบกิจการผิดกฎหมาย ($\bar{x} = 2.46$, S.D. = 1.52) และการเบียดบังยักยอกเงินหลวง เช่น เบียดบังเงินค่าธรรมเนียม เงินภาษีอากรไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว ($\bar{x} = 2.45$, S.D. = 1.58)

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.13$, S.D. = 1.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการต่อต้าน ($\bar{x} = 2.43$, S.D. = 1.42) ด้านการรณรงค์ให้ความรู้ ($\bar{x} = 2.24$, S.D. = 1.21) และด้านการชี้เบาะแส ($\bar{x} = 1.62$, S.D. = 1.03)

3.1 ด้านการต่อต้าน

การมีส่วนร่วมด้านการต่อต้านในการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.58$, S.D. = 1.43) ซึ่งประกอบด้วยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อยตามลำดับ ได้แก่ ไม่เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการทุจริตคอร์รัปชัน เช่น ไม่เข้าสู่ระบบอุปถัมภ์ ไม่จ่ายเงิน ($\bar{x} = 3.27$, S.D. = 1.50) ไม่สนับสนุนบริษัทที่มีพฤติกรรมทุจริตคอร์รัปชัน เช่น กรณีการจัดซื้อจัดจ้าง หรือการรับสินบน ($\bar{x} = 3.22$, S.D. = 1.41) ปฏิเสธการทุจริตคอร์รัปชัน เช่น ไปเสียค่าปรับที่โรงพักแทนที่จะจ่ายเงินเพื่อเลี้ยงใบสั่งให้กับตำรวจจราจร ($\bar{x} = 3.10$, S.D. = 1.37) ปฏิรูปกฎหมายเพื่อลดการทุจริตผ่านทางคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย (คปก.) หรือโครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน (iLaw) ($\bar{x} = 2.39$, S.D. = 1.33) เข้าไปบอก/ตักเตือนทันทีเมื่อพบเห็นการทุจริตคอร์รัปชัน ($\bar{x} = 2.19$, S.D. = 1.22) และส่งจดหมาย/โทรแจ้งไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ($\bar{x} = 1.95$, S.D. = 1.18) และกรอกแบบร้องเรียนในเว็บไซต์หน่วยงานที่พบเห็นการทุจริตคอร์รัปชัน ($\bar{x} = 1.92$, S.D. = 1.17)

การมีส่วนร่วมด้านการต่อต้านในการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.22$, S.D. = 1.38) ซึ่งประกอบด้วยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อยตามลำดับ ได้แก่ ไม่สนับสนุนบุคคลที่มีพฤติกรรมทุจริตคอร์รัปชัน เช่น ไม่เลือกมาเป็นผู้ใหญ่บ้าน ($\bar{x} = 3.10$, S.D. = 1.52) ลงชื่อคัดค้านบุคคลที่มีพฤติกรรมทุจริตคอร์รัปชัน ($\bar{x} = 2.14$, S.D. = 1.33) ปฏิรูปกฎหมายเพื่อลดการทุจริตผ่านคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย (คปก.) หรือโครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน (iLaw) ($\bar{x} = 2.11$, S.D. = 1.24) เปิดโปง เช่น เสนอให้สมาชิกขององค์กรไม่สนับสนุนหรือทำธุรกิจกับผู้ที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับการทุจริต ($\bar{x} = 1.94$, S.D. = 1.22) และรวมตัวกันเพื่อประท้วง ($\bar{x} = 1.80$, S.D. = 1.23)

3.2 ด้านการรณรงค์ให้ความรู้

การมีส่วนร่วมด้านการรณรงค์ให้ความรู้ในการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.35$, S.D. = 1.21) ซึ่งประกอบด้วยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อยตามลำดับ ได้แก่ ปลุกฝังเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็กให้กับเยาวชน ($\bar{x} = 2.75$, S.D. = 1.26) ใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ในการแชร์ข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน ($\bar{x} = 2.42$, S.D. = 1.26) ประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันให้กับผู้อื่น ($\bar{x} = 2.41$, S.D. = 1.11) เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน ($\bar{x} = 2.27$, S.D. = 1.21) และให้ทุนสนับสนุนกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน ($\bar{x} = 1.92$, S.D. = 1.03)

การมีส่วนร่วมด้านการรณรงค์ให้ความรู้ในการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.12$, S.D. = 1.20) ซึ่งประกอบด้วยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อยตามลำดับ ได้แก่ ใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ในการแชร์ข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน ($\bar{x} = 2.30$, S.D. = 1.30) ประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันให้กับผู้อื่น ($\bar{x} = 2.27$, S.D. = 1.14) ใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ในการพูดคุยถึงประเด็นการทุจริตคอร์รัปชัน เช่น การติดแฮชแท็ก (#) ในทวิตเตอร์ ($\bar{x} = 2.19$, S.D. = 1.30) เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน ($\bar{x} = 2.06$, S.D. = 1.15) และให้ทุนสนับสนุนกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน ($\bar{x} = 1.79$, S.D. = 1.00)

3.3 ด้านการชี้เบาะแส

การมีส่วนร่วมด้านการชี้เบาะแสในการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 1.80$, S.D. = 1.12) ซึ่งประกอบด้วยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อยตามลำดับ ได้แก่ แจ้งผู้บังคับบัญชาระดับสูงของหน่วยงานนั้นๆ ($\bar{x} = 1.94$, S.D. = 1.15) นำหลักฐานการทุจริตคอร์รัปชันให้กับสื่อมวลชน เช่น

สำนักข่าวอิศรา สำนักข่าวไทยพับลิก้า ($\bar{x} = 1.73$, S.D. = 1.07) และแจ้งศูนย์ดำรงธรรม ($\bar{x} = 1.73$, S.D. = 1.11)

การมีส่วนร่วมด้านการชี้เบาะแสในการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 1.54$, S.D. = 0.98) ซึ่งประกอบด้วยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อยตามลำดับ ได้แก่ กรอบแบบ ร้องเรียนในเว็บไซต์หน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น ป.ป.ช. ป.ป.ท. ($\bar{x} = 1.61$, S.D. = 0.99) แจ้งองค์การภาค ประชาสังคมเพื่อต่อต้านการทุจริต เช่น องค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย มูลนิธิองค์การต่อต้าน คอร์รัปชัน (ประเทศไทย) ($\bar{x} = 1.57$, S.D. = 0.98) ส่งจดหมาย/โทรแจ้งไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ($\bar{x} = 1.57$, S.D. = 1.00) แจ้งตำรวจ ($\bar{x} = 1.56$, S.D. = 0.98) นำหลักฐานการ ทุจริตคอร์รัปชันให้กับสื่อมวลชน เช่น สำนักข่าวอิศรา สำนักข่าวไทยพับลิก้า ($\bar{x} = 1.47$, S.D. = 0.96) และ ยื่นหลักฐานฟ้องศาลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการทุจริตคอร์รัปชัน เช่น ศาลปกครอง ($\bar{x} = 1.43$, S.D. = 0.90)

4. การรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดย เป็นความสัมพันธ์เชิงบวกและค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อจำแนกการทุจริตคอร์รัปชันตามขนาดพบว่า ระดับการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็ก มากกว่าระดับการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของมอร์ริส (Morris ,2011 : 10-14.) ที่นิยามว่าการทุจริตขนาดเล็กมักเกิดขึ้นในหมู่ข้าราชการระดับล่างที่มีปฏิสัมพันธ์กับ ประชาชนเป็นประจำ จึงทำให้ประชาชนมีระดับการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็กมากกว่า

สำหรับระดับการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ พิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การทุจริตด้านจรรยาบรรณ เช่น จ่ายเงินเพื่อเลี้ยง ใบบัง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นเรื่องใกล้ตัวคนส่วนใหญ่ เนื่องจากมีการใช้ยานพาหนะในการเดินทางใน ชีวิตประจำวันจึงมีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม จึงได้รับใบบังจากเจ้าหน้าที่ และ เลือกว่าจะจ่ายเงินเลี้ยงใบบังมากกว่า เพราะไม่อยากเสียเวลาไปชำระเอง หรือหากใบบังถูกส่งไปที่บ้าน ก็มักจะ ไม่ค่อยมีใครไปเสียค่าปรับ เพราะใบบังมีอายุความเพียงแค่ 1 ปี และเจ้าหน้าที่ก็มีกำลังไม่เพียงพอจะติดตาม ใบบังทุกใบที่ได้จ่ายไป สอดคล้องกับสถิติใบบังที่ไม่ได้ถูกชำระค่าปรับในปี 2563 รวมทั้งสิ้น 13,018,378 ใบ

ซึ่งคิดเป็น 82.20% ของใบสั่งที่แจกไปทั้งหมด (ไทยรัฐออนไลน์, 2564 : ออนไลน์) ในส่วนของระดับการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ โดยภาพรวมจะอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การใช้อำนาจหน้าที่เพื่อเอื้อต่อพรรคพวก โดยมาซุมดาร์ (Mazumdar, 2008 อ้างถึงใน รัตพงษ์ สอนสุภาพ, 2554 : 82-89) ได้ชี้ว่าทุนนิยมพวกพ้องเกิดจากความเป็นเพื่อนฝูง คนใกล้ชิด เพื่อนสนิท หรือเพื่อนรักที่มีอำนาจทางการเมือง แล้วใช้อำนาจนั้นเพื่อให้สิทธิพิเศษแก่เพื่อนหรือสมาคมที่คนเป็นสมาชิกอยู่ด้วย หรืออีกนัยหนึ่ง ลักษณะทุนนิยมพวกพ้องมักแสดงถึงการใช้อำนาจรัฐไปเพื่อการให้สิทธิประโยชน์แก่นักธุรกิจ หรือกิจการธุรกิจแก่คนใกล้ชิดหรือวงศาคณาญาติ ดังนั้น การใช้อำนาจหน้าที่เพื่อเอื้อต่อพรรคพวกอาจเป็นประเด็นที่พบเห็นได้บ่อยตามสื่อต่าง ๆ ในปัจจุบัน จึงทำให้มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าประเด็นอื่น ๆ

2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อจำแนกการทุจริตคอร์รัปชันตามขนาดพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็กมากกว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ ซึ่งอาจสอดคล้องกับแนวคิดของมอร์ริส (Morris ,2011 : 10-14.) ที่นิยามว่าการทุจริตขนาดใหญ่มักเกิดขึ้นในหมู่ข้าราชการระดับสูงที่ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับประชาชน จึงทำให้ประชาชนไม่กล้าที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน รวมทั้งอาจคิดว่าเป็นเรื่องที่ไกลตัว

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็กและขนาดใหญ่ในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการต่อต้าน รongลงมา คือ ด้านการรณรงค์ให้ความรู้ และด้านการชี้เบาะแส ตามลำดับ

ด้านการต่อต้านของการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็ก มีประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ไม่เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการทุจริตคอร์รัปชัน เช่น ไม่เข้าสู่ระบบอุปถัมภ์ ไม่จ่ายสินบน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นวิธีที่ทำได้ง่ายที่สุด และยังแสดงให้เห็นว่าประชาชนยังมีการตระหนักได้ว่าการทุจริตคอร์รัปชันเป็นสิ่งที่ไม่สมควรทำ เช่นเดียวกับประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดของการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ คือ ไม่สนับสนุนบุคคลที่มีพฤติกรรมทุจริตคอร์รัปชัน เช่น ไม่เลือกมาเป็นผู้ใหญ่บ้าน ในขณะที่ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็ก คือ ส่งจดหมาย/โทรแจ้งไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบ และกรอกแบบร้องเรียนในเว็บบอร์ดหน่วยงานที่พบเห็นการทุจริตคอร์รัปชัน ตามลำดับ ซึ่งทั้งสองประเด็นนี้ล้วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานทั้งสิ้น จึงอาจเป็นสาเหตุให้เกิดการมีส่วนร่วมในระดับน้อยได้ เช่น ไม่ต้องการติดต่อกับหน่วยงาน ไม่อยากเสียเวลา หรือไม่อยากทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่ เป็นต้น ในการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ มีประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ รวมตัวกันเพื่อประท้วง ซึ่งสอดคล้องกับทาง แอมเนสตี อินเตอร์เนชันแนล ไทยแลนด์

(ม.ป.ป.) ที่ได้กล่าวว่า มาตรฐานเสรีภาพการชุมนุมในประเทศไทยยังคงถูกจำกัดอยู่ในวงแคบ และมีเพียงน้อยคนเท่านั้นที่ทราบว่าแท้จริงแล้วสิทธิในเสรีภาพการออกมาชุมนุมอย่างสงบของประชาชนนั้น มีอย่างล้นเหลือ และบ่อยครั้งที่เจ้าหน้าที่ใช้มาตรการจำกัดควบคุมเสรีภาพในการชุมนุมอย่างเกินตัว

ด้านการรณรงค์ให้ความรู้ของการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็ก มีประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ปลุกฝังเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็กให้กับเยาวชน แสดงให้เห็นว่าประชาชนมีการตระหนักได้ว่าการทุจริตคอร์รัปชันเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ ในการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่มีประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ในการแชร์ข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของคนไทย โดยอ้างอิงจากสถิติ We Are Social พบว่าคนไทยใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางหลักในการอัปเดตข่าวเป็นอันดับ 1 ของโลกในปี 2564 หรือคิดเป็น 78% ของผู้ใช้งานทั้งหมดและคนไทยมากถึง 91% อ่านข่าวออนไลน์ จึงทำให้สื่อสังคมออนไลน์กลายเป็นช่องทางรับรู้ข่าวสารของคนไทยที่ทรงอิทธิพลมาก (กรุงเทพธุรกิจออนไลน์, 2564 : ออนไลน์) ในขณะที่ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของทั้งการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็กและขนาดใหญ่ คือ ให้ทุนสนับสนุนกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน รองลงมาคือ เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งเหตุผลของการแสดงออกด้านพฤติกรรมเช่นนี้ อาจสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณพัชร ประพันธ์พจน์ และวิโรจน์ เกษฎาธิ์ (2559 : 1224-1241) ที่กล่าวถึงพนักงานที่รู้สึกไม่อยากรวมกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม เพราะไม่สนใจ ไม่อยากมีส่วนร่วม รู้สึกไม่สนุกกับกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม และมีความคิดว่าพนักงานที่เข้าร่วมกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม มีเพียงพนักงาน กลุ่มเล็ก ๆ และกลุ่มเดิม ๆ ที่เข้าร่วมกิจกรรม

ด้านการชี้เบาะแสของการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็กและขนาดใหญ่ แม้จะมีประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด แต่ถือว่าเป็นค่าเฉลี่ยที่น้อยมาก และมีค่าใกล้เคียงกันมากในทุกประเด็น หมายความว่ากลุ่มตัวอย่างแทบไม่มีส่วนร่วมด้านการชี้เบาะแสเลย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกฎหมายคุ้มครองผู้ชี้เบาะแสการทุจริต (ไทยรัฐออนไลน์, 2564 : ออนไลน์) เช่น หากผู้แจ้งเบาะแสดำเนินการไปแจ้งความ ส่งข้อมูลหลักฐานให้สื่อมวลชน โพสต์หลักฐานผ่านสื่อสังคมออนไลน์ หรือจัดงานแถลงข่าวชี้แจงด้วยตัวเอง ก็จะไม่ได้รับความคุ้มครองตามร่างกฎหมาย หรือกำหนดให้ผู้แจ้งเบาะแสดำเนินการเปิดเผยชื่อ ที่อยู่ ทำให้ผู้ที่ต้องการจะชี้เบาะแสอาจรู้สึกไม่ปลอดภัย ทั้งจากการข่มขู่คุกคามต่อชีวิตร่างกาย และจากการถูกฟ้องคดีเพื่อปิดปากด้วย

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าหากประชาชนมีการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันน้อย ก็จะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันน้อยด้วย ซึ่งในการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่จะมีความสัมพันธ์

กันในระดับที่สูงกว่าการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็ก โดยประเด็นการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ การเบียดบังยักยอกเงินหลวง เช่น เบียดบังเงินค่าธรรมเนียมเงินภาษีอากรไปเป็นประโยชน์ส่วนตน กล่าวคือ ประชาชนมีการรับรู้ประเด็นปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในระดับน้อย และมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันน้อยเช่นกัน จากงานวิจัยของพัชรดนัย วัชรธนพัฒน์ธาดา (2562 : ออนไลน์) ได้กล่าวถึงการยกยอกว่าเป็นลักษณะของการทุจริตคอร์รัปชันที่พบได้จากการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้นจึงอาจเป็นสาเหตุที่ประชาชนไม่ค่อยพบการทุจริตคอร์รัปชันในลักษณะนี้ในชีวิตประจำวัน ในส่วนของการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็ก พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันกับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยทั้งสิ้น กล่าวคือ ระดับการมีส่วนร่วมไม่ค่อยสอดคล้องกับระดับการรับรู้ และเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย พบว่าระดับการมีส่วนร่วมต่ำกว่าระดับการรับรู้ โดยอาจมีสาเหตุมาจากปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็กเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นประจำในสังคมไทย ส่งผลให้ประชาชนเคยชินกับการทุจริต คอร์รัปชัน ทำให้ไม่มีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันมากเท่าที่ควร

4. แนวทางการส่งเสริมการรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในเขตเทศบาลนครพิษณุโลกจากการวิเคราะห์ระดับการรับรู้และระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน พบว่า สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ช่วยในเรื่องของการมีส่วนร่วมด้านการณรงค์ให้ความรู้และด้านการชี้เบาะแส ดังนั้นจึงควรใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการส่งเสริมทั้งการรับรู้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันและการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน ได้แก่ การสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันผ่านแพลตฟอร์ม (Platform) ต่าง ๆ ของสื่อสังคมออนไลน์ เช่น อินสตาแกรม (Instagram) ทวิตเตอร์ (Twitter) หรือ เฟซบุ๊ก (Facebook) ด้วยการใช้ข้อความ รูปภาพ หรือวิดีโอ เพื่อให้ประชาชนไม่เพิกเฉยเมื่อพบเห็นการทุจริตคอร์รัปชัน ให้เห็นถึงความร้ายแรงและความเป็นภัยต่อประเทศชาติ รวมทั้งปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันให้เหมาะกับยุคสมัยมากขึ้นด้วยสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณพัชร ประพันธ์พจน์ และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ (2559 : 1224-1241) ที่ได้แนะนำวิธีการสร้างการรับรู้ให้กับพนักงานในบริษัท ยูนิลีเวอร์ ไทยโฮลดิ้ง จำกัด โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์กับพนักงาน แทนการประชาสัมพันธ์ที่เป็นการสื่อสารทางเดียวแบบเดิม โดยสามารถทำเป็นกลุ่มปิดสำหรับพนักงานเพื่อเป็นการสื่อสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรม ความรับผิดชอบต่อสังคม หรือให้ความรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นการกระตุ้นการรับรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันและทันกับยุคสมัย เพื่อให้พนักงานรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของการสำนึก นอกจากนี้ยังมีอีกประเด็นที่สำคัญคือ การปรับแก้กฎหมายเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน โดยเฉพาะกฎหมายคุ้มครองผู้ชี้

เบาะแสการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นเหตุผลที่ทำให้ประชาชนไม่กล้าที่จะชี้เบาะแสเมื่อพบเห็นการทุจริตคอร์รัปชัน รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมด้านการชี้เบาะแสมากขึ้น อย่างการให้รางวัลแก่ผู้ชี้เบาะแส

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) ลดโอกาสของการเกิดการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ตั้งแต่ต้น โดยหน่วยงานของรัฐจะต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่
- 2) เจ้าหน้าที่รัฐควรติดตามการรับรู้และมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน เพื่อที่จะจัดทำกิจกรรม/โครงการอย่างเหมาะสม
- 3) ควรจัดให้มีการเพิ่มทักษะด้านเทคโนโลยีให้กับเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อให้ประชาชนสามารถแจ้งเบาะแสการทุจริตคอร์รัปชันผ่านทางเว็บไซต์ได้ง่ายและไม่ซับซ้อน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน โดยใช้ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชันโดยตรงเพื่อเปรียบเทียบกับประชากรทั่วไป
- 2) ควรศึกษาวิจัยในลักษณะเดียวกันกับประชาชนในพื้นที่อื่น เพื่อนำผลการวิจัยไปอ้างอิงและใช้ประโยชน์ได้กว้างขวางขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรุงเทพธุรกิจออนไลน์. (2564). เปิดสถิติ! คนไทยใช้ 'โซเชียลมีเดีย' อันดับ 1 ของโลก. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2565. แหล่งที่มา: <https://www.bangkokbiznews.com/lifestyle/958161>.
- โชคสุข กรกิตติชัย. (2563). การลดลงของดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันของไทย ประจำปี 2563. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2564. แหล่งที่มา: https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=77164.
- ณพัชร ประพันธ์พจน์ และ วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์. (2559). การมีส่วนร่วมในกิจกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของพนักงานบริษัท ยูนิลีเวอร์ ไทยโฮลดิ้ง จำกัด. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร (มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ)*. 9 (1), 1224-1241.

- ไทยรัฐออนไลน์. (2564). ‘Whistleblower’ กฎหมายไทยช่วยอะไรผู้เปิดโปงความจริง ?. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2565. แหล่งที่มา: <https://www.thairath.co.th/scoop/theissue/2135651>.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2564). สถิติใบสั่งจราจร 2563 คนไทยซัดดาบไม่จ่าย 13 ล้านใบ กลางปีนี้เจอของจริง!. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2565. แหล่งที่มา: <https://www.thairath.co.th/scoop/theissue/2019647>.
- บุญศรี พรหมมาพันธุ์. (2561). เทคนิคการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการใช้สหสัมพันธ์และการถดถอยในการวิจัย. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.* 11 (1), 32-45
- พระปลัดเทียน พลวุฒโฒ. (2552). ธรรมาภิบาล : การแก้ปัญหาคอร์รัปชันในสังคมไทย. *วารสารดิฉัน*. 1 (766), 1-12.
- พัชรดนัย วัชรธนพัฒน์ธาดา. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการคอร์รัปชันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย*. 12(2) : 37-54. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2565. แหล่งที่มา: <http://ojslib3.buu.in.th/index.php/law/article/view/7163>.
- รัตนพงษ์ สอนสุภาพ. (2554). ทูณนิยมพวกพ้องในประเทศไทย: ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างระบบสฤษดี-ถนอมและระบอบทักษิณ. *วารสารจันทร์เกษมสาร*. 17 (32), 82-89.
- Morris, S.D. (2011). Forms of Corruption. *CESifo DICE Report: journal for institutional comparisons*. 9 (2), 10-14.

การพัฒนาทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน
ตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดียของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
**Developing Practical Skills in Folk Dance Performance Using Instructional
Model an According to Davies' Practical Skills Via of Grade 10 Students**

นฤเบศน์ ระดาเขต และ สุชีรินธ์ อามาตย์บัณฑิต

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Narubet Radaket and Sukirin Amadbundit

Maha Sarakham University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: 63010552012@msu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 2) เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 3) เพื่อเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน 4) เพื่อเปรียบเทียบความรู้การแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 โรงเรียนสารคามพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 นักเรียนจำนวน 36 คน ได้มาโดยวิธีสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random Sample) ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (1) แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย (2) แบบทดสอบความรู้ (3) แบบทดสอบทักษะปฏิบัติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพเท่ากับ 74.09/74.11 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 2) การพัฒนาทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 82.50 3) การเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้

* วันที่รับบทความ: 23 เมษายน 2565; วันแก้ไขบทความ 2 พฤษภาคม 2565; วันตอบรับบทความ: 12 พฤษภาคม 2565

Received: April 23, 2022; Revised: May 2, 2022; Accepted: May 12, 2022

รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวีส์ร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 74.11 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) การเปรียบเทียบความรู้การแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวีส์ร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.17 และ 22.75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ทักษะปฏิบัติของเดวีส์ร่วมกับมัลติมีเดีย; การแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน; แบบทดสอบ; ประสิทธิภาพ รูปแบบการเรียนการสอน

Abstracts

The objectives of this research were 1) to develop Practical Skills in Folk Dance Performance Using Instructional Model an According to Davies' Practical Skills Via Multimedia. effective according to criteria 70/70 2) To study the Practical Skills in Folk Dance Performance Using Instructional Model an According to Davies' Practical Skills Via Multimedia. 3) to compare the practical skills in Folk Dance Performance Using Instructional Model an According to Davies' Practical Skills Via Multimedia before and after school. 4) to compare the knowledge of Practical Skills in Folk Dance Performance Using Instructional Model an According to Davies' Practical Skills Via Multimedia before and after school. before and after school The sample group used in this research were students in grades 4/4 at Sarakhampittayakom School. A total of 36 students were obtained by Cluster random Sample. The classroom was used as a random unit. Research instruments (1) learning activities plan (2) knowledge test (3) practical skills test Statistics used in data analysis, percentage, mean and standard deviation.

The results of the research showed that 1) the development of a learning management plan the efficiency was equal to 74.09/74.11, which met the specified criteria. at a very good level accounted for 82.50 percent. 3) Comparison of skills in performing folk dance performances. after school is higher than before accounted for 74.11 percent, higher than the 70 percent threshold with statistical significance at the .05 level. 4) Comparison of knowledge of folk dance performances It uses a teaching model based on Davies' practical skills concept together with multimedia. of Mathayomsuksa 4 students after school was higher than before with mean values of 16.17 and 22.75 with statistical significance at the .05 level.

Developing Practical Skills in Folk Dance Performance Using Instructional Model an According to Davies' Practical Skills Via Multimedia of Grade 10 Students

Keywords: Davies' Practical Skills With Multimedia; Folk Dance Performance; Quiz, Teaching Style Performance

บทนำ

นาฏศิลป์เป็นศิลปะแห่งการละคร ฟ้อนรำ ดนตรี และเป็นศิลปวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่แสดงถึงความเป็นชาติ ที่เจริญรุ่งเรืองด้านวัฒนธรรม แสดงถึงลักษณะเอกลักษณ์ที่มีความโดดเด่นของความเป็นชาติไทย สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน (วิมลศรี อุปรมัย, 2555 : 23) นาฏศิลป์ยังมีความอ่อนช้อยงดงาม และมีลีลาท่ารำที่เป็นแบบฉบับ แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ สร้างความประทับใจผู้ดู นาฏยศาสตร์ในสมัยก่อนเป็นศิลปะที่แตกต่างกับศิลปะอื่น ๆ เพราะเก็บรักษาไว้ในตัวคนเท่านั้น ไม่อาจเก็บไว้ได้อย่างถาวร (พิมพ์ดี จันทร์โกศล, 2557 : 56) การแสดงนาฏศิลป์เป็นการเคลื่อนไหวร่างกายด้วยท่าทางที่ประดิษฐ์คิดค้นขึ้นมาออกมาเป็นแบบแผนทั้งงดงาม เพื่อโน้มน้าวให้ผู้ชมมีอารมณ์ร่วมและคล้อยตาม ซึ่งการแสดงนาฏศิลป์ของไทยเราประกอบด้วย ฟ้อนรำ ละคร โขน และการแสดงพื้นเมือง (พื้นบ้าน) การเรียนนาฏศิลป์มีประโยชน์ต่อเด็ก คือ ช่วยพัฒนาด้านร่างกาย ธรรมชาติของเด็กนั้นจะไม่ชอบอยู่นิ่ง แต่ชอบการเคลื่อนไหวร่างกายในการเดิน วิ่ง กระโดด ยักย้ายร่างกายไปมา ส่งผลให้เด็กคล่องแคล่วกระฉับกระเฉง ช่วยพัฒนาด้านอารมณ์ ขณะที่เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายในการฟ้อนรำหรือเต้นระบำประกอบเพลงนั้น เด็กจะมีความสุข สนุกสนานเพลิดเพลิน ได้ปลดปล่อยความเครียดที่มีอยู่ ส่งผลให้เด็ก ๆ มีอารมณ์เบิกบานแจ่มใส กล้าแสดงออกในสิ่งที่เด็กขาดความมั่นใจ ทำให้มีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น (แพง ชินพงศ, 2560 : ออนไลน์)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ได้มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นพลังสำคัญของประเทศชาติ มีความรู้และทักษะพื้นฐาน โดยพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่าง ๆ ประกอบด้วยสาระสำคัญ คือ ทศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ ซึ่งในส่วนของสาระนาฏศิลป์นั้น หลักสูตรแกนกลางการศึกษา พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดจุดหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึกความคิดอย่างอิสระ สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 33) ในการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ฝึกละให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด และผู้สอนควรจัดเนื้อหาสาระกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน

ในศตวรรษที่ 21 มนุษย์ดำรงชีวิตในโลกแห่งเทคโนโลยีใช้เทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่ง ในการดำเนินชีวิตประจำวันทุก ๆ ด้าน มากขึ้น ในระบบการศึกษาเองก็เช่นเดียวกัน เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนหลากหลายด้าน ดังนั้นทักษะด้านเทคโนโลยีจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากและหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งกับครูผู้สอนและผู้เรียน จึงทำให้ระบบการศึกษามีการพัฒนาให้สอดคล้องกับภาวะสภาพความเป็นจริง เกิดเป็นแนวคิดเรื่องการเรียนรู้และเป็นทักษะสำคัญที่เยาวชนในยุคสมัยปัจจุบันต้องมี ต้องใช้ เพื่อให้

นักเรียนสามารถออกไปดำรงชีวิต ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด (Century Learning, 2019 : online) จากการศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ ในปัจจุบันพบว่า เป็นการจัดการเรียนการสอนรูปแบบการบรรยายถ่ายทอดและอธิบายประกอบท่าทาง ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติในห้องสี่เหลี่ยมที่ล้อมรอบไปด้วยกระจก ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นหรือคิดท่าทางและหาความรู้ที่แปลกใหม่ ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนจึงควรมีวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัยและแปลกใหม่ โดยใช้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิสร่วมกับสื่อมัลติมีเดียมาใช้ในการสอน (อนุวัฒน์ เดชไธสง, 2553 : 34) และจากการตรวจสอบข้อมูลด้านการศึกษาจากฝ่ายวิชาการ โรงเรียนสารคามพิทยาคม ในปีที่ผ่านมา คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 68.59 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่ทางโรงเรียนได้กำหนดไว้ คือ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นโดยการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ของโรงเรียน

การมีทักษะปฏิบัติด้านนาฏศิลป์ได้นั้น จะต้องได้รับการฝึกฝนจนเกิด ความชำนาญ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส เป็นรูปแบบจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการกระทำ การลงมือปฏิบัติจริง โดยมีหลักการที่ว่าครูผู้สอนจะต้องแบ่งเนื้อหาของหน่วยใหญ่ออกเป็นเนื้อหาย่อยให้ละเอียด เพื่อให้การจัดการเรียนการสอน มีประสิทธิภาพ ผู้สอนจึงจำเป็นต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการถ่ายทอด ซึ่งจากการศึกษาของผู้วิจัย พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะพิสัยที่น่าสนใจ และสอดคล้องกับการเรียนการสอนนาฏศิลป์ คือ ทักษะปฏิบัติของเดวิส อ้างถึงใน (ทิศนา แคมณี, 2555 : 40) ซึ่งประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ 2) ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย 3) ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย 4) ขั้นให้เทคนิควิธีการ 5) ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ จากการศึกษาระบบการทั้ง 5 ขั้น นอกจากผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาทักษะปฏิบัติอย่างเต็มศักยภาพแล้ว ยังสามารถปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนได้อีกด้วย

สื่อมัลติมีเดียมีความสำคัญอย่างยิ่งที่เห็นได้ชัดเจนในสถานการณ์ขณะนี้ มีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ สิ่งที่จะช่วยในการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจมากขึ้น คือ มัลติมีเดีย ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนผู้วิจัยจึงนำวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทันสมัยและแปลกใหม่ โดยใช้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิสร่วมกับสื่อมัลติมีเดียมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย นั้นจะมีองค์ประกอบอยู่หลายองค์ประกอบ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบก็มีความสำคัญไม่น้อยกว่ากัน โดยทั่วไปจะมีองค์ประกอบของการผลิตสื่อมัลติมีเดีย (พงษ์ศักดิ์ ไชยทิพย์, 2560 : 83) ซึ่งเทคโนโลยีจะช่วยให้คอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์นั้นสามารถผสมผสานกันระหว่าง ข้อมูล ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว แอนิเมชันและเสียง อีกทั้งการนำเอาระบบตอบโต้กับผู้ใช้งานมาผสมผสานเข้าด้วยกัน (นันทน์ เรืองฤทธิ์, 2561 : 27) นอกจากนั้นสื่อมัลติมีเดียยังสามารถพัฒนาและประยุกต์ใช้ร่วมกับทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

เป็นไปตามเป้าหมายของผู้สอน และยังสามารถเรียนรู้ได้ตามอัธยาศัย เหมาะสำหรับการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน (พงษ์ศักดิ์ ไชยทิพย์, 2560 : 84)

จากสภาพที่พบในชั้นเรียนและผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าการสอนด้วยวิธีการเรียนรูปแบบตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิส น่าจะเป็นวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้และความเข้าใจ ในเนื้อหาของรายวิชาการพัฒนาหลักสูตรได้ดียิ่งขึ้น รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส (Davies Instructional Model) เป็นรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มสาระศิลปะ ซึ่งเดวิส (Davies, 1971, อ้างถึงใน นิกุล เปี่ยมมัลย์, 2560 : 45) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติไว้ว่า ทักษะส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมาก การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ เหล่านั้นได้ก่อนแล้วค่อยเชื่อมโยงต่อเป็นทักษะใหญ่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จได้ดี การจัดการสอนโดยใช้แนวคิดของเดวิส เพราะเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติงานด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนทั้งการทำงานเป็นรายบุคคลและการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถทำงานได้บรรลุเป้าหมาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์งาน วางแผนในการทำงานอย่างมีขั้นตอนและมีการประเมินผลการทำงานตั้งแต่วางแผนก่อนการทำงาน ขณะทำงาน และเมื่อทำงานเสร็จแล้ว ทำให้เกิดการพัฒนาอยู่เสมอ

ดังนั้น ในการสอนทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มาส่งเสริมให้เด็กได้มีทักษะปฏิบัติที่สูงขึ้นและมีความสนใจมากยิ่งขึ้นและนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงและแก้ไขปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70
2. เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน
4. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ด้านการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) กับกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการและเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสารคามพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 17 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 616 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสารคามพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ห้องเรียน คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 นักเรียนจำนวน 36 คน ได้มาโดยวิธีสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random Sample) ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 14 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 14 ชั่วโมง

2. แบบทดสอบความรู้และแบบทดสอบทักษะปฏิบัติ มีเนื้อหาในส่วนของประวัติและความ เป็นมาของการแสดง องค์ประกอบของการแสดง ข้อสอบอัตนัย จำนวน 10 ข้อ ข้อละ 3 คะแนน รวมทั้งหมด 30 คะแนน

3. แบบทดสอบทักษะปฏิบัติ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน 1) การปฏิบัติท่ารำถูกต้อง 2) สลีลาในการปฏิบัติท่ารำ 3) จังหวะในการปฏิบัติท่ารำและการสื่ออารมณ์ 4) ปฏิบัติตามขั้นตอนในการแต่งหน้า 5) ออกแบบเครื่องแต่งกาย จำนวน 5 ข้อ ข้อละ 4 คะแนน รวมทั้งหมด 20 คะแนน

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การสร้างและการหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาที่ยึดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาตรฐานตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.2 ศึกษาการสร้างแผนการพัฒนาทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากหนังสือเอกสาร และหลักการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

1.3 กำหนดขอบเขตเนื้อหากิจกรรม จุดประสงค์การเรียนรู้ในแผนการพัฒนาทักษะ
ปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน

1.4 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้
รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่
4 ประกอบด้วยองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

การเรียนรู้และตัวชี้วัด เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก โดยในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้
ตามขอบเขตเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 14 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง
รวมทั้งหมด 14 ชั่วโมง

1.5 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

1.6 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ
จำนวน 5 ท่าน

1.7 นำคะแนนที่ได้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน นำมาหาค่าเฉลี่ย แล้ว
นำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์

1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองกับนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนสารคามพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 1 ห้องเรียน คือ ห้อง ม.4/16 จำนวน 36 คน ที่
ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง หาข้อบกพร่อง และปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้

1.9 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงสมบูรณ์แล้ว จากนั้นนำไปจัดพิมพ์ฉบับจริง
เพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป

2. การสร้างแบบประเมิน

2.1 การสร้างแบบประเมินทักษะความรู้การแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน

2.1.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตร ได้แก่ คู่มือครูคู่มือการวัดผลประเมินผลวิธีการสร้าง
และวิธีการเขียนข้อสอบที่ยึดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.1.2 วิเคราะห์หลักสูตร โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาในหน่วยการ
เรียนรู้อยู่กับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้

2.1.3 สร้างแบบประเมินทักษะความรู้ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อสร้าง
ข้อสอบให้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นแบบทดสอบชนิดอัตนัย จำนวน 10 ข้อ

2.1.4 นำแบบประเมินทักษะความรู้การแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน เสนอต่ออาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.1.5 นำแบบประเมินทักษะความรู้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม
จำนวน 5 ท่าน

2.1.6 นำแบบประเมินทักษะความรู้การแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว
เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ

2.1.7 นำแบบประเมินทักษะความรู้ จัดพิมพ์เป็นฉบับจริง เพื่อนำไปทดลองกับกลุ่ม
ตัวอย่างต่อไป

2.2 การสร้างแบบประเมินทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน

2.2.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดทักษะปฏิบัติจากหนังสือและ
ประเมินทักษะปฏิบัติ

2.2.2 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาที่ยึดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551

2.2.3 วิเคราะห์สาระการเรียนรู้และเลือกพฤติกรรมการปฏิบัติที่จะใช้เกณฑ์วัด
ความสามารถในทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน

2.2.4 สร้างแบบทดสอบทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน กำหนดรายการ
แบบประเมินและเกณฑ์การตรวจให้คะแนนการประเมินทักษะปฏิบัติ

2.2.5 นำแบบประเมินทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว
เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม จำนวน 5 ท่าน

2.2.6 นำแบบประเมินทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน มาปรับปรุงแก้ไข
ตามคำแนะนำของ ผู้เชี่ยวชาญ

2.2.7 นำแบบประเมินทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว
เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ

2.2.8 นำแบบประเมินทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน จัดพิมพ์เป็นฉบับจริง
เพื่อนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 จำนวน 36 คน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบทักษะปฏิบัติ

4.2 ผู้วิจัยนำการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะ
ปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลลิมิเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ผ่านการ
ตรวจสอบคุณภาพแล้ว ไปทดลองสอบด้วยตนเอง ในภาคที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ระหว่างเดือนมกราคม ถึง
เดือนกุมภาพันธ์ 2565 ใช้เวลาทั้งหมด 14 ชั่วโมง ไม่รวมกับเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

4.3 ดำเนินการประเมินทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

4.4 หลังสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกชุดแล้ว ทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชุดเดิมที่ใช้ในการแบบทดสอบก่อนเรียนตรวจให้คะแนนและนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

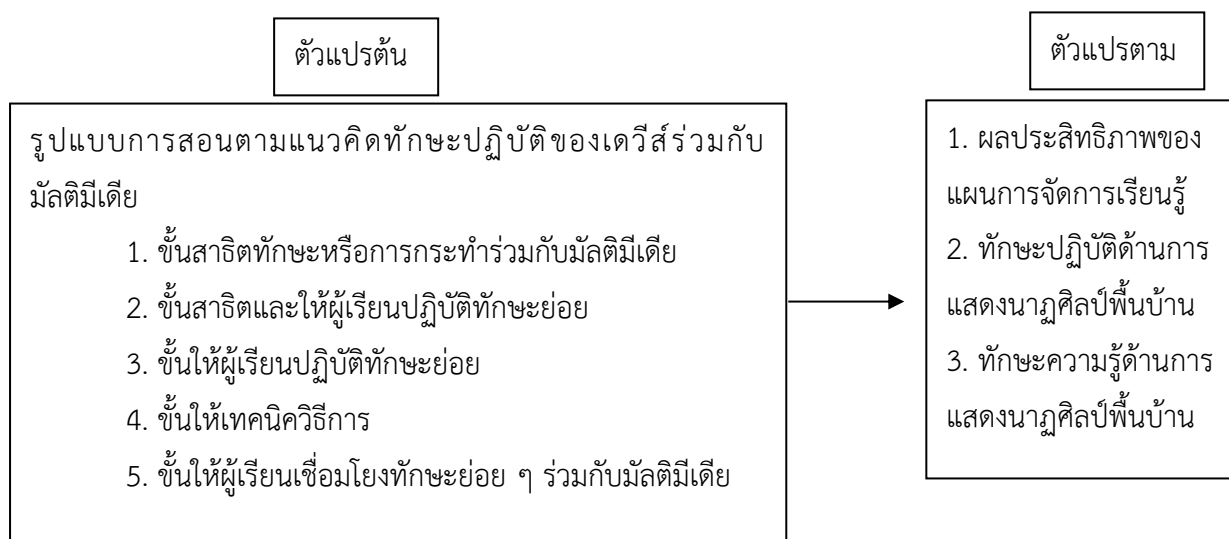
5.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน

1. ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)
2. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. วิเคราะห์ความแตกต่างโดยการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระ (t-test) แบบDependent

5.2 วิเคราะห์ความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย

1. ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)
2. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสารคามพิทยาคม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 สรุปผลได้ดังนี้

1. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพเท่ากับ 74.09/74.11 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตารางที่ 1 ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ (E1/E2) 70/70

ผลของกิจกรรมการเรียนรู้	N	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	ร้อยละ	S.D
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E ₁)	36	100	74.09	74.09	4.69
ประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E ₂)	36	100	37.06	74.11	1.49
ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ E1/E2 เท่ากับ 74.09/74.11					

จากตารางที่ 1 พบว่า การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพของกระบวนการ (E₁) เท่ากับ 74.09 และมีประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E₂) เท่ากับ 74.11 แสดงให้เห็นว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 74.09/74.11

2. การพัฒนาทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 82.50

ตารางที่ 2 คะแนนของนักเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เลขที่	รายการประเมิน					คะแนนเต็ม (20)	คะแนนที่ได้	ร้อยละ	ระดับ คุณภาพ
	ปฏิบัติทำถูกต้อง	ลีลาท่าทางในการปฏิบัติ ท่ารำ	จังหวะในการปฏิบัติท่า รำและการสื่อสารอารมณ์	สามารถปฏิบัติตาม ขั้นตอนในการแต่งหน้า	ออกแบบเครื่องแต่งกาย ในการแสดง				
	(4)	(4)	(4)	(4)	(4)				
1	3	3	3	4	4	20	17	85.00	ดีมาก
2	3	3	3	4	4	20	17	85.00	ดีมาก
3	3	4	3	4	3	20	17	85.00	ดีมาก
4	3	2	4	3	4	20	16	80.00	ดีมาก
5	2	4	4	3	3	20	16	80.00	ดีมาก
6	4	3	4	4	4	20	19	95.00	ดีมาก
7	3	3	3	3	4	20	16	80.00	ดีมาก
8	4	4	3	3	4	20	18	90.00	ดีมาก
9	3	2	4	4	4	20	17	85.00	ดีมาก
10	3	4	3	4	3	20	17	85.00	ดีมาก
11	3	3	4	4	4	20	18	90.00	ดีมาก
12	3	3	3	4	4	20	17	85.00	ดีมาก
13	3	3	4	4	3	20	17	85.00	ดีมาก
14	2	4	2	3	4	20	15	75.00	ดี
15	3	3	3	3	3	20	15	75.00	ดี
16	3	3	4	4	4	20	18	90.00	ดีมาก
17	2	3	4	3	3	20	15	75.00	ดี
18	3	3	4	4	4	20	18	90.00	ดีมาก
19	3	3	4	3	3	20	16	80.00	ดีมาก

20	3	3	4	3	4	20	17	85.00	ดีมาก
21	3	3	3	3	3	20	15	75.00	ดี
22	2	3	3	4	3	20	15	75.00	ดี
23	3	3	3	4	4	20	17	85.00	ดีมาก
24	3	3	3	4	3	20	16	80.00	ดีมาก
25	3	3	2	4	4	20	16	80.00	ดีมาก
26	3	3	3	3	3	20	15	75.00	ดี
27	3	2	2	4	4	20	15	75.00	ดี
28	4	3	3	4	3	20	17	85.00	ดีมาก
29	4	2	3	3	4	20	16	80.00	ดีมาก
30	3	3	2	3	4	20	15	75.00	ดี
31	3	3	3	3	4	20	16	80.00	ดีมาก
32	4	3	3	4	4	20	18	90.00	ดีมาก
33	4	2	3	3	4	20	16	80.00	ดีมาก
34	4	3	2	3	4	20	16	80.00	ดีมาก
35	4	3	3	4	4	20	18	90.00	ดีมาก
36	3	3	3	4	4	20	17	85.00	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยรวม							16.50	82.50	ดีมาก

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่า จากการพัฒนาทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวีส์ร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 36 คน พบว่า นักเรียนมีคะแนนทักษะปฏิบัติระดับดีมาก จำนวน 28 คน นักเรียน มีคะแนนทักษะปฏิบัติระดับดี จำนวน 8 คน โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนมีทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน หลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 82.50

3. การเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวีส์ร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 74.11 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 36 คน

การทดสอบ	N	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ	df	t	Sig.(1-tailed)
ก่อนเรียน	36	23.72	2.51	47.66	35	29.74*	0.000
หลังเรียน	36	37.08	1.48	74.11			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 23.72 คะแนน และ 37.08 คะแนนตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบความรู้การแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความรู้การแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 36 คน

การทดสอบ	N	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ	df	t	Sig.(1-tailed)
ก่อนเรียน	36	16.17	1.48	23.08	35	18.79*	0.000
หลังเรียน	36	22.75	1.11	26.40			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความรู้การแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.17 และ 22.75 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสารคามพิทยาคม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ขออภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิส ร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสารคามพิทยาคม ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 74.09/74.11 หมายความว่า นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมนาฏศิลป์ได้ถูกต้อง โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 74.09 และนักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จากการใช้แบบประเมินทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน ได้ถูกต้อง เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 74.11 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากแผนการจัดการเรียนรู้ ที่พัฒนาทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของ เดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้สร้างถูกต้องตามหลักการจัด กิจกรรมตามลำดับขั้นตอนของแนวคิดทฤษฎี (ทิตนา แคมณี, 2545 : 36) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะส่วนใหญ่จะ ประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมาก ในการฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ เหล่านั้นได้ก่อนแล้ว ค่อยเชื่อมโยงต่อกันไปเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติทักษะตามขั้นตอนได้อย่างถูกต้องและเกิดความชำนาญ นอกจากนี้ยังช่วยกระตุ้นความสนใจ ทำให้ ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นต่อการเรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ปนัดดา แสนสิงห์, 2562 : 64) ได้ทำการวิจัย การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของ Davies ประกอบสื่อ ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิส ร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 74.09/74.11

2. การศึกษาทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด ทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 36 คน พบว่า นักเรียนมี คะแนนทักษะปฏิบัติระดับดีมาก จำนวน 28 คน นักเรียน มีคะแนนทักษะปฏิบัติระดับดี จำนวน 8 คน โดย ภาพรวมพบว่า นักเรียนมีทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน หลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย ร้อยละ 82.50 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุมาริ นาสมทอง (2559 : 72-74) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ เรื่อง การประดิษฐ์ทำรำประกอบเพลงไทยสากล กลุ่มสาระการ เรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีความสามารถด้านทักษะปฏิบัติ นาฏศิลป์เรื่องการประดิษฐ์ทำรำประกอบเพลงไทยสากล มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 87.67

3. การเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตาม แนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 74.11 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัด

กระบวนการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีประโยชน์ต่อครูและนักเรียน โดยช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ มีทักษะการเรียนรู้วิชานาฏศิลป์ กล้าคิด กล้าแสดงออกอย่างมั่นใจ ได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ ในตนเอง การฝึกปฏิบัติกิจกรรมช่วยให้ครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้เกิดความคุ้นเคยและเป็น กันเองมากยิ่งขึ้น เป็นผลมาจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้ นักเรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น จนเกิดเป็นความรู้และทักษะที่คงทน ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้หลังเรียนสูงขึ้น ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ปนัดดา แสนสิงห์, 2562 : 64) ได้ศึกษาการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ ตามแนวคิดของ Davies ประกอบสื่อ ผลการวิจัย พบว่า 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้การ จัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของ Davies ประกอบสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง รำวงมาตรฐาน มีคะแนนหลัง การจัดการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 ซึ่งคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

4. การเปรียบเทียบความรู้การแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด ทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มี ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 16.17 และ 22.75 ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่ง มีประโยชน์ต่อครูและนักเรียน โดยช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ มีทักษะการเรียนรู้วิชานาฏศิลป์ กล้าคิด เป็นผล มาจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น จน เกิดเป็นความรู้และทักษะที่คงทน ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้หลังเรียนสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่พบว่า 1) ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) เท่ากับ 74.09 และมีประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) เท่ากับ 74.11 แสดงให้เห็นว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 74.09/74.11 2) นักเรียนมีคะแนน ทักษะปฏิบัติระดับดีมาก จำนวน 28 คน นักเรียน มีคะแนนทักษะปฏิบัติระดับดี จำนวน 8 คน โดยภาพรวม พบว่า นักเรียนมีทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน หลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 82.50 3) ผลการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน ก่อนเรียนและหลังเรียน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 23.72 คะแนน และ 37.08 คะแนนตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน คะแนน สอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ผลการเปรียบเทียบความรู้การแสดง

นาฏศิลป์พื้นบ้าน ก่อนเรียนและหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.17 และ 22.75 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ครูผู้สอนต้องมีความเข้าใจเนื้อหาและรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทักษะปฏิบัติของเดวิส ร่วมกับมัลติมีเดียอย่างลึกซึ้ง เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด
2. ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐาน ในการใช้แอปพลิเคชัน YouTube TikTok อย่างชำนาญ เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด
3. การที่ครูผู้สอนจะพัฒนาทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านได้นั้น นักเรียนควรมีทักษะพื้นฐานทางด้านนาฏศิลป์ที่ดีด้วย โดยครูผู้สอนควรปรับพื้นฐานด้านทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านให้ดีขึ้น ฝึกปฏิบัติเรียนรู้เกี่ยวกับนาฏยศัพท์พื้นฐาน โดยการฝึกจับ ฝึกการใช้เท้าทางด้านนาฏศิลป์ ก่อนที่จะเข้าสู่เนื้อหาที่ยากกว่าเดิม
4. ครูผู้สอนต้องนำแผนการจัดการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดียมาใช้ในแต่ละชั่วโมง ครูผู้สอนควรเตรียมตัวให้พร้อม แบ่งขั้นตอนการทำกิจกรรมให้ดีและชัดเจน เพื่อให้อยู่ในระยะเวลาที่กำหนด โดยที่นักเรียนสามารถปฏิบัติได้จริง หากครูผู้สอนไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ครบถ้วนในแต่ละชั่วโมงจะส่งผลเสียต่อการเรียนการสอนไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการพัฒนาทักษะปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับมัลติมีเดีย กับนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กระทรวงฯ. คณะครูศาสตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา แคมมณี. (2554). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา แคมมณี. (2555). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทน์ เรืองฤทธิ์. (2561). *การออกแบบกราฟิกสำหรับมือโปร*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- นิกุล เปี่ยมลย์. (2560). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการเรียนการสอนตามรูปแบบทักษะปฏิบัติของเดวิส ที่ส่งเสริมทักษะการปฏิบัติงานข้างในบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปนัดดา แสนสิงห์. (2562). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของ Davies ประกอบสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง รำวงมาตรฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พงษ์ศักดิ์ ไชยทิพย์. (2560). สื่อมัลติมีเดียเพื่อการศึกษา. ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิมพวดี จันทระโกศล. (2557). กระบวนการถ่ายทอดนาฏศิลป์ไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- แพง ชินพงศ์. (2560). ความหมายและอิทธิพลของหนังสือเรียน. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 12 มีนาคม 2565. แหล่งที่มา: <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=152225>.
- วิมลศรี อุปรมย์. (2555). นาฏกรรมและการละคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนุวัฒน์ เดชไธสง. (2553). ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเรื่องเวกเตอร์ โดยใช้โปรแกรม C.A.R. สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์ แบบปฏิบัติการตามแนวคอนสตรัคติวิซึม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุมารี นาสมทอง. (2559). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ เรื่อง การประดิษฐ์ ทำรำประกอบเพลงไทยสากล กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Partnership for 21st Century Skills. (2019). Framework for 21st Century Learning. <http://www.battelleforkids.org/networks/p21/frameworks-resources>.

การจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การ
บริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอดงนาหวาง จังหวัดสุพรรณบุรี
**New Public Management influencing Effectiveness in Management of Hua
Na Subdistrict Administrative Organization, Doem Bang Nang
Buat District, Suphan Buri Province**

ฐิติพร ฉิมย้อย,
วรารณ ทรัพย์รวงทอง และ วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
**Titiporn Chimyoy,
Waraporn Subruangthong and Wasita Kerdphol Prasopsak**
Thepsatri Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: titipornadm@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับของปัจจัยด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ 2) ระดับประสิทธิผลในการบริหารงาน และ 3) ปัจจัยด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอดงนาหวาง จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอดงนาหวาง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 400 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับของปัจจัยด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอดงนาหวาง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยสามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการให้บริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน และด้านการวัดและประเมินผล
2. ระดับประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอดงนาหวาง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยสามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านความพึงพอใจ ด้านคุณภาพ ด้านผลิต และด้านประสิทธิภาพ

3. ปัจจัยด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอดงนาหว้า จังหวัดสพรรณบุรี ได้แก่ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการให้บริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน

คำสำคัญ: การจัดการภาครัฐแนวใหม่; ประสิทธิภาพในการบริหารงาน; ตำบลห้วยนา

Abstracts

This research had objectives to study 1) Level of factors for New Public Management 2) Level of effectiveness in management and 3) Factors for New Public Management influencing effectiveness in management of Hua Na Subdistrict Administrative Organization, Doem Bang Nang Buat District, Suphan Buri Province. Sample group was 400 people living in the area of Hua Na Subdistrict Administrative Organization, Doem Bang Nang Buat District, Suphan Buri Province, selected by simple sampling method. The research tool was questionnaire and the statistics for research were Percentage, Mean, Standard Deviation, and Multiple Regression Analysis.

The result showed that

1. The level of factors for New Public Management of Hua Na Subdistrict Administrative Organization, Doem Bang Nang Buat District, Suphan Buri Province was overall at high level. When considered each aspect, it is found that the opinion was high in every aspects from the greatest mean to the lowest mean; participatory administration, quality service for the public, and evaluation and assessment.

2. The level of effectiveness in management of Hua Na Subdistrict Administrative Organization, Doem Bang Nang Buat District, Suphan Buri Province was overall at high level. When considered each aspect, the opinion was high in every aspects from the greatest mean to the lowest mean; satisfaction, quality, product, and also effectiveness.

3. The factors for New Public Management influencing effectiveness in management of Hua Na Subdistrict Administrative Organization, Doem Bang Nang Buat District, Suphan Buri Province included participatory administration, evaluation and assessment, and quality service for the public.

Keywords: New Public Management; Effectiveness in Management; Hua Na Subdistrict

บทนำ

เปลี่ยนแปลงไปอย่างเป็นพลวัต และรวดเร็ว นับว่าเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ที่ต้องเพิ่มศักยภาพและความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนเพื่อตอบสนองความต้องการของระบบที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงปัญหาความเสื่อมถอยของระบบ และขาดธรรมาภิบาลของระบบราชการไทย ส่งผลบั่นทอนความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และถือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในอนาคตด้วย (บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์, และคณะ, 2560 : ออนไลน์) และจากยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) เพื่อให้ประเทศสามารถยกระดับการพัฒนาประเทศระยะยาวที่มุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนา ความ

มั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ได้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562 : 1) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ และแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน รวมถึงทิศทางการพัฒนาระบบราชการในอนาคตที่ตอบสนองต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลก รัฐบาลจึงได้จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการ (พ.ศ 2564 - 2565) เพื่อให้ส่วนราชการ จังหวัด และองค์การมหาชน ใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาหน่วยงาน โดยมุ่งเน้น การพัฒนาบริการภาครัฐเพื่อประชาชน การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานภาครัฐ และการปรับบทบาทภารกิจโครงสร้างหน่วยงานภาครัฐให้ทันสมัย ยืดหยุ่น รองรับการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2564 : 1) ดังนั้น การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) จึงเป็นแนวคิดพื้นฐานของการบริหารจัดการภาครัฐซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระบบต่าง ๆ ของภาครัฐ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือเป็นหน่วยงานภาครัฐที่ได้รับการกระจายอำนาจ และภารกิจต่าง ๆ ในการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ อย่างเป็นอิสระจากส่วนกลาง (บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์, และคณะ, 2560 : ออนไลน์) ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ เพื่อประชาชนทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการวางแผนการส่งเสริมพาณิชย์กรรมและการท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา, 2563 : 1)

ตำบลห้วยนา เป็นตำบลหนึ่งในจำนวน 14 ตำบลของอำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี และได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2539 ในประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 113 ตอนพิเศษ 52ง ลงวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2539 (องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา, ม.ป.ป.: ออนไลน์) เพื่อให้การดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนาจึงมีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานในแต่ละปีเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาองค์การ สามารถแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้ และประชาชนเกิดความพึงพอใจสูงสุด และเมื่อปี 2562 - 2563 ผลการประเมิน พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนามีจุดอ่อน (Weakness) คือ ระบบการบริหาร ขาดความชัดเจนในการปฏิบัติงาน ปริมาณงานประจำและพื้นที่รับผิดชอบมาก ไม่สามารถบริหารและพัฒนาได้อย่างทั่วถึง อีกทั้งยังมีบุคลากรน้อย อีกทั้งประชากรส่วนใหญ่ยังขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของท้องถิ่น รวมถึงข้อจำกัด (Threat) ด้านภาระหน้าที่ที่ได้รับถ่ายโอนมาจากส่วนกลางเพิ่มมากขึ้น และปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อ

บริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา, 2562 : 19 -21; องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา, 2563 : 16) จากผลการประเมินจะเห็นได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา มีบุคลากรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และปริมาณงานที่มาก ก่อให้เกิดปัญหางานล้นมือ อาจส่งผลให้บุคลากรส่วนหนึ่งเมื่อปฏิบัติงานมานานก็จะเกิดความเบื่อหน่าย ขาดความกระตือรือร้น ปฏิบัติงานเพียงเฉพาะงานในหน้าที่และความรับผิดชอบไปวัน ๆ ไม่มีแรงจูงใจในการทำงาน ส่งผลให้งานที่ทำไม่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลลดลง (ธัญญิศา มโนนิติธรรม, 2562 : 2) และปัญหาด้านบุคลากรไม่เพียงพอและขาดคุณภาพปัจจุบันบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้อง เหมาะสม ตรงตามความต้องการและขาดความต่อเนื่อง ส่งผลให้บุคลากรขาดสมรรถนะหรือความสามารถในการปฏิบัติงาน คือ ขาดความรู้ความชำนาญ ทักษะ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน รวมถึงค่านิยม ทศนคติ บุคลิกภาพ ทำให้การปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเท่าที่ควร (ทรัพย์อนันต์ ชูศรีทอง, 2562 : 118 - 120)

จากความสำคัญของการจัดการภาครัฐแนวใหม่และสภาพปัญหาในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานตำบลห้วยนา อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อจะได้นำผลที่ได้จากการวิจัยเสนอผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการบริหารการพัฒนาการจัดการการดำเนินงานภายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี
3. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 4,259 คน (ข้อมูล ณ มกราคม 2564) (องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา, 2563 : 2)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรที่แน่นอน โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามานะ (Yamane) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 หรือ .05 ในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

3. เครื่องมือการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ประเภทปลายปิด (closed form) และลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ผู้วิจัยแบ่งเนื้อหาและโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (check list)

ตอนที่ 2 การจัดการภาครัฐแนวใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพในการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาตำราเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการบริหารงาน และการจัดการภาครัฐแนวใหม่

2. ร่างแบบสอบถามแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำและดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

3. การทดสอบความเที่ยงตรง ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พิจารณาตรวจสอบในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ด้านภาษา และความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง

นำผลการประเมินมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ และเนื้อหา (Item objective congruence : IOC) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.67 – 1.00 และปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4. การหาความเชื่อมั่น (reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจำนวน 30 ชุด นำไปทดลองใช้ (try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหาความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cranach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.976

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและทดลองใช้ที่สมบูรณ์แบบแล้วไปจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยใช้รูปแบบออนไลน์ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2. กำหนดวันเวลาที่เก็บข้อมูลในช่วงวันที่ 1 – 24 ธันวาคม 2564 โดยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

3. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมด แล้วนำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา วิเคราะห์โดยสถิติ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับของการจัดการภาครัฐแนวใหม่ โดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) กำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายความว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายความว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายความว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายความว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายความว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) กำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายความว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายความว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายความว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

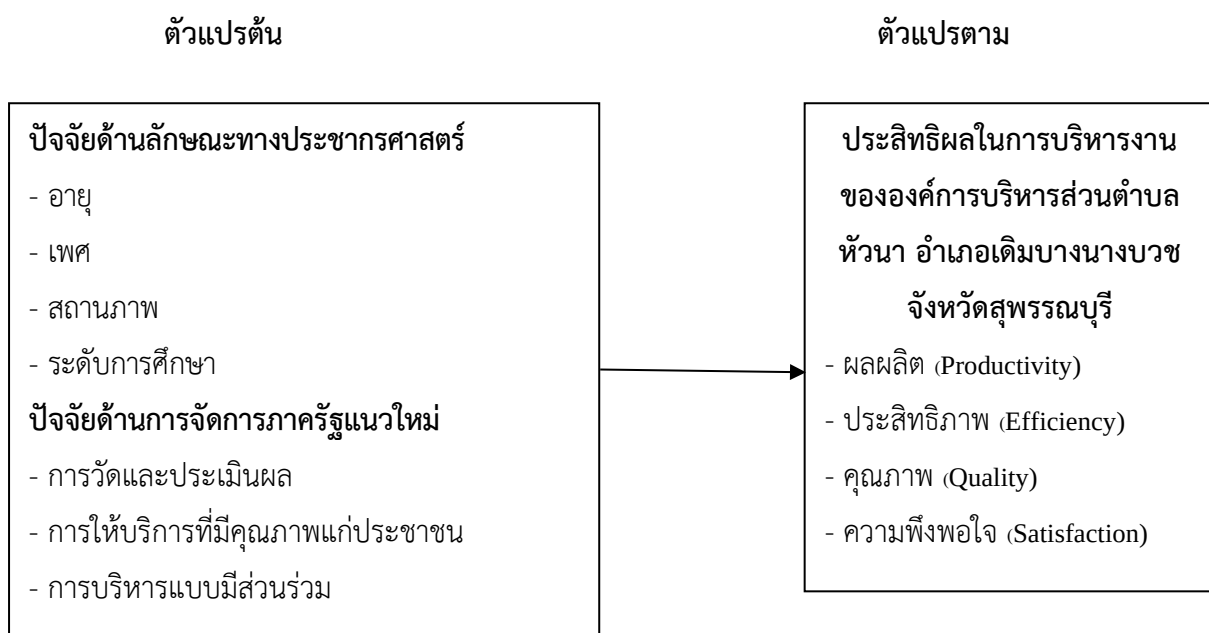
คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายความว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายความว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

4. วิเคราะห์ปัจจัยการจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regressing Analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ของ สมนึก แก้วมณี (2562 : 7) ; กิตติพงษ์ พิพิธกุล, และคนอื่น ๆ (2562 : 97 – 106.) ; เพชรรัตน์ เอี่ยมสอาด (2559 : 847 – 858) ; และกริช เทียมสุวรรณ (2560 : 66) และแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริหารงาน ของ ฟลอเรนซ์ (Florence, A. Heffron, 1989 : 5) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรีในภาพรวม

ปัจจัยด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ฯ ในภาพรวม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1) ด้านการวัดและประเมินผล	3.91	0.68	มาก	2
2) ด้านการให้บริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน	4.01	0.66	มาก	1
3) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	4.01	0.63	มาก	1
รวม	3.98	0.59	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับของปัจจัยด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 3 ด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยสามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.63) ด้านการให้บริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.66) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.68)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลด้านประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรีในภาพรวม

ปัจจัยด้านประสิทธิผลในการบริหารงานฯ ในภาพรวม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1) ด้านผลผลิต	3.97	0.69	มาก	3
2) ด้านประสิทธิภาพ	3.90	0.69	มาก	4
3) ด้านคุณภาพ	4.02	0.65	มาก	2
4) ด้านความพึงพอใจ	4.14	0.63	มาก	1
รวม	4.01	0.57	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 4 ด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยสามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านความพึงพอใจ ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.63)

ด้านคุณภาพ ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.65) ด้านผลผลิต ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.69) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.69)

ตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี ด้วยวิธี Enter

ปัจจัยด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่	B	Std. Error	Beta	t	p-value	VIF
ค่าคงที่	.306	.051	-	5.944	.000*	
ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม (X1)	.282	.019	.309	14.558	.000*	2.606
ด้านการวัดและประเมินผล (X2)	.225	.018	.267	12.736	.000*	2.557
ด้านการให้บริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน (X3)	.422	.019	.483	21.842	.000*	2.833

R = 0.965, R² = 0.932, Adjusted R² = 0.931,
Std. Error of the estimate (SEE) = 0.150, F = 1802.059, Sig. = .000*

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตาราง 3 พบว่า ปัจจัยด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการให้บริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณอยู่ในระดับสูง (R = 0.965) มีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 93.2 (R² = 0.932) และมีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์เท่ากับร้อยละ 15.0 (SEE = 0.150)

โดยด้านที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี มากที่สุดคือ ด้านการให้บริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน (B = 0.422) รองลงมา ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม (B = 0.225) และน้อยที่สุด ด้านการวัดและประเมินผล (B = 0.225)

โดยสามารถเขียนอยู่ในรูปสมการคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานดังนี้

สมการคะแนนดิบ

$$Y = 0.306 + 0.422X_3 + 0.225X_2 + 0.225X_1$$

สมการคะแนนมาตรฐาน

$$Z_Y = 0.483X_3 + 0.267X_2 + 0.309X_1$$

สัญลักษณ์แทนในสมการ

Y	หมายถึง	ประสิทธิผลในการบริหารงานฯ
X1	หมายถึง	ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม
X2	หมายถึง	ด้านการวัดและประเมินผล
X3	หมายถึง	ด้านการให้บริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. ระดับของปัจจัยด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอดงบัง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจาก องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอดงบัง จังหวัดสุพรรณบุรี มีการดำเนินการด้านการให้บริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน โดยการจัดให้มีเจ้าหน้าที่ที่มากเพียงพอต่อการให้บริการประชาชน มีการนำระบบประกันคุณภาพมาตรฐานการบริการมาใช้ในการให้บริการแก่ประชาชน มุ่งเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยการนำข้อเสนอแนะของประชาชนไปปรับปรุง/พัฒนาการให้บริการ และมีการวัดและประเมินผล อาจเห็นได้จากการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และสอดคล้องกับเป้าหมาย เช่น ทำบัตรประชาชนได้ภายใน 15 นาที หรือแล้วแต่กรณี ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สุณารี สุกิจปาณีนิจ, ศุภณัฐ ทรัพย์นาวิณ, และ โสภาพร กล่าสกุล (2562 : 1157 - 1172) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่ส่งผลต่อการจัดบริการสาธารณะ เชิงผลสัมฤทธิ์ของเทศบาล อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางด้านแนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่ส่งผลต่อการจัดบริการสาธารณะเชิงผลสัมฤทธิ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับการวิจัยของ วิภาภรณ์ ธิโนชัย (2562 : 207 – 224) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ระดับประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอดงบัง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากการที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอดงบัง จังหวัดสุพรรณบุรี ได้นำแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่มาใช้ในการบริหารหน่วยงานจนทำให้เกิดประสิทธิผลซึ่งอาจดูได้จากความพึงพอใจของประชาชนผู้มาใช้บริการ หรือคุณภาพในการบริหารงาน รวมถึงผลผลิตและประสิทธิภาพของการให้บริการอีกด้วย ซึ่งผลการศึกษาที่พบสอดคล้องกับการวิจัยของ ณัฐวัฒน์ สิริพรวุฒิ (2556 : 90 - 96.) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการภาครัฐแนวใหม่ในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีเทศบาลในจังหวัดสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานเทศบาลสามารถปฏิบัติได้บรรลุเป้าหมายของตัวชี้วัดทุกตัวที่กำหนดทั้งในด้านของการประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้าน

ประสิทธิผล ด้านคุณภาพการให้บริการ และ หฤทัย จางวาง (2554 : 77) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการพัฒนาศักยภาพการบริหารงานภาครัฐของสำนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการภาครัฐของสำนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ปัจจัยด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการให้บริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน อาจเนื่องมาจาก องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี ได้มีการนำแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ มาใช้ในการบริหารจัดการภายในหน่วยงาน เพื่อให้เกิดผลสำเร็จหรือการทำงานที่บรรลุเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติพงษ์ พิพิธกุล, ภูวนิดา คุณผลิน, และ กนกอร บุญมี (2562 : 97 – 106.) ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการภาครัฐแนวใหม่กับประสิทธิผลการบริหารงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การจัดการภาครัฐแนวใหม่ มีอิทธิพลโดยตรงต่อประสิทธิผลการบริหารงาน และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Sein-salhai (2005 : 89) ที่กล่าวว่า การจัดการภาครัฐแนวใหม่ให้ความสำคัญกับประสิทธิผลหรือผลการปฏิบัติงาน โดยนำวิธีการบริหารจัดการในเชิงธุรกิจ หรือการบริหารจัดการแบบภาคเอกชนเข้ามาประยุกต์ใช้ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพประสิทธิผลของการให้บริการหรือการส่งมอบบริการให้แก่ประชาชนให้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี ควรให้ความสำคัญกับการเปิดเผยผลการปฏิบัติงานให้ประชาชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ และพัฒนาดำเนินงาน/ให้บริการได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี ควรมีการนำเทคโนโลยี สารสนเทศ และการสื่อสารมาใช้ในการให้บริการแก่ประชาชน รวมถึงการสร้างค่านิยมให้พนักงานมีจิตใจเอื้อต่อการให้บริการที่ดีต่อประชาชน

1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบผลการดำเนินงาน และระดมความคิดเห็นหรือรับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่

1.4 องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี ควรจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐาน /สาธารณูปโภคครบ เพียงพอต่อการใช้งาน รวมถึงการจัดกิจกรรม/โครงการเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิต เช่น การศึกษา นันทนาการ การให้บริการสาธารณสุข และส่งเสริมอาชีพ

1.5 องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี ควรให้ประชาชนในพื้นที่ อบต. ได้รับการให้บริการ/บริการสาธารณะอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง

1.6 องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี ควรฝึกอบรมและพัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการประชาชนให้ดำเนินการเสร็จตามกำหนดเวลาที่ อบต. กำหนดไว้ รวมถึงความถูกต้องและตรงตามความต้องการของประชาชน

1.7 องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี ควรให้ความสำคัญกับการดูแลช่วยเหลือประชาชนในการให้บริการ และการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในพื้นที่

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression) ซึ่งในการทำการวิจัยครั้งถัดไปอาจใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่สามารถทำให้การศึกษาคอบคลุมมากกว่านี้ หรืออาจใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานโดยนำการวิจัยเชิงคุณภาพเข้ามาร่วมด้วย

2.2 เพื่อให้สามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปปรับใช้ได้กับทุกพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเพิ่มกลุ่มประชากรให้มีความครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ในประเทศเพื่อให้ได้ตัวอย่างที่ดีในการเป็นตัวแทนของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

2.3 ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการนำการจัดการภาครัฐแนวใหม่มาใช้เป็นเครื่องมือหลักในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- กริช เทียมสุวรรณ. (2560). *การจัดการภาครัฐแนวใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองนมวัว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ ตามการรับรู้ของประชาชน*. การค้นคว้าอิสระปริญญาโท. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- กิตติพงษ์ พิพิธกุล, ภูวนิดา คุณผลิน, และ กนกอร บุญมี (2562) การจัดการภาครัฐแนวใหม่กับประสิทธิภาพบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารวิชาการและวิจัยมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. 8 (1), 97 – 106.
- ณัฐวัฒน์ สิริพรวุฒิ. (2556). การจัดการภาครัฐแนวใหม่ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีเทศบาลในจังหวัดสิงห์บุรี. *วารสารสมาคมวิจัย*. 18 (1), 90 - 96.

- ทรัพย์อนันต์ ชูศรีทอง. (2562). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*, 21 (1), 111 – 122.
- ธัญญิศา มโนนิติธรรม. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2564. แหล่งที่มา: <http://www3.ru.ac.th/mpa-abstract/index.php/abstractData/viewIndex/298>
- บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ และคณะ. (2560). การบริหารงานภาครัฐแนวใหม่. ออนไลน์. สืบค้น 1 ตุลาคม 2564. แหล่งที่มา: <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=การบริหารงานภาครัฐแนวใหม่>.
- เพชรรัตน์ เอี่ยมสอาด (2559) การจัดการภาครัฐแนวใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลใน จังหวัดนครสวรรค์. *รายงานการประชุมสัมมนาวิชาการ ราชภัฏนครสวรรค์วิจัย ครั้งที่ 1*, 847 – 858.
- วิภาภัทร์ อิน้อย. (2562). ปัจจัยการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 6 (2), 207 – 224.
- สมนึก แก้วมณี. (2562). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการดำเนินงานของแผนกโยธาธิการและขนส่งในภาคกลาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2564). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการ (พ.ศ. 2564-2565)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุนารี สุกิจปาณีนิจ, ศุภณัฐ ทรัพย์นาวิน, และ โสภภาพร กล่าสกุล. (2562). รูปแบบการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่ส่งผลต่อการจัดบริการสาธารณะ: เปรียบเทียบของเทศบาล อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *วารสาร Veridian E-journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences, and Arts)*. 12 (5). 1157 - 1172.
- หุทัย จางวาง. (2554). *ประสิทธิผลการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานภาครัฐของสำนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา. (2562). *การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนาประจำปี พ.ศ.2562*. สุพรรณบุรี: องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา.
- องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา. (2563). *การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนาประจำปี พ.ศ.2563*. สุพรรณบุรี: องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา.

- องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยนา. (ม.ป.ป.). ข้อมูลพื้นฐาน. ออนไลน์. สืบค้น 1 ตุลาคม 2564. แหล่งที่มา:
<https://www.huana.go.th/content/information/1>
- Heffron, Florence A. (1989). *Organization Theory and Public Organizations*. New Jersey : Prentice Hall
- Sein-salhai, S.P. (2005). *New Public Management, Principle, Approach, Concept and Thai Case Study*. Nontaburee Publishing : Sukhothai University.

การพัฒนาทักษะการฟัง ทักษะการพูดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษโดย
ใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL- Plus ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย

ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

**The Development of Listening ,Speaking Skills and Learning Achievement
in English Language Using the Kwl-Plus with
Multimedia for Grade 4 Students**

รัฐพงษ์ สุทธิวรารัตนากันต์ และ ไชยวัฒน์ ชุมนาสีว

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Rattapong Suttiwararattakan and Chaivat Chumnasiao

Northeastern University, Thailand

Corresponding Author, Email: Rattapong.s@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาทักษะการฟัง ทักษะการพูดและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL-Plus ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองไร่ไก่ จำนวน 14 คน ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการ จำนวน 3 วงจรปฏิบัติการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ตามแนวทางการเรียนรู้เทคนิค KWL-Plus ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง Sport จำนวน 6 แผน 2) แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู แบบบันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบทักษะการฟัง ทักษะการพูด 4) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดปรนัย 3 ตัวเลือก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ทักษะการฟัง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.14 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.70 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 14 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
- 2) ทักษะการพูด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.57 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 87.85 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 14 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

* วันที่รับบทความ: 19 เมษายน 2565; วันที่แก้ไขบทความ 25 เมษายน 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 27 เมษายน 2565

Received: April 19, 2022; Revised: April 25, 2022; Accepted: April 27, 2022

3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL-Plus ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 78.57 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 92.86 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของนักเรียนทั้งหมดซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL-Plus; สื่อมัลติมีเดีย ทักษะการฟัง; ทักษะการพูด; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstracts

The objectives of this research were to The Development Of Listening ,Speaking Skills And Learning achievement in English language using The KWL-Plus with Multimedia for grade 4 Students to have an average score of more than 70% and more than 70% of total students passed the criteria. The target group consisted of 14 grade 4 students in Ban Nongraigai, Koke Sanga sub-district, Pukiew district, Chaiyapum province. The action research procedure with 3 action spirals was applied for the study. Research instrument included 1) 6 English lesson plans in the subject of Sports using the KWL-Plus Technic integrated with multimedia, 2) A student learning behavior observation form, a teacher instructional behavior observation form and a learning activity achievement recording form, 3) a listening and speaking skill test and 4) 3 choices objective learning achievement test. The collected data were analyzed by mean, standard deviation.

The research results were found that:

1. The students made a mean achievement score of 16.14 or 80.70 percent of the full marks in listening skill, and 14 students or 100% of total students passed the criteria which were higher than the prescribed criterion.

2. The students made a mean achievement score of 17.57 or 87.85% of the full marks in speaking skill, and 14 students or 100% of total students passed the criteria which were higher than the prescribed criterion.

3. The students made a mean learning achievement score of 78.57 or 92.86% of the full marks, and 14 students or 100% of total students passed the prescribed criteria.

Keywords: KWL-Plus Learning Management Technique; Multimedia; Listening Skill; Speaking Skill; Learning Achievement

บทนำ

ในสังคมโลกปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษเนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษย่อมมีข้อได้เปรียบกว่าผู้ที่ขาดความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ อาทิ โอกาสในการทำงานที่จะส่งผลต่อค่าตอบแทนที่ได้รับ ที่จะช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตในสังคมที่มีการแข่งขันสูงอย่างเช่นในปัจจุบันนี้ นอกจากนี้ภาษาอังกฤษยังเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่หลากหลายและวิสัยทัศน์ของชุมชนโลกในยุคสมัยไร้พรมแดน นำมาซึ่งความร่วมมือระหว่างประเทศต่างๆ ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นดียิ่งขึ้น มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาอังกฤษและใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ รวมทั้งเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้ง่ายๆและมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551 : 5) จากการเปลี่ยนแปลงที่อย่างต่อเนื่องของประเทศไทยและความสำคัญและจำเป็นของการเรียนภาษาอังกฤษ รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญในด้านการศึกษามาก กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาที่ดี ควรจัดให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสอดคล้องกับธรรมชาติและลักษณะของภาษามีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทางภาษาที่หลากหลายควบคู่ไปกับกิจกรรมทางการเรียนภาษาที่ให้ผู้เรียนพึ่งตนเองทำให้การสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเป็นระดับพื้นฐานเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความเข้าใจและมีพัฒนาการที่ดีในการเรียนภาษาอังกฤษในระดับที่สูงขึ้นต่อไปแต่การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยนั้นยังมีอุปสรรคและปัญหาอยู่มากมาย ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาต่างประเทศทำให้การสอนในอดีตที่ผ่านมาผู้สอนมักเน้นแต่ในเรื่องของหลักไวยากรณ์ การจดจำคำศัพท์ การแปล เพราะเชื่อว่าเป็นวิธีการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเรียนภาษาอังกฤษได้ผลแต่ผลปรากฏคือ ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษแต่ไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้ ผู้เรียนมีความรู้แต่ขาดทักษะการฟังและการพูดอย่างมาก เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมที่เรียนภาษาอังกฤษเฉพาะในโรงเรียนเท่านั้นทำให้ผู้เรียนแทบไม่มีโอกาสได้ใช้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนเลย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) กำหนดให้วิชาภาษาอังกฤษจัดอยู่ในหมวดของวิชาภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวันด้วยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลในหลายๆ ประเทศ การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพและการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมวิสัยทัศน์ของชุมชนโลกและความหลากหลายทางวัฒนธรรมดังนั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศจึงไม่เพียง แต่สร้างความแข็งแกร่งในการใช้ภาษาต่างประเทศเท่านั้นหากยังมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ

นอกจากนี้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ยังมุ่งเน้นให้ผู้เรียนฝึกทักษะการจัดการจัดการการเผชิญ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการมีทักษะดังกล่าวนี้ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทักษะการสื่อสาร ภาษาต่างประเทศด้วย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ รายวิชาภาษาอังกฤษมุ่งเน้นให้ผู้เรียนฝึกทักษะการอ่าน ออกเสียงและการฟังภาษาอังกฤษ การมีทักษะดังกล่าวนี้ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทักษะการสื่อสาร ภาษาต่างประเทศด้วยการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษการจัดการเรียน การสอนจึงควรมีลักษณะที่ผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และความรอบรู้ นอกจากนี้การจัดการกระบวนการสอนยังควรสอดคล้องกับสภาพความเป็น จจริงและการเรียนภาษาอังกฤษจึงควรประกอบไปด้วยกิจกรรมที่หลากหลายทั้งกิจกรรมการฝึกทักษะทางภาษา และมีสื่อที่ช่วยสร้างแรงบันดาลใจซึ่งกิจกรรมควรฝึกให้ควบคู่กับการเรียนรู้ที่ไปสู่การเรียนรู้ที่พึ่งตัวเองและ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตอันนำไปสู่การใช้ภาษาให้ถูก ต้องคล่องแคล่ว เหมาะสมและใช้ได้จริงมากที่สุด อย่างไรก็ตามในปัจจุบันปัญหานักเรียนขาดทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษรวมถึงขาดความมั่นใจในตนเองอัน เนื่องมาจากบุคลิกภาพส่วนตัว ความกลัวจะพูด เพราะสำเนียงไม่ดีขาดความรู้เรื่องไวยากรณ์หรือการใช้คำใน บริบทรวมถึงขาดกำลังใจคำที่มากพอการจะแก้ปัญหานี้ได้การจัดการกระบวนการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับ สถานการณ์จริง ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย น่าสนใจ และผ่อนคลายโดยกิจกรรมเหล่านี้ต้องเปิดโอกาสให้ นักเรียนได้ฝึกทักษะทางภาษาและเสริมสร้างความมั่นใจและรู้วิธีการเรียนภาษาต่างประเทศ

จากประสบการณ์การสอนภาษาอังกฤษของผู้วิจัย พบว่าแม้ผู้เรียนจะได้รับการเรียนรู้กลวิธีในการ อ่านและการฟังภาษาอังกฤษต่างๆ แล้วแต่ปัญหาหลักที่ผู้เรียนยังกังวลและส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการเข้าใจ ในการเรียนเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษที่อ่านนั้นก็คือ ผู้เรียนขาดทักษะทางด้าน การอ่านออกเสียงและการฟัง ภาษาอังกฤษเนื่องจากไม่ทราบคำศัพท์มากพอและไม่สามารถจับใจความสำคัญของบทสนทนาได้

จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 13 คน โรงเรียนบ้านหนองไร่ไก่อ้นที่ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ คือคะแนนต่ำกว่าระดับมาตรฐานร้อยละ 40 และผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 60 อ้างจากคะแนนสอบปลายภาค จากสภาพปัญหาดังกล่าวหากไม่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขก็จะส่งผลต่อการศึกษานักเรียนที่จะเรียน ภาษาอังกฤษในระดับสูงได้ ดังนั้นครูผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญที่สร้างวิถีจัดการเรียนการสอนจึงมีบทบาทสำคัญ ที่สร้างวิถีจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยอาศัยวิธีการใดวิธีการหนึ่งที่จะ พัฒนาการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ สภาพปัญหาเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้ กล่าวมา ควรมีการศึกษาวิธีสอนที่ช่วยในการพัฒนาความคิดวิเคราะห์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เทคนิค KWL-Plus ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เป็นเทคนิคหนึ่งที่สามารถพัฒนาผู้เรียนด้านการคิดได้ เนื่องจากเป็นเทคนิคที่เน้นการนำโครงสร้างความรู้เดิมไปช่วยตีความเรื่องที่อ่าน มีการระดมพลังสมองในกลุ่ม โดยใช้ประสบการณ์เดิมของนักเรียน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างนักเรียนกับนักเรียน และนักเรียนกับผู้สอน มีการคาดคะเนตรวจสอบความถูกต้องและการตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ซึ่งวิธีสอนนี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่คิดวิเคราะห์มากขึ้น อีกทั้งยังสามารถนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม เทคนิค KWL-Plus เป็นเทคนิคที่เหมาะสมที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถจัดการทบทวนความรู้เดิมของตนเอง โดย Flood ได้กล่าวไว้ว่ามีวิจัยไม่น้อยที่ใช้เทคนิค KWL-Plus มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีพื้นฐานมาจากเทคนิค KWL ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วนที่สำคัญ คือ (Known) ระบุสิ่งที่รู้ เรื่องที่รู้ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กำหนด หรือหัวข้อที่กำหนด (Want to know) อยากรู้อะไรบ้าง จากสิ่งหรือเรื่องที่กำหนดในขั้นแรก และ (Learnt) เรียนรู้อะไรบ้างจากเรื่องที่กำหนด หลังจากอ่านเสร็จแล้ว ที่แตกต่างคือ KWL-Plus มีการเพิ่มเติมการทำแผนผังโน้ตส์ และการสรุปของเรื่องราวต่างๆ ที่อ่าน เมื่อจบกระบวนการ KWL แล้วและเทคนิค KWLH-Plus เป็นเทคนิคที่เพิ่มเติมจาก KWL-Plus อีกขั้นหนึ่งคือ ขั้น H ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ทุกกลุ่มสาระโดยเฉพาะในเรื่องที่นักเรียนจะต้องอ่าน ต้องคิด และทำความเข้าใจกับเรื่องที่อ่าน ไว้สำหรับฝึกทักษะการแก้ปัญหาและทักษะการคิดแบบต่างๆ ได้โดยเฉพาะขั้น H (How can you learn more) เป็นขั้นที่นักเรียนต้องคิดหาความรู้เพิ่มเติมมากขึ้น หรือลึกซึ้งกว้างขวางมากขึ้น รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ที่จะสืบค้นหาความรู้คำตอบเพิ่มเติม ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้และวิธีการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายต่อไป และในขั้น Plus หมายถึงสรุปผลการเรียนรู้จากขั้นตอนทั้งหมดของ KWLH แล้วให้แสดงออกด้วยการสร้างแผนผังเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสาระความรู้ต่างๆ ช่วยในการสรุปสาระสำคัญและเป็นการตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจที่อยากจะเรียนรู้ฝึกการคิดอย่างเป็นระบบส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการคิดกระตุ้นให้ผู้เรียนมีปฏิกิริยาและตอบสนองต่อความรู้ ประสบการณ์เน้นทักษะทางสังคม ซึ่งการดำเนินการสอนนั้นครูจะต้องกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิด ระดมพลังสมอง (Brainstorm) แลกเปลี่ยนความรู้เพื่อดึงดูดความรู้ทั้งหมดของนักเรียนเกี่ยวกับหัวข้อที่จะอ่าน โดยครูใช้คำถามกระตุ้น(Prompting) กระตุ้นนักเรียนเพื่อให้อธิบายเหตุผลที่นักเรียนมีความคิดเช่นนั้น บันทึกสิ่งที่นักเรียนเรียนรู้ในช่อง K (What do you know?) และแนะนำนักเรียนเกี่ยวกับการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่คาดว่าจะใช้และแนะนำนักเรียนเกี่ยวกับการตั้งคำถามเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบที่ต้องการจากการอ่าน นำคำถามที่ตั้งไว้ใส่ลงในช่อง W (What do you want to learn?) คำถามเหล่านี้อาจได้มาจากการอภิปรายหรือการระดมความคิด คำถามควรมีหลากหลายเพื่อพัฒนาการคิด การจัดประเภทองค์ประกอบหลักของข้อมูลที่คาดการณ์ไว้จะเป็นการช่วยให้นักเรียนมีวัตถุประสงค์ในการอ่าน ในขณะที่อ่านกระตุ้นนักเรียนให้แสวงหาคำตอบจากคำถามที่ตั้งไว้ แสวงหาข้อมูลใหม่เพิ่มเติมและเพิ่มคำถามหลังจากอ่านเรื่องหรือบทความ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้อภิปรายผลการเรียนรู้ที่ได้จากการอ่านและเขียนลง

ในช่อง L (What did you learn?) บันทึกแนวคิด ความรู้ที่พบน่าสนใจจากการอ่าน สำหรับคำถามบางคำถามที่ยังหาคำตอบที่ได้จากการอ่านครั้งนี้ ครูควรแนะนำแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมแก่นักเรียนและสร้างแผนภาพความคิดให้นักเรียนจัดประเภทของข้อมูลที่ได้บันทึกไว้ในช่อง L (What did you learn?) และถามคำถามเพื่อให้นักเรียนได้บรรยายความคิด สร้างแผนภาพความคิดข้อมูลที่มีความสำคัญที่ได้จากเรื่องที่อ่านและแนะนำนักเรียนในการสรุป การเลือกข้อมูลและการจัดระบบข้อมูล ครูควรแนะนำนักเรียนให้ใช้โครงร่างข้อมูลจากแผนภาพความคิด เพื่อช่วยให้นักเรียนสรุปข้อมูลได้เหมาะสมมากยิ่งขึ้นและให้นักเรียนเขียนรายละเอียดเฉพาะที่เป็นใจความหลักเพื่อขยายหัวข้อในแต่ละประเภท

จากความเป็นมาและสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยมีความเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษมีความจำเป็นที่จะต้องฝึกทักษะทางด้านวิชาภาษาอังกฤษให้กับนักเรียน โดยผู้วิจัยได้ศึกษากลวิธีในการศึกษาการจัดการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียง ทักษะการฟังและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบ KWL-Plus โดยมีวิจัยของมงคล ไชยสิทธิ์ (2548 : 98) และคาร์และโอเกิล (Car and Ogle, 1987 : 626-631) ได้กล่าวว่าการอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL เป็นวิธีการอ่านที่ช่วยพัฒนาความเข้าใจในการอ่านวิธีหนึ่งในหลักการที่ว่าความเข้าใจเกิดจากการสร้างของตัวผู้อ่านเอง (Constructivist Principles) โดยที่ผู้อ่านเป็นผู้ค้นหา และค้นพบความหมายจากคำถามของครูว่า นักเรียนรู้ได้อย่างไร ผู้อ่าน (นักเรียน) จะต้องเป็นผู้หาหลักฐานจากบทอ่านหรือความรู้ที่มีมาก่อน มาตอบคำถามของครู วิธีการ KWL นี้มุ่งกระตุ้น (Activate) ทบทวน (Review) และพัฒนาประสบการณ์เดิม (Develop Background Knowledge) ของผู้อ่าน รวมทั้งการตั้งจุดประสงค์ที่เน้นประโยชน์สำคัญผู้อ่าน(นักเรียน) ให้สามารถเป็นผู้เรียนที่ตื่นตัว (Active) และเป็นอิสระ (Independent) ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวผู้วิจัยเห็นความสำคัญว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL-Plus ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อเรื่องภาษาอังกฤษที่จะอ่านและเกิดการพัฒนาทักษะด้านการอ่านออกเสียง ทักษะการฟังและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL-Plus ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียให้มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไปและมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป
2. เพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL-Plus ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียให้มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไปและมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป
3. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL-Plus ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียให้มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไปและมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป

ระเบียบวิธีวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ผู้วิจัยได้นำหลักการและขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis and , Mc Taggart มาเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย ซึ่งดำเนินการวิจัยเป็น 3 วงจร ในแต่ละวงจรปฏิบัติการ 4 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Plan) ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (Act) ขั้นที่ 3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observe) ขั้นที่ 4 ขั้นสะท้อนการปฏิบัติ (Reflect)

2. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองไร่โก่ ตำบลโคกสะอาด อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 14 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เนื้อหาในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือรายวิชาภาษาอังกฤษ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง Sport ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 6 แผน 12 ชั่วโมง

4. ระยะเวลา

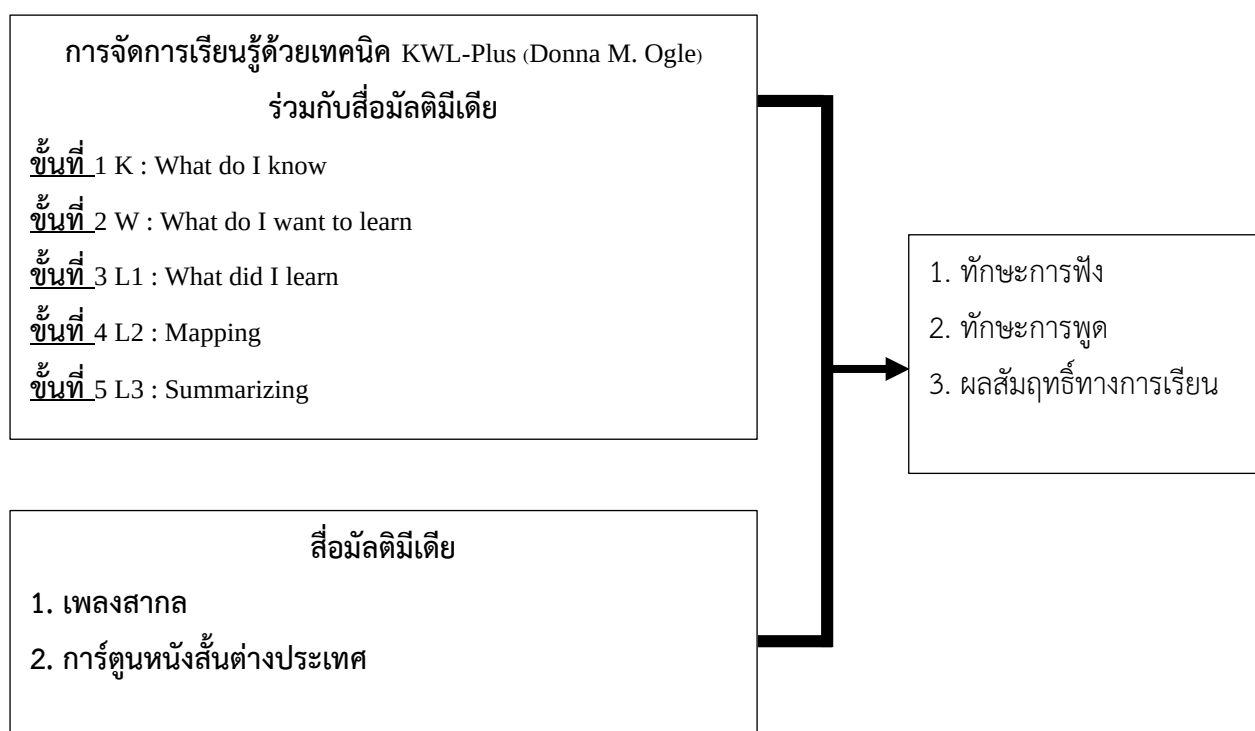
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยคือภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563

5. กรอบแนวคิดของการวิจัย

การพัฒนาทักษะการฟัง ทักษะการพูดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL-Plus ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) และผู้วิจัยกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ไว้ดังภาพที่ 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาทักษะการฟัง ทักษะการพูดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL- Plus ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาทักษะการฟัง ทักษะการพูดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL-Plus ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้ผู้เรียนมีทักษะการฟัง ทักษะการพูดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด และเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL-Plus ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ตั้งแต่

ร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองไไร่ ไก่ ตำบลโคกสะอาด อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 14 คน ผู้วิจัยดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นจำนวน 6 แผน จำนวน 12 ชั่วโมง โดยแบ่งเป็นวงจรปฏิบัติการ 3 วงจร ดังนี้ วงจรที่ 1 ปฏิบัติตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-2 วงจรที่ 2 ปฏิบัติตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3-4 วงจรที่ 3 ปฏิบัติตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5-6 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. ผลการพัฒนาทักษะการฟัง ทักษะการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL-Plus ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

การพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะการฟัง ทักษะการพูดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ตั้งแต่ร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็นวิจัยเชิงปฏิบัติการ 3 วงจรดังนี้

รายการประเมิน	ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย		
	วงจรที่ 1	วงจรที่ 2	วงจรที่ 3
ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ภาษาอังกฤษ	76.45	79.20	81.40
ร้อยละของนักเรียนที่ผ่าน เกณฑ์ตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป	78.57	92.86	100.00

จากตารางพบว่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียน จากแบบทดสอบย่อยท้ายวงจรปฏิบัติการทั้ง 3 วงจรสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ 78.57, 92.86 และ 100.00 ตามลำดับ) ระดับร้อยละของคะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง 3 วงจร

2. ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้
การเรียนรู้เทคนิค KWL-Plus ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษให้มีคะแนนผ่านเกณฑ์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และมี
จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด

การพัฒนาทักษะการฟัง					
เลขที่	การพูด และผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน			รวม	ร้อยละ
	การฟัง (20 คะแนน)	การ พูด (20 คะแนน)	แบบทดสอบ (30 คะแนน)	คะแนน	
				(70	
				คะแนน)	
1	16	18	25	59	84.28
2	15	17	27	59	84.28
3	17	18	22	57	81.42
4	16	18	15	49	70
5	16	17	23	56	80
6	17	17	15	49	70
7	18	19	17	54	77.14
8	16	17	16	49	70
9	19	20	24	63	90

การพัฒนาทักษะการฟัง					
เลขที่	การพูด และผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน			รวม	ร้อยละ
	การฟัง (20 คะแนน)	การ พูด (20 คะแนน)	แบบทดสอบ (30 คะแนน)	คะแนน	
				(70	
				คะแนน)	
			22	55	78.57
10	16	17			71.42
11	15	17	18	50	42.85
12	15	17	30	62	88.57
13	14	16	15	45	64.28
14	16	18	20	54	77.14
รวม	226	246	289	761	
ค่าเฉลี่ย	16.14	17.57	20.64	54.35	
ร้อยละ	80.7	87.85	68.80	77.64	
นักเรียนผ่าน	14	14	14	14	

การพัฒนาทักษะการฟัง					
เลขที่	การพูด และผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน			รวม	ร้อยละ
	การฟัง (20 คะแนน)	การ พูด (20 คะแนน)	แบบทดสอบ (30 คะแนน)	คะแนน	
				(70	
				คะแนน)	
เกณฑ์					
ร้อยละ					
ของ					
นักเรียน	100.0				
ยน	0	100.0	100.00	100.0	
ผ่าน		0		0	
เกณฑ์					

จากตารางพบว่า คะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สรุปผลรวม มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย 54.35 คิดเป็นร้อยละ 77.64 โดยมีนักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 70 ขึ้นไป จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด 14 คน ซึ่งหมายความว่านักเรียนผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ทุกคน เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนนผลสัมฤทธิ์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ให้นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ตั้งแต่วัดร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาทักษะการฟัง ทักษะการพูดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL-Plus ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง กำหนดเป็นวงจรปฏิบัติการ 3 วงจร โดยวงจรปฏิบัติการใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยประกอบด้วย 2 ส่วนตามวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง ทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL-Plus ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียให้มีคะแนนตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไปและมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป 2) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL-Plus ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียให้มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไปและมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยตามรายละเอียดต่อไปนี้

1. เพื่อพัฒนาทักษะการฟังและทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL-Plus ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียให้มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไปและมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป

หลังจากการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับกลุ่มเป้าหมายพบว่า ผู้เรียนมีคะแนนการพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษทั้งหมดเฉลี่ยเท่ากับ 16.14 คิดเป็นร้อยละ 80.7 ของคะแนนเต็ม และทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนทั้งหมดเฉลี่ยเท่ากับ 17.57 คิดเป็นร้อยละ 87.85 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ประเมินร้อยละ 100.00 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ผลการประเมินกลุ่มเป้าหมาย 14 คนพบว่า นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป ปฏิบัติการที่ 1-3 พบว่า นักเรียนมีคะแนนทดสอบย่อยท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 1-3 เฉลี่ยเท่ากับ 76.45 , 79.20 และ 81.40 คิดเป็นร้อยละ 78.57 , 92.86 และ 100.00 ตามลำดับ สรุปว่าการพัฒนาทักษะการฟัง ทักษะการพูดมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นตามลำดับสอดคล้องกับ เฮดจ์ (Hedge) ให้ความหมายว่า ความสำคัญของการฟัง การใช้ภาษาในการสื่อสาร แบ่งลำดับความถี่ในการใช้ทักษะทางภาษาคิดเป็นร้อยละตามลำดับดังต่อไปนี้การฟังร้อยละ 45 การพูดร้อยละ 30 การอ่านร้อยละ 9 และการเขียนร้อยละ 9 กล่าวโดยสรุปสรุปได้ว่าความสามารถในการฟังมีความสำคัญ และถือเป็นทักษะเบื้องต้นในการใช้ภาษาเพื่อเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น ดังนั้นนักเรียนที่มีความสามารถด้านการฟังสูงจะสามารถพัฒนาความสามารถในการพูด การอ่านและการเขียนสูงตามไปด้วย

2. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษโดยการใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL-Plus ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียให้มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไปและมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป

หลังจากทำแบบทดสอบสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษหลังใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL-Plus ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียพบว่า คะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สรุปผลรวมมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย 54.35 คิดเป็นร้อยละ 77.64 โดยมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ประเมินร้อยละ 70 ขึ้นไป จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ยังสอดคล้องเฮดจ์ (Hedge) ให้ความหมายว่า ความสำคัญของการฟัง การใช้ภาษาในการสื่อสาร แบ่งลำดับความถี่ในการใช้ทักษะทางภาษาคิดเป็นร้อยละตามลำดับดังต่อไปนี้การฟังร้อยละ 45 การพูดร้อยละ 30 การอ่านร้อยละ และการเขียนร้อยละ 9 กล่าวโดยสรุปสรุปได้ว่าความสามารถในการฟังมีความสำคัญ และถือเป็นทักษะเบื้องต้นในการใช้ภาษาเพื่อเป็นเครื่องมือในการติดต่องานสื่อสารกับผู้อื่น ดังนั้นนักเรียนที่มีความสามารถด้านการฟังสูงจะสามารถพัฒนาความสามารถในการพูด การอ่านและการเขียนสูงตามไปด้วย นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL-Plus เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียน ฝึกคิดอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอนและเชื่อมโยงในแต่ละขั้นตอน ช่วยพัฒนาความสามารถด้านการฟัง การพูด เนื่องจากมีกรอบและแนวทางให้ผู้เรียนฝึกโดยมีครูผู้สอนคอยดูแลการฝึกของผู้เรียน และคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งคำถาม เพื่อแสวงหาคำตอบจากเรื่องที่อ่าน อีกทั้งการใช้เทคนิค KWL-Plus ยังเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ฝึกให้ผู้เรียนได้คิดและค้นหาคำตอบด้วยตนเอง

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการปฏิบัติการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะการฟัง ทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL-Plus ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจศึกษางานวิจัยดังต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

3.1.1 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การสอนเทคนิค KWL-Plus ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย ผู้วิจัยจะต้องเริ่มศึกษาหลักการ ทฤษฎีการสอนเทคนิค KWL-Plus การใช้สื่อมัลติมีเดีย เป็นการนำหลักการมาจากหลากหลาย ผู้วิจัยจะต้องพิจารณาโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนเป็นหลัก โดยเฉพาะการฟัง การพูดภาษาอังกฤษ

3.1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การฟัง การพูดภาษาอังกฤษแล้วผู้วิจัยจะต้องสอนการฟัง ประโยค การพูดให้ถูกหลักไวยากรณ์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเพื่อเข้าสู่ขั้นตอนการฟัง การพูดคำศัพท์ ออกเสียงเป็นคำ ประโยค บทสนทนาและบทความสั้นๆ ได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษาอังกฤษ

3.1.3 การสอนแบบ KWL-Plus จะต้องมีย่อการสอนที่หลากหลายที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึงกระบวนการของการนำสื่อมัลติมีเดียมาใช้ร่วมกับการสอนภาษาอังกฤษ โดยผู้สอนจะต้องอธิบายเป็นขั้นตอน โดยเริ่มจากพยัญชนะ สระ สระผสม การผสมสระและพยัญชนะ โดยสามารถสอดแทรก เพลง หนังสือการ์ตูนสั้น เพื่อการออกเสียงของเจ้าของภาษาเพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น

3.1.4 การสอนให้ผู้เรียนฝึกฟังและพูดออกเสียงได้อย่างถูกต้องจะบอกอธิบายถึงวิธีการใช้รูปปาก ตำแหน่งของลิ้น เนื่องจากการออกเสียงภาษาอังกฤษมีวิธีที่แตกต่างจากภาษาอื่น เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจและ เกิดทักษะ ดังนั้นผู้วิจัยควรคอยวางแผนจากการกำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหา กำหนดกิจกรรมให้ สอดคล้องและควรมีการปรับความยืดหยุ่นของเวลาให้เหมาะสม ซึ่งจะเป็นการเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างสูงสุด

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรดำเนินการวิจัยเชิงทดลองโดยการนำการสอนเทคนิค KWL-Plus ไปพัฒนานักเรียนใน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งนักเรียนสามารถฟัง พูดและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดียิ่งขึ้นไป

3.2.2 ควรดำเนินการวิจัยโดยการนำการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL-Plus และการใช้สื่อมัลติมีเดีย สามารถพัฒนาทักษะการฟัง ทักษะการพูดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จินตนา มงคลไชยสิทธิ์. (2548). *การพัฒนาบทเรียนแบบ เดดบ์เบิลยู แอล พลัส ร่วมกับบทอ่านที่ได้รับการเพิ่มเติมรายละเอียด เพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่าน*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Carr E. and Ogle D. (1987). K.W.L. Plus A Strategy for Comprehension and Summarization *Journal of Reading*. 30 (April), 626-631.

บทบาทคณะผู้บริหารและการพัฒนาชุมชนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของ
องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี
**Roles of Administrator Teams and Community Development Affecting the
Effectiveness of Subdistrict Administrative Organizations
in Pathum Thani Province**

เกษตรชัย บุญคง,
ภมร ขันระหัดต์ และ ธนิศร ยืนยง
มหาวิทยาลัยปทุมธานี
**Kasatchai Boonkong,
Phamorn Khanthahat and Tanisorn Yeunyong**
Pathumthani University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: kasetchai.den@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ระดับบทบาทของคณะผู้บริหาร การพัฒนาชุมชนและประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี 2) บทบาทของคณะผู้บริหารและการพัฒนาชุมชนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี และ 3) เสนอแนวทางในการเพิ่มประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี เป็นวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป ทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 400 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 20 คน. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ การวิเคราะห์การถดถอย และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์

ผลการศึกษาพบว่า (1) ระดับบทบาทของคณะผู้บริหารและการพัฒนาชุมชนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ การบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล การจัดทำแผนพัฒนาและข้อบังคับ การรายงานผลการทำงาน และการปฏิบัติหน้าที่ทางราชการมอบหมาย และการพัฒนาชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค การศึกษา และเศรษฐกิจชุมชน และประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ การบรรลุเป้าหมาย ประสิทธิภาพ ทักษะการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การบูรณาการ การปรับตัว ความเห็นพ้องในเป้าหมาย และด้านการคงสภาพความสมบูรณ์ของระบบค่านิยม

* วันที่รับบทความ: 1 เมษายน 2565; วันที่แก้ไขบทความ 5 พฤษภาคม 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 14 พฤษภาคม 2565

Received: April 1, 2022; Revised: May 5, 2022; Accepted: May 14, 2022

ตามลำดับ (2) บทบาทของคณะผู้บริหาร กับการพัฒนาชุมชน ด้านการศึกษา ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และ (3) ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน โดยเฉพาะการเรียนรู้จากผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน เพื่อให้ผู้เรียนรู้ได้นำทักษะที่ได้รับไปพัฒนาต่อยอดเป็นองค์ความรู้ต่อไป

คำสำคัญ: บทบาทคณะผู้บริหาร; ชุมชน; ประสิทธิภาพ

Abstracts

The research purposes were: (1) Management role level Community Development and Effectiveness of Subdistrict Administrative Organizations in Pathum Thani Province 2) The role of the administrative committee and community development affecting the effectiveness of the Sub-District Administrative Organization. in Pathum Thani Province and 3) Propose guidelines to increase the effectiveness of Subdistrict Administrative Organizations. in Pathum Thani Province It is mixed research. The sample group consisted of 400 people aged 18 years and over, household registration in Pathum Thani province, and 20 key informants. The research instruments were questionnaires and in-depth interviews. The collected data were analyzed and the statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation. Multiple regression analysis regression analysis and correlation analysis

The research findings were: (1) the role levels of administrator teams and community development affecting the effectiveness of Subdistrict Administrative Organizations in Pathum Thani Province found the overall was at high level, the descending mean were the administration of Subdistrict Administrative Organizations, the preparation of development plans and regulations, the performance reporting, and the performance of official duties, respectively; the community development found the overall was at high level, the descending mean were the infrastructure and utilities, the education, and the community economy, respectively; and the effectiveness of Subdistrict Administrative Organizations in Pathum Thani Province found the overall was at high level, the descending mean were the achieving goals, efficiency, interpersonal administration skills, integration, adaptability, goal consensus, and the aspect of maintaining the integrity of the value system, respectively; (2) the roles of administrator teams and community development in the education aspect affecting the effectiveness of Subdistrict Administrative Organizations in Pathum Thani Province at statistics significance level .05; and (3). to promote mutual learning especially learning from people with work experience so that the learners can apply the skills they have received to develop further into a body of knowledge

Keywords: Roles of Administrator Teams; Community; Effectiveness

บทนำ

การดำเนินงานในองค์กรไม่ว่าจะเป็นองค์กรรัฐหรือองค์กรเอกชนต้องเผชิญกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรต้องมีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กรไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งมีการกำหนดกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ซึ่งเป็นผู้ที่ถือว่ามีความสำคัญที่สุดในองค์กรที่จะทำหน้าที่เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนและนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้ และการที่ผู้บังคับบัญชาสามารถพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จและความก้าวหน้าได้มากน้อยเพียงใดนั้นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด คือ การมีบทบาทภาวะผู้นำขององค์กร (leadership) ซึ่งนอกจากจะเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถแล้ว ยังต้องเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับและได้รับการสนับสนุนจากผู้ตามอีกด้วย อันจะนำมาซึ่งความสำเร็จของงานอย่างมีประสิทธิภาพ และการแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นกัน (Bass & Avolio, 1994 : 3-4)

ผู้นำ (leader) เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งต่อความสำเร็จขององค์กร เพราะผู้นำมีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องวางแผนสั่งการดูแล และควบคุมให้บุคลากรขององค์กรปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ปัญหาที่เป็นที่สนใจของนักวิชาการและบุคคลทั่วไปอยู่ตรงที่ว่า ผู้นำทำอะไรหรือมีวิธีการอย่างไรจึงทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ตามเกิดความผูกพันกับงานแล้วทุ่มเทความสามารถ และพยายามที่จะทำให้งานสำเร็จด้วยความเต็มใจ การมีภาวะความเป็นผู้นำ (leadership) นับว่ามีความสำคัญอย่างมาก เพื่อที่จะทำให้องค์กรพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลง (change) ซึ่งเกิดขึ้นในขณะนี้และมีการนิยาม “ผู้นำ” ในด้านต่าง ๆ มีมากมาย หลากหลายทฤษฎี (Bhutanaro, 2017 : 529) สำหรับหลักการบริหารงานในองค์กร ไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐหรือเอกชน การที่องค์กรมีทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และมีการบริหารจัดการที่ดีในองค์กรจะเกิดขึ้นได้ต้องมาจากบุคลากรเป็นสำคัญ การมีทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และมีการบริหารจัดการที่ดีในองค์กร จะเกิดขึ้นได้ต้องมาจากบุคลากรเป็นสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากประสิทธิภาพของบุคคลในองค์กรมีผลโดยตรงต่อความสำเร็จขององค์กร

จังหวัดปทุมธานี เป็นหนึ่งจังหวัดที่มีประชากรแฝงจำนวนมาก และในสถานการณ์โรคระบาด (โควิด 19) ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีวิธีการบริหารจัดการอย่างไร จึงจะทำให้ประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ก็ต้องอาศัยบทบาทของคณะผู้บริหาร ได้แก่ 1) บริหารงานของ อบต. ให้เป็นไปตามข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล 2) จัดทำแผนพัฒนาตำบลและข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี 3) รายงานผลการดำเนินงาน 4) ปฏิบัติหน้าที่ทางราชการมอบหมาย ขณะเดียวกันยังต้องมีการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค การพัฒนาการศึกษา และการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งประสิทธิผลขององค์การนั้นเป็นสิ่งสำคัญเป็นตัวบ่งชี้วัดถึง คณะผู้บริหารท้องถิ่นนั้น ๆ (สำนักงานจังหวัดปทุมธานี กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด พ.ศ.2561-2565)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเรื่อง บทบาทของคณะผู้บริหาร และการพัฒนาชุมชนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี เพื่อจะเป็นประโยชน์ให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้นำผลการวิจัยที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการเพิ่มประสิทธิผลให้กับองค์การมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทของคณะผู้บริหาร การพัฒนาชุมชน และประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาบทบาทของคณะผู้บริหารและการพัฒนาชุมชนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อเสนอแนวทางในการเพิ่มประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป ที่ทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัดปทุมธานี ทั้ง 7 อำเภอ ประกอบด้วย เมืองปทุมธานี คลองหลวง ธัญบุรี หนองเสือ ลำดวลุมแก้ว ลำลูกกา และสามโคก มีจำนวนประชากรจำนวน 1,146,092 คน คือ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5 คน ผู้นำชุมชนจำนวน 5 คน ประชาชน จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 20 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2563 : ออนไลน์)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 400 คน โดยทำการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973 : 54) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 20 คน.

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542) ประกอบด้วย 1) บริหารงานของ อบต. ให้เป็นไปตามข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล 2) จัดทำแผนพัฒนาตำบลและข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี 3) รายงานผลการดำเนินงาน 4) ปฏิบัติหน้าที่ทางราชการมอบหมาย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย 1) โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค 2) การศึกษา 3) เศรษฐกิจชุมชน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผล (Hoy & Miskle, 1991 : 382-383 และ ประกอบด้วย 1) การปรับตัว 2) การบรรลุเป้าหมาย 3) ประสิทธิภาพ 4) ทักษะการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 5) การบูรณาการ 6) ความเห็นพ้องในเป้าหมาย และ 7) การคงสภาพความสมบูรณ์ของระบบค่านิยม ผู้วิจัยใช้ลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (likert) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542) ประกอบด้วย 1) บริหารงานของ อบต. ให้เป็นไปตามข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล 2) จัดทำแผนพัฒนาตำบลและข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี 3) รายงานผลการดำเนินงาน 4) ปฏิบัติหน้าที่ทางราชการมอบหมาย

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย 1) โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค 2) การศึกษา 3) เศรษฐกิจชุมชน

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับประสิทธิผล (Hoy & Miskle, 1991 : 382-383 ประกอบด้วย 1) การปรับตัว 2) การบรรลุเป้าหมาย 3) ประสิทธิภาพ 4) ทักษะการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 5) การบูรณาการ 6) ความเห็นพ้องในเป้าหมาย และ 7) การคงสภาพความสมบูรณ์ของระบบค่านิยม แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ได้มาจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยนำมากำหนดขอบเขตในการวิจัยในครั้งนี้ รวมถึงเป็นเนื้อหาที่ครอบคลุมถึงประเด็น ข้อคำถามต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลตามที่ต้องการ

3. การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความน่าเชื่อถือและความแม่นยำของแบบสอบถาม ดังนี้

1) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบ มีจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบประเมินโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง IOC (item-objective congruence index) เป็นรายบุคคล โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้ คำถามวัดได้ตรงวัตถุประสงค์ได้ + 1 คะแนน ถ้าไม่แน่ใจข้อคำถามนั้นวัดตรงจุดประสงค์หรือไม่ได้ 0 คะแนน ข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงจุดประสงค์ได้ - 1 คะแนน โดยนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ประเมินมารวมลงในแบบวิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อคำถามวัดจุดประสงค์เพื่อหา

ค่าเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถามดังนี้ 1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้ 2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ควรพิจารณาปรับปรุง

2) การหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ นำเครื่องมือแบบสอบถามไปผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และนำไปทดลองใช้ (try-out) กับประชาชนในจังหวัดนนทบุรีเพื่อหาค่าความเที่ยง จำนวน 30 ชุด

3) การวิเคราะห์ความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมวิจัยทางสังคมศาสตร์ หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยเลือกข้อที่มีค่าความเที่ยงตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป ถือว่าเพียงพอสำหรับใช้เป็นมาตรฐานของมาตรวัด (4) การหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามเชิงปริมาณ ผู้วิจัยหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งชุด โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .91

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลทางแนวคิด ทฤษฎี จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่มีส่วนสำคัญและตรงประเด็นในการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทคณะผู้บริหารและการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี มาใช้เป็นเกณฑ์ในการชี้วัด

2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง ในจังหวัดปทุมธานี

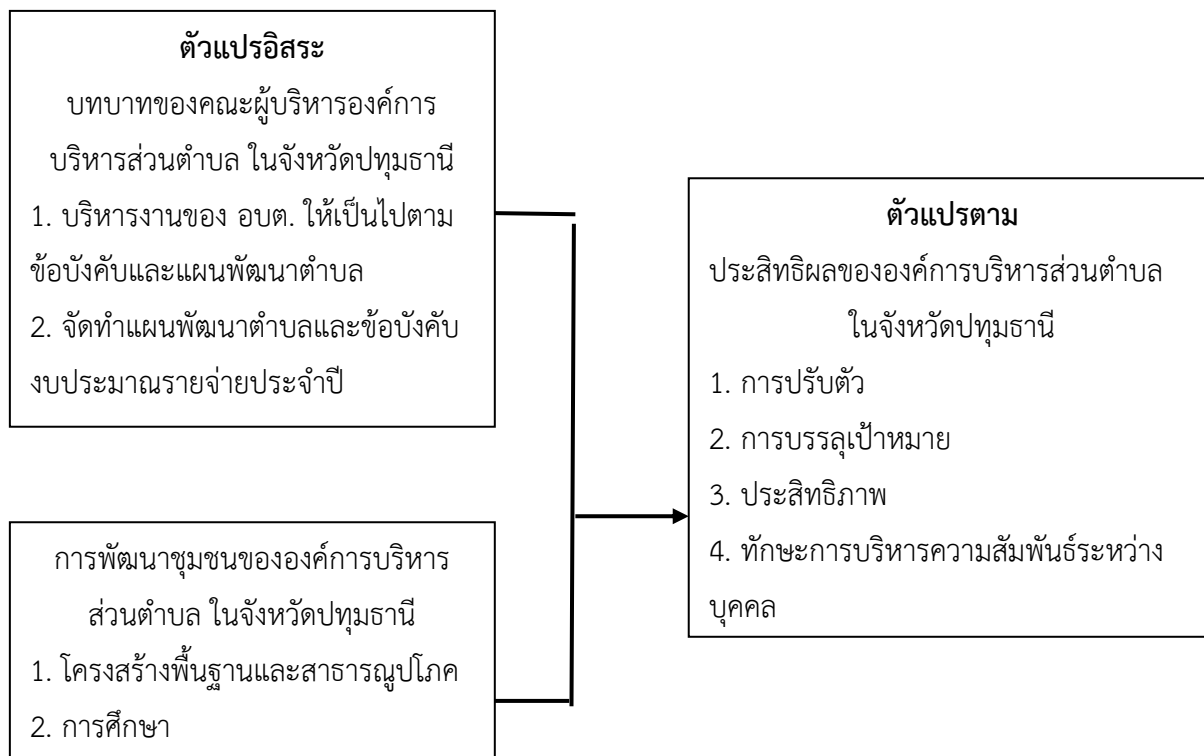
3. ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (quantitative research) จากการรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง โดยนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ตามหลักการเชิงเนื้อหา และเหตุผลทางวิชาการโดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในส่วนต่าง ๆ ตามข้อเท็จจริงโดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

4. ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการบันทึกข้อมูลภาคสนามและการถอดเทปซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ด้วยวิธีจัดระบบข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างสรุป ซึ่งส่วนใหญ่ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์จะเป็นข้อความบรรยาย ซึ่งได้จากการสังเกต สัมภาษณ์ และการจดบันทึก

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) 2. สถิติเชิงอนุมาน (quantitative statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการทดสอบการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (multiple regression analysis: MRA) และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (correlation analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกออกเป็นเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน สามารถแสดงจำนวน และร้อยละได้ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 55.8 เพศชาย จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 44.2 อายุ 41-50 ปี จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 30.2 อายุ 31-40 ปี จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 27.2 อายุตั้งแต่ 51 ขึ้นไป จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 22.8 และอายุ 18-30 ปี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่การศึกษานุปริญญา/ปวส. จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 ระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.2 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0 และระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 อาชีพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาชีพรับราชการ จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5 ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 15.5 และประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 รายได้ต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รายได้ต่อเดือน 15,001-20,000 บาท จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 34.3 รายได้ต่อเดือน 10,001-15,000 บาท จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 รายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 20,001 บาทขึ้นไป จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 และรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริการกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์บทบาทคณะผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล

บทบาทคณะผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล	3.90	0.45	มาก	1
2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาและข้อบังคับ	3.85	0.39	มาก	2
3. ด้านการรายงานผลการทำงาน	3.56	0.41	มาก	3
4. ด้านการปฏิบัติหน้าที่ทางราชการมอบหมาย	3.36	0.43	ปานกลาง	4
รวม	3.60	0.18	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า บทบาทคณะผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.60$, S.D. = 0.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน และระดับปานกลาง 1 ด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = 0.45) รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาและข้อบังคับ ($\bar{x} = 3.85$, S.D. = 0.39) ด้านการรายงานผลการทำงาน ($\bar{x} = 3.56$, S.D. = 0.41) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ทางราชการมอบหมาย ($\bar{x} = 3.36$, S.D. = 0.43)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี

การพัฒนาชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค	3.74	0.43	มาก	1
2. ด้านการศึกษา	3.73	0.36	มาก	2
3. ด้านเศรษฐกิจชุมชน	3.55	0.40	มาก	3
รวม	3.67	0.23	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า การพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.67$, S.D. = 0.23) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค ($\bar{x} = 3.74$, S.D. = 0.45) รองลงมา ได้แก่ ด้านการศึกษา ($\bar{x} = 3.73$, S.D. = 0.36) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านเศรษฐกิจชุมชน ($\bar{x} = 3.55$, S.D. = 0.40)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของเทศบาลตำบลในจังหวัดปทุมธานี

ประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านการปรับตัว	3.57	0.44	มาก	5
2. ด้านการบรรลุเป้าหมาย	3.84	0.47	มาก	1
3. ด้านประสิทธิภาพ	3.72	0.41	มาก	2
4. ด้านทักษะการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	3.69	0.41	มาก	3
5. ด้านการบูรณาการ	3.66	0.42	มาก	4
6. ด้านความเห็นพ้องในเป้าหมาย	3.37	0.44	ปานกลาง	6
7. ด้านการคงสภาพความสมบูรณ์ของระบบค่านิยม	3.33	0.41	ปานกลาง	7
รวม	3.60	0.18	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า พบว่า ประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.60$, S.D. = 0.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการบรรลุเป้าหมาย ($\bar{x} = 3.84$, S.D. = 0.47) รองลงมา ได้แก่ ด้านประสิทธิภาพ ($\bar{x} = 3.72$, S.D. = 0.41) ด้านทักษะการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ($\bar{x} = 3.69$, S.D. = 0.41) ด้านการบูรณาการ ($\bar{x} = 3.66$, S.D. = 0.42) ด้านการปรับตัว ($\bar{x} = 3.57$, S.D. = 0.44) ด้านความเห็นพ้องในเป้าหมาย ($\bar{x} = 3.37$, S.D. = 0.44) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการคงสภาพความสมบูรณ์ของระบบค่านิยม ($\bar{x} = 3.33$, S.D. = 0.41)

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

บทบาทของคณะผู้บริหารส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี บทบาทของคณะผู้บริหาร กับการพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล 2) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาและข้อบังคับ 3) ด้านการรายงานผลการทำงาน 4) ด้านการปฏิบัติหน้าที่ทางราชการ มอบหมาย 5) ด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค 6) ด้านการศึกษา และ 7) ด้านเศรษฐกิจชุมชน ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี

ตัวแปรอิสระ	B	Std. Error	Beta	t	Sig
ค่าคงที่	2.805	.193		14.542	.000
การบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล(X_1)	.017	.020	.043	.879	.380
การจัดทำแผนพัฒนาและข้อบังคับ(X_2)	.016	.023	.034	.690	.490
การรายงานผลการทำงาน(X_3)	.013	.022	.030	.601	.548
การปฏิบัติหน้าที่ทางราชการมอบหมาย(X_4)	.009	.021	.022	.436	.663
โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค(X_5)	.026	.021	.060	1.217	.224
การศึกษา(X_6)	.115	.025	.227	4.603	.000*
เศรษฐกิจชุมชน(X_7)	.034	.023	.073	1.471	.142

R = 0.263, R Square = 0.069, Adjuster R Square = .053

Std. Error of the Estimate = 0.17923 F = 4.159, Sig = 0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่าผลลัพธ์ค่า Sig. เท่ากับ 0.000 เมื่อเปรียบเทียบกับระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (Sig มีค่าน้อยกว่า 0.05) พบว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว (บทบาทของคณะผู้บริหาร กับการพัฒนาชุมชน) ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี (Y) พบว่า คะแนนมาตรฐานของบทบาทของคณะผู้บริหาร กับการพัฒนาชุมชนด้านการศึกษา (x_6) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี (Y) (Beta) มีค่าเท่ากับ .227 โดยมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณของประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี (Y) กับบทบาทของคณะผู้บริหาร กับการพัฒนาชุมชนด้านการศึกษา (x_6) มีค่า (R) เท่ากับ .263 โดยที่ตัวพยากรณ์สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี (Y) (R Square) ได้ร้อยละ 6.90 มีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ .193 โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์

ประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี (Y) ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y \approx 2.805 + 0.115 \text{ ด้านการศึกษา (x}_6\text{)}$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z \approx + 0.227 \text{ ด้านการศึกษา (x}_6\text{)}$$

จากสมการข้างต้นจะเห็นได้ว่าบทบาทของคณะผู้บริหาร กับการพัฒนาชุมชนด้านการศึกษา (x₆) ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี (Y) ในทิศทางบวก และขนาดตอบสนองเท่ากับ 0.115 กล่าวคือ เมื่อด้านการศึกษา (x₆) เพิ่มขึ้น 1 หน่วยจะทำให้ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี (Y) เพิ่มขึ้น 0.115 หน่วย โดยที่ตัวแปรอื่นในสมการคงที่

ส่วนบทบาทของคณะผู้บริหารกับการพัฒนาชุมชน ด้านการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล (x₁) (Sig =0.380) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาและข้อบังคับ (x₂) (Sig =0.490) ด้านการรายงานผลการทำงาน (x₃) (Sig =0.548) ด้านการปฏิบัติหน้าที่ทางราชการมอบหมาย (x₄) (Sig =0.663) ด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค (x₅) (Sig =0.224) และด้านเศรษฐกิจชุมชน(x₇) (Sig =0.412) โดยบทบาทของคณะผู้บริหารกับการพัฒนาชุมชนทั้ง 6 ด้านไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ไม่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี (Y)

ตารางที่ 5 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตัวแปรอิสระ	บทบาทของคณะผู้บริหาร กับการพัฒนาชุมชน ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี	
	เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
การบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล(X ₁)		✓
การจัดทำแผนพัฒนาและข้อบังคับ(X ₂)		✓
การรายงานผลการทำงาน(X ₃)		✓
การปฏิบัติหน้าที่ทางราชการมอบหมาย(X ₄)		✓
โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค(X ₅)		✓
การศึกษา(X ₆)	✓	
เศรษฐกิจชุมชน(X ₇)		✓

จากตารางที่ 5 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน บทบาทของคณะผู้บริหาร กับการพัฒนาชุมชน ด้านการศึกษา (x₆) ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 ส่วนบทบาทของคณะผู้บริหารกับการพัฒนาชุมชนด้านอื่น ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ

6. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิจัยเรื่อง บทบาทคณะผู้บริหารและการพัฒนาชุมชนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 20 คน แบ่งออกเป็น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน และประชาชน จำนวน 10 คน สรุปได้ดังนี้

1. สรุปผลบทบาทของคณะบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี

1.1 การบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล สรุปได้ว่า เกิดการส่งเสริมการปฏิบัติงานที่มีระบบ การบูรณาการทำงานร่วมกับฝ่ายที่มีความเชี่ยวชาญในการทำงาน เพื่อสร้างการเรียนรู้ การปฏิบัติงานร่วมกัน

1.2 การจัดทำแผนพัฒนาและข้อบังคับ สรุปได้ว่า เกิดระบบการพัฒนาแบบแผนการทำงานที่คำนึงถึงกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการจะดำเนินงานของโครงการเป็นสำคัญ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแบบแผนการทำงานที่สร้างผลกระทบต่อประชาชนส่วนใหญ่อย่างน้อยที่สุด

1.3 การรายงานผลการทำงาน สรุปได้ว่า ผู้นำมีการส่งเสริมให้เกิดการประเมินผลการทำงานอย่างเป็นรูปธรรม มีการเปรียบเทียบสถิติของการทำงาน มีการติดตามการปฏิบัติงานแต่ละโครงการที่ดำเนินการอย่างสม่ำเสมอเพื่อสร้างความรู้สึกระตือรือร้นในการทำงาน พร้อมทั้งเป็นการร่วมตรวจสอบความถูกต้องของงานและหากพบข้อบกพร่องจะได้ดำเนินการแก้ไขได้อย่างทันเวลา

1.4 การปฏิบัติหน้าที่ทางราชการมอบหมาย สรุปได้ว่า มีระบบการทำงานที่มุ่งเน้นการมอบหมายงานอย่างเหมาะสมกับทักษะ ความสามารถของบุคคล เพื่อประสิทธิภาพของงานและคุณภาพของงานในภาพรวม

2. สรุปผลการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี

2.1 โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค สรุปได้ว่า มุ่งเน้นการทำงานที่มีระบบการดำเนินงานอย่างเป็นแบบแผน มีการจัดเตรียมความพร้อมของอุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินงาน ตลอดจนเป็นการพัฒนาท้องถิ่นให้มีระบบการโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคที่ดี มีคุณภาพ สะอาด

2.2 การศึกษา สรุป ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน โดยเฉพาะการเรียนรู้จากผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน เพื่อให้ผู้เรียนรู้ได้นำทักษะที่ได้รับไปพัฒนาต่อยอดเป็นองค์ความรู้ต่อไป

2.3 เศรษฐกิจชุมชน สรุป ส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์ไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่น สร้างความรับรู้ร่วมกันถึงคุณประโยชน์ ความสำคัญของทรัพยากรท้องถิ่นที่มี พร้อมทั้งพัฒนาให้สิ่งเหล่านั้นสามารถดำรงอยู่ได้ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

3. สรุปผลประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี

3.1 การปรับตัว สรุป ผู้นำให้ความสำคัญกับการปรับตัวขององค์กรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นรอบองค์กร เพื่อความอยู่รอดขององค์กร ตลอดจนเป็นการแสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ของผู้นำที่มีความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อสภาพแวดล้อมองค์กร อันมีลักษณะของการทำงานที่ยืดหยุ่นสูง และจะส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์กรเป็นอย่างยิ่ง

3.2 การบรรลุเป้าหมาย สรุป มุ่งเน้นให้เกิดการนำความคิดเห็นจากประชาชนมาประกอบการพิจารณากำหนดแผนดำเนินการเพื่อลดสภาพปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากกลุ่มประชาชนที่ไม่ได้ให้การยอมรับต่อแผนการดำเนินงานได้ ตลอดจนให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง ของการพิจารณาแบบแผน

3.3 ประสิทธิภาพ สรุป มุ่งเน้นการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนที่แท้จริง และส่งเสริมการดำเนินงานที่มีคุณภาพ สามารถใช้งานได้ในระยะยาวอย่างเหมาะสมกับต้นทุน/งบประมาณการดำเนินงาน

3.4 ทักษะการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สรุป ทักษะการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สรุปได้ว่า เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้นำและผู้ปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้มีการสร้างมนุษยสัมพันธ์ในองค์กรที่ดี สร้างการสื่อสารประสานงานที่ไม่เป็นทางการ เพื่อลดความตึงเครียดจากการทำงาน

3.5 การบูรณาการ สรุป เกิดการส่งเสริมให้เกิดการทำงานที่ผสมผสานกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเพื่อปรับให้สภาพแวดล้อมองค์กรมีความเหมาะสมต่อการทำงานท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาภายใต้การมุ่งเน้นการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างสูงสุด

3.6 ความเห็นพ้องในเป้าหมาย สรุป ผู้นำส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนการปฏิบัติงาน เป้าหมายการทำงานอย่างแท้จริง

3.7 การคงสภาพความสมบูรณ์ของระบบค่านิยม สรุป เกิดการทำงานที่ยังคงรักษาไว้ซึ่งความเป็นท้องถิ่น มุ่งเน้นการพัฒนามิใช่การเปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างความรู้สึกรักเป็นเจ้าของท้องถิ่นร่วมกันให้แก่ประชาชน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบล ในจังหวัดปทุมธานี นำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. บทบาทของคณะกรรมการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี

1.1 ด้านการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ฝ่ายบริหารวัตถุประสงค์และเป้าหมายการดำเนินงานที่กำหนดสอดคล้องกับภารกิจ และสามารถวัดผลสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุพจน์ บุญวิเศษ (2561 : 84-108) เรื่อง “ประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยแวดล้อมภายในทางการบริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทักษะ ความรู้ ความสามารถ ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านบุคลากร ด้านกลยุทธ์ ด้านรูปแบบการบริหารจัดการ ด้านระบบการปฏิบัติงาน ด้านค่านิยมร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด ปัจจัยแวดล้อมภายนอกทางการบริหารที่ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาและข้อบังคับ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ฝ่ายบริหารมีการจัดทำแผนงบประมาณประจำปีเพื่อเสนอต่อสภาองค์กรการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ แดนไทย ต๊ะวิไชย และคณะ (2561: 17-24) เรื่อง “ปัจจัยการจัดการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่าน” ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมมีระดับประสิทธิผลมาก พิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การวางแผน การจัดการองค์กร การบังคับบัญชา การประสานงาน ยกเว้นด้านการควบคุมอยู่ในระดับปานกลาง และ 2) ปัจจัยด้านการจัดการองค์กรและปัจจัยด้านการควบคุมสามารถอธิบายประสิทธิผลได้ร้อยละ 80.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. การพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี

2.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า การตรวจสอบดูแลระบบต่าง ๆ ให้สามารถใช้งานได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รุ่งธรรม ธรรมรักษ์ (2561 : 76) เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม กรณีศึกษา เขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมในภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมากเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค เช่น ระบบ แสงสว่าง รางระบายน้ำ สะพานลอย ทางเท้า โดยโครงการต่าง ๆ ควรมีระบบแสงสว่าง มีความสว่างเพียงพอ ระบบระบาย สามารถระบายน้ำได้อย่างรวดเร็ว ไม่มีการท่วมขัง ทางเท้าพื้นเรียบเสมอ

2.2 ด้านการศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน และระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการบรรจุเป้าหมาย รองลงมา ได้แก่ ด้านประสิทธิภาพ ด้านทักษะการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านการบูรณาการ ด้านการปรับตัว ด้านความเห็นพ้องในเป้าหมาย และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการคงสภาพความสมบูรณ์ของระบบค่านิยม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิชาติ เทพชมภู และคณะ (2558 : 49-58) เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานภายใต้หลักธรรมาภิบาล ของผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัย พบว่า ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ใหญ่บ้าน คือ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา สถานการณ์ช่วยในการปฏิบัติงาน ความมีเหตุผลเชิงจริยธรรม และความเชื่อมั่นในตนเอง 2) การสร้างรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานภายใต้หลักธรรมาภิบาลของผู้ใหญ่บ้าน ได้รูปแบบในการฝึกอบรมผู้ใหญ่บ้าน 4 รูปแบบ ได้แก่ การพัฒนาแรงสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา การสร้างความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงาน การพัฒนาความมีเหตุผลเชิงจริยธรรม และการสร้างความเชื่อมั่นในตนเองและรูปแบบผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

2.3 ด้านเศรษฐกิจชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาความรู้ ภูมิปัญญาให้แก่ประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิภา รุ่งจรัส (2560 : 119-128) เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลเหนือเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการปกครองและการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน ด้านการบริการ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศอายุระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพต่างกัน

3. ประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี

3.1 ด้านการปรับตัว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า มีการพูดคุยกับผู้อื่นในขณะที่มีการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นในชุมชนและนอกชุมชนของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิชาติ เทพชมภู และคณะ (2558 : 49-58) เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานภายใต้หลักธรรมาภิบาล ของผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ใหญ่บ้าน คือ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา สถานการณ์ช่วยในการปฏิบัติงาน ความมีเหตุผลเชิงจริยธรรม และความเชื่อมั่นในตนเอง 2) การสร้างรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานภายใต้หลักธรรมาภิบาลของผู้ใหญ่บ้าน ได้รูปแบบในการฝึกอบรมผู้ใหญ่บ้าน 4 รูปแบบ ได้แก่ การพัฒนาแรงสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา การสร้างความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงาน การพัฒนาความมีเหตุผลเชิงจริยธรรม และการ

สร้างความเชื่อมั่นในตนเองและรูปแบบดังกล่าวผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

3.2 ด้านการบรรลุเป้าหมาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า มีการกำหนดวิธีการ เพื่อให้บุคลากรเข้าใจในงานที่ปฏิบัติว่าจะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานที่ต้องปฏิบัติงาน และบรรลุวัตถุประสงค์ตามภารกิจขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนัญชนก บุตรโต (2559 : 98) เรื่อง “ประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการวิจัยพบว่า 1. ความคิดเห็นของพนักงานเกี่ยวกับประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านโครงสร้างระบบงาน ด้านความสามารถในการบริหารงาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ด้านเทคโนโลยี และด้านบรรยากาศภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

3.3 ด้านประสิทธิภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า มีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงานโดยการใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสมเพื่อลดภารกิจที่ซ้ำซ้อนและไม่มีควมจำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสาวนารถ เล็กเลสินธุ์ (2561 : 187-196.) เรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารตามความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านงบประมาณ ด้านการจัดบุคคลเข้าทำงาน ด้านการประสานงาน ด้านการวางแผน ด้านการรายงานผลการปฏิบัติงานด้านการสั่งการหรืออำนวยการ และด้านการจัดองค์การ

3.4 ด้านทักษะการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้นำชุมชนมีความเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลของ บุคลากรในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มุทิตากงกระพันธ์ (2554 : 95) เรื่อง “การศึกษาอิทธิพลของการรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรผ่านความผูกพันต่อองค์กร และความพึงพอใจในงานที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่” ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากที่สุด โดยมีอายุอยู่ระหว่าง 25 - 35 ปี เป็นบุคลากรสายสนับสนุนการสอน ทำงานอยู่ในมหาวิทยาลัยแห่งนี้อยู่ระหว่าง 1-10 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า มีการรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความผูกพันต่อองค์กร และผลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ โดยรวมจัดอยู่ในระดับมาก การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรด้านการสนับสนุนสิ่งตอบแทนที่เป็นตัวเงิน และด้านการสนับสนุนสิ่งตอบแทนที่ไม่เป็นตัวเงิน และความพึงพอใจในงาน โดยรวมจัดอยู่ในระดับปานกลาง

3.5 ด้านการบูรณาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า กิจกรรมมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระเบียบแบบแผน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชนม์ณภัทร เจริญราช (2559 : 147-163) เรื่อง “การบูรณาการวิจัยกับการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการวิจัยกับการเรียนการสอน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาคือ ด้านเจตคติ และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

3.6 ด้านความเห็นพ้องในเป้าหมาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ผู้นำชุมชนมีความเห็นพ้องในการดำเนินการพัฒนาชุมชนให้ดีขึ้นตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นพพร นาคแสง (2555 : 76) เรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดกระบี่” ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3. อบต.ที่มีพื้นที่ต่างกันมีประสิทธิผลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลต่างกัน 4. ปัจจัยการปฏิบัติราชการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล 5. ปัจจัย ได้แก่ หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความโปร่งใส โดยปัจจัยทั้ง 5 ร่วมกันพยากรณ์ความมีประสิทธิภาพได้ร้อยละ 32.40 และ 3. ปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มี 3 ประการ ได้แก่ ทรัพยากรที่นำมาใช้ไม่เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม บุคลากรในหน่วยงานขาดความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมาย บุคลากรมีความรับผิดชอบและความทุ่มเทต่อหน้าที่งานไม่ เพียงพอ ข้อเสนอแนะเพื่อเสริมสร้างประสิทธิผลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มี 3 ประการ ได้แก่ ควรปลูกฝัง และรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ตระหนักถึงงานที่ได้รับมอบหมาย ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ เอาใจใส่ต่องาน และแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนอย่างจริงจัง

3.7 ด้านการคงสภาพความสมบูรณ์ของระบบค่านิยม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ผู้นำชุมชนมีการจัดกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมขึ้นเพื่อชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมบัติ อ่ำสุด (2561 : 171-177) เรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในที่ว่าการอำเภอ จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า ระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในที่ว่าการอำเภอ จังหวัดนครปฐม ตามบทบาทหน้าที่ และตามแผนยุทธศาสตร์ด้านการปกครองระดับอำเภอ พ.ศ. 2557-2560 อยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ทักษะความสามารถ ค่านิยม ในการทำงาน ประสพการณ์จากการทำงาน และสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการ ปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การพัฒนาตนเอง ขวัญกำลังใจ ความผูกพันในงาน และ ความพึงพอใจในงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ ด้านการบริหารองค์การ ควรมีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ การดำเนินการตามแผนให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน 2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาและข้อบังคับ ควรการจัดทำแผนเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายการดำเนินงานที่กำหนด 3. ด้านการรายงานผลการทำงาน ควรสรุปปริมาณเงินที่ใช้แจ้งให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบ ปีละ 2 ครั้ง 4. ด้านการปฏิบัติหน้าที่ทางราชการมอบหมาย ควรมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย และปฏิบัติงานสำเร็จลุล่วงภายในเวลาที่กำหนด

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรสร้างสาธารณูปโภคเป็นไปตามกฎหมาย เช่น ความสูงของสะพานลอยถูกต้องตามกฎหมาย 2. ด้านการศึกษา ควรมีการส่งเสริมพัฒนาความรู้ให้ผู้ร่วมงาน 3. ด้านเศรษฐกิจชุมชน เพิ่มความสามารถในการติดต่อ สร้างความสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกชุมชน

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ด้านการปรับตัวภายในองค์กรควรยอมรับ รับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น 2. ด้านการบรรลุเป้าหมาย การดำเนินงานควรมีการแบ่งวัตถุประสงค์ย่อยในระดับกิจกรรม 3. ด้านประสิทธิภาพ องค์กรควรมีแนวทางปฏิบัติเพื่อประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน 4. ด้านทักษะการบริหาร ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล บุคลากรและผู้นำควรทำงานร่วมกันสม่ำเสมอ 5. ด้านการบูรณาการ ผู้นำควรเป็นต้นแบบที่ดีในการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาชุมชน 6. ด้านความเห็นพ้องในเป้าหมาย ผู้นำชุมชนควรร่วมมือกันในการดูแลอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 7. ด้านการคงสภาพความสมบูรณ์ของระบบ องค์กรควรมีข้อมูลสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบบทบาทคณะผู้บริหารและการพัฒนาชุมชนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานีและจังหวัดอื่น ๆ

2. ควรศึกษาวิจัยเรื่องสมรรถนะ ของคณะผู้บริหาร และทีมงาน ว่ามีความพร้อมในการที่มาบริหารงานท้องถิ่น โดยเป็นตั้งเกณฑ์มาตรฐานประการหนึ่งในการที่คัดสรรคณะผู้บริหารท้องถิ่น เป็นหนึ่งคุณสมบัติของผู้สมัครเลือกตั้งท้องถิ่น เพื่อจะได้มีบุคลากรที่มีสมรรถนะสูงในการที่จะมาบริหารงานท้องถิ่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชนม์ณภัทร เจริญราช. (2559). การบูรณาการวิจัยกับการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*. 11 (2), 147-163.
- แดนไทย ต๊ะวิไชย . และคณะ. (2561). ปัจจัยการจัดการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่าน. *วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพ*. 5 (2), 17-24.
- ฉันทชนก บุตรโต. (2559). *ประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์กรบริหารส่วนตำบล ในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- นพพร นาคแสง. (2555). *ประสิทธิผลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลในอำเภอมือง จังหวัดกระบี่*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการจัดการ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มุกิตา คงกระพันธ์. และคณะ. (2554). *การศึกษาอิทธิพลของการรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรผ่านความผูกพันต่อองค์กร และความพึงพอใจในงานที่มีต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่*. มหาวิทยาลัยศิลปากร:ม.ป.ท.
- รุ่งธรรม ธรรมรักษ์. (2561). *การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม กรณีศึกษาเขตพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรม กลุ่มวิชาเทคโนโลยีการจัดการงานก่อสร้าง. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิภา รุ่งจรัส. และคณะ. (2560). *ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลเหนือเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด*. *วารสารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด*. 6 (2), 119-128.
- สมบัติ อ่ำสุด. และคณะ. (2561). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในที่ว่า การอำเภอ จังหวัดนครปฐม. *วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา*. 7 (1), 171-177.
- สุพจน์ บุญวิเศษ. (2563). *การสร้างสร้งค่นวัตกรรมบริการสาธารณะของเทศบาลเมืองในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. *วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง*. 9 (1), 84-108.
- เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์ (2561). *ประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารองค์กรบริหารส่วนตำบล จังหวัดนนทบุรี*. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*. 12 (28), 187-196.
- ส่วนบริหารและพัฒนาเทคโนโลยีการทะเบียน สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. (2563). *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 12 มีนาคม 2563. แหล่งที่มา: <https://www.bora.dopa.go.th/index.php/th/>.
- อภิชาติ เทพชมภู. และคณะ. (2558). *รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมกรปฏิบัติงานภายใต้หลักธรรมาภิบาลของผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดร้อยเอ็ด*. *วารสารจันทร์เกษมสาร*. 21 (41), 49-58.

- Bass, B. M. & Avolio, (1994). *Improving organization effectiveness through transformational leadership*. Thousand Oaks: Sage.
- Bhutanaro, T. (2017). Leadership and Community Development. Source <https://www.gotoknow.org/posts> Retrieved on June 11, 2563.
- Taro Yamane (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd ed. New York. Harper and Row Publications.
- Hoy, Wayne K; and Miskel, Cecil G. (1991). *Educational Administration : Theory, Research And Practice*. (4th ed). New York: McGraw – Hill.

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมกับการบริหารงานวิชาการของ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1
**A Study of the Relationship Between Teamwork and Management
Academics of Educational Institutions under the Office of
Educational Service Areas Elementary School
Phitsanulok District 1**

อริญรดา ทศเทียน¹ และ นิคม นาคอ้าย²

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1¹

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม²

Arinrada Todtean¹ and Nikom Nakai²

Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 1¹

Phibunsangram Rajabhat University²

Corresponding Author, E-mail: Vishayada3919.com@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้จุดมุ่งหมาย 1.) เพื่อศึกษาระดับการทำงานเป็นทีมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 2.) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 3.) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 184 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Kerjcie and Morgan อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 43) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1.) การทำงานเป็นทีมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีผลประโยชน์ร่วมกัน 2.) การบริหารงานวิชาการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร 3.) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมกับการบริหารงาน

* วันที่รับบทความ: 11 เมษายน 2565; วันที่แก้ไขบทความ: 14 พฤษภาคม 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 18 พฤษภาคม 2565

Received: April 11, 2022; Revised: May 14, 2022; Accepted: May 18, 2022

วิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การทำงานเป็นทีม; การบริหารงานวิชาการ

Abstracts

This research aims to study 1.) to study the level of teamwork of the school Under the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 1 2.) to study the level of academic administration of educational institutions Under the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 1 3.) to study the relationship between teamwork and academic administration of educational in The sample group used in the research consisted of 184 persons from educational establishments under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 1stitutions Under the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 1 A total of 184 people. obtained by determining the sample size. using the ready-made tables of Craigcy and Morgan (Kerjcie and Morgan cited in Boonchom Srisaat, 2013: 43) The research instrument was a questionnaire with a 5-level estimation scale. The statistics used to analyze the data were mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient. The results showed that 1.)teamwork in schools Under the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 1 It was found that the overall level was at the highest level. When considering each aspect, it was found that the aspect with the lowest average was the aspect of having mutual benefits. 2.) academic administration in educational institutions Under the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 1, it was found that the overall level was at the highest level. When considering each aspect, it was found that the aspect with the lowest average was curriculum development. 3.) A study of the relationship between teamwork and academic administration of educational institutions. Under the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 1, it was found that there was a moderately positive correlation. statistically significant at the .01 level.

Keywords: Teamwork; Academic Administration

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 39 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารการจัดการศึกษา ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง เพื่อให้เกิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมและเกิดประสิทธิผลของโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูในโรงเรียนได้ทำงานร่วมกัน จนก่อให้เกิดความสำเร็จ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2553 : 14)

การทำงานเป็นทีมจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการทำงานเป็นทีมของบุคลากรทุก ๆ ฝ่าย ซึ่งบุคลากรทุกคนจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิบัติงานร่วมกัน โดยเริ่มจากการจัดระบบในการทำงาน ขั้นตอนการดำเนินงานอย่างมีระบบ การลงมือทำงาน และ การประเมิน ปรับปรุง

และพัฒนา ยิ่งในยุคแห่งการแข่งขัน ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ความก้าวหน้าต่าง ๆ การบริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแบบ วิธีการทำงานและการพัฒนาสมรรถภาพของคนไปพร้อม ๆ กัน ดังนั้น "การทำงานเป็นทีม" จึงเป็นกลยุทธ์ทางเลือกในการพัฒนาองค์กร เพราะเป็นการบูรณาการความรู้ ความสามารถทักษะ และพฤติกรรมของคนที่หลากหลายเข้าไว้ด้วยกัน อนึ่งการที่ทีมจะประสบความสำเร็จได้นั้นย่อมมาจากความร่วมมือร่วมใจในการทำงานของทุก ๆ ฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษา ชุมชน อำเภอ และจังหวัด ดังนั้น การทำงานเป็นทีมของบุคลากรภายในสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจแนวคิดพื้นฐานของหน่วยงานที่ตนเองสังกัดอยู่ ตลอดจนเป้าประสงค์ของหน่วยงานก่อน แล้วจึงค่อยพิจารณาว่าจะทำอะไร ใช้เครื่องมืออะไรบ้าง ที่เหมาะสมกับสถานการณ์และกลุ่มเป้าหมาย เพื่อผลักดันการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนไปสู่จุดหมายที่พึงประสงค์ได้ (ดุสิตา เลาพันธ์ และภคณัฐ สมพงษ์ธรรม, 2562 : 182) การเปลี่ยนการทำงานเป็นทีม แทนการทำงานแบบเดิม ทำให้สามารถทำงานได้ทันเวลาและมีประสิทธิผลมากกว่าองค์การแบบเดิม รวมทั้งบริหารงานดีกว่า เรียนรู้ได้เร็วกว่าและเปลี่ยนแปลงง่ายกว่า อันเป็นคุณสมบัติที่องค์การทั้งหลายในปัจจุบันต้องการ และองค์การต้องเรียนรู้ลักษณะของทีมที่ประสบความสำเร็จด้วย (เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ, 2556 : 7 - 8) ความสำเร็จของงานขึ้นอยู่กับปัจจัยในการทำงานเป็นทีม ภารกิจสำคัญที่สุดของนักบริหารจัดการ คือ การพยายามทำความเข้าใจกับส่วนประกอบของทีมงาน การกำหนดวัตถุประสงค์ของทีมงานให้ชัดเจน และการทำงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายขององค์การ (ยงยุทธ เกษสาคร, 2552 : 178)

ในการบริหารงานโรงเรียนนั้น การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญมาก เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกอย่างในโรงเรียน โดยเฉพาะกิจกรรมการเรียนการสอน การปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นจุดหมายหลักของโรงเรียนและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จในการจัดการศึกษาของโรงเรียน คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนอยู่ที่งานวิชาการส่วนงานอื่นๆ เป็นงานสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ (ชัยวัฒน์ อุทธา, 2556 : 576) ที่กล่าวว่า การบริหารงานโรงเรียนนั้นงานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารงานมาตรฐานและคุณภาพของสถาบันการศึกษาทุกระดับ อาจพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการเป็นประการสำคัญ ผลงานด้านวิชาการจะเป็นสิ่งบ่งชี้ให้เห็นถึงมาตรฐานและคุณภาพของสถาบันนั้นๆ ว่ามีอยู่มากหรือน้อยเพียงใดงานวิชาการจะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่นั้น ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งย่อมขึ้นอยู่กับบทบาทและความรับผิดชอบของผู้บริหารว่าจะให้ความสำคัญและทุ่มเทสติปัญญา กำลังกาย กำลังใจเพื่อการบริหารงานวิชาการมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ต้องได้รับความร่วมมือและความร่วมแรงร่วมใจจากบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย และนักเรียนทุกคน ถ้าหากบุคลากรในสถานศึกษาทุกคนให้ความร่วมมือ มีความตั้งใจจริงที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเต็มกำลังความสามารถ และมีความรับผิดชอบอย่างครบถ้วนสมบูรณ์แล้วนั้น ย่อมจะเป็นปัจจัยสำคัญอันที่จะทำให้งานวิชาการของสถานศึกษาพัฒนาต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพได้มาตรฐาน

จะเห็นได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้มีอำนาจในการบริหารที่จะอำนวยความสะดวกให้กิจการทุกอย่างดำเนินการไปตามแผนงานของสถานศึกษาที่ตั้งไว้ ดังนั้นการบริหารงานวิชาจึงเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาถือได้ว่าเป็นงานที่สำคัญมาก และเป็นหัวใจของการบริหารงานทั้งหมด ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องมีความตระหนักในการมีส่วนร่วม เพื่อให้การส่งเสริมสนับสนุน ร่วมคิดร่วมทำ ในการทำงานเป็นทีมต้องได้รับการเตรียมความพร้อม มองเห็นคุณค่า มีความรู้ความเข้าใจ ตลอดถึงการติดตามกำกับดูแลการดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ซึ่งจะเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงภาพรวมว่าผู้บริหารโรงเรียนยึดหลักการทำงานเป็นทีมในการบริหารงานวิชาการมากน้อยเพียงใด และเพื่อจะได้เป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารงานของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการทำงานเป็นทีมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์การทำงานเป็นทีมกับ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยมีขอบเขต ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

- 1.1 การทำงานเป็นทีม ตามแนวคิดของทิตินา แคมมณี (2545 : 10) ประกอบไปด้วย 6 ด้านดังต่อไปนี้

- 1.1.1 ด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน
- 1.1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- 1.1.3 ด้านการติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม
- 1.1.4 ด้านการร่วมมือประสานงานในกลุ่ม
- 1.1.5 ด้านการตัดสินใจร่วมกัน
- 1.1.6 ด้านการมีผลประโยชน์ร่วมกัน

1.2 การบริหารงานวิชาการ ได้มาจากการสังเคราะห์ข้อมูลจากนักวิชาการศึกษา ประกอบไปด้วย 6 ด้าน โดยดังต่อไปนี้

- 1.2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร
- 1.2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน
- 1.2.3 ด้านการวัดและประเมินผล
- 1.2.4 ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา
- 1.2.5 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 1.2.6 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 114 แห่ง โดยขนาดกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 2 อำเภอ

- 1. อำเภอเมือง จำนวน 51 แห่ง
- 2. อำเภอบางระกำ จำนวน 63 แห่ง

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 92 แห่ง ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Kerjcie and Morgan อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 43) จากนั้นทำการเทียบสัดส่วนตามอำเภอเพื่อให้ได้ข้อมูลที่กระจาย และดำเนินการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยคำนวณจากขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 92 คน และครูที่เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ จำนวน 92 คน รวมทั้งสิ้น 184 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร/ตัวแปรที่ศึกษา

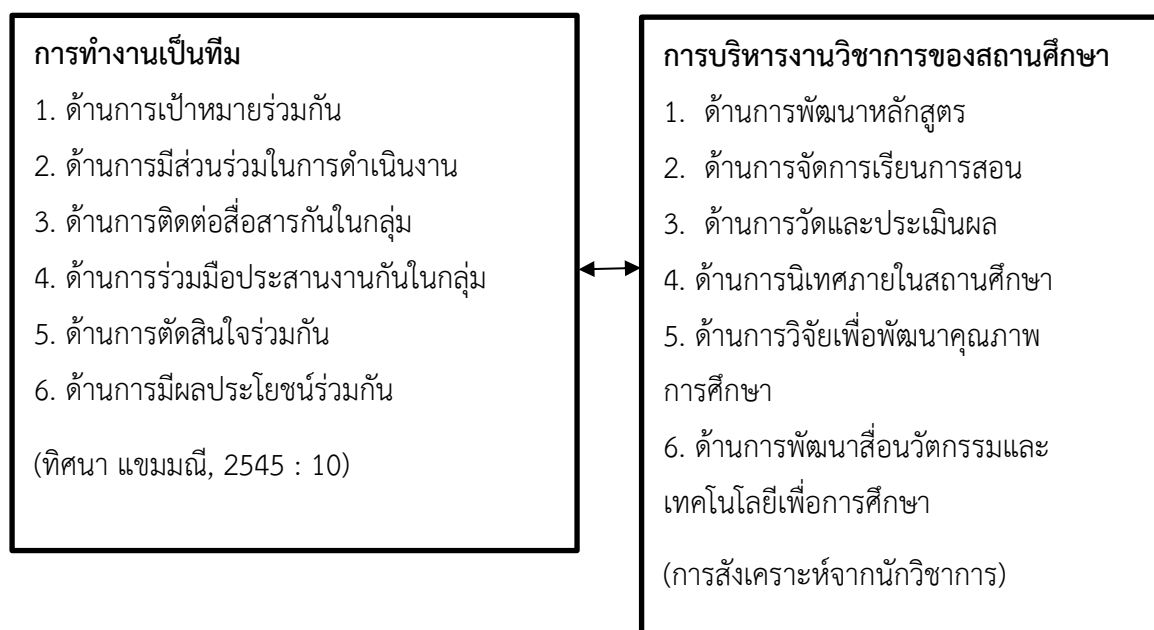
ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 มีตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้ ได้แก่

3.1 การทำงานเป็นทีม 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม ด้านการร่วมมือประสานงานในกลุ่ม ด้านการตัดสินใจร่วมกัน ด้านการมีผลประโยชน์ร่วมกัน

3.2 การบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย แสดงดังภาพ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์การทำงานเป็นทีมกับการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

ตาราง 16 แสดงความสัมพันธ์การทำงานเป็นทีมกับการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

การทำงานเป็น ทีมของ สถานศึกษา	ความสำเร็จการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา						
	ด้านการ พัฒนา หลักสูตร	ด้าน การ จัดการ เรียน การ สอน	ด้านการวัด และ ประเมินผล	ด้านการ นิเทศ ภายใน สถานศึกษา	ด้านการ วิจัยเพื่อ พัฒนา คุณภาพ การศึกษา	ด้านการ พัฒนาสื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยี เพื่อ การศึกษา	
ด้านการมี เป้าหมายของ ทีม	.368**	*348**	.167*	.382**	.452**	.383**	การ บริหารงานวิชาการและ คุณภาพงาน
ด้านการมีส่วนร่วม ร่วมในการ ดำเนินงาน	.370**	.459**	.298**	.407**	.504**	.477**	
ด้านการ ติดต่อสื่อสารกัน ในกลุ่ม	.346**	.446**	.282**	.559**	.460**	.374**	
ด้านการร่วมมือ ประสานกัน ในกลุ่ม	.276**	.385**	.319**	.549**	.516**	.378**	
ด้านการ ตัดสินใจร่วมกัน	.427**	.486**	.298**	.494**	.537**	.457**	

ด้านการมี ผลประโยชน์ ร่วมกัน	.419**	.273**	.136	.213**	.266**	.323**	
	การทำงานเป็นทีมของสถานศึกษา						r=.685**

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 16 พบว่า ความสัมพันธ์การทำงานเป็นทีมกับการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก และส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการติดต่อสื่อสารกันในกลุ่มกับด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ($r = .559^{**}$) รองลงมา ด้านการตัดสินใจร่วมกันกับด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($r = .537^{**}$) ด้านการร่วมมือประสานกันในกลุ่มกับด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($r = .516^{**}$) โดยทุกคู่อันดับ 3 ลำดับแรก มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ต่ำที่สุด คือ ด้านการมีผลประโยชน์ร่วมกันกับด้านการวัดและประเมินผล ($r = .136$) มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1. ด้านการมีเป้าหมายของทีม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์สูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($r = .452^{**}$) รองลงมา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($r = .383^{**}$) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ($r = .382^{**}$) ตามลำดับ โดยทุกคู่อันดับมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์สูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($r = .504^{**}$) รองลงมา ด้านการจัดการเรียนการสอน ($r = .459^{**}$) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($r = .477^{**}$) ตามลำดับ โดยทุกคู่อันดับมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ด้านการติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์สูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ($r = .559^{**}$) รองลงมา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($r = .460^{**}$) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($r = .446^{**}$) ตามลำดับ โดยทุกคู่อันดับมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ด้านการร่วมมือประสานกันในกลุ่ม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์สูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ($r = .549^{**}$) รองลงมา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($r = .516^{**}$) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($r = .385^{**}$) ตามลำดับ โดยทุกคู่อันดับมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ด้านการตัดสินใจร่วมกัน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์สูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($r = .537^{**}$) รองลงมา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($r = .457^{**}$) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ($r = .494^{**}$) ตามลำดับ โดยทุกคู่อันดับมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ด้านการมีผลประโยชน์ร่วมกัน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์สูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($r = .419^{**}$) รองลงมา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($r = .323^{**}$) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($r = .273^{**}$) ตามลำดับ โดยทุกคู่อันดับมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้น ด้านการวัดและประเมินผล ($r = .136$) ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์การทำงานเป็นทีมกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 อภิปรายผลได้ดังนี้

ตอนที่ 1 การทำงานเป็นทีมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

การทำงานเป็นทีมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ในภาพรวมมากที่สุด ทั้งนี้อาจเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรได้กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และการประชุมวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกันตามขั้นตอนอย่างชัดเจน สร้างความเข้าใจถึงเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของการทำงานให้ถูกต้องและตรงกัน สถานศึกษา โดยมุ่งเน้นความถูกต้อง สอดคล้องกับ ยงยุทธ เกษศาคร (2552 : 178) ความสำเร็จของงานขึ้นอยู่กับปัจจัยในการทำงานเป็นทีม ภารกิจสำคัญที่สุดของนักบริหารจัดการ คือ การพยายามทำความเข้าใจกับส่วนประกอบของทีมงาน การกำหนดวัตถุประสงค์ของทีมงานให้ชัดเจน และการทำงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายขององค์การ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรวงวุฒิ ทหาระสา (2549 : 62 – 63) ได้ทำการศึกษาเรื่องการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการ

ศึกษาโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า การทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยภาพอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชนิกร สมทรัพย์ (2550 : 76) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การทำงานเป็นทีมของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน ประจำปีการศึกษา 2547-2548 ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน ประจำปีการศึกษา 2547-2548 ในเขตกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีเป้าหมายของทีม ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษาสามารถซักถาม ได้ตอบ แสดงความรู้สึกต่อการทำงานร่วมกันได้ เพื่อให้ทุกฝ่ายเกิดความเข้าใจ พอใจ ความเชื่อถือ ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำงานของสถานศึกษา ให้บรรลุเป้าหมายนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้อง สอดคล้องกับแนวคิดของ สุนทร พลวงศ์ (2551 : 7) กล่าวว่า การทำงานเป็นทีมให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลนั้น ต้องมีการแบ่งทั้งงานหน้าที่และความรับผิดชอบให้บุคลากรตามความรู้ความสามารถ รวมทั้งความถนัดของแต่ละบุคคลผู้บริหารต้องตระหนักว่าบุคลากรมีความสามารถแตกต่างกัน ถนัดหรือเชี่ยวชาญคนละด้านการประสานความร่วมมือร่วมใจการทุ่มเทกำลังความคิดและสติปัญญา ย่อมนำมาซึ่งความสำเร็จของงานการทำงานเป็นทีม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัลลิกา วิชุกรอิงครัต (2553 : 52) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาการทำงานเป็นทีมของพนักงานครูเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี พบว่า การศึกษาการทำงานเป็นทีมของพนักงานครูเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านการมีเป้าหมายของทีมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิลารัตน์ หนูปก (2557 : 84) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า การศึกษาการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูด้านการมีเป้าหมายของทีม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุกัญญา โกพล (2562 : 79) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การทำงานเป็นทีมของครูโรงเรียนสหวิทยาเขตพระธาตุมาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า การทำงานเป็นทีมของครูโรงเรียนสหวิทยาเขตพระธาตุมาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ด้านการมีเป้าหมายของทีม โดยรวมและรายด้านมากเช่นกัน

ตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรร่วมกันสร้างหรือปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น ดำเนินการวางแผน ออกแบบพัฒนาหลักสูตรในการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการประชุมปรึกษาหารือในการปรับปรุง แก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างเป็นระบบพร้อมทั้งมีการสนับสนุน ให้ครูมีความเจริญก้าวหน้าทางอาชีพครู โดยการกระตุ้นให้ครูพัฒนาปรับปรุงวิธีการสอนและสื่อการสอนที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มคุณภาพของผลการเรียนของนักเรียนให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดหรือสูงขึ้นของการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ รัตนาภรณ์ ตาต้อง (2559 : 17) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องคอยกระตุ้นให้ครูมีความกระตือรือร้น ขยันขันแข็ง สอนอย่างมีทักษะกระบวนการ เพื่อส่งผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสนใจค้นหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับแนวคิด กรองทอง จิระเดชากุล (2550 : 4) กล่าวว่า ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียน ให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก ได้แก่ การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียน 4 ด้าน ทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจและสติปัญญา ให้เต็มตามวัยและศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กายเพชร สมเพชร (2557 : 89) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนกลุ่มนิคมพัฒนา อำเภอนิคมน้ำจันทบูร ระยอง ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนกลุ่มนิคมพัฒนา อำเภอนิคมน้ำจันทบูร ระยอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวพร ละครเพชร (2562 : 106) ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารให้คำชี้แนะแก่ผู้รับการนิเทศโดยการประชุมปรึกษาหารือในการปรับปรุง แก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2557 : 215) กล่าวว่า กระบวนการปฏิบัติงานที่ผู้บริหารและครูอาจารย์ในโรงเรียนร่วมมือกันจัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงงานต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนในทางที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภาพรรณ ศิริ (2561 : 91) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การนิเทศในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูอาชีวศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา

เป็นรายด้าน พบว่า ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา อยู่โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จริยา แดงอ่อน (2559 : 97-98) ได้ทำการศึกษา เรื่องรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์การทำงานเป็นทีมกับความสำเร็จการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

ความสัมพันธ์การทำงานเป็นทีมกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า การทำงานเป็นทีมกับความสำเร็จการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ ค่าเฉลี่ยของการทำงานเป็นทีมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีผลทำให้ความสำเร็จการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดตามไปด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นความสำคัญในการนำหลักการทำงานเป็นทีมมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา โดยยึด การมีเป้าหมายของทีม การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการติดต่อสื่อสาร ปฏิสัมพันธ์กันโดยตรงและต่อเนื่องในทุกขั้นตอน ทำให้สมาชิกทีมงานรู้สึกว่าคุณค่ามีความสำคัญต่อการทำงานเป็นทีม สามารถเสริมสร้างการทำงานให้มีระบบ สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศศิ กานต์ พันธุ์โนราช (2561 : 63) ได้ทำการศึกษา เรื่องสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายปิ่นมาลา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายปิ่นมาลา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการศึกษาการทำงานเป็นทีมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีผลประโยชน์ร่วมกัน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดเป้าหมายความสำเร็จงานผลตอบแทน ที่แต่ละฝ่ายจะได้รับและจัดสรรผลตอบแทน ผลประโยชน์จากการทำงานร่วมกันอย่างยุติธรรม

2. จากการศึกษาการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูสร้างหรือปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น โดยการให้ครูออกแบบพัฒนาหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนให้ครูและบุคลากรนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดประสบการณ์ต่างๆให้แก่ผู้เรียน พร้อมทั้งประเมินหลักสูตรจากการนำไปใช้เพื่อให้ได้หลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียน

3. จากการศึกษาการบริหารงานวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า ด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุด คือ ด้านการติดต่อสื่อสารกันในกลุ่มกับด้านนิเทศภายในสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรติดต่อสื่อสารอย่างชัดเจน ตรงไปตรงมากับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างทั่วถึง รวมถึงเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษาสามารถซักถาม ได้ตอบ แสดงความรู้สึกร่วมกันทำงานร่วมกันได้ เพื่อให้ทุกฝ่ายเกิดความเข้าใจ พอใจ ความเชื่อถือ ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำงานของสถานศึกษา เพื่อให้การปฏิบัติงานร่วมกันในสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาปัจจัยการทำงานเป็นทีมที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้สามารถค้นหาลักษณะที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- กรรทอง จิระเดชากุล. (2550). *คู่มือนิเทศภายในโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: ชารอักษร.
- กายเพชร สมเพชร (2557). *การศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียน
นิคมพัฒนา อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง*
- จรรยา แดงอ่อน. (2559). *รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ การสอนของครูใน
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*
- จารุกัญญา โกพล. (2562). *การทำงานเป็นทีมของครูโรงเรียนสหวิทยาพระธาตุมหาชัย สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. ปริญญาโทครุศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยบูรพา*
- ชัยวัฒน์ อุทธา. (2556). *การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่. สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่. วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทิร์น. 2 (1), 573-588.*
- ดุสิตา เลหาพันธุ์ และภคณัฐ สมพงษ์ธรรม. (2562). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานเป็นทีม ของครู
โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดตราดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17.
วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 9 (3), 181-193.*
- ทิตนา แคมมณี. (2545). *กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานเป็นทีมและการจัดการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร:
ไทย วัฒนาพานิช.*
- ทิลรัตน์ หนูปก. (2557). *การศึกษากการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัด
ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ทรงวุฒิ ทาระสา. (2549). *การทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5. ปริญญาโทครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*
- .นิภาวรรณ ศรี. (2552). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานศักราช 2551.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.*
- บุญชม ศรีสะอาด (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยา
สาส์น.*
- มัลลิกา วิชุกรองครัต. (2553). *การศึกษากการทำงานเป็นทีมของพนักงานครูเทศบาล สังกัดเทศบาลชลบุรี.
ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.*

- ยงยุทธ เกษสาคร. (2552). *ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม*. กรุงเทพมหานคร: วี.เจ.พรินติ้ง.
- รัชนิกร สมทรัพย์. (2550). *การทำงานเป็นทีมของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน ประจำปีการศึกษา 2547 – 2548 ในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2556). *การสร้างทีมงาน*. กรุงเทพมหานคร: ดวงกมลสมัย.
- รัตนารณ ตาตอง. (2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ. (2557). *การนิเทศการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. สงขลา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
- สุนทร พลวงค์. (2551). *การพัฒนาการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสังกัดกองการศึกษา เทศบาลตำบลท่า สะอาด อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดหนองคาย*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศศิกันต์ พันธุ์โนราช. (2561). *สภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายปิ่นมาลาจังหวัด สระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิวพร ละหารเพชร. (2562). *ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรศาสตร มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพมหานคร: สำนัก นายกรัฐมนตรี.

การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
**Development of Academic Administration Competency Indicators of
Schools Administrators under the Sakon Nakhon Primary
Educational Service Area Office 2**

เจษฎา กลยนิษฐ์,
วาโร เพ็งสวัสดิ์ และ บุญมี ก่อบุญ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
**Jedsada kolyanee,
Waro Phengsawat and Boonmee Koboon**
Sakonnakhon Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: bigjk36@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษามีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุลเพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนาโดยมีเป้าหมายให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข มีความรู้เชิงวิชาการและสมรรถนะทางวิชาชีพ งานวิชาการเป็นงานสำคัญที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ และต้องมีความรู้ความเข้าใจในขอบข่ายของงาน สามารถปฏิบัติภาระหน้าที่ตามกรอบงานที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ เช่น มาตรฐานความรู้เรื่อง การพัฒนาวิชาชีพ ความเป็นผู้นำทางวิชาการ การบริหารสถานศึกษา หลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การประกันคุณภาพการศึกษา และอื่น ๆ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 3) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องโมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และ 4) เพื่อพัฒนาคู่มือการใช้ตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา การดำเนินการมี 4 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ระยะที่ 2 การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ระยะที่ 3 การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำนวน 400 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

* วันที่รับบทความ: 2 เมษายน 2565; วันแก้ไขบทความ 28 เมษายน 2565; วันตอบรับบทความ: 2 พฤษภาคม 2565

Received: April 2, 2022; Revised: April 28, 2022; Accepted: May 2, 2022

ซึ่งมีค่าความเที่ยงตรง ระหว่าง 0.60 – 1.00 ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.30 - 0.78 ค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach เท่ากับ 0.97 และระยะที่ 4 การพัฒนาคู่มือการใช้ตัวบ่งชี้ตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ดำเนินการตรวจสอบความเหมาะสมโดยอาจารย์ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบของสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบหลัก 1 การบริหารจัดการการเรียนรู้ องค์ประกอบหลัก 2 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา องค์ประกอบหลัก 3 การนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา องค์ประกอบหลัก 4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และองค์ประกอบหลัก 5 การจัดหาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี สารสนเทศ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2. พัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก 19 องค์ประกอบย่อย 65 ตัวบ่งชี้ จำแนกเป็นองค์ประกอบหลัก 1 การบริหารจัดการการเรียนรู้ จำนวน 12 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบหลัก 2 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 19 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบหลัก 3 การนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา จำนวน 14 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบหลัก 4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้จำนวน 12 ตัวบ่งชี้ และองค์ประกอบหลัก 5 การจัดหาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี สารสนเทศ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน จำนวน 8 ตัวบ่งชี้

3. โมเดลโครงสร้างสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 81.08$, $df = 67$, $p\text{-value} = 0.11566$, $GFI = 0.98$, $AGFI = 0.94$, $RMSEA = 0.023$, $CN=460.60$) และ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบทั้ง 65 ตัวบ่งชี้ ระหว่าง 0.34 – 0.51

4. คู่มือการใช้ตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ตัวบ่งชี้; สมรรถนะ; การบริหารงานวิชาการ; สมรรถนะการบริหารงาน; วิชาการ

Abstracts

Education is necessary for human resource development. The results of development include of morality, ability, happiness, academic knowledge and career performance. Academic administration plays an important role which the administrators must pay attention and understand the scope of the task to be able to achieve the goal. School administrators need to have knowledge and experience: professional development, instructional leadership, school administration, program, teaching, Measurement and assessment of learning skills, quality assurance and many more.

This research aimed to 1) study the factors of academic administration competency of school administrators 2) develop the indicators 3) examine the model and 4) improve the manual. The operation comprised of 4 stages: 1 studying on factors of academic administration competency of school administrators, 2 developing the indicators 3 examining the model based on Empirical Research from 400 participants using multi-stage sampling, employing rating scale with the accuracy of 0.60 – 1.00, power of discrimination of 0.30 - 0.78, Cronbach alpha *coefficients* reliability of 0.97 ,and 4 the improvement of manual which was examined by school administrators and 5 instructors. Data were analyzed by SPSS program.

The research revealed that;

1.The factors of academic administration competency of school administrators of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 2 included of 5 major factors: 1) learning management, 2) development of school curriculum, 3) educational supervision of learning management, 4) Research for learning management quality development, and 5) employing instructional media, innovation, and information technology for learning management.

2. The development of indicators comprised of 5 major factors, 19 minor factors, and 65 indicators. The major factors were : 1) 12 indicators on learning management, 2) 19 indicators on development of school curriculum ,3) 14 indicators on educational supervision on learning management , 4) 12 indicators on research for learning management quality development and 5) 8 indicators on employing instructional media , innovation, and information technology for learning management.

3.The model agreed with empirical research (Chi-square = 81.08, $df=67$, $p\text{-value} = 0.11566$, GFI =0.96, AGFI = 0.94, RMSEA= 0.023, CN= 460.60). The factor loading of 65 indicators was in the range of 0.34-0.51.

4.The indicators manual is in the highest level of applicability.

Keywords: Indicators; Effectiveness; Academic Administration Management; Management Competency; Academic Administration

บทนำ

การศึกษาที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุลเพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนาโดยมีเป้าหมายให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข มีความรู้เชิงวิชาการและสมรรถนะทางวิชาชีพ ใฝ่เรียนรู้ แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีสุขภาพทั้งกายและใจที่สมบูรณ์สามารถประกอบอาชีพและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข พร้อมกับสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้โดยมุ่งพัฒนาคนไทยเป็นสังคมแห่งคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้มีการสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ทรัพยากรทางปัญญาเพื่อการเรียนรู้แล้วนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ อย่างยั่งยืนมีสุขภาวะ ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขรวมทั้งพัฒนาสภาพแวดล้อมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคน และสร้างสังคมคุณธรรมภูมิปัญญา และการเรียนรู้

ปัจจุบันการศึกษาของไทยมีคุณภาพต่ำ จากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนทั่วประเทศพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำมาก รวมถึงผลการทดสอบจากโครงการประเมินผลนักเรียน ระดับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment : PISA) ในปี ค.ศ. 2018พบว่าคะแนนที่ได้ต่ำกว่ามาตรฐานโลก มีผู้สอบได้คะแนนต่ำกว่าระดับ “Below minimum” ซึ่งปัญหาที่สำคัญคือกระบวนการจัดการเรียนการสอน และการเรียนรู้ครูส่วนใหญ่เน้นเนื้อหาสาระ และความจำมากกว่าการพัฒนาทักษะและสมรรถนะ ส่งผลให้ผู้เรียนขาดการพัฒนาทักษะกระบวนการคิด การคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ ทั้งยังขาดทักษะการแก้ปัญหา การตั้งคำถาม และการแสวงหาความรู้ สิ่งที่เกิดขึ้นนี้สืบเนื่องมาจากการบริหารจัดการในระดับโครงสร้างใหญ่คือ กระทรวงศึกษาธิการมีการปรับเปลี่ยนผู้บริหารบ่อยครั้งทำให้การดำเนินงานนโยบายไม่ต่อเนื่อง ขาดการบูรณาการกันอย่างแท้จริง มุ่งเน้นการบริหารตามกฎระเบียบ มากกว่าการบริหารเพื่อบรรลุเป้าหมาย และปัจจุบันการจัดสรรบุคลากรทางการศึกษามีไม่เพียงพอ ขาดกลไกการบริหารเพื่อการศึกษาที่เหมาะสมขาดการส่งเสริม การสร้างแรงจูงใจ

ปัญหาของการจัดการศึกษาในปัจจุบันที่ส่งผลต่อการศึกษาและยังเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา ได้แก่ คุณภาพการศึกษาพื้นฐานที่ตกต่ำและปัญหาของครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของอัมพร นະสา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินการของโรงเรียนมาตรฐานสากลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งปัญหาที่ต้องการแก้ไขเนื่องจากคุณภาพของการจัดการศึกษาของไทยค่อนข้างต่ำโรงเรียนมีมาตรฐานไม่เท่ากันและมีขนาดไม่เท่ากัน ทำให้เกิดความเสื่อมถอยทางการศึกษาภายในประเทศค่อนข้างสูงสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีความจำเป็นต้องจัดกลุ่มของโรงเรียนหลายระดับเพื่อให้เป็นโรงเรียนที่มีมาตรฐานที่ใกล้เคียงกันรวมทั้งได้มาตรฐานสากลและส่งเสริมให้เด็กไทยเกิดทักษะทางวิชาการ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต ซึ่งเป็นทักษะของเด็กในศตวรรษที่ 21 ปัจจัยที่ส่งผลให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการ

เรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งวัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาคุณภาพนักเรียนชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นหน้าที่ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญที่จะขับเคลื่อนสถานศึกษาให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการและเป้าหมายของการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความรู้ความสามารถและเข้าใจในภาระงานเพื่อที่การปฏิบัติงานจะดำเนินได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์บทความ เรื่อง การศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จัดทำขึ้นเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการปฏิบัติงาน การดำเนินงาน การประเมินผลการปฏิบัติงานและนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนางาน พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม และจะได้มีตัวบ่งชี้ ซึ่งเป็นคุณลักษณะของสมรรถนะตามตำแหน่งงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการได้โดยตรง เป็นการใช้เกณฑ์ในการกระตุ้นสภาพการปฏิบัติงานให้ผู้บริหารโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพเฉพาะของผู้บริหารให้เป็นที่ยอมรับและเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาระดับปฏิบัติการให้เกิดผลต่อการพัฒนาคุณภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาใช้ในการปรับปรุง พัฒนา และนำไปบริหารงานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพอันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนซึ่งถือเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษา และเพื่อนำผลจากการศึกษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงต่อการศึกษาไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
2. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
3. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องโมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์
4. เพื่อพัฒนาคู่มือการใช้ตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2 ผู้วิจัยใช้รูปแบบเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

1. กลุ่มเป้าหมาย

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวนทั้งสิ้น 3,188 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2, กลุ่มสารสนเทศ สำนักนโยบายและแผน, 2564)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวนทั้งสิ้น 400 คน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายรูปแบบ โดยเรียงลำดับการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 แหล่ง ดังนี้ ลือชัย ชูนาคา (2559 : 96) ; วรณยุภา แก้วสมทอง (2560 : 15) ; ภัฏญ์ณพัชร เพิ่มพูล (2561 : 415) ; รอง ปัญสังกา (2561 : 85; ธนาวรรณ ทรัพย์โรบล (2562 : 105) โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกองค์ประกอบที่ค่าความถี่ 3 หรือร้อยละ 30 ขึ้นไปของความถี่ทั้งหมด

2.2 ประเมินองค์ประกอบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือในการประเมินองค์ประกอบเป็นแบบสอบถามลักษณะเห็นด้วยให้ 1 และไม่เห็นด้วยให้ 0 โดยมีเกณฑ์พิจารณาองค์ประกอบของสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามนั้นกับประเด็นหลักของเนื้อหาที่มีความสอดคล้องตั้งแต่ ร้อยละ 80 และค่าสถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเนื้อหา

2.3 ดำเนินการสร้าง และพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

2.4 เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง โดยใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

2.5 ตรวจสอบและปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ แล้วส่งให้กลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล

2.6 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

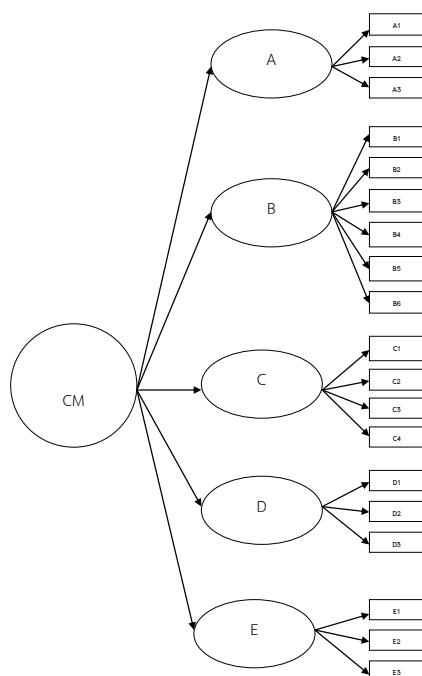
1) วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างเป็นการวิเคราะห์เพื่อทราบลักษณะภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงานและวุฒิการศึกษาสูงสุด โดยใช้ความถี่ ร้อยละ

2) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ที่กำหนด

3) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation (r) ค่าสหสัมพันธ์จะอยู่ในช่วง - 1 ถึง 1 ค่าที่อยู่ตรงกลาง คือ 0 ซึ่งหมายความว่าตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กันในเชิงเส้นตรง เครื่องหมายบวกหรือลบไม่ได้บอกปริมาณความมากน้อยแต่จะบอกให้ทราบว่ามีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้าม แต่ถ้าเป็นเครื่องหมายบวกจะบอกให้ทราบว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัวมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่าได้องค์ประกอบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 องค์ประกอบหลัก 19 องค์ประกอบย่อย 65 ตัวบ่งชี้

2. การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่าได้องค์ประกอบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 องค์ประกอบหลัก 19 องค์ประกอบย่อย 65 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย การบริหารจัดการการเรียนรู้ 12 ตัวบ่งชี้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 19 ตัวบ่งชี้ การนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา 14 ตัวบ่งชี้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ 12 ตัวบ่งชี้ และการจัดหาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี สารสนเทศ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน 8 ตัวบ่งชี้

2.1 องค์ประกอบหลัก 1 การบริหารจัดการการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 3 องค์ประกอบย่อย โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ การพัฒนาครู การวัดและการประเมินผลเรียนรู้ ซึ่งมี จำนวน 12 ตัวบ่งชี้ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ตัวบ่งชี้ทุกตัว มีค่าเฉลี่ยผ่านเกณฑ์

2.2 องค์ประกอบหลัก 2 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 6 องค์ประกอบย่อย โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมายของหลักสูตร การวัดประเมินผล เนื้อหา กิจกรรม และสื่อ เมื่อพิจารณาภาพรวมองค์ประกอบหลัก 2 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งมี จำนวน 19 ตัวบ่งชี้ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ตัวบ่งชี้ทุกตัว มีค่าเฉลี่ยผ่านเกณฑ์

2.3 องค์ประกอบหลัก 3 การนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ภาพรวมและองค์ประกอบย่อยโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศ การวางแผนการนิเทศ การประเมินผล และการดำเนินการนิเทศ เมื่อพิจารณาภาพรวมองค์ประกอบหลัก 3 การนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ซึ่งมี จำนวน 14 ตัวบ่งชี้ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งแสดงให้เห็นว่า ตัวบ่งชี้ทุกตัวมีค่าเฉลี่ยผ่านเกณฑ์

2.4 องค์ประกอบหลัก 4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ภาพรวมและองค์ประกอบย่อยโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านนโยบายและแผนการส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยในโรงเรียน ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน เมื่อพิจารณาภาพรวมองค์ประกอบหลัก 4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมี จำนวน 12 ตัวบ่งชี้ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งแสดงให้เห็นว่า ตัวบ่งชี้ทุกตัวมีค่าเฉลี่ยผ่านเกณฑ์

2.5 องค์ประกอบหลัก 5 การจัดหาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี สารสนเทศ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การพัฒนาบุคลากร การจัดการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ เมื่อพิจารณาภาพรวมองค์ประกอบหลัก 5 การจัดหาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี สารสนเทศ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมี จำนวน 8 ตัวบ่งชี้ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวบ่งชี้ทุกตัวมีค่าเฉลี่ยผ่านเกณฑ์

3. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 กับข้อมูลเชิงประจักษ์สรุปตามขั้นตอนการวิเคราะห์ ได้ดังนี้

3.1 การวิเคราะห์การสร้างสเกลองค์ประกอบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ซึ่งก่อนการวิเคราะห์ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ทั้ง 65 ตัวบ่งชี้ พบว่า สหสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ในแต่ละโมเดลมีความสัมพันธ์กันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p < .01$) ทุกค่า สรุปได้ว่าโมเดลมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ เมื่อนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่า โมเดลตามสมมติฐานการวิจัยสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้มีนัยสำคัญทางสถิติทุกค่าแสดงว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 65 ตัวบ่งชี้ เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญขององค์ประกอบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

3.2 การวิเคราะห์การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า ค่าไค - สแควร์ (Chi - square) เท่ากับ 81.08 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 67 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (P - value) เท่ากับ 0.11566 ไม่มีนัยสำคัญซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ คือ ต่ำกว่า 2 นอกจากนี้ ยังพบว่าค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.98 มีค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.94 และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.023 และค่าดัชนีที่แสดง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับ (CN) เท่ากับ 460.60 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของทั้ง 65 ตัวบ่งชี้ พบว่า มีค่าตั้งแต่ 0.34 – 0.51 จึงสรุปว่าตัวบ่งชี้ทุกตัวมีความเหมาะสม

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ทางสถิติ Model

องค์ประกอบหลัก	น้ำหนักองค์ประกอบ b(SE)	องค์ประกอบย่อย	น้ำหนักองค์ประกอบ b(SE)	ตัวบ่งชี้	น้ำหนักองค์ประกอบ b(SE)
การบริหารจัดการการเรียนรู้ (A)	0.24	การพัฒนาครู (A1)	0.78	A1	0.93
				A2	1.05**(0.03)
				A3	0.84**(0.03)
				A4	0.98**(0.04)
		การวัดและการประเมินผลเรียนรู้ (A2)	0.81**(0.02)	A5	0.73
				A6	0.73**(0.02)
				A7	0.78**(0.03)
				A8	0.86**(0.03)
		สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (A3)	0.78**(0.02)	A9	0.77
				A10	0.74**(0.03)
				A11	1.03**(0.04)
				A12	2.45**(0.11)
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (B)	0.59	หลักการและเหตุผล (B1)	0.35	B1	0.66
				B2	0.74**(0.02)
				B3	0.90**(0.03)
		จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (B2)	0.35**(0.05)	B4	0.83
				B5	0.84**(0.03)
				B6	0.73**(0.03)
		เนื้อหา (B3)	0.06*(0.02)	B7	0.88
				B8	1.32**(0.04)
				B9	1.08**(0.03)
				B10	1.11**(0.03)
		กิจกรรม (B4)	0.29*(0.06)	B11	0.79
				B12	0.80**(0.02)
		สื่อ (B5)	0.62*(0.10)	B13	0.89
				B14	1.03**(0.03)
				B15	0.87**(0.03)
		การวัดประเมินผล (B6)	0.59**(0.10)	B16	0.79
				B17	0.65**(0.02)

				B18	0.80**(0.03)
				B19	0.73**(0.03)
การนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา (C)	0.82	การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศ (C1)	0.54	C1	0.53
				C2	0.51**(0.03)
				C3	0.47**(0.02)
				C4	0.52**(0.03)
		การวางแผนการนิเทศ (C2)	0.77**(0.05)	C5	0.50
				C6	0.49**(0.03)
				C7	0.51**(0.03)
				C8	0.49**(0.03)
		การดำเนินการนิเทศ (C3)	0.80**(0.05)	C9	0.56
				C10	0.51**(0.02)
				C11	0.51**(0.02)
		การประเมินผล (C4)	0.76**(0.05)	C12	0.51
				C13	0.55**(0.02)
				C14	0.53**(0.02)
การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ (D)	1.01	ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน (D1)	0.81	D1	0.48
				D2	0.51**(0.02)
				D3	0.50**(0.02)
				D4	0.52**(0.03)
		ด้านนโยบายและแผนการส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยในโรงเรียน (D2)	0.77**(0.03)	D5	0.51
				D6	0.52**(0.02)
				D7	0.54**(0.03)
				D8	0.48**(0.03)
		การมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน (D3)	0.62**(0.03)	D9	0.54
				D10	0.52**(0.02)
				D11	0.47**(0.02)
				D12	0.46**(0.03)
การจัดหาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี สารสนเทศ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน (E)	0.97	สื่อและแหล่งเรียนรู้ (E1)	0.81	E1	0.46
				E2	0.47**(0.02)
		การจัดการเรียนรู้	0.84**(0.02)	E3	0.45

		(E2)		E4	0.43**(0.02)
				E5	0.50**(0.02)
		การพัฒนาบุคลากร(E3)	0.82**(0.03)	E6	0.51
				E7	0.52**(0.02)
				E8	0.48**(0.02)

4. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือการใช้ตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสร้างคู่มือการใช้ตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยเรียงลำดับตามความเหมาะสมของการสร้างคู่มือการใช้ตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจากมากไปหาน้อย ดังนี้ องค์ประกอบหลัก 4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.53) และองค์ประกอบหลัก 5 การจัดหาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี สารสนเทศ องค์ประกอบหลัก 2 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.63) องค์ประกอบหลัก 5 การจัดหาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี สารสนเทศ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.65) ตามลำดับ องค์ประกอบหลัก 1 การบริหารจัดการการ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = .531) และองค์ประกอบหลัก 3 การนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.70)

ตาราง 2 การวิเคราะห์สถิติ

ลำดับ	หลักองค์ประกอบ	$\bar{X}$	S.D.	ความเหมาะสม	อันดับ
1	การบริหารจัดการการเรียนรู้	4.200	0.515	มาก	2
2	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.916	0.709	มาก	4
3	การนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา	3.738	0.767	มาก	5
4	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้	4.045	0.694	มาก	3

ลำดับ	หลักองค์ประกอบ	$\bar{X}$	S.D.	ความเหมาะสม	อันดับ
5	การจัดหาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี สารสนเทศ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.229	0.726	มาก	1

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่าตัวบ่งชี้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตัวบ่งชี้ทุกตัวมีค่าเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ คือค่าเฉลี่ยเท่ากับหรือมากกว่า 3.00 เพื่อคัดสรรกำหนดไว้ในโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างแสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบคือ การบริหารจัดการการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และการจัดหาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี สารสนเทศ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัย รวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงผู้วิจัยได้ดำเนินการหลายขั้นตอนเพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยได้ดำเนินการนำข้อมูลมาร่างตัวบ่งชี้สร้างแบบสอบถามเพื่อหาคุณภาพตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ถึงผู้เชี่ยวชาญ เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาผู้วิจัยวิเคราะห์หาความตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยทุกตัวมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 แล้วผู้วิจัยทำแบบสอบถามถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครู เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's alpha coefficient) ซึ่งปรากฏว่าแบบสอบถามโดยภาพรวม มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .97 จึงถือว่า ตัวบ่งชี้ใช้ได้ทุกตัว

2. ผลการวิเคราะห์โมเดลตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า โมเดลตัวบ่งชี้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และมีนัยสำคัญทางสถิติทุกค่า แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบหลักของสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ทั้ง 5 องค์ประกอบ คือ 1. การบริหารจัดการการเรียนรู้ 2.การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3.การนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา 4.การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และ 5.การจัดหาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี สารสนเทศ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสมรรถนะการ

บริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัยและสมมติฐานการวิจัย ดังนั้น องค์ประกอบหลักสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ทั้ง 65 ตัวบ่งชี้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยศึกษาตามขนาดของโรงเรียนเพื่อให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชัดเจนมากขึ้น
2. ควรนำตัวบ่งชี้ทั้ง 65 ตัวบ่งชี้ดังกล่าว ไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริงในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ แล้วติดตามผล โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)
3. ควรวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดอื่น เพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทนั้น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กัญญ์ณพัชร เพิ่มพูน, ประภาศ ปานเจียง และยรรยง คชรัตน์. (2560). สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัยภาคใต้. *การประชุมหาตใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 9*. (หน้า 415-430). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- รอง ปัญสังกา. (2561). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต1*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ลือชัย ชูนาคา. (2559). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วรุณยุภา แก้วสมทอง. (2560). *สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพุลเจริญวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ผลกระทบของความสัมพันธ์โซ่อุปทานระหว่างผู้ซื้อและผู้จัดหาที่มีต่อผลการ
ดำเนินงานของผู้จัดหาในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์
**The Influence of Supplying Relationship Between Buyers and Suppliers
Enhancing the Performance of Automotive Parts**

สมบูรณ์ สารพัด¹,

นิตยา โหราเรือง² และ เปรมิศา ปราณี³

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์^{1,2}, นักวิชาการอิสระ³

Somboon Saraphat¹,

Nittaya Horarueong² and Premisa Pranee³

Kasetsart University, Thailand ^{1,2}, Independent Scholars³

Corresponding Author, E-mail: somboon_sar@ku.th

บทคัดย่อ

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางธุรกิจ การแลกเปลี่ยนทางธุรกิจในรูปแบบของการซื้อ การขาย จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง และปฏิเสธไม่ได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้จัดหาในระบบห่วงโซ่อุปทานจะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของทั้งสองฝ่ายที่เกี่ยวข้องกัน ดังนั้น งานวิจัยนี้ต้องการตรวจสอบอิทธิพลลักษณะความสัมพันธ์ในโซ่อุปทานระหว่างผู้ซื้อและผู้จัดหาต่อผลการดำเนินงานของผู้จัดหาในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ โดยใช้เครื่องมือการวิจัยที่ผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงแล้วรวบรวมข้อมูลจากตัวแทนของผู้จัดหาที่เป็นผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์จำนวน 224 ราย ในนิคมอุตสาหกรรม 304 ปราจีนบุรี เครื่องมือทางสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานคือการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยการสร้างความสัมพันธ์ในโซ่อุปทาน ได้แก่ ด้านการสื่อสาร ด้านความไว้วางใจ ด้านความร่วมมือ และด้านการตอบสนองความต้องการ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการดำเนินงานในภาพรวมของผู้จัดหา โดยมีความสามารถอธิบายได้ร้อยละ 40.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จากผลการวิจัยผู้จัดควรจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาการสื่อสารเพราะการสื่อสารมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการดำเนินงานในทุกด้านและเป็นตัวแปรที่อิทธิพลสูงสุด ผู้จัดหาอาจจะนำเทคโนโลยีมาใช้ในการตอบสนองความจำเป็นของลูกค้าให้รวดเร็ว นอกจากนี้ควรให้ความสำคัญกับการสร้างความไว้วางใจ ผ่านการทำให้บรรลุถึงเงื่อนไขและข้อตกลงที่กำหนดไว้ในสัญญา

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์โซ่อุปทาน; โซ่อุปทานระหว่างผู้ซื้อและผู้จัดหา; อุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์

Abstracts

To achieve business goals, business interchanges in terms of buying and selling are necessary. It is undeniable that the relationship between the buyers and the suppliers in the supply chain will have the effect on competitive advantages of the two related parties. Therefore, this research aims to investigate the influence of supply chain relationship between buyers and suppliers on supplier performance of an automotive parts. Validate research instrument was used to collect data from 224 representatives of suppliers who are the manufacturers in the 304 Industrial Park-Prachin Buri. The statistical tool used to test hypotheses was Multiple Regression Analysis. The study found that the factors of supply chain relationship, including communication, trust, cooperation and adaptation to expectation have a positive influence on overall performance of the suppliers with the explanatory power of 40.40 at the significant level of 0.05. Based on research findings, suppliers should place importance on communication development since it significantly impacts all aspects of performance and appears to be the most influential factor. Suppliers may consider to implement new technology to quickly response to customer needs. Furthermore, suppliers should emphasis on the trust building through fulfilling the terms and conditions specified in the contracts.

Keywords: Supply Chain Relationship; Supply Chain between Buyers and Suppliers; Automotive Parts Industry

บทนำ

อุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ของไทยในปี 2562-2564 ยังมีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่อง จากความต้องการชิ้นส่วนฯ ในประเทศที่น่าจะขยายตัวได้ในอัตรา 0-5% ต่อปี โดยเติบโตจากทั้งความต้องการชิ้นส่วนเพื่อประกอบยานยนต์ ตามปริมาณการผลิตรถยนต์และรถจักรยานยนต์ และจากความต้องการชิ้นส่วนเพื่อการทดแทน ที่จะยังคงขยายตัวตามการเพิ่มขึ้นของจำนวนรถยนต์และรถจักรยานยนต์สะสม (ศูนย์วิจัยกรุงศรี, 2562 : ออนไลน์) อุตสาหกรรมการผลิตชิ้นส่วนได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาลไทยอย่างต่อเนื่อง เช่น การปรับภาษีการนำเข้าชิ้นส่วนเพื่อส่งเสริมให้ใช้ชิ้นส่วนในไทยและการมีมาตรการส่งเสริมการลงทุนทำให้มีการใช้ชิ้นส่วนยานยนต์ที่ผลิตในประเทศค่อนข้างสูง จากข้อมูลดังกล่าวทำให้เห็นความสำคัญของอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ชัดเจนมากขึ้น จากการส่งเสริมดังกล่าวทำให้บริษัทข้ามชาติรายใหญ่ของโลกเข้ามาตั้งฐานการผลิตในไทย ดังตารางที่ 1 (ข้อมูลในวงเล็บแสดงถึง 100 อันดับแรกของโลก)

ตารางที่ 1 ตัวอย่างบริษัทข้ามชาติด้านอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ในไทยปี 2560

สัญชาติญี่ปุ่น		สัญชาติอื่น	
Denso (2)	TS Tech(55)	Robert Bosch (1)	Draexlmaier (51)
Ais in Seiki (3)	NHK Spring (67)	Magna (3)	Visteon (89)
Yazaki (12)	Asahi Glass (77)	Cantinenta l (4)	Jahnsan Cantral(89)
Panasanic (13)	F-Tech (83)	ZF (5)	Goodyear
Sumitama (14)	Alpine (85)	Lear (8)	Grupa Antalin
Toyota Bashaku (17)	Pioneer (94)	Valeo (9)	TI Automotive
JTEKT (18)	Omran (100)	Faurecia(10)	Dupont
Calsoni Kan sei (29)	Bridgesone	Mahle(15)	Bayer
Hitachi (30)	Takata	Thyssenkrupp(19)	Hayes Lammerz
Kaita (34)	Stanley	BASF(20)	Rieter Auto
Taya da Gasei (35)	Sanden	Scha effler (22)	3M
Itsubishi (41)	Mitsuba	Autolive(24)	GKN Driverline
NSK (44)	Shawa	BargWa mer (25)	TRW
NTN (49)	Keihim	Temeca(32)	Delphi
Taka I Rika (54)	Akebana Brake	Da na (36)	Michelin
		American Axle (40)	
		Federal-Magul (43)	

ที่มา: (ศูนย์วิจัยกรุงศรี, 2562 : ออนไลน์)

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่า อุตสาหกรรมยานชิ้นส่วนยานยนต์มีความสำคัญกับอุตสาหกรรมหลักสำคัญอุตสาหกรรมหนึ่งของไทย เนื่องจากสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับประเทศโดยมีส่วนในมูลค่าผลิตภัณฑ์ในประเทศด้านอุตสาหกรรมการผลิตประมาณร้อยละ 10 นำเข้าเงินตราเข้าประเทศเป็นอันดับ 2 มีการจ้างแรงงานระดับฝีมือขึ้นไปมากกว่า 5 แสนคนใน ปี พ.ศ. 2555 ยังไม่นับรวมมูลค่าที่เกิดขึ้น อันเนื่องจากอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง อาทิเช่น อุตสาหกรรมต้นน้ำอุตสาหกรรมบริการในส่วนที่เกี่ยวกับการเงินการประกันภัยและบริการหลังการขาย (สถาบันยานยนต์ กระทรวงอุตสาหกรรม, 2555 : 34) เพื่อทำให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน การสร้างความพร้อมในระบบห่วงโซ่อุปทาน จะก่อให้เกิดการทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด สามารถผลิตชิ้นส่วนที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ผลิตรายอื่นได้ ประเทศไทยยังมีความได้เปรียบในด้านที่ตั้งจากการเป็นศูนย์กลางภูมิภาคอาเซียน โดยมีจำนวนอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทยในภาคตะวันออก คิดเป็นประมาณร้อยละ 47 ของจำนวนทั้งหมดในประเทศไทย (ศูนย์วิจัยกรุงศรี ,2562 : ออนไลน์) ถือเป็นภูมิภาคที่มีผู้ผลิตในอุตสาหกรรมยานยนต์หนาแน่นและมีการขยายตัวของอุตสาหกรรมยานยนต์จำนวนมาก ทั้งในจังหวัดระยอง ชลบุรี ฉะเชิงเทรา และ ปราณบุรี ภาวะเศรษฐกิจโลกในปัจจุบันที่มีการแข่งขัน ธุรกิจจะต้องปรับตัวให้ทันคู่แข่งซึ่งจะต้องศึกษาข้อมูลการเปลี่ยนแปลงทาง

การตลาดอยู่ตลอดเวลา และเมื่อมีการแข่งขันสูงมาก ลักษณะของโครงสร้างการดำเนินธุรกิจจึงต้องปรับเปลี่ยนตาม ซึ่งจะเป็นในลักษณะที่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในระหว่างคู่ค้า ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย เพื่อให้เกิดความร่วมมือและเรียนรู้ซึ่งกันและกันในการแข่งขันทางธุรกิจตั้งแต่ส่วนของผู้ผลิตวัตถุดิบไปจนถึงลูกค้ารายสุดท้าย จากความสำคัญของอุตสาหกรรมดังกล่าว และโดยลักษณะของอุตสาหกรรมจะต้องมีความเชื่อมโยงของผู้ที่เกี่ยวข้องมากมาย ทั้งในระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ทำให้ต้องมีการบริหารจัดการความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายในห่วงโซ่อุปทานให้มีผลการดำเนินงานที่ดีขึ้นระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน ความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนดังกล่าวทำให้นำไปสู่ปัญหาการวิจัยในครั้งนี้

เนื่องจากแนวคิดในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้จัดหาวัตถุดิบได้รับความสนใจอย่างมากและมืองค์กรธุรกิจพยายามที่จะสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับผู้จัดหาวัตถุดิบ ซึ่งจากการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับผู้จัดหาวัตถุดิบ พบว่าความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับผู้จัดหาวัตถุดิบเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้วัตถุดิบมีคุณภาพ การส่งมอบที่รวดเร็วและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Leenders et al., 2006 : 32) ในส่วนของประเทศไทยระบบการจัดการโซ่อุปทาน (Supply Chain System) ยังคงต้องได้รับการพัฒนา เมื่อเปรียบเทียบกับระบบจัดการระบบเดียวกันของประเทศอุตสาหกรรมต่างๆ นอกจากนี้ยังมีฐานข้อมูลและทีมงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวน้อยสำหรับผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย อันที่จะนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาแผนกลยุทธ์โซ่อุปทาน เพื่อให้มีผลการดำเนินงานของอุตสาหกรรมที่ดีขึ้น

จากที่กล่าวข้างต้น เห็นได้ว่าอุตสาหกรรมยานยนต์ในตลาดโลกมีการแข่งขันที่สูงขึ้น แต่การศึกษาเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวยังมีจำนวนจำกัด คณะผู้ศึกษาได้ตระหนักว่าการสร้างความร่วมมือของผู้ซื้อและผู้จัดหาเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของการสร้างความสามารถในการแข่งขันภายใต้แนวคิดการจัดการผู้จัดหาสัมพันธ์ (Supplier Relationship Management) และการจัดการโซ่อุปทาน ที่ต้องการให้บริษัทผู้ผลิตบริหารความสัมพันธ์กับธุรกิจที่อยู่ต้นกระบวนกรสร้างคุณค่าแก่ลูกค้า โดยทั้งหมดจะทำงานในลักษณะที่เป็นเครือข่ายเพื่อตอบสนองเป้าหมายทางธุรกิจร่วมกัน โดยเลือกบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์แห่งหนึ่ง ในจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งเป็นบริษัทผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ชั้นนำ มีการประกอบการและผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ที่มีหลากหลายทั้งในด้านสายการผลิต จำนวนผลิตภัณฑ์ และจำนวนผู้จัดหา มาใช้เป็นประชากรในการศึกษาผลกระทบของความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้จัดหาที่มีต่อการดำเนินงานของผู้จัดหา กรณีศึกษาบริษัทชิ้นส่วนยานยนต์ในนิคมอุตสาหกรรม 304 ปราจีนบุรี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสัมพันธ์ในโซ่อุปทานระหว่างผู้ซื้อและผู้จัดหา และระดับผลการดำเนินงานของบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในนิคมอุตสาหกรรม 304 ปราจีนบุรี
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้จัดหาที่มีต่อการดำเนินงานของผู้จัดหา ร่วมกับผู้ซื้อบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในนิคมอุตสาหกรรม 304 ปราจีนบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) เน้นเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อนำมาทดสอบสมมติฐานทางสถิติ เป็นหลัก รายละเอียดของระเบียบวิธีวิจัยแต่ละส่วนมีดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บริษัทผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ มีหน้าที่ผลิตชิ้นส่วนให้กับลูกค้า หรือเรียกว่าผู้จัดหาหรือผู้ส่งมอบ (Supplier) บริษัทผู้จัดหา ในนิคมอุตสาหกรรม 304 ปราจีนบุรี ณ สิ้นปี พ.ศ. 2557 ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 452 บริษัท

กลุ่มตัวอย่าง หมายถึง ตัวแทนผู้บริหารหรือผู้จัดการฝ่ายขายของผู้จัดหาในประเทศ ของบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์แห่งหนึ่ง เพราะบุคคลกลุ่มนี้เป็นตัวแทนของกิจการผู้จัดหา มีหน้าที่ให้ข้อมูลที่สำคัญกับลูกค้า มีการติดต่อสื่อสารกับลูกค้าเพื่อร่วมมือกันทำงาน จึงมีความเหมาะสมในการเป็นกลุ่มตัวอย่าง สามารถตอบคำถามตามกรอบแนวคิดได้ โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ระดับร้อยละ 95 และความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro, Yamane (1973 : 129-162) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำสุดเท่ากับ 213 ตัวอย่าง เพื่อลดความคลาดเคลื่อนและเพื่อป้องกันข้อผิดพลาดจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาทำการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 230 ชุด โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างเป็นระบบอย่างง่าย (Systematic random sampling) ในการแจกแบบสอบถามต่อไป

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม คือ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บข้อมูลการศึกษานี้ ครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง ประสบการณ์ เป็นต้น ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในห่วงโซ่อุปทาน ได้แก่ ความร่วมมือ ความไว้วางใจ การสื่อสาร ความสัมพันธ์ระยะยาว และการตอบสนองความต้องการของลูกค้า ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับมุมมองของผู้จัดหาต่อผลการดำเนินงานในโซ่อุปทาน โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ผลการดำเนินงานด้านการเงิน ผลการดำเนินงานด้านลูกค้า ผลการดำเนินงานด้านกระบวนการภายใน และผลการดำเนินงานด้านการเรียนรู้และพัฒนาโดยใช้โดยใช้มาตราวัดแบบ Likert's Scale 5 ระดับ

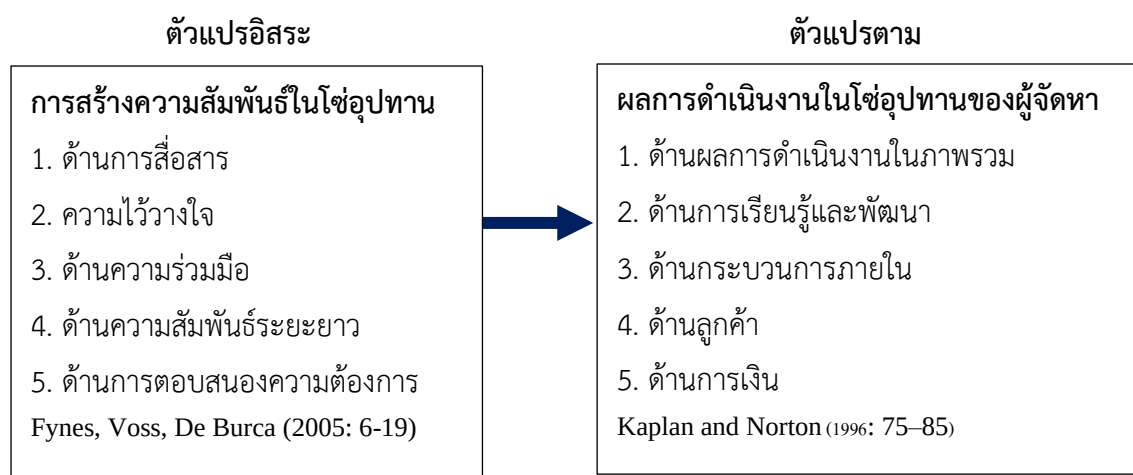
วิธีการแปลผลได้ใช้เกณฑ์การให้ระดับค่าเฉลี่ย (วิชิต อุ๋อัน, 2550 : 455) โดยระดับ 5 ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด ระดับ 4 ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 อยู่ในเกณฑ์มาก ระดับ 3 ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ระดับ 2 ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 อยู่ในเกณฑ์น้อย และระดับ 1 ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 อยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการศึกษา โดยการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำนิยามเชิงทฤษฎี และโครงสร้างการสร้างข้อคำถามควบคู่กับแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามตามที่ระบุไว้ในแบบสอบถาม โดยดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อคำถามเฉพาะที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC) ระหว่าง 0.6 - 1 มาใช้ในแบบสอบถาม โดยหลังจากที่ได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและมีการปรับปรุงแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบกับประชากรวัยทำงานที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 คน แล้วนำผลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค (Cronbach's alpha coefficient) ซึ่งเป็นค่าที่ใช้วัดความเชื่อถือได้หรือความสอดคล้องภายในของชุดแบบสอบถาม ผลการทดสอบได้ค่ามากกว่า 0.70 ทุกข้อ ทำให้ยอมรับได้

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Means) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ประกอบการอธิบายข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรและปัจจัยด้านองค์การของผู้จัดหา ทั้งนี้เพื่อตอบปัญหาและวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1

2. การวิเคราะห์ผลกระทบของปัจจัยการสร้างความสัมพันธ์ในโซ่อุปทานระหว่างผู้ซื้อและผู้จัดหา(ด้านการสื่อสารด้านความไว้วางใจ ด้านความร่วมมือ ด้านความสัมพันธ์ระยะยาว และด้านการตอบสนองความต้องการ) ต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานในห่วงโซ่อุปทานจะใช้ การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาระดับอิทธิพลของตัวแปรอิสระแต่ละตัว ทั้งนี้เพื่อตอบปัญหาและวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 224 ราย พบว่า ส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นพนักงานขาย จำนวน 122 ราย คิดเป็น ร้อยละ 54.46 รองลงมา ผู้จัดการขาย จำนวน 88 ราย คิดเป็น ร้อยละ 39.29 เป็นเจ้าของกิจการ จำนวน 12 ราย คิดเป็น ร้อยละ 5.36 และอื่นๆ จำนวน 2 ราย คิดเป็น ร้อยละ 0.89 และมีประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 117 ราย คิดเป็น ร้อยละ 52.23 รองลงมา จำนวน 5 – 10 ปี จำนวน 100 ราย คิดเป็น ร้อยละ 44.64 และตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 7 ราย คิดเป็น ร้อยละ 3.13

ส่วนที่ 1 สถิติพื้นฐานเกี่ยวกับปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ในโซ่อุปทานและผลการดำเนินงาน

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ในโซ่อุปทานในภาพรวม

ปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ในโซ่อุปทาน	ระดับความคิดเห็น			อันดับ
	$\bar{X}$	SD.	แปลค่า	
ด้านการสื่อสาร	4.43	0.26	มากที่สุด	1
ด้านความไว้วางใจ	4.07	0.35	มาก	3
ด้านความร่วมมือ	4.15	0.41	มาก	2
ด้านความสัมพันธ์ระยะยาว	2.41	0.39	น้อย	5
ด้านการตอบสนองความต้องการ	3.91	0.51	มาก	4

ภาพรวม	3.79	0.17	มาก

ผลการวิเคราะห์ ในภาพรวม พบว่า ผู้จัดทำมีความคิดเห็นต่อระดับการสร้างความสัมพันธ์ในโซ่อุปทานอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.79 ความสัมพันธ์ในรายด้านสูงสุดสามอันดับแรกได้แก่ ด้านการสื่อสาร ด้านความร่วมมือ และ ด้านความไว้วางใจ โดยความสัมพันธ์ระยะยาวอยู่ในระดับต่ำที่สุด

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้จัดทำต่อผลการดำเนินงานในโซ่อุปทานด้านผลการดำเนินงานเมื่อมีการดำเนินงานร่วมกับลูกค้าในภาพรวม

ความคิดเห็นมุมมองของผู้จัดทำต่อผลการดำเนินงาน ในโซ่อุปทาน ในด้านผลการดำเนินงาน เมื่อมีการดำเนินงานร่วมกับลูกค้า	ระดับความคิดเห็น			อันดับ
	$\bar{X}$	SD.	แปลค่า	
ผลการดำเนินงานด้านการเงิน	4.35	0.35	สูงมาก	2
ผลการดำเนินงานด้านลูกค้า	4.30	0.36	สูงมาก	3
ผลการดำเนินงานด้านกระบวนการภายใน	4.38	0.37	สูงมาก	1
ผลการดำเนินงานด้านการเรียนรู้และพัฒนา	4.20	0.50	สูง	4
ภาพรวม	4.31	0.34	สูงมาก	

ผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นของผู้จัดทำต่อผลการดำเนินงานในโซ่อุปทานพบว่า ผลการดำเนินงานของผู้จัดทำในภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก มีค่าเฉลี่ย 4.31 ผลการดำเนินงานในรายด้านสูงสุดสามอันดับได้แก่ ผลการดำเนินงานในด้านกระบวนการภายใน ผลการดำเนินงานด้านการเงิน และผลการดำเนินงานด้านลูกค้า โดยด้านการเรียนรู้และพัฒนาอยู่ในระดับต่ำสุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในห่วงโซ่อุปทานของผู้ซื้อและผู้จัดทำต่อผลการดำเนินงาน

ก่อนการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ จำเป็นจะต้องมีการตรวจสอบข้อกำหนด (Assumption) ของการถดถอยที่ว่าตัวแปรอิสระทุกตัวจะต้องไม่มีความสัมพันธ์สูงเกิน 0.80 โดยการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ทำให้ชุดตัวแปรอิสระมีความเหมาะสมต่อการนำไปวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุปัจจัยต่อไป (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2557 : 44)

ตารางที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัว โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

	1	2	3	4	5
1.ปัจจัยด้านการสื่อสาร	1	-0.015	0.108	-0.035	0.135*
2.ปัจจัยด้านความไว้วางใจ		1	0.083	-0.012	-0.083
3.ปัจจัยด้านความร่วมมือ			1	-0.241**	-0.126*
4.ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระยะยาว				1	0.120*
5.ปัจจัยด้านการตอบสนองความต้องการ					1

* = Correlation นัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ** = Correlation นัยสำคัญที่ระดับ 0.01

จากนั้นผู้วิจัยได้นำตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามมาวิเคราะห์ตามแนวคิดของการสร้างสมการพยากรณ์เชิงเส้นตรง โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ทำการเลือกตัวแปรโดยวิธีนำตัวแปรเข้าทั้งหมด (Enter Method) ต่อไป ได้ผลลัพธ์ดังต่อไปนี้ โดยจำแนกตามลำดับสมมติฐานการวิจัยดังนี้

สมมติฐานการวิจัยที่ 1 ปัจจัยการสร้างความสัมพันธ์ในโซ่อุปทาน (ปัจจัยด้านการสื่อสาร ปัจจัยความไว้วางใจ ปัจจัยด้านความร่วมมือ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระยะยาว และปัจจัยด้านการตอบสนองความต้องการ) มีผลกระทบต่อการทำงานของโซ่อุปทานของผู้จัดหาในภาพรวม

ตารางที่ 4 แสดงผลค่าสัมประสิทธิ์ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการสร้างความสัมพันธ์ในโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของโซ่อุปทานของผู้จัดหาในภาพรวม

ตัวแปรอิสระ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t.	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
(Constant)	-0.442	0.436		-1.014	0.312		
ด้านการสื่อสาร (X1)	0.692	0.068	0.532	10.114	0.000*	0.965	1.036
ด้านความไว้วางใจ (X2)	0.263	0.051	0.268	5.153	0.000*	0.987	1.013
ด้านความร่วมมือ (X3)	0.105	0.045	0.125	2.311	0.022*	0.914	1.094
ด้านความสัมพันธ์ระยะยาว (X4)	-0.057	0.047	-0.065	-1.211	0.227	0.933	1.072

ด้านการตอบสนองความต้องการ (X5)	0.081	0.035	0.122	2.291	0.023*	0.948	1.055

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, R = 0.646, R-square = 0.418, Adjusted R-square = 0.404, F-stat = 31.289, p-value = 0.00, Dubin-watson = 1.580

จากผลการทดสอบผลการดำเนินงานในภาพรวมพบว่า โมเดลการทดสอบมีความเหมาะสมเพราะค่า F-stat มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตัวแปรอิสระสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ร้อยละ 40.40 และไม่เกิดปัญหา Multicollinearity (ค่า Tolerance ระหว่าง 0.914 – 0.987 > 0.10 และค่า VIF เท่ากับ ระหว่าง 1.013 – 1.094 < 10.00) โดยผลการวิเคราะห์ถดถอยพบว่าตัวแปรอิสระหรือปัจจัยการสร้างความสัมพันธ์ในโซ่อุปทาน 4 ด้าน ได้แก่ ได้แก่ ด้านการสื่อสารด้านความไว้วางใจ ด้านความร่วมมือ และ ด้านการตอบสนองความต้องการ มีผลกระทบทางบวกต่อผลการดำเนินงานของผู้จัดหา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 ได้ว่า เป็นการยอมรับสมมติฐาน หรือ ปัจจัยการสร้างความสัมพันธ์ในโซ่อุปทาน ได้แก่ ด้านการสื่อสาร ด้านความไว้วางใจ ด้านความร่วมมือ และ ด้านการตอบสนองความต้องการ มีผลต่อการดำเนินงานของโซ่อุปทานของผู้จัดหา โดยปัจจัยการ ด้านการสื่อสาร มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของโซ่อุปทานของผู้จัดหา สูงสุด รองลงมา ด้านความไว้วางใจ ด้านความร่วมมือ และด้านการตอบสนองความต้องการ ตามลำดับ

สมมติฐานการวิจัยที่ 2 ปัจจัยการสร้างความสัมพันธ์ในโซ่อุปทานมีผลต่อการดำเนินงานของโซ่อุปทานของผู้จัดหาด้านการเรียนรู้และการพัฒนา

ตารางที่ 5 แสดงผลค่าสัมประสิทธิ์ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการสร้างความสัมพันธ์ในโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของโซ่อุปทานของผู้จัดหาด้านการเรียนรู้และการพัฒนา

ตัวแปรอิสระ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t.	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
(Constant)	-0.648	0.759		-0.854	0.394		
ด้านการสื่อสาร	0.493	0.119	0.256	4.133	0.000*	0.965	1.036
ด้านความไว้วางใจ	0.432	0.089	0.297	4.852	0.000*	0.987	1.013
ด้านความร่วมมือ	0.183	0.079	0.147	2.313	0.022*	0.914	1.094
ด้านความสัมพันธ์ระยะยาว	-0.028	0.082	-0.022	-0.346	0.730	0.933	1.072

ด้านการตอบสนองความ	0.055	0.062	0.056	0.896	0.371	0.948	1.055
ต้องการ							

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, R = 0.439, R-square = 0.193, Adjusted R-square = 0.174, F-stat = 10.420, p-value = 0.00, Durbin-watson = 1.507

จากผลการทดสอบผลการดำเนินงานในด้านการเรียนรู้และการพัฒนาพบว่า โมเดลการทดสอบมีความเหมาะสมเพราะค่า F-stat มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตัวแปรอิสระสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ร้อยละ 19.30 และไม่เกิดปัญหา Multicollinearity (ค่า Tolerance ระหว่าง 1.013 – 1.094 > 0.10 และ ค่า VIF เท่ากับ ระหว่าง 0.914 – 0.987 < 10.00) โดยผลการวิเคราะห์ถดถอยพบว่าตัวแปรอิสระหรือปัจจัยการสร้างความสัมพันธ์ในโซ่อุปทาน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการสื่อสาร ด้านความไว้วางใจ และ ด้านความร่วมมือ มีผลกระทบทางบวกต่อผลการดำเนินงานของผู้จัดทำด้านการเรียนรู้และการพัฒนา ทำให้ยอมรับสมมติฐานที่ 2 โดยปัจจัยด้านการสื่อสาร มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของโซ่อุปทานของผู้จัดทำด้านการเรียนรู้และการเติบโตสูงสุด รองลงมา ด้านความไว้วางใจ และ ด้านความร่วมมือตามลำดับ

สมมติฐานการวิจัยที่ 3 ปัจจัยการสร้างความสัมพันธ์ในโซ่อุปทานมีผลต่อการดำเนินงานของโซ่อุปทานของผู้จัดทำด้านกระบวนการภายใน

ตารางที่ 6 แสดงผลค่าสัมประสิทธิ์ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการสร้างความสัมพันธ์ในโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของโซ่อุปทานของผู้จัดทำด้านกระบวนการภายใน

ตัวแปรอิสระ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t.	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
(Constant)	-0.654	0.463		-1.413	0.159		
ด้านการสื่อสาร	0.853	0.073	0.604	11.735	0.000*	0.965	1.036
ด้านความไว้วางใจ	0.158	0.054	0.148	2.910	0.004*	0.987	1.013
ด้านความร่วมมือ	0.087	0.048	0.095	1.805	0.072	0.914	1.094
ด้านความสัมพันธ์ระยะยาว	-0.043	0.050	-0.045	-0.851	0.396	0.933	1.072
ด้านการตอบสนองความ	0.092	0.038	0.127	2.443	0.015*	0.948	1.055
ต้องการ							

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, R = 0.665, R-square = 0.443, Adjusted R-square = 0.430, F-stat = 34.655, p-value = 0.00, Dubin-watson = 1.528

จากผลการทดสอบผลการดำเนินงานในด้านกระบวนการภายในพบว่า โมเดลการทดสอบมีความเหมาะสมเพราะค่า F-stat มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตัวแปรอิสระสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ร้อยละ 43.10 และไม่เกิดปัญหา Multicollinearity (Tolerance ระหว่าง 1.013 – 1.094 > 0.10 และ ค่า VIF เท่ากับ ระหว่าง 0.914 – 0.987 < 10.00) ผลการทดสอบพบว่าตัวแปรอิสระ 3 ตัว ได้แก่ ด้านการสื่อสาร ด้านความไว้วางใจ และ ด้านการตอบสนองความต้องการ มีผลกระทบทางบวกต่อผลการดำเนินงานในด้านกระบวนการภายในของผู้จัดหา ทำให้ยอมรับสมมติฐานที่ 3 โดยปัจจัย ด้านการสื่อสาร มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของโซ่อุปทานของผู้จัดหาด้านกระบวนการภายในสูงสุด รองลงมา ด้านความไว้วางใจ และด้านการตอบสนองความต้องการ ตามลำดับ

สมมติฐานการวิจัยที่ 4 ปัจจัยการสร้างความสัมพันธ์ในโซ่อุปทานมีผลต่อการดำเนินงานของโซ่อุปทานของผู้จัดหาด้านลูกค้า

ตารางที่ 7 แสดงผลค่าสัมประสิทธิ์ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการสร้างความสัมพันธ์ในโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของโซ่อุปทานของผู้จัดหาด้านลูกค้า

ตัวแปรอิสระ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t.	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
(Constant)	0.080	0.501		0.161	0.872		
ด้านการสื่อสาร	0.612	0.079	0.444	7.790	0.000*	0.965	1.036
ด้านความไว้วางใจ	0.278	0.059	0.267	4.735	0.000*	0.987	1.013
ด้านความร่วมมือ	0.042	0.052	0.047	0.807	0.420	0.914	1.094
ด้านความสัมพันธ์ระยะยาว	-0.089	0.054	-0.095	-1.638	0.103	0.933	1.072
ด้านการตอบสนองความต้องการ	0.105	0.041	0.149	2.584	0.010*	0.948	1.055

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, R = 0.562, R-square = 0.316, Adjusted R-square = 0.301, F-stat = 20.174, p-value = 0.000, Dubin-watson = 1.500

จากผลการทดสอบผลการดำเนินงานในด้านลูกค้าพบว่า โมเดลการทดสอบมีความเหมาะสมเพราะค่า F-stat มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตัวแปรอิสระสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ร้อยละ 30.10 และไม่เกิดปัญหา Multicollinearity (ค่า Tolerance ระหว่าง 1.013 – 1.094 > 0.10 และ ค่า VIF เท่ากับ ระหว่าง 0.914 – 0.987 < 10.00) ผลการทดสอบพบว่าตัวแปรอิสระ 3 ตัว ได้แก่ ด้านการสื่อสาร ด้านความไว้วางใจ และ ด้านการตอบสนองความต้องการ มีผลกระทบทางบวกต่อการเติบโตด้านลูกค้าของผู้จัดหา ทำให้ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 4 โดยปัจจัยด้านการสื่อสาร มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของโซ่อุปทานของผู้จัดหาด้านลูกค้าสูงสุด รองลงมา ด้านความไว้วางใจ และด้านการตอบสนองความต้องการ ตามลำดับ

สมมติฐานการวิจัยที่ 5 ปัจจัยการสร้างความสัมพันธ์ในโซ่อุปทานมีผลต่อการดำเนินงานของโซ่อุปทานของผู้จัดหาด้านการเงิน

ตารางที่ 8 แสดงผลค่าสัมประสิทธิ์ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการสร้างความสัมพันธ์ในโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของโซ่อุปทานของผู้จัดหาด้านการเงิน

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t.	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
(Constant)	-0.546	0.426		-1.280	0.202		
ด้านการสื่อสาร	0.809	0.067	0.607	12.085	0.000*	0.965	1.036
ด้านความไว้วางใจ	0.185	0.050	0.184	3.698	0.000*	0.987	1.013
ด้านความร่วมมือ	0.107	0.044	0.125	2.417	0.016*	0.914	1.094
ด้านความสัมพันธ์ระยะยาว	-0.068	0.046	-0.076	-1.484	0.139	0.933	1.072
ด้านการตอบสนองความต้องการ	0.072	0.035	0.105	2.079	0.039*	0.948	1.055

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, R = 0.685, R-square = 0.469, Adjusted R-square = 0.456, F-stat = 38.441, value = 0.000, Durbin-watson = 1.602

จากผลการทดสอบผลการดำเนินงานด้านการเงินพบว่า โมเดลการทดสอบมีความเหมาะสมเพราะค่า F-stat มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตัวแปรอิสระสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ร้อยละ 45.60 และไม่เกิดปัญหา Multicollinearity (ค่า มีค่า Tolerance ระหว่าง 1.013 – 1.094 > 0.10 และ ค่า VIF เท่ากับ ระหว่าง 0.914 – 0.987 < 10.00) โดยพบว่าตัวแปรอิสระ 4 ตัว ได้แก่ ด้านการสื่อสาร

ด้านความไว้วางใจ ด้านความร่วมมือ และ ด้านการตอบสนองความต้องการ มีผลกระทบทางบวกต่อผลการปรับปรุงผลการดำเนินงานด้านการเงินของผู้จัดหา จากผลการทดสอบทำให้ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 4 โดยด้านการสื่อสาร มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของโซ่อุปทานของผู้จัดหาด้านการเงินสูงสุด รองลงมา ด้านความไว้วางใจ ด้านความร่วมมือ และด้านการตอบสนองความต้องการ ตามลำดับ

จากผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยความสัมพันธ์โซ่อุปทานระหว่างผู้ซื้อและผู้จัดหาที่มีต่อผลการดำเนินงานของผู้จัดหาสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 9 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการสร้างความสัมพันธ์ในโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของโซ่อุปทาน

ผลการดำเนินงานในโซ่อุปทานในด้านผลการดำเนินงาน	Key Factors				
	ปัจจัยการสร้างความสัมพันธ์ในโซ่อุปทาน				
	การสื่อสาร	ความไว้วางใจ	ความร่วมมือ	ความสัมพันธ์ระยะยาว	การตอบสนองความต้องการ
ผลการดำเนินงานในโซ่อุปทานในภาพรวม	✓	✓	✓		✓
ผลการดำเนินงานด้านการเรียนรู้และพัฒนา	✓	✓	✓		
ผลการดำเนินงานด้านกระบวนการภายใน	✓	✓			✓
ผลการดำเนินงานด้านลูกค้า	✓	✓			✓
ผลการดำเนินงานด้านการเงิน	✓	✓	✓		✓

อภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 คือ การวัดระดับความสัมพันธ์ในโซ่อุปทาน จากการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานเกี่ยวกับปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ในโซ่อุปทานพบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรายละเอียดพบว่า ด้านความสัมพันธ์ในระยะยาวมีคะแนนต่ำสุด อาจเป็นไปได้ว่า ลูกค้ามีการเปลี่ยนแปลงผู้จัดหาบ่อยครั้ง ทำให้ไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์ในระยะยาวได้ดีเท่าที่ควร ดังนั้น ผู้จัดหาจะต้องพยายามพัฒนาการทำงานเพื่อให้สามารถรักษาลูกค้าไว้ให้ได้ เพื่อจะได้พัฒนาความสัมพันธ์ระยะยาว เพราะจะทำให้เข้าใจความต้องการลูกค้า สามารถตอบสนองลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Fynes, Voss, De Burca (2005 : 6-19) สำหรับ ผลการดำเนินงานของผู้จัดหาพบว่า ต้องพัฒนาด้านการเรียนรู้และการเติบโตเนื่องจากคะแนนอยู่ในระดับต่ำสุด กิจกรรมจะต้องหานวัตกรรมใหม่ๆ มาพัฒนาการทำงาน รวมถึงการพัฒนาทรัพยากรบุคคล เพื่อให้มีความพร้อมในการทำงาน เพราะตามแนวคิดของ Kaplan and Norton เสนอว่า ถ้า

กิจการมีผลการดำเนินงานด้านการเรียนรู้และการเติบโตดีขึ้น จะส่งผลให้การปฏิบัติงานในด้านอื่น ดีตามไปด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 2 คือ การศึกษาผลกระทบของความสัมพันธ์ในโซ่อุปทานระหว่างผู้ซื้อและผู้จัดหาที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของผู้จัดหา กรณีศึกษาบริษัทชั้นนำส่วนยานยนต์แห่งหนึ่ง ในนิคมอุตสาหกรรม 304 ปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการสร้างความสัมพันธ์ในโซ่อุปทาน ได้แก่ ด้านการสื่อสาร ด้านความไว้วางใจ ด้านความร่วมมือ และ ด้านการตอบสนองความต้องการ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการดำเนินงานของโซ่อุปทานของผู้จัดหาในภาพรวม เนื่องจากความสัมพันธ์ในโซ่อุปทานระหว่างผู้ซื้อและผู้จัดหา มีการดำเนินงานด้านการสื่อสารความไว้วางใจ ด้านความร่วมมือ และ ด้านการตอบสนองความต้องการ อย่างสม่ำเสมอ ในการสื่อสารเกี่ยวกับข้อกำหนดด้านคุณภาพกับผู้จัดหาวัตถุดิบอย่างชัดเจนและแม่นยำ รวมถึงความร่วมมือในการแบ่งปันหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน ทำให้ลดความล่าช้าในการดำเนินงาน ซึ่งส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโซ่อุปทานโดยตรง และส่งผลให้ผู้ซื้อและผู้จัดหาสามารถตอบสนองความต้องการซึ่งกันและกันได้อย่างรวดเร็วขึ้น โดยปัจจัยการสร้างความสัมพันธ์ในโซ่อุปทานมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของโซ่อุปทานของผู้จัดหาในระดับสูง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Fierro and Redondo (2008 : 211–224) ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างความพึงพอใจในโซ่อุปสงค์อุปทานผ่านมุมมองของผู้ซื้อ ได้แก่ ปัจจัยด้านความร่วมมือ ปัจจัยด้านความไว้วางใจ และปัจจัยการตอบสนองความต้องการของลูกค้า สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศรายุทธ ตรียศิลาพันธ์ (2554 : 46) โดยพบว่ามีปัจจัยการดำเนินงานด้านการสื่อสารและปัจจัยการดำเนินงานด้านความร่วมมือมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของสถานประกอบการในภาพรวม นอกจากนั้นการเพิ่มขึ้นของการดำเนินงานด้านความร่วมมือและการดำเนินงานด้านการสื่อสารจะส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานในโซ่อุปทานระหว่าง ผู้จัดหาวัตถุดิบและผู้ซื้อให้เพิ่มสูงขึ้น เช่นเดียวกับที่ปัจจัยการดำเนินงานด้านการสื่อสาร และปัจจัยการดำเนินงานด้านความร่วมมือ มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจประสิทธิผลการดำเนินงานของสถานประกอบการ

และจากการศึกษาพบว่าปัจจัยการสร้างความสัมพันธ์ในโซ่อุปทาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการดำเนินงานของโซ่อุปทานของผู้จัดหา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Tan (2002 : 42-53) ที่พบว่าความสัมพันธ์โซ่อุปทานมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานขององค์กร เฉพาะในด้านความร่วมมือ การสื่อสาร และ การตอบสนองความต้องการ โดยผู้บริหารต้องมีการสนับสนุนหรือพยายามผลักดันให้การดำเนินงานขององค์กรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผลการศึกษาที่พบว่าขัดแย้งกับการศึกษาของชัยณรงค์ ไผ่รุ่ง (2552 : 7) และ Tan (2002 : 42-53) คือ ปัจจัยความสัมพันธ์โซ่อุปทานด้านความสัมพันธ์ในระยะยาว ซึ่งไม่พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานในโซ่อุปทาน อาจเป็นไปได้ว่า ข้อมูลที่เก็บได้ มีข้อจำกัดเรื่องระยะเวลา ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อกับผู้จัดหาจึงยังพบความสัมพันธ์กันในระดับน้อย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการผลการศึกษาไปใช้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่าการสื่อสารมีผลต่อการดำเนินงานในทุกด้านและมีระดับผลกระทบสูงที่สุด ดังนั้นผู้จัดทำขึ้นส่วนควรให้ความสำคัญกับการรักษาระดับการสื่อสารให้ดี และต้องพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น ต้องวางระบบการสื่อสารกับลูกค้าให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยอาจจะนำเทคโนโลยี หรือมีการสอบถามความต้องการของลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ เพราะจะทำให้เกิดความเข้าใจว่าลูกค้าต้องการอะไร จะทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นได้

2. ผู้จัดทำขึ้นส่วนในอุตสาหกรรมยานยนต์ควรให้ความสำคัญกับการสร้างความไว้วางใจในระบบห่วงโซ่อุปทาน เพราะมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานทุกด้านเช่นเดียวกันกับการสื่อสาร แต่มีผลกระทบน้อยกว่า ซึ่งความไว้วางใจจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อผู้จัดทำพยายามทำตามข้อตกลงที่ระบุไว้ในสัญญาการซื้อขายให้ครบถ้วน ทั้งเรื่องคุณภาพสินค้า บริการ และเงื่อนไขราคา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มผู้จัดทำในประเทศ ของบริษัทผลิตชิ้นส่วนยานยนต์แห่งหนึ่งเท่านั้น ควรที่จะต้องมีการศึกษาหลาย ๆ ประเภทกิจการของอุตสาหกรรมเพิ่มเติม ซึ่งจากการศึกษาในครั้งนี้พบว่าด้านการสื่อสาร ด้านความไว้วางใจ ด้านความร่วมมือ และ ด้านการตอบสนองความต้องการ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการดำเนินงานของห่วงโซ่อุปทานของผู้จัดทำ ดังนั้นควรที่จะศึกษาในอุตสาหกรรมอื่น เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่ครอบคลุมมากขึ้น

2. เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างผู้จัดทำกับบริษัทชิ้นส่วนยานยนต์แห่งหนึ่งเท่านั้น ควรจะมีการศึกษาในความสัมพันธ์ห่วงโซ่อุปทานระหว่างบริษัทประกอบชิ้นส่วนตลอดจนลูกค้ารายสุดท้ายเพิ่มเติม ซึ่งจะให้เห็นการจัดการความสัมพันธ์ตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทาน

3. ควรมีการศึกษาถึงความสอดคล้องของนโยบายความสัมพันธ์ในห่วงโซ่อุปทานกับแนวทางการปฏิบัติในการทำงานร่วมกันกับผู้จัดทำว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่เพื่อที่จะสามารถบรรลุซึ่งความสัมพันธ์ในห่วงโซ่อุปทานร่วมกันได้

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วาณิชย์บัญชา. 2557. *การใช้ SPSS for windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยณรงค์ ไผ่รุ่ง. 2552. *ผลกระทบของการจัดการความร่วมมือและคุณภาพสารสนเทศที่มีต่อประสิทธิภาพห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมอาหารในประเทศไทย*. ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- เพชรรัตน์ ลิ้มสุปรียารัตน์. 2547. *แนวทางการประเมินการจัดการโซ่อุปทานในงานก่อสร้าง*. ปรินญา
วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิศวกรรมโยธา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิชิต อุ๋อัน. 2550. *การวิจัยและสืบค้นข้อมูลทางธุรกิจ*. กรุงเทพมหานคร: พรินท์แอมมี่.
- ศรายุทธ ตรัยศิลานันท์. 2554. *ความสัมพันธ์ห่วงโซ่อุปทานระหว่างผู้จัดหาวัตถุดิบกับผู้ซื้อในอุตสาหกรรม
อาหารจังหวัดนครราชสีมา*. ปรินญาการจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ. บัณฑิต
วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- ศูนย์วิจัยกรุงศรี ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน). 2562. *แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรมปี 2562-64:
อุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์*. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 30 พฤษภาคม 2564. แหล่งที่มา:
<https://www.krungsri.com/th/research/industry/industry-outlook/>
- สถาบันยานยนต์. 2555. *แผนแม่บทอุตสาหกรรมยานยนต์ปี 2555 – 2559*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวง
อุตสาหกรรม.
- Bhagwat, R. and M. K. Sharma. 2007. “Performance Measurement of Supply Chain Management: A Balance Scorecard Approach.” *Computer & Industrial Engineering*. 43-62.
- Fierro, J. C. and Y. P. Redondo. 2008. “Creating Satisfaction in the Demand – Supply Chain: The Buyer’s Perspective.” *Supply Chain Management: An International Journal*. 13(3): 211–224.
- Fynes, B., Voss, C., & de Búrca, S. (2005). The impact of supply chain relationship dynamics on manufacturing performance. *International Journal of Operations & Production Management*. 25 (1), 6-19
- Kaplan, R. S. and D. P. Norton. (1996). “Using the Balanced Scorecard as a Strategy Management System” *Harvard Business Review* 74 (1), 75–85.
- Kaplan, R. S. and D. P. Norton. (1996). *The Balanced Scorecard - Translating Strategy into Action*. Boston: Harvard Business School Press.
- Lambert, D. M., M. C. Cooper and D. P. Jagh. 1998 “Supply Chain Management Implementation Issues and Research Opportunities.” *International Journal of Logistics Management* . 9 (2), 1–19.
- Leenders, M.R., J.P. Fraser, A.E. Flynn and H.E. Fearon. 2006. *Purchasing and Supply Management with 50 Supply Chain Cases*. (13th ed). New York: McGraw-Hill.
- Tan, K.C. 2002. “Supply Chain Management: Practices, Concerns, and Performance Issues.” *Journal of Supply Chain Management*. 38 (1), 42-53.
- Yamane, Taro. 1973. *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed). New York: Harper and Row Publication.

การพัฒนาทักษะการพูดและการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยการจัดการเรียนรู้
ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube

ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

**Developing English Speaking Skills and Learning Vocabulary by
Learning Management based on Teaching Language Concept for
Communication via YouTube Video of Grade 6 Students**

กนกวรรณ ดอนกวนเจ้า และ อภิราดี จันทรแสง

Kanokwan Donkuanchao and Apiradee Jansaeng

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Maha Sarakham University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: 63010580008@msu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะการพูดและการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 2) เพื่อศึกษาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube กับเกณฑ์ร้อยละ 70 3) เพื่อศึกษาการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube กับเกณฑ์ร้อยละ 70 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคูขี้เหล็ก อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 8 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube 2) แบบวัดทักษะการพูดภาษาอังกฤษ 3) แบบทดสอบการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และ Wilcoxon Signed – Rank Test

ผลการวิจัยพบว่า

1) ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะการพูดและการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 78.82/79.03 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 70/70

* วันที่รับบทความ: 18 เมษายน 2565; วันที่แก้ไขบทความ 5 พฤษภาคม 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 9 พฤษภาคม 2565

Received: April 18, 2022; Revised: May 5, 2022; Accepted: May 9, 2022

2) ทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอยูทูป พบว่า ทักษะการพูดภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 79.38 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอยูทูป พบว่า การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 78.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร; วิดีโอยูทูป; ทักษะการพูดภาษาอังกฤษ; การเรียนรู้คำศัพท์

Abstracts

Research objectives this study aimed to 1) study the efficiency of learning activities in developing English speaking skills and learning vocabulary by learning management based on teaching language concept for communication via YouTube video of grade 6 students 2) study English speaking skills by learning management based on teaching language concept for communication via YouTube video of grade 6 students 3) study learning vocabulary skills by learning management based on teaching language concept for communication via YouTube video of grade 6 students. The samples were grade six students of Bankuicheg School, Kosumpisai district, Mahasarakham province, Mahasarakham primary educational service area office 3 by cluster random sampling. The research instruments were 1) the six lesson plans of teaching language concept for communication via YouTube video 2) the English speaking skills test 3) the learning vocabulary test. The statistics used in the research were Mean, Standard Deviation, Percentage and Wilcoxon Singed - Rank Test.

The results of the research were as follows:

1) The efficiency of learning activities in developing English speaking skills and learning vocabulary by learning management based on teaching language concept for communication via YouTube video of grade 6 students was (E_1 / E_2) 78.82/79.03 which was higher than the standard criteria 70/70.

2. English speaking skills of grade six students after using learning management based on teaching language concept for communication via YouTube video, the English speaking skills showed that the mean scores 79.38 higher than the 70 percent threshold with statistical significance at the .05 level.

3. Learning vocabulary skills of grade six students after using learning management based on teaching language concept for communication via YouTube video, the Learning vocabulary skills showed that the mean scores 78.33 higher than the 70 percent threshold with statistical significance at the .05 level.

Keyword: Teaching language for communication; YouTube Video; English speaking skill; Learning Vocabulary

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 ทักษะการดำเนินชีวิตที่สำคัญ คือ ทักษะความเป็นนานาชาติ หมายถึง เยาวชนผู้เรียนต้องมีทักษะในการติดต่อสื่อสาร บทบาทของภาษาจึงมีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับทักษะความเป็นนานาชาติในฐานะเครื่องมือติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ทักษะทางภาษาแม่และภาษาโลกถือเป็นส่วนหนึ่งของสาระวิชาหลักที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้เพื่อที่จะดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้เช่นกัน (วิจารณ์ พานิช, 2555 : 65)

ทักษะการพูด เป็นทักษะที่สำคัญสำหรับมนุษย์ในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศนั้น ทักษะการพูดนับได้ว่าเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นมากเพราะผู้ที่พูดได้ย่อมสามารถฟังผู้อื่นได้เข้าใจและช่วยให้การอ่านและการเขียนง่ายขึ้นด้วย (สุมิตรра อังวัฒนกุล, 2539 : 75) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการพูดนั้นครูผู้สอนจะต้องรู้จักเลือกใช้เทคนิคใหม่ๆที่สามารถดึงดูดความสนใจให้นักเรียนอยากมีส่วนร่วมและตอบสนองเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับได้ จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการพูดเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น (เสาวภา ฉายะบุระกุล, 2547 : 66) และการที่จะเรียนภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นผู้เรียนต้องมีความรู้ทางด้านคำศัพท์อย่างเพียงพอและสามารถนำคำศัพท์มาใช้ได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว ด้วยเหตุนี้ผู้นั้นย่อมช่วยให้การเรียนภาษาได้ผลดี (ดวงเดือน แสงชัย, 2539 : 87) ซึ่งสอดคล้องกับ (Long, M.H. & Richards, 1987 : 87) อ้างอิงใน (พรสวรรค์ สีสื่อ, 2550 : 64) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้คำศัพท์ถือเป็นองค์ประกอบที่ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของภาษาที่จะส่งผลไปถึงการพัฒนาทักษะการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียนภาษาอังกฤษ ยิ่งผู้เรียนได้เรียนรู้คำศัพท์มากและสามารถนำมาใช้ได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่วย่อมจะบ่งบอกว่า บุคคลนั้นสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นคำศัพท์จึงเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องเรียนรู้และเพิ่มพูนอยู่เสมอ

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยนั้นยังไม่ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายและความคาดหวังของหลักสูตรที่ควร ดังที่ (จินตนา สุจจานันท์, 2551 : 79) กล่าวว่า ถึงแม้ว่านักเรียนไทยส่วนใหญ่จะเรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา สามารถท่องจำกฎเกณฑ์ ข้อยกเว้นต่างๆในไวยากรณ์ได้เป็นอย่างดี แต่ไม่สามารถพูดโต้ตอบกับเจ้าของภาษาให้เข้าใจได้ ปัญหาอีกประการหนึ่งที่สำคัญคือผู้เรียนประสบปัญหาในการเรียนรู้คำศัพท์ ผู้เรียนขาดความรู้ ความเข้าใจในคำศัพท์ภาษาอังกฤษจดจำคำศัพท์ไม่ได้ และไม่มี ความสนใจที่จะท่องจำคำศัพท์ ทำให้ผู้เรียนไม่สนใจและไม่อยากเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งปัญหาในการเรียนรู้คำศัพท์นี้ย่อมส่งผลถึงการสื่อสารภาษาอังกฤษไม่เข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับ Nation (2001 : online) ที่กล่าวว่า ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์อย่างกว้างขวางหรือความชำนาญในการใช้คำศัพท์เป็นสิ่งสำคัญประการแรกที่จะนำไปสู่การบรรลุถึงความสามารถระดับสูงของการเรียนภาษาอังกฤษ สอดคล้องกับผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคุยเชือก ปีการศึกษา 2563 พบว่า คะแนนเฉลี่ยในรายวิชาภาษาอังกฤษ คือ 31.67 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของระดับประเทศ

และเมื่อพิจารณาในด้านสาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร พบว่าเป็นการเรียนรู้ที่โรงเรียนควรเร่งพัฒนาเนื่องจากคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของระดับประเทศ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2563 : ออนไลน์)

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นในการจัดการเรียนการสอนทักษะการพูดและการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษจึงต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความหลากหลายตรงกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (The Communicative Language Teaching) ดังที่ รมยาภรณ์ สุขเกษม (2554 : 43) ได้กล่าวไว้ว่า การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาในสถานการณ์ที่มีโอกาสพบได้จริงในชีวิตประจำวัน ประกอบกับการใช้สื่อวิดีโอ YouTube (YouTube Video) ถือเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ที่เหมาะสมในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อีกทั้งยังสามารถพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้คำศัพท์ของผู้เรียนได้ เนื่องจากวิดีโอ YouTube (YouTube Video) เป็นสิ่งที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียน ครูผู้สอนสามารถคัดเลือกวิดีโอที่เป็นตัวอย่างการใช้ภาษาที่ถูกต้อง การใช้น้ำเสียง สำเนียงตามแบบเจ้าของภาษา เหมาะสมกับความสามารถและระดับของผู้เรียน ซึ่งการนำวิดีโอ YouTube มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนยังสามารถพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียนเนื่องจากเป็นสื่อของจริงที่เป็นแบบอย่างการสื่อสารภาษาที่สองในสถานการณ์จริง อีรณันท์ ศรีวิทัศน์ (2563 : 44)

ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะการพูดและการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้ผู้เรียนมีทักษะการพูดและการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่สูงขึ้นสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะการพูดและการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70
- 2) เพื่อศึกษาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube กับเกณฑ์ร้อยละ 70
- 3) เพื่อศึกษาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube กับเกณฑ์ร้อยละ 70

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) กับกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการและเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1) ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนขนาดเล็กในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาลำน้ำชี อำเภอกอสุ่มพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 8 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 80 คน

1.2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคุยเชือก อำเภอกอสุ่มพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 8 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการสร้างคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 3 ชนิด ประกอบด้วย

1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube จำนวน 6 แผนการจัดการเรียนรู้ แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง โดยมีเนื้อหา ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง My name is Marry Jones.

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง What does she look like?

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง Color.

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง At the Restaurant.

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง How much is it?

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง What does uncle do?

2) แบบวัดทักษะการพูดภาษาอังกฤษ

3) แบบทดสอบการเรียนรู้คำศัพท์

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1) การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนดังนี้

1.1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube ผู้วิจัยได้นำเนินการตามมีขั้นตอน ดังนี้

1.1.1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ และจำนวนชั่วโมงในการจัดการเรียนรู้

1.1.2) สืบค้นวิดีโอ YouTube เพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้

1.3) จัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube จำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง

1.4) นำแผนการจัดการเรียนรู้และเกณฑ์การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 เพื่อตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของแผนการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามเกณฑ์การประเมินค่า (Rating scale) ตามวิธีของ Likert (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 87) พบว่า พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube ทั้ง 6 แผนการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.72

1.5) นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านกอกหนองผือ จำนวน 12 คน

1.6) นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube ไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคุดเชือก จำนวน 8 คน

2) แบบวัดทักษะการพูดภาษาอังกฤษ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.2) สร้างแบบวัดทักษะการพูดภาษาอังกฤษ เป็นแบบทักษะปฏิบัติ จำนวน 6 ข้อ เพื่อใช้คัดเลือกแบบวัดทักษะการพูดภาษาอังกฤษที่มีคุณภาพผ่านเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 3 ข้อ

2.3) สร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบวัดทักษะการพูดภาษาอังกฤษ โดยประยุกต์จากเกณฑ์การวัดและประเมินผลทักษะการพูดภาษาอังกฤษของ (Oller, 1979:56) และ (Johnson, 1990:23) โดยมีองค์ประกอบ 5 ด้าน ด้านละ 5 ระดับ

2.4) นำแบบวัดทักษะการพูดภาษาอังกฤษและเกณฑ์การให้คะแนนแบบวัดทักษะการพูดภาษาอังกฤษเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อพิจารณาประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบวัดทักษะการพูดภาษาอังกฤษกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญประเมินแบบวัดโดยถือเกณฑ์การให้คะแนนความสอดคล้อง (IOC) (สมนึก ภัททิยธนี, 2555:76) พบว่า แบบวัดทักษะการพูดภาษาอังกฤษจำนวน 3 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00

2.5) นำแบบวัดทักษะการพูดภาษาอังกฤษไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านกอกหนองผือ จำนวน 12 คน พบว่า มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.23 - 0.26

มีค่าความยากระหว่าง 0.67 – 0.70 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.53 โดยใช้สูตรการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบของแคปปา (Fleiss Levin and Paik, 2003:46)

2.6) นำแบบวัดทักษะการพูดภาษาอังกฤษใช้จริงไปใช้จริงกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคุยเชือก จำนวน 8 คน

3) แบบทดสอบการเรียนรู้คำศัพท์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.2) สร้างแบบทดสอบการเรียนรู้คำศัพท์ เป็นแบบปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 42 ข้อ เพื่อใช้คัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพผ่านเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 30 ข้อ

3.3) นำแบบทดสอบการเรียนรู้คำศัพท์และเกณฑ์การให้คะแนนแบบทดสอบการเรียนรู้คำศัพท์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อพิจารณาประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบการเรียนรู้คำศัพท์กับจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญประเมินแบบวัดโดยถือเกณฑ์การให้คะแนนความสอดคล้อง (IOC) (สมนึก ภัททิยธนี, 2555 : 76) พบว่า แบบทดสอบการเรียนรู้คำศัพท์จำนวน 30 ข้อ มีค่า IOC 0.60 – 1.00

3.4) นำแบบทดสอบการเรียนรู้คำศัพท์ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านกอกหนองผือ จำนวน 12 คน พบว่า 0.33 - 0.83 และมีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.42-0.75 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.93 โดยใช้สูตรการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ของโลเวท

3.5) นำแบบทดสอบการเรียนรู้คำศัพท์ไปใช้จริงกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคุยเชือก จำนวน 8 คน

3) การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์หาประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะการพูดและการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 โดยการคำนวณอัตราส่วนระหว่างคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการแบบทดสอบย่อยระหว่างเรียนและการทดสอบหลังเรียน (E1/E2)

2) วิเคราะห์ทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube กับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยใช้สถิติทดสอบวิลคอกซัน (The One Sample Wilcoxon Signed-Ranks Test)

3) วิเคราะห์การเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามแนวคิดภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube กับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยใช้สถิติทดสอบวิลคอกซัน (The One Sample Wilcoxon Signed-Ranks Test)

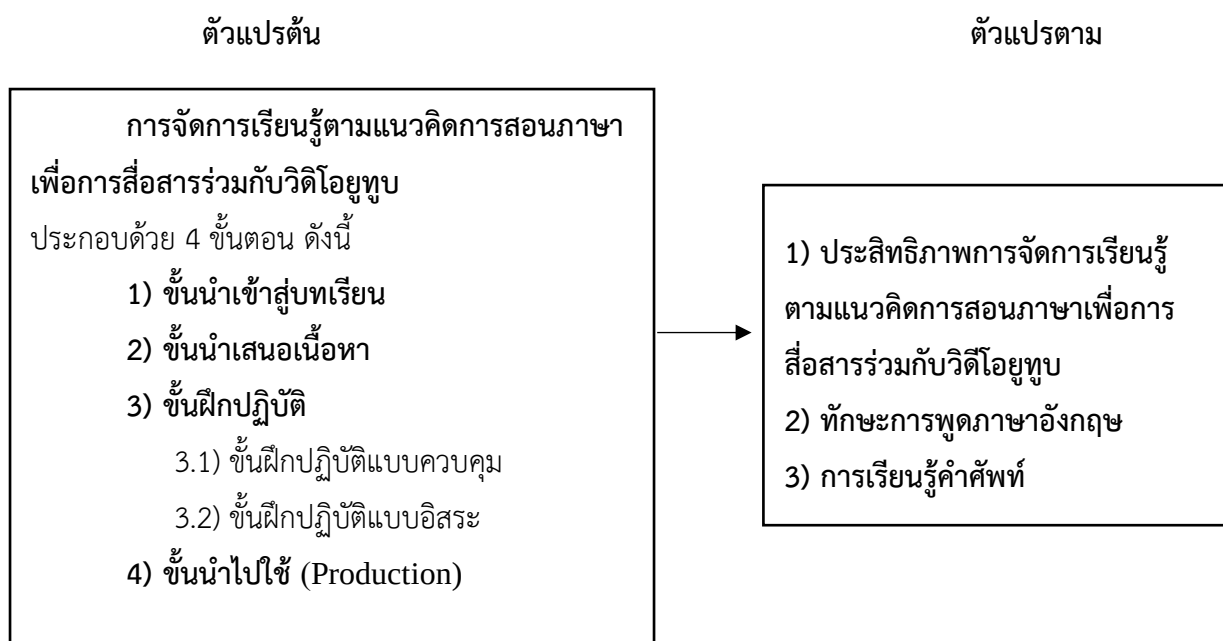
4) ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) ดำเนินการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube จำนวน 6 แผน ใช้เวลาสอน 12 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนด้วยตัวเอง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคุยเชือก จำนวน 8 คน

2) เมื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว ทำการทดสอบหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบวัดทักษะการพูดภาษาอังกฤษ แบบทักษะปฏิบัติจำนวน 3 ข้อ และแบบทดสอบการเรียนรู้คำศัพท์ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3) นำผลคะแนนที่ได้จากการตรวจสอบแบบวัดทักษะการพูดภาษาอังกฤษ แบบแบบทดสอบการเรียนรู้คำศัพท์มาวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะการพูดและการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 (E1/E2)

ตาราง 1 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะการพูดและการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 60

ผลการเรียน	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	S.D.	ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย
ประสิทธิภาพของกระบวนการ	8	180	12.11	78.82
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์	8	90	4.76	79.03
ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ (E1 / E2) เท่ากับ 78.82 / 79.03				

จากตาราง 1 พบว่า การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะการพูดและการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) เท่ากับ 78.82 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) เท่ากับ 79.03 ดังนั้น แผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการพูดและการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จึงมีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 78.82/79.03 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 70/70 ที่กำหนด

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโออยู่ทูปกับเกณฑ์ร้อยละ 70

ตาราง 2 คะแนนทักษะการพูดภาษาอังกฤษหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโออยู่ทูป

เลขที่	ด้านที่ประเมิน / ระดับคะแนน					คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	ร้อยละ	ระดับคุณภาพ
	ด้านสำเนียงและการ	ด้านความถูกต้องตามหลัก	ด้านคำศัพท์สำนวน	ด้านความคล่องแคล่ว	ด้านความสามารถในการสื่อสาร				
	(12)	(12)	(12)	(12)	(12)				
1	7	10	10	8	10	60	45	75.00	ดี
2	9	12	10	10	12	60	53	88.33	ดีมาก
3	7	10	11	8	12	60	48	80.00	ดี
4	7	10	11	8	10	60	46	76.67	ดี
5	7	11	11	9	11	60	49	81.67	ดี
6	8	11	10	9	11	60	49	81.67	ดี
7	7	8	11	8	12	60	46	76.67	ดี
8	7	9	11	9	9	60	45	75.00	ดี
ค่าเฉลี่ยรวม							47.63	79.38	ดี

จากตาราง 2 พบว่าจากการศึกษาคะแนนทักษะการพูดภาษาอังกฤษหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโออยู่ทูป จำนวน 8 คน พบว่า นักเรียนมีคะแนนทักษะการพูดภาษาอังกฤษ ระดับดี จำนวน 7 คน นักเรียนมีคะแนนทักษะการพูดภาษาอังกฤษระดับดีมาก จำนวน 1 คน โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนมีทักษะการพูดภาษาอังกฤษ หลังเรียนอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 79.38

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโออยู่ทูปกับเกณฑ์ร้อยละ 70

รายการ	N	$\bar{x}$	S.D.	Sig.
คะแนนทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	8	79.38	4.54	.011

จากตาราง 3 สรุปได้ว่า คะแนนทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 79.38 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.54 และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนทักษะการพูดภาษาอังกฤษกับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า คะแนนทักษะการพูดภาษาอังกฤษสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโออยู่ทูป กับเกณฑ์ร้อยละ 70

ตาราง 4 คะแนนการเรียนรู้คำศัพท์หลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโออยู่ทูป

เลขที่	คะแนนการเรียนรู้คำศัพท์ (30 คะแนน)	คะแนนการเรียนรู้คำศัพท์ที่นักเรียนได้	ร้อยละ	คุณภาพ
1	30	20	66.67	พอใช้
2	30	27	90.00	ดีมาก
3	30	23	76.67	ดี
4	30	25	83.33	ดี
5	30	25	83.33	ดี
6	30	24	80.00	ดี
7	30	23	76.67	ดี
8	30	21	70.00	ดี
รวม		188.00	626.67	
ค่าเฉลี่ยรวม		23.50	78.33	ดี

จากตาราง 4 พบว่าจากการศึกษาคะแนนการเรียนรู้คำศัพท์หลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโออยู่ทูป จำนวน 8 คน พบว่า นักเรียนมีคะแนนการเรียนรู้คำศัพท์ระดับพอใช้ จำนวน 1 คน นักเรียนมีคะแนนการ

เรียนรู้คำศัพท์ ระดับดี จำนวน 6 คน นักเรียนมีคะแนนการเรียนรู้คำศัพท์ ระดับดีมาก จำนวน 1 คน โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนมีการเรียนรู้คำศัพท์ หลังเรียนอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 78.33

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์การเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube กับเกณฑ์ร้อยละ 70

รายการ	N	$\bar{x}$	S.D.	Sig.
คะแนนการเรียนรู้คำศัพท์	8	78.33	7.56	.027

จากตาราง 5 สรุปได้ว่า คะแนนการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 78.33 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.56 และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนการเรียนรู้คำศัพท์กับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า การเรียนรู้คำศัพท์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการพูดและการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีข้อค้นพบที่น่าสนใจและสามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1) ประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะการพูดและการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มี ประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 78.82/79.03 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (70/70) เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี เอกสาร หลักสูตร งานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารและการใช้สื่อวิดีโอ YouTube ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรและตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้กำหนด ออกแบบ เนื้อหาของกิจกรรมตามขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่มีความหลากหลาย ประยุกต์ใช้สื่อออนไลน์ สื่อโซเชียลมีเดีย เกม เพลง และอีกทั้งในด้านสถานการณ์และบทบาทตรงความสนใจ ใกล้เคียงกับประสบการณ์จริงในชีวิตประจำวันของนักเรียน จึงไม่ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย และส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วม กล้าคิด กล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ มีการช่วยเหลือแบบเพื่อนช่วยเพื่อนกัน ในระหว่างที่ทำการกิจกรรมการเรียนการสอน โดยที่แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญเป็นอย่างดีแล้วว่ามีคุณสมบัติคล่องและเหมาะสมกับผู้เรียน มีความน่าสนใจ มีการกระตุ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติ อีกทั้งยังมีกระบวนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการพูดและการเรียนรู้

คำศัพท์ภาษาอังกฤษตามขั้นตอน 4 ขั้นตอน ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมของผู้เรียนเพื่อที่จะนำเข้าสู่บทเรียน ในขั้นตอนที่ 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน (Warm up) เนื่องจากบริบทของการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างนั้น มีคายสอนที่ต่อเนื่องกันหลายวิชา และไม่มีเวลาพัก นอกจากเวลาพักกลางวัน ในขั้นตอน แรกจึงสำคัญเพื่อเตรียมความพร้อมของนักเรียนก่อนเรียนในเนื้อหาต่อไป โดยผู้วิจัยได้เตรียมกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็น เกม เพลง และการพูดคุยอย่างเป็นกันเอง แต่สอดแทรกทบทวนความรู้เดิม และเชื่อมโยงนำนักเรียนเข้าสู่ เนื้อหาใหม่ใหม่ที่จะเรียน ทำให้นักเรียนได้ผ่อนคลายความกังวล ลดความกดดัน ความเครียดในการเรียนวิชา ภาษาอังกฤษ สร้างบรรยากาศที่ดีภายในห้องเรียน เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน ขั้นตอน ที่ 2) ชี้นำเสนอเนื้อหา (Presentation) เป็นขั้นที่ครูเป็นผู้นำเสนอบทเรียนโดยการใช้วิดีโอ Youtube เพื่อทบทวน ความรู้เดิม ทบทวนคำศัพท์เก่า สอนคำศัพท์ใหม่ เพื่อให้นักเรียนอ่านออกเสียงคำศัพท์ สะกดคำศัพท์ได้อย่าง ถูกต้อง โดยครูจะต้องอธิบายความหมายของคำศัพท์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปสร้างประโยคในการพูด สนทนาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ถูกต้องตามหลักโครงสร้างประโยคดังบทสนทนาตามสถานการณ์ใน วิดีโอ Youtube ทำให้นักเรียนได้เข้าใจที่ไปที่มาของสิ่งที่จะต้องพูดสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษมากขึ้น โดยสอดคล้อง กับ แสงรวี ดอนแก้วบัว (2558 : 9) เสนอว่า องค์ประกอบสำคัญสำหรับการพูดเพื่อการสื่อสารคือความเข้าใจ ของข้อมูลที่จะสื่อไปถึงผู้ฟัง ขั้นตอน ที่ 3) ขั้นฝึกปฏิบัติ (Practice) 3.1) ขั้นฝึกปฏิบัติแบบควบคุม (Controlled Practice) กิจกรรมในขั้นนี้ ได้แก่ การฝึกออกเสียงคำศัพท์ การหาความหมายของคำศัพท์ การ ถาม-ตอบระหว่างครูกับผู้เรียนตามบทสนทนาจากบทสนทนาในวิดีโอ Youtube โดยจะมีครูคอยควบคุมในการทำ กิจกรรมของผู้เรียน 3.2) ขั้นฝึกปฏิบัติแบบอิสระ (Freed Practice) กิจกรรมในขั้นนี้ ได้แก่ ผู้เรียนจับคู่ฝึก ปฏิบัติพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามบทสนทนาในวิดีโอ Youtube ซึ่งครูจะเป็นผู้คอยดูแลให้ความช่วยเหลือ อยู่ห่างๆ นักเรียนได้รับการฝึกพูดโต้ตอบจากครูไปสู่การฝึกเป็นคู่ ทำให้นักเรียนเกิดความคล่องแคล่วทางภาษา มีการฝึกนำไปใช้ทันทีหลังจากที่ได้เรียนมา ทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในการใช้ภาษา ลดความเครียด ความ วิตกกังวลในการพูด เข้าใจคำศัพท์และรูปประโยคในการสื่อสารมากขึ้น ขั้นตอน ที่ 4) ชี้นำไปใช้ (Production) เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้ถ่ายทอดสิ่งที่ได้เรียนและเป็นการฝึกนำคำศัพท์และรูปประโยคทางภาษาไป ใช้ในสถานการณ์ตามบทสนทนาที่กำหนด ขั้นตอนนี้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้คำศัพท์และรูปประโยคที่เหมาะสมใน การเขียนโครงร่างบทสนทนา ฝึกพูด และการแสดงออกทางภาษาอย่างเต็มที่ ทำให้นักเรียนเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดของอีกฝ่ายหนึ่งที่ต้องการจะสื่อผ่านการแสดงบทบาทสมมติตามสถานการณ์ที่ได้รับ และการ ทำแบบฝึกการเรียนรู้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ตามบทสนทนา จากนั้นอธิบายสิ่งที่ได้เรียนมาแล้ว ร่วมกันเป็นการทำความเข้าใจลำดับสุดท้ายว่าสิ่งที่เรียนมาเกี่ยวข้องกับเรื่องอะไร จึงจะทำให้เกิดทักษะในการ พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้คำศัพท์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชไมพร ชาญวิจิตร (2560 : 34) ซึ่งผลการศึกษาคำทำให้พบว่ากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการ สื่อสาร (CLT) มีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.82/77.75 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ นักเรียนมีความก้าวหน้าทาง

พัฒนาการเรียนรู้อีกกับ 0.5459 อีกทั้ง เจนจิรา ศรีทอง (2562 : 9) ซึ่งผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้การพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้วิธีการสอน 2W3P ประกอบบทบาทสมมติมีประสิทธิภาพเท่ากับ 75.02/83.24 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ประกอบกับ Ming (2011 : 91) พบว่า ครูผู้สอนเชื่อว่าการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาที่สอง คือ ภาษาอังกฤษ โดยการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร สามารถทำให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีความหมายและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2) ผลการศึกษาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 79.38 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าหลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube ทำให้นักเรียนเข้าใจถึงการออกเสียงการเลือกใช้คำศัพท์ สำนวน และรูปประโยคที่เหมาะสมตามบทสนทนาที่ได้รับตามสถานการณ์ต่างๆ ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง ประกอบกับการใช้วิดีโอ YouTube เป็นสื่อที่เป็นแบบอย่างในการสื่อสารในสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น ทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำและเรียนรู้การใช้ภาษาอังกฤษจากเจ้าของภาษาจนเกิดการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับธีรนนท์ ศรีวิทัศน์ (2563 : 44) ซึ่งพบว่านักเรียนมีทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษหลังจากการได้รับการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้วิดีโอ YouTube ร่วมกับแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และตามที่ Jalaluddin M. (2016 : 1–4) และ Berk (2009 : 32) กล่าวว่าการศึกษาผ่านวิดีโอ YouTube นั้นเหมาะสมกับลักษณะของนักเรียนรุ่นใหม่ และยังสามารถทำให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนได้อีกด้วย และสอดคล้องกับ Almurashi (2016 : 32–47) ที่พบว่าการใช้วิดีโอ YouTube มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนมากขึ้น ซึ่งจากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube สามารถพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนให้สูงขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ตัวอย่างภาษาอังกฤษเพื่อนำไปใช้ในการสื่อสารจริงในชีวิตประจำวัน และยังช่วยให้นักเรียนเกิดความสุข สนุกสนาน กระตือรือร้นและเกิดทัศนคติที่ดีต่อการพูดภาษาอังกฤษ

3) ผลการศึกษาการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 78.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าหลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube ทำให้นักเรียนจดจำ เข้าใจ การออกเสียง การเลือกใช้คำศัพท์ที่เหมาะสมกับรูปประโยคในการสนทนา กิจกรรมการเรียนการสอนคำศัพท์จะต้องเป็นการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำและก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน สนุกสนาน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้และทักษะที่ยั่งยืนยาวนาน ซึ่งสอดคล้องกับ

หลักการของ Lado (1996 : 96) ที่ว่า คำศัพท์ควรเป็นคำศัพท์ที่มีประโยชน์ต่อผู้เรียนและสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้เช่นการนำไป พูดสนทนา ปริมาณของตัวอักษรในการใช้ คำศัพท์ต้องเหมาะสมกับช่วงอายุ เช่น ระดับประถมก็ควรใช้คำที่ไม่ยาวเกินไปอีกทั้งไม่ควรมีคำศัพท์ที่ มากต่อหนึ่งบทเรียน ควรจัดให้เหมาะสม กับสติปัญญาของผู้เรียน สอดคล้องกับ อิศรา สารงาม (2530 : 43) ได้เสนอแนะว่าการใช้ Real Object เหมาะกับการสอนคำศัพท์ที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรม การใช้รูปภาพเป็นอุปกรณ์เสริมสร้างความเข้าใจที่ดี อย่างหนึ่งซึ่งสามารถใช้ได้กับคำศัพท์ที่เป็น รูปธรรมและนามธรรม โดยแบ่งวิธีการสอนออกเป็น 3 ชั้นได้แก่ ชี้นำเสนอ (Presentation) ชั้นฝึก (Practice) และชี้นำไปใช้ (Production) ตามแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2546 : 43) โดยเพิ่มเติม ชี้นำดึงดูดความสนใจ (Motivation) เพื่อกระตุ้นความสนใจและ ความพร้อมของผู้เรียน ก่อนเริ่มกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนจากวิดีโอ บัตรภาพ บัตรคำศัพท์สามารถทำให้นักเรียนมองเห็นได้ชัดเจน มีสีสันสดใส มีภาพ เสียง มีการเคลื่อนไหว สี ส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเพิ่มความเข้าใจในคำศัพท์นั้นได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับ อิศรา สารงาม (2530 : 43) พบว่า การใช้รูปภาพแทนของจริงหรือของจำลอง รูปภาพเป็นสื่อการสอนที่ช่วยเสริมสร้างความ เข้าใจในการเรียนการสอนคำศัพท์มากที่สุด และดังที่ Craik & Lockhart (1972 : 671-684) กล่าวว่าผู้เรียนจะจำได้ดียิ่งขึ้นถ้าสมองมีความคิดที่ละเอียดหรือเป็นบวนการ เทคนิคช่วยจำจะสามารถเชื่อมโยงความรู้ เดิมของนักเรียนให้เข้ากับความรู้ใหม่และยังใช้รูปภาพเป็นส่วนช่วยเสริมแรงการเรียนรู้คำศัพท์ให้จำได้ดีมาก ยิ่งขึ้น การใช้จังหวะ โคลงสัมผัสคล้องจองของคำศัพท์ มาใช้กับนักเรียนทำให้นักเรียนสนุกสนานและจำ คำศัพท์ง่ายขึ้น ซึ่งจากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อ การสื่อสารร่วมกับวิดีโออยู่ทุบสามารถพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนให้สูงขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้คำศัพท์ที่เหมาะสมเพื่อนำไปใช้ในการสื่อสารจริงในชีวิตประจำวัน และยังช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ และความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการพูดและการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยการจัดการ เรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโออยู่ทุบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พบว่า

1) ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะการพูดและการเรียนรู้คำศัพท์ ภาษาอังกฤษโดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโออยู่ทุบมีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 78.82 / 79.03

2) ทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนตามแนวคิดภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโออยู่ทุบ พบว่า ทักษะการพูดภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 79.38 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) การเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube พบว่า การเรียนรู้คำศัพท์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 78.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้

1.1) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube ซึ่งผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดคำศัพท์ โครงสร้างประโยคในบทสนทนาตามสถานการณ์ต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ มีความกระตือรือร้น และมีความสุข จะก่อให้เกิดแรงจูงใจในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ซึ่งครูผู้สอนสามารถนำแนวคิดไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทได้

1.2) ในการจัดการเรียนรู้อตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube ควรคำนึงถึงความพร้อมของอุปกรณ์ในชั้นเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้ เช่น เครื่องฉายภาพโปรเจกเตอร์ จอรับภาพ ลำโพง และสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เป็นต้น

2) ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1) ควรมีการใช้วิดีโอ YouTube ร่วมกับแนวการสอนแบบอื่นๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้คำศัพท์

2.2) ควรมีการจัดการเรียนรู้อตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับวิดีโอ YouTube เพื่อพัฒนาทักษะอื่นๆ ร่วมกับการเรียนรู้คำศัพท์ เช่น ทักษะการอ่าน ทักษะการฟัง และทักษะการเขียน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- จินตนา สุขจามันท์. (2551). *การเรียนการสอนโครงสร้างไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ*. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เจนจิรา ศรีทอง. (2562). *การพัฒนาความสามารถการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีการสอน 2W3P ประกอบบทบาทสมมติ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชไมพร ชาญวิจิตร. (2560). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง English in Daily Life ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) ที่มีผลต่อความสามารถการฟังการพูดและความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ดวงเดือน แสงชัย. (2539). *กิจกรรมสนุกเสริมคำศัพท์*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ธีรนนท์ ศรีวิทัศน์. (2563). การจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้วิดีโอบนยูทูปร่วมกับแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พรสวรรค์ สีป้อ. (2550). สุดยอดวิธีสอนภาษาอังกฤษนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร: ไทยร่มเกล้า.
- รมยาภรณ์ สุขเกษม. (2554). ผลการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่เน้นการฟัง - พูดและการเสริมแรงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: ตลาดาพับลิเคชั่น.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2563). ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2563. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 9 มิถุนายน 2564. แหล่งที่มา: <http://www.newonetestresult.niets.or.th/AnnouncementWeb/School/ReportSchoolBySchool.aspx?mi=2.pdf> .
- สมนึก ภัททิยธนี. (2555). การวัดผลการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 8). กทม: ประสานการพิมพ์.
- สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2539). แนวคิดและวิธีการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวภา ฉายะบุระกุล. (2547). วิธีสอนภาษาอังกฤษ. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- แสงระวี ดอนแก้วบัว. (2558). ภาษาศาสตร์สำหรับครูสอนภาษาอังกฤษ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิสรา สารงาม. (2530). การสอนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษา. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Almurashi. (2016). The Effective Use of YouTube Videos for Teaching English. *International Journal of English Language and Linguistics Research*, 4 (3), 32– 47.
- Berk, R. (2009). Multimedia teaching with video clips: TV, movies, YouTube, and mtvU in the college classroom. *International Journal of Technology in Teaching & Learning*, 5 (1).
- Craik, F. I. M., & Lockhart, R. S. (1972). Levels of processing: A framework for memory research. *Journal of Verbal Learning and Verbal Behavior*, 11, 671-684.
- Fleiss, J. L., Levin, B. and Paik, M. C. (2003). Statistical Methods for Rates and Proportions. Third Edition. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.
- Jalaluddin M. (2016). *Using YouTube to Enhance Speaking Skills in ESL Classroom*. 50, 1–4.
- Johnson, J. D. (1990). Effects of Communicative Factors on Participation in Innovations. *Journal of Business Communication*, 27 (1), 7–23.

- Lado, R. (1996). *Language Learning Teaching and Learning English*. New York: Mc Graw – Hill.
- Long, M.H. & Richards, J. C. (1987). *Methodology in TESOL, A Book of Readings*. New York: Newbury House.
- Ming, C. (2011). “EFL Teachers’ Attitudes toward Communicative Language Teaching in Taiwanese College”. *Asian EFL Journal*.
- Nation I. S. P. (2001). *Learning Vocabulary in Another Language*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9781139524759>.
- Oller, J. W. (1979). *English Testing at School*. London: Longman Group.

แนวทางการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการฟังภาษาญี่ปุ่นขั้นต้นและขั้นกลาง
**The Teaching Approach for Support the Japanese Listening Skills of
Beginning and Intermediate Level**

ชฎาภรณ์ จันทร์ประเสริฐ

มหาวิทยาลัยศิลปากร

Chadaporn Chanprasert

Silpakorn University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: chanprasert_c@su.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสนอแนวทางการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการฟังภาษาญี่ปุ่นขั้นต้นและขั้นกลาง ผู้สอนได้นำรูปแบบการสอนที่ใช้ระเบียบวิธีฟัง-พูด (The Audio-Lingual Method) มาใช้ในการพัฒนาทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการสื่อสาร โดยใช้กิจกรรมในการสอนฟังภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนก่อนการฟัง (Pre-listening) 2) ขั้นตอนระหว่างฟัง (While-listening) และ 3) ขั้นตอนหลังการฟัง (Post-listening) และสำหรับการเรียนการฟังในขั้นต้น ผู้สอนได้จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบอีเลิร์นนิงเพื่อเสริมการเรียนรู้ (Supplement) เข้ามาเป็นส่วนเสริมจากการเรียนในชั้นเรียนปกติเพื่อส่งเสริมในการพัฒนาทักษะการฟังของผู้เรียน

คำสำคัญ: การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น; ทักษะการฟังภาษาญี่ปุ่น; อีเลิร์นนิง

Abstracts

This article aims to present the teaching approach for support the Japanese listening skills of beginning and intermediate level. Instructor have applied a teaching style that uses the Audio-Lingual Method to develop listening comprehension skills. So that learners can apply the knowledge gained in communication. Instructor use activities in teaching listening to foreign languages for communication, which are divided into three steps: 1) Pre-listening 2) While-listening and 3) Post-listening. In addition, for support the Japanese listening skills of beginning level, instructor manages learning by using the e-Learning model to enhance learning (Supplement) as a supplement to normal classroom learning to promote the development of learners listening skills.

Keywords: Teaching Japanese; Japanese Listening Skills; e-Learning

* วันที่รับบทความ: 21 สิงหาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 24 สิงหาคม 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 25 สิงหาคม 2565

Received: August 21, 2022; Revised: August 24, 2022; Accepted: August 25, 2022

บทนำ

การศึกษาภาษาต่างประเทศ ในฐานะภาษาที่สอง ทักษะด้านการฟังเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนรู้ทักษะอื่น ๆ เนื่องจากผู้เรียนต้องฟังให้เข้าใจก่อน จึงจะสามารถพูดโต้ตอบ อ่านหรือเขียนได้ การฟังภาษาต่างประเทศให้เข้าใจเป็นเรื่องยาก เนื่องจากความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนแตกต่างกัน มีผู้เรียนจำนวนมากที่ไม่ถนัดการฟังจับใจความ การฝึกฝนการฟังในระดับต้น การฟังและจับใจความข้อมูลสำคัญจากข้อความที่มีรูปประโยค สำนวน หรือคำศัพท์ที่ยังไม่เคยเรียนเป็นเรื่องที่ยากลำบากจนอาจทำให้ผู้เรียนสูญเสียความตั้งใจและความมั่นใจ นอกจากนี้ การเดาความหมายของประโยคมากเกินไปก็อาจนำไปสู่ความเข้าใจผิด ดังนั้น จำเป็นต้องพัฒนาส่งเสริมทักษะการฟังที่ถูกต้อง แม่นยำ และมีประสิทธิภาพ (Magino, A, Tanaka, Y. and Kitagawa, I 2018 : (3)) การจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สอง หรือภาษาต่างประเทศ ในมหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์ประการหนึ่งเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะการใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับนำไปใช้สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ (คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2564 : ออนไลน์) ดังนั้นการพัฒนาทักษะการฟัง พูดจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน ผู้เขียนรับผิดชอบสอนในส่วนของบทฟังในระดับต้นชั้นปีที่ 1 ซึ่งการฝึกทักษะการฟังจะถูกจัดรวมอยู่ในวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น และระดับกลางชั้นปีที่ 2 ซึ่งเป็นวิชาการฟังและพูดภาษาญี่ปุ่น ผู้เขียนได้นำรูปแบบการสอนที่ใช้ระเบียบวิธีฟัง-พูด (The Audio-Lingual Method) มาใช้ในการพัฒนาทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กิจกรรมในการสอนฟังภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนก่อนการฟัง (**Pre-listening**) 2) ขั้นตอนระหว่างฟัง (**While-listening**) และ 3) ขั้นตอนหลังการฟัง (**Post-listening**) และสำหรับการเรียนการฟังในชั้นต้น ผู้สอนได้จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบอีเลิร์นนิ่งเพื่อเสริมการเรียนรู้ (**Supplement**) เข้ามาเป็นส่วนเสริมจากการเรียนในชั้นเรียนปกติเพื่อส่งเสริมในการพัฒนาทักษะการฟังของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการสื่อสารได้

ความสำคัญของการฟัง

การฟังเป็นกระบวนการสื่อสารที่มนุษย์ใช้ก่อนทักษะอื่น ดังนั้นการฟังจึงมีความสำคัญมากในการติดต่อสื่อสาร ทักษะการฟังเป็นทักษะทางการสื่อสารที่อยู่ในประเภทของการรับสาร และยังเป็นทักษะการใช้ภาษาที่ใช้มากที่สุดในชีวิตประจำวัน กล่าวได้ว่าทักษะการฟังนั้นเกิดขึ้นก่อนการพูด การอ่าน และการเขียน เพราะทักษะการฟังเกิดขึ้นตามธรรมชาติตั้งแต่แรกเกิด หลายคนจึงเข้าใจว่าทักษะการฟังนั้นไม่จำเป็นต้องมีการฝึกฝนเพราะทุกคนมีความสามารถในการฟัง แท้ที่จริงแล้วทักษะการฟังก็เหมือนกับทักษะอื่นๆ ที่ต้องได้รับการฝึกฝนพัฒนาอยู่เสมอจึงจะใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และไม่เป็นเพียงแค่การได้ยินเสียงเท่านั้น (การฟัง, ม.ป.ป. : ออนไลน์)

การฟังจึงต้องเป็นกระบวนการรับรู้อย่างตั้งใจ และเกี่ยวข้องกับกระบวนการทางสมองคือการคิด จึงจะถือเป็นการฟังอย่างสมบูรณ์ กระบวนการทางสมองนั้นจะทำหน้าที่ทำความเข้าใจข้อมูล หากต้องการให้การฟังบรรลุผลถึงระดับเข้าใจและได้ประโยชน์จากการฟังอย่างแท้จริง ผู้ฟังควรฝึกฝนและพัฒนาทักษะการฟังอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การพัฒนาทักษะการฟังสามารถทำได้ตลอดเวลา เพราะขอบข่ายการฟังมีอยู่อย่างกว้างขวาง ทั้งการฟังจากบุคคลโดยตรง และจากสื่อต่างๆ (จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และวีรวัฒน์ อินทรพร, 2562 : 105)

สรุปได้ว่า การฟังนับว่าเป็นทักษะในการรับสารที่สำคัญทักษะหนึ่ง ผู้ฟังต้องฟังให้เข้าใจก่อน จึงจะสามารถพูดได้ตอบ อ่านหรือเขียนได้ ทักษะการฟังจึงเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนรู้ทักษะอื่นๆ

ความหมายของการฟังเพื่อความเข้าใจ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (ออนไลน์) ให้ความหมายของการฟังไว้ว่า “ตั้งใจสดับ, คอยรับเสียงด้วยหู, ได้ยิน เชื่อ, ทำตามถ้อยคำ เช่น ให้ฟังคำสั่งผู้บังคับบัญชา”

Vandergrift, L. (2016) กล่าวไว้ว่า การฟังเป็นกระบวนการทำงานของจิตใจที่มองไม่เห็น ซึ่งอธิบายยาก ผู้ฟังต้องแยกแยะระหว่างเสียง ทำความเข้าใจคำศัพท์และโครงสร้างทางไวยากรณ์ แปลความการเน้นเสียงและเสียงสูงต่ำ ซึ่งการแปลความหมายนั้นต้องทำภายใต้บริบททาง สังคมวัฒนธรรมอย่างทันทีทันใด กล่าวคือ การฟังเป็นกระบวนการการรับสาร แปลความหมาย ตอบสนองต่อผู้พูด การฟังเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนที่ผู้ฟังจับคู่สิ่งที่ได้ยินกับสิ่งที่รู้อยู่แล้ว

Finocchiaro, M (1989 : 95. อ้างถึงในวัฒนธรรม สวงนเรือง, ม.ป.ป.: ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของการฟังเพื่อความเข้าใจว่า คือการถอดความภาษาและตีความหมายข้อมูลโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยผู้ฟังต้องตั้งใจฟังและจดจำสิ่งที่ได้ฟัง ในการฟังข้อความใดๆ ผู้ฟังจำเป็นต้องมีความรู้ทั่ว ๆ ไป และมีความรู้เกี่ยวกับภาษา เช่น ความรู้ด้านโครงสร้างของภาษา ความสัมพันธ์ระหว่างประโยค หน่วยเสียงต่าง ๆ ที่ได้ยิน สามารถเข้าใจและเห็นความสัมพันธ์ของหน่วยต่าง ๆ ว่าคำใดมีหน้าที่อย่างไรในประโยค

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และวีรวัฒน์ อินทรพร (2562 : 105) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการฟังไว้ว่า คนทั่วไปมักเข้าใจว่าการฟังคือการได้ยิน แต่ในความเป็นจริงแล้ว การได้ยินเป็นเพียงขั้นตอนแรกของการฟังเท่านั้น การฟังต่างกับการได้ยิน เพราะการได้ยินเป็นเพียงการรับรู้คลื่นเสียงที่กระทบโสตประสาท แต่การฟัง หมายถึงการรับรู้คลื่นเสียงแล้วแปลความหมายของเสียงที่ได้อินด้วย การฟังจึงสัมพันธ์กับกระบวนการคิด เพราะการจะฟังให้เข้าใจได้นั้น ผู้ฟังต้องฟังแล้วคิดตามไปด้วย

เตือนใจ อัฐวงศ์ (2557: ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของการฟังว่า การฟัง หมายถึงการรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ จากแหล่งของเสียง ซึ่งอาจจะรับรู้ผ่านผู้พูดโดยตรงหรือรับรู้ผ่านอุปกรณ์บันทึกเสียงต่าง ๆ โดยแหล่งเสียงจะส่งผ่านประสาทสัมผัสทางหูเข้ามา แล้วผู้ฟังเกิดการรับรู้ความหมายของเสียงที่ได้อิน จากนั้นนำ

ความหมายที่ได้รับรู้ไปพิจารณาทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้พูด ประเมินค่าสารที่ได้ฟัง และสามารถนำสารที่ได้จากการฟังไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนได้

Yasumasa, M. (2007 : 141-150) นำเสนอแนวคิดที่ว่า ความเข้าใจการฟังในระดับพื้นฐานในภาษาญี่ปุ่นนั้น ต้องมีการพัฒนาทักษะการฟังซึ่งเป็นทักษะหนึ่งในสี่ทักษะ ไม่ใช่วิธีการสอนหรือการเรียนรู้ว่าสามารถได้ยินหรือเข้าใจได้เพียงใด หากแต่เป็นวิธีการได้ยินหรือได้ฟัง ที่เน้นกระบวนการจากการ “ได้ยิน” ไปสู่ “การฟัง” ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐาน การฝึกฝนการเข้าใจการฟังจะส่งผลต่ออีกสามทักษะ คือ การพูด การอ่าน และการเขียน

สรุปว่า การฟังเพื่อความเข้าใจ คือ การรับสาร และผ่านกระบวนการคิด ตีความ วิเคราะห์ความหมายจากการฟังให้เข้าใจเพื่อจับใจความสำคัญ ซึ่งการตีความในเรื่องนั้นต้องใช้ประสบการณ์ ความรู้เดิม ตลอดจนความสามารถทางภาษานั้น ๆ

จุดมุ่งหมายในการฟัง

สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558 : 47) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนการฟังว่า การฟังในชีวิตประจำวันเกิดขึ้นได้ใน 2 กรณี คือ

1. การฟังที่ได้ยินโดยมิได้ตั้งใจในสถานการณ์รอบ ๆ ตัวทั่วไป (Casual Listening)
2. การฟังอย่างตั้งใจที่มีจุดมุ่งหมาย (Focused Listening) ซึ่งเป็นการรับรู้และทำความเข้าใจใน “สาร” ที่ผู้อื่นสื่อความมาสู่เรา

ปรีชา ช่างขวัญยืน (2517 : 84 อ้างถึงใน จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และวีรวัฒน์ อินทรพร, 2562 : 106) กล่าวถึง การฟังอย่างมีจุดมุ่งหมาย แบ่งได้เป็น 3 ประการ

1. การฟังเพื่อความเพลินเพลิน คือ การฟังเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากการเรียน การทำงาน หรือจากภาวะปัญหาต่าง ๆ การฟังดังกล่าวนี้แม้เพื่อตอบสนองความต้องการทางอารมณ์ แต่ถ้าสิ่งที่เลือกฟังนั้นผ่านการเรียบเรียงและขัดเกลามาอย่างดี ย่อมช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของผู้ฟังได้ อย่างไรก็ตามการสร้างนิสัยให้เคยชินกับการฟังเพื่อความบันเทิงเพียงอย่างเดียวจะเท่ากับหัดให้ตนเองเป็นนักฟังระดับต่ำสุดเท่านั้น

2. การฟังเพื่อแสวงหาข้อมูลและความรู้ คือการฟังเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง หรือความรู้และความเข้าใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การฟังเช่นนี้ผู้ฟังต้องสนใจว่าเรื่องที่พูดมีข้อเท็จจริงอะไรบ้าง ข้อเท็จจริงเหล่านั้นสัมพันธ์กันอย่างไร และความสัมพันธ์นั้นมีเหตุผลอะไรสนับสนุน เพื่อนำมาพิจารณาโดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ที่ตนมีอยู่มาตัดสินว่าถูกต้องน่าเชื่อถือหรือไม่ เมื่อไตร่ตรองอย่างรอบครอบและเห็นว่าถูกต้องแล้วจึงค่อยยอมรับ

3. การฟังเพื่อความจรรโลงใจ คือการฟังเพื่อยกระดับจิตใจหรือการขัดเกลาจิตใจให้ประณีตละเอียดอ่อนขึ้น การฟังที่มีจุดมุ่งหมายเช่นนี้ ผู้ฟังต้องเข้าถึงคุณค่าของเรื่องที่ฟังว่าเนื้อหาก่อให้เกิดความดี

ความงามที่จะช่วยยกระดับจิตใจให้สูงขึ้นอย่างไรและสามารถนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ติงามและทำให้สังคมสงบสุขได้อย่างไร

เตือนใจ อัฐวงศ์ (2557: ออนไลน์) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายหลักของการฟัง มี 3 ประการ คือ

1. ฟังเพื่อให้เกิดความรู้ ได้แก่ การฟังเรื่องราวที่เป็นวิชาการ ข่าวสารและข้อเสนอแนะต่างๆ การฟังเพื่อความรู้ จำเป็นต้องฟังให้เข้าใจและจดจำสาระสำคัญให้ได้

2. ฟังเพื่อความเพลิดเพลิน คือ การฟังเรื่องราวที่สนุกสนานเพลิดเพลิน ทำให้ผ่อนคลายจากความตึงเครียดจากภารกิจงานและสิ่งแวดล้อม

3. ฟังเพื่อให้ได้รับคติหรือความจรรโลงใจ คือ การฟังเรื่องที่ทำให้เกิดแนวคิด และสติปัญญา เกิดวิจารณญาณ ชัดเจนจิตใจให้มีคุณธรรม การฟังประเภทนี้ต้องรู้จักเลือกฟังและเลือกเชื่อในสิ่งที่ถูกที่ควร ซึ่งจะช่วยให้ผู้ฟังมีคติในการดำเนินชีวิตไปในทางติงาม และรู้จักสร้างสรรค์ประโยชน์เพื่อสังคม

ฐปทอง กว่างสวาสดี (2561 : 37-40) ให้แนวคิดว่าการสอนการฟังภาษาที่สองและภาษาต่างประเทศนั้น ไม่เพียงแต่เป็นการเปิดซีดีแล้ว ให้ผู้เรียนตอบคำถามหรือทำแบบฝึกหัด แต่เป็นการฟังเพื่อต้องการผลลัพธ์ที่หลากหลายขึ้นอยู่กับการะงานที่ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนทำ ซึ่งครูสามารถตั้งจุดมุ่งหมายในการฟังได้ ดังนี้

1. ฟังแล้วแสดงท่าทางหรือปฏิบัติตาม เช่น วาดภาพตามที่ได้ยินหรือวาดเพิ่มเติมจากที่ได้ยิน บอกเส้นทางหรือสถานที่ในแผนที่ ระบุนคน สถานที่ และสิ่งของจากภาพ เคลื่อนไหวร่างกายตามเนื้อหาเพลง

2. ฟังแล้วถ่ายโอนข้อมูล เช่น ฟังแล้วเขียน ได้แก่ ฟังแล้วบันทึกย่อ เพิ่มข้อมูล ย่อความ จดบันทึก ฟังแล้วพูด ได้แก่ ฟังแล้วพูดรายงาน เล่าย้อนกลับ

3. ฟังแล้วแก้ปัญหา โดยส่วนมากมักจะอยู่ในรูปของเกม เช่น Word Game เป็นการหาคำตอบจากการให้คำใบ้ Number Game เป็นเกมคณิตศาสตร์ Twenty Questions เป็นเกมที่ใช้คำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ Jeopardy เป็นเกมที่ฝึกฟังอย่างรอบคอบและคิดวิเคราะห์ และฟังเพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้ในชีวิตจริง

4. ฟังแล้วประเมินและจัดกระทำข้อมูล จุดประสงค์ข้อนี้เป็นการฟังค่อนข้างซับซ้อน เช่น ฟังแล้วเขียนข้อมูล หรือทบทวนข้อมูลเพื่อจะแก้ปัญหา ฟังแล้วประเมินข้อมูล เป็นการตัดสินใจและนำผลการตัดสินใจไปวางแผนปฏิบัติให้ดีขึ้น ฟังแล้วจัดการข้อมูล เรียงลำดับเหตุการณ์ และแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล

5. ฟังแบบมีปฏิสัมพันธ์ด้วยการใช้กลวิธีเจรจา (Negotiate Meaning) เป็นการฟังในลักษณะการสนทนาคือมีผู้พูดและผู้ฟัง มีการตอบโต้กัน ในกรณีที่เกิดปัญหาในการสนทนา เช่น ผู้ฟังไม่เข้าใจว่าผู้พูดหมายความว่าอย่างไรความหมาย จึงใช้การเจรจา ได้แก่ การขอให้พูดซ้ำ การขอคำอธิบาย การขอรายละเอียดของข้อมูล

6. การฟังเพื่อความสนุกสนานบันเทิง ได้แก่ การฟังเพลง นิทาน เรื่องเล่า ละคร โคลง และเรื่องตลกเพื่อความบันเทิง

สรุปได้ว่า การฟังที่มีจุดมุ่งหมายแบ่งออกได้ 3 ประการ ได้แก่ ฟังเพื่อให้เกิดความรู้ ฟังเพื่อความเพลิดเพลิน และฟังเพื่อให้ได้รับคติหรือความจรรโลงใจ การฟังโดยที่มีการตั้งจุดมุ่งหมายในการฟังไว้ล่วงหน้า เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาทักษะการฟัง การสอนฟังจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายให้มีความชัดเจน กำหนดแนวทางการเรียนรู้และภาระงานให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

แนวทางการพัฒนาด้านการฟัง

นักวิชาการ Valette,R. and Disick, R (1972 : 141-142) ได้จำแนกระดับความสามารถในการฟังภาษาต่างประเทศและพฤติกรรมกรฟังไว้ 5 ระดับ คือ

1. ระดับกลไก (Mechanical Skill) เป็นระดับที่ผู้เรียนได้ยินความแตกต่างระหว่างภาษาของตนเองกับภาษาต่างประเทศจากเสียงที่ได้ยิน แต่ไม่จำเป็นต้องเข้าใจความหมายของสิ่งที่ได้ยิน
2. ระดับความรู้ (Knowledge) เป็นระดับที่ผู้เรียนเข้าใจความหมายของคำหรือประโยคที่ได้เรียนรู้ สามารถทำตามคำสั่ง สามารถจับคู่ประโยคที่ได้ยินกับรูปภาพ ส่วนข้อความที่ให้ฟังจะเป็นข้อความที่มีความยาวข้อความละหนึ่งประโยค
3. ระดับถ่ายโอน (Transfer) เป็นระดับที่ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่าง โครงสร้างและคำศัพท์ สามารถตอบคำถามได้ว่าถูกหรือผิด สามารถเลือกข้อความหรือคำตอบที่เหมาะสมกับคำถาม และสามารถเข้าใจข้อความที่มีหลาย ๆ ประโยค
4. ระดับสื่อความหมาย (Communication) เป็นระดับที่ผู้เรียนเข้าใจคำสั่งและ สามารถอธิบายเป็นภาษาต่างประเทศได้ สามารถเข้าใจความหมายโดยทั่ว ๆ ไปของข้อความที่มีคำศัพท์ซึ่งไม่คุ้นเคย หรือเป็นคำศัพท์ใหม่ สามารถจะเติมข้อความที่ไม่เคยได้ยิน สามารถเข้าใจในสิ่งที่เจ้าของภาษาพูดในบทละคร รายการวิทยุ ภาพยนตร์ หรือรายการ โทรทัศน์
5. ระดับวิเคราะห์วิจารณ์ (Criticism) เป็นระดับที่ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ชนิดของ ข่าวสาร สามารถแยกแยะมาตรฐานของภาษาพูดของชนชั้นในสังคมหรือภาษาพูดที่ใช้ใน ท้องถิ่นได้ สามารถเข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายแฝงของข้อความที่ได้ยิน รู้ความ แตกต่างของความหมายจากระดับเสียงใน คำและประโยค สามารถอธิบายอารมณ์และน้ำเสียงของผู้พูดได้

สรุปได้ว่า ระดับความสามารถในการฟัง ตามแนวคิดของ Valette,R. and Disick, R (1972 : 141) เริ่มตั้งแต่ระดับต่ำสุดที่ผู้ฟังแยกความแตกต่างระหว่างภาษาแม่กับภาษาต่างประเทศที่ได้ยินโดยไม่จำเป็นต้องเข้าใจความหมาย พัฒนาไปสู่ระดับที่ผู้ฟังเข้าใจความหมาย เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่าง โครงสร้างและคำศัพท์ สามารถเข้าใจความหมายโดยทั่ว ๆ ไปของข้อความที่มีคำศัพท์ซึ่งไม่คุ้นเคย หรือเป็นคำศัพท์ใหม่เข้าใจคำสั่ง และสามารถอธิบายเป็นภาษาต่างประเทศได้ พัฒนาศาสนาความสามารถการฟังถึงระดับสูงสุดที่ผู้ฟังสามารถวิเคราะห์วิจารณ์ได้

แนวทางการจัดกิจกรรมการสอนฟัง

การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศให้ประสบผลสำเร็จเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน กล่าวคือ ผู้เรียนต้องมีความมุ่งมั่น ตั้งใจจริง ไม่ท้อถอยก่อนเรียนจบหลักสูตร ส่วนผู้สอนต้องมีการวางแผนการสอนอย่างดีและเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน ความสัมพันธ์ทั้งสองฝ่ายที่สนับสนุนกันนี้จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศประสบผลสำเร็จ (รุ่งฤดี แผลงศร, 2560 : 67) ทักษะการฟังภาษาต่างประเทศเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องฝึกฝนให้ผู้เรียน เกิดความชำนาญและมีความสามารถในการฟังอย่างเข้าใจในสารที่ได้รับฟัง ผู้สอนควรมีความรู้และ เทคนิคในการสอนทักษะการฟัง เพื่อจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จ

อรุณี วิริยะจิตรรา และคณะ (2555 : 108-109) ได้ศึกษาและสรุปรูปแบบสอนทักษะการฟังไว้ทั้งหมด 4 รูปแบบ ดังนี้

1. **Memory** เป็นการฝึกฟังโดยเน้นความจำด้วยการเปิดไฟล์เสียงให้ผู้เรียนฟัง แล้วหยุดช่วงใดช่วงหนึ่ง แล้วให้ผู้เรียนบอกคำศัพท์ 2-3 คำหรือประโยคสุดท้ายที่ได้ยิน แล้วเปิดไฟล์เสียงซ้ำเพื่อตรวจคำตอบ

2. **Global Listening** เป็นการฝึกฟังให้เข้าใจเรื่องคร่าว ๆ โดยในการฟังครั้งแรก ให้ผู้เรียนฟังและจดจำคำที่ได้ยินหรือพูดซ้ำหลายครั้ง หรือคำที่เน้นเสียง เมื่อฟังจบแล้วให้ผู้เรียนนำคำเหล่านั้นมารวมกันแล้วทายว่าเรื่องที่ฟังเกี่ยวกับอะไร เกิดขึ้นที่ไหน และใครพูดใคร แล้วจึงฟังซ้ำอีกหลายครั้งเพื่อหาคำตอบ

3. **Selective Listening** เป็นการฝึกฟังเพื่อหาเฉพาะคำตอบที่ต้องการ โดยให้คำถามที่ผู้เรียนต้องหาคำตอบ ให้จึงฟังซ้ำเพื่อหาคำตอบ

4. **Detailed Listening** เป็นการฝึกฟังเพื่อหารายละเอียด โดยให้ผู้เรียนจดบันทึกย่อจากเรื่องที่ฟังสามารถให้ผู้เรียนฟังหลาย ๆ ครั้งเพื่อหาคำตอบที่สมบูรณ์

ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการฟัง คัดเลือกกิจกรรมที่มีจุดประสงค์ในการฟังที่ชัดเจน เนื้อหาที่เหมาะสมกับผู้เรียน รวมถึงการที่ผู้ฟังมีความเข้าใจเรื่องที่ฟัง และสามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังได้ดีขึ้น เกิดจากการที่ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะความรู้ความสามารถทางด้านภาษา ความเข้าใจในบริบทเพื่อตีความสิ่งที่ได้ยิน และความเข้าใจ สถานการณ์ในการฟัง รวมทั้งการที่ผู้สอนใช้สื่อและกลวิธีต่างๆ เพื่อช่วยเสริมให้ผู้เรียนฟังได้อย่างถูกต้อง และเข้าใจดียิ่งขึ้น

วิธีการสอนแบบฟัง-พูด (The Audio-Lingual Method)

การสอนวิธีนี้เป็นวิธีสอนที่มีพื้นฐานมาจากวิชาภาษาศาสตร์ ที่ว่าภาษาทุกภาษาในโลกย่อมมีระบบเสียง โครงสร้าง (ไวยากรณ์) และความหมายเป็นของตนเองโดยเฉพาะ และยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้แบบศึกษาพฤติกรรม (behaviorism) ซึ่งเชื่อว่าภาษานั้นเป็นพฤติกรรม เมื่อผู้เรียนมีสิ่งเร้าซึ่งเกิดขึ้นโดยการที่ครูเป็นผู้ให้แบบอย่างทางภาษาโดยการพูดหรือเขียน เมื่อผู้เรียนฟังหรืออ่านแล้วก็มีพฤติกรรมตอบสนองโดยการพูดหรือเขียน ตลอดเวลาผู้สอนและผู้เรียนจะมีพฤติกรรมตอบโต้สัมพันธ์กัน โดยใช้วิธีการฝึกโครงสร้าง (pattern) ซ้ำ ๆ กันหลายครั้ง เพื่อให้ นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างอัตโนมัติ ครูประเมินผลโดยการพิจารณาจากการตอบสนองของนักเรียน และเสริมแรงหนุนด้านบวกให้กับผู้เรียนด้วยการกล่าวคำชม (Positive reinforcement) (Harmer, J. 2001 : 79 ; รุ่งฤดี แพลงสร, 2560 : 75)

ลักษณะพื้นฐานของการเรียนการสอนแบบฟัง-พูด (The Audio-Lingual Method) มีดังนี้

1. คำศัพท์และรูปประโยคจะถูกสอนก่อนเป็นลำดับก่อนหลัง เน้นความถูกต้องของกฎเกณฑ์ภาษา และการออกเสียงทักษะเหล่านี้ทำได้โดยการฝึกซ้ำ ๆ (Drill) โดยครูผู้สอนเป็นผู้ควบคุมการฝึกทั้งหมด
2. เน้นการทำแบบฝึกหัด (Drill) และบทสนทนา (Dialogue) ในแต่ละบทสนทนาจะประกอบไปด้วยหลักการใช้แกรมม่า และการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร วิธีเรียน คือท่องบทสนทนาจนขึ้นใจเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดในการใช้กฎเกณฑ์ของภาษา
3. ครูเป็นศูนย์กลางควบคุมกระบวนการเรียนการสอน แนะนำและตรวจแก้ภาษาของนักเรียน ใช้สื่อในด้านการฟัง เช่น audio sound และห้องปฏิบัติการทางภาษา (รัชชมาศ ลัภยวิจิตร, 2551 : 90)

ลักษณะเด่นของวิธีการเรียนการสอนแบบฟัง-พูด (The Audio-Lingual Method) คือ

1. เน้นให้มีการท่องจำบทสนทนา มีการฝึกรูปประโยคซ้ำ ๆ หรือมีแบบฝึกประเภทแทนที่ (Substitution drill) แบบฝึกประเภทเปลี่ยนรูป (Transformation drill) เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้รูปประโยคและใช้ได้อย่างถูกต้องโดยอัตโนมัติ การเรียนคำศัพท์มีการเปรียบเทียบระหว่างสองภาษา เพื่อให้เห็นว่าคำศัพท์ทั้งสองภาษาให้ความหมายเหมือนกันหรือไม่ มีการเปรียบเทียบโครงสร้างภาษาของผู้เรียนและภาษาที่เรียน เพื่อหารูปประโยคที่แตกต่างกันมาให้ผู้เรียนฝึกฝน รวมทั้งมีการจัดลำดับรูปประโยคที่ควรเรียนก่อนหลังด้วย
2. ในการอธิบายเนื้อหาที่เรียนผู้สอนสามารถใช้ภาษาของผู้เรียนอธิบายเนื้อหาขึ้นได้ เพื่อประหยัดเวลา แต่ผู้สอนควรใช้เท่าที่จำเป็น นอกจากนี้ผู้สอนจะมีอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อช่วยสอนเนื้อหาต่าง ๆ
3. การประเมินผล ผู้สอนประเมินผลโดยการพิจารณาจากการตอบสนองของผู้เรียน ประเมินค่าแล้วให้การฝึกอย่างหนักหน่วง เป็นการเสริมแรง (Reinforcement) โดยใช้วิธีฝึกรูปประโยค (Pattern practice) ซ้ำ ๆ กันหลายครั้ง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างอัตโนมัติ (รุ่งฤดี แพลงสร, 2560 : 76)

Morley, J. (2001) อ้างถึงในรูปทอง กว้างสวัสดิ์, 2561 : 45-48) ได้แนะนำกิจกรรมการสอนฟังโดยใช้แนวการสอนแบบเน้นสถานการณ์ (The Situational Method) และแนวการสอนแบบฟัง-พูด (The

Audio-Lingual Method) ซึ่งเป็นแนวการสอนที่เน้นการออกเสียงและการพูดเลียนแบบสนทนา ผสมกับการฟังและการอ่าน โดยใช้กิจกรรมในการเรียนการสอน เช่น

1. ฟังแล้วพูดตาม (Listening and Repeating)
2. ฟังแล้วตอบคำถามเพื่อความเข้าใจ (Listening and Answering Comprehension Question)
3. ฟังแล้วเลือกภาพที่สัมพันธ์กับข้อความหรือประโยคที่ฟัง (Listening with picture 1)
4. ฟังแล้วเรียงลำดับภาพตามเหตุการณ์ที่ฟัง (Listening with picture 2)
5. ฟังแล้วระบุสถานที่ (Following a map)
6. ฟังแล้วระบุข้อความว่าถูกหรือผิด (True or False)
7. ฟังแล้วเติมคำในช่องว่าง (Gap Fill)
8. ฟังคำศัพท์แล้วเขียน (Dictation)

วิธีการสอนตามแนวทางระเบียบวิธีวิธีสอนแบบฟัง-พูด (The Audio-Lingual Method) นับได้ว่าเป็นวิธีหนึ่งที่เหมาะสมกับนักศึกษา (Phinit-Akson, V, 2002 ; Estarda, B. and Streiff, P, 2002 ; Wu,C, 1991 อ้างถึงในนพรัตน์ ธนานุรักษ์กุล, 2548 : ออนไลน์) เนื่องจากการใช้ระเบียบวิธีดังกล่าวกับการเรียนการสอนจะช่วยควบคุมการเรียนรู้ภายในห้องเรียน โดยที่ผู้เรียนเรียนภาษาจาก audio sound และฝึกบทสนทนาตามสถานการณ์ต่าง ๆ หลาย ๆ ครั้ง โดยตลอดระยะเวลาเรียนผู้เรียนจะได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ หากมีข้อสงสัยใด ๆ ซึ่งวิธีนี้จะช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาสนใจที่จะเรียนรู้ภาษาและบทสนทนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ระเบียบวิธีวิธีสอนแบบฟัง-พูด (The Audio-Lingual Method) เป็นวิธีที่มีมานาน แต่ก็ยังคงมีประสิทธิภาพและเหมาะต่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในฐานะภาษาที่สอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทย เนื่องจากผู้เรียนที่เรียนภาษาต่างประเทศด้วยวิธีดังกล่าว จะมีความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งการออกเสียงและการสร้างคำซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับการฝึกการอ่านและเขียนลำดับต่อไป ระเบียบวิธีนี้จะเหมาะสมกับผู้เรียนภาษาต่างประเทศที่ไม่ค่อยมีโอกาสดูฝึกการสนทนากับผู้อื่นหรือชาวต่างชาติในสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน (นพรัตน์ ธนานุรักษ์กุล, 2548 : ออนไลน์)

ปวิณย์ บุญปก (2554 : 61-80) ได้ศึกษารวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนแบบฟัง-พูด (The Audio-Lingual Method) ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เนื่องจากเป็นวิธีสอนที่เหมาะสมกับสถานการณ์การเรียนภาษาต่างประเทศของคนไทยในปัจจุบัน วิธีสอนแบบฟัง-พูด (The Audio-Lingual Method) ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในช่วงทศวรรษที่ 1940-1960 หลังจากนั้นเสื่อมความนิยมไป จนกระทั่งในปี พ.ศ.2550 เป็นต้นมาได้มีการเอาวิธีสอนแบบฟัง-พูดกลับมาใช้ในประเทศไทยอีกครั้ง โดยเป็นการสอนให้

ผู้เรียนผู้ใหญ่ (adult learner) ระดับบัณฑิตศึกษาและบุคคลทั่วไป ผลปรากฏว่าวิธีสอนนี้ใช้ได้ผลดีกับผู้เรียนกลุ่มดังกล่าว

นพรัตน์ ธนารักษ์สกุล (2548 : ออนไลน์) ได้ทำการวิจัยในห้องเรียน เรื่อง ผลกระทบการใช้ระเบียบวิธีฟังแล้ว-ว่าตามต่อทักษะการฟังและการพูดของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ผลการวิจัยปรากฏว่า การสอนตามแนวระเบียบวิธีฟัง-พูด (The Audio-Lingual Method) มีผลต่อทักษะการฟังและการพูดของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์อย่างมีนัยสำคัญ ($p=0.05$) โดยคะแนนผลการสอบ Post-test สูงกว่าคะแนนสอบ Pre-test และนักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการเรียนทักษะการฟังและการพูดภายหลังการเรียนระเบียบวิธีฟัง-พูด

อรุณี อรุณเรือง, วินา สงวนพงษ์ และทรงสิริ วิชิรานนท์ (2556 : 130) ทำการวิจัย เรื่องรูปแบบการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ผลการวิจัยพบว่าจากรูปแบบการเรียนทั้งหมดหกแบบ รูปแบบการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ชอบใช้มากที่สุด สามอันดับแรก คือ รูปแบบการเรียนกลุ่ม รองลงมาคือ รูปแบบการเรียนด้วยการฟัง และรูปแบบการเรียนด้วยการปฏิบัติตนในสถานการณ์ต่าง ๆ

สรุป ระเบียบวิธีวิธีสอนแบบฟัง-พูด (The Audio-Lingual Method) เป็นการพัฒนาภาษาในรูปแบบของการสนทนาที่เน้นการพูดให้เหมือนกับเจ้าของภาษา การออกเสียง ความจำจากการฟัง และความสามารถในการพูดด้วยความเร็วใกล้เคียงกับเจ้าของภาษา เรียนรู้องค์ประกอบของภาษาตั้งแต่ เสียง คำศัพท์ และรูปประโยค มีการเรียบเรียงอย่างดี ทำให้ผู้เรียนฝึกฝนได้อย่างเป็นระบบจากง่ายไปหายาก เน้นการปฏิบัติหาค ผู้เรียนได้ฝึกซ้ำ ๆ รวมถึงการทบทวนและฝึกท่องบทสนทนาที่ใช้บ่อยๆ ผู้เรียนได้ใช้ภาษาตามที่ใช้จริง จึงช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมั่นใจว่า ตนใช้ภาษาได้ถูกต้อง

กิจกรรมในการสอนฟังภาษาญี่ปุ่น

ผู้สอนได้ใช้กิจกรรมในการสอนฟังภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารตามแนวคิดของ Underwood, M. (1989 : 30-79) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนก่อนการฟัง (Pre-listening) 2) ขั้นตอนระหว่างฟัง (While-listening) และ 3) ขั้นตอนหลังการฟัง (Post-listening) ผู้สอนเชื่อมโยงขั้นตอนต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการพัฒนาทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจ แต่ละขั้นตอนผู้สอนใช้เทคนิค ดังนี้

ขั้นตอน	จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน	กิจกรรม	สื่อการสอน
1. ขั้นตอน ก่อนการฟัง (Pre- listening)	1. ให้ผู้เรียนได้ข้อมูลบางส่วนเกี่ยวกับ สารที่ฟัง เพื่อช่วยสร้างความเข้าใจใน บริบทก่อนการรับฟังสารที่กำหนดให้ 2. เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบแนวทางที่จะ ฟังเกี่ยวกับเรื่องใด เป็นการเตรียมตัว ล่วงหน้าเกี่ยวกับข้อมูลประกอบการฟัง และค้นหาคำตอบที่จะได้จากการฟัง สารนั้น ๆ 3. การทบทวน คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องอาจ ทบทวนคำศัพท์จากความรู้เดิมที่มีอยู่ แล้ว ซึ่งจะปรากฏในสารที่จะได้ฟัง เป็น การช่วยทบทวนข้อมูลส่วนหนึ่ง ของสารที่จะได้เรียนรู้ใหม่จากการฟัง	1. ผู้สอนจะทบทวนไวยากรณ์ ที่ปรากฏในแบบฝึกหัดการฟัง นั้นให้แก่ผู้เรียนได้เข้าใจ 2. ให้ผู้เรียนศึกษาคำศัพท์โดย เรียนรู้จากรายการคำศัพท์ที่ ผู้สอนจัดทำไว้ในตอนต้น ของแบบฝึกหัดการฟัง 3. ให้ผู้เรียนศึกษาคำศัพท์โดย เรียนรู้จากรายการคำศัพท์ที่ ผู้สอนจัดทำไว้ในตอนต้น ของแบบฝึกหัดการฟัง 4. ให้ผู้เรียนดูรูปภาพที่ เกี่ยวกับเรื่องที่จะฟัง สนทนา อภิปราย หรือ หาคำตอบ เกี่ยวกับภาพนั้น 5. ให้ผู้เรียนอ่านคำถามที่ เกี่ยวข้องกับเรื่องราวใน แบบฝึกหัดที่จะฟัง	1. แอ ก ส า ร ประกอบการสอน แบบฝึกหัดฟัง 2. Audio sound 3. Power point
2. ขั้นตอน ระหว่างฟัง (While- listening)	1. เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติใน ขณะที่ฟังสารนั้น ๆ กิจกรรมนี้มิใช่การ ทดสอบการฟัง แต่เป็นการฝึกทักษะ การฟังเพื่อความเข้าใจ 2. ผู้สอนจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับ จุดประสงค์ในการฟัง คือฟังเพื่อหา ใจความสำคัญ ฟังเพื่อหารายละเอียด ของข้อมูลและฟังเพื่อหาคำตอบ	1. ผู้สอนจะอธิบายขั้นตอนใน การทำกิจกรรมในแบบฝึกหัด ฟัง เช่น - ฟังแล้วให้เลือกคำตอบจาก ตัวเลือก - ฟังแล้วให้เติมคำศัพท์หรือ ข้อความ - ฟังแล้วระบุข้อความว่าถูก หรือผิด	1. แอ ก ส า ร ประกอบการสอน แบบฝึกหัดฟัง 2. Audio sound 4. Power point

ขั้นตอน	จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน	กิจกรรม	สื่อการสอน
		- ฟังแล้วจับคู่ ฟังแล้วให้ตอบคำถาม เป็นต้น 2. ผู้สอนเปิด audio sound ให้ผู้เรียนฟังรอบที่หนึ่ง เพื่อให้ผู้เรียนฟังเพื่อหาใจความสำคัญ 3. หลังจากนั้นผู้สอนจะเปิด audio sound ให้ผู้เรียนฟังรอบที่สอง เพื่อให้ผู้เรียนหารายละเอียดของข้อมูลและฟังเพื่อหาคำตอบ 4. หลังจากผู้เรียนทำกิจกรรมเสร็จแล้ว ผู้สอนสุ่มเป็นรายบุคคลถามคำถามจากการฟังเพื่อจะได้ทราบว่าผู้เรียนเข้าใจแบบฝึกหัดการฟังนั้นในระดับใด และเฉลยคำตอบจากกิจกรรมฟัง	
3. ขั้นตอนหลังการฟัง (Post-listening)	1. เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษาหลังจากการได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรม ระหว่างการฟังแล้ว เป็นขั้นที่นำข้อมูลที่ได้จากการฟังมาทำกิจกรรมกับทักษะสัมพันธ์อื่น ๆ เช่น ทักษะการฟังและพูด ทักษะการเขียนและอ่าน 2. เป็นการฝึกการใช้ภาษาพูดอย่างถูกต้อง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปสื่อสารในชีวิตประจำวันได้	1. ผู้สอนจะเปิด audio sound ให้ผู้เรียนฟังรอบที่สาม ให้ผู้เรียนฝึกพูดตามประโยคทีละประโยค โดยนำระเบียบวิธีวิธีสอนแบบฟังพูด (The Audio-Lingual Method) มาปรับใช้ 2. ผู้สอนจะอธิบายคำศัพท์ ไวยากรณ์ และสถานการณ์ในการใช้ประโยคนั้น ๆ อย่างละเอียด	1. เอกสารประกอบการสอนแบบฝึกหัดฟัง 2. Audio sound 4. Power point

ขั้นตอน	จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน	กิจกรรม	สื่อการสอน
	3. เป็นการตรวจสอบความรู้ ความถูกต้องของการเขียนคำศัพท์ สำนวน โครงสร้างไวยากรณ์ ของประโยคนั้น ๆ	3. ฝึกทักษะการเขียน สำหรับผู้เรียนระดับต้น โดยให้เขียนตามคำบอก (Dictation) ประโยคที่ได้ฟังมาแล้ว	

การจัดการเรียนรู้โดยนำอีเลิร์นนิ่งเข้ามาเสริม

การจัดการศึกษาในปัจจุบันมีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้เพื่อเพิ่มทางเลือกในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะการพัฒนาผู้เรียนในยุคโลกาภิวัตน์ให้มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้นั้น บทบาทของผู้สอนต้องเปลี่ยนจากการเป็นผู้ให้หรือถ่ายทอดมาเป็นผู้ออกแบบการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีแสวงหาความรู้ และเลือกสรรความรู้ที่เหมาะสมด้วยตนเอง ควบคู่ไปกับการเรียนรู้เนื้อหา (ฐาปนีย์ ธรรมเมธา, 2557 : 1)

อีเลิร์นนิ่ง เป็นการเรียนรู้ผ่านอินเทอร์เน็ต หรือการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นสื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งเน้นการเรียนรู้ด้วยตัวเองที่ผู้เรียนสามารถเรียนตามความสามารถและความสนใจของตน โดยเนื้อหาของบทเรียนจะมีลักษณะเป็นมัลติมีเดีย ซึ่งประกอบด้วย ข้อความ รูปภาพ เสียง วิดีโอ จะถูกส่งไปยังผู้เรียนผ่าน Web Browser โดยผู้เรียน ผู้สอน และเพื่อนร่วมชั้นเรียนทุกคน สามารถติดต่อปรึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน (นฤมล รอดเนียม, 2557 : 6)

การเรียนการสอนแบบอีเลิร์นนิ่งมีการกำหนดกิจกรรมการเรียน และการสอนที่ออกแบบด้วยวิธีสอนที่หลากหลาย มีการนำเสนอเนื้อหา สื่อแบบดิจิทัล การสื่อสาร การมีปฏิสัมพันธ์ และการวัดประเมินผลผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ รูปแบบการเรียนการสอนอีเลิร์นนิ่งแบ่งตามลักษณะการใช้ประโยชน์ทางการเรียนการสอน ได้ 3 รูปแบบคือ

1. อีเลิร์นนิ่งเพื่อเสริมการเรียนรู้ (Supplement) เป็นการใช้อีเลิร์นนิ่งเพื่อเสริมจากการเรียนในชั้นเรียนปกติ โดยยังคงใช้วิธีการสอนในชั้นเรียนและใช้อีเลิร์นนิ่งเป็นการเสริมการเรียนรู้ เช่นเป็นบทเรียนทบทวน เป็นเว็บไซต์ความรู้เพิ่มเติม หรือเป็นแบบทดสอบความรู้ที่มีเฉลยและข้อมูลป้อนกลับ (feedback) เป็นต้น
2. อีเลิร์นนิ่งเพื่อการสอนแบบผสมผสาน (blended / hybrid learning) เป็นการจัดการเรียนการสอนอีเลิร์นนิ่ง และในชั้นเรียนร่วมกัน โดยมีสัดส่วนการแบ่งจำนวนครั้ง ลดสัดส่วนเวลาในการสอนในชั้นเรียน
3. อีเลิร์นนิ่งที่เป็นทั้งระบบการเรียนการสอน (Comprehensive replacement) เทียบได้กับการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online Learning) มี 2 รูปแบบ คือ 1) ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Paced

Learning) 2) ผู้เรียนเรียนจากผู้สอนออนไลน์ เหมือนการสอนในระบบชั้นเรียน ต่างกันตรงที่ผู้สอนและผู้เรียนไม่ได้เผชิญหน้ากัน (face to face) ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการสอนออนไลน์ (ฐาปนีย์ ธรรมเมธา, 2557 : 7-8)

สำหรับการเรียนการฟังในขั้นต้น ผู้สอนได้จัดการเรียนรู้โดยใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาเป็นส่วนเพื่อเสริม นอกจากการเรียนการสอนการฟังในชั้นเรียนแล้ว ผู้สอนได้จัดเตรียมแบบฝึกหัดการฟังให้ผู้เรียนได้ฝึกทำ ทบทวนทุกสัปดาห์ ผ่านทางระบบเครือข่ายทางอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัย ผู้เรียนสามารถเข้าถึงทำแบบฝึกหัดได้จากทุกสถานที่ ทุกเวลา โดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แบบฝึกหัดมีเฉลยและข้อมูลป้อนกลับให้นักศึกษาได้ทราบผลคะแนน และนักศึกษาสามารถทำแบบฝึกหัดซ้ำได้ ตามจำนวนครั้งที่ผู้สอนได้กำหนดไว้

สรุป

ทักษะการฟังถือว่าเป็นทักษะแรกๆ ที่ผู้เรียนควรเรียนรู้ และควรให้ความสำคัญในการเริ่มเรียนภาษาต่างประเทศ จุดมุ่งหมายในการสอนทักษะการฟังภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาต่างประเทศ คือเพื่อให้ผู้เรียนสามารถฟังเข้าใจในเสียงภาษาญี่ปุ่น และสื่อสารได้ โดยใช้วิธีการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการฟัง วิธีสอนภาษาต่างประเทศนั้นมีหลายวิธี ในการสอนการฟังขั้นต้น ผู้สอนพัฒนาวิธีการสอนตามแนวทางวิธีสอนแบบฟัง-พูด (The Audio – Lingual Method) ซึ่งเป็นวิธีสอนที่เน้นกิจกรรมการฝึกตามต้นแบบ (patterns) เลียนแบบ ฟังซ้ำ และทบทวน ฝึกพูดเป็นประโยคบ่อย ๆ จนสามารถจดจำภาษาได้โดยอัตโนมัติ เรียนรู้และฝึกทักษะทางภาษาโดยใช้สื่อ audio sound และห้องปฏิบัติการทางภาษา ใช้สื่อที่ใช้ในสถานการณ์จริง ลักษณะเหมือนการพูดในชีวิตจริง ความเร็วเหมือนเจ้าของภาษาใช้ในการสนทนา สำหรับการสอนการฟังในระดับชั้นกลาง ผู้สอนก็จะเน้นการสอนทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจ ใช้ขั้นตอนและรูปแบบงาน (Tasks) ที่หลากหลาย ขั้นตอนในการพัฒนาทักษะการฟัง มี 3 ขั้นตอนได้แก่ 1) ขั้นก่อนการฟัง (Pre-listening) 2) ขั้นขณะฟัง (While-listening) และ 3) ขั้นหลังการฟัง (Post-listening) นอกจากนี้ สำหรับการเรียนการฟังภาษาญี่ปุ่นในขั้นต้น ผู้สอนได้จัดการเรียนรู้โดยใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาเป็นส่วนเพื่อเสริมการเรียนรู้ (Supplement) พัฒนาทักษะการฟังของผู้เรียน เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์

เอกสารอ้างอิง

- การฟัง. (ม.ป.ป.). *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2564. แหล่งที่มา <http://110.164.59.3/chomlearning/media/TH3.pdf>
- คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2564). *หลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาเอเชียตะวันออกเฉียง* (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2564). *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2564. แหล่งที่มา : <http://www.arts.su.ac.th/>
- จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และวีรวัฒน์ อินทรพร, บรรณาธิการ. (2562). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฐาปณีย์ ธรรมเมธา. (2557). *อีเลิร์นนิ่ง: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ e-Learning: from theory to practice*. กรุงเทพมหานคร: โครงการไซเบอร์ไทย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- เตือนใจ อัฐวงศ์. (2557). การเป็นผู้ฟังที่ดี. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2564. แหล่งที่มา <http://www.readqur.com/doc/2087290/>
- ฐปทอง กว้างสวาสดี. (2561). *200 กิจกรรมสอนภาษาอังกฤษ*. (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพรัตน์ ธนานุรักษ์กุล. (2548). ผลกระทบการใช้ระเบียบวิธีฟังแล้ว-ว่าตามต่อทักษะการฟังและการพูดของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2564. แหล่งที่มา <http://www.sites.google.com/a/sau.ac.th/library/2-7>
- นฤมล รอดเนียม. (2557). *ความพร้อมในการเรียนด้วยอีเลิร์นนิ่งของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชุมพร*. รายงานการวิจัย. คณะศึกษาศาสตร์: สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชุมพร.
- ปวีณัย บุญปก. (2554). วิธีสอนภาษาต่างประเทศแบบ ALM: งานวิจัยจากอดีตจนถึงปัจจุบัน. *วารสารภาษาและภาษาศาสตร์*. 29 (2), 61-80.
- รัชชมาศ ลักยวิจิตร. (2551). อดีต ปัจจุบัน และอนาคตของแนวทางการสอนภาษาอังกฤษ. *วารสารนักบริหาร*. 28 (2), 90-95.
- รุ่งฤดี แผลงศร. (2560). *ศาสตร์การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนวรรณ สงวนเรือง. (ม.ป.ป.). สอนวิชาการฟังอย่างไรให้มีประสิทธิภาพ. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 3 ตุลาคม 2564. แหล่งที่มา: <http://www.culi.chula.ac.th/>
- สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *คู่มือการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแนวใหม่ตามกรอบมาตรฐานความสามารถภาษาอังกฤษที่เป็นสากลระดับชั้นมัธยมศึกษา*. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 5 กันยายน 2564. แหล่งที่มา: <http://ltu.obec.go.th/english/2013/index.php/th/2012-08-08-10-26-5/74-cefr>

- สำนักงานราชบัณฑิตยสถาน.(2554). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2564. แหล่งที่มา: <https://dictionary.orst.go.th/>
- อรุณี วิริยะจิตรา และคณะ. (2555). *เหลี่ยมหน้าแลหลังการสอนภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ หน้าต่างสู่โลกกว้าง.
- อรุณี อรุณเรือง วีณา สงวนพงษ์ และทรงสิริ วิจิรานนท์. (2556). *รูปแบบการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. คณะศิลปศาสตร์: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.*
- Harmer, J. (2001). The practice of English language teaching (Fourth Edition). *Online*. Retrieved September 25, 2021. From: https://www.academia.edu/25472823/The_Practic_of_English_Language_Teaching_4th_Edition_Jeremy_Harmer
- Magino, A., Tanaka Y., & Kitagawa, I. (2018). *Mina no Nihongo Shokyuu 1.Choukai Tasuku* 25. (Dai ni han). Tokyo: Surii Ei Nettowaaku.
- Underwood, M. (1989). *Teaching Listening*. New York: Longman.
- Valette, R. & Disick, R. (1972). *Modern Language Performance Objective and Individualization*. New York: Harcourt Brace Jovanovich.
- Vandergrift, L. (2016). Listening: theory and practice in modern foreign language competence. *Online* Retrieved September 25, 2021. From <https://web-archive.southampton.ac.uk/.uk/resources/gpg/67.html>
- Yasumasa, M. (2007) Nihongo Shokyuu Reberu ni okeru 「Choukaishidou」 no Arikata ni tsuite -「Choushu」) kara 「Choukai」 he no Katei wo Juushi suru kyoushitsu Katsudou-. (“ความเข้าใจการฟัง” ในภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐาน-กิจกรรมชั้นเรียนที่เน้นกระบวนการ “ได้ยิน” ไปสู่ “การฟัง”-). *วารสารเจแปนฟาวด์เดชั่น*. 4, 141-150.

การมีส่วนร่วมของภาครัฐในการนํานโยบายป้องกันและปราบปราม

การค้ามนุษย์ไปปฏิบัติ

The Government's Participation in Implementing Policy of Prevention and Suppression on Human-Trafficking

สิริลักษณ์ วงศ์ประสิทธิ์, ดำรงค์ ทองศรี,

สุกัลยา ประจิตร และ กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Siriluk Wongprasit, Dumrong Thongsri,

Sukunya Prajit and Kampanart Wongwatthanaphong

Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand.

Corresponding Author, E-mail : siriluk@psru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์ของการค้ามนุษย์ 2) เพื่อศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของภาครัฐในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ โดยศึกษาในพื้นที่จังหวัดอุตรดิตถ์ ในความรับผิดชอบของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งจังหวัดอุตรดิตถ์จัดอยู่ในสถานะเส้นทางผ่านของการลำเลียงหญิง เด็ก บุคคลวัยแรงงานไปสู่จุดหมายปลายทางของการแสวงหาประโยชน์จากการค้ามนุษย์ และมีแนวอาณาบริเวณติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในเขตอำเภอน้ำปาดและอำเภอบ้านโคก ประชากรส่วนใหญ่ของอุตรดิตถ์ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมและการปศุสัตว์ รองลงมาเป็นสาขาอุตสาหกรรม การค้าส่งการค้าปลีก การบริการและเหมืองแร่ ในด้านการดำเนินงานนํานโยบายการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ไปปฏิบัติ พบว่า สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดอุตรดิตถ์ ขับเคลื่อนกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ จากรายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดอุตรดิตถ์ ประจำปี 2563 มีการดำเนินคดีที่เข้าข่ายการค้ามนุษย์ จำนวน 3 คดี มีผู้เสียหาย จำนวน 4 ราย

คำสำคัญ: ค้ามนุษย์; นโยบายการค้ามนุษย์; การมีส่วนร่วม

Abstracts

This academic article was conducted based on the objectives as follows: 1) to study the situation of human trafficking, 2) to study the patterns of the government's participation in protecting and subjugating human trafficking, and 3) to propose the guidelines for protecting and subjugating human trafficking, which the researchers scoped to study the area of Uttaradit province subject to the responsibility of Uttaradit province social development and human security office. Hereby, the area of Uttaradit province was considered as a pathway that girls, children, and labor-aged people were smuggled through the destination of taking an advantage of human trafficking, and there were some parts of the area, Nam Pat and Ban Khok districts, connecting to neighboring countries such as Lao People's Democratic Republic. Most of the city's population earned a living mainly from agriculture and livestock, following by industry, wholesale and retail trade, service, and mining business. In terms of utilizing policy for preventing and subjugating human trafficking, it was found that Uttaradit province social development and human security office made an effort to push forward the event of the participation in preventing and subjugating human trafficking continuously and effectively. Based on the annual report 2020 of social situation of Uttaradit, it revealed that there were 3 lawsuits in scope of human trafficking in court, which had 4 victims altogether.

Keywords: Human Trafficking; Human Trafficking Policy; Human Trafficking Situation

บทนำ

ในปี พ.ศ. 2563 การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของประเทศไทยถือเป็นวาระแห่งชาติที่รัฐบาลให้ความสำคัญและเดินหน้าแก้ไขปัญหาและพัฒนากระบวนการทำงานเพื่อขจัดปัญหาการค้ามนุษย์ในทุกมิติ โดยจากสรุปรายงานผลการดำเนินงานของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กองต่อต้านการค้ามนุษย์ (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2563 : 32-46) พบว่า ประเทศไทยมีสถิติการค้ามนุษย์ จำนวน 132 คดี ซึ่งเป็นสถิติการค้ามนุษย์ที่ลดลงต่ำสุดในรอบ 4 ปี (ปี พ.ศ. 2559-2563) โดยในรายงานระบุว่า เนื่องจากการเข้มงวดกวดขันจับกุมการลักลอบขนคนเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นการตัดวงจรการนำคนเข้ามาบังคับใช้แรงงาน รวมทั้งการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ทำให้การลักลอบขนแรงงานเป็นไปได้ยาก อย่างไรก็ตาม แผนงานยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงของประเทศไทยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ปัญหาการค้ามนุษย์จึงมีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580), นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2564), นโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560-2564 และ แผนงานบูรณาการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ โดยมีความเชื่อมโยงของแผนงานบูรณาการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์กับแผนยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12

นอกจากนี้ ในด้านกลไกการดำเนินงานในประเทศไทยยังมีกระบวนการที่ภาครัฐมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564) เป็นแนวทางในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ตามหลักการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมจากภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรระหว่างประเทศ และภาคประชาสังคม โดยกำหนดกลไกการบริหารนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์และแหล่งที่มาของงบประมาณ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 กำหนดให้มีคณะกรรมการระดับชาติ 2 คณะ ประกอบด้วย 1) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (คณะกรรมการ ปคม.) กำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน 2) คณะกรรมการประสานและกำกับการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (คณะกรรมการ ปกค.) กำหนดให้รองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ระดับพื้นที่ โดย คณะอนุกรรมการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัด 76 จังหวัด ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการประสานและกำกับการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เพื่อให้เป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ตลอดจนอำนวยความสะดวก สั่งการ และดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในจังหวัด โดยแหล่งที่มาของงบประมาณ 2 ส่วน คือ 1) งบประมาณปกติของแต่ละส่วนราชการที่ได้รับจัดสรรประจำปี และ งบประมาณดำเนินงานขององค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรระหว่างประเทศที่สนับสนุนการดำเนินงานเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และ 2) กองทุนเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ บริหารจัดการโดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยการบริหารกองทุนฯ อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ในระดับจังหวัด มีคณะอนุกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ระดับจังหวัด ซึ่งประกอบด้วยกรรมการจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน (กองต่อต้านการค้ามนุษย์, 2560 : 47-49) โดยสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดอุดรธานีให้ความสำคัญและปฏิบัติตามหลักการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมจากภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน เพื่อขับเคลื่อนกระบวนการทำงานของคณะอนุกรรมการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของจังหวัด ตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่มีวัตถุประสงค์ให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรระหว่างประเทศ และภาคประชาชน ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ร่วมกัน (สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์, 2562 : ออนไลน์)

ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

บทความทางวิชาการนี้ได้นำกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation) มาใช้ในการอธิบายการมีส่วนร่วมของภาครัฐในการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ไปปฏิบัติ

การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation) คือ หนึ่งในกระบวนการของนโยบายสาธารณะ ซึ่งเป็นส่วนที่มีความสำคัญ เนื่องจาก หากนำนโยบายไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ นโยบายนั้นย่อมประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ แต่หากการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่มีประสิทธิภาพ หรือขาดการนำไปปฏิบัติให้ตรงกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายย่อมประสบกับความล้มเหลว และไร้ซึ่งความหมาย ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก ซึ่ง Berman ได้ศึกษากระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ระดับมหภาค (macro) และระดับจุลภาค (micro) ซึ่ง วรเดช จันทรรักษ์ ได้ประยุกต์และอธิบายขยายความแนวคิดในเรื่องกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Berman ดังนี้ (ณัชชาภัทร อมรกุล และ ปรีชญาน์ นักพ่อน, 2563 : 88)

1. ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาค (Macro-Implementation)

1.1 ขั้นตอนการแปลงนโยบาย คือ ขั้นตอนที่หน่วยงานที่รับผิดชอบหลักในการนโยบายไปปฏิบัติ ดำเนินการแปลงนโยบายที่ได้รับมอบหมายจากฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายบริหาร ออกเป็นแนวทางในการปฏิบัติ หรือออกมาในรูปของแผนงานหรือโครงการแล้วแต่กรณี ในประเทศไทยหน่วยงานที่รับผิดชอบในขั้นตอนการแปลงนโยบาย ได้แก่ กระทรวงและกรม ซึ่งเป็นการบริหารส่วนกลางที่จะเป็นฝ่ายแปลงนโยบายนั้นออกมาให้หน่วยปฏิบัติระดับล่างถือปฏิบัติ (พรรณสุภา โพธิ์ย้อย และ ณัฐกริช เปาอินทร, 2561 : 137)

1.2 ขั้นตอนของการยอมรับ เป็นขั้นตอนที่หน่วยงานระดับนโยบายดำเนินการให้หน่วยงานระดับล่างยอมรับและแปลงนโยบายไปปฏิบัติซึ่งการทำให้หน่วยงานระดับล่างยอมรับแนวทางดังกล่าวขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ลักษณะหน่วยงานท้องถิ่น เศรษฐกิจสังคม และการเมืองท้องถิ่น ตลอดจนประโยชน์ที่หน่วยงานระดับล่างจะได้รับ เป็นต้น (พรรณสุภา โพธิ์ย้อย และ ณัฐกริช เปาอินทร, 2561 : 137)

2. ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติระดับจุลภาค (Micro-Implementation)

2.1 ขั้นการระดมพลัง (Mobilization) เป็นขั้นตอนที่หน่วยงานในระดับล่างจะดำเนินการใน 2 กิจกรรม กิจกรรมแรก คือ การพิจารณารับนโยบาย หมายถึง การที่หน่วยงานในระดับล่าง พิจารณานโยบายจากส่วนกลางมีความเหมาะสม มีความสำคัญเร่งด่วน ตรงตามเป้าหมายของหน่วยงาน และสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหรือไม่อย่างไร ซึ่งการพิจารณารับนโยบายของหน่วยงานในระดับล่างนี้มีความสำคัญต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นอย่างมาก ส่วนกิจกรรมที่สอง คือ การแสวงหาความสนับสนุน หมายถึง การที่หน่วยงานในระดับล่างดำเนินการแสวงหาความสนับสนุน ทั้งจากสมาชิกในหน่วยงาน บุคคลสำคัญและองค์กรอื่นๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการสร้างความสำเร็จและความต่อเนื่องให้เกิดขึ้นในการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยเฉพาะการสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางโดยให้

ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในท้องถิ่นเข้ามาร่วมกันออกแบบหรือกำหนดโครงการของท้องถิ่นตั้งแต่แรก (ณัชชาภัทร อมรกุล และ ปรีชญาณ์ นักฟ้อน, 2563 : 88)

2.2 ขั้นการปฏิบัติ (Deliverer implementation) เป็นขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ปฏิบัติงานในระดับล่างโดยตรง และเป็นกระบวนการในการปรับเปลี่ยนนโยบายหรือโครงการที่ได้รับการยอมรับแล้วสู่การปฏิบัติจริง (ณัชชาภัทร อมรกุล และ ปรีชญาณ์ นักฟ้อน, 2563 : 88)

2.3 ขั้นการสร้างความเป็นปึกแผ่นหรือความต่อเนื่อง (Institutionalization / Continuation) ขั้นตอนนี้เป็นการดำเนินการเพื่อทำให้เกิดการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และการที่จะทำให้มีการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องได้ ก็จะต้องทำให้นโยบายนั้นถูกปรับเปลี่ยนและได้รับการยอมรับเป็นหน้าที่ประจำวันของผู้ปฏิบัติ ซึ่งขั้นตอนนี้ มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะความสำเร็จของนโยบายใดๆ ก็ตามจะเกิดขึ้นไม่ได้หากนโยบายนั้นไม่ถูกนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องโดยผู้ปฏิบัติ (ณัชชาภัทร อมรกุล และ ปรีชญาณ์ นักฟ้อน, 2563: 88)

ในด้านการวัดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้น วรเดช จันทรศร ได้สรุปว่า ความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติสามารถวัดจากผลรวมของมิติต่าง ๆ ออกเป็น 3 มิติ ดังนี้ (พรณสุภา โพธิ์ย้อย และ ณัฐกริช เปาอินทร, 2561: 139)

มิติที่ 1 คือ เป็นการวัดผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งกระบวนการ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

1. ผลผลิต (outputs) การวัดผลในระดับผลผลิตสามารถวัดได้โดยใช้เกณฑ์ด้านปริมาณ เวลา ค่าใช้จ่าย คุณภาพ และความพึงพอใจ
2. ผลลัพธ์ (outcomes) คือผลที่เกิดต่อจากผลผลิต การวัดผลในระดับผลลัพธ์สามารถวัดได้โดยพิจารณาถึงประโยชน์ที่กลุ่มเป้าหมายได้รับจากนโยบาย
3. ผลสุดยอด หรือผลลัพธ์สุดท้าย (ultimate outcomes) เป็นการวัดว่าผลผลิตและผลลัพธ์โดยรวม ได้ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ หรือไม่อย่างไร

มิติที่ 2 คือ เป็นการวัดว่าผลของความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อนโยบายหรือโครงการอื่นๆ ซึ่งความสำเร็จของนโยบายจะต้องเป็นความสำเร็จอย่างแท้จริง โดยสามารถพิจารณาได้จากเงื่อนไข 4 ประการคือ

1. นโยบายต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อนโยบายอื่นๆ
2. นโยบายต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาความน่าเชื่อถือของผลนโยบาย
3. นโยบายที่สำเร็จจะต้องไม่มีปัญหาทางด้านมาตรการของนโยบายที่นำไปปฏิบัติ
4. การนำนโยบายไปปฏิบัติสำเร็จจะต้องไม่มีปัญหาทางด้านมนุษยธรรมหรือศีลธรรม

มิตินี้ 3 คือ เป็นการวัดว่าผลรวมของความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งหมดต้องก่อให้เกิดผลของการพัฒนาประเทศที่พึงปรารถนา ซึ่งการวัดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในมิตินี้ ไม่อาจจะสามารถทำได้โดยตรง แต่สามารถพิจารณาได้จากความสมบูรณ์ของปัจจัยทางการบริหารต่าง ๆ ว่าเอื้อต่อการทำให้ผลรวมของนโยบายแต่ละนโยบายนำไปสู่ความสำเร็จโดยรวมของประเทศได้มากน้อยเพียงใด

บทความทางวิชาการนี้ได้นำ นโยบาย ยุทธศาสตร์และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560-2564 มาใช้ในการอธิบายการมีส่วนร่วมของภาครัฐในการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ไปปฏิบัติของพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ซึ่งรัฐบาลไทยถือเป็นตัวแสดงหลัก (main actor) ในการดำเนินการ (take action) หรือมีส่วนร่วม (participate) ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ โดยรัฐบาลไทยได้ใช้หลักการ 5Ps ในการดำเนินยุทธศาสตร์ 5 ด้าน (กองต่อต้านการค้ามนุษย์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2560 : 5-7) ได้แก่

1. ด้านการพัฒนากลไกเชิงนโยบายและการขับเคลื่อน (Policy) การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องในการกำหนดและขับเคลื่อนกลไกเชิงนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เช่น 1) การพัฒนาศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการวางมาตรการและดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายชุมชนที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อเฝ้าระวัง แจ้งเหตุ และประสานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ 2) การพัฒนาศักยภาพคณะอนุกรรมการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัด และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้มีบทบาทและมีประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ รวมทั้งการกำหนดแผนการดำเนินงานของจังหวัดให้เข้ากับบริบทของจังหวัด และตอบสนองต่อสถานการณ์การค้ามนุษย์ในพื้นที่อย่างทั่วถึงและยั่งยืน 3) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลการค้ามนุษย์ให้มีศักยภาพและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น โดยผ่านการทำงานแบบบูรณาการและเชื่อมโยงฐานข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อประยุกต์ใช้ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เป็นต้น โดยกิจกรรมดังกล่าวจะอยู่ภายใต้อำนาจรับผิดชอบของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกระทรวงการต่างประเทศ เป็นหลัก

2. ด้านการเสริมสร้างความปลอดภัยในสังคมจากปัญหาการค้ามนุษย์ (Prosecution) โดยการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ ด้วยมาตรการทางกฎหมายที่เข้มงวดภายใต้กระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม อาทิเช่น 1) การมีระบบสอดส่อง ป้องกันและปราบปราม และดำเนินคดีค้ามนุษย์ที่มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม ทั้งในขั้นการสืบสวน สอบสวน การฟ้องร้องคดี และการพิจารณาคดีการค้ามนุษย์ 2) การเสริมสร้างทักษะและศักยภาพให้กับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้สามารถดำเนินคดีค้ามนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในทางแพ่งและทางอาญา 3) การอนุญาตให้ภาคประชาชน และเครือข่ายทั้งภายในและต่างประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันการค้ามนุษย์ ด้วยการให้ความร่วมมือและให้ข้อมูลในระบบการป้องกัน ปราบปราม และดำเนินคดีค้ามนุษย์ เป็นต้น โดยกิจกรรมดังกล่าวจะอยู่ภายใต้อำนาจ

รับผิดชอบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานศาลยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เป็นหลัก

3. ด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ (Protection) การดำเนินนโยบายคุ้มกันผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ที่มีประสิทธิภาพ และทั้งผู้เสียหายและครอบครัวจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลืออย่างเพียงพอและเหมาะสม ตามมาตรฐานสากล อาทิเช่น 1) การส่งเสริมการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และพัฒนา คู่มือในการปฏิบัติงานทางด้านช่วยเหลือ คุ้มครอง และส่งผู้เสียหายกลับคืนสู่ครอบครัว 2) การจัดตั้งสถาน คุ้มครองหรือสถานพักพิงสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และพยานผู้รู้เห็น เป็นต้น โดยกิจกรรมดังกล่าวจะ อยู่ภายใต้อำนาจรับผิดชอบของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการ ต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกระทรวงแรงงาน เป็นหลัก

4. ด้านการป้องกัน (Prevention) ด้วยนโยบายลดปัญหาการค้ามนุษย์ โดยการให้ความรู้ ความ เข้าใจ และการสร้างความตระหนักถึงปัญหาการค้ามนุษย์และหลักสิทธิมนุษยชนให้แก่ทุกกลุ่มเป้าหมายอย่าง ต่อเนื่องและยั่งยืน รวมทั้งนโยบายการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติและแรงงานนอกระบบที่มีความชัดเจน และถูกต้องตามกฎหมาย อาทิเช่น 1) การผลักดันให้มีภาคการศึกษาทั้งในและนอกระบบทุกระดับมีการ ถ่ายทอดความรู้ในประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชน สิทธิเด็ก และการค้ามนุษย์ 2) การให้ความรู้แก่ผู้ใช้แรงงานทุก กลุ่มให้ทราบถึงสิทธิของผู้ใช้แรงงาน และกฎหมายแรงงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น โดยกิจกรรมดังกล่าวจะอยู่ ภายใต้อำนาจรับผิดชอบของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน และ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหลัก

5. พัฒนาและขยายความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย (Partnership) ในการป้องกันและปราบปราม การค้ามนุษย์ในภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน อย่างเป็นรูปธรรมในทุก ระดับ ทั้งระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ อาทิเช่น 1) การ เสริมสร้างและขยายความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายของหน่วยงานภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชนและภาค ประชาสังคม ทั้งภายในและต่างประเทศ 2) การประชาสัมพันธ์และขยายผลการดำเนินการกรณีการปฏิบัติที่ดี ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ระหว่างภาคีเครือข่ายทั้งภายในและต่างประเทศ เป็นต้น โดย กิจกรรมดังกล่าวจะอยู่ภายใต้อำนาจรับผิดชอบของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และ กระทรวงการต่างประเทศ เป็นหลัก

ผลการดำเนินงาน

1. กลไกการนำนโยบายไปปฏิบัติของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดอุดรดิตถ์

1. ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาค กระบวนการนโยบายภาครัฐมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ โดยคณะกรรมการระดับชาติมีแนวทางในการปฏิบัติหรือออกมาในรูปของแผนงานที่ได้รับการยอมรับและแปลงนโยบายไปปฏิบัติจากบนสู่ล่าง 3 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับชาติ 2) ระดับจังหวัด และ 3) ระดับหน่วยงาน

2. ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติระดับจุลภาค สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดอุดรดิตถ์ มีการระดมพลังซึ่งเป็นขั้นตอนที่หน่วยงานรับนโยบายและให้ความสำคัญตรงตามเป้าหมายของรัฐบาล โดยจัดกิจกรรมโครงการประชุมทบทวนแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์และจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดอุดรดิตถ์ ประจำปี พ.ศ. 2562 โดยมีคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดอุดรดิตถ์ ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์เข้าร่วมโครงการซึ่งเป็นการอบรมที่บุคลากรได้รับการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำงานด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และสามารถจัดทำแผนงาน โครงการ และวิเคราะห์สถานการณ์การค้ามนุษย์ในพื้นที่ รวมถึงการเขียนโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

2. การดำเนินงานและผลจากการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดอุดรดิตถ์

จากสรุปรายงานผลการดำเนินงานของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กองต่อต้านการค้ามนุษย์ พบว่า ประเทศไทยมีสถิติการค้ามนุษย์ จำนวน 132 คดี ซึ่งเป็นสถิติค้ามนุษย์ที่ลดลงต่ำสุดในรอบ 4 ปี (ปี พ.ศ. 2559-2563) โดยในรายงานระบุว่าเนื่องจากการเข้มงวดกวดขันจับกุมการลักลอบขนคนเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นการตัดวงจรการนำคนเข้ามาบังคับใช้แรงงาน รวมทั้งการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ทำให้การลักลอบขนคนเป็นไปได้ยาก (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2563 : 32-46)

จากการดำเนินงานของจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า สถานการณ์การค้ามนุษย์ในจังหวัดอุดรดิตถ์ยังไม่มี ความรุนแรงมากนัก และยังไม่พบกรณีที่เข้าข่ายการค้ามนุษย์ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จังหวัดอุดรดิตถ์ไม่พบการกระทำผิดจากสถานการณ์การค้ามนุษย์ ทั้งนี้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดอุดรดิตถ์ ได้ระบุในรายงานผลการปฏิบัติงานว่ามีการขับเคลื่อนกิจกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์อย่างต่อเนื่องผ่านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ดังนี้ (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดอุดรดิตถ์, 2563 : 8-9)

1. การจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดอุดรดิตถ์ ประจำปี 2563 เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2563 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน จำนวน 50 คน
2. ดำเนินการประชุมคณะอนุกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 1 ครั้ง โดยมี นาย สมเกียรติ พูลสุขเสริม รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นประธานในการประชุม
3. ดำเนินการลงพื้นที่ออกตรวจจัดระเบียบสังคมคนไร้ที่พึ่งและจัดระเบียบควบคุมขอทานจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 18 ครั้ง

นอกจากนี้ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดอุดรดิตถ์ได้มีการจัดกิจกรรมโครงการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพ เพื่อเพิ่มทางเลือกในการสร้างรายได้ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อป้องกันปัญหาการค้ามนุษย์และการถูกล่อลวงให้กับประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรดิตถ์ ซึ่งเป็นการฝึกอบรมอาชีพหลักสูตรระยะสั้น ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 23 มิถุนายน ปี พ.ศ. 2563 ถึง 12 กรกฎาคม ปี พ.ศ. 2563 รวมเป็นเวลาทั้งสิ้น 10 วัน โดยกลุ่มเป้าหมายของโครงการนี้ คือ ประชาชนทั่วไปจำนวนทั้งสิ้น 40 คน โดยมีการจัดอบรมทั้งหมด 2 รุ่น จำนวนรุ่นละ 20 คน ซึ่งโครงการดังกล่าวได้มีการเปิดหลักสูตรเพื่อเพิ่มทางเลือกในการสร้างรายได้ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การทำปลาสาม การทำตุ๋กตา การบูร งานฝีมือในการทำดอกไม้จันทน์ และการสานตะกร้าพลาสติก เป็นต้น

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดอุดรดิตถ์ได้กล่าวถึงการดำเนินการของจังหวัดอุดรดิตถ์ตามหลักการ 5Ps ของนโยบาย ยุทธศาสตร์และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560-2564 โดยได้มีการเตรียมความพร้อมในการป้องกัน แก้ไข ปัญหาการค้ามนุษย์ ดังนี้ (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดอุดรดิตถ์, 2563 : 33)

1. ด้านการพัฒนากลไกเชิงนโยบาย (Policy) มีการจัดประชุมคณะอนุกรรมการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดอุดรดิตถ์จำนวน 1 ครั้ง และได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ประจำปี พ.ศ. 2563
2. ด้านการดำเนินคดี (Prosecution) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดอุดรดิตถ์รวมกับเครือข่ายได้ดำเนินการงานการจัดระเบียบสังคมและออกตรวจสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง ในปี พ.ศ. 2563
3. ด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ (Protection) มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการคุ้มครอง และการช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยสอดแทรกผ่านการประชุมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอเมือง การประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์จังหวัดอุดรดิตถ์ และการจัดสัมมนาเพิ่มประสิทธิภาพการคัดแยกผู้เสียหายจากคดีค้ามนุษย์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ นอกจากนี้ยังได้

ช่วยเหลือคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จำนวน 4 ราย และส่งตัวเข้ารับการคุ้มครอง ณ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 3 ราย รวมถึงเรียกคดีสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จำนวน 1 ราย เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2563

4. ด้านการป้องกัน (Prevention) ได้มีการออกตรวจจัดระเบียบสังคมด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์และการค้าประเวณี จำนวน 9 ครั้ง มีการออกตรวจจัดระเบียบสังคมคนไร้ที่พึ่งและคนขอทานฯ 18 ครั้งและได้จัดโครงการอบรมอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ “รวมพลังอพม. ต้านภัยการค้ามนุษย์” จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 2 รุ่น รุ่นละ 200 คน รวมทั้งสิ้น 400 คน

5. ดานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย (Partnership) ได้มีการจัดประชุมทีมสหวิชาชีพเพื่อดำเนินงานในช่วยเหลือคนขอทาน มีการประสานงานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายระดับ และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการป้องกันและเฝ้าระวังปัญหาการค้ามนุษย์

ในปี พ.ศ. 2564 สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดอุดรดิตถ์ได้มีการนำนโยบายไปปฏิบัติของจังหวัดอุดรดิตถ์ ประกอบไปด้วย 5 โครงการ/กิจกรรม โดยจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดอุดรดิตถ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ดังนี้ (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดอุดรดิตถ์, 2564 : 1-5)

1. การจัดทำรายงานสถานการณ์และการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดอุดรดิตถ์ ประจำปี พ.ศ. 2564 เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์ปัญหาการค้ามนุษย์และการดำเนินงานของจังหวัดอุดรดิตถ์ในปีงบประมาณ 2564 เพื่อนำมาประเมินและวางแผนการดำเนินงานหรือแผนปฏิบัติการในปีถัดไป

2. การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดอุดรดิตถ์ ประจำปี พ.ศ. 2565 โดยการบูรณาการความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัด และแผนงานโครงการที่ต้องการขอสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ซึ่งเจ้าหน้าที่ที่เข้าร่วมประชุมสามารถจัดทำแผนงานเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณได้ และผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินงานคือ จังหวัดอุดรดิตถ์มีแผนเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดอุดรดิตถ์ ประจำปี พ.ศ. 2565

3. การจัดประชุมคณะอนุกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดอุดรดิตถ์ เพื่อติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ การคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และการป้องกันมิให้ประชากรตกเป็นกลุ่มเสี่ยงในกระบวนการค้ามนุษย์

4. โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในสถานศึกษาเพื่อให้เด็กและเยาวชนปลอดภัยจากการค้ามนุษย์ เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการค้ามนุษย์ รวมถึงเป็นการสร้างเครือข่ายสถานศึกษาเฝ้าระวังการค้ามนุษย์ในจังหวัดอุดรดิตถ์ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายทั้งสถานศึกษาและเครือข่ายเด็กและเยาวชนในชุมชนสามารถป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากการค้ามนุษย์และไม่ถูกล่อลวงเข้าสู่กระบวนการค้า

มนุษย์ได้ โดยผลลัพธ์จากการดำเนินงาน คือ เครือข่ายเด็กและเยาวชนมีความเข้มแข็งในการเฝ้าระวังปัญหาการค้ำมนุษย์ในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาศักยภาพเครือข่ายเพื่อกลไกขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการต่อต้านการค้ำมนุษย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความตระหนักรู้ ความเข้าใจถึงสถานการณ์ รูปแบบ ปัจจัยเสี่ยงต่างๆและการป้องกันตนเองจากภัยการค้ำมนุษย์เพื่อนำไปถ่ายทอดและขยายกลุ่มเป้าหมายในระดับต่อไป รวมถึงส่งเสริมการสร้างภาคีเครือข่ายจากประชาสังคมด้านการป้องกันปัญหาการค้ำมนุษย์ในระดับพื้นที่และสร้างการมีส่วนร่วมในการระงับปัญหาและแจ้งเบาะแสการค้ำมนุษย์ ซึ่งกลุ่มเป้าหมาย อันได้แก่ ภาคประชาสังคม เช่น อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกลุ่มผู้นำชุมชนเกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการค้ำมนุษย์และกลไกขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการต่อต้านการค้ำมนุษย์ในระดับพื้นที่ โดยผลลัพธ์จากการดำเนินงาน คือ ในพื้นที่จังหวัดอุดรดิตถ์มีผู้เฝ้าระวังทางสังคมด้านการต่อต้านการค้ำมนุษย์ ซึ่งเป็นเครือข่ายในการเฝ้าระวังและแจ้งเบาะแสการค้ำมนุษย์ในระดับพื้นที่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากบทความวิชาการนี้

ในด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดอุดรดิตถ์ มีปัจจัยที่ส่งเสริมให้นโยบายไปปฏิบัติ ที่สอดคล้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติในมิติที่ 3 ซึ่ง วรเดช จันทรรออธิบายว่า “เป็นการวัดว่าผลรวมของความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งหมด ก่อให้เกิดผลของการพัฒนาประเทศที่พึงปรารถนา ซึ่งการวัดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในมิตินี้ ไม่อาจจะสามารถทำได้โดยตรง แต่สามารถพิจารณาได้จากความสมบูรณ์ของปัจจัยทางการบริหารต่างๆ ว่าเอื้อต่อการทำให้ผลรวมของนโยบายแต่ละนโยบายนำไปสู่ความสำเร็จโดยรวมของประเทศได้มากน้อยเพียงใด” โดยหากพิจารณาถึงผลรวมของความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดอุดรดิตถ์ มีกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ก่อให้เกิดผลของความสำเร็จของจังหวัดและการพัฒนาประเทศในภาพรวม ทำให้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ยังไม่พบกรณีที่เข้าข่ายการค้ำมนุษย์ และไม่พบการกระทำผิดจากสถานการณ์การค้ำมนุษย์แต่อย่างใดในพื้นที่จังหวัดอุดรดิตถ์

สรุป

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของภาครัฐในการนํานโยบายป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ไปปฏิบัติกรณีศึกษา สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดอุดรดิตถ์ได้ให้ความสำคัญและมีการปฏิบัติตามหลักการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมจากภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน เพื่อขับเคลื่อนกระบวนการทำงานของคณะอนุกรรมการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของจังหวัดอุดรดิตถ์อย่างครบถ้วนสมบูรณ์และครอบคลุมตามยุทธศาสตร์ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนากลไกเชิงนโยบายและการขับเคลื่อน ด้านการดำเนินคดี ด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ ด้านการป้องกัน และด้านการพัฒนาความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายอย่างชัดเจน โดยหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนสามารถทำหน้าที่เผยแพร่ จัดกิจกรรม และรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในพื้นที่จังหวัดอุดรดิตถ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์, 2562 : ออนไลน์)

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2563). *สรุปรายงานผลการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของประเทศไทย ประจำปี 2563*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กองต่อต้านการค้ามนุษย์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2560). *นโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพมหานคร : กองต่อต้านการค้ามนุษย์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- ณัชชาภัทร อมรกุล และ ปรีชญาน์ นักพ่อน. (2563). *รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการ การติดตามการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติ : ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง กรณีศึกษา กองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- พรรณสุภา โพธิ์ย้อย และ ณัฐกริช เปาอินทร. (2561). การนํานโยบายสภาวัฒนธรรมไปปฏิบัติ กรณีศึกษาสภาวัฒนธรรมตำบล จังหวัดสมุทรสาคร. *วารสารการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 8 (3), 137-139.
- สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์. (2562). *พมจ.อุดรดิตถ์ ระดมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทบทวนและจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์*. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 14 ธันวาคม 2564, แหล่งที่มา: <https://thainews.prd.go.th/th/news/detail/%20TCATG190322173904835>

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดอุตรดิตถ์. (2563). รายงานสถานการณ์ทางสังคม
จังหวัดอุตรดิตถ์ ประจำปี 2563. อุตรดิตถ์: สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
อุตรดิตถ์.

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดอุตรดิตถ์. (2564). แผนปฏิบัติการเพื่อป้องกันและ
ปราบปรามการค้ามนุษย์. อุตรดิตถ์: สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
อุตรดิตถ์.

ภาคผนวก

คำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ

1. ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

1.1 บทความพิเศษ (Special Article) บทความทางวิชาการพิเศษ ที่เสนอเนื้อหาความรู้ วิชาการอย่าง ชุ่มชื้น และผ่านการอ่านและพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้นๆ มีกลุ่มเป้าหมายเป็น นักวิชาการในวงการวิชาการ/วิชาชีพ

1.2 บทความวิจัย (Research Article) ได้แก่ รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็น ประโยชน์ จะต้องไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดๆ มาก่อน

1.3 บทความทางวิชาการ (Academic Articles) ที่เสนอเนื้อหาความรู้วิชาการมีความโดดเด่นเพื่อนำเสนอองค์ความรู้ใหม่สู่สังคม

2. การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ใน Journal of Roi Kaensarn Acadami ให้ผู้เขียนทำตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ให้ผู้เขียนบทความดาวน์โหลด Template บทความวิจัย หรือ Template บทความวิชาการ บทความพิเศษ Template บทความปริทรรศน์ ปกิณกะ ซึ่งเป็นตัวอย่างของการเขียนบทความวารสาร โดย สามารถดาวน์โหลดได้ดังนี้

2.1.1 Template บทความวิจัย (.pdf) ตัวอย่างบทความ (.docx)

2.1.2 Template บทความวิชาการ บทความพิเศษ (.pdf) ตัวอย่างบทความ (.docx)

2.2 ให้ผู้เขียนบทความดาวน์โหลดหนังสือรับรองก่อนตีพิมพ์บทความใน Journal of Roi Kaensarn Acadami โดยสามารถดาวน์โหลดได้ที่ (.pdf) และให้กรอกรายละเอียดให้ครบถ้วน พร้อมทั้ง บทความที่เขียนส่งเข้า คิวอาร์โค้ด Line หน้าเว็บวารสารเพื่อตรวจสอบเบื้องต้น

2.3 รอเจ้าหน้าที่ติดต่อกลับตามเอกสารที่แนบของผู้เขียนบทความที่ส่งเข้า คิวอาร์โค้ด Line หน้า เว็บวารสาร เจ้าหน้าที่ส่งแบบ Google Form ให้ผู้เขียนดำเนินการตามแบบฟอร์มดังกล่าว

2.4 เจ้าหน้าที่แจ้งให้เข้าในระบบสมัครสมาชิกออนไลน์ของวารสารและ/หรือ (กรณีผู้สมัครแล้ว ต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่ 2.1 และ 2.2 เช่นเดียวกัน) ถึงให้เข้าระบบได้ตามลิงค์นี้ <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/user/register> (สามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ ระบบ Thaijo) เมื่อส่ง บทความเข้าระบบแล้ว เจ้าหน้าที่จะดำเนินการตรวจสอบและดำเนินการตามขั้นตอนในการจัดทำบทความให้ ผู้เขียนบทความทราบตามลำดับต่อไป

3. การตรวจสอบบทความและพิสูจน์อักษร

ผู้เขียนควรตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของบทความที่วารสารกำหนด ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องแน่นอน พร้อมทั้งพิสูจน์อักษรก่อนที่จะส่งบทความให้กับบรรณาธิการ การเตรียมบทความให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสารจะทำให้การพิจารณาตีพิมพ์มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร

4. รูปแบบการจัดเตรียมบทความ

4.1 สำหรับภาษาไทย บทความต้องเป็นตัวพิมพ์ดีด โดยใช้ชุดแบบอักษร (Font) ชนิดไทยสารบรรณ (TH SarabunPSK) ขนาดอักษร 16 จัดกั้นหลังตรง ส่วนบทความภาษาอังกฤษให้ใช้แบบอักษร Times New Roman ขนาดอักษร 12 ในการจัดให้มีระยะห่างระหว่างบรรทัดหนึ่งช่อง (Double spacing) ตลอดเอกสาร พิมพ์หน้าเดียวลงบนกระดาษพิมพ์สี่ขนาดเอ 4 (A4) ระยะขอบกระดาษบน 1.5 นิ้ว, ล่าง 1 นิ้ว, ซ้าย/ขวา 1 นิ้ว พร้อมใส่หมายเลขหน้ากำกับทางมุมขวาบนทุกหน้า บทความไม่ควรยาวเกิน 20 หน้ากระดาษพิมพ์สี่ โดย นับรวมภาพประกอบและตาราง

4.2 ชื่อเรื่องต้องมีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลาง

4.3 ชื่อผู้เขียน ตำแหน่งทางวิชาการ สาขา คณะ สังกัด/หน่วยงานของผู้ร่วมหรือที่ปรึกษาทุกคน โดยเรียงจากผู้เขียนบทความ 1 ผู้ร่วม 2,3,4 ตำแหน่งได้ชื่อเรื่อง เยื้องชิดฝั่งขวาของหน้ากระดาษ มี E – mail ที่ติดต่อในการส่งบทความได้

4.4 มีบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 500 คำต่อบทคัดย่อ

4.5 กำหนดคำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 3-5 คำ

4.6 การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษรและหัวข้อย่อยขนาดเดียวกันต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ควรเว้น ระยะพิมพ์ 0.5 ช่วงบรรทัด

4.7 การใช้ตัวเลข คำย่อ และวงเล็บ ใช้เป็นตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Network Organization) เป็นต้น

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction) ระบุความสำคัญของปัญหาการวิจัย
- 3) วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

4) ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology) ระบุแบบแผนการวิจัยการได้มาซึ่งกลุ่ม ตัวอย่าง และการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ ข้อมูล

5) กรอบแนวคิดในการวิจัย

6) ผลการวิจัย/ผลการทดลอง (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่าง ชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ

7) อภิปรายผล/วิจารณ์ (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยง ของ ผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อๆ แต่ ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของ ตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด

8) ข้อเสนอแนะ (Suggestion) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป

9) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการที่มีการอ้างอิงไว้ในเชิงบรรณเท่านั้น เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

บทความพิเศษ บทความวิชาการ บทความปริทรรศน์ ปกิณกะ บทความวิจารณ์หนังสือ ให้ เรียงลำดับสาระ ดังนี้

1) บทคัดย่อ (Abstract)

2) บทนำ (Introduction)

3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับและมีกรอบแนวคิด ผลสัมฤทธิ์ของบทความ

4) บทสรุป (Conclusion)

5) เอกสารอ้างอิง (References)

ตัวอย่างการจัดพิมพ์บทความ

←	1 นิ้ว	↑ ระบุหมายเลขไว้ด้านบนขวา (16 pt) 1. นิ้ว ชื่อบทความภาษาไทย (20 pt) Articles English (14 pt)	→ 1 นิ้ว
ชื่อ - นามสกุล ผู้เขียนบทความ (16 pt)			
หน่วยงานต้นสังกัด (16 pt)			
Name - Surname of Article author (12 pt)			
Agency (12 pt)			
E-mail (12 pt)			

บทคัดย่อ (18 pt)			
(16 pt ไม่เกิน 350 คำ)			
.....			
คำสำคัญ : 3-5 คำ (16 pt)			
Abstract (14 pt)			
(12 pt ไม่เกิน 350 คำ).....			
.....			
Keywords : 3-5 words (12 pt)			
บทนำ (18 pt)			
(16 pt ไม่เกิน) แสดงเนื้อหาสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ.....			
.....			
เนื้อหาแต่ละประเด็น ตามแบบบทความวิชาการ/วิจัยและอื่นๆ (18 pt)			
(16 pt ไม่เกิน) แสดงเนื้อหาสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ.....			
.....			
สรุป (18 pt)			
(16 pt ไม่เกิน) แสดงเนื้อหาสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ.....			
.....			
เอกสารอ้างอิง (18 pt)			
(16 pt ไม่เกิน) แสดงเนื้อหาสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ.....			
.....			
↓			
1 นิ้ว			

สำหรับการอ้างอิงเอกสารในบทความนั้นใช้ระบบ APA ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้ วงเล็บ เปิด-ปิด และระบุชื่อ-นามสกุล ของผู้เขียน ปี พ.ศ. และเลขหน้า ของเอกสารที่นำมาอ้างอิงกำกับท้ายเนื้อความที่ได้ อ้างอิง เอกสารที่อ้างอิงในบทความจะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ และผู้เขียน บทความต้องรับผิดชอบถึงความถูกต้องของเอกสารที่นำมาอ้างอิงทั้งหมด การอ้างอิงเป็นภาษาไทยหรือ ภาษาอังกฤษ โดยรูปแบบของการอ้างอิงเอกสาร มีดังนี้

1. หากชื่อผู้แต่งอยู่หน้าข้อความที่อ้างถึงให้ใช้ชื่อผู้แต่ง (ปีที่พิมพ์ : เลขหน้า) เช่น ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2545 : 15-16) หรือ Baruard, Chester L, (1938 : 50)

2. หากชื่อผู้แต่งอยู่ท้ายข้อความที่อ้างถึง ให้ใช้ (ชื่อผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์ : เลขหน้า) เช่น

1) กรณีผู้แต่ง 1 คน ให้เขียนเป็น (ชื่อผู้เขียน, ปีที่พิมพ์ : เลขหน้า) เช่น (ขวลิต ประภาวนนท์, 2545 : 19) หรือ (Chandler, Alfred D, 1962 : 42)

2) กรณีผู้แต่ง 2 คน ให้เขียนเป็น (ชื่อที่ 1 และชื่อที่ 2, ปีที่พิมพ์: เลขหน้า) เช่น (ทองใส นามดี และวิทยา แสงทอง, 2556 : 20) หรือ (Chandler,Ralph C. and Plano Jack C, 1982 : 3)

3) กรณีผู้แต่งมากกว่า 3 คนขึ้นไป ครั้งแรกให้เขียนชื่อผู้เขียนทั้งหมด และครั้งต่อไปให้เขียนเป็น คณะ เช่น (ชื่อผู้เขียนคนที่ 1 และคณะ, ปีที่พิมพ์: เลขหน้า) เช่น (สมศักดิ์ วานิชยาภรณ์ และคณะ, 2556 : 23) หรือ (Argyris et al.,1972 :9)

4) การอ้างอิงท้ายบทความ ให้ใช้รูปแบบ APA เวอร์ชัน 6 ดังตัวอย่างนี้ (<http://www.apastyle.org>)

1) หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. เช่น

1.1) ขาววิทย์ เกษตรศิริ. (2543). 2475 การปฏิวัติสยาม. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

1.2) Simon,Herbert A. (1976). *Administrative Behavior*. (3rd ed.). New York: The Free Press.

2) บทความในวารสาร

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่ (ฉบับที่), เลขหน้าที่ ปรากฏ บทความในวารสาร. เช่น

2.1) ฉลอง พัฒนา. (2556). การสร้างฐานความรู้ในการบริหารจัดการชุมชน. *วารสาร ปกครองท้องถิ่น*, 1(1), 52-67.

2.2) Jurkovich,R (1974). A Core Typology of Organization Environments. *Administrative Science Quarterly*, 19 (2), 380-394.

3) วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย

ชื่อผู้วิจัย. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ระดับของงาน.หน่วยงานที่รับผิดชอบ : มหาวิทยาลัย

3.1สมพร เกษตรศิริ (2550). *การบริหารจัดการองค์กรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

3.2 Jaffee,D. (2001). *The Development on New Generation of Thai Farmers to Propel Thai Economy* . Research Report. College : Thepsatri Rajabhat University.

4) แหล่งข้อมูลจากเว็บไซต์

ชื่อผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ วัน เดือน ปี. แหล่งที่มา : Url
เช่น

พิรพล หาญพิชัยยุทธ. (2553). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย. *ออนไลน์*.สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน 2555. แหล่งที่มา <http://www.buddhismth.com/index.hp?y>.

BBC New. (2016). Etnical Alzheimers or Social Advocates solution. *Online*. Retrieved May 3, 2017. from : <http://www.bbc.com/2016/ WORLD>

5) รายงานการประชุมหรือสัมมนาทางวิชาการ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ชื่อเอกสารรวมเรื่องรายงานการประชุม. วัน เดือน ปี. สถานที่จัด. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

เช่น สมาน นิตดาทอง. (2550). การพัฒนาการเรียนรู้แห่งศาสตร์ทางการจัดการ.*เอกสารประกอบการประชุมการประชุมงานชุมชน*. 25 พฤศจิกายน 2550. โรงแรมณานิมิตร. กรุงเทพมหานคร: พิสดการพิมพ์.

Natthabhan, S. (2000). The Besuty of Wonmen in Theravada Philosopy. *Nebraska Symposium on Motivation : voll. 38. Perspectives on Motivation*. 18 July 2000. Lincoln. USA: University of Nebraska Prees.

6) พจนานุกรม

ชื่อหนังสือ. (ปีที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

เช่น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2525). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานราชบัณฑิตยสถาน.

Shoter Oxford English dictionary. (2002). New York: Oxford University Press.

6. ส่วนภาพประกอบ (Figure) และส่วนตาราง (Table)

ภาพประกอบและตารางควรมีเท่าที่จำเป็น โดยพิมพ์หน้าละ 1 ภาพ หรือ 1 ตาราง สำหรับคำบรรยายภาพและตารางให้พิมพ์เหนือภาพหรือตาราง ส่วนคำอธิบายเพิ่มเติมให้ใส่ใต้ภาพหรือตาราง

7. ลิขสิทธิ์

เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายลิขสิทธิ์ ผู้เขียนทุกท่านต้องลงลายมือชื่อในแบบฟอร์มใบมอบลิขสิทธิ์บทความให้แก่วารสาร พร้อมกับบทความต้นฉบับที่ได้แก้ไขครั้งสุดท้าย นอกจากนี้ ผู้เขียนทุกท่านต้องยืนยันว่าบทความต้นฉบับที่ส่งมาตีพิมพ์นั้น ได้ส่งมาตีพิมพ์เฉพาะใน Journal of Roi Kaensarn Acadami เพียงแห่งเดียวเท่านั้น หากมีการใช้ภาพหรือตารางของผู้เขียนอื่นที่ปรากฏในสิ่งตีพิมพ์อื่นมาแล้ว ผู้เขียนต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน พร้อมทั้งแสดงหนังสือที่ได้รับการยินยอมต่อบรรณาธิการ ก่อนที่บทความจะได้รับการตีพิมพ์

8. การติดต่อโฆษณาและการสมัครสมาชิก

การติดต่อโฆษณา การสั่งซื้อ และการสมัครเป็นสมาชิกวารสารพัฒนาระบบการจัดการ กรุณาติดต่อ “กองบรรณาธิการวารสาร” ศูนย์พัฒนาเรียนรู้สมัยใหม่ บจก.พัฒนาเรียนรู้สมัยใหม่ เลขที่ 141 หมู่ 6 ตำบลบ้านชัย อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี 41190

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/index>

E-mail: journal1990jmsd@gmail.com

9. กำหนดการออกวารสาร

- ฉบับที่ 1 มกราคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มกราคม)
- ฉบับที่ 2 กุมภาพันธ์ (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 28 กุมภาพันธ์)
- ฉบับที่ 3 มีนาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มีนาคม)
- ฉบับที่ 4 เมษายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 เมษายน)
- ฉบับที่ 5 พฤษภาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 พฤษภาคม)
- ฉบับที่ 6 มิถุนายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มิถุนายน)
- ฉบับที่ 7 กรกฎาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 กรกฎาคม)
- ฉบับที่ 8 สิงหาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 สิงหาคม)
- ฉบับที่ 9 กันยายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 กันยายน)
- ฉบับที่ 10 ตุลาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 ตุลาคม)
- ฉบับที่ 11 พฤศจิกายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 พฤศจิกายน)
- ฉบับที่ 12 ธันวาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 ธันวาคม)

10. อัตราค่าวารสาร

กำหนดออกวารสารปีละ 12 ฉบับ จำหน่ายราคาฉบับละ 300 บาท (ไม่รวมค่าส่ง)

11. อัตราค่าสมาชิก

ปีละ 500 บาท

ใบสมัครเป็นสมาชิก
Journal of Roi Kaensarn Acadami

ที่.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรียน บรรณาธิการ Journal of Roi Kaensarn Acadami

ข้าพเจ้า (ชื่อภาษาไทย).....

(ชื่อภาษาอังกฤษ).....

ที่อยู่ (ที่สามารถติดต่อได้).....

.....

E-Mail : โทรศัพท์ โทรสาร.....

มีความประสงค์จะขอรับสมัครเป็นสมาชิก Journal of Roi Kaensarn Acadami

() สมาชิกประเภทรายปี 500 บาท

() เล่มละ 300 บาท

พร้อมนี้ ข้าพเจ้าได้ส่ง

() เงินสด

() อื่นๆ.....

โปรดนำส่ง Journal of Roi Kaensarn Acadami

สถานที่ติดต่อ ☐ ที่บ้าน ☐ ที่ทำงาน

เลขที่.....ถนน.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์ มือถือ.....

โทรสาร.....E-Mail :

ลงชื่อ.....
(.....)

(สำหรับเจ้าหน้าที่)

ค่าบำรุงปี พ.ศ.....

เลขที่ใบเสร็จ.....

ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลงบัญชีแล้ว.....

หนังสือรับรอง

ก่อนตีพิมพ์บทความใน Journal of Roi Kaensarn Acadami

เรียน บรรณาธิการ Journal of Roi Kaensarn Acadami

ตามที่ ข้าพเจ้า.....
ได้ส่งบทความเรื่อง.....
.....
.....
.....

เพื่อตีพิมพ์ใน Journal of Roi Kaensarn Acadami

ทั้งนี้ ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วม ขอรับรองว่า บทความที่เสนอมา (ถ้ามี)นี้ยังไม่เคยได้รับการตีพิมพ์ หรือไม่ได้อยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารหรือแหล่งตีพิมพ์อื่นใด หรือได้รับการตอบรับให้ตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วมยอมรับหลักเกณฑ์การพิจารณาต้นฉบับ ทั้งยินยอมให้กองบรรณาธิการมีสิทธิพิจารณาและตรวจแก้ต้นฉบับได้ตามที่เห็นสมควร พร้อมนี้ขอมอบลิขสิทธิ์บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ให้แก่ ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่ หากมีการฟ้องร้องเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์เกี่ยวกับภาพ กราฟ ข้อความส่วนใดส่วนหนึ่ง และหรือข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วม/ยินยอมรับผิดชอบแต่เพียงฝ่ายเดียว

หาก กองบรรณาธิการ Journal of Roi Kaensarn Acadami ตรวจพบว่าคำรับรองดังกล่าว ไม่เป็นความจริง กองบรรณาธิการ Journal of Roi Kaensarn Acadami มีสิทธิยกเลิกบทความของผู้นิพนธ์ออกจาก Journal of Roi Kaensarn Acadami ได้ทันทีโดยไม่ต้องแจ้งให้ผู้นิพนธ์ทราบล่วงหน้า และผู้นิพนธ์ทุกท่าน ขอรับรองและยินยอมปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าว พร้อมทั้งลงนามรับรองไว้ที่ข้างท้ายของหนังสือรับรองฉบับนี้

ลงนามผู้เขียนหลัก (ชื่อที่ 1)

.....
(.....)

ลงนามผู้เขียนร่วม (ชื่อที่ 2)

.....
(.....)

ข้อมูลติดต่อ (เฉพาะผู้เขียนหลัก)

Facebook :

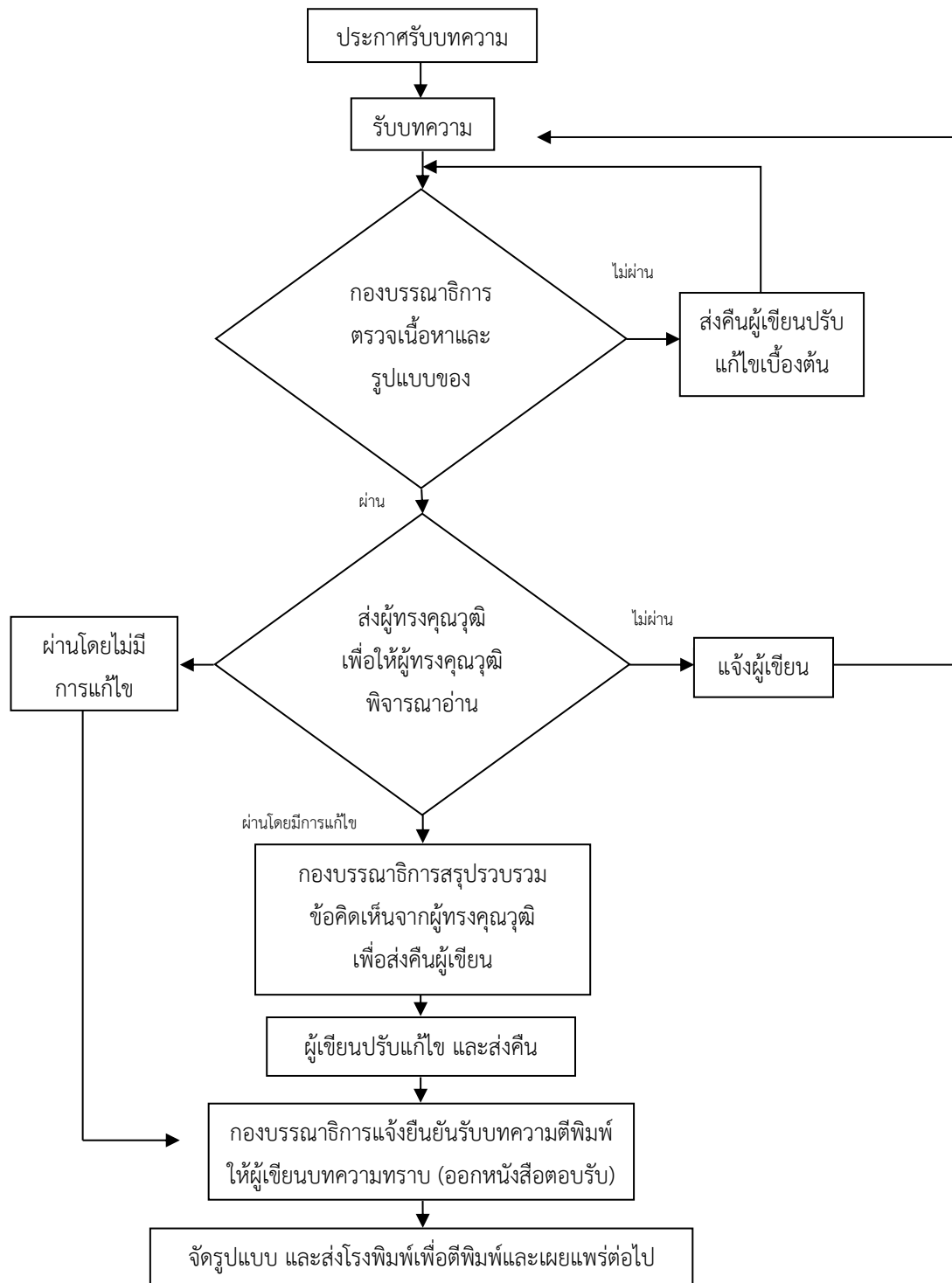
ID : Line

E : mail

เบอร์โทร

หมายเหตุ: ให้ผู้เขียนหลักและผู้เขียนร่วมลงนามให้ครบทุกท่าน หากมีผู้เขียนมากกว่า ท่าน สามารถเพิ่มเติมรายชื่อผู้ลงนาม 2
ข้างท้ายได้ตามจำนวนผู้เขียนบทความทั้งหมด

รูปแบบการตีพิมพ์ Journal of Roi Kaensarn Acadami

จริยธรรมการตีพิมพ์

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการ

1. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาคุณภาพของบทความ เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารนักรับผิดชอบ และต้องคัดเลือกบทความมาตีพิมพ์หลังจากผ่านกระบวนการประเมินบทความแล้ว โดยพิจารณาจากความชัดเจน และความสอดคล้องของเนื้อหา กับนโยบายของวารสารเป็นสำคัญ และจะต้องมีข้อความรู้ที่สะท้อนมุมมอง แนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากประสบการณ์ การสังเคราะห์เอกสาร หรืองานวิจัย มุ่งเน้นการนำเสนอแนวคิดทฤษฎีใหม่รวมถึงแบบจำลองเชิงแนวคิด (Conceptual Model) ที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจ อันจะนำไปสู่การวิจัยในหัวข้อวิชาการที่สำคัญ
2. บรรณาธิการจะต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้เขียน และผู้ประเมินบทความแก่บุคคลอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงเวลาของการประเมินบทความ
3. บรรณาธิการจะต้องไม่ตีพิมพ์บทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นมาแล้ว โดยต้องมีการตรวจสอบการคัดลอกผลงานผู้อื่น (Plagiarism) อย่างจริงจัง และใช้โปรแกรมที่เชื่อถือได้ เพื่อให้แน่ใจว่า บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารไม่มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น และหากตรวจพบ การคัดลอกผลงานของผู้อื่น จะต้องหยุดกระบวนการประเมิน และติดต่อผู้เขียนบทความหลักทันที เพื่อขอคำชี้แจง เพื่อประกอบการ “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” การตีพิมพ์บทความนั้นๆ
4. บรรณาธิการจะต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้เขียน และผู้ประเมิน
5. บรรณาธิการต้องไม่นำข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความไปเป็นผลงานของตนเอง
6. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยที่มีระเบียบวิธีวิจัยที่ถูกต้อง และให้ผลที่น่าเชื่อถือ โดยนำผลของการวิจัยมาเป็นตัวชี้ว่า สมควรตีพิมพ์เผยแพร่หรือไม่
7. หากบรรณาธิการตรวจพบว่า บทความมีการลอกเลียนบทความอื่นโดยมิชอบ หรือมีการปลอมแปลงข้อมูล ซึ่งสมควรถูกถอดถอน แต่ผู้เขียนปฏิเสธที่จะถอนบทความ บรรณาธิการสามารถดำเนินการถอนบทความได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เขียนซึ่งถือเป็นสิทธิและความรับผิดชอบต่อบทความของบรรณาธิการ

บทบาทและหน้าที่ของผู้เขียนบทความ

1. ผู้เขียนบทความจะต้องรับรองว่า บทความที่ส่งมาพิจารณาไม่เคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และไม่ส่งต้นฉบับบทความซ้ำซ้อนกับวารสารอื่น
2. ผู้เขียนจะต้องคำนึงถึงจริยธรรมการวิจัย จะต้องไม่ละเมิดหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง

3. ผู้เขียนจะต้องปรับแก้ไขบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของวารสารในหัวข้อ “คำแนะนำสำหรับผู้เขียน”
4. ผู้เขียนที่มีชื่อในบทความจะต้องเป็นผู้มีส่วนในการจัดทำบทความหรือมีส่วนในการดำเนินการวิจัย
5. ผู้เขียนจะต้องอ้างอิงผลงาน ภาพ หรือตาราง หากมีการนำมาใช้ในบทความของตนเอง โดยให้ระบุ “ที่มา” เพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ (หากมีการฟ้องร้องจะเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียว ทางวารสารจะไม่รับผิดชอบใดๆ ทั้งสิ้น)
6. ผู้เขียนจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการเอกสารอ้างอิง ทั้งในแง่ของรูปแบบและเนื้อหา และไม่ควรนำเอกสารวิชาการที่ไม่ได้อ่านมาอ้างอิง หรือใส่ไว้ในอ้างอิง และควรอ้างอิงเอกสารเท่าที่จำเป็นอย่างเหมาะสม ไม่ควรอ้างอิงเอกสารที่มากเกินไป
7. ผู้เขียนจะต้องปรับแก้ไขบทความตามผลประเมินจากผู้ประเมินบทความและกองบรรณาธิการให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด
8. ผู้เขียนจะต้องระบุชื่อแหล่งทุนที่ให้การสนับสนุนในการทำวิจัย (ถ้ามี) และจะต้องระบุผลประโยชน์ทับซ้อน (ถ้ามี)
9. ในบทความผู้เขียนจะต้องไม่รายงานข้อมูลที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ไม่ว่าจะเป็นการสร้างข้อมูลเท็จ หรือการปลอมแปลง บิดเบือน รวมไปถึงการตกแต่ง หรือ เลือกแสดงข้อมูลเฉพาะที่สอดคล้องกับข้อสรุป
10. ผู้เขียนไม่ควรอ้างอิงเอกสารที่ถูกถอดถอนออกไปแล้ว เว้นแต่ข้อความที่ต้องการสนับสนุนนั้นเป็นข้อความที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการถอดถอน และจะต้องระบุไว้ใน เอกสารอ้างอิงด้วยว่า เป็นเอกสารที่ได้ถูกถอดถอนออกไปแล้ว

บทบาทและหน้าที่ของผู้ประเมินบทความ

1. ผู้ประเมินบทความต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาแก่บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ
2. หลังจากได้รับบทความจากบรรณาธิการวารสาร และผู้ประเมินบทความ ตระหนักว่า ตนเองอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้พิมพ์ที่ทำให้ไม่สามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระได้ ผู้ประเมินบทความควรแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบและปฏิเสธการประเมินบทความนั้นๆ
3. ผู้ประเมินบทความ ควรประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสำคัญของเนื้อหาในบทความที่มีต่อสาขาวิชานั้นๆ คุณภาพของการวิเคราะห์ และความเข้มข้นของผลงานหรือระบุผลงานวิจัยที่สำคัญๆ และสอดคล้องกับบทความที่กำลังประเมิน แต่ผู้เขียนบทความไม่ได้เข้าถึง เข้าไปในการประเมินบทความด้วยผู้ประเมินไม่ควรใช้ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลรองรับมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบทความ

4. ผู้ประเมินบทความต้องไม่นำข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความไปเป็นผลงานของตนเอง
5. เมื่อผู้ประเมินบทความพบว่า มีส่วนใดของบทความ ที่มีความเหมือนกัน หรือซ้ำซ้อนกับผลงาน
ชิ้นอื่นๆ ผู้ประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบ

Publication Ethics

Duties of Editors

1. The editor will assess the paper quality for publication and select only those passing through the reviewing process, in which the clarity of and congruence with the journal policy must be prioritized. The selected paper must contain a body of knowledge that reflects valuable perception and a theoretical framework derived from experiences or textual/research synthesis. A grounded theory or a conceptual model contributing to further research must be preferably included.

2. No information regarding the paper's author(s) or reviewers shall be revealed to irrelevant parties during the paper reviewing process.

3. The paper published formerly elsewhere must not be accepted by the editor for publication. Plagiarism must be scrutinized seriously by using the credible detecting software. The paper detected as bearing plagiarism must be frozen for further evaluation, the author(s) will be contacted to ask for explanation to support the editor's decision to accept or reject the said paper.

4. The editor must not bear any conflict of interest with the author(s) or the reviewer(s).

5. The editor must not claim a partial or all of the submitted paper as his/her own.

6. The editor must consider for publication only the paper conducted with valid methodology and yielding accurate findings, and the quality of which serves as the main indicator for publication.

7. In case the editor detects plagiarism or false data in the submitted paper and hence deciding for revocation with which the author(s) refuse(s) to comply, the editor has thus full rights and responsibility to proceed with the revocation process without the author(s)'s prior consent.

Duties of Authors

1. The author has to assure that his/her paper has not been previously published in nor simultaneously submitted to other journals.

2. The author shall not commit any degree of plagiarism in his/her paper.

3. The author shall produce his/her manuscript format in accordance with the 'guideline to authors' stated in the journal.

4. The author whose name listed in the paper shall contribute to paper production or research-related procedure.

5. All pictures, figures, or tables appearing in the paper must be cited properly with their source(s) accurately identified. The author(s) shall be solely liable to any legal suit, if any.

6. The author shall verify the accuracy of content and format in both 'in-text' citations and references, no citation(s) shall be made for unread references, and the proper number of citations is preferable.

7. The author is required to correct or rework on their paper in due time as assessed and advised by reviewers and the editorial board.

8. The author shall identify the source(s) of research fund (if any) as well as any applicable conflict of interest.

9. Findings must be presented in accordance with the acquired data. No exploitation (false summary, or distortion or biased selection of data/finding) shall be committed.

10. No reference shall be made to any revoked article unless the cited statement refers to that in the revocation procedures. A statement must be additionally provided in the said reference as ‘the revoked article’.

Duties of Reviewers

1. The reviewer must keep confidential of the submitted paper and avoid revealing a partial or all of the information of the said paper to irrelevant parties during the paper reviewing process.

2. Perceiving as having a conflict of interest with the paper’s author(s) that may inhibit his/her freedom of expression, the reviewer should notify the editor at once and deny taking part in the reviewing process of the said paper.

3. The reviewer should evaluate the paper that fits with their area of his/her expertise, by assessing the paper’s contribution to the discipline, quality of analysis, and intensity of literature review related to the topic of study. Advices should also be provided regarding the literature failed to be included by the author(s), and personal judgment without supportive evidences should not be used as a criterion for paper evaluation.

4. The reviewer must not claim a partial or all of the submitted paper as his/her own.

5. In case of the plagiarism detecting, the reviewer must notify the editor at once.

ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้อสมัยใหม่

บก.พัฒนาการเรียนรู้อสมัยใหม่ 141 หมู่ 6 ตำบลบ้านชัย อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSa/index>

E-mail : journal1990jmsd@gmail.com

